Svijet bez raka
G. Edveard Griffin

Uz milijarde dolara koje se svake godine potroše na istraživanja, uz dodatne milijarde dolara prihoda od prodaje lijekova povezanih s rakom i uz prikupljanje dobrovoljnih priloga koje je na najvišoj razini u povijesti - danas na raku više ljudi zarađuje za život nego što od njega umire. Kad bi se rješenje pronašlo u običnom vitaminu te divovske industrije moglo bi preko noći nestati. Rezultat toga je da je politika terapije protiv raka složenija od znanosti.

SVIJET BEZ RAKA utire put u neistraženi teritorij i razotkriva kako je znanost postala iskvarena radi zaštite ukorijenjenih komercijalnih interesa. Ova knjiga zadaje udarac koji može srušiti carstvo. A možda i hoće.

SVIJET BEZ RAKA

Priča o vitaminu B17

G. Edward Griffin

TELEdisk, 2011.

Biblioteka
ZDRAVUE

Nakladnik
TELEdiskd.o.o.

Naslov originala
World VVithout Cancer
The Story of Vitamin B 7 7

Copvright ©1997 i 1974, G. Edvvard Griffin

Copyrightza Hrvatsku ©TELEdiskd.o.o.

Urednik biblioteke
Darko Imenjak

Prijevod
Krešimir Ju kič

Lektura i redaktura
Sanja Veršić

Grafička obrada
TELEdiskd.o.o.

Design naslovnice
Vladart&design

Tisak
Hitra produkcija knjiga d.o.o.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 764481

ISBN 978-953-7039-91-2

Niti jedan dio ove knjige ni u kojem obliku ne smije se objavljivati bez dozvole izdavača, osim u svrhu citata ili kraćih odlomaka u kritikama.

SADRŽAJ

PREDGOVOR xiii

PRVI DIO: ZNANOST O LIJEČENJU RAKA

1: Sindrom Watergate **3**

Primjeri nepoštenja i korupcije na polju istraživanja lijekova; detaljan pogled na prvu veću studiju koja je proglasila laetril (vitamin B17) «bezvrijednim»; dokaz daje studija bila namještena; odluka FDA o zabrani upotrebe laetrila zbog toga što nije bio testiran; uskraćivanje odobrenja bilo kome (osim protivnicima laetrila) za njegovo testiranje.

2: Genocid na Manhattanu **19**

Stalni pokušaji industrije raka da dokaže beskorisnost laetrila; zataškani laboratorijski izvještaji s Instituta Sloan-Kettering koji su dokazali da laetril djeluje; veza Rockefellera s farmaceutskom industrijom; priča o tome kako je skupina zaposlenika Sloan-Ketteringa istinu iznijela na vidjelo.

3: Jedna jabuka dnevno **33**

Pregled uvriježenih znanstvenih zabluda kroz povijest; rak kao avitaminoza, kako ga je shvaćao dr. Ernst T. Krebs mladi 1952. godine, i pregled dokaza iz prirode i povijesti koji govore u prilog tom shvaćanju.

4: Odlučujući test **41**

Pogled na mnoge kulture širom svijeta u kojima nema ili nije bilo raka; analiza njihove tradicionalne hrane.

5: Rak: navala života **51**

Objašnjenje trofoblastičke teze o raku; opis jednostavnogurinskog testa na rak;procjena BCG cjepiva kao sredstva protiv raka; pregled vitalne uloge gušterače u kontroli raka.

6: Potpuni mehanizam **61**

Faktor prehrane kao mehanizam podrške enzimskom faktoru; biografska skica dr. Ernsta T. Krebsa mlađeg i njegovog otkrića laetrila; korisni učinci vitamina BI 7 na širok raspon poremećaja kod ljudi; pregled složenosti ukupnog prirodnog mehanizma obrane od raka.

7: Strah od cijanida **69**

Novinska priča o paru koji se navodno otrovao jedući jezgre marelice; detaljnije razmatranje činjenica u ovom slučaju; procjena toksičnog potencijala sjemenki koje sadrže BI 7; dokaz daje laetril manje otrovan od šećera.

8: «NadriIiječnici» koji promiču laetril **77**

Imena, profesionalni statusi, medicinska dostignuća i klinički rezultati nekih od istaknutijih liječnika koji podržavaju laetril; korisne nuspojave koje izaziva njegova upotreba; predložena prehrana protiv raka; kratak opis vitamina B15.

9: »Nedokazani« lijekovi za rak **87**

Klinički dokazi u prilog trofoblastičkoj tezi; laboratorijski eksperimenti koji pokazuju da laetril ubija stanice raka; povijesti slučajeva pacijenata u terminalnoj fazi raka koji svoj oporavak pripisuju djelovanju laetrila.

10: «Dokazani» lijekovi za rak **101**

Učinci kirurgije i zračenja u tretiranju raka; usporedba koja pokazuje da oni koji ne prime nikakav tretman žive jednako dugo, ako ne i duže, od tretiranih pacijenata.

11: Nova dimenzija ubojstva **115**

Dokaz da su lijekovi protiv raka nedjelotvorni i da izazivaju rak; FDA je odobrila eksperimente na ljudima koji su doveli do smrti od lijekova umjesto od raka.

12: Statistička usporedba **129**

Inherentne slabosti svih statistika o raku; potreba za statističkim usporedbama usprkos tim slabostima; usporedba rezultata koje dobivaju ortodoksni liječnici i oni koji koriste laetril; posljedice konsenzusne medicine.

DRUGI DIO: POLITIKA LIJEČENJE RAKA

13: Karteli - bijeg od konkurencije **139**

Pregled znanosti o liječenju raka; sažetak politike liječenja raka; rana povijest kemijsko-farmaceutskog kartela I. G. Parben; rani uspjesi kartela u Sjedinjenim Državama i njegov «brak» s DuPontom, Standard Oilom i Fordom.

14: Krajnji monopol **153**

Rani primjeri podrške kartela totalitarnim režimima; uloga I. G. Farbena u izvlačenju Hitlera iz političkog zaborava i pretvaranju nacističke države u instrument moći kartela.

15: Ratne igre 163

Industrijske pripreme Njemačke za Drugi svjetski rat; stalna podrška američkih industrijalaca Parbenu i nacističkom režimu tijekom tog razdoblja; profitabilna uloga koju su igrali Ford i ITT u ratnoj proizvodnji kako za nacističku Njemačku tako i za Sjedinjene Države.

16: Zavjera 171

Napori da se prikrije Farbenovo vlasništvo nad tvrtkama u Americi; pomoć koju su pružili Rockefellerovi interesni krugovi; ubacivanje agenata kartela u vladu SAD-a; konačno odbacivanje slučaja Farben.

17: Grupa Rockefeller 185

Biografska skica Johna D. Rockefellera starijeg i njegov križarski pohod protiv slobodnog poduzetništva; počeci Standard Oila; ulazak Rockefellera u investicijsko bankarstvo; njihov utjecaj u farmaceutskoj industriji i međunarodnoj politici.

18: Recept za humanitarnost 195

Utjecaj farmaceutskog kartela na medicinske fakultete u zemlji; obrazovanje studenata medicine usmjereno je na lijekove; korištenje filantropskih zaklada za stjecanje kontrole nad obrazovnim institucijama.

19: Tko plaća svirača 207

Loše stanje medicinskog obrazovanja u SAD-u do 1910. g.; uloga Flexnerovog izvještaja u dramatizaciji potrebe za reformom; uloga koju su Zaklada Rockefeller i Zaklada Carnegie imale u implementaciji Flexnerovog izvještaja; korištenje novca zaklada kao sredstva za stjecanje kontrole nad američkim medicinskim fakultetima.

20: Tko bira pjesmu 215

AMA-in utjecaj na bavljenje medicinom u Americi; kako vodstvo AMA-e ne dopušta svojim članovima da imaju kontrolu, kako AMA-u financira farmaceutska industrija; primjeri njihove povezanosti.

21: Plaćanje reketa 221

Agenti kartela u FDA i drugim vladinim agencijama; CFR kao struktura kontrole nad vanjskom politikom SAD-a; znanstvena nesposobnost u FDA; rast moći FDA.

22: Arsenal mjera prisile 235

Vladino šikaniranje industrije prehrambenih dodataka i vitamina; uloga medija u diskreditiranju laetrila u svijesti javnosti; usporedba cijene terapije laetrilom s cijenom ortodoksnog tretmana za rak.

23: Dvostruka mjerila **243**

Analiza dvostrukih mjerila FDA prema kojima se bezopasne tvari koje nisu lijekovi, poput vitamina i dodataka prehrani, opterećuju većim ograničenjima od onih koje su sadržane u otrovnim i opasnim lijekovima.

24: Hod po najvišoj žici **253**

Kako se liječnici zastrašivanjem odvraćaju od primjene laetrila; zašto farmaceutska industrija traži zamjenu za laetril koja se može patentirati; hrabar otpor liječnika koji koriste laetril prema FDA i AMA-i.

25: Pitanje motiva **265**

Koji su motivi za protivljenje liječenju laetrilom; teorije o «ograničenoj» i «totalnoj» zavjeri; reakcija najširih slojeva kao pokretač promjena.

26: Svijet bez raka **281**

Područja na kojima su potrebna dodatna istraživanja u vezi s vitaminom B17; kako se kontroverzija oko laetrila razlikuje od medicinskih kontroverzija iz prošlosti; analogija između biološkog i političkog raka; scenarij u kojem će oba raka biti pobijeđena.

BILJEŠKE **291**

Posveta

Ova knjiga posvećena je uspomeni na dr. Ernsta T. Krebsa mlađeg i Johna A. Richardsona, dr. med. U sukobu sa silom i zlobom znanstvenih zabluda ipak nisu ustuknuli. Dok su drugi bježeći tražili zaklon, oni su istupili na prvu crtu bojišnice. Neka priča o njihovim djelima potakne gnjev javnosti koja je jedina u stanju osloboditi se neprijateljskog stiska oko naših života i našeg zdravlja.

Zahvale

Materijal sadržan u ovoj knjizi ne bi bilo moguće sastaviti bez pomoći i vodstva brojnih ljudi. Zahvaljujem pokojnom dr. Johnu Richardsonu na njegovom upornom uvjeravanju u važnost vitaminske terapije, sve dok to nije konačno počelo prodirati u moju tvrdu glavu; mojoj supruzi Patriciji koja je, mjesecima prije toga, pokušavala potaknuti moje zanimanje za tu temu. Vječno ću biti zahvalan pokojnom dr. Ernstu T. Krebsu mlađem na njegovom strpljenju i temeljitosti u objašnjavanju i pojašnjavanju silnih znanstvenih pitanja. Zahvalan sam Bruceu Buchbinderu, Ralphu Bowmanu, Malvini Cassese, Franku Corteseu, Georgeu Hamu, Grace Hamilton, Jimu Foleyu, Macu i Idell Hays, Pokie Korsgaard, Sanfordu Kraemeru, dr. J. Miltonu Hoffmanu, Mauriceu LeCoveru, Bobu Leeju, Betty Lee Morales, Beverlv Newkirk, Johnu Purselvu, Julie Richardson, Bobu Riddelu, Lorraine Rosenthal, Alke Tucker, Lloydu VVallaceu, M. P. VVehling, Kimou VVelchu, Melindi VViman, Ann Yalian i drugima, a previše ih je da ih sve spomenem, na njihovom ustrajnom ohrabrivanju, beskrajnom strpljenju i konkretnoj podršci.

UPOZORENJE!

Svrha ove knjige je iznijeti dokaze da je rak bolest nedostatka jedne hranjive tvari. Njegov uzrok nisu bakterije, virusi ili zagonetni toksini nego nedostatak tvari koju je suvremeni čovjek isključio iz svoje prehrane. Ako je ta analiza točna onda su liječenje i prevencija raka jednostavni. Sve što trebamo učiniti je vratiti taj lako dostupan i jeftin prehrambeni faktor u naše svakodnevne obroke.

Ovo je uzbudljiva teorija. Obećava mogućnost svijeta bez raka sada, a ne u nekom dalekom trenutku u budućnosti, što bi značilo da bi se milijarde dolara koje se svake godine potroše na istraživanja i medicinske tretmane mogle preusmjeriti na veselije aktivnosti. Naravno, to bi također značilo da bi oko milijun stručnjaka koji sada imaju plaćen posao u industriji istraživanja raka, tretiranju raka i prikupljanju dobrotvornih priloga ubrzo ostalo bez posla. Tu radnja postaje zanimljiva jer su to isti oni ljudi kojima se obraćamo za stručno mišljenje u vezi s vrijednošću laetrila, prehrambene terapije.

Ne bi trebalo iznenaditi što su ti stručnjaci odbacili koncept prema kojem je rak posljedica avitaminoze. Oni od toga nemaju nikakve koristi. Ne samo što bi svijet bez raka doveo do šokantnog gubitka prihoda nego bi predstavljao i udarac profesionalnom prestižu. Zamislite: lijek za rak otkriven u sjemenkama voća umjesto u istraživačkim laboratorijima! I da ga otkriju ljudi bez vladinih potpora ih uokvirenih prestižnih diploma na zidovima!

Službena medicina rekla je svoje. Laetril je nadriliječništvo, kažu, i izruguju mu se kao «nedokazanom» tretmanu za rak. Međutim, proučimo malo pobliže tu riječ. Za većinu ljudi nedokazan jednostavno znači da nema dokaza. Ali, što je dokaz? To nije apsolutan koncept. U strogom smislu, ne postoji dokaz, postoje samo argumenti. Ako je promatraču argument uvjerljiv onda kažemo daje to dokaz, tezu koju podupire smatramo «dokazanom». Ako drugi promatrač isti argument smatra neuvjerljivim tada on nije dokaz, a teza je za tog promatrača «nedokazana».

Kao što ćemo vidjeti u ovoj knjizi, postoji mnogo argumenata u prilog konceptu raka kao nedostatka hranjive tvari, više nego dovoljno da većinu ljudi uvjeri da je teza dokazana. Ali riječ dokazana, kad ju koristi FDA, ima potpuno drugo značenje. To je tehnička definicija. Kada FDA kaže da je neka terapija dokazana to samo znači da su se njeni zagovarači pridržavali protokola za testiranje koje je odredila Agencija radi demonstriranja sigurnosti i djelotvornosti. Međutim, važno je znati da uspješna provedba tih testova ne znači, kako terminologija implicira, daje terapija sigurna i djelotvorna. To samo znači da su testovi provedeni, da su rezultati procijenjeni i da je FDA dala svoje odobrenje za stavljanje lijeka na tržište, često usprkos očajnim rezultatima.

Kad bi bolesnici s rakom koji su podvrgnuti tim za FDA dokazanim terapijama pročitali same laboratorijske izvještaje sledili bi se od užasa. Oni ne pokazuju ni sigurnost ni djelotvornost i, u stvari, ni ne služe tome. Njihova je svrha utvrđivanje smrtonosne doze - točke u kojoj će terapija ubiti 50% pacijenata - te

utvrđivanje omjera između onih koji od toga imaju koristi i onih koji nemaju. Taj je omjer često na razini od svega osam ili devet ljudi na njih stotinu. Osim toga, «imati koristi« može značiti bilo kakvo blago poboljšanje kao što je privremeno smanjenje veličine tumora. To gotovo nikada ne znači potpuno izlječenje. Ako se tim studijama išta «dokazalo» onda je to da je većina terapija za rak koje je odobrila FDA i opasna i nedjelotvorna.

Zatim je tu pitanje novca. Protokoli testiranja koje je odredila FDA vrlo su skupi. Zagovaratelji nove terapije moraju zaposliti veliku skupinu tehničara te pripremiti tisuće i tisuće stranica sa statistikama. Potpuni izvještaji znaju doseći težinu i visinu prosječnog muškarca. Taj proces može trajati godinama i progutati više od dvije stotine milijuna dolara po studiji.

Samo velike farmaceutske kompanije mogu igrati tu igru. (Iako se javno žale zbog tih troškova privatno ih odobravaju, budući da to sprječava konkurenciju od strane malih kompanija.) Potencijalna korist od izbacivanja novog proizvoda na svjetsko tržište itekako je vrijedna tog ulaganja. No tko bi bio spreman potrošiti toliki novac na razvoj proizvoda koji se ne može patentirati? Tvari koje se nalaze u prirodi ne mogu se patentirati. Mogu se patentirati samo one koje su djelo čovjeka. Kad bi neka kompanija potrošila dvije stotine milijuna dolara kako bi od FDA dobila dozvolu za neku prirodnu tvar njeni bi konkurenti tada bili u mogućnosti prodavati taj proizvod, a kompanija zaslužna za otkriće nikada ne bi uspjela vratiti uložena sredstva.

Stoga - dobro ovo zapamtite - sve dok trenutni zakoni budu na snazi isključivo će patentirane tvari biti «odobrene» za terapiju protiv raka. Nikakva tvar iz prirode nikada neće biti legalno dostupna za rak ili bilo koju drugu bolest, osim ako ne bude moguće monopolizirati njen izvor ili patentirati njenu preradu. Koliko god ona bila sigurna i djelotvorna i koliko god ljudi imalo koristi od nje, zauvijek će biti osuđena na kategoriju «nedokazanih» terapija. Kao takve, besplatno dostupne lijekove iz prirode uvijek će biti nezakonito prepisivati, promicati, a u mnogim slučajevima čak i koristiti.

Dijelom iz tih razloga iznosim sljedeće upozorenje i odricanje od odgovornosti. Ali čak i bez ove pozadine priče zdrav razum nalaže da žrtve raka treba poticati na veliki oprez prilikom izbora terapije. Stoga, evo upozorenja: laetril je, službeno, nedokazan tretman za rak. Autor ove knjige istraživač je i pisac a ne liječnik. Činjenice iznesene na stranicama ove knjige nude se samo kao informacije, ne kao medicinski savjeti. Njihova je svrha stvoriti temelj za informirani pristanak. Iako svatko od nas može napraviti mnogo na polju prevencije, samoliječenje kliničkog raka nije preporučljivo. Primjena bilo koje terapije protiv raka, uključujući prehrambenu terapiju, trebala bi se provoditi pod nadzorom zdravstvenih radnika koji su specijalisti na svojim poljima rada.

Predgovor

Od objavljivanja prvog izdanja ove knjige na pozornici raka odigrava se velika drama. Iako je istina da su na mjesta mnogih izvornih glumaca došle njihove zamjene, radnja predstave nije se promijenila. Ovo je kratak pregled te drame.

Svake godine tisuće Amerikanaca odlaze u Meksiko i Njemačku na terapiju laetrilom zato što je to u Sjedinjenim Državama zabranjeno. Većini tih pacijenata rečeno je da je rak od kojeg boluju u terminalnom stadiju i da im je preostalo još nekoliko mjeseci života. Unatoč tome, nevjerojatan postotak njih oporavio se i živi normalnim životom. Međutim, FDA, AMA, Američko društvo za rak i centri za istraživanje raka nastavljaju tvrditi da laetril spada u nadriliječništvo. Po njihovim riječima, pacijenti koji su se oporavili doživjeli su «spontane remisije« ili nikada nisu ni imali rak.

Ako netko od tih ljudi na kraju umre nakon što je koristio laetril, glasnogovornici ortodoksne medicine brzo će objaviti: «Vidite? Laetril ne djeluje!« Istovremeno stotine tisuća pacijenata godišnje umru nakon podvrgavanja kirurgiji, zračenju ili kemoterapiji, ali ti se tretmani i dalje propagiraju kao «sigurni i djelotvorni«.

Prosječan pacijent s rakom koji se podvrgne terapiji laetrilom na tretman će potrošiti između 5.000 i 25.000 dolara. Velik je to iznos, ali je sitnica u usporedbi s astronomskim računima konvencionalne medicine. Unatoč tome, nikad ne prestaju prigovori da su liječnici koji koriste laetril pohlepni nadriliječnici i šarlatani koji ostvaruju dobit na bolesnima i prestrašenima.

Klasičan slučaj optuživanja protivnika upravo za ono što sami radite. Danas se često događa da stariji par potroši cijelu svoju životnu ušteđevinu na medicinski centar i četu u njemu zaposlenih liječnika i tehničara, sve to u uzaludnoj nadi da će spasiti supruga ili suprugu od raka. Lako se može dogoditi da će morati prodati i kuću kako bi platili račune. A najveće ogorčenje izaziva upravo to što u većini slučajeva liječnici znaju da nema izgleda za dugoročan uspjeh. Ali preživjelom bračnom drugu to se rijetko govori.

Sljedeći put kad čujete kako glasnogovornik ortodoksne medicine osuđuje te pohlepne liječnike koji zgrću novac na laetrilu pratite ga kada krene na parkiralište. Najvjerojatnije će se odvesti u svom novom Jaguaru.

Jedina stvarna razlika između današnje kontroverzije i 1970-ih kad je ona započela u tome je što su mediji izgubili zanimanje za nju. Rijetko izvještavanje stvorilo je lažan dojam da je laetril postao nepopularan, ali ništa nije dalje od istine. Pacijenti koji danas koriste laetril i dalje se broje u tisućama.

Može se čuti mišljenje da su masovni mediji odlučili ignorirati laetril zato što je, u vrijeme kad je uživao nacionalni publicitet, postao popularan. Ljudi bi odlučili isprobati ga usprkos negativnim kritikama u tisku. Ako im je bilo rečeno da će svakako umrijeti, zašto ne pokušati? I klinike u Meksiku odlično su poslovale. Drugi razlog mogao bi biti taj što, iako se kontroverzija nastavlja,

zapravo nema ničega konkretnog što bi bilo zaista novo. Svaki događaj samo je nastavak sila i rasprava koje su mu prethodile.

Na primjer, 1977. roditelji Chada Greena kidnapirali su vlastitog sina i odveli ga u Meksiko kako ih službenici iz Massachusettsa ne bi prisilili na kemoterapiju zbog leukemije od koje je bolovao. Oni su se umjesto toga opredijelili za prehrambenu terapiju. Dio je to visoke cijene koju plaćamo za to što smo vladi ustupili moć da odlučuje što je najbolje za nas i naše obitelji. Kada interesne skupine postanu dovoljno politički jake da pišu zakone tada nam te skupine govore što da radimo - sve u ime naše zaštite, dakako.

Priča o Chadu Greenu dobila je velik publicitet, ali nažalost ista stvar otada se nebrojeno puta ponovila s drugom djecom uz vrlo slabu medijsku popraćenost. Primjerice, 1999. Jamesu i Donni Navarro rečeno je da njihov četverogodišnji sin Thomas ima maligni tumor na mozgu. Posljedica operacije bila je ta da je dijete izgubilo sposobnost govora, oslijepilo je i nije više moglo hodati. Kad su liječnici roditeljima priopćili da će Thomasa dodatno podvrgnuti zračenju i kemoterapiji oni su proučili medicinsku literaturu i tako saznali da bi ti tretmani vjerojatno dodatno oslabili funkciju dječakovog mozga i da su izgledi za dugoročno preživljavanje ionako slabi. Zato su odlučili isprobati alternativnu terapiju zvanu antineoplastoni koja se nudila na Istraživačkom institutu Stanislavv R. Burzvnsky u Houstonu. U toj fazi umiješala se FDA i zabranila dr. Burzvnskom da dječaka primi za pacijenta, osim ako prije toga ne bude podvrgnut kemoterapiji i zračenju.

G. Navarro objašnjava: «Ono što ti ljudi ne razumiju je da od njega više neće ostati dopustimo li da ga prvo podvrgnu tom zastrašujućem tretmanu.« Budući da se nije pokorio zahtjevima liječnika bolničko osoblje počelo ga je uznemirivati telefonskim pozivima. Jedan onkolog zaprijetio je da će uputiti prijavu državnim organima. Kako je g. Navarro i dalje odbijao liječnik je otišao u socijalnu službu i podnio prijavu protiv roditelja za zlostavljanje djeteta.

Filmski glumac Steve McQueen 1980. također se našao u vijestima kad je otišao u Meksiko radi laetrila i drugih neortodoksnih terapija. Kad je nakon operacije četiri mjeseca kasnije umro tisak je bio u ekstazi, objašnjavajući američkom narodu da laetril ne djeluje.

Propustili su izvijestiti daje, kako se čini, laetril zaista izliječio McQueenov rak i da je u njegovom trbuhu ostao samo nekancerozni tumor. (Većina tumora sastoji se od mješavine kanceroznog i nekanceroznog tkiva.) McQueen se osjećao odlično i odlučio je odstraniti izraslinu iz kozmetičkih razloga. Njegova smrt bila je posljedica komplikacija te operacije, a ne raka. U najutjecajnijem tisku nije se mogla naći ni riječ o njegovom prethodnom oporavku. Kao rezultat toga, milijuni Amerikanaca koji su pratili priču stekli su dojam da je laetril samo još jedna prijevara. Nastavak je to trajnog pristranog medijskog izvještavanja o laetrilu. A nastavlja se i danas.

Najistaknutiji primjer kontinuiteta bili su takozvani znanstveni testovi koje provode najveći centri za istraživanje raka u zemlji radi utvrđivanja da li laetril djeluje ili se radi o prijevari. I Klinika Mayo i Memorijalni centar za rak Sloan-

Kettering igrali su tu istaknute uloge. Dokazi o prljavoj igri koji su se uzdizali sa zgarišta podataka koje su ostavili za sobom toliko su šokantni i uvjerljivi da sam u ovom izdanju pripremio cijelo novo poglavlje kako bih ih izložio. Ne budete li pročitali ništa drugo iz ove knjige obavezno pročitajte to poglavlje. Promijenit će vaš način gledanja na integritet američkog medicinskog istraživanja, najblaže rečeno. Ali čak je i to nastavak pseudoznanosti angažirane za obranu postojećih ekonomskih interesa koji su već početkom 1970-ih bili snažni.

Dakle, iako se mnogo toga dogodilo od objavljivanja prvog izdanja ove knjige, osnovna priča ostala je ista. Nažalost, ažuriranje knjige zahtijevalo je zapanjujuće malo dopuna. Stvari i dalje stoje loše što se tiče slobode izbora u terapiji protiv raka.

Koliko pamtim, tijekom ljeta 1971. prvi sam put čuo riječ laetril. Pokojni dr. John Richardson i ja zajedno smo bili na kratkom odmoru u Oregonu, nastojeći uživati u prirodnim ljepotama te države. Kažem nastojeći jer je dobri doktor, koji je bio izuzetno strastvena osoba, sa sobom ponio svoju torbu. Nije bila puna opreme za pecanje. U stvari, sadržavala je gotovo pa beskrajnu količinu korespondencije, istraživačkih radova i knjiga, a sve o neočekivanoj temi «L-mandelonitril beta-glukuronizid u tretmanu raka kod ljudi«.

U početku ta me tema zanimala otprilike koliko i da naučim više o unutarnjim naprezanjima u konstrukciji grednih mostova. Nema sumnje, to su fascinantne teme za liječnika i građevinskog inženjera čije su struke usko povezane s detaljima njihovih teorija i formula. Ali meni su bujna zelena šuma i potok koji je žuborio bili beskrajno vredniji moje pažnje i siguran sam da je moja nestrpljivost postala primjetna. Ali moj odlučni drug nastavio je s upornošću buldoga koji je upravo zagrizao u hlače. I inzistirao je da pročitam prvi nacrt rukopisa koji je pripremio i koji bi mogao predati magazinu na objavljivanje.

Tijekom čitanja tog rukopisa po prvi sam put postao svjestan da se, iako postoje uvjerljivi dokazi daje vitaminska terapija djelotvorna u liječenju raka, činilo kako moćne sile rade na sprječavanju da ta činjenica postane poznata. Reagirajući kao što većina ljudi reagira kada prvi put čuje tu tvrdnju, sjećam se da sam skeptično upitao: «Tko su oni, Johne? Tko bi, zaboga, želio spriječiti lijek za rak?»

Postavljanjem tog pitanja moje zanimanje naposljetku se probudilo i, iako to tada ne bih vjerovao, već sam krenuo smjerom istraživanja koji će me odvesti do otkrivanja jedne od najnevjerojatnijih priča dvadesetog stoljeća. Ambiciozan cilj ove knjige je predstaviti barem najvažnije dijelove te priče i odgovoriti na pitanje: «Tko su oni, Johne?»

G. Edward Griffin

Prvi dio

ZNANOST O LIJEČENJU RAKA

1

Sindrom VVatergate

Primjeri nepoštenja i korupcije na polju istraživanja lijekova; detaljan pogled na prvu veću studiju koja je proglasila laetril (vitamin B17) «bezvrijednim»; dokaz da je studija bila namještena; odluka FDA o zabrani upotrebe laetrila zbog toga što nije bio testiran; uskraćivanje odobrenja bilo kome (osim protivnicima laetrila) za njegovo testiranje.

OVE ĆE GODINE 550.000 Amerikanaca umrijeti od raka. Svaki treći medu nama oboljet će od raka tijekom svog života. To je osamdeset osam milijuna ljudi samo u Sjedinjenim Državama.

Cilj ove studije je pokazati da se ta ogromna ljudska tragedija može *odmah* u potpunosti zaustaviti na temelju postojećeg znanstvenog znanja.

Istražit ćemo teoriju da je rak, poput skorbuta ili pelagre, avitaminoza koju uzrokuje nedostatak jedne esencijalne hranjive tvari u prehrani modernog čovjeka te da je najbolji način kontrole raka taj da jednostavno tu tvar ponovno uključimo u našu svakodnevnu prehranu.

Ovo što ćete pročitati nema odobrenje organizirane medicine. Uprava za hranu i lijekove, Američko društvo za rak i Američko liječničko udruženje etiketirali su to kao prijevaru i nadriliječništvo. Ustvari, FDA i druge vladine agencije koristile su sva raspoloživa sredstva kako bi spriječile da ova priča dospije u javnost. Građani su pritvarani zbog održavanja javnih skupova na kojima su iznosili svoja uvjerenja o ovoj temi. Konfiscirani su filmovi i knjige. Liječnici koji ove teorije primjenjuju želeći spasiti živote svojih pacijenata sudski su gonjeni.

Stav Velikog brata, koji je 1971. godine otvoreno iznio Grant Leake, načelnik odjela za prijevare kalifornijskog Ureda za hranu i lijekove, ovakav je: «Mi ćemo ih štititi čak i ako neki od njih ne žele da ih se štiti.»'

«Debate Over Laetrile*, *Time,* 12. travnja 1971. g., str. 20.

Početkom 1974. godine Kalifornijski medicinski odbor formalno je optužio dr. med. Stewarta M. Jonesa za primjenu laetrila u liječenju pacijenata oboljelih od raka. Međutim, kasnije se saznalo daje dr. Julius Levine, jedan od članova tog odbora, *i sam* koristio laetril u liječenju raka od kojeg je bolovao. Kad je slučaj dr. Jonesa dospio na raspravu politički pritisci bili su toliko jaki da je dr. Levine, umjesto da izrazi otvorenu podršku dr. Jonesu i njegovim pacijentima, radije podnio ostavku na svoj položaj.[2]

To se događa u zemlji koja se hvali slobodom i čiji je simbol Kip Slobode. Prvi put u našoj povijesti ljudi su prisiljeni *bježati* s naših obala kao «medicinski» emigranti kako bi imali slobodu izbora i pravo odlučivati o vlastitom tijelu. Laetril je dostupan u Australiji, Brazilu, Belgiji, Engleskoj, Filipinima, Grčkoj, Indiji, Italiji, Izraelu, Japanu, Kostariki, Libanonu, Meksiku, Njemačkoj, Peruu, Rusiji, Španjolskoj, Švicarskoj, Venezueli i Vijetnamu - ali nije dopušten u «zemlji slobodnih ljudi».

Usprkos tome, mnogi liječnici prkose birokraciji i u vlastitim klinikama dokazuju da je pojam raka kao avitaminoze točan.

Uz milijarde dolara koje se svake godine potroše na istraživanja, uz dodatne milijarde dolara prihoda od prodaje lijekova povezanih s rakom i uz političare željne glasova, koji obećavaju daljnji rast vladinih programa, vidimo da danas mnogo više ljudi zarađuje na raku nego što od raka umire. Kad bi se ta zagonetka riješila običnim vitaminom, divovska poslovna i politička industrija nestala bi preko noći. Iz toga proizlazi da *znanost* o liječenju raka nije ni blizu toliko složena kao *politika* liječenja raka.

Ako je iz skandala VVatergate iz sedamdesetih godina proizašlo išta dobroga onda je to osvješćivanje javnosti u pogledu činjenice da Vladini dužnosnici ponekad ne govore istinu. A kad ih se uhvati u njihovim «neiskrenostima», bez iznimke tvrde da su lagali samo kako bi zaštitili nacionalnu sigurnost, javno zdravlje ili neki drugi jednako plemenit cilj.

Taj sindrom Wartergate nije nov. Prije nekoliko godina jedan agent FDA, koji je svjedočio na sudu protiv jednog poslovnog čovjeka iz Kansas Citvja, na unakrsnom je ispitivanju priznao da je pod zakletvom lagao dvadeset osam puta. Kad su ga pitali kaje li se zbog onoga što je učinio, odgovorio je: «Ne. Ne kajem se ni zbog čega. Ne bih oklijevao izreći laž ako bi to pomoglo američkom potrošaču.»[3]

FDA nije previše izbirljiva oko svojih taktika da «pomogne američkom potrošaču». Kada neki poslovni čovjek padne u nemilost birokracije ne biraju se sredstva, zakon se ne koristi kao *razlog* za napad nego kao *oružje* napada.

«Laetrile Tiff", State Medic Out», *San Jose Mercury (Kalif.),* 10. travnja 1974. g.

[3] **Omar Garrison, *The Dictocrats* (Chicago-London-Melbourne: Books for Today, Ltd., 1970.), str. 130.**

Drugim riječima, FDA ne poduzima mjere zato što zakon kaže da bi trebala. Ona to radi zato što to želi, a zatim u zakonima traži izgovor. U slavnom slučaju SAD-a protiv Dextrinog obogaćenog šećera, na primjer, FDA je odlučila da se šećer obogaćen vitaminima i mineralima više ne smije zvati šećer jer to predstavlja «lažno označavanje» proizvoda. Ali sud je presudio drukčije, istaknuvši:

> Osnovni nedostatak u argumentaciji Vlade leži u tome što ona nastoji, pod krinkom optužbe za lažno označavanje proizvoda, zabraniti prodaju namirnice na tržištu samo zato što joj se ne sviđa njezina upotreba.

Ono što se događa u takvim slučajevima obično je mnogo više od pretjerane revnosti šačice birokrata. Pretvaranje da se štiti javnost najdraža je maska za provedbu skrivenih planova. Zakone koji navodno štite javnost obično pišu predstavnici onih istih industrija od kojih se potrošači, kako se tvrdi, štite. Političari, zahvalni na financijskoj podršci tih industrija, jedva čekaju da stave svoj potpis na zakone, vršeći pritisak za njihovo usvajanje. Jednom kad stupe na snagu, zakoni služe samo tome da štite sponzorske industrije od konkurencije. Potrošač je žrtva, a ne zaštićena strana.

To jednako vrijedi na polju medicine kao i na bilo kojem drugom polju. U medicini je, međutim, potrebno još i stvoriti dojam kako se sve radi znanstveno. Zbog toga je, pored angažiranja pomoći političara, potrebno vrbovati i znanstvenike - a taj pothvat lako je ostvariti promišljenim dodjeljivanjem sredstava za istraživanje.

Da tako stoje stvari otkrio je 1966. godine bivši povjerenik FDA James L. Goddard u govoru pred Udruženjem farmaceutskih proizvođača. Izrazivši zabrinutost zbog nepoštenja prilikom testiranja novih lijekova, rekao je:

> Šokirali su me materijali koje smo primili. Osim problema kvalitete postoji problem nepoštenja u primjeni novog lijeka za potrebe istraživanja. Priznajem da postoje sive zone u IND situaciji [istraživanju novog lijeka], ali svjesno prešućivanje nepoželjnih kliničkih podataka dobivenih na životinjama nije sivo pitanje. Svjesna odluka kliničkih istraživača kojima je više stalo do prijateljstva s industrijom nego do točnih podataka nije sivo pitanje.[4]

Goddardov nasljednik u FDA bio je dr. Herbert Ley. On je 1969. godine svjedočio pred Senatskim odborom i opisao nekoliko slučajeva bezočnog nepoštenja prilikom testiranja lijekova. U jednom slučaju radilo se o docentu medicine koji je testirao 24 lijeka za 9 kompanija. Dr. Ley je rekao:

Vidi Pododbor za zdravlje Odbora za rad i socijalnu skrb, *Preclinical and Clinical Testing by the Pharmaceutical Industry,* 1976., Senat SAD-a, VVashington, D.C., 1976., II. dio, str. 157.

> Pacijenti koji su umrli tijekom kliničkih ispitivanja nisu bili prijavljeni sponzoru... Preminuli su prijavljeni kao subjekti testiranja. Ljudi koji su bili prijavljeni kao subjekti testiranja u vrijeme testova nisu bili u bolnici. Obrasci za pristanak pacijenata nosili su datume iz kojih je vidljivo da su potpisani nakon smrti subjekata.[5]

Drugi slučaj uključivao je komercijalnu tvrtku za testiranje lijekova koja je radila na 82 lijeka iz 28 kompanija. Dr. Ley je nastavio:

> Pacijenti koji su umrli, napustili bolnicu ili odustali od studije u testovima su zamijenjeni drugim pacijentima, a da to nije navedeno u dokumentaciji. Četrdeset jedan pacijent koji je bio prijavljen kao sudionik studije preminuo je ili nije bio u bolnici za trajanja studije... Vođenje dokumentacije, nadzor i općenito promatranje pacijenata bili su krajnje neprimjereni.[6]

Između 1977. i 1980. godine otkriveno je da su 62 liječnika predala FDA kliničke podatke koji su bili prepravljani ili potpuno falsificirani.[7] U jednoj studiji koju je provela sama FDA otkriveno je da je svaki peti liječnik koji je bio pod istragom - bili su to liječnici koji su istraživali učinke novih lijekova - izmislio podatke i spremio honorar u džep.[8]

Nije riječ o neuobičajenim ili pojedinačnim slučajevima. John Braithvvaite, kriminolog iz Australskog instituta za kriminologiju (te bivši povjerenik za trgovačke prakse u Australiji), kaže: «Problem je u tome što je vrlo mala vjerojatnost da većina prijevara prilikom kliničkih ispitivanja ikada bude otkrivena. U većini slučajeva za koje javnost ipak sazna to se dogodi zbog iznimnog nemara nepoštenog liječnika.[9]

Prema dr. Judith Jones, bivšoj direktorici Odjela za praćenje učinaka novih lijekova u FDA, ako istraživačka ustanova dobije rezultate koji ne potvrđuju sigurnost ili djelotvornost nekog lijeka nije neuobičajeno da farmaceutska kompanija izvještaj spremi u ladicu i nastavi ga testirati drugdje, dok ne nađe ustanovu koja će joj dati željene rezultate. Nepovoljni izvještaji rijetko se objavljuju, štoviše, vrše se pritisci na kliničke liječnike da o njima šute.[10]

Senat SAD-a, *Competitive Problems in the Pharmaceutical Industry,* 1969., dijelovi 6, 7 i 10; citirao John Braithwaite, *Corporate Crime in the Pharmaceutical Industry* (London: Routledge & Kegan Paul, 1984.), str. 52.

[6] *Ibid.*

[n] Braithwaite, *op. cit.* str. 53.

[8] *Science,* 1973., sv. 180, str. 1038.

[9] Braithvvaite, *op. cit,* str. 54.

[10] Arabella Melville i Colin Johnson, *Cured to Death; The Effects ofPrescription Drugs* (Nevv York: Stein &Day, 1982.), str. 119.

Klinički istraživači su pred ogromnim iskušenjem da falsificiraju podatke. Američke farmaceutske kompanije plaćaju čak do 1.000 dolara po pacijentu, što pojedinim liječnicima omogućuje da na istraživanju lijekova zarade više od milijun dolara godišnje, to više ako su tretmani imaginarni. Čak i ako ne krivotvore testove mogu podsvjesno biti pristrani. Ti liječnici znaju da im se, ne prikažu li rezultate koje farmaceutske kompanije žele vidjeti, uvelike smanjuju šanse da u budućnosti ponovno dobiju posao.

Nije teško zamisliti da se novcem mogu podmititi komercijalne ustanove za testiranje. Ali često se pretpostavlja da su sveučilišni laboratoriji drukčiji, da su imuni na profite koji se zgrću u nepoštenoj znanosti. Istina je, međutim, da novac ima jednak utjecaj na sveučilišnom kampusu kao i bilo gdje drugdje. Govoreći o istraživanju koje je provela FDA, dr. Braithvvaite objašnjava:

> Kao što se, na temelju spomenute rasprave, može predvidjeti na koji način sponzori koriste unajmljene laboratorije ne bi li sa sebe skinuli odgovornost za istraživanje kvalitete, otkrilo se da unajmljeni laboratoriji imaju goru povijest kršenja DLP-a [dobre laboratorijske prakse] od laboratorija sponzora. Ali najgoru povijest imaju sveučilišni laboratoriji. Treba biti vrlo oprezan s takvim podacima, zato što je u studiju uključeno samo pet sveučilišnih laboratorija. Pa ipak, ti podaci morali bi poljuljati uvriježeno uvjerenje da sveučilišne istraživače ne motivira zarada i da gotovo i ne postoji mogućnost da oni srozavaju istraživačke standarde.[11]

Trag korupcije vodi do same FDA. Studija koju je proveo *USA TODAY* otkrila je da je više od polovice stručnjaka unajmljenih da Vladu savjetuju o sigurnosti i djelotvornosti lijekova financijski povezano s farmaceutskim kompanijama koje na taj način zastupaju. U članku stoji:

> Ti su stručnjaci angažirani da Upravi za hranu i lijekove pruže savjete o tome koji bi lijekovi trebali dobiti dozvolu za prodaju, kakva bi upozorenja trebala pisati na kutijama i kako bi se trebala provoditi ispitivanja lijekova. Stručnjaci bi trebali biti nezavisni, ali je *USA TODAY* otkrio da u **5 4 %** slučajeva postoje izravni financijski interesi, bilo da je riječ o samom lijeku ili mišljenju koje se od njih traži. Sukobi interesa uključuju pomaganje farmaceutskim kompanijama da razviju lijek i zatim sudjelovanje u savjetodavnom odboru FDA koji lijek ocjenjuje.
> Sukob interesa uglavnom podrazumijeva posjedovanje dionica, konzultantske honorare ili istraživačke potpore.[12]

Usredotočimo se sada na to kako stoje stvari u istraživanju raka. Znanost se može zloupotrijebiti ne samo na način da se na tržište proguraju lijekovi koji *ne*

Braithvvaite, *op. cit.*, str. 82.

«FDA advisers tied to industry», *USA TODAY,* 25. rujna 2000. g., str. 1A.

djeluju nego i da se blokiraju lijekovi koji *djeluju,* zato što ti lijekovi predstavljaju potencijalnu konkurenciju farmaceutskoj industriji koja kontrolira proces odobravanja lijekova. Nekadašnja kontroverzija oko lijeka protiv raka poznatog kao Krebiozen dr. Andrewa Ivyja primjer je toga.

Prije no što se sukobio s FDA početkom 1960-ih dr. Ivyje bio široko priznat kao jedan od najistaknutijih medicinskih stručnjaka u zemlji. Kao načelnik Odjela za kliničke znanosti Sveučilišta u Illinoisu pripremio je 350 kandidata za akademski stupanj doktora znanosti i magistra znanosti. Bio je američki predstavnik na Nirnberškom procesu nakon Drugog svjetskog rata u Njemačkoj. Američko liječničko udruženje dodijelilo mu je brončanu, srebrnu i zlatnu medalju kao priznanje za njegov izvanredan rad na polju medicine. Napisao je preko tisuću članaka objavljenih u znanstvenim i medicinskim časopisima. Ustvari, i sama FDA često ga je pozivala da iznese stručno mišljenje o medicinskim pitanjima na sudu. Ali kad je počeo koristiti neortodoksan pristup liječenju raka preko noći su ga prozvali «nadriliječnikom».

Tijekom suđenja dr. Ivyju u sudski je zapisnik uneseno pismo koje je napisao jedan liječnik iz Indianapolisa. Taj je liječnik u svom pismu tvrdio da je tretirao pacijenta koji je imao nekoliko tumora i da je biopsija tkiva pokazala da su tumori kancerogeni. Ustvrdio je da je nabavio Krebiozen u laboratoriju dr. Ivyja i primijenio ga, ali da od njega nije bilo apsolutno nikakve koristi. Međutim, kad su ga pozvali na klupu za svjedoke liječnik je okolišao i davao neodređene odgovore. Pod pritiskom unakrsnog ispitivanja na kraju se slomio i priznao da nikada nije tretirao takvog pacijenta, da nikada nije zatražio spomenutu biopsiju i da nikada nije upotrijebio Krebiozen, ni u jednoj prilici. Cijela priča bila je laž. Zašto je lažno svjedočio? Njegov je odgovor bio da je jedan od agenata FDA napisao pismo i tražio od njega da ga potpiše. Učinio je to jer je želio pomoći Agenciji da stane na kraj nadriliječništvu.[13]

U rujnu 1963. godine FDA je objavila izvještaj u kojem se tvrdi daje Krebiozen, u svakom praktičnom pogledu, isto što i kreatin, uobičajena tvar koje ima u svakom hamburgeru. Kako bi to dokazali priložili su preklopljene dijapozitive koji su navodno prikazivali spektrograme Krebiozena i kreatina položene jedan preko drugog. Spektogrami su objavljeni u časopisu *Life* i drugim sredstvima masovnog priopćavanja kao «nepobitan dokaz» da je Krebiozen beskoristan.

Kad je senator Paul Douglas vidio spektrograme postao je sumnjičav. Zato je zamolio dr. Scotta Andersona, jednog od najvećih autoriteta u zemlji po pitanju spektrograma, da napravi vlastitu studiju. Pomoću standardnih tehnika analize dr. Anderson je identificirao dvadeset devet razlika između tih dviju tvari. Bilo je šesnaest kemijskih razlika i razlika u boji. Verzija koju je FDA objavila javnosti bila je pažljivo pomaknuta od središta tako da se stvori maksimalan

Garrison, *op. cit,* str. 134-35.

privid sličnosti, ali kad je vraćena na svoju pravu os dvije tvari razlikovale su se kao nebo i zemlja.[14]

Taktike koje se koriste protiv laetrila još su nepoštenije od onih koje se koriste protiv Krebiozena. Možda najštetniji od svih bio je pseudoznanstveni izvještaj koji je 1953. godine objavila Komisija za rak Kalifornijskog liječničkog udruženja. Izvještaj je objavljen u travanjskom broju časopisa *California Medicine* i predstavljao je impresivnu zbirku tabela i tehničkih podataka koji su navodili na zaključak da su svi aspekti laetrila temeljito istraženi. Analiziran je njegov molekularni sastav, proučeno je njegovo kemijsko djelovanje, promatran je njegov učinak na štakore koji imaju tumor te utvrđena njegova djelotvornost na pacijentima oboljelima od raka. Iznesen je strog zaključak svog tog navodno objektivnog istraživanja: «Nisu pronađeni zadovoljavajući dokazi kojibi ukazivali na ikakav značajan citotoksičan učinak laetrila na stanice raka.»

Zaključci Kalifornijskog izvještaja dovoljni su većini liječnika i istraživača. Niti jedan od deset tisuća njih nikada nije vidio, a kamoli koristio, laetril. Ipak, svi oni znaju da laetril ne djeluje jer je tako rekao kalifornijski ogranak AMA-ine Komisije za rak, a oni nemaju nikakvog razloga dovoditi u pitanje pouzdanost onih koji su obavili taj posao.

Novinar Tom Valentine intervjuirao je mnoge vodeće onkologe kako bi utvrdio što misle o laetrilu. Ovdje opisuje tipičnu reakciju:

> Dr. Edwin Mirand iz Memorijalne bolnice Roswell u Buffalou (New York) rekao je: «Proučili smo ga i utvrdili da je bezvrijedan.« Na pitanje je li ta ugledna mala bolnica, koja se bavi isključivo rakom, zaista i testirala laetril, dr. Mirand je odgovorio: «Ne, nismo smatrali da je to potrebno nakon što su ga drugi ugledni istraživači testirali i utvrdili da nema učinaka u liječenju raka.» Pritom se, kao i svi autoriteti, pozvao na Kalifornijski izvještaj.[15]

Drugi su naišli na isti neprobojan zid. Profesionalni istraživač David Martin iznio je sljedeće iskustvo:

> Onkolog o kojem je riječ, kao što sam i pretpostavljao, rekao mi je da je laetril «šećerna pilula«. Da mi je rekao da je eksperimentalno koristio laetril na određenom broju pacijenata i utvrdio da je potpuno nedjelotvoran, možda bi me to impresioniralo. Ali kad sam ga pitao je li ga ikada sam koristio, odgovorio je da nije. Kad sam ga pitao je li ikada putovao u inozemstvo kako bi proučio iskustva s liječenjem laetrilom u Njemačkoj, Italiji, Meksiku, Filipinima ili drugim zemljama odgovorio je da nije. Jednostavno je ponavljao ono što je čuo od drugih koji su

Ibid., str. 278-80.

«Government Is Suppressing Cancer Control«, *The National Tattler,* 11. ožujka 1973. g., str. 2.

vjerojatno i sami ponavljali ono što su čuli od drugih, i tako sve do zastarjelog izvještaja Kalifornijske komisije za rak iz 1953. godine.[16]

Važno je, stoga, znati nešto o prirodi Kalifornijskog izvještaja i znanstvenom integritetu onih koji su ga sastavili.

Iako izvještaj, kako gaje objavio *California Medicine,* nije bio potpisan, napisali su ga dr. lan MacDonald, predsjednik Komisije, i dr. Henry Garland, tajnik. Dr. MacDonald je bio ugledni kirurg onkolog, a dr. Garland - međunarodno poznati radiolog. Obojica su bila na popisu *Tko je tko.*

U Komisiji je bilo još sedam istaknutih liječnika - uključujući još četiri kirurga, još jednog radiologa i patologa - ali oni nisu imali presudnu ulogu u pripremi izvještaja. Nitko od njih - *čak ni MacDonald ili Garland* - nikada nije koristio laetril u vlastitim eksperimentima iz prve ruke. Sve što su napravili bile su *procjene* i *sažeci* tuđih pisanih izvještaja.

Prije nego što proučimo te procjene i sažetke valja se prisjetiti da su MacDonalds i Garland bili liječnici koji su dospjeli na naslovnice širom zemlje, tvrdeći da ne postoji veza između pušenja cigareta i raka pluća. U govoru pred Odsjekom za javno zdravstvo Kluba Commonvvealth u San Franciscu 9. srpnja 1964. godine dr. Garland je rekao:

> Trenutno je široko prihvaćena pretpostavka da je pušenje cigareta u uzročnoj vezi s golemim brojem raznih bolesti, od raka pa do koronarne ateroskleroze. Nakon što sam nekoliko godina proučavao to pitanje, a posebno vezu s primarnim bronhijalnim rakom, čvrstog sam mišljenja da ta pretpostavka nije dokazana... Mnogi smatraju da su cigarete, u umjerenim količinama, jedno od boljih sredstava za smirenje... Pretilost vjerojatno predstavlja veću opasnost za američko zdravlje od cigareta.

Dr. MacDonald je bio još kategoričniji. U članku objavljenom u *U.S. News & WorldReport* prikazan je s cigaretom u ruci. Citirane su njegove riječi daje pušenje «bezopasna razbibriga - do dvadeset četiri cigarete dnevno.» Zatim je dodao: «Mogli bismo prilagoditi stari slogan: Jedna kutija dnevno drži liječnika podalje.«[17]

Zanimljiva je činjenica da su upravo u to vrijeme proizvođači cigareta počeli doživljavati osjetni pad prodaje zbog zabrinutosti javnosti u vezi s rakom pluća. Ustvari, industrija duhana već je bila dala Američkom liječničkom udruženju (AMA) prvih deset milijuna dolara od ukupno osamnaest milijuna obećanih za «istraživanja» o povezanosti pušenja i zdravlja.

Cancer News Journal, siječanj/travanj 1971. g., str. 22.

17 «Heres Another View: Tobacco May be Harmless«, *U.S. News & World Report, 2.* kolovoza 1957. g., str. 85-86.

Učinak te prave poplave novca iz izvora koji je, da tako kažemo, «imao posebne interese« u rezultatima istraživanja bio je nevjerojatan i *nije* služio na čast AMA-i. Rezultat je bila pretvorba relativno jednostavnog, jasnog projekta u čudovišnu beskorisnu zbrku i rasipanje novca.

U izvještaju AMA-inog Odbora za istraživanje o duhanu i zdravlju piše:

> Do danas je dodijeljeno otprilike 14 milijuna dolara [od strane industrije duhana] za 203 zasebna istraživačka projekta na 90 sveučilišta i institucija. Kao izravan rezultat tih potpora objavljeno je 450 izvještaja u znanstvenim časopisima i periodici.[18]

U izvještaju su zatim nabrojani istraživački projekti i opisani njihovi ciljevi. Evo samo nekih:

> Receptori nikotina u identificiranim stanicama mozga puža
>
> Učinci nikotina na ponašanje miševa
>
> Veza angine pektoris i bronhitisa s pušenjem - Studija na američkim i švedskim pijetlovima blizancima
>
> Sindrom postmaturiteta kod gravidnih ženki štakora nakon apsorpcije nikotina tijekom graviditeta
>
> Interakcija između nikotina, kofeina i alkohola kod vjeveričjih majmuna
>
> Učinak pušenja na placentalni prijenos kisika kod gravidnih ovaca
>
> Urinarno izlučivanje, distribucija u tkivu i razgradnja nikotina kod majmuna i pasa
>
> Tjelesna građa i smrtnost kod 105.000 vojnih veterana Drugog svjetskog rata

Pregledate li starije izvještaje AMA-inog Odbora za istraživanje o duhanu i zdravlju pronaći ćete samo pet istraživačkih projekata koji se prvenstveno bave rakom. Jedan od njih bavio se samo procedurama laboratorijskog testiranja, a drugi je bio eksperiment kako bi se utvrdilo može li se dim duhana koristiti za *liječenje* raka kože! Tako su se samo *tri* njihova projekta zaista bavila područjem koje je od stvarne važnosti za javnost. Tri od dvije stotine i tri čini samo oko jedan i pol posto, što nam ponešto govori o AMA-inom znanstvenom integritetu po pitanju pušenja i raka.

Uz trošak od samo osamnaest milijuna dolara - što je zaista malo u usporedbi s budžetom koji je industrija duhana namijenila za oglašavanje tijekom istog razdoblja - bilo je moguće AMA-ina medicinska istraživanja odvratiti od važnih

Third Research Conference, **Odbor za istraživanje o duhanu i zdravlju, AMA-ina zaklada za obrazovanje i razvoj, 7.-9. svibnja 1972. g., str. 4.**

pitanja raka i preusmjeriti ih na stotinu nesuvislih pitanja koja su služila samo tome da unesu zbrku i odgode konačnu istinu.

AMA, koju je zaslijepila meteorska kiša novčanica od tisuću dolara, objavila je u časopisu *American Medical Association Journal* iz studenog 1959. godine uvodni članak u kojem je otvoreno iznijela da nema dovoljno dokaza «koji bi opravdali pretpostavku« da je pušenje cigareta glavni čimbenik u porastu slučajeva raka pluća. Osim toga, kroz svoj mastodontski istraživački program AMA je sve više otežavala dobivanje tih dokaza.

Je li postojala ikakva veza između osamnaest milijuna dolara koje je industrija duhana dala AMA-i i javnih istupa MacDonalda i Garlanda, dvojice njezinih najistaknutijih članova u Kaliforniji? Možda i nije, iako su kružile glasine da su ta gospoda od znanosti zaista primila 50.000 dolara za svoja svjedočenja.[19]

Je li to istina ili ne, više nije važno. Ono što jest važno je činjenica da bi njihovo stručno mišljenje, daje postalo široko uvriježeno, očigledno imalo za posljedicu patnje i smrt nebrojenih dodatnih milijuna ljudi. Važna je i činjenica da su to oni isti «stručnjaci» čije se medicinsko mišljenje *jest* široko citiralo i uvažavalo kad je riječ o laetrilu.

Kao zanimljiva fusnota ovoj temi može poslužiti činjenica daje dr. MacDonald nekoliko godina kasnije poginuo izgorjevši u krevetu, u požaru koji je izazvala njegova cigareta. Dr. Garland, koji se hvalio time da puši cigaretu za cigaretom od ranog djetinjstva, tvrdeći za sebe da je živi dokaz da su cigarete bezopasne, umro je nekoliko godina kasnije od raka pluća.

Godine 1963., deset godina po objavljivanju izvornog Kalifornijskog izvještaja, Odjel za zdravstvo države Kalifornije službeno je objavio da su zaključci zastarjele studije bili «istiniti» i prisvojio ih kao zaključke vlastite studije. Međutim, napravio je time neočekivanu uslugu javnosti jer je prvi put objavio sve izvorne eksperimente i studije na kojima se izvještaj temeljio i tako učinio dostupnima dokumentarne dokaze da su MacDonald i Garland *krivotvorili* sažetak tih eksperimenata.

U izvještaju iz 1953. godine autori su objavili zaključke dr. med. Johna W. Mehla koji govore da se cijanid ne može osloboditi iz laetrila. Kao što ćemo objasniti u jednom od narednih poglavlja, oslobađanje cijanida oko stanice raka djelomičan je razlog zašto laetril djeluje. Zato je impliciranje da se cijanid *ne može* stvarati bio ozbiljan udarac vjerodostojnosti teorije o laetrilu. Citirali su riječi dr. Mehla: «Ti rezultati nisu dovoljni za konačan zaključak pa će biti prošireni, ali ne podržavaju tvrdnje iznesene u prilog laetrilu.«

Međutim, nakon objavljivanja originalnih eksperimenata deset godina kasnije, pokazalo se da je priča bitno drukčija. U labirintu statistika, tablica i

Vidi *The Immoral Banning of Vitamin B17,* Stevrart M. Jones, M.S., dr. med., Palo Alto, Kalifornija, siječanj 1974. g., str. 1. Vidi također *Cancer News Journal,* siječanj/travanj 1971. g., str. 3.

dijagrama zakopan je tekst pod naslovom «Izvještaj o laetrilu, dodatak 4». To je laboratorijski izvještaj koji su potpisali G. Schroetenboer i W. Vvolman. U njemu piše:

> Nakon tri sata miješanja uz zagrijavanje osjetio se miris vodikovog cijanida... Vodikov cijanid bio je destiliran u natrijev hidroksid i utvrđen tehnikom prusko plavog.[20]

Taj izvještaj nosi datum 14. siječnja 1953. godine, dva mjeseca *prije* no što je dr. Mehl ustvrdio da se cijanid ne može oslobađati iz laetrila. Značajno je, stoga, da su MacDonald i Garland potpuno ignorirali pozitivan izvještaj, pridajući važnost negativnom.

Otada su oslobađanje cijanida iz laetrila potvrdili AMA-in kemijski laboratorij, citokemijski odjel Nacionalnog instituta za rak pa čak i Kalifornijski odjel za javno zdravstvo. To je onaj isti Kalifornijski odjel za javno zdravstvo koji je službeno objavio da je izvorni izvještaj «istinit» i prisvojio ga.

Još jedna tvrdnja koju su iznijeli doktori MacDonald i Garland bila je ta da mikroskopska proučavanja tumora pacijenata koji su bili tretirani laetrilom nisu pokazala nikakve znakove povoljnog kemijskog djelovanja. Međutim, deset godina kasnije ispostavilo se da je ta tvrdnja bila bestidna laž. Dodatak 3 sadrži rezultate dvoje patologa koji su sasvim jasno rekli da *jesu* primijetili protutumorske učinke koji su zaista mogli biti rezultat djelovanja laetrila. Na primjer, u izjavi od 15. prosinca 1952. godine dr. med. John W. Budd izvijestio je: «Slučaj IM... Hemoragična nekroza tumora vrlo je raširena... Može se prihvatiti interpretacija da postoji kemoterapijski učinak.»

Osim toga, autopsijski izvještaj J. L. Zundella od 10. rujna 1952. godine ukazuje na dva jasna slučaja primijećenog protutumorskog učinka. U njemu piše:

> M-l... Ovo bi moglo predstavljati kemijski učinak, budući da zahvaćene stanice pokazuju koagulacijsku nekrozu i piknozu...
> M-3... Čini se da se javlja dodatna degeneracija u tumorskim stanicama u limfnom čvoru. Smatram da se radi o mogućem djelovanju kemijskog sredstva...
> Dva slučaja... pokazala su umjerene promjene... koje bi se mogle smatrati kemoterapijskim toksičnim staničnim promjenama.[21]

Report by Cancer Advisory Council on Treatment of Cancer with Beta-Cyanogenic Glucosides («Laetriles»), Kalifornijski odjel za javno zdravlje, 1963. g., dodatak 4, str. 1-2.

21 *Ibid.,* Appendix 3, str. 1-2.

Ništa ne bi moglo biti jasnije od toga. Unatoč tome, u Kalifornijskom izvještaju MacDonald i Garland glatko su ustvrdili: *«Nitko od konzultanata nije primijetio nikakve dokaze o citotoksičnim promjenama.»*[22] Ta je tvrdnja, naravno, bila laž divovskih razmjera.

Čak i da MacDonald i Garland nisu dali lažni sažetak rezultata tih istraživača Kalifornijski izvještaj iz 1953. godine i dalje bi bio potpuno bezvrijedan kao znanstvena presuda protiv laetrila, jer su doze koje su koristili na pacijentima oboljelima od raka bile premale da se bilo što dokaže. Ustvari, bile su otprilike pedeset puta manje od onih koje se koriste za postizanje optimalnih rezultata.

U počecima istraživanja laetrila klinički liječnici oprezno su primjenjivali samo pedeset do sto miligrama odjednom. Ohrabrivši se s vremenom, postupno su povećavali te razine sve dok 1974. godine nisu intravenozno koristili laetril u količinama od šest do devet tisuća miligrama dnevno. Obično je potrebno akumulirati pedeset do sedamdeset tisuća miligrama tijekom razdoblja od oko tjedan dana ili deset dana prije nego što pacijent može osjetiti konkretne znakove poboljšanja. Ali u eksperimentima koji su provedeni za Kalifornijski izvještaj tipična korištena doza bila je samo pedeset miligrama po injekciji. Najveća pojedinačna doza bila je manja od dvjesto miligrama, a najveća kumulativna doza bila je samo dvije tisuće miligrama razdijeljenih na dvanaest injekcija. Pet pacijenata primilo je samo dvije injekcije, a pet je primilo samo jednu.

Stoga ne čudi da kalifornijski eksperimenti nisu uspjeli dati uvjerljive dokaze da je laetril djelotvoran u borbi protiv raka. Kao što je dr. Krebs u to vrijeme primijetio: «Ništa nije tako lako postići kao neuspjeh.«

Usprkos tom nevjerojatnom netočnom prikazivanju činjenica i izobličavanju znanstvene istine doktori MacDonald i Garland bili su prisiljeni (treća stranica Kalifornijskog izvještaja) priznati:

> Svi liječnici čiji su pacijenti bili ponovno pregledani govorili su o poboljšanju u smislu zdravstvenog stanja, porasta apetita, povećanja težine i smanjenja bolova...

Ali su zatim, pokušavajući umanjiti važnost tih rezultata, dodali:

> ... kao da su ta zapažanja nedvojbeni dokazi terapijskog djelovanja.

Ta izjava, sama za sebe, trebala je diskvalificirati Kalifornijski izvještaj, jer ta zapažanja *zaista jesu* jedna od važnijih stvari koje liječniku govore je li njegova terapija lijekom djelotvorna ili ne.[23] Mnogi liječnici bili bi presretni da njihovi

Report by Cancer Advisory Council, op. cit, str. 324.

Current Diagnosis & Treatment, (Palo Alto: Lange Med. Publications, 1972.), str. 902.

pacijenti oboljeli od raka osjete poboljšanje zdravlja i apetita, povećanje težine, a posebno smanjenje bolova.

Tijekom 1970-ih godina bilo je malo vjerojatno da će laetril dobiti priliku da ga testira bilo tko osim njegovih protivnika. Svaki put kad bi zagovaratelji laetrila pokušali dobiti dozvolu za testiranje bili bi hladno odbijeni. Na primjer, 6. travnja 1970. godine Zaklada McNaughton pod sponzorstvom Andrewa McNaughtona uputila je FDA zamolbu za pokretanje takozvanih studija prve faze IND-a (istraživanja novog lijeka). Molba je odobrena 27. travnja. Tada je, prema riječima jednog novinara, «nastao kaos».[24] Čini se da je FDA primila telefonski poziv od bijesne i politički utjecajne osobe koja je naredila: «Prekinite testiranje!«

Sljedećeg dana, 28. travnja, FDA je poslala još jedno pismo Zakladi, obavještavajući ih da su, nakon ponovnog pregleda dokumentacije, pronađene određene «nepotpunosti» u prijavi za IND i zahtijevala da im se golema količina dodatnih podataka pošalje *u roku od deset dana.* Zanimljivo je da pismo nije dostavljeno Zakladi McNaughton sve do 6. svibnja, devet dana nakon što je navodno bilo napisano pa postoji sumnja da je pismo vjerojatno bilo napisano mnogo kasnije, ali je na njega stavljen raniji datum kako bi bilo nemoguće ispoštovati ionako smiješan rok od deset dana. Šest dana po primitku «pisma o nepotpunosti«, 12. svibnja, McNaughton je primio telegram od FDA u kojem ga obavještavaju da je dozvola za istraživanje novog lijeka ukinuta.

Usprkos tome McNaughton je, nadajući se da će FDA ponovno dopustiti IND kad primi dodatne podatke, nastavio prikupljati dokumentaciju: 15. svibnja, samo devet dana nakon što je primio izvorni zahtjev FDA, poslao je u Vvashington svu traženu dokumentaciju. Ali FDA je bila odlučna. *Neće* biti testiranja laetrila.

Bivši visoki službenik FDA rekao je dr. Deanu Burku iz Nacionalnog instituta za rak da se u trideset godina rada ne može sjetiti nijednog slučaja u kojem se inzistiralo da se u roku od samo deset dana na pedeset stranica pruži odgovor na navodne nepotpunosti. Također, 1. listopada 1970. godine u proceduralnom priručniku FDA nije pisalo ništa o tome da po isteku roka od samo deset dana za ispunjavanje zahtjeva treba poslati obavijest o poništenju dozvole.[25] Očigledno je cijeli postupak bio izgovor da se prekine testiranje laetrila, smišljen kao reakcija na političke pritiske.

Jedan od navedenih razloga za ukidanje dozvole za IND bio je taj da je laetril potencijalno toksičan. FDA je svečano izjavila:

Don C. Matchan, «Why Won't They Test Laetrile?» *Prevention,* siječanj 1971. g., str. 149-50.

Pismo dr. Deana Burka Elliotu Richardsonu, tajniku HEW-a, od 19. listopada 1971. g.; G. Edward Griffin, ur., *Private Papers Relating to Laetrile,* (VVestlake village, CA: American Media, 1997.).

> Iako se u prijavi za IND često tvrdi da je amigdalin netoksičan, nema podataka koji bi demonstrirali da nije toksičan... Smatra se da je opasno rezultat početne doze u okviru studije provođene na ljudima tijekom više od šest tjedana temeljiti na rezultatu jednokratne doze u okviru studije provedene na miševima. Također je opasno započinjati ikakve studije na ljudima dok se ne provjeri stupanj toksičnosti na krupnim životinjama.[26]

To je nevjerojatna izjava. Prvo, kao što ćemo ilustrirati u jednom od narednih poglavlja, netoksičnost amigdalina (laetrila) bila je dobro poznata, potpuno prihvaćena i nekontroverzna činjenica već stotinu godina. Drugo, zabilježeni slučajevi koji su bili priloženi prethodnim prijavama za IND bili su dodatni dokaz da je laetril siguran. I treće, samo pitanje toksičnosti je apsurdno, budući da su svi lijekovi koje je FDA odobrila i koji se trenutačno koriste u ortodoksnom liječenju raka *ekstremno* toksični. Uskraćivanje dozvole za testiranje laetrila na temelju tvrdnje da bi *mogao* biti toksičan vrhunac je sofistike.

Još jedan razlog koji je FDA navela prilikom odbijanja davanja dozvole za testiranje laetrila bio je taj da liječnici koji su ga koristili nisu vodili dovoljno detaljne kliničke zapise. To je također neuvjerljiv razlog, jer za prvu fazu klinički zapisi nisu ni potrebni.

Opravdano ogorčen, hrabri dr. Burk iz Nacionalnog instituta za rak pisao je Elliotu Richardsonu, tadašnjem tajniku Ministarstva zdravstva, obrazovanja i socijalne skrbi (koje je upravljalo FDA):

> Da bi FDA odobrila studije prve faze IND-a uopće nije potrebno imati kliničke studije, iako se od sponzora traži da preda bilo kakve indikacije kojima eventualno raspolaže. Zaklada McNaughton ispunila je te zahtjeve u mjeri u kojoj je to trenutačno moguće. Dr. Contreras [iz Meksika] i dr. Nieper [iz Njemačke] prvenstveno su, sasvim opravdano, bili zaokupljeni tretiranjem oboljelih od raka laetrilom i sličnim pomoćnim terapijama, a ne preciznom i potpunom provedbom kliničkih evaluacija laetrila po protokolu FDA. Tvrdnja da njihovi zapisi nisu prikladni za takvu svrhu očigledna je obmana radi skretanja pozornosti, budući da takav uvjet za prvu fazu IND-a ne postoji, niti je iznesena bilo kakva tvrdnja u tom smislu.[27]

Ali «namještaljka» je bila spremna. Laetril *neće* dobiti dozvolu za testiranje, bez obzira na činjenice. Dana 1. rujna 1971. godine FDA je objavila da je *ad hoc* Povjerenstvo savjetnika za pregled i evaluaciju laetrila utvrdilo kako «nema prihvatljivih dokaza terapijskog djelovanja koji bi opravdali klinička ispitivanja«.

The Ad Hoc Committee ofOncology Consultants For Review and Evaluation oj Amygdalin (Laetrile), **FDA, 12. kolovoza 1961. g., str. 3-4.**

Pismo dr. Deana Burka Elliotu Richardsonu, 19. listopada 1971. g., *op. cit.*

A onda su objavili da se, zbog njihovih zaključaka, laetril više ne smije zagovarati, prodavati pa *čak ni testirati* u Sjedinjenim Državama.[28]

Kalifornijski je izvještaj ostao kao jedan od mjerodavnih izvora na koji se tzv. «stručnjaci» u liječenju raka pozivaju do besvijesti i temelj za pravna ograničenja u upotrebi laetrila. Industrija raka također je zagovaračima laetrila odbila pružiti priliku da provedu vlastita klinička istraživanja na temelju tako jadnih izgovora da bi to bilo smiješno da posljedice nisu tako ozbiljne. Sve to rezultat je pristranosti, nipošto objektivnosti. Umjesto da razjasne, izvještaji i priopćenja osmišljeni su tako da dovedu u zabludu. To je naredba odozgo, a ne znanost.

Zašto se to događa? Tim dijelom priče bavit ćemo se u sljedećem poglavlju

Priopćenje za tisak, Ministarstvo zdravstva obrazovanja i socijalne skrbi /FDA, 1. rujna 1971. g.

2.

Genocid na Manhattanu

Stalni pokušaji industrije raka da dokaže beskorisnost laetrila; zataškani laboratorijski izvještaji s Instituta Sloan-Kettering koji su dokazali da laetril djeluje; veza Rockefellera s farmaceutskom industrijom; priča o tome kako je skupina zaposlenika Sloan-Ketteringa istinu iznijela na vidjelo.

PORED KALIFORNIJSKOG IZVJEŠTAJA bilo je i drugih po svoj prilici kvalificiranih i uglednih organizacija koje su provele brojne druge studije o laetrilu. Među njima su: projekt Sveučilišta Stanford iz 1953. godine, studija Kalifornijskog sveučilišta u Berkelevju iz 1961., studija Diablo Labsa iz Barkelevja provedena 1962. i studija iz 1965. godine provedena za Kanadsko udruženje liječnika na Sveučilištu McGill u Montrealu. Svaka od njih bila je ukaljana istom vrstom znanstvene nesposobnosti, pristranosti i čiste prijevare kao i Kalifornijski izvještaj iz 1953. godine. U nekima od tih studija otvoreno se priznaje kako postoje dokazi da laetril djeluje protiv raka, ali se odmah dodaje kako učinak laetrila ovisi o drugim faktorima. Neke od njih bile su samo studije o toksičnosti, što znači da se nije nastojalo utvrditi je li laetril djelotvoran, već samo kolika je količina potrebna da ubije pacijenta.

U većini tih eksperimenata jedini kriterij za mjerenje uspješnosti laetrila bilo je smanjenje veličine tumora. To na prvi pogled može izgledati razumno, ali treba razumjeti da je većina tumora mješavina malignih i benignih stanica i da presađeni tumori koji se koriste na laboratorijskim miševima sadrže samo tri ili četiri posto pravog tkiva raka. Zdravi miševi odbacuju malignija tkiva i zato se ona ne mogu uspješno presađivati. Čak i kad bi laetril eliminirao sto posto raka ti bi se tumori smanjili za *najviše* tri ili četiri posto. Jedini smisleni test koji potvrđuje uspješnost liječenja jest produženje života, a ne veličina tumora.

Godine 1973., nakon višemjesečnog opsežnog proučavanja laetrila na miševima, Southern Research Institute iz Birminghama u Alabami predao je izvještaj o svojim otkrićima Nacionalnom institutu za rak. NCI je tada objavio

da su te studije još jednom dokazale kako laetril nema učinka u terapiji raka. Međutim, ako se stvari pažljivije prouče nije sve kako se na prvi pogled čini. Kopajući po neobrađenim podacima sadržanima u tablicama i dijagramima izvještaja, dr. Burk je otkrio da su u eksperiment bile uključene tri grupe miševa: (1) velika grupa koja je dobivala premalo laetrila, (2) još jedna velika grupa koja ga je dobivala previše i (3) mala grupa koja je dobivala optimalnu dozu. Miševi koji su dobivali premalo laetrila ugibali su jednako brzo kao i oni u kontrolnoj grupi koji ga uopće nisu dobivali. Miševi koji su pak dobivali previše laetrila ugibali su brže od onih iz kontrolne grupe. Ali miševi koji su.dobivali odgovarajuću dozu živjeli su znatno duže od onih koji nisu dobivali ništa!

S obzirom na te rezultate mogli bismo se pitati kako je Nacionalni institut za rak mogao reći da od laetrila nema koristi. Evo što su napravili. Sve *tri* grupe strpali su u istu statistiku, uključujući one koji su dobivali premalo i one koji su dobivali previše laetrila. Pridruživši velike grupe maloj grupi, koja je preživjela znatno duže, spustili su *prosjek* do točke u kojoj su mogli iskreno reći da ti miševi, *kao ukupna grupa,* nisu živjeli značajno duže od onih koji uopće nisu dobivali laetril. Statistike nisu lagale. Ali su lasci koristili statistiku.[1]

U međuvremenu je i dalje rastao broj pacijenata koji su se oporavili od raka i na sva usta hvalili laetril. Ti pacijenti i njihove obitelji osnovali su nacionalnu građansku organizaciju nazvanu Odbor za slobodu izbora u liječenju raka. Nekoliko stotina ogranaka diljem zemlje održavalo je javne sastanke i konferencije za tisak, iznoseći svjedočanstva pred državnim zakonodavnim odborima i zahtijevajući legalizaciju laetrila. Trebalo je nekako uzvratiti tim «laetrilašima».

Tako je 1978. godine Nacionalni institut za rak pokrenuo još jednu studiju kako bi umanjio važnost tog pokreta. Izabrao je devedeset tri slučaja raka kod kojih su zdravstveni kartoni upućivali na zaključak da je laetril djelotvoran. Detaljni podaci poslani su na procjenu odboru koji se sastojao od dvanaest onkologa. Među tim podacima bili su i slučajevi koji su uključivali tradicionalnu terapiju. Odbor nije bio upoznat s time koji slučaj prima određeni tretman. Ocjena se trebala temeljiti isključivo na rezultatima. NCI je izdvojio slučajeve s laetrilom i većinu njih odbacio pa je odboru bilo odobreno da pregleda samo dvadeset i dva.

Kako bi trebalo procijeniti uspjeh u liječenju raka? Prema dužini života? Kvaliteti života? Osjećaju dobrog zdravlja i odsutstva bolova? Sposobnošću da se normalno funkcionira u svakodnevnom životu? Sve te kriterije koriste liječnici koji primjenjuju prehrambenu terapiju. Ne zamaraju se veličinom tumora jer, kao što je već rečeno, znaju da je većina tumora mješavina malignih i benignih

Dr. Dean Burk iznio je šokantno razotkrivanje te manipulacije statistikama u otvorenom pismu od četrnaest stranica dr. Seymouru Perryju iz NCI-ja 22. ožujka 1974. g. Vidi *Private Papers Relating to Laetrile,* ur. G. Edvvard Griffin (Westlake Village, Kalif.: American Media, 1997.)

stanica i da većina tumora sadrži samo mali postotak stanica raka. Ako laetril kod pacijenta uspije ukloniti 100% raka njegov će se tumor možda smanjiti samo 5% ili 10%. Ali, koga briga? Pacijent je živ. Tumor nije bolest, tumor je samo simptom bolesti.

Ortodoksna medicina, s druge strane, u potpunosti se fokusira na tumor. Za većinu onkologa tumor jest rak. Ako ga kirurški uklone ili spale sretno objavljuju pacijentu: «Dobre vijesti. Cijelog smo ga uklonili!« Možda su uklonili cijeli tumor, ali jesu li uklonili ono što je tumor izazvalo? I jesu li pritom oslobodili neke od tih malignih stanica, potaknuvši ih da se slobodno kreću cirkulacijskim sustavom dok ne pronađu novi dom na nekom drugom mjestu u tijelu? Je li to razlog što tako velik broj pacijenata umire zato jer je rak metastazirao u druge dijelove tijela samo nekoliko mjeseci nakon što su čuli apsurdne riječi poput: «Cijelog smo ga uklonili«?

U svakom slučaju, liječnici koji koriste laetril uvijek upozoravaju da od svih mjerila uspješnosti smanjenje veličine tumora ima najmanje smisla. A koji je bio primarni kriterij koji je izabrao NCI? Veličina tumora, dakako. Ne samo da je to u skladu s ortodoksnim gledištem na rak, nego prikazuje mnogo boljima rezultate tretmana kao što su zračenje i kemoterapija, koji smanjuju tumor učinkovitije od laetrila. Smanjenje tumora za samo 15% u živog i zdravog pacijenta proglasilo bi se neuspjehom. Dok bi smanjenje tumora za 60% u pacijenta na samrti značilo uspjeh.

Unatoč toj namještenoj igri, evo što je odbor utvrdio: među pregledanim slučajevima liječenima laetrilom dva pacijenta pokazala su potpunu reakciju (tumor je potpuno nestao), četiri su imala djelomičnu regresiju (veću od 50%), devet je bilo «stabilizirano» (tumori su prestali rasti), a tri su imala «produžene intervale bez bolesti«. Drugim riječima, kod osamnaest od dvadeset dva oboljela ili kod 82% zabilježena je neka vrsta povoljne reakcije, čak i kad se kao kriterij uzima veličina tumora. Vrlo je malo «odobrenih» lijekova protiv raka koji se mogu pohvaliti tako dobrim izvještajima.

Nijedna od tih ohrabrujućih brojki nije imala nikakva utjecaja. U NCI-jevom službenom izvještaju pisalo je: «Ti rezultati ne omogućuju nikakve definitivne zaključke koji bi potvrdili da laetril djeluje protiv raka.«[2] Briljantno su izabrali obmanjujuće riječi. Nitko nije očekivao «definitivne zaključke« na temelju samo jedne studije. Ali pošten i cjelovit izvještaj o rezultatima bio bi sasvim u redu. Usprkos tome, pažljivo smišljena izjava stvarala je dojam da je laetril još jednom pao na znanstvenom testu. Riječi nisu upotrijebljene da objasne, već da pobude sumnje.

N.M. Ellison, «Special Report on Laetrile: The NCI Laetrile Reviewv. Results of die National Cancer Institute's Retrospective Laetrile Analysis.» *New England Journal of Medicine* 299:549-52, 7. rujna 1978. g.

Sljedeći čin u toj drami pseudoznanosti bilo je kliničko ispitivanje na klinici Mayo u kojem je sudjelovalo 178 pacijenata. Ponovno je trebalo testirati amigdalin, ali ovaj put u kombinaciji s «metaboličkom terapijom« koja se sastojala od prehrane, enzima i dodataka prehrani, upravo onoga što zagovaraju liječnici nutricionisti. Međutim, vodeći liječnici koji koriste laetril ogorčeno su prigovorili da se korišteni protokol ne može usporediti s njihovim. Osim toga, postojala je ozbiljna sumnja u čistoću korištenog amigdalina. Sumnjalo se da je cijeli eksperiment pažljivo isplaniran da bude neuspješan. I zaista, bio je neuspješan. Liječnici iz klinike Mayo izvijestili su: «Nije opažena nikakva bitna korist«.

Teško je nadmašiti taj neoboreni rekord obmanjivanja pod okriljem znanosti. Međutim, bio je ipak oboren nekoliko godina kasnije u Memorijalnom centru za rak Sloan-Kettering na Manhattanu. Tijekom pet godina, između 1972. i 1977. godine, laetril je bio temeljito testiran na Sloan-Ketteringu pod vodstvom dr. Kanematsua Sugiure. Kao viši laboratorijski istraživač u centru s više od 60 godina iskustva dr. Sugiura je svojim znanjem i integritetom stekao najveći ugled. U znanstvenom laboratoriju, gdje se iznad svega traži istina, bio bi savršen čovjek za to testiranje. Međutim, za ciljeve Sloan-Ketteringa predstavljao je najgori mogući izbor.

Sugiura je svoje eksperimente podijelio na serije testova u kojima je koristio razne vrste laboratorijskih životinja i različite tumore: neki od njih su bili presađeni, a neki su se prirodno razvili. Po završetku svojih eksperimenata iznio je pet rezultata: (1) laetril je zaustavljao metastaze (širenje raka) kod miševa, (2) poboljšavao je njihovo opće zdravstveno stanje, (3) inhibirao je rast malih tumora, (4) ublažavao je bolove i (5) djelovao je kao prevencija raka. U službenom izvještaju pisalo je:

> Rezultati jasno pokazuju da amigdalin značajno inhibira pojavljivanje metastaza na plućima kod miševa sa spontanim tumorima dojki i značajno povećava inhibiciju rasta primarnih tumora... Čini se da laetril u određenoj mjeri sprječava pojavljivanje novih tumora... Poboljšanje zdravlja i izgleda tretiranih životinja u usporedbi s kontrolnima uvijek je uobičajeno zapažanje... Dr. Sugiura nikada nije zabilježio potpuno povlačenje tih tumora u cijelom svom dugogodišnjem iskustvu s drugim kemoterapijskim sredstvima.[3]

Savjetujem čitatelju da se vrati na prethodni odlomak i pročita ga još jednom jer, kao što ćemo vidjeti, samo koji mjesec kasnije glasnogovornici Sloan-Ketteringa otvoreno su negirali postojanje ikakvih dokaza da od laetrila ima neke koristi.

«Summary of the Effect of Amygdalin Upon Spontaneous Mammary Tumors in mice», izvještaj Slone-Ketteringa, 13. lipnja 1973. g.

Kako bi čitatelj mogao u potpunosti razumjeti što se dalje događalo treba u nekoliko riječi objasniti širu sliku. Upravni odbor Sloan-Ketteringa kontroliraju korporacijski direktori koji zastupaju financijske interese farmaceutskih kompanija. Veći dio te kontrole u rukama je dinastije Rockefeller i njihovih partnera iz kartela. U vrijeme Sugiurinih testova u odboru su sjedila trojica Rockefellera (James, Laurance i William) uz još desetak ljudi čije su kompanije bile pod Rockefellerovim financijskim okriljem.

Povijesni prikaz toga na koji su se način Rockefelleri umiješali u farmaceutsku industriju nalazi se u drugom dijelu ove knjige. Ali da bismo razumjeli kako to utječe na ovaj dio priče moramo znati da su John D. Rockefeller stariji i njegov sin John D. Drugi počeli davati donacije Memorijalnoj bolnici 1927. godine. Tridesetih godina prošlog stoljeća poklonili su bolnici veliko zemljište na kojem je sagrađena nova zgrada.

Ništa se ne poklanja, a da se nešto ne dobije zauzvrat. U ovom slučaju to je bila kontrola nad jednim od najvećih medicinskih centara na svijetu. Kako se to dogodilo opisao je Ralph Moss, bivši pomoćnik direktora za javne poslove u Sloan-Ketteringu. Govoreći o ekspanziji Sloan-Ketteringa poslije Drugog svjetskog rata Moss je napisao:

> U sastavu upravnog odbora u to je vrijeme postojala neka vrsta ravnoteže snaga u kojoj su Rockefelleri i njihovi saveznici imali potpuni nadzor, ali oni koji su zastupali interese Morgana držali su brojne utjecajne položaje... Od tog vremena nadalje najvećim svjetskim privatnim centrom za rak vladalo je nešto poput konzorcija najvećih banaka Wall Streeta i korporacija.
>
> Sredinom 1960-ih upravni odbor MSKCC-a počeo je poprimati prilično ujednačen izgled. Upadala je u oči činjenica da su mnogi od njegovih vodećih članova bili pojedinci čije su korporacije lako mogle izgubiti ili zaraditi goleme iznose novca ovisno o ishodu «rata protiv raka».[4]

Sad kad nam je poznata pozadina događaja ne bi nas trebalo nimalo čuditi što se Sugiurina otkrića nisu svidjela njegovom poslodavcu. Članove odbora ne zanima previše što se događa unutar laboratorija. Pretpostavljaju da će, što god se događalo, rezultat biti novi patentirani lijek koji će donositi novac u njihove džepove. Trebalo im je neko vrijeme da shvate koje su implikacije Sugiurinog rada, ali kada su shvatili, u sobi za sastanke odbora nastao je kaos. Bio bi strašan ekonomski udarac industriji lijekova protiv raka da se lijek za rak pronađe u ekstraktu sjemenke najobičnije marelice.

Sugiurin rad nikad se ranije nije dovodio u pitanje. Godine 1962. bilo je objavljeno više od 200 Sugiurinih znanstvenih radova u kompletu od četiri

[4] Ralph Moss, *The Cancer Syndrome* (New York: Grove Press, 1980.), str. 258.

sveska. Uvod je napisao dr. C. Chester Stock, koji je u to vrijeme vodio odjel za laboratorijsko testiranje u Sloan-Ketteringu. Dr. Stock je napisao:

> U istraživanju raka malo je imena, ako ih uopće ima, koja su toliko široko poznata kao ime Kanematsua Sugiure... Izniman ugled koji njegov rad uživa možda je najbolje opisao komentar koji sam čuo od jednog gosta, ruskog znanstvenika koji se bavi istraživanjem raka. On je rekao: «Kada dr. Sugiura nešto objavi znamo da ne trebamo ponavljati studiju jer bismo dobili iste rezultate o kojima je on izvijestio.«

Sve je to palo u zaborav sada kad su Sugiurini rezultati ugrožavali priljev novca. Isti dr. Stock koji je napisao gore navedeno sada je bio potpredsjednik Sloan-Ketteringa i dijela čopora koji je zavijao tražeći novu seriju testova. *Moralo* se dokazati da je Sugiura u krivu!

Kako se ispostavilo, nekoliko drugih istraživača već je ponovilo Sugiurine eksperimente i dobilo u biti jednake pozitivne rezultate. Jedna od njih bila je dr. Elizabeth Stockert, a drugi je bio dr. Lloyd Schloen. Oboje su bili biokemičari na Sloan-Ketteringu u vrijeme dok su provodili ta istraživanja. Schloen je otišao tako daleko daje injekcijama dodao enzime za razgradnju bjelančevina - kao što obično rade liječnici koji koriste laetril - i izvijestio o stopostotnoj stopi izlječenja među njegovim švicarskim albino miševima![5] To nije bio rezultat koji je Sloan-Kettering priželjkivao. Ustvari, bio je neugodan. Da su se barem ti izvještaji mogli zaboraviti i da se barem moglo tvrditi kako nikada nisu niti postojali. Ali, za to je bilo prekasno. Već su bili objavljeni, previše je ljudi znalo činjenice. Sad je ove rezultate trebalo prikriti gomilama proturječnih izvještaja i statistika. I najmirisnija ruža izgubit će svoju draž u gomili smeća. Najjednostavnija stvar na svijetu je postići neuspjeh. Nije teško falsificirati učinke laetrila. Dovoljno je samo unijeti nekoliko izmjena u protokol, smanjiti dozu, zamijeniti izvor dokumentacije, izmijeniti kriterije za procjenu, zabrljati proceduru i, ako je potrebno, lagati. Posegnulo se za svim tim podvalama kako bi se umanjila važnost Sagiurinih rezultata.

One koji ne vjeruju da znanstvenici mogu lagati o tako važnim pitanjima treba podsjetiti da je 1974. godine u Sloan-Ketteringu izbio jedan od najvećih znanstvenih skandala stoljeća. Dr. William Summerlin, jedan od njihovih uglednijih istraživača, tvrdio je da je pronašao način da spriječi odbacivanje presađenog tkiva. Kao dokaz za svoje tvrdnje pokazao je bijelog miša s crnim kvadratnim površinama krzna, tvrdeći da su bijeli miševi sada prihvaćali transplantiranu kožu s crnih miševa.

To nije bilo istina. Crne dijelove obojio je flomasterom.[6]

[5] **Ibid., str.139.**

[6] **Vidi Joseph Hbcon, *The Patchwork Mouse; Politics and Intrigue in the Campaign Conauer Cancer* (New York: Anchor Press/Doubleday, 1976.)**

Ako se može falsificirati uspjeh može se falsificirati i neuspjeh. Dr. Daniel S. Martin s Katoličkog medicinskog centra u Queensu (New York) u ranijim istraživanjima nije uspio dobiti iste pozitivne rezultate s laetrilom, međutim nije koristio isti protokol kao Sugiura. Kako bi riješio taj problem Martin je zamolio Sugiuru da sudjeluje u drugoj seriji testova, što je ovaj i učinio. Tom prilikom *rezultati su govorili u prilog laetrila.*

Prilikom vizualnog pregleda bilo je dvostruko više novih tumora kod miševa koji nisu dobivali laetril nego kod onih koji su ga dobivali. Sljedeći korak u Sugiurinom protokolu trebalo je biti mikroskopsko proučavanje plućnog tkiva (gdje se nalazio tumor) radi mjerenja rasta tumora na kraju eksperimenta. Međutim, Martin nije prihvatio ni vizualno ni mikroskopsko proučavanje. Umjesto toga inzistirao je na primjeni procesa koji se zove biotest *(bioassay).* U biotestu se plućna tkiva miševa izrežu i zatim ubrizgaju u tijela drugih dvaju miševa. Ako ijedan od njih dobije rak znači da je ubrizgano tkivo bilo kancerogeno.

Time je bilo dokinuto svako stupnjevanje rezultata bilo da se radi o znatnom poboljšanju, neznatnom poboljšanju ili nepromijenjenom stanju. Bez obzira na moguće usporavanje raka, bez obzira na njegovo potpuno povlačenje pod djelovanjem laetrila, sve dok je postojala ijedna stanica raka koja se mogla prenijeti zdravim miševima to su smatrali neuspjehom. Izvorni miševi bili žrtvovani prije no što je laetril uopće mogao djelovati. To je impliciralo da će praktično svi miševi, bez obzira na mogućnost da im se stanje poboljša, u tijelu imati zaostale stanice raka. Prema tome, svi će testovi pokazati da laetril ne djeluje. Pomoću ove metode dr. Martin je mogao ozbiljna lica objaviti da nema razlike između tretiranih i kontrolnih životinja.[7] Znanost je još jednom zloupotrijebljena za prikrivanje istine.

U međuvremenu, jedna je skupina zaposlenika u Sloan-Ketteringu počela iskazivati veliko nezadovoljstvo zbog načina na koji je njihova uprava pokušavala zataškati Sugiurine rezultate. Počeli su slati niz otvorenih pisama javnosti pod nazivom *Drugo mišljenje.* Identiteti autora nisu bili poznati, ali iz podataka koje su objavljivali bilo je očigledno da imaju pristup toj organizaciji. Fotokopije važnih internih memoranduma - čak i fotokopije Sugiurinih laboratorijskih bilježaka - poslane su zagovarateljima laetrila i izabranim pripadnicima tiska.

Ti su napadi sramotili i stvarali neugodnosti upravi koja je jedva čekala da se rasprava privede kraju te da s vremenom javnost izgubi interes za nju. Jedan od najotvorenijih pobornika tog gledišta bio je Benno Schmidt, potpredsjednik Sloan-Ketteringa. Schmidt je bio invensticijski bankar s jakim vezama na svim važnim položajima. Bio je bliski prijatelj Laurancea Rockefellera, član upravnog odbora SK-a i predsjedavajući Nacionalnog odbora savjetnika predsjednika

Moss, *Cancer Syndrome, op. cit,* str. 140.

Čartera u borbi protiv raka. Ta je skupina smislila takozvani «rat protiv raka» za koji se ispostavilo daje u prvom redu sredstvo za kanaliziranje milijarda dolara od poreza u istraživačke centre poput Sloan-Ketteringa.

Što se Schmidta tiče, jedini razlog za testiranje laetrila bio je taj da se uvjeri javnost da je nedjelotvoran. Bi li mogao djelovati ili ne, bilo je nevažno. Ta činjenica izašla je na vidjelo - nedvojbeno sasvim slučajno - u intervjuu s dr. Martinom objavljenom u *Scienceu* 23. prosinca 1977. godine. Kad je novinar pitao Martina jesu li testovi na Sloan-Ketteringu namijenjeni u prvom redu znanstvenicima, ovaj je odgovorio: «Gluposti. Naravno da se to radilo kako bi se pomoglo ljudima poput [Bennoa] Schmidta i članova Kongresa da odgovore laetrilašima.»

Ne kako bi se dao doprinos znanosti, ne kako bi se testirao mogući lijek za rak, ne kako bi se utvrdila istina, nego kako bi se «odgovorilo laetrilašima»!

U izjavi objavljenoj 11. kolovoza 1975. godine u *Medical World Newsu* Schmidt je izjavio: «Klinička ispitivanja? Nema šanse! Vjerujem da nema šanse da se uvjere ljudi na Sloan-Ketteringu kako ipak postoje osnove da se nastavi s istraživanjima.«

Obično, ako potpredsjednikkaže da nema šanse - nema šanse. Ali objavljivanje *Drugog mišljenja* koje je izazvalo opću uzbunu prisililo je strategе da pričekaju još malo - da igraju pošteno i budu nepristrani. A što bi moglo biti poštenije od još jednog testa?

I krećemo ispočetka. Dana 6. listopada, ni četiri tjedna nakon izjave «nema osnova da se ide dalje», *Medical WorldNews* objavio je još jednu priču, objasnivši da se planira novo ispitivanje. Pisalo je: «On će [Sugiura] dobiti još jednu priliku da provjeri [svoje] mišljenje u eksperimentu koji će provesti u suradnji s dr. Schmidom.«

Franze A. Schmid bio je veterinar s dugogodišnjim radnim iskustvom u Sloan-Ketteringu. Bio je ujedno Sugiurin zet i dijelio je s njim dom u Vvestchesteru. Ne treba ni reći da je taj odnos u narednim mjesecima bio pod velikim pritiskom.

Čini se da je Schmid bio izabran za suvoditelja tih testiranja, zato što je već bio proveo dva testiranja laetrila koja su dala negativne rezultate ili su barem tako izvjestile tiskovine. Ustvari, Schmid u prvom testu nije koristio mikroskop prilikom procjene rezultata pa nije bilo moguće utvrditi kakvi su stvarni rezultati. Za drugo testiranje dobio je naputak da koristi dozu laetrila koja je bila pedeset puta manja od one koju je koristio Sugiura. Razumljivo, nije bilo pozitivnog učinka na smanjenje tumora ili metastaze. Ali u oba slučaja miševi tretirani laetrielom živjeli su duže od kontrolnih miševa, što je činjenica o kojoj javnost nikada nije informirana. Nitko izvan Instituta nije znao za to, dok jedan novinar godinu dana kasnije nije «izvukao» tu informaciju od dr. Stocka.

Novi test koji su zajedno proveli Sugiura i Schmid uvjerljivo je potvrdio Sugiurine izvorne rezultate. U onoj grupi miševa koja je primala laetril bilo je manje od polovice tumora u odnosu na miševe iz kontrolne grupe.

Rezultati su odmah procurili u tisak preko *Drugog mišljenja*. Bile su to loše vijesti za SK-ov odjel za kontrolu štete. U posebnom članku u *San Francisco Examineru* izvjestitelj Mort Young napisao je: «Rezultati istraživanja provedenog na miševima u testu doktora Schmida jesu sljedeći: 100 posto kontrolnih miševa ima metastaze na plućima, dok u grupi koja je primala laetril 31 posto miševa ima metastaze na plućima... To je dramatičan preokret u odnosu na ranije testove dr. Schmida.»[8]

Površni promatrač mogao bi zaključiti da je time pitanje konačno riješeno. Sugiura je na kraju obranio svoje rezultate. Ali površni promatrač bio bi u krivu. Ovdje su ulozi bili preveliki da se jednostavno preskoči mreža i čestita protivniku na pobjedi. Bio je to slučaj tipa «Dovraga sve. Odigrajmo još jednu rundu pa još jednu i još jednu - dok ne pobijedi prava strana.»

Sloan-Kettering popratio je svoj poraz onako kako je jedino mogao - potpunom šutnjom. Dr. Schmidu su rekli da nikom ne smije ništa govoriti o svojim rezultatima, a on ih je pokorno poslušao. Uprava je, s druge strane, reagirala tako što je zakazala još jedan test kako bi se «razjasnili» rezultati prethodnog; s implikacijom da je, nekako, bio manjkav. Nitko nije želio raspravljati o njemu.

Sljedeći test trebalo je provesti na Katoličkom medicinskom centru - pod nadzorom, kao i ranije, dr. Martina. Međutim, ovaj je put dr. Suguira trebao biti «zaslijepljen». «Slijepo» (nasumično) testiranje znači da pacijenti i oni koji provode program ne raspolažu informacijama o tome tko prima pravi lijek, a tko dobiva placebo. Taj je element vrlo važan kad je riječ o testiranju na ljudima, jer bi, u protivnom, pacijent mogao svojim očekivanjem podsvjesno utjecati na rezultate.

Ali u ovom slučaju pacijenti su bili miševi. Kako se čini, postojala je bojazan da će Sugiura postupati nježnije s miševima koji su dobivali laetril, usađujući u njih očekivanje da ozdrave. Ili je možda zbog svojih saznanja mogao telepatski utjecati na tim za procjenu. Kako god bilo, samo je dr. Martin trebao znati koji će miševi biti tretirani - ili, u ovom slučaju, hoće li *ijedan* od njih biti tretiran. Ah, nije li znanost divna?

Izgleda da je u ovom testu polovica miševa dobivala laetril, jer je već nakon četiri tjedna Sugiura mogao vidjeti u kojim su kavezima jedinke s manje tumora po broju i veličini. Ti su miševi, k tomu, bili živahniji. Njegove pretpostavke na kraju je potvrdio nitko drugi nego SK-ov potpredsjednik. Sugiura je bio oduševljen kad je priopćio vijest Ralphu Mossu. «Prošli petak», rekao je, «Dr. Stock mi je rekao da sam precizno pogodio koji miševi su kontrolni, a koji

[8] «Sloan-Kettering Tests Continue«, *San Francisco Examiner,* 12. studenog 1975, str. 8.

pokusni... To znači da ne moram iznova pisati izvještaj o napretku.«[9] Usporedba na kraju testa pokazala je da su miševi tretirani laetrilom imali manje od polovice tumora u odnosu na kontrolne miševe. Još se jednom dokazalo da je Sugiura bio u pravu.

Reakcija uprave Sloan-Ketteringa bila je predvidljiva. Nije im preostalo drugo - s obzirom na prirodu ekonomskih sila koje ih kontroliraju - nego odbaciti i taj test i prijeći na sljedeći. Dr. Stock je rekao novinarima da je eksperiment morao biti prekinut zato što je dr. Sugiura shvatio koja je bila grupa tretiranih miševa. «Izgubili smo mogućnost nasumičnog testiranja«, rekao je. U intervjuu za magazin *Science* dodao je da je eksperiment pošao krivo zbog nespretnih procedura ubrizgavanja.

Prema službenom izvještaju Sloan-Ketteringa o laetrilu, objavljenom mnogo kasnije, dr. Martin je tvrdio da nije sve miševe koji su dobivali laetril držao u istim kavezima, već ih je izmiješao s kontrolnim miševima. Dakle, Sugiura nije mogao izabrati prave kaveze.[10] To znači da je ili (1) dr. Stock lagao kad je rekao da je izgubljena mogućnost nasumičnog testiranja ili je (2) dr. Martin lagao kad je rekao da su miševi bili izmiješani ili je (3) izvještaj bio pogrešan.

Najvjerojatnije je izvještaj bio pogrešan. Možda su autori pobrkali okolnosti sa sljedećom serijom testova (da, još jednom) u kojoj su, zaista, svi miševi bili izmiješani. Ona je također bila pod nadzorom dr. Martina, i također je bila nasumična za Sugiuru, ali se provela na Sloan-Ketteringu gdje su se stvari mogle pomnije pratiti. Sugiura je upozorio da je miješanje miševa vrlo opasno, jer ih laboratorijski tehničari neće uvijek moći točno identificirati. Što bi se dogodilo kad bi kontrolni miševi slučajno dobivali laetril umjesto otopine soli? Ignorirali su njegova upozorenja i nastavili s eksperimentom. Martin je imao potpunu kontrolu.

Izgleda da se upravo dogodilo to da se tretiraju pogrešni miševi. Podaci su pokazali da su kod miševa koji su trebali dobivati otopinu soli tumori prestajali rasti u 40% slučajeva! To je nemoguće. Slana voda nikada prije nije zaustavljala rast tumora. Ipak, u ovom testu iznenada je postala čarobni metak. Kako su, u usporedbi s time, prošli miševi koji su dobivali laetril? Rast tumora kod tih miševa zaustavljen je u samo 27% slučajeva. Netretirani miševi bili su u boljem stanju od tretiranih! Konačno su dobili rezultate koje su očekivali.

Drskost objavljivanja očigledno nemogućih statistika razbjesnila je Dr. Sugiuru. Rekao je:

> Nešto je ovdje čudno. Mali tumori prestali su rasti u 40% slučajeva u grupi koja je dobivala otopinu soli, a samo u **2 7 %** slučajeva u tretiranoj grupi. Mi u kemoterapiji

[9] Moss, *Cancer Syndrome, op. cit,* str. 147.

[10] Ibid, str. 147.

koristimo otopinu soli zato što ona ne utječe na rast tumora. A sad se događa ovo. Neka ne zaborave spomenuti daje bilo više poboljšanja kod kontrolnih nego kod tretiranih miševa! Ne prihvaćam to.[11]

Dr. Stocka nije brinula potpunost podataka. Podaci su išli u prilog željenog zaključka i to je bilo dovoljno. Njegova završna izjava bila je kratka i jasna: «Rezultati eksperimenta ne potvrđuju Sugiurine prijašnje pozitivne rezultate.« Naravno da ih nisu potvrđivali. Eksperiment je bio namješten.

Istina je još jednom žrtvovana na oltaru pohlepe za novcem. Priča je konačno završena. Više neće biti testiranja.

Pet mjeseci kasnije, 15. lipnja 1977. godine, na Sloan-Ketteringu je održana konferencija za novinare na kojoj je objavljeno da su ispitivanja laetrila završena. Bili su prisutni svi ključni igrači: dr. Robert Good, direktor i predsjednik Instituta; dr. Lewis Thomas, predsjednik Centra; dr. C. Chester Stock, potpredsjednik; dr. Daniel Martin iz Katoličkog medicinskog centra; i još sedam osoba, uključujući dr. Kanematsua Sugiuru kojega su pozvali da prisustvuje, ali ne i da sudjeluje.

Dr. Good je započeo konferenciju glasno čitajući priopćenje za tisak u kojem je stajalo da je, nakon opsežnog i pažljivo kontroliranog testiranja, «utvrđeno da u suzbijanju raka laetril ne djeluje ni preventivno ni regredirajuće ni antimetastatski ni kurativno.» Kad je pročitao priopćenje, sudionici su počeli odgovarati na pitanja.

«Dr. Sugiura«, netko je iznenada povikao. «Ostajete li pri uvjerenju da laetril zaustavlja širenje raka?«

Televizijske kamere brzo su uperili prema Sugiuri. Očekivalo se da odgovori. U prostoriji je nastao muk. Sugiura je pogledao reportera i glasno i jasno odgovorio: «Da!»

Sljedeći mjesec, u srpnju 1977. godine, održana su saslušanja pred Pododborom za zdravlje i znanstvena istraživanja, kojim je predsjedao senator Edward Kennedv. Priroda saslušanja postala je jasna iz naslova pod kojim su objavljena, a naslov je glasio «FDA zabranjuje trgovinu lijekom laetrilom među saveznim državama«. Jedan od stručnjaka koji su svjedočili bio je dr. Lewis Thomas, predsjednik Sloan-Ketteringa. Evo što je rekao:

Nema ni trunke znanstvenih dokaza koji bi navodili na zaključak da laetril na bilo koji način može djelovati protiv raka. Nisam upoznat ni s kakvim znanstvenim radovima objavljenima u nekom od svjetskih akreditiranih časopisa o medicinskoj znanosti koji iznose podatke u prilog toj tvari, iako ima nekoliko radova, a jedan je nedavno objavio Institut Sloan-Kettering, u kojima su izvješćuje da nije opažen nikakav učinak protiv raka tijekom provođenja testova na raznim životinjama.

[11] **Ibid, str. 148.**

U narednim mjesecima direktori i službenici Sloan-Ketteringa nastavili su ocrnjivati Sugiurine rezultate, tvrdeći da ih nitko drugi nikada nije bio u stanju ponoviti. Drugim riječima - lagali su. Lagali su o temi koja izravno utječe na živote stotina tisuća ljudi koji svake godine postanu žrtvama raka. Nije pretjerano reći da je zbog te laži umrlo preko milijun ljudi, a moglo se pomoći. Postoji riječ za to.

To je genocid.

Ralph Moss bio je u to vrijeme pomoćnik direktora za javne poslove u Sloan-Ketteringu. Ustvari, on je bio taj koji je trebao priopćiti tisku da je laetril nedjelotvoran. Ali Moss je bio jedan od vođa podzemnog pokreta *Drugo mišljenje* i pomogao je da istina dopre do ostatka svijeta. Konačno je, u studenom 1977. godine, odlučio izaći u javnost. Sazvao je vlastitu konferenciju za tisak i pred grupom novinara i snimatelja optužio dužnosnike Sloan-Ketteringa da su organizirali zataškavanje velikih razmjera. Pokazao je dokumente koji to potvrđuju i naveo imena.

Kao što se moglo očekivati, Mossa su sljedeći dan otpustili. Koje je bilo službeno opravdanje? Sam Moss je objasnio: «Nisam ispunio svoje najosnovnije obveze na poslu - drugim riječima, nisam htio falsificirati dokaze.«[12]

Mediji glavne struje uskoro su zaboravili na Mossa i ostale zviždače pa je javnost bila pošteđena daljnjih priča vezanih uz laetril. Na kraju je pobijedila industrija raka. Povijest, kao u svim ratovima, pišu pobjednici. Ono što slijedi način je na koji naši medicinski povjesničari danas opisuju tu epizodu. Ovaj je komentar napisao dr. Arnold S. Relman, a objavljen je 28. siječnja 1982. godine u časopisu *New England Journal of Medicine:*

> Tijekom proteklih nekoliko godina posvetili smo mnogo pažnje laetrilu. Godine 1978. o laetrilu se mnogo pričalo u javnosti. Slavili su ga kao neku vrstu prirodnog lijeka koji establišment ne priznaje i protiv kojeg su se urotili korumpirani farmaceutski proizvođači i liječnici. Prema glasinama koje su kružile zavjerenici su ignorirali dokaze o djelotvornosti laetrila i pokušavali promicati vlastite ortodoksnije (i otrovnije) oblike liječenja raka. Nikada nije bilo nikakvih činjenica koje bi potkrijepile te glasine...
>
> Dosad je bilo, vjerujem, dovoljno prilika da se testiranja laetrilom opravdaju. Dokazi nesumnjivo pokazuju da laetril ne pomaže pacijentima... Nitko razuman ne bi podržavao njegovu daljnju upotrebu i nikakva državna legislativa više ga ne bi smjela dopuštati.[13]

To je, dakle, pozadina takozvanih znanstvenih dokaza da je laetril prijevara. Na temelju tog iskrivljavanja istine doneseni su zakoni po kojima je zabranjeno

Ralph Moss, *The Cancer Industry; Unraveling the Politics* (New York: Paragon House, 1989.), str. xi.
«Closing the Books on Laetrile« , *New England Journal of Medicine,* 28. siječnja 1982. g., str. 236.

prepisivati, davati, prodavati ili distribuirati laetril ili «na bilo koji način zastupati stav da spomenuta sredstva imaju ikakvu vrijednost u sprječavanju, ublažavanju ili liječenju raka.»[14]

Zašto bi itko, u vladi ili izvan nje, namjerno falsificirao kliničke rezultate prijašnjih eksperimenata s laetrilom, a zatim drugima onemogućio da provedu vlastite testove? Unatoč podrugljivom stavu dr. Relmana, farmaceutska veza ključ je za razumijevanje odgovora. To je zapanjujuća i fascinantna priča sama po sebi i toliko je bogata detaljima da je cijeli drugi dio ove knjige posvećen upravo njoj. Ali mora nam od početka biti jasno da ekonomija liječenja raka često ima veću težinu od znanosti o liječenju raka.

Ta je činjenica dramatično izašla na vidjelo na sastanku predstavnika visokih krugova održanom u Sloan-Ketteringu 2. srpnja 1974. godine. Raspravljalo se otvoreno, ali rasprava nije bila za javnost. Nikada ne bismo saznali za nju da zastupnik John Kelsev iz Michiganskog zastupničkog doma nekoliko godina kasnije nije dobio zapisnike s tog sastanka, koje je tražio na temelju Zakona o slobodi informiranja. Zapisnici su pokazali da su, čak i tada, brojni dužnosnici Sloan-Ketteringa bili uvjereni u djelotvornost laetrila, iako su ostala otvorenima neka pitanja o *razmjerima* njegove djelotvornosti. U zapisniku je stajalo: «U Sloan-Ketteringu nisu previše zainteresirani za proučavanje amigdalina [laetrila], ali bi željeli proučavati lijekove koji oslobađaju CN [cijanid]».

Upravo je takvo i bilo predviđanje autora, koje je iznio 1974. godine u prvom izdanju ove knjige. (Možete ga pronaći u 24. poglavlju.) Predviđanje se ticalo činjenice da se amigdalin ne može patentirati, jer se nalazi u prirodi. Veliku zaradu donose samo patentirani lijekovi. Zato industrija raka nikada neće biti zainteresirana za amigdalin, koliko god on bio djelotvoran. Umjesto toga, nastojat će stvoriti umjetan spoj koji će oponašati mehanizam njegovog djelovanja. Budući daje mehanizam djelovanja amigdalina selektivno otpuštanje cijanida na mjestu koje je zahvatio rak (vidi 6. poglavlje), logično je da moćnici iz Sloan-Ketteringa nisu bili «previše zainteresirani za proučavanje amigdalina, ali bi umjesto toga željeli proučavati lijekove koji oslobađaju CN.»

Iako je cijeli drugi dio ove knjige posvećen analizi ekonomije i politike industrije raka, ta jedna rečenica preuzeta iz zapisnika s političkog sastanka na Sloan-Ketteringu sve govori.

Vratimo se još jednom na neugodno pitanje zašto industrija raka vodi rat protiv laetrila i poslušajmo odgovor nesalomljivog dr. Burka u pismu koje je 3. srpnja 1973. godine uputio članu Kongresa Robertu A. Roeu. Rekao je:

Vidi Section 10400.1, Title 17, Calif. Administrative Code.

> Možda se pitate, zastupnice Roe, zbog čega bi itko pribjegavao takvim naporima i lažima samo da ne prizna što se dogodilo u eksperimentu koji je vodio NCI. Takvo priznanje i popuštanje od ključne je važnosti. Prizna li itko iz hijerarhije FDA-NCI-AMA-ACS da je djelotvornost laetrila protiv tumora makar i jednom primijećena u NCI-jevim eksperimentima, nastat će trajna pukotina u birokratskom oklopu koja se može beskrajno širiti dodatnim odgovarajućim eksperimentiranjem. Zato sumnjam da će se eksperimentiranje... nastaviti ili iznova pokrenuti. Naprotiv, vjerojatno će se poduzimati napori, kao što se već poduzimaju, da se dosadašnji opaženi pozitivni učinci «objasne» neodređenim i neznanstvenim metodama s namjerom obmanjivanja, slično kao i kod prvih objašnjenja u vezi afere VVatergate...
>
> Danas u Sjedinjenim Državama ima nekoliko tisuća osoba koje svakodnevno uzimaju laetril. Stotine liječnika ga proučavaju ili ga čak sami uzimaju, a neke su bolnice i pokrenule istraživanje laetrila. S FDA ili bez nje, S NCI-jem ili bez njega, s obmanjivanjem ili bez njega. Možda nije daleko dan kada glasnogovornici NCI-ja i FDA više neće moći spašavati obraz na ovakav način, kao što je već sada slučaj s nekim žrtvama sudova i saslušanja u vezi VVatergatea, a sve zato što su ljudi zanemarivali vlastiti integritet zbog drugih stvari.[15]

Ali - treba imati *petlju*. Da čovjek koji radi za saveznu vladu, i to kao načelnik Odjela za citokemiju Nacionalnog instituta za rak, otvoreno optuži svoje nadređene za korupciju - iznimna je rijetkost. Takav se čovjek, nažalost, rijetko viđa u Vvashingtonu. Završavajući svoje svjedočenje o laetrilu pred Kongresnim odborom 1972. godine dr. Burk je objasnio:

> Ne smatram da sam svojeglav. Samo vam govorim ono što iskreno mislim, a kada mislim da je nešto istina, spreman sam to i reći, pa neka bude što bude...
>
> A sada, vraćam se u svoj laboratorij gdje se pročišćava istina.[16]

Pođimo, figurativno rečeno, za dr. Burkom u njegov laboratorij. Ostavimo po strani, na trenutak, pitanja politike i korupcije i posvetimo se pročišćavanju znanstvene istine.

Pretisak pisma objavljen u časopisu *Cancer Control Journal,* rujan/listopad 1973. g., str. 8 i 9.

[16] Iz Saslušanja Pododbora za javno zdravlje i okoliš Odbora za međudržavnu i vanjsku trgovinu, Zastupnički dom, Devedeset drugo zasjedanje Kongresa.

3

Jedna jabuka dnevno

Pregled uvriježenih znanstvenih zabluda kroz povijest; rak kao avitaminoza, kako ga je shvaćao dr. Ernst T. Krebs mladi 1952. godine, i pregled dokaza iz prirode i povijesti koji govore u prilog tom shvaćanju.

POVIJEST ZNANOSTI POVIJEST je borbe protiv ukorijenjenih zabluda. Mnoga od najvećih svjetskih otkrića znanstvena je zajednica u početku odbacivala. A one koji su prvi zagovarali ta otkrića često su ismijavali i osuđivali kao nadriliječnike i šarlatane.

Kolumba su ogorčeno napadali zbog toga što je vjerovao da je Zemlja okrugla. Bruna su spalili na lomači zbog toga što je tvrdio da Zemlja nije središte svemira. Galileja su zatvorili zato što je govorio da se Zemlja okreće oko Sunca. Čak su i braću Wright ismijavali zbog njihovih tvrdnji da stroj može letjeti.

Kad govorimo o medicini, godine 130. po Kr. liječnik Galen iznio je određene anatomske teorije koje će se kasnije pokazati točnima, ali zbog kojih je za života nailazio na oštro suprotstavljanje. Čak je morao pobjeći iz Rima da se spasi od razjarene gomile. U šesnaestom stoljeću optuživali su fizičara Andreasa Vesaliusa da je varalica i heretik zbog otkrića u području anatomije ljudskog tijela. Vesaliusove teorije prihvaćene su nakon njegove smrti, ali za života su mu uništile karijeru pa je bio prisiljen napustiti Italiju. William Harvev osramotio se kao liječnik zato što je vjerovao da srce pumpa krv po tijelu kroz arterije. VVilliama Rontgena, otkrivača rendgenskih zraka, isprva su nazivali varalicom, a kasnije ga i osuđivali iz straha da će njegove «zrake» ometati privatnost spavaćih soba. VVilliama Jennera, kada je razvio cjepivo protiv velikih boginja, također su nazivali varalicom i oštro kritizirali kao liječnika zbog navodno okrutnih i nehumanih eksperimenata koje je provodio na djeci. A Ignaza Semmelvveisa otpustili su iz bolnice u Beču zato što je zahtijevao od svog osoblja na porodiljnom odjelu da pere ruke.

Prije nekoliko stoljeća nije bila rijetkost da cijele pomorske ekspedicije umru od skorbuta. Između 1600. i 1800. godine samo na popisu žrtava Britanske mornarice bilo je preko milijun mornara. Medicinski stručnjaci tog vremena bili su zbunjeni i uzalud su tražili neku vrstu neobične bakterije, virusa ili toksina izvor kojih su, kako se tada mislilo, bila mračna spremišta brodova. Pa ipak, lijek je već stotinama godina bio poznat i opisan u zapisima.

Tijekom zime 1535. godine, kad je francuski istraživač Jacques Cartier shvatio da su brodovi na rijeci St. Lavvrence zaglavljeni u ledu, skorbut je počeo ubirati svoj krvavi danak. Od sto deset članova posade dvadeset pet je već bilo umrlo, a većina ostalih bila je toliko bolesna da se očekivalo da se neće oporaviti.

A onda im je jedan prijateljski raspoložen Indijanac pokazao jednostavan lijek. Koru i iglice bijelog bora - bogate askorbinskom kiselinom ili vitaminom C - umiješali su u piće, što je dovelo do trenutačnog poboljšanja i brzog oporavka.

Po povratku u Europu Cartier je o tom događaju podnio izvještaj medicinskim autoritetima. Ali njima su bile zabavne te «vradžbine neukih divljaka« i nisu poduzeli ništa da to istraže.[1]

Da, lijek za skorbut bio je poznat. Ali, zbog znanstvene arogancije trebalo je proći više od dvjesto godina; stotine tisuća ljudi morale su platiti životom prije no što su medicinski stručnjaci počeli prihvaćati i primjenjivati to znanje.

Najzad je 1747. godine James Lind, mladi pomoćnik liječnika u Britanskoj mornarici, otkrio da naranče i limuni ublažavaju skorbut. Predložio je da Kraljevska mornarica uključi agrume u zalihe hrane na svim svojim brodovima. Pa ipak, trebalo je proći *još* četrdeset osam godina da se njegova preporuka počne primjenjivati u praksi. Nakon toga su, naravno, Britanci bili u stanju nadmašiti sve druge pomorske nacije i ubrzo su «Limeyji» (tako su ih zvali zato što su na svojim brodovima uvijek imali limete) postali vladari Sedam mora. Nije pretjerano reći da je moć Britanskog carstva u velikoj mjeri bila izravna posljedica prevladavanja znanstvenih predrasuda prema terapiji vitaminima.

Dokazano je da ni dvadeseto stoljeće nije bilo iznimka u tom smislu. Prije samo nekoliko generacija velike dijelove američkog Jugoistoka zadesila je strašna bolest pelagra. Poznati liječnik Sir William Osier u knjizi *Principles and Practice of Medicine* (Medicinska načela i praksa), objasnio je da je u jednoj instituciji za duševne bolesti u Leonardu, North Carolina, trećina štićenika umrla od pelagre tijekom zimskih mjeseci. To je, kako je rekao, bio dokaz da je pelagra zarazna i da ju vjerojatno uzrokuje još neotkriven virus. Kao što je još 1914. godine dr. Joseph Goldberger dokazao, taje bolest povezana s prehranom. Baveći se njome pokazao je da se može jednostavno spriječiti uključivanjem jetrica ili kvasca u

Vidi *American Indian Medicine,* Virgil J. Vogel (Norman, Oklahoma: University of Oklahoma Press, 1970.)

prehranu. Ali tek je 1940-ih godina - gotovo trideset godina kasnije - «moderni» medicinski svijet u potpunosti prihvatio pelagru kao nedostatak vitamina B.[2]

Priča oko perniciozne anemije gotovo je identična. Razlog zašto se toliko oklijevalo priznati da su te bolesti posljedica nedostatka vitamina leži u tome što ljudi vrlo često traže pozitivne uzročno-posljedične odnose u kojima jedna stvar *uzrokuje* neku drugu. Mnogo im je teže razumjeti negativan odnos u kojem *ništa* ili *nedostatak* nečega mogu stvoriti problem. Ali možda je još važniji intelektualni ponos. Netko tko se cijeloga života bavio znanošću i stjecao znanje kojim prosječan čovjek ne raspolaže, i koje ne razumije, obično nema strpljenja slušati nekoga tko nema to znanje - pogotovo ako ta osoba želi reći da se rješenje na najzagonetniji znanstveni problem može pronaći negdje u prirodi ili u gotovo najjednostavnijim pripravcima od bilja i hrane. Znanstvenik se školovao upravo zato da rješava *složena* pitanja pa se vrlo često samozadovoljno podsmjehuje svakom rješenju problema koje nije u skladu s njegovim mukotrpno stečenim vještinama.

Da to malo bolje pojasnimo - prosječan se liječnik u današnje vrijeme intenzivno školuje više od deset godina, učeći o zdravlju i bolesti. Taj proces obrazovanja traje sve vrijeme dokle god se aktivno bavi svojom strukom. Najveći izazov medicinskoj struci u naše vrijeme predstavlja rak Da se rješenje zagonetke, kad je riječ o raku, može pronaći u jednostavnoj hrani koju jedemo (ili *ne* jedemo), vjerojatno bi se i mnoge druge bolesti mogle na taj način liječiti. Implikacije su pogubne. Kao što se jedan liječnik prikladno izrazio, «Velik dio mog medicinskog obrazovanja bio je uzaludan. Učio sam krive stvari!». A nitko ne želi prihvatiti daje učio - ili poučavao - krive stvari. Stoga mnogi znanstvenici i liječnici podsvjesno, ali prirodno, ne priznaju da je bolest nedostatak vitamina sve dok to nije dokazano, dokazano i iznova dokazano.

Godine 1952. dr. Ernst T. Krebs, biokemičar iz San Francisca, iznio je teoriju da rak, poput skorbuta i pelagre, nije uzrokovan nekom zagonetnom bakterijom, virusom ili toksinom, nego se radi samo o avitaminozi koju izaziva nedostatak jedne esencijalne hranjive tvari u prehrani modernog čovjeka. Identificirao je tu tvar kao dio grupe nitrilozida koja je široko rasprostranjena u prirodi u više od 1200 jestivih biljaka u gotovo svim dijelovima svijeta. Pogotovo je česta u sjemenkama voća iz obitelji ruža *(Rosaceae)* kao što su gorki badem, marelica, glog, trešnja, nektarina, breskva i šljiva, ali se nalazi i u travama, kukuruzu, sirku, prosu, manioki, sjemenu lana, sjemenkama jabuke i mnogim drugim namirnicama koje su, općenito, izbačene iz jelovnika moderne civilizacije.

Teško je jasno utvrditi kamo možemo svrstati nitrilozid. Budući da ga ne nalazimo odvojeno, nego u sklopu hrane, vjerojatno ga ne možemo klasificirati

Vidi *History and Geography of the Most Important Diseases,* Edvvin H. Ackerknecht (New York: Hafner Publishing Co., Inc., 1972.) str. 148 -149.

kao *hranu*. On je poput šećera - sastojak, faktor u hrani. Ne može se klasificirati ni kao lijek, budući da je prirodna, neotrovna, u vodi topiva hranjiva tvar. To je sasvim obična tvar koja je primjerena ljudskom metabolizmu. Odgovarajući naziv za faktor u hrani koji ima ta svojstva je - *vitamin*. Budući da se taj vitamin uobičajeno javlja s B-kompleksom, i budući da je bio sedamnaesta takva tvar izolirana iz tog kompleksa, dr. Krebs ju je nazvao *vitamin* BI7. Rekao je:

> Mogu li se neotrovni nitrilozidi topivi u vodi prikladno opisati kao hrana? Vjerojatno ne u užem smislu te riječi. Oni nikako nisu lijekovi sami po sebi... Budući da nitrilozidi nisu ni hrana ni lijek, mogu se smatrati pomoćnim hranjivim faktorima. Drugi naziv za neotrovne pomoćne hranjive faktore topive u vodi jest vitamin.[3]

Kroničnom bolešću zovemo onu bolest koja obično ne prolazi sama od sebe. Metabolička bolest je ona koja nastaje unutar tijela i ne može se prenijeti na drugu osobu. Rak, koji odgovara ovim karakteristikama, kronična je, metabolička bolest.

Mnogo je takvih bolesti koje pogađaju modernog čovjeka, poput mišićne distrofije, bolesti srca, multiple skleroze i srpaste anemije. Znanstvenici su potrošili milijarde dolara u potrazi za prevencijom tih bolesti koje onesposobljavaju i ubijaju ljude, ali danas nisu ništa bliže odgovorima no što su bili kada su počeli s istraživanjima. Možda je razlog u tome što još uvijek traže ono *nešto* što uzrokuje te bolesti, umjesto *nedostatka* nečega.

Dr. Krebs je istaknuo da u cijeloj povijesti medicinske znanosti nije bilo nijedne kronične metaboličke bolesti koja bi se mogla liječiti ili prevenirati lijekovima, kirurgijom ili mehaničkim manipuliranjem tijelom. U svim slučajevima - bilo da se radi o skorbutu, pelagri, rahitisu, beriberiju, noćnom sljepilu, pernicioznoj anemiji ili bilo kojoj drugoj bolesti - konačno rješenje pronađeno je samo u faktorima povezanim s odgovarajućom prehranom. Dr. Krebs smatra da je to važan trag koji nam govori na što valja usmjeriti našu znanstvenu znatiželju u nastojanju da bolje razumijemo današnje bolesti, posebice rak.

Ali postoje i drugi tragovi. Kao što je mogao primijetiti svatko tko ima psa ili mačku, ovi kućni ljubimci često traže i jedu određene trave, iako dobivaju adekvatnu hranu. Pogotovo je to čest slučaj ako se životinja ne osjeća dobro. Zanimljivo je spomenuti da instinktivno biraju trave kao što su divlji sirak, tuniska trava, sudanska trava i druge vrste iznimno bogate nitrilozidima ili vitaminom BI7. -

Kada majmuni i drugi primati u zoološkom vrtu dobiju svježu breskvu ili marelicu, pažljivo će odvojiti slatki mesnati dio, razbiti tvrdu košticu i pojesti

Krebs, *The Laetriles/Nitrilosides in the Prevention and Control of Cancer* (Montreal: The McNaughton Foundation, bez datuma), str. 16.

jezgru. To rade instinktivno, čak i ako nikad ranije nisu vidjeli tu vrstu voća. Te sjemenke spadaju medu najkoncentriranije izvore nitrilozida koji se mogu naći u prirodi.

Divlji medvjedi konzumiraju goleme količine nitrilozida u svojoj prirodnoj prehrani. Ne samo što traže bobice koje su bogate tom tvari, nego kada ubiju male biljojede za vlastitu hranu instinktivno preskoče dijelove s mišićima i prvo pojedu utrobu i burag koji su puni trava bogatih nitrilozidima.[4]

Životinjama u zatvoreništvu rijetko se dopušta da jedu svu hranu koju bi instinktivno izabrale. U zoološkom vrtu u San Diegu, na primjer, rutinska prehrana za medvjede, iako hranjiva u mnogim drugim pogledima, gotovo je potpuno lišena nitrilozida. Samo u jednoj umjetnoj spilji od raka je uginulo šest medvjeda u šest godina. Opće je mišljenje stručnjaka da je uzrok bio virus.

Značajno je to što se rak rijetko može naći na tijelima divljih životinja ubijenih u lovu. Divlje životinje obole od raka tek kada ih čovjek udomaći i prisili da jedu hranu koju im on daje ili ostatke s njegovog stola.

Zapanjujuće je kako istraživači raka imaju pred sobom tu očiglednu činjenicu, a ne uviđaju njezino značenje. Dr. Dennis P. Burkitt, čovjek koji je prvi identificirao oblik raka poznat kao Burkittov limfom, održao je predavanje na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Iowi. Nakon dva desetljeća iskustva i istraživanja u Ugandi i sličnim zemljama, dr. Burkitt je primijetio da postoji određena veza među neinfektivnim (kroničnim metaboličkim) bolestima poput raka debelog crijeva, divertikuloze, ulceroznog kolitisa, polipa i upale slijepog crijeva. «Sve se one javljaju zajedno», rekao je, «i usudio bih se reći da im je uzrok zajednički.» Također je rekao da su sve te bolesti nepoznate u primitivnim društvima i da «najčešće zahvaćaju ekonomski razvijenije zemlje».

Nakon toga je dr. Burkitt skrenuo pažnju konkretno na rak i primijetio:

> Ova je bolest uzrokovana našim načinom života. Taj oblik raka gotovo je nepoznat u životinjskom carstvu. Jedine životinje koje obolijevaju od raka ili polipa debelog crijeva jesu one na koje izravno utječe naš način života - naši kućni psi koji jedu naše ostatke.[5]

Sve su to izvrsna zapažanja. Ali čini se da ni dr. Burkitt ni itko drugi iz njegove ugledne publike nije uspio vidjeti nikakvo značenje u tim činjenicama. Predavanje je završilo zaključkom da je rak debelog crijeva vjerojatno povezan s bakterijama u debelom crijevu i da bismo svi trebali jesti više mekinja i drugih vlakana iz žitarica kako bismo povećali sadržaj vlakana u našim crijevima i volumen naše stolice!

Vidi Peter Krott, Ph.D., Bears in the Family (New York E.P. Dutton 8c Co., 1962.)

«The Evidence Leavens: We Invite Colon Cancer«, *Medical World News,* 11. kolovoza 1972. g., str. 33, 34.

Ako ništa drugo, dr. Burkitt je proučavao hranu koju jedemo, što je bio ogroman korak naprijed. Možda je u početku i griješio, ali barem je bio na pravom tragu. Kad bi više istraživača raka razmišljalo o hrani i vitaminima umjesto o bakterijama i virusima, ne bi im mnogo trebalo da shvate zašto stope učestalosti raka u Americi uporno rastu.

U pogledu okusa, volumena i raznolikosti, Amerikanci se zaista hrane vrlo dobro. Ali skupa ili ukusna hrana nije nužno i dobra hrana. Mnogi ljudi pretpostavljaju da je svejedno što «ubacuju» u želudac sve dok su siti. Kao nekom čarolijom, sve što uđe unutra nekako će pridonijeti savršenom zdravlju. Izruguju se ideji o pravilnoj prehrani. Pa ipak, mnogi od njih vrlo su izbirljivi u pogledu onoga što daju svojim mačkama i psima s rodovnikom ili svojim rasnim govedima i konjima.

Dr. George M. Briggs, profesor nutricionizma na Sveučilištu u Kaliforniji i član Istraživačkog savjetodavnog odbora Nacionalnog vijeća za stoku i meso, rekao je: «Tipična američka prehrana nacionalna je katastrofa... Kad bih to davao svinjama ili kravama, bez dodatka vitamina i drugih nadopuna, mogao bih uništiti stočnu industriju.«[6]

Kratak pogled na američku prehranu sve govori. Police prodavaonica sada su pune namirnica bogatih ugljikohidratima koje su prerađene, rafinirane, sintetizirane, aromatizirane umjetnim aromama i pune kemijskih konzervansa.[7] Neki proizvođači, ciljajući svojim reklamama na prehrambeno osviještene potrošače, čak se hvale time koliko malo prave hrane ima u njihovim proizvodima.

Svima je poznato da moderna prerada uklanja mnogo izvornih vitamina iz naše hrane, ali govore nam da ne brinemo zbog toga, budući da ih naknadno vraćaju u namirnice prije slanja na tržište. I tako vidimo kako je preko našeg kruha, mlijeka i drugih prehrambenih proizvoda veselo ispisana riječ «obogaćen». Ali ne dajte se zavarati, to *nije* isto što i izvorna namirnica. U lipnju 1971. godine *Journal oj the American Geriatric Society* izvijestio je:

> Vitamini koji se uklanjaju iz hrane i vraćaju kao «obogaćenje» nisu sigurna zamjena, o čemu svjedoči studija u kojoj je dr. sc. Roger J. Williams izvijestio da su štakori koje su hranili obogaćenim kruhom uginuli ili su bili jako pothranjeni. U usporedbi s njima, štakori koje su hranili cjelovitijim kruhom uglavnom su se odlično razvijali.

«University of California Nutrition Professor, A Health Advisor to the U.S. Government... Charges the Typical American Diet is a National Disaster«, *National Enauirer,* 5. prosinca1971. g., str. 2.

[7] U američkim prehrambenim proizvodima sada ima oko 3.000 aditiva za aromatiziranje, bojenje, konzerviranje i slične svrhe. Većina njih je bezopasna u količinama koje se koriste, ali mnoge od tih kemikalija predstavljaju ozbiljnu opasnost po zdravlje kod dugotrajne upotrebe. Vidi *Toxics A to* Z, by Harte, Holdren, Schneider, i Shirley (Berkeley: University of California Press, 1991.).

Mnoge bolesti, kao što otkrivamo, mogle bi biti posljedicom nedostataka vitamina i minerala. Dokazano je da je čak i senilnost uzrokovana nedostatkom vitamina

Ustvari, evo korisnog eksperimenta koji bi se mogao i trebao provesti na svim satovima prirodnih znanosti u osnovnim školama. Glodavci, ako se hrane samo «obogaćenim» kruhom, vrlo brzo postanu antisocijalni. Neki su čak skloni kanibalizmu, a zapravo slijede instinktivan poriv da dođu do vitalnih elemenata iz hrane koji im nedostaju. Većina će uginuti za jedan ili dva mjeseca. Kad djeca to vide, izgubit će volju za bijelim kruhom.

«Obogaćeni» kruh samo je mali dio šire slike. Proso je nekada bilo glavna svjetska prehrambena žitarica. Bogato je nitrilozidima. Ali sada ga je zamijenila pšenica u kojoj nitrilozida praktički uopće nema - čak ni u cjelovitoj pšenici. Sirak je zamijenjen šećernom trskom, a rezultat je isti. Čak i stoku sve više hranimo biljem, rast kojega potičemo na umjetan način. Stočna hrana siromašna je nitrolozidima pa se u mesu koje jedemo zadržava manje vitamina B17. U nekim mjestima prehrana stoke danas sadrži petnaest posto *papira* kako bi se stoka brže udebljala za tržište.[8]

Gledajući unatrag, mnogi običaji naših predaka, iako u to vrijeme bez znanstvenog opravdanja, oslanjali su se na stoljetno iskustvo koje su stjecali po načelu pokušaja i pogreške, a zatim se pokazalo da imaju veliku vrijednost. Lako je moguće da je «Jedna jabuka dnevno drži liječnika podalje» bilo više od neutemeljene krilatice, pogotovo u doba kada su svi imali običaj jesti i sjemenke tih jabuka. Činjenica je da cijeli plod jabuke - uključujući i sjemenke - sadrži zapanjujuće visoku koncentraciju vitamina, minerala, masti i bjelančevina ključnih za zdravlje. Sjemenke jabuke posebno su bogate nitrilozidima ili vitaminom B17. Neukusni «proljetni tonik», ili melasa od sirka sa sumporom, također je bio bogat izvor nitrilozida. A bakini pekmezi od marelica i bresaka gotovo uvijek su sadržavali jezgre tog konzerviranog voća koje se jelo u zimskim mjesecima. Ona vjerojatno nije znala što breskve i marelice sadrže niti zašto su zdrave. Ali znala je da *jesu* zdrave jednostavno zato jer joj je to rekla njezina majka.

I tako vidimo da su namirnice koje su nekad američkom narodu pružale ogromne količine prirodnog vitamina B17 s vremenom sve više bile zanemarivane ili zamjenjivane namirnicama u kojima gotovo uopće nema tog faktora. Značajno je što je u tom istom razdoblju stopa raka neprekidno rasla do točke u kojoj danas svaka treća osoba obolijeva od te bolesti.

Ne može se tvrditi da stope raka rastu samo zato što drugi uzroci smrtnosti padaju te da zbog toga ljudi žive duže. U prvom redu, ljudi *ne* žive baš toliko

«Paper Fattens Catde», (UPI) *Oakland Tribune,* 22. studenog 1971. g.

duže - u prosjeku samo nekoliko godina, i to proteklih četiriju generacija. U godini 1972., godini u kojoj je prosječna dob američkog stanovništva *padala,* godini u kojoj je stopa rasta stanovništva pala praktički na *nulu,* stopa smrtnosti od raka narasla je na najvišu razinu dosad: *triput višu* od stope iz 1950. godine.[9] Osim toga, u onim zemljama gdje ljudi žive *duže* nego u Sjedinjenim Državama stopa raka *niža* je nego u SAD-u.

Ne može se pobjeći od tih važnih činjenica. Dok medicinski svijet, Savezna vlada i Američko društvo za rak troše milijarde dolara i milijune radnih sati tražeći egzotični virus raka na koji planiraju potrošiti jednako mnogo novca u pokušaju stvaranja djelotvornog cjepiva, odgovor im leži ravno pred nosom. Ustvari, postojao je u pisanoj i usmenoj predaji tisućama godina:

> I doda Bog: Evo, dajem Vam sve bilje što se sjemeni, po svoj zemlji, i sva stabla plodonosna što u sebi nose svoje sjeme: neka vam budu za hranu! *(Postanak* 1:29)

[9] **«Cancer Cure Still Eludes Scientists«, (NEA)** ***News Chronicle*** **(Calif.) 29. kolovoza 1973. g., str. A-9.**

4.

Odlučujući test

Pogled na mnoge kulture širom svijeta u kojima nema ili nije bilo raka; analiza njihove tradicionalne hrane.

NAJBOLJI NAČIN DA se dokaže ili ospori teorija o liječenju raka vitaminima bio bi uzeti veliku grupu od nekoliko tisuća ljudi, izlagati ih tijekom mnogo godina stalnoj prehrani namirnicama bogatim nitrilozidima i onda provjeriti rezultate. To bi svakako bio odlučujući test.

Srećom, već je proveden.

U udaljenim i zabačenim mjestima Himalaja, između zapadnog Pakistana, Indije i Kine, nalazi se maleno kraljevstvo zvano Hunza. Taj narod poznat je u svijetu po svojoj zadivljujućoj dugovječnosti i dobrom zdravlju. Za Hunze nije neobično da dozive više od sto godina, a neki čak sto dvadeset pa i više. Medicinski timovi koji su ih posjetili izvijestili su da među Hunzama nisu pronašli rak.

Iako danas prihvaćena znanost ne može objasniti *kako* ti ljudi žive bez raka, zanimljivo je primijetiti da tradicionalna prehrana Hunza sadrži preko dvjesto puta više nitrilozida od prosječne američke prehrane. Ustvari, u toj zemlji, u kojoj je novac bio nepoznat pojam, bogatstvo čovjeka mjerilo se brojem stabala marelica koje je posjedovao. A jezgre marelica smatrali su najcjenjenijom hranom.

Na čelu jednog od prvih medicinskih timova koji su doprijeli do zabačenog kraljevstva Hunza bio je svjetski poznati britanski kirurg i liječnik dr. Robert McCarrison. U časopisu *Journal of The American Medical Association* od 7. siječnja 1922. godine dr. McCarrison je izvijestio:

> «Hunze ne znaju što je rak. Imaju... ogromne nasade marelica. Suše ih na suncu i u velikim količinama koriste u svojoj prehrani«.

Kad Hunze posjetiteljima ponude svježu breskvu ili marelicu, ovi po navici bace tvrdu košticu na zemlju nakon što su pojeli plod. To u njihovih vodiča domaćina izaziva zgranutost i nevjericu. Oni jezgru smatraju najukusnijim dijelom voća.

Dr. Allen E. Banik, optičar iz Kearneva, Nebraska, bio je jedan takav posjetitelj. U knjizi *Hunza Land* (Zemlja Hunza) opisao je što se dogodilo:

> Prvo iskustvo s marelicama Hunza, svježe ubranima sa stabla, imao sam kad ih je moj vodič ubrao nekoliko, oprao u planinskom potoku i ponudio mi da ih kušam. Pojeo sam slasno voće i ležerno bacio koštice na tlo. Nakon što me s nevjericom pogledao, jedan stariji čovjek sagnuo se i pokupio koštice. Razbio ih je između dva kamena i dao mi ih je. Vodič je sa smiješkom rekao: «Pojedite ih. To je najbolji dio voća.»
>
> To je pobudilo moju znatiželju i pitao sam: «Što radite sa sjemenkama koje ne pojedete?«
>
> Vodič mi je objasnio da spremaju zalihe, ali većinu vrlo sitno samelju i zatim pod pritiskom iscijede kako bi dobili vrlo hranjivo ulje. «To ulje», tvrdio je moj vodič, «prilično je slično maslinovom ulju. Ponekad, kad je potrebno, progutamo žlicu tog ulja. U posebnim danima pržimo naše *chappatije* [kruh] u njemu. U noćima svetkovina naše žene njime naulje kosu kako bi bila sjajna. Dobar je sastojak za utrljavanje kod modrica na tijelu.«[1]

Godine 1973. princ Mohammed Ameen Khan, sin Mira od Hunza, rekao je Charlesu Hillingeru iz *Los Angeles Timesa* da je prosječan životni vijek njegovog naroda oko osamdeset pet godina. Dodao je: «Mnogi članovi Vijeća staraca koji pomažu mom ocu u upravljanju zemljom imaju više od sto godina.»[2]

Sa znanstvenim nepovjerenjem i prema glasinama i prema pisanoj riječi, dr. Ernst T. Krebs mladi sastao se na večeri s princem Khanom i raspitivao o istinitosti članka iz *LA Timesa*. Princ je sve spremno potvrdio i zatim ispričao kako kod njih nije neobično nakon ručka pojesti trideset do pedeset jezgri marelica, koje njima služe kao grickalice.[3] Jedući ih, unosi se u tijelo čak 75.000 međunarodnih jedinica vitamina A dnevno, uz gotovo 50 mg vitamina BI7. Usprkos svemu tome, ili možda baš zbog toga, životni je vijek Hunza, kako je potvrdio princ, bio oko osamdeset pet godina. To je u neshvatljivoj opreci sa situacijom u Sjedinjenim Državama, gdje je, u to vrijeme, životni vijek bio oko sedamdeset jedne godine. Čak i danas, nakon više od dva desetljeća, očekivani životni vijek pri rođenju u SAD-u je samo sedamdeset šest godina.

Allen E. Banik i Renee Taylor, *Hunza Land* (Long Beach, Kalifornija: Whitehorn, 1960.), str. 123-24.

***Los Angeles Times,* 7. svibnja 1973. g., dio I-A.**

[3] Jezgre Hunza sadrže samo oko 6% amigdalina prisutnog u običnim marelicama iz Kalifornije. Pojesti toliko jezgri uzgojenih u SAD-u ne bi bilo pametno zbog mogućnosti trovanja. Vidi Sedmo poglavlje koje govori o otrovnosti koštica voća.

Ta brojka može zvučati dosta dobro, ali sjetimo se da uključuje milijune starih ljudi koji jesu živi, ali zapravo ne *žive*. Možda je njihov život zaista *produžen* pomoću operacija ili lijekova, ali je u tom procesu uništena *kvaliteta* njihovih života. Govorimo o onima sa smanjenom mentalnom sposobnošću koji imaju bezizražajan pogled ili ovise o mehanizmima za održavanje života ili su vezani uz krevet i potrebna im je njega dvadeset četiri sata dnevno. U statistikama Hunza nema takvih slučajeva. Većina Hunza je zdrava, krepka i vitalna gotovo do pred samu smrt. Kvalitetan život važniji je od dužine životnog vijeka. Hunze imaju oboje.

Treba istaknuti da unos vitamina A kod Hunza može biti sedam i pol puta veći od najveće dopustive količine - prema FDA - u tabletama ili kapsulama. Ta je Agencija pokušala potpuno zakonski zabraniti jedenje sjemenki marelice.

Žene Hunza poznate su po upadljivo glatkoj koži čak i u starosti. Njihova lica obično izgledaju petnaest do dvadeset godina mlade nego kod njihovih vršnjakinja u drugim dijelovima svijeta. One tvrde da njihova tajna leži u ulju jezgri marelica kojim gotovo svakodnevno mažu kožu.

Godine 1974. Hunzejeposjetio senator Charles Percy, član Senatskog posebnog odbora za pitanja starenja. Po povratku u Sjedinjene Države napisao je:

> Počeli smo sa zanimanjem pratiti na koji način žive Hunze. Bi li njihove prehrambene navike mogle biti izvorom dugovječnosti? ...
> Neki Hunze vjeruju da su za njihovu dugovječnost djelomično zaslužne marelice. Kao što je riža osnovna namirnicama u nekim dijelovima svijeta, Hunzama su osnovna hrana marelice koje ljeti jedu svježe i suše ih na suncu za dugu zimu. Jezgre marelica fino melju i cijede zbog njihovog hranjivog ulja koje koriste za prženje i kao ulje za rasvjetu.[4]

I tako, Hunze koriste marelicu, njezinu jezgru i ulje jezgre za praktički sve. Kao i većini zapadnih znanstvenika nepoznat im je kemijski i fiziološki sadržaj nitrilozida iz tog voća, ali u praksi su naučili da konzumiranje u velikim količinama poboljšava život.

Neki su riskirali život na opasnim himalajskim prijevojima kako bi došli do Hunza i objavili pet ili šest izvrsnih knjiga, a jednu od onih koje zaslužuju pažnju napisao je dr. Banik/ Također se tijekom nekoliko godina objavljivao velik broj članaka u časopisima i novinama: svi oni daju istu sliku o prosječnoj prehrani Hunza. Osim sveprisutnih marelica, Hunze uglavnom jedu žitarice i svježe povrće. To uključuje heljdu, proso, lucernu, grašak, bob, repu, salatu, klice mahunarki ili žitarica i razne vrste bobica. Sve nabrojeno, osim salate i repe, sadrži nitrilozide ili vitamin B17.

«You Live To Be 100 in Hunza», *Parade,* 17. veljače 1974. g., str. 11.

Treba reći da je, nažalost, posljednjih godina konačno probijena uska cesta preko tog planinskog dijela pa je hrana iz «modernog svijeta» doprla i do Hunza, nakon čega su zabilježeni prvi, iako rijetki, slučajevi raka.

Godine 1927. dr. McCarrison postavljen je na mjesto direktora istraživanja prehrane u Indiji. Dio njegovog posla sastojao se od eksperimenata na albino štakorima kako bi se utvrdilo na koji način na njih utječe hrana Hunza u usporedbi s hranom iz drugih zemalja. U eksperiment je bilo uključeno više od tisuću štakora. Pažljivo su ih pratili od prvog dana sve do dvadeset sedmog mjeseca (što kod ljudi odgovara dobi od otprilike pedeset godina), kada su štakori koji su dobivali hranu Hunza bili ubijeni i secirani. Evo što je izvijestio McCarrison:

> Tijekom protekle dvije godine i tri mjeseca nije bilo slučajeva bolesti u «svemiru» albino miševa, nije bilo smrti od prirodnih uzroka među odraslim životinjama i, osim nekoliko slučajnih smrti, nije bilo smrtnosti među mladuncima. I klinički i post-mortem pregledi ove grupe pokazali su da su apsolutno zdravi. Možda neki od njih i imaju kakvu skrivenu bolest ali, ako je tako, nisam uspio pronaći ni kliničke ni mikroskopske dokaze za to.[5]

Spomenimo, za usporedbu, da su kod više od dvije tisuće štakora koje su hranili tipičnom indijskom i pakistanskom kuhinjom ubrzo zabilježeni problemi s očima, čirevi, apscesi, pokvareni zubi, iskrivljena kralježnica, gubitak krzna, anemija, kožni poremećaji, problemi sa srcem, bubrezima i žlijezdama, kao i širok raspon gastrointestinalnih poremećaja.

U nastavku eksperimenata McCarrison je jednoj grupi štakora davao tipičnu hranu engleskih nižih klasa: bijeli kruh, margarin, zaslađeni čaj, kuhano povrće, konzervirano meso i jeftine džemove i želee. To je prehrana koja se puno ne razlikuje od one velikog broja Amerikanaca. Pored toga što su štakori oboljeli od raznih kroničnih metaboličkih bolesti, postali su krajnje razdražljivi. McCarrison je napisao:

> Bili su razdražljivi i često su ujedali one koji su ih hranili. Bilo je očigledno da im ne odgovara prisilan boravak u kavezu: šesnaestog dana eksperimenta počeli su ubijati i jesti slabije među sobom.[6]

Stoga ne čudi da je čovjek koji živi zapadnjačkim načinom života žrtva kronične metaboličke bolesti raka, dok u Hunza to nije slučaj. I ako netko sumnja da bi ta razlika mogla biti rezultat nasljednih faktora, važno je znati da

[5] Citirao Renee Taylor, u *Hunza Health Secrets* (New York: Avvard Books, 1964.), str. 96-7.

[6] *Ibid,* str. 97.

kada Hunze napuste svoj nepristupačan kraj i prihvate jelovnike drugih zemalja, ubrzo podliježu istim bolestima i tegobama - *uključujući rak* - kao i ostatak čovječanstva.

Eskimi su još jedan narod koji su medicinski timovi promatrali mnogo desetljeća i utvrdili da uopće ne obolijevaju od raka. U knjizi Vilhjalmura Stefansona *Rak: Bolest civilizacije? Antropološka i povijesna studija*[7] saznajemo da je tradicionalna prehrana Eskima nevjerojatno bogata nitrilozidima prisutnima u ostatku mesa sobova i drugih životinja koje pasu travu. Nitrilozidi su također prisutni u jednoj vrsti bobica *(Rubus spectabilis)* koja obilno raste u arktičkim krajevima. Još jedna eskimska poslastica je zelena salata. Priprema se od sadržaja želuca sobova i jelena - svježe trave iz tundre. Među tim travama posebno je čest morski trozubac *(Triglochin maritima)*. Studije koje je provelo američko Ministarstvo poljoprivrede pokazale su da je morski trozubac vjerojatno bogatiji nitrilozidima od bilo koje druge trave.

Što se događa kad Eskim napusti svoj tradicionalni način života i počne se hraniti na zapadnjački način? Ima veću šansu oboljeti od raka nego prosječni Amerikanac.

Liječnik Otto Schaefer, dr. med., koji je proučavao prehranu i stupanj zdravlja Eskima, izvijestio je daje taj narod doživio drastičnu promjenu u prehrambenim navikama. Neizravno ju je prouzročila izgradnja vojnih i civilnih aerodroma širom kanadskog Arktika sredinom 1950-ih godina. Ta je izgradnja privukla Eskime zato što su im bili ponuđeni novi poslovi, novi domovi, nove škole - i novi jelovnici. Samo generaciju ili dvije ranije njihova se prehrana gotovo u cijelosti sastojala od divljači i ribe, sezonskih bobica, korijenja, lisnatog zelenja i alga. Ugljikohidrati gotovo uopće nisu bili zastupljeni.

A onda se iznenada sve to promijenilo. Dr. Schaefer piše:

> Kad Eskim napusti nomadski način života i počne živjeti u naselju, on i njegova obitelj prolaze kroz osobite promjene. Njegova djeca rastu brže i budu viša, ranije ulaze u pubertet. Zubi im se kvare, njegova supruga obolijeva od bolesti žučne vrećice. Velika je vjerojatnost da neki član obitelji oboli od kakve degenerativne bolesti po kojoj su bijelci dobro poznati.[8]

Mogli bismo navesti mnoge druge narode u svijetu koji dijele iste karakteristike. Abhazi koji žive duboko na Kavkazu na sjeveroistočnoj strani Crnog mora gotovo su jednako poznati po zdravlju i dugovječnosti kao Hunze. Sličnosti između tih dvaju naroda zapanjujuće su. U prvom redu, Abhazija je *surova* zemlja na

Cancer: Disease of Civilization? An Anthropological and Historical Study, New York: Hill and Wang, 1960.

Q

Nutrition Today, studeni/prosinac 1971. g., citirano u «Modern Refined Foods Finally Reach The Eskimos«, *Kaysers Health Research,* svibanj 1972. g., str. 11, 46, 48.

kojoj nije lako uzgojiti ljetinu. Stanovnici su navikli na težak svakodnevni rad tijekom čitavog života. Upravo su zbog toga fizički i mentalno zdravi sve do trenutka smrti. U pravilu umiru brzo, uz malo ili nimalo popratnih bolesti. Kao kod Hunza, očekivani životni vijek Abhaza znatno je duži od osamdeset godina. Mnogi imaju više od sto godina. Jedna od najstarijih osoba na svijetu bila je gospođa Shirali Mislimov iz Abhazije koja je 1972. godine, prema procjenama, imala 165 godina.[9]

Drugi je zajednički faktor, naravno, hrana, koja je obično siromašna ugljikohidratima, sadrži mnogo biljnih bjelančevina i bogata je mineralima i vitaminima, pogotovo vitaminom B17.

Sve dok su sjevernoamerički Indijanci bili vjerni svojim tradicionalnim običajima i prehrani, bili su izvanredno otporni na rak. U jednom je razdoblju Američko udruženje liječnika poticalo saveznu vladu da provede studiju, želeći otkriti koji su to razlozi zbog kojih ima tako malo slučajeva raka među Indijancima plemena Hopi i Navajo. U časopisu *Journal oj the AMA* od 5. veljače 1949. godine pisalo je:

> Čini se da je indijanska prehrana slaba po kvaliteti i količini te nedovoljno raznovrsna. Liječnici su se pitali ima li to ikakve veze s činjenicom da je samo 36 slučajeva malignog raka otkriveno među 30.000 prijema u bolnicu Ganado Arizona Mission. Liječnici kažu da bi u jednakoj populaciji bijelaca bilo oko 1.800 slučajeva.

Trideset šest u usporedbi s tisuću osamsto iznosi samo dva posto od očekivanog broja. Očigledno, ti podaci o *nečemu* ovise.

Dr. Krebs je, provevši temeljita istraživanja na tu temu, napisao:

> Na temelju povijesnih i antropoloških podataka analizirao sam sadržaj nitrilozida u prehranama raznih sjevernoameričkih plemena. Dokazi bi trebali jednom i zauvijek pokazati da hrana koja sadrži nitrilozide nije otrovna. Neka od tih plemena unosila su preko 8.000 miligrama vitamina B17 (nitrilozida) dnevno. Moji podaci su potpuni u slučaju Indijanaca plemena Modoc.[10]

Letimičan pogled na urođeničke populacije koje ne obolijevaju od raka u tropskim područjima poput Južne Amerike i Afrike otkriva veliko obilje i raznovrsnost namirnica bogatih nitrilozidima. Ustvari, više od jedne trećine

«The Secret of Long Life« by Sula Benet, (N.Y. Times News Service), *L.A. HeraldExaminer, 2.* siječnja 1972. g., str. A-12. Također «Soviet Study Finds Recipe for Long Life», *National Enquirer, 27.* kolovoza 1972. g.,str. 13.

[10] Pismo dr. E. T. Krebsa ml. upućeno đr. Deanu Burku iz Nacionalnog instituta za rak od 14. ožujka 1972. g., Griffin; *Private Papers, op. cit.*

svih autohtonih biljaka na tom području sadrži B17. Jedna od najčešćih je manioka (kasava), koju ponekad opisuju kao «kruh tropskih krajeva«. Ali ona nije isto što i slatka manioka koju radije jedu u gradovima zapadne civilizacije. Autohtoni plod je gorči, ali je bogat nitrilozidima. Slatka manioka ima mnogo manje te vitalne tvari, a čak je i ona toliko prerađena da su praktički uklonjeni svi nitrilni ioni.[11]

Još je 1913. godine dr. Albert Schvveitzer, svjetski poznati liječnik misionar, za boravka u Africi upro prstom u osnovni uzrok raka. Nije izolirao konkretnu tvar, ali je na temelju svojih zapažanja bio uvjeren da odgovor leži u razlikama u prehrani. U svom predgovoru knjizi Alexandera Berglasa *Rak: Uzrok i lijek (Cancer: Cause and Cure,* Pariz: Pasteur Institute, 1957.), napisao je:

> Kad sam došao u Gabon 1913. godine zapanjilo me to što nisam susreo nijednoga pacijenta oboljelog od raka. Nisam vidio nijedan slučaj raka među domaćim stanovništvom dvjesto milja od obale... Ne mogu, naravno, sa sigurnošću tvrditi da uopće nije bilo raka, ali poput ostalih liječnika na granici mogu samo reći da, ako su i postojali neki slučajevi, morali su biti vrlo rijetki. Čini se daje to odsutstvo raka posljedica razlika između prehrane domaćeg stanovništva i Europljana...

Misionarski i medicinski časopisi zabilježili su mnogo populacija širom svijeta koje ne poznaju rak. Neke se nalaze u tropskim regijama, neke na Arktiku. Neke su lovci koji jedu goleme količine mesa, neke su vegetarijanci koji gotovo uopće ne jedu meso. Premda žive na različitim kontinentima i pripadaju različitim rasama, *jedina* stvar koja im je zajednička jest to da nepostojanje raka odnosno stupanj obolijevanja od raka izravno ovisi o količini nitrilozida ili vitamina B17 u njihovoj prirodnoj prehrani.

Kao odgovor na to, skeptik bi mogao tvrditi da te primitivne grupe nisu izložene istim kancerogenim elementima kojima je izložen moderan čovjek pa je možda *to* razlog zašto su imuni na rak. Dajmo im da udišu isti zrak pun smoga, da puše iste cigarete, gutaju iste kemikalije dodane u njihovu hranu ili vodu, koriste iste sapune ili deodorante pa da vidimo što će *onda* biti.

To je valjan argument. Ali, srećom, čak je i to pitanje sada riješeno, kako pokazuje iskustvo. U gusto naseljenoj državi Kaliforniji, u kojoj je zrak često zagađen, živi preko 100.000 ljudi koji čine populaciju s učestalošću raka ispod pedeset posto u odnosu na ostatak stanovništva. Ta jedinstvena grupa ima isti spolni, dobni, socioekonomski, obrazovni, okupacijski, etnički i kulturni profil kao i ostatak stanovništva te države, koji ima dvostruko veću učestalost raka. To je kalifornijska populacija adventista sedmog dana.

The Laetriles/Nitrilosides, op. cit, str. 9,10.

Postoji samo jedna materijalna razlika koja tu populaciju izdvaja od one ostatka države. Ta je populacija uglavnom vegetarijanska. Znatno povećavajući količinu povrća u svojoj prehrani - kako bi kompenzirali odsustvo mesa - oni proporcionalno povećavaju prehrambeni unos vitamina B17 (nitrilozida).[12] Razlog zašto ta populacija nije potpuno otporna na rak - poput Hunza, starosjedilačkih Eskima i drugih sličnih populacija - vjerojatno leži u tome što: 1) mnogi članovi te sljedbe pridružili su joj se nakon što su gotovo cijeli život slijedili opći ili standardni obrazac prehrane; 2) voće i povrće koje jedu nije svjesno birano prema sadržaju B17 i oni općenito ne jedu sjemenke voća; i 3) ne pridržavaju se *svi* adventisti sedmog dana vegetarijanske prehrane.

Još jedna grupa koja, zbog vjerske doktrine, jede vrlo malo mesa i, stoga, veće količine žitarica, povrća i voća koji sadrže B17, jest mormonska populacija. U Utahu, u kojem ima sedamdeset tri posto mormona, stopa raka je dvadeset pet posto ispod nacionalnog prosjeka. U okrugu Utah, koji uključuje grad Provo i ima devedeset posto mormona, stopa raka je dvadeset osam posto niža od nacionalnog prosjeka za žene i trideset pet posto za muškarce.[13]

U ljeto 1940. godine Nizozemsku su okupirale vojne snage nacističke Njemačke. Pod diktatorskim režimom cijela nacija od oko devet milijuna ljudi bila je prisiljena drastično promijeniti svoje prehrambene navike. Dr. C. Moerman, liječnik iz Vlaardingena u Nizozemskoj, opisao je što se dogodilo tijekom tog razdoblja:

> Bijeli kruh zamijenjen je integralnim i raženim kruhom. Opskrba šećerom bila je drastično smanjena i uskoro je potpuno prestala. Koristio se med, ako je bio dostupan. Prekinut je uvoz ulja pa se zato više nije proizvodio margarin, zbog čega su ljudi nastojali doći do maslaca. K tome, potrošači su nabavljali što je moguće više voća i povrća, nagomilavajući i kupujući od poljoprivrednika sve što su mogli. Ukratko: ljudi su glad zadovoljavali velikim količinama prirodnih elemenata bogatih vitaminima.
>
> Sad razmislite o tome što se dogodilo kasnije: godine 1945. ta je nametnuta prehrana iznenada prekinuta. Koji je bio rezultat toga? Ljudi su opet počeli jesti bijeli kruh, margarin, obrano mlijeko, mnogo šećera, mnogo mesa i samo poneko povrće i malo voća... Ukratko: ljudi su jeli previše neprirodne i premalo prirodne hrane pa nisu dobivali dovoljno vitamina.[14]

U povrću se nalaze i druge tvari koje djeluju protiv raka - poput beta karotena i grupe spojeva poznatih kao saponini koji se nalaze u širokom rasponu povrća i mahunarki. Čini se, međutim, da nitrilozidi imaju najsnažnije djelovanje. Vidi «Vegemania, Scientists Tout the Health Benefits of Saponins«, Richard Lipkin, *Science News,* 9. prosinca 1995. g., str. 392-3.

«Cancer Rate for Mormons Among Lowest», *Los Angeles Times, 22.* kolovoza 1974. g., II. dio, str. 1.

[14] **«The Solution of the Cancer Problem« (m.s., 1962.) str. 31.**

Dr. Moerman je pokazao da je 1945. godine stopa raka u Nizozemskoj naglo pala u odnosu na 1942. godinu i dosegla najnižu razinu. Ali nakon 1945. godine, kako se ponovno počela prerađivati hrana, stopa raka iznova je počela rasti i otada cijelo vrijeme postupno raste.

Naravno da iskustva iz Nizozemske ili ona zabilježena među adventistima sedmog dana ili mormonima nisu konačan dokaz, jer još uvijek ostaje otvoreno pitanje *konkretnog* prehrambenog faktora, ili prehrambenih faktora, koji ta iskustva potvrđuju. Zato suzimo područje.

Od 1960-ih godina povećavao se broj ljudi koji su prihvaćali teoriju o liječenju raka vitaminima i u skladu s time mijenjali svoju prehranu. Oni predstavljaju sve društvene slojeve, sve dobi, oba spola i nalazimo ih u gotovo svakoj razvijenijoj zemlji u svijetu. Samo u SAD-u broje se u tisućama.[15] Značajno je, dakle, da nakon prelaska na prehranu bogatu vitaminom B17 *nitko* od njih, koliko je poznato, nije obolio od raka.[16]

U ljeto 1973. godine saznalo se da je Adelle Daviš, jedna od najpoznatijih nutricionistica u zemlji - žena koju su smatrali stručnjakinjom po pitanjima prehrane i raka - i sama oboljela od jednog od najopasnijih oblika raka. Preminula je u svibnju, godinu kasnije. Činilo se da će to biti kraj nutricionističke teorije o raku. Ali, ako se stvari pažljivije razmotre, ona nikad ni u jednoj od svojih brojnih knjiga, ili u predavanjima, nije tretirala nitrilozide kao vitamin pa čak ni kao esencijalnu hranjivu tvar. Spomenula je da je laetril, po njezinom mišljenju, djelotvoran u tretiranju raka *nakon* što se povukao, ali izgleda da njegovu upotrebu, u manje koncentriranom i prirodnijem obliku, nije smatrala neophodnom u čovjekovoj svakodnevnoj prehrani. Čini se da čak ni nakon što joj je dijagnosticiran rak u tome nije vidjela nikakvu vezu. Autor se s njom dopisivao upravo po tom pitanju, i evo dijela njezinog odgovora:

> Budući da nas okružuju stotine kancerogenih tvari u konzervansima, aditivima, otrovnim sprejevima, umjetnim gnojivima te u zagađenom zraku i vodi, tvrdnja da je rak bolest uzrokovana nedostatkom vitamina svakako je netočna i previše pojednostavljena.[17]

Dr. Dean Burk je 30. svibnja 1972. godine uputio pismo članu Kongresa Louu Freyju ml. u kojem je rekao da gaje kontaktiralo najmanje 750 osoba, «uključujući mnoge doktore medicine«, velik dio kojih mu se «obratio isključivo radi prevencije raka«. Vidi *Cancer Control Journal,* svibanj/lipanj 1973. g., str. 1. Na isti su način autora ove knjige u protekla dva desetljeća kontaktirale doslovce tisuće korisnika laetrila.

[16] Otkad su ove riječi ugledale svjedo dana u knjizi objavljenoj 1974. godine, autor je sreo dvije osobe koje su tvrdile da su dobile rak nakon što su svakodnevno jele jezgre marelice. *Dvije!* Nije poznato koliko su ih točno pojele ili od čega se još sastojala njihova prehrana (u jednom slučaju poznato je da je prehrana bila užasna) ili koliko su se strogo pridržavale programa ili kakvo im je bilo prethodno zdravstveno stanje ili kakvim su vrstama kancerogenih tvari mogle biti izložene, uključujući medicinske rendgenske preglede i pušenje. Ipak, ti slučajevi dokazuju da ideja liječenja raka vitaminima nije 100% savršena. Prihvaćate li 99%?

[17] Poruka Adelle Daviš upućena G. Edvvardu Griffinu, 1. kolovoza 1973. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

Treba reći da je ta dama bila izvanredna nutricionistica. Pomogla je tisućama ljudi da povrate zdravlje boljom prehranom i kuhanjem zdravije hrane. Ali očigledno je da se nije slagala s ljudima koje sam ranije spomenuo - koji su izmijenili svoju prehranu tako što su u nju uključili namirnice bogate nitrilozidima; i tako, nesretna činjenica da je podlegla raku *ne* dokazuje nedjelotvornost laetriela.

Zato, ponovimo činjenice. Dok njihovi sugrađani boluju od raka u stopi od jedne na svake tri osobe, koliko je poznato, čak ni jedan na *tisuću* onih koji redovito uzimaju nitrilozide ne obolijeva od te strašne bolesti.

Mnogima logika ovih činjenica iznesenih na jednom mjestu ima smisla pa bi se vrlo lako već ovdje mogla završiti rasprava. Ali, s obzirom na snažno protivljenje ovom shvaćanju, nemojmo se zadovoljiti *logikom* teorije. Potvrdimo naša uvjerenja i *znanošću* o toj teoriji, kako bismo razumjeli *zašto* djeluje onako kako nam naša logika govori da sigurno djeluje.

5 .

Rak: navala života

Objašnjenje trofoblastičke teze o raku; opis jednostavnog urinskog testa na rak; procjena BCG cjepiva kao sredstva protiv raka; pregled vitalne uloge gušterače u kontroli raka.

GODINE 1902. JOHN BEARD, profesor embriologije na Sveučilištu Edinburgh u Škotskoj, napisao je članak objavljen u britanskom medicinskom časopisu *Lancet* u kojem je ustvrdio da nema razlike između stanica raka i određenih predembrijskih stanica koje su normalne za rane faze trudnoće. Stručni naziv za te normalne stanice je *trofoblasti*. Opsežno istraživanje dovelo je profesora Bearda do zaključka da su rak i trofoblasti, zapravo, jedno te isto. Zato je njegova teorija poznata kao trofoblastička teza o raku.[1]

Trofoblast u trudnoći zaista ima sva klasična obilježja raka. Brzo se širi i razmnožava dok prodire u stijenku maternice, pripremajući mjesto gdje će se embrij moći vezati radi majčinske zaštite i hranjenja.

Trofoblast se formira kao rezultat lančane reakcije koju pokreće jedna druga stanica koja se zove *diploidni totipotent*.[2] Za naše potrebe jednostavno ćemo ju zvati stanica «ukupnog života«, jer u sebi sadrži sve odvojene karakteristike čitavog organizma i ima potpuni kapacitet da se razvije u bilo koji organ ili tkivo ili, što se toga tiče, u cijeli embrij.

Ponekad ju zovu i unitarna teza o raku na temelju toga što su svi oblici raka, u osnovi, isti.

Nema potrebe da ulazimo u sve detalje oko formiranja tih stanica, jer to nas obično samo opterećuje činjenicama koje nisu neophodne za razumijevanje osnovne teorije. Svatko koga zanima pozadina ove teorije može se informirati u javnoj knjižnici konzultirajući bilo koji standardni priručnik o embriologiji. Posebice su vrijedni *The Enzyme Treatment of Cancer and its scientific Basis* Johna Bearda (London: Chatto & Windus, 1911.) i *The Biology of Cancer* Charlesa Gurchota (San Francisco: Friedman, 1948.).

Oko osamdeset posto tih stanica ukupnog života smješteno je u jajnicima ili testisima i služe kao genetski spremnik za buduće potomstvo. Ostale su raspoređene drugdje po tijelu zbog razloga koji još nisu u potpunosti jasni, ali bi mogli uključivati procese regeneracije i ozdravljenja oštećenog ili ostarjelog tkiva.

Hormon estrogen dobro je poznat po tome što izaziva promjene u živom tkivu. Iako se općenito smatra ženskim hormonom, prisutan je kod oba spola i obavlja mnoge vitalne funkcije. Gdje god je tijelo ozlijeđeno, bilo fizičkom traumom, kemijskim djelovanjem ili bolešću, estrogen i drugi steroidni hormoni uvijek se javljaju u visokim koncentracijama i moguće je da služe kao stimulatori ili katalizatori staničnog rasta i obnavljanja tijela.

Danas znamo da stanica ukupnog života dobiva poticaj za stvaranje trofoblasta kada dođe u dodir s tim steroidnim hormonima koji djeluju kao «organizacijski podražaji«. Kad se to dogodi onim stanicama ukupnog života koje su se razvile iz oplođene jajne stanice, nastaju posteljica i pupčana vrpca, sredstva za hranjenje embrija. Ali kad se dogodi nespolnim putem u sklopu općeg procesa ozdravljenja, rezultat je rak. Da budemo precizniji, trebali bismo reći da je rezultat rak *ako* se proces ozdravljenja ne završi nakon što obavi svoj zadatak.

U svom djelu «A Report on Cancer«, (Izvještaj o raku)[3] koje otkriva mnogo iznenađujućih informacija, dr. sc. Hardin B. Jones spomenuo je ovu pojavu:

> Druga važna stvar koju treba uzeti u obzir u vezi s rakom je da su svi oblici otkrivenog raka povezani s nasumičnim izgledima za preživljavanje koji se ne smanjuju dok je rak prisutan. To uvjerljivo implicira da postoji neko prirodno fiziološko obuzdavanje napredovanja te bolesti i da je brzo napredovanje raka koje često možemo vidjeti u terminalnim stadijima posljedica zatajenja prirodnog obuzdavajućeg utjecaja.

Ubrzo ćemo vidjeti zašto taj prirodni obuzdavajući utjecaj može zakazati, ali zasad, kako ne bismo previše pojednostavljeno opisali taj proces, možemo reći da je rak rezultat *prekomjernog ozdravljenja.* To je razlog zašto se kaže da pušenje, prekomjerno izlaganje suncu ili brojne štetne kemikalije mogu uzrokovati rak. *Bilo što* što uzrokuje štetu na tijelu može dovesti do raka *ako* tjelesni procesi ozdravljenja ne rade pravilno - kao što ćemo vidjeti.

Dr. Stevvart M. Jones iz Palo Alta, Kalifornija, opisao je taj proces na ovaj način:

Rad iznesen pred 11. godišnjom konferencijom znanstvenih pisaca Američkog društva za rak, New Orleans, 7. ožujka 1969. g.

> Svaki put kad se stanica trofoblasta pojavi u tijelu izvan trudnoće, moguće je da prirodne sile koje ju kontroliraju u normalnoj trudnoći nisu prisutne i u tom slučaju ona započinje s nekontroliranim dijeljenjem, invazijom, širenjem i metastaziranjem. Na to ju potiče organizirajuća tvar, obično estrogen, čije prisustvo dodatno pospješuje aktivnost trofoblasta/ib je početak raka.[4]

Ako je istina da stanica trofoblasta nastaje u lančanoj reakciji koja uključuje estrogen ili druge steroidne hormone, iz toga bi logično slijedilo da je neprirodno visoko izlaganje tim tvarima faktor koji pogoduje nastanku raka. I zaista, dokazano je da je to istina. Upotreba dietilstilbestrola kao stimulatora debljanja stoke prekinuta je 1972. godine zato što je dokazano da je taj sintetski estrogen, koji je u tragovima bio prisutan u govedini koju kupujemo u našim prodavaonicama, uzrokovao rak želuca kod pokusnih štakora.

Također je otkriveno da žene koje uzimaju kontracepcijske pilule - posebice one koje sadrže estrogen - ne samo što dobivaju ireverzibilne promjene na grudima, nego imaju i gotovo triput veći rizik od raka u odnosu na žene koje ih ne uzimaju. Tu činjenicu istaknuo je dr. Otto Sartorius, direktor Klinike za kontrolu raka u Općoj bolnici Santa Barbara u Kaliforniji, koji je zatim dodao: «Estrogen je hrana na kojoj raste karcinom [rak]. Kako biste izazvali rak kod nižih životinja, prvo trebate uvesti estrogensku bazu.»[5]

U svemu tome postoji faktor koji izaziva zbunjenost jer se, povremeno, čini da *neki* oblici raka reagiraju na hormonsku terapiju - davanje estrogena ili testosterona. Ali ta vrsta terapije daje povoljne rezultate samo u slučajevima koji uključuju rak spolnih žlijezda, kao što su grudi ili prostata, ili onih organa na koje snažno djeluju spolni hormoni. Pacijenticama se daju muški hormoni, a pacijentima ženski hormoni. Prividno povoljno djelovanje rezultat je pokušaja hormona da se suprotstave ili oslabe te žlijezde. Ako se rak sporije razvija, to je zato što je *organ* usporen.

Među nuspojave takvih terapija spadaju promjene seksualne fiziologije pacijenta. Također, korisne rezultate koje daju, ako ih uopće ima, liječnici obično opisuju kao palijativne, što znači da se rak ne liječi, nego se samo privremeno usporava. Ali najgori je dio to što bi - pogotovo u slučaju muškaraca koji koriste estrogen - prisustvo neprirodno visokih razina steroida u cijelom sustavu lako mogla biti faktor koji pogoduje nastanku novog kanceroznog tkiva na drugim mjestima osim primarne lokacije.

Kad se rak počne stvarati, tijelo reagira pokušajem da ga izolira i okruži stanicama koje su slične onima na mjestu gdje se pojavio. U početku je rezultat toga oteklina ili kvržica. Dr. Jones nastavlja:

«Nutrition Rudiments in Cancer», S.M. Jones, M.S., B.A., Ph.D., M.D., (Palo Alto, Kalifornija., 1972.) str. 6.

> Kako bi suzbilo estrogensko djelovanje trofoblasta, tijelo preplavljuje područja trofoblasta morem beta glukuronidaze (BG) koja deaktivira šav estrogen pri dodiru. Istovremeno, stanice tkiva koja su napadnuta trofoblastima defenzivno se umnažaju u pokušaju da lokalno obuzdaju širenje.
> Obično su pokušaji tijela da kontrolira gnijezdo trofoblasta uspješni, trofoblast bude uništen i benigni polip ili drugi benigni tumor ostane kao podsjetnik da je tijelo pobjedilo rak.[6]

Pod mikroskopskom analizom utvrdi se da mnogi od tih tumora podsjećaju na mješavinu ili hibrid trofoblasta i okolnih stanica, što je činjenica koja je neke istraživače navela na preuranjeni zaključak da ima mnogo različitih tipova raka. Ali tumori se čine različitima u onoj mjeri u kojoj su dobroćudni; što znači - u mjeri u kojoj sadrže *nekancerozne* stanice.

Što je veća malignost, to tumori više počinju sličiti jedan drugome i jasnije počinju poprimati klasična obilježja trofoblasta u trudnoći. A najmalignije od svih oblika raka - korionepiteliome - gotovo je nemoguće razlikovati od stanica trofoblasta. Jer, kako je dr. Beard istaknuo prije gotovo jednog stoljeća, oni su jedno te isto.

Zanimljivpodataku vezi s tim činjenicama je taj da stanice trofoblasta stvaraju poseban hormon koji se lako može otkriti u urinu. Taj hormon poznat je kao korionski gonadotropni hormon (CGH).[7] Ako je rak trofoblast, onda bi se moglo očekivati da stanice raka također luče taj hormon. I zaista, one to rade. Također, činjenica je da ni za jednu drugu vrstu stanica nije poznato da luči CGH.[8] To znači da ako se CGH otkrije u urinu, to pokazuje da je prisutan ili normalan trofoblast trudnoće ili abnormalan maligni rak. Ako se radi o pacijentici - ili je trudna ili ima rak. Ako se radi o muškarcu, rak je jedini mogući uzrok.

Važnost te činjenice je dalekosežna. Jednostavan test urina, sličan dobro poznatom testu trudnoće na kuniću, može otkriti prisustvo raka mnogo ranije nego što se on manifestira kao bolest ili kvržica. To baca ozbiljnu sumnju na opravdanost kirurških biopsija. Mnogi liječnici uvjereni su da bilo kakvo rezanje malignih tumora, čak i radi biopsije, povećava vjerojatnost da će se tumor proširiti. (Više o tome u jednom od narednih poglavlja.) U svakom slučaju, upitna je potreba za takvim procedurama s obzirom na činjenicu da je dostupan urinski test na CHG.[9] Tijekom 1960-ih i 70-ih godina dr. Manuel Navarro,

Citirano u «Birth Control Pills Endanger Your Breasts», Ida Honorof, *Prevention,* srpanj 1972. g., str. 89. Vidi također «Pill Linked to Cancer Risk», *L.A. Times,* 21. studeni 1972. g., str. A-21.

[6] ***Ibid.,* str. 7.**

[7] **U humanoj biologiji, ponekad se spominje pod nazivom HCG (humani korionski gonadotropin).**

[8] **Slična tvar luči se u prednjoj hipofizi, ali nije ista.**

[9] **To je modificiran, osjetljiviji mikro-Aschheim Zondek test i ne smije se brkati s Anthrone testom koji se temelji na sličnom principu ali, zbog tehničkih problema povezanih sa samim testom, zasad nije pouzdan kao CHG test.**

profesor medicine i kirurgije na Sveučilištu Santo Tomas u Manili, ponudio je taj test američkim liječnicima i izvijestio o 95%-tnoj točnosti i kod pacijenata koji imaju i onih koji nemaju rak. Kod gotovo svih takozvanih grešaka radilo se o tome da je aktivnost raka otkrivena kod pacijenata za koje se vjerovalo da nemaju rak. Ali u velikom postotku slučajeva ti isti pacijenti kasnije su dobili kliničke manifestacije raka, što upućuje na zaključak da je CHG test ipak bio točan. Liječnici koji su imali iskustva s tim testom naučili su da nikada ne pretpostavljaju da je pogrešan kada ukazuje na prisustvo trofoblasta.

Okrenimo se sada pitanju obrambenih mehanizama. Prije nego što se možemo nadati da ćemo pobijediti rak, moramo prvo razumjeti kako *priroda* pobjeđuje rak - kako *priroda* štiti tijelo i kontrolira rast stanica trofoblasta. Bilo bi za očekivati da je to glavno pitanje koje danas određuje smjer istraživanja raka. Nažalost, nije tako. Većina istraživačkih projekata zaokupljena je egzotičnim i toksičnim lijekovima ili uređajima koji emitiraju smrtonosne zrake u odabrane dijelove tijela. U prirodi nema pandana ničemu od toga pa ne čudi što je napredak razočaravajuć. Ali, u novije vrijeme, mala grupa istraživača počela se ponovno okretati prirodi i, budu li ustrajali na tom putu, s vremenom će sigurno postići uspjeh. Od svog tog rada najviše obećava proučavanje prirodnog mehanizma tijela za imunitet.

Tijela svih životinja sadrže milijarde bijelih krvnih zrnaca. Postoje različite vrste kao što su limfociti, leukociti i monociti, ali sve one imaju istu funkciju - napadaju i uništavaju sve što je strano i štetno za ljudsko tijelo. Ljudi koji imaju smanjen broj bijelih krvnih zrnaca postaju osjetljivi na infekcije svih vrsta i, ustvari, ako je stanje dovoljno ozbiljno, mogu umrijeti od obične inficirane posjekotine ili prehlade.

Budući da je funkcija bijelih krvnih zrnaca da uništavaju strana tijela, činilo bi se logičnim da ona također napadaju i stanice raka. Jedan medicinski časopis ovako je objasnio problem:

> Jedno od ključnih svojstava našeg tijela je sposobnost razlikovanja između sebe i ne-sebe. Drugim riječima, mi možemo prepoznati (biološki) strani materijal koji dospije u naša tijela. Ta sposobnost omogućava nam da se borimo protiv infekcija i da stvaramo otpornost na buduće infekcije. To također znači da kod transplantacije organa problem nije samo u složenoj operaciji. Za obrambeni sustav tijela - imunološki aparat - presađeni organi su, jednako kao bakterije i virusi, strani napadači koje treba suzbiti. Imunologe je jako dugo zbunjivalo to što stanice raka, iako su nesumnjivo strane tijelu, nekako uspijevaju izbjeći smrtonosnoj pažnji imunoloških sustava. Presudno je pitanje, kako?[10]

«New Assaults on Cancer«, Roger Lewin, *World of Research,* 13. siječnja 1973. g., str. 32.

U ovom inače odličnom članku nalazimo jednu od velikih pogrešnih pretpostavki koja je danas smetnja gotovo svim ortodoksnim pristupima istraživanju raka: pretpostavku da su stanice raka strane tijelu. Upravo suprotno, one su vitalan dio ciklusa života (trudnoće i ozdravljenja). U skladu s time, priroda ih je opskrbila djelotvornim sredstvima za izbjegavanje bijelih krvnih zrnaca.

Jedna je od karakteristika trofoblasta to da je okružen tankim proteinskim omotačem koji nosi negativan elektrostatski naboj. Tehnički naziv za to je *pericelularna sijalomucinska* ovojnica. Bijela krvna zrnca također imaju negativan naboj. I budući da se jednaki polovi odbijaju, trofoblast je dobro zaštićen. Obrambeni faktor je samo obično stanično elektrostatsko polje. Komentirajući važnost tih činjenica, dr. Krebs je napisao:

> Tri četvrtine stoljeća klasična je imunologija praktički udarala glavom o kameni zid u jalovoj potrazi za «antigenima raka», stvaranjem antitijela za rak itd., itd. Rak ili stanica trofoblasta nije antigena zbog pericelularne sijalomucinske ovojnice...[11]

Dio načina na koji je priroda riješila taj problem, kao što je istaknuo profesor Beard 1905. godine, nalazi se u deset ili više enzima gušterače, od kojih su tripsin i kimotripsin posebice važni za uništavanje trofoblasta. Ti enzimi u svom *neaktivnom* obliku (kao zimogeni) nalaze se u žlijezdi gušterači. Tek nakon što stignu do tankog crijeva pretvaraju se u svoj aktivni oblik. Kad se oni apsorbiraju u krvotok i stignu do trofoblasta, probave negativno nabijenu proteinsku ovojnicu. Rak nakon toga bude izložen napadu bijelih krvnih zrnaca i stanice raka umiru.[12]

U većini rasprava o ovoj temi polazi se od pretpostavke da su limfociti najaktivnija od brojnih vrsta bijelih krvnih zrnaca. Ali mišljenja o tome se danas neprestano mijenjaju. Jedna je studija, na primjer, izvijestila da su pravi napadači monociti. Iako monociti čine samo dva ili tri posto od ukupnog broja, studija je utvrdila je da su daleko razorniji za kancerozna tkiva od limfocita koji su bili brojniji. U svakom slučaju, krajnji rezultat je isti.[13]

Pismo dr. Krebsa Andrevvu McNaughtonu od 2. kolovoza 1971. g., McNaughton Foundation, San Francisco, Kalif., Griffin, *Private Papers, op. tit.*

[12] Rad tog mehanizma znatno je složeniji nego što se može zaključiti iz ovog pojednostavljenog objašnjenja, a mnogo toga još nije potpuno razjašnjeno. Na primjer, istraživači još nisu odgonetnuli kako su stanice trofoblasta u trudnoći zaštićene od kimotripsina za vrijeme početne faze trudnoće. One, očigledno, imaju *neku* vrstu dodatne zaštite koja nedostaje stanicama trofoblasta izvan trudnoće. Moguće je da su to povišene lokalne razine kobalamina koji pretvara cijanovodičnu kiselinu u tiocijanat (vitamin B12), uz privremenu visoku razinu rodanaze (zaštitnog enzima). Ali to nije potpuno sigurno i predstavlja zanimljivo područje za buduća istraživanja.

[13] Vid «Cancer killing Cells Found to Eat Tumors«, Harry Nelson, autor za *Times Medical, LA. Times,* 4. travnja 1973. g., str. 32.

Ubrzo nakon što je Beard iznio svoju zapanjujuću teoriju, liječnici su počeli eksperimentirati s enzimima gušterače u liječenju raka, a i povoljni izvještaji su se počeli pojavljivati u medicinskim časopisima tog vremena. Godine 1906. Frederick Wiggins, dr. med., opisao je svoj uspjeh u slučaju raka jezika i u zaključku izrazio nadu «da će buduće rasprave o tripsinu i amilopsinu i klinička iskustva s njima u razumnom vremenu izvan svake sumnje demonstrirati da na raspolaganju imamo siguran i djelotvoran lijek za tretiranje malignih bolesti.»[14]

Između studenog 1906. i siječnja 1907. godine medicinski časopisi objavili su taj i još tri izvještaja o uspješnom liječenju raka enzimima gušterače.

Počevši od 1972. godine velik publicitet počeo se poklanjati «obećavajućem» eksperimentalnom radu s BCG-om (cjepivom protiv tuberkuloze poznatim kao Bacillus Calmette Guerin). To se temeljilo na teoriji da BCG - virus TBC-a koji je oslabljen tako da ne predstavlja prijetnju pacijentu - stimulira stvaranje bijelih krvnih zrnaca u tijelu u sklopu njegovog prirodnog mehanizma obrane. Kada cjepivo uđe u krvotok tijelo ne zna da je virus TBC-a slab i počinje stvarati bijela krvna zrnca kako bi odbilo napadača. I ona tada služe kao barijera svakom pravom virusu TBC-a koji bi se mogao pojaviti kasnije. Osim što djeluju kao buduća barijera protiv TBC-a, pretpostavlja se da su, barem teoretski, također djelotvorna protiv stanica raka. I bilo je opreznih izvještaja o određenom napretku u tom smjeru. Međutim, kao što smo vidjeli, prisustvo bijelih krvnih zrnaca *samih za sebe* tek je jedan dio rješenja za problem raka. Bez uzimanja u obzir faktora gušterače i prehrane, pravi napredak na tom putu bit će vrlo ograničen.

Uspjeh s BCG-om koji je zabilježen u mnogim izvještajima mogao se pripisati kako prehrambenim faktorima tako i bilo čemu drugom.U jednom takvom izvještaju opisan je tretman za rak koji je pružala dr. Virginia Livingston. Pacijent, koji je također bio liječnik, odlučio je na temelju vlastitog iskustva da će, budući da je konvencionalna terapija protiv raka davala tako slabe rezultate, umjesto toga isprobati BCG. Zato se obratio dr. Livingston koja je, u to vrijeme, bila jedan od malobrojnih liječnika koji su znali za taj pristup. Tretman je potom bio opisan u članku:

> Dr. VVheeleru [pacijentu] ubrizgan je BCG, određena mu je stroga dijeta s niskim unosom kolesterola te je dobivao antibiotike. Dijeta je, kako je rekao, zabranjivala rafinirani šećer, meso peradi i jaja te propisivala sirovo povrće, mnogo ribe i više vitaminskih dodataka.
>
> Nakon dva mjeseca oteklina je splasnula, rekao je dr. Wheeler.

VViggin, EH., «Case of Multiple Fibrosarcoma of the Tongue, with Remarks on the Use of Trvpsin and Amylopsin in the Treatment of Malignant Disease«, /. *Am. Med. Assoc,* 15. prosinca 1906. g.; 47:2003-8.

> Zadnji laboratorijski testovi pokazali su remisiju kanceroznih stanica - to jest, povratak u normalno zdravo stanje - i prisustvo novog, zdravog tkiva, rekao je.[15]

Analizirajmo to. Prehrana koju je dobivao dr. Wheeler sastojala se od namirnica koje *ne* troše enzime gušterače za svoju probavu. To je slično prehrani što ju propisuju liječnici koji koriste terapiju vitaminom B17 jer ona oslobađa gotovo sve enzime gušterače za apsorpciju u krvotok gdje mogu raditi svoj posao na stanicama raka. Pored toga, dr. VVTieeler je dobivao «više vitaminskih dodataka«. Stoga je sasvim moguće da su ta dva faktora bila jednako važna, ako ne i važnija, od davanja BCG-a.

Ako se vratimo na temu enzima gušterače, poznato nam je da stanice trofoblasta u normalnom embriju nastavljaju rasti i širiti se sve do osmog tjedna. Tada iznenada, bez očiglednog razloga, prestanu rasti i budu uništene. Dr. Beard je još 1905. godine imao općenit odgovor na pitanje zašto se to događa. Ali nedavna istraživanja pružila su preciznija objašnjenja. *U osmom tjednu počinje raditi bebina gušterača.*

Značajno je da je tanko crijevo, blizu točke gdje se gušterača prazni u njega, jedno od malobrojnih mjesta u ljudskom tijelu gdje se rak gotovo nikada ne može naći. Sama gušterača često *jest* uključena u primarnu malignost, ali to je zato što se nužni enzimi ne aktiviraju dok ne izađu iz gušterače i uđu u crijeva ih krvotok. Zbog toga u tankom crijevu ima izuzetno mnogo tih tvari, dok ih sama gušterača možda dobiva vrlo malo. Kao što je primijetio jedan klinički liječnik:

> Jedno od najupadljivijh obilježja patologije malignih bolesti jest gotovo potpuni izostanak karcinoma [raka] u dvanaesniku [prvom segmentu tankog crijeva] i njegova sve veća učestalost duž gastrointestinalnog trakta u izravnom omjeru s udaljenošću od tog pošteđenog segmenta.[16]

Također, vidljivo je da dijabetičari - oni koji boluju od zatajenja gušterače - imaju triput veću vjerojatnost da dobiju rak od nedijabetičara.[17]

Te činjenice, koje su godinama zbunjivale medicinske istraživače, konačno je moguće objasniti u svjetlu trofoblastičke teze o raku. Ta teza, kao što je ustvrdio dr. Krebs, «nije dogma koje se nepopustljivo drže njeni zagovaratelji; to je samo jedino objašnjenje koje je u potpunom skladu sa svim utvrđenim činjenicama o raku.»

«Vaccine BCG Used With Amazing Success—-Brings Complete Reversal of cancer in Patient With Malignant Neck Tumor», ***National Enauirer,*** **26. studenog 1972. g.**

[16] **Raab,** ***W.-Klin. Wchnschr.*** **14:1633, citirano u** ***Laetriles/Nitrilosides, op. cit.,*** **str. 35.**

[17] **Jones,** ***Nutrition Rudiments in Cancer, op. cit.,*** **str. 8.**

Dr. Stewart M. Jones tome je dodao:

> Ta je teorija najstarija, najuvjerljivija i najrazumnija postojeća teorija o raku. Izdržala je test od sedamdeset godina suočavanja s novim informacijama o raku, a da ju nikad nije opovrgnula bilo koja nova činjenica... Opsežna, heterogena znanost o raku koja se u međuvremenu razvila koherentna je samo u svjetlu ove teorije.[18]

Zvati to *teorijom* vrhunac je suzdržavanja. U nekom trenutku mora se priznati da je istina - istina i da je potraga gotova. To se konačno dogodilo 15. listopada 1995. godine na stranicama jednog ortodoksnog medicinskog časopisa - 93 godine nakon što je profesor Beard objavio tu teoriju i 43 godine nakon što ju je dr. Krebs razglasio po cijelom svijetu. Bio je to izvještaj o studiji koju su na Medicinskom fakultetu u Pittsburghu proveli doktori Acevedo, Tong i Hartsock. Ta studija, koja se bavila genskim karakteristikama humanog korionskog gonadotropnog hormona, potvrdila je da su rak i trofoblast isto. Izvještaj je zaključio: «Nakon 93 godine dokazano je da je Beardova teorija bila ispravna.«[19]

Međutim, rasprava će se nastaviti. Mnogima je istraživanje uzbudljivije (i profitabilnije) od otkrića. Zato će i dalje, sve dok budu dobivali dovoljno novca, nagomilavati u svojim umovima i laboratorijama teorije i projekte koji ne vode nikuda.

Ali istina je zapanjujuća i jednostavna. Iako većina istraživača polazi od pretpostavke da je rak stran tijelu i dio procesa smrti i raspadanja, on je, umjesto toga, vitalan dio ciklusa života i izraz navale života i ozdravljenja.

[18] *Ibid.,* str. 1,6.

[19] «Human Chorionic Gonadotropin-Beta Subunit Gene Expression in Cultured Human Fetal and Cancer Cells of Different Types and Origins», Herman F. Acevedo, Ph. D., Jennifer Y. Tong, Ph. D., i Robert J. Hartsock, dr. med., *Cancer,* 15. listopada 1995. g., sv. 76, br. 8, str. 1467-1473.

6 .

Potpuni mehanizam

Faktor prehrane kao mehanizam podrške enzimskom faktoru; biografska skica dr. Ernsta T. Krebsa mlađeg i njegovog otkrića laetrila; korisni učinci vitamina BI 7 na širok raspon poremećaja kod ljudi; pregled složenosti ukupnog prirodnog mehanizma obrane od raka.

KAO ŠTO SMO pokazali u prethodnom poglavlju, rak možemo promatrati kao neku vrstu procesa prekomjernog ozdravljenja u kojem tijelo stvara stanice trofoblasta pokušavajući prevladati određenu štetu na normalnim tkivima ili njihovo starenje. Te stanice trofoblasta zaštićene su proteinskom ovojnicom s elektrostatskim nabojem. Međutim, u prisustvu dovoljnih količina enzima gušterače ta se zaštitna ovojnica razgradi, što izlaže trofoblaste razornoj sili bijelih krvnih zrnaca tijela. Na taj način, priroda je gušterači dodijelila vitalnu ulogu sprječavanja raka tako što stanice trofoblasta drži pod kontrolom.

Ali što se događa ako je, zbog starosti ili nasljednih faktora, gušterača slaba ili ako namirnice koje jedemo troše gotovo sve enzime gušterače na svoju probavu, ostavljajući vrlo malo za krvotok? Što ako, zbog operacije ili zračenja, oko raka postoji ožiljno tkivo koje usporava cirkulaciju i sprječava enzime da dopru do njega? I što je ako je brzina kojom se rak širi toliko velika da enzimi gušterače ne mogu držati korak s njom? Što onda?

Odgovor je daje priroda osigurala rezervni mehanizam, drugu liniju obrane, koja ima izvanredne šanse obaviti posao čak i ako prva linija popusti. Ona uključuje jedinstven kemijski spoj koji doslovno truje maligne stanice raka i istovremeno hrani sve ostale. I tu se ideja liječenja raka vitaminima konačno vraća u priču.

Kemijski spoj o kojem je riječ je vitamin B17, a nalazi se u prirodnim namirnicama koje sadrže nitrilozid. Također je poznat i kao amigdalin i, kao takav, bio je opsežno proučavan i korišten više od sto godina. Ali, u svom koncentriranom i pročišćenom obliku koji je razvio dr. Krebs specijalno za

terapiju protiv raka, poznat je kao laetril. Međutim, jednostavnosti radi, u ovoj knjizi prednost ćemo dati jednostavnijem imenu, a to je vitamin B17.

Profesor John Beard, čovjek koji je prvi predstavio trofoblastičku tezu o raku, slutio je da postoji i prehrambeni faktor pored enzimskog faktora, ali ga nikad nije uspio identificirati. Tek su 1952. godine taj «ekstrinsični» faktor otkrili dr. Ernst T. Krebs ml. i njegov slavni istoimeni otac.

Tij ekom velike epidemij e gripe 1918. godine koj a j e odnijela živote više o d deset milijuna Amerikanaca, dr. Krebs stariji uspio je spasiti gotovo 100% pacijenata koji su se našli pod njegovom njegom, a bilo ih je na stotine. Kao diplomirani ljekarnik i ovlašteni liječnik zaposlen u Nevadi, bio je živo zainteresiran za činjenicu da su Vvashoe Indijanci iz tog područja gotovo potpuno otporni na bolesti dišnog sustava bijelog čovjeka. Otkrio je da je njihov narodni lijek za takve bolesti «Dortzina voda», uvarak od korijena divlje biljke slične peršinu, poznate pod botaničkim imenom *Leptotaenia dissecta*. Eksperimentirao je s tom biljkom, razvio djelotvornije metode ekstrakcije aktivnih sastojaka i otkrio da posjeduje zadivljujuća antiseptička i ljekovita svojstva. Taj ekstrakt koristio je u spašavanju života svojih pacijenata tijekom epidemije 1918. godine.

Tako je dr. Krebs stariji 1918. godine bio prvi koji je uveo i koristio antibiotik u znanstvenoj medicini. Međutim, u to se vrijeme čak i tvrdnja o vjerojatnosti da uopće postoji antibiotik ili «unutarnji germicid» koji može ubiti bakterije, a da ne našteti tijelu, smatrala apsurdnom. *Journal of the American Medical Association* je 5. lipnja 1920. godine glatko odbacio te tvrdnje. Bilo je to trideset godina prije nego što su Carlson i Douglas sa Sveučilišta Vvestern Reserve u Clevelandu, Ohio, ponovno otkrili leptonin - antibiotik iz korijena leptotenije - i objavili svoje otkriće u časopisu *Journal of Bacteriology* u svibnju 1948. godine. U njihovom sažetku piše:

> Antibiotska aktivnost uljnih frakcija korijena biljke *Leptotaenia dissecta* utvrđena je na 62 soja i vrste bakterija, plijesni i gljivica. ...sredstvo je bilo baktericidno za gram-pozitivne bakterije ... i gram-negativne bakterije.

Godine 1953. znanstvenici s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Utahu objavili su više radova pod naslovom «Studije o antibiotskom ekstraktu leptotenije.«[1] Potvrdili su tvrdnje dr. Krebsa starijeg o učinku leptonina protiv virusa gripe. Stvarnost leptonina kao antibiotika širokog spektra postala je toliko osnovana da je Odjel za bakteriologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta Southern California jednom studentu odobrio njegovo istraživanje, prihvaćajući ga kao temu za magistarski rad iz mikrobiologije. Taj isti student, Daniel Everett Johnson, kasnije je doktorirao mikrobiologiju na Kalifornijskom sveučilištu u Los

[1] *Antibiotics and Chemotherapy* (3 (4) 393), 1953.

Angelesu 1953. godine na temelju svoje dizertacije koja je pokazala antibiotsko djelovanje leptonina protiv stotina različitih mikroorganizama.

Dr. Krebs stariji također se rano počeo zanimati za rak. Primijetio je da je to bolest koja pogađa uglavnom bijelce. Sjećajući se svojstava «Dortzine vode» naslutio je da se ključ vjerojatno krije ili u nekoj ljekovitoj biljci ili u hrani. Međutim, do konačnog otkrića nije došao on nego njegov sin, koji se u to vrijeme potpuno posvetio traženju odgovora na zagonetku o raku.

Dr. Ernst T. Krebs mlađi u početku je želio slijediti svog oca u bavljenju medicinom. Ubrzo nakon što se upisao na medicinski fakultet shvatio je da predmet njegovog zanimanja nije liječenje pacijenata nego svijet medicinske kemije. Nakon tri godine anatomije i medicine na Medicinskom fakultetu Hahnemann, promijenio je studij i postao doktor biokemije.

Kao student bio je na praksi na Sveučilištu u Illinoisu između 1938. i 1941. godine. Specijaliziravši se za bakteriologiju, diplomirao je na Sveučilištu u Illinoisu 1942. godine. Poslijediplomsku praksu odradio je na Sveučilištu Mississippi i na Kalifornijskom sveučilištu.

Tijekom svog života dr. Krebs je napisao mnogo znanstvenih radova, uključujući radove «Unitaristička ili trofoblastička teza o raku» i «Nitrilozidi u biljkama i životinjama.« Primio je mnoga priznanja i doktorate u svojoj zemlji i inozemstvu. Bio je znanstveni direktor Memorijalne zaklade John Beard do svoje smrti 1996. godine. Otkrio je također je vitamin B15 (pangamičnu kiselinu), za koji je dokazano da je važna dodatna terapija u liječenju mnogih bolesti povezanih s oslabljenom cirkulacijom.

Rano u svojoj studentskoj praksi dr. Krebs se upoznao s trofoblastičkom tezom o raku koju je bio iznio profesor John Beard. Radeći u okviru te teorije i imajući podršku dr. Charlesa Gurchota, profesora farmakologije s Medicinskog fakulteta Kalifornijskog sveučilišta, počeo je tražiti prehrambeni faktor na koji je bio ukazao Beard.

Do 1950. godine identificirao je konkretan sastav te tvari, izolirao ju u kristalnom obliku, dao joj ime laetril,[2] i testirao ju na životinjama kako bi bio siguran da je netoksična. Sljedeći korak bilo je dokazati da nije štetan za ljude. Postojao je samo jedan način da se to učini. Zato je zavrnuo rukav i ubrizgao ga u vlastiti krvotok.

Baš kao što je bio predvidio, nije bilo apsolutno nikakvih štetnih ili zabrinjavajućih nuspojava. Sada je bio spreman za posljednju fazu eksperimenata - same pacijente oboljele od raka.

Materijal je bio dobiven iz jezgri marelice. Budući da je skretao polarizirano svjetlo na lijevu stranu *(laevorotatory),* i budući da je kemijski bio «mandelonitril», od spojenih prvih i zadnjih slogova dobivena je riječ *laetril* (engl. *laetrile).*

Molekula B17 sadrži dvije jedinice glukoze (šećera), jednu benzaldehida i jednu cijanida, sve čvrsto povezane unutar nje. Kao što je svima poznato, cijanid može biti vrlo otrovan pa čak i smrtonosan ako se uzme u dovoljnoj količini. Međutim, ovako vezan u tom prirodnom stanju, kemijski je inertan i nema apsolutno nikakvog učinka na živa tkiva. Analogno tome, za plinoviti klor također se zna da je smrtonosan. Ali kad je klor kemijski vezan s natrijem u natrijev klorid, tada je to relativno bezopasna tvar poznata kao - kuhinjska sol.

Postoji samo jedna tvar koja može otključati molekulu BI 7 i osloboditi cijanid. Ta je tvar enzim zvan beta glukozidaza, koji ćemo zvati «enzim za otključavanje«.[3] Kada B17 dođe u dodir s tim enzimom u prisustvu vode, oslobađa se ne samo cijanid nego i benzaldehid koji je i sam vrlo otrovan. Ustvari, kada te dvije tvari djeluju zajedno, otrovnije su barem sto puta od svake pojedinačno; ta je pojava u biokemiji poznata kao sinergizam.[4]

Srećom, enzim za otključavanje ne može se naći u opasnim količinama nigdje u tijelu *osim u stanici raka,* gdje je uvijek prisutan u golemim količinama, ponekad u razinama preko sto puta višim od onih u okolnim normalnim stanicama. Rezultat je taj da se vitamin B17 otključava u stanici raka i oslobađa svoje otrove u stanici raka, *samo u stanici raka.*

Postoji još jedan važan enzim zvan *rodanaza,* koji ćemo identificirati kao «zaštitni enzim«.[5] A to je zato što ima sposobnost neutralizirati cijanid tako što ga trenutačno pretvara u nusprodukte koji su zapravo korisni i neophodni za zdravlje. Taj enzim može se u velikim količinama naći u svim dijelovima tijela *osim u stanici raka* koja, stoga, nije zaštićena.

Analizirajmo slučjeve koji bi, na prvi pogled, mogli izgledati kao iznimke od tog pravila. Rekli smo da se enzim za otključavanje ne može naći u opasnim količinama nigdje u tijelu osim u stanici raka. To je istina, ali obratimo pažnju na izraz «u opasnim količinama«. Enzim za otključavanje zapravo se u različitim koncentracijama nalazi *posvuda* u ljudskom tijelu. Pogotovo je čest u zdravoj slezeni, jetri i endokrinim organima. Međutim, u svim je tim slučajevima *također* prisutna još veća količina zaštitnog enzima (rodanaze). Zdravo je tkivo, stoga, zaštićeno, jer obilje tog zaštitnog enzima potpuno neutralizira učinak enzima za otključavanje.

To je općenit naziv koji se koristi za kategoriju enzima. Specifičan enzim koji, kako se čini, otključava sintetički B17 poznat kao laetril zove se *beta glukuronidaza.*

[4] Zanimljivo je usput spomenuti da je priroda iskoristila isti sinergizam kao obrambeni mehanizam kod otrovne stonoge iz Louisiane i Mississippija. Tom je stvorenju priroda dala parove žlijezda koji su smješteni na jedanaest segmenata njegova tijela. Kad osjeti prijetnju, iz tih žlijezda izbacuje cijanid i benzaldehid sa smrtonosnim učinkom koji je dobro poznat. Vidi «Secretion of Benzaldehyde and Hydrogen Cyanide by the Millipede Pachydesmus Crassicutis«, *Science,* 138;513,1962.

[5] Otprilike od 1965. godine naovamo, rodanaza se u znanstvenoj literaturi zove tiosulfat transumporaza.

Maligna stanica, u usporedbi s time, ne samo što ima veće koncentracije enzima za otključavanje od onih u većini normalnih stanica, nego joj potpuno nedostaje zaštitni enzim. Tako je ona izrazito osjetljiva na oslobađanje cijanida i benzaldehida.

Tako nekancerozni organi prirodno posjeduju jedinstvenu sposobnost da se zaštite od molekule B17 pa čak i hrane njome, dok kancerozno tkivo tu istu vitaminsku tvar pretvara u snažan otrov protiv kojega nema obrane.

Imajući to na umu, zabavno je gledati kako znanstveni «stručnjaci» koji se protive laetrilu otkrivaju svoje krajnje neznanje i aroganciju u vezi s ovom temom. Na primjer, u izvještaju kalifornijskog Savjetodavnog odbora za rak iz 1963. godine možemo pročitati:

> Primili smo mišljenje dr. Jessea P. Greensteina, šefa laboratorija za biokemiju na Nacionalnom institutu za rak, u vezi s rasporedom beta glukuronidaze u neoplastičnim [rak] i ne-neoplastičnim [zdravim] tkivima i u vezi s tvrdnjom da postoji «tumorski» enzim [za otključavanje] beta glukuronidaza. Ustvari, kako je rekao doktor Greenstein, beta glukuronidaza se nalazi u svim tkivima životinjskog tijela... Drugim riječima, ima mnogo više «normalne» beta glukuronidaze nego «tumorske» beta-glukuronidaze u tijelu bilo koje životinje. U pismu datiranom 10. studenog 1952. godine, dr. Greenstein je napisao: «Takva tvrdnja... da je 'maligna stanica... takoreći otok okružen morem beta-glukuronidaze obična je besmislica.«.[6]

Dr. Greenstein je savršeno u pravu kada primjećuje da se enzim za otključavanje nalazi u svim tkivima životinjskog tijela, ali je sto posto u krivu kad uz ismijavanje pokušava opovrgnuti da je prisutan u ogromnoj koncentraciji unutar i oko malignih stanica. Međutim, nedostatak njegova stručnog znanja postaje vrlo očigledan iz činjenice da nije, kako izgleda, nikad čuo za zaštitni enzim u tim tkivima i njegovo protudjelovanje. On drži «običnom besmislicom« biokemijski mehanizam o kojem, očito, ne zna ništa.

Dr. Otto Vvarburg primio je Nobelovu nagradu za to što je dokazao da stanice raka ne dobivaju energiju oksidacijom, poput drugih stanica, nego kroz fermentaciju šećera. Vvarburg je objasnio:

> S gledišta fizike i kemije života, ta razlika između normalnih stanica i stanica raka toliko je golema da je veću razliku teško zamisliti. Plinoviti kisik, donor energije kod biljaka i životinja, u stanicama raka svrgnut je s prijestolja i zamijenjen reakcijom dobivanja energije prisutnom kod najnižih životnih oblika; točnije, fermentacijom glukoze.[7]

Izvještaj Savjetodavnog vijeća za rak, *op. cit,* str. 14 i 15.
Citirano u *Prevention,* svibanj 1968. g.

Iz toga je lako vidjeti zašto sve što poboljšava normalan respiratorni metabolizam inhibira širenje raka. Međutim, bit je u tome da će svaki benzaldehid koji bi se mogao proširiti izvan stanica raka i doći u dodir s normalnim stanicama biti oksidacijom pretvoren u bezopasnu benzojevu kiselinu. Poznato je da benzojeva kiselina ima određena antireumatska, antiseptička i analgetska svojstva. To bi moglo djelomično objasniti činjenicu da B17 ima neočekivan učinak ublažavanja intenzivnih bolova povezanih s terminalnim rakom, što postiže bez pomoći narkotika. Iako nije analgetik sam po sebi, kada dođe u dodir sa stanicama raka oslobađa benzojevu kiselinu točno na oboljelom mjestu i, tako, preplavljuje to područje prirodnim analgetikom.[8] U međuvremenu, benzaldehid koji preostane u stanicama raka bit će gotovo potpuno bez kisika, zbog čega će se zadržati i obavljati svoje smrtonosno sinergističko djelovanje kroz duže vrijeme.

S druge strane, ako se mala količina cijanida proširi na susjedna normalna tkiva, enzim rodanaza ga, u prisustvu sumpora, pretvara u tiocijanat koji je, kao što je ranije rečeno, savršeno bezopasan. Ali, pored svega toga, poznato je da je tiocijanat prirodni regulator krvnog tlaka. Također služi kao metabolička rezerva za stvaranje vitamina B12 ili cijanokobalamina u tijelu, tvari koja je neophodna za zdravlje. Za mnoge je veliko iznenađenje kada saznaju da je cijanid esencijalan i integralan dio vitamina B12, kao i B17.[9]

Još jedna neočekivana, ali poželjna, posljedica uzimanja vitamina B17 jest to što stimulira hemoglobin ili broj crvenih krvnih zrnaca. Još je 1933. dokazano da izlaganje malim količinama cijanidnog plina izaziva taj učinak kod miševa,[10] ali tek nakon što je dr. Krebs započeo s radom također je demonstrirano da se kao rezultat unutarnjeg kemijskog djelovanja laetrila to događa i kod ljudi.

Drugi eksperimenti pokazali su da cijanid i benzaldehid, koji se u tragovima oslobađaju u ustima i crijevu, ne samo da nisu razlog za paniku, nego su zapravo dio osjetljive prirodne ravnoteže i imaju isključivo blagotvornu ulogu. U ustima i želucu, ti spojevi napadaju bakterije koje uzrokuju karijes i zadah iz usta: U crijevima ulaze u interakciju s bakterijskom mikroflorom i suzbijaju ili eliminiraju plinove koji se odavna povezuju sa zapadnjačkom hranom.

Međutim, najzanimljiviji sporedni učinak je vjerojatna veza između vitamina B17 i bolesti *srpaste anemije*. Crna rasa u Africi razvila je srpaste stanice u krvi, kako se čini, kao faktor prirodne imunosti na malariju. Razvoj tog svojstva ovisio je, jednim dijelom, o bogatom sadržaju nitrilozida u autohtonoj afričkoj prehrani. Nakon migracije pripadnika crne rase u moderne gradove Amerike i

Međutim, klinički liječnici koji koriste laetril smatraju da je glavni uzrok smanjenja bolova vjerojatno zaustavljanje širenja tumora i razaranja zdravog tkiva.

[9] **Vitamin B12 ne stvara se u biljnim tkivima. On je produkt životinjskog metabolizma u kojem se cijanidni radikal veže s hidroksikobalaminom (B12a) i stvara cijanokobalamin (B12).**

[10] **Maxwell i Bischoff, *Journal of Pharmacology and Experimental Jherapy,* 49:270**

Europe njihove prehrambene navike drastično su se promijenile. Rezultat toga je bolna hemolitička kriza uzrokovana sljepljivanjem crvenih krvnih zrnaca. Već je utvrđeno da se ta bolest može ublažiti tabletama cijanata. Ali cijanat također može nastati kao rezultat djelovanja vitamina B17 unutar tijela i čini se logičnim pretpostaviti daje tako sama priroda regulirala način na koji ga tijelo uzima.

Zastanimo, onda, na trenutak i razmislimo o važnosti ovih pokazatelja. Je li moguće da su reumatske bolesti, određeni aspekti hipertenzije (povišenog krvnog tlaka), karijes, mnogi naši gastrointestinalni poremećaji, srpasta anemija - *i rak* - svi izravno ili neizravno povezani s jednostavnim nedostatkom vitamina BI7? I, ako to jest moguće, što je onda s drugim neinfektivnim bolestima koje muče čovječanstvo i zbunjuju medicinske istraživače? Bi li se rješenja za njih također mogla naći na polju prehrane, umjesto u lijekovima?

Potpun odgovor na ta pitanja možda nećemo dobiti još desetljećima, ali vratimo se na glavnu temu - rak - i područje onih pitanja na koja *imamo* odgovore. Više nije spekulacija, nego činjenica potkrijepljena gomilom dokaza da je vitamin B17 vitalan dio zadivljujućeg biokemijskog procesa koji uništava rak i, istovremeno, hrani i podržava nekancerozne stanice.

(^Svaka osoba ima stanice trofoblasta kao rezultat trajnog i normalnog procesa regeneracije. Njih, međutim, pod kontrolom drži metabolička barijera koja se sastoji od enzima gušterače kimotripsina i nitrilozidnog faktora iz hrane, vitamina B17. Ta barijera predstavlja knrnp1pk<.an i savršen prirodni mehanizam koji jednostavno nije mogao biti slučajan.

Kao što je spomenuto u prethodnom poglavlju, danas se mnogo spekulira o kancerogenim utjecajima - stvarima koje navodno uzrokuju rak. Govore nam da pušenje, dugo izlaganje suncu, kemijski aditivi u našoj hrani ili čak određeni virusi mogu uzrokovati rak. Ali, kao što smo vidjeli, pravi je uzrok nedostatak enzima i vitamina. Te druge svari samo su specifični poticaji koji pokreću proces.

Bilo što što izaziva duže razdoblje stresa ili šteti tijelu može potaknuti proces ozdravljenja. Ako on nije pod nadzorom zato što tijelu nedostaju nužni kemijski sastojci za obnavljanje ravnoteže, onda je rezultat rak

Stoga, specifični kancerogeni utjecaji, poput dima cigareta ili virusa, ne *uzrokuju* rak; samo određuju gdje će se on pojaviti.

Prirodne obrane protiv raka ne uključuju samo enzime gušterače i vitamin B17. Na primjer, liječnici u Europi izvijestili su da *hipertermija* - namjerno podizanje pacijentove tjelesne temperature - u tolikoj mjeri povećava djelotvornost vitaminske terapije da to ukazuje na još jedan sinergizam, kao između cijanida i benzaldehida. Oni kažu da kada se temperatura tijela podigne s normalnih 37 na 41 Celzijev stupanj, djelotvornost se povećava od tri do deset puta. Drugim riječima, kad je temperatura porasla i dosegla 41 stupanj, potrebna je samo jedna trećina do jedna desetina laetrila za postizanje određenog učinka protiv

raka. Moguće je da fermentativna funkcija stanica raka slabi zbog pojačane oksigenacije i cirkulacije povezane s vrućicom.

Zanimljivo je, kad o tome govorimo, spomenuti da je dr. Wilfrid Shute (svjetski poznati zagovaratelj terapije vitaminom E za srčane pacijente) izvijestio da se, zbog nekog razloga koji mu nije bio poznat, čini da pacijenti koji su bili na golemim dozama vitamina E nisu obolijevali od raka toliko često kao drugi pacijenti. Dobitnik Nobelove nagrade dr. Linus Pauling iznio je mišljenje da bi vitamin C također mogao biti koristan kao sredstvo protiv raka. Dr. Umberto Saffiotti iz Nacionalnog instituta za rak blokirao je rak pluća kod miševa pomoću vitamina A.[11] Također, kao što je objavljeno u broju časopisa *Biomedical News* iz listopada 1971. godine, goleme oralne doze vitamina B kompleksa smanjile su rast raka kod eksperimentalnih miševa za čak sedamdeset posto.

Jasno je da mnogo toga još treba otkriti i nitko ne tvrdi da se jedino u vitaminu B17 nalaze svi odgovori. Pored hipertermije i vitamina A, B, C i E vjerojatno važnu ulogu imaju i drugi enzimi, drugi vitamini, pa čak i razine pH. Čini se da je vitamin B17 među tim faktorima najvažniji i ima najizravnije djelovanje, ali nijedan od njih ne može se zanemariti, jer su svi oni međusobno povezani dijelovi ukupnog prirodnog mehanizma.

Srećom, nije nužno da čovjek u potpunosti razumije svaki aspekt ovog mehanizma kako bi on na njega djelovao. Sve što zapravo treba znati jest da treba jesti hranu bogatu *svim* vitaminima i mineralima - posebice vitaminom B17 - i svesti na minimum dugotrajne štetne utjecaje na tijelo i stres.[12]

«Is There An Anti-Cancer Food?», Gena Larsen, *Prevention,* travanj 1972. g.

[12] Izvrstan vodič za pripremu jela bogatih vitaminom B17 je *The Little Cyanide Cookbook* June de Spain (Vvestlake Village, CA: American Media, 1975.).

7.

Strah od cijanida

Novinska priča o paru koji se navodno otrovao jedući jezgre marelice; detaljnije razmatranje činjenica u ovom slučaju; procjena toksičnog potencijala sjemenki koje sadrže B17; dokaz daje laetril manje otrovan od šećera.

DANA 1. RUJNA 1972. godine Zavod za zdravstvo Kalifornije medicinskoj je struci i tisku objavio svoj Mjesečni izvještaj o obolijevanju. U njemu se nalazila stavka o jednom paru iz Los Angelesa koji je bio liječen od «trovanja cijanidom» nakon što je pojeo trideset jezgri marelica. Dana 4. rujna Los *Angeles Examiner* objavio je UPI-jevu vijest pod naslovom: KOŠTICE VOĆA MOGU STVARATI CIJANID. A šest dana kasnije *New York Times* je objavio sličnu priču: JEZGRE MARELICA POVEZANE S TROVANJIMA NA OBALI.

Svi Amerikanci bili su upozoreni - i zaplašeni - da se čuvaju tih sjemenki! Onima koji su bili tek maglovito upoznati s pričom o laetrilu to je praktički bio nokaut-udarac upotrebi vitamina B17. A kao što ćemo pokazati u poglavlju koje slijedi, vjerojatno se upravo to i htjelo postići.

Kao odgovor na tu novinsku priču, g. Jay Huchinson, bivši pacijent s rakom koji svoj oporavak pripisuje laetrilu, brzo je poslao sljedeće šaljivo pismo, s hitnom avionskom dostavom, Mohammedu Jamelu Khanu, Miru od Hunze:

> Dragi Mire i Rhani od Hunze:
>
> Požurio sam vam poslati ovo izuzetno hitno upozorenje kako biste poduzeli hitne mjere i upozorili vašu vladu i vaš narod na prijetnju zdravlju o kojoj je izvijestio Zavod za javno zdravstvo Kalifornije 3. rujna 1972. godine. Prilazem članke iz novina u San Franciscu...
>
> Mire, morate uvjeriti vaš narod da prestane jesti te koštice! Prestanite praviti brašno od njih! Prestanite hraniti vašu novorođenčad uljem i, za Muhameda miloga, prestanite ih pomazivati njime!...

> Molim vas da mi brzo odgovorite i, pritom, ako vam nije teško, objasnite nam zašto je vaš narod među najzdravijima na svijetu, zašto vaši muškarci i žene žive vitalnim životom i u svojim kasnim devedesetim godinama te zašto vi i vaš divan narod nikada ne obolijevate od raka?[1]

Većina ljudi, međutim, uopće nije shvatila sarkazam. Oni su priču o otrovanom paru shvatili *smrtno* ozbiljno. Mnogi koji su bili čuli da bi te sjemenke mogle biti korisne protiv raka, ali nisu razumjeli njihov kemijski sastav, sada su se bojali koristiti ih i bili su puni sumnji. Jedan pretjerano revni zavod za zdravstvo na Havajima konfiscirao je sve sjemenke marelice s polica trgovina zdrave hrane, a većinu trgovina na kopnu zastrašivanjem su prisilili da ih izbace iz ponude. «Novinska» priča dobro je ispunila svoju svrhu.

Sumnjajući da bi se u ovoj priči moglo skrivati više od onoga što je vidljivo na prvi pogled, autor ove knjige pokušao je dobiti više detalja od Zavoda za zdravstvo - pogotovo imena para o kojem se radilo. Ali, činilo se da Zavod nije želio da im netko postavlja pitanja. Dr. Ralph W. Vveilerstein, medicinski dužnosnik kalifornijskog javnog zdravstva u Uredu za hranu i lijekove, odgovorio je: «Zao nam je, povjerljivost izvještaja o obolijevanju sprječava intervjuiranje pacijenata koji su se otrovali u Los Angelesu.»[2]

Čini se da je dr. Dean Burk iz Nacionalnog instituta za rak uspio dobiti više informacija. U pismu datiranom 13. prosinca 1972. godine objasnio je:

> Taj par iz Los Angelesa... zaista se razbolio i bio je primljen na hitni odjel nakon što je popio napitak pripremljen od jezgri marelica, plodova marelice i destilirane vode koji je odstajao preko noći - smjesu koja je vjerojatno tijekom noći donekle fermentirala i nesumnjivo bila vrlo gorka te izazvala bolest (mučninu, povraćanje itd.) nakon «otprilike jednog sata», što je prilično dugo za cijanid, koji obično djeluje unutar nekoliko minuta od unosa. G. Murrav [iz Zavoda za zdravstvo okruga Los Angeles] nije bio spreman izjasniti se je li cijanid bio glavni uzrok bolesti od koje su se, kako se čini, brzo oporavili. Rekao je da «s obzirom na okolnosti... ne želite brzati sa zaključcima i reći da je njihova bolest definitivno bila posljedicom unosa amigdalina... Mislim da osobno ne mogu reći da sam dokazao da su njihovu bolest izazvale jezgre marelica.«
>
> Naravno, zanimljivo je da je od, pretpostavljam, tisuća slučajeva iz kalifornijskih Mjesečnih izvještaja o obolijevanju nekako baš Murrayjev i Chinnov materijal o amigdalinu [priča o paru iz Los Angelesa] dospio u tisak širom zemlje - vjerojatno uz pomoć i vodstvo državnih zdravstvenih vlasti.

Citirano u «Of Apricot Pits and Hunzaland«, Mike Culbert, Berkelev Daily Gazette, 13. kolovoza 1972. g.

Pismo autoru od 20. rujna 1972. godine; Griffin, Private Papers, op. cit.

G. Gray je u jednom nezavisnom članku napisao: «Pristup Zavoda za zdravstvo bio je diskreditirati laetril, a da se uopće nikad izravno ne spomene. Dobili su suradnju tiska tako što novinari nisu otišli dalje od ureda Zavoda za zdravstvo u pisanju svojih priča.».[3]

U drugom pismu, datiranom 20. prosinca 1972. godine, dr. Burk je dodatno proširio svoja gledišta:

Činjenica je da značajno velik broj ljudi jede 10-20 jezgri marelica tijekom dana, a nakon nekog vremena čak i 50-100 jezgri bez opasnosti, iako ipak ne sve odjednom kao što su... uradili sladokusci iz Los Angelesa. Ista opća situacija vrijedi za velik broj uobičajenih namirnica koje mogu biti otrovne ili izazvati alergiju i slično kao što su jagode, luk, škampi itd., koje zdravstvene agencije, prožete duhom 1984. godine, nikada masovno ili u potpunosti ne uklanjaju s polica prodavaonica hrane....
Jedno je da zdravstvena agencija upozorava ljude protiv glupih i rijetkih postupaka u pogledu bilo kojeg aspekta zdravlja, a nešto sasvim drugo da se ljudima potpuno uskrati izvrsna hrana koja je potpuno bezopasna ako se jede na normalan, razuman način kako to čini 99,999% stanovništva.[4]

Rekli smo da je vitamin B17 bezopasan za nekancerozne stanice. To je istina, ali vjerojatno bi bilo preciznije reći da je onoliko bezopasan koliko to neka tvar *može* biti. Na kraju, čak i voda ili kisik, koji su neophodni za život, mogu biti fatalni ako se uzmu u neprirodno velikim dozama. A to također vrijedi za vitamin B17.fNa primjer, noTpalnn je da se vrlo mala količina beta glukozidaze (enzima za «otkliučavanie»1 može naći unutar sjemenki većine voća bogatog nitrilozidima. Taj enzim, kada ga aktiviraju izlučine u ustima i želucu, izaziva oslobađanje vrlo malih količina ciianida i henzaldehida na tim mjestima. Kao što je ranije spomenuto, prisustvo ograničenih količina tih kemikalija u ustima, želucu i crijevima nije opasna i čini se da je zapravo dio predviđene osjetljive prirodne kemijske ravnoteže čije odsustvo može doprinijeti karijesu, lošem zadahu i raznim gastrointestinalnim poremećajima. Ali što se događa ako se te sjemenke jedu u pretjeranim količinama?

Postoji slučaj čovjeka koji je, navodno, umro zato što je pojeo gotovo punu šalicu sjemenki jabuka. Usput rečeno, taj slučaj nikada nije provjeren i lako je moguće da je izmišljen; ali pod pretpostavkom da je istinit, da je čovjek sa sjemenkama pojeo i jabuke, dobio bi iz plodova dovoljno dodatne rodanaze

[3] Pismo dr. Deana Burka g. M. Standardu, 13. prosinca 1972. g., Griffin, Private Papers.

[4] Pismo dr. Deana Burka g. B. Stenjenu, predsjedniku waikikijskog ogranka Nacionalnog zdravstvenog saveza, 20. prosinca 1972. g., Griffin, Private Papers.

(«zaštitnog enzima») da neutralizira učinak čak i tolike količine sjemenki u njegovom želucu. Ali, morao bi u tom slučaju pojesti nekoliko *sanduka* jabuka, što je, naravno, nemoguće.

Treba spomenuti da na nekoliko mjesta u svijetu postoje određene sorte marelica koje daju jezgre s deset puta većom koncentracijom nitrilozida od onih koje rastu u Sjedinjenim Državama. Čak ni te jezgre nisu opasne, naravno, kad se jedu u razumnim količinama i s cijelim plodom, ali kad se jedu samo jezgre, i to u velikim količinama, mogu biti opasne. Kod Hunza jezgre prvih plodova svih novih stabala marelica prvo provjere starješine, kako bi vidjeli jesu li ekstremno gorke. Ako utvrde da jesu - što se vrlo rijetko događa - to stablo unište.

Ta neuobičajena stabla također se ponegdje mogu naći i u Turskoj. Ali tamo ih ne uništavaju jer se smatra da su jezgre «dobre za zdravlje«. U Turskoj je bio jedan ili dva slučaja kada su mala djeca mislila da su jezgre «divlje marelice« jezgre domaće sorte pa su se razboljela ili umrla. Ali to je čak i u Turskoj izvanredno rijetko. U Sjedinjenim Državama, naravno, nikada nije zabilježeno postojanje takvih stabala.

Tijekom javnog predavanja dr. E. T. Krebsa mlađeg na temu laetrila jedna je žena iz publike pitala postoji li ikakva opasnost da se pojede previše sjemenki koje sadrže faktor B17. Ovo je bio njegov odgovor:

> To je odlično pitanje. Ustvari, ono ponekad ilustrira urođenu zadrtost ljudskog duha. Pojedemo li sjemenku s cijelim plodom, nemoguće je da dobijemo previše nitrilozida iz jezgri. S druge strane, ako uzmemo jabuke, bacimo cijele plodove i prikupimo pola šalice sjemenki jabuke pa odlučimo pojesti tih pola šalice sjemenki jabuke, postoji mogućnost da se ozbiljno razbolimo od prevelike količine cijanida...
>
> Ne možete pojesti toliko bresaka, marelica, šljiva, trešanja ili jabuka da dobijete dovoljnu količinu sjemenki u kojoj bi bila otrovna količina nitrilozida, ali možete uzeti dio biljke i učiniti to.[5]

Dr. Krebs je zatim istaknuo da prženje tih sjemenki ne umanjuje vrijednost vitamina B17, ali uništava enzim za otključavanje. Tako oni koji su zabrinuti zbog otrovnosti mogu poduzeti dodatne mjere opreza i ispržiti svoje sjemenke prije nego ih pojedu.[6] Međutim, treba imati na umu da priroda nije predvidjela njihovo konzumiranje na taj način i, radeći to, gubimo moguće koristi od kemijske aktivnosti u ustima, želucu i crijevima.

Cancer News Journal, rujan/prosinac 1970. g., str. 7, 8.

[6] Za one koji to žele raditi dr. Krebs predlaže prženje od 30 do 50 minuta na 100° C kako bi se deaktivirala beta glukozidaza.

Nije poznato kolika je količina nitrilnzida potrebna tijelu. Možda se nikada neće moći utvrditi jervarira ovisno o osobi - njezinoj dobi, spolu, stanju gušterače, prehrani, težini i nasljednim faktorima. To je razlog zašto je apsurdno da bilo tko pokušava objaviti ili propisati takozvane minimalne dnevne potrebe (Minimum Daily Requirements, MDR) ili preporučene dnevne doze (Recommended Daily Allovvances, RDA), kako ih sada zovu.

Također se vrlo često, kad je riječ o bolestima nedostatka hranjive tvari, smatra da su ili prisutne ili nisu prisutne i da ne postoji ništa između. Ili imamo skorbut ili ga nemamo. To može voditi u zabludu. Skorbut je *krajnji oblik* nedostatka vitamina C. Kod slabijeg oblika ne moraju biti prisutni klasični simptomi skorbuta, ali se on može manifestirati kao umor, osjetljivost na infekcije i druge nefatalne bolesti.

Svjetski poznati biolog Albert Szant-Gyorgyi ovako je to objasnio:

> Skorbut nije prvi simptom nedostatka. To je znak konačnog sloma organizma, predsmrtni sindrom i postoji ogromna razlika između skorbuta i potpuno zdravog stanja...
>
> Ako zbog neodgovarajuće prehrane dobijete prehladu i umrete od upale pluća, vaša dijagnoza bit će upala pluća, a ne neishranjenost, i vjerojatno je da vas je vaš doktor liječio samo od upale pluća.[7]

Slično tome, nemoguće je znati koji zdravstveni problemi, osim raka, mogu biti posljedicom *djelomičnog* nedostatka vitamina BI7.

Zato se većina promatrača slaže da je, kada niste sigurni, bolje uzeti previše nego premalo.

Dr. Krebs je predložio minimalnu razinu od pedeset miligrama BI 7 dnevno za normalnu, zdravu odraslu osobu. Naravno, netko tko ima predispoziciju za rak imao bi veće potrebe, a netko tko je već bolovao od te bolesti imao bi *mnogo* veće potrebe.

Prosječna jezgra marelice uzgojena u Sjedinjenim Državama sadrži približno četiri ili pet miligrama BI7. Međutim, to je samo prosječna brojka i može varirati u rasponu od čak šest puta, ovisno o veličini jezgre, sorti stabla, klimi i stanju tla. Ali, uzmemo li prosječnu brojku, možemo vidjeti da je potrebno deset do dvanaest jezgri marelice dnevno kako bi se dobilo pedeset miligrama BI7.

Je li to opasna količina? Teško. Zabilježeni su slučajevi u kojima su ljudi svakodnevno jeli osamdeset pet do sto jezgri marelica bez štetnih nuspojava. Međutim, treba odmah istaknuti da to nije preporučena doza. Budući da količina nitrilozida u tim jezgrama može varirati u odnosu od čak šest naprema jedan,

The Living State; With Observatipns on Cancer (New York and London: Academic Press, 1972.), str. 77.

moguće je da je osamdeset pet jezgri s jednoga stabla ekvivalentno *petstotinjak* jezgri s drugog stabla.

Priroda nije svemoguća. Ona ne može predvidjeti takve neumjerenosti. Zato je mudro držati se jednostavnog pravila da se ne jede odjednom količina sjemenki veća od one koja bi se pojela unutar razumne količine cijelih plodova. To je zdravorazumsko pravilo i može se slijediti s potpunom sigurnošću.

Nijedna kemijska tvar iz prirode nije tako pogrešno shvaćena kao cijanid. Tijekom godina stvorilo se neznanje koje graniči s praznovjerjem, a ono potječe još iz ranih dana znanosti kada je otkriveno da je cijanid potencijalno otrovan. To prastaro pogrešno shvaćanje održalo se sve do danas u tolikoj mjeri da je, za prosječnu osobu, riječ *cijanid* sinonim za *otrov.* Posljedica toga je kulturalna odbojnost prema toj tvari svaki put kad ju otkrijemo u našoj hrani. Poduzimaju se svi napori da se ona ukloni iz namirnica. Police u našim prodavaonicama stalno obilaze predstavnici lokalnih zdravstvenih agencija kako bi se uvjerili da ona neće doprijeti do nas, a savezna Uprava za hranu i lijekove čak je objavila da je protuzakonito prodavati bilo koji proizvod u kojem ima više od četiristotog dijela od jednog posto te tvari![8] Uz takvu vrstu «zaštite» nije ni čudo da su Amerikanci žrtva munjevitog širenja avitaminoze poznate kao rak.

Toliko o cijanidu u prirodnim namirnicama. Što je s laboratorijskim oblicima vitamina B17 poznatima kao amigdalin ili laetril? Odgovor je da tu ima još *manje* razloga za brigu. Već više od stotinu godina standardni priručnici iz farmakologije tu tvar opisuju kao neotrovnu. Nakon gotovo dva stoljeća upotrebe u svim dijelovima svijeta nikada nije bilo niti jednog prijavljenog slučaja smrti ili ozbiljne bolesti povezane s njim.

Općenito se smatra da je amigdalin 1830. godine otkrio njemački kemičar Liebig. Prema *American Illustrated Medical Dictionary* (izdanje iz 1944. godine), *amygdalin* znači «poput badema», što navodi na zaključak da je prvi materijal iz kojega je izoliran bila jezgra gorkog badema.[9] U ovom ili onom obliku otad se gotovo neprekidno proučava i, prema dr. Burku, «o amigdalinu se u kemijskom i farmakološkom pogledu zna više nego o većini lijekova u širokoj primjeni.« Spominje se u farmakopejama od 1834. godine. Još su 1848. godine provedena ispitivanja otrovnosti na psima. Godine 1907. uvršten je u Merckov Index. A 1961. pojavio se u kinesko-korejskim biljnim farmakopejama Sun Chu Leeja i Yung Chu Leeja, u kojima je opisana njegova specifična primjena za «otapanje raka».[10]

Vidi «Requirements of the United States Food, Drug, and Cosmetic Act», FDA publikacija br. 2, dopunjeno izd., lipanj 1970. g., str. 26.

[9] U Sjedinjenim Državama komercijalni ili «slatki» bademi ne sadrže vitamin B17. Međutim, «gorki» bademi vrlo su bogati ovom tvari - čak i bogatiji od jezgri marelica. Ali, dijelom zbog američke veće sklonosti prema okusu slatkog badema, a dijelom zato što je FDA ograničila prodaju gorkih badema (vidi prethodnu bilješku), gotovo sva stabla gorkih badema sada su uništena.

[10] Pismo dr. Deana Burka g. M. Standardu, 13. prosinca 1972. g.; Griffin, Private Papers, op. cit.

Poput mnogih kemijskih tvari amigdalin se može javljati u nekoliko različitih kristalnih oblika. Koji će oblik imati ovisi o broju molekula vode ugrađenih u njega. Međutim, bez obzira na oblik, svi kristali, nakon što se otope, daju jedan te isti amigdalin.

Tip kristala amigdalina koji je razvio dr. Krebs, poznat kao laetril, jedinstven je zbog toga što je znatno topljiviji od bilo kojeg drugog oblika pa se zato može davati pacijentu u mnogo većim koncentracijama u istom volumenu ubrizganog materijala.

Komentirajući pitanje o mogućoj otrovnosti laetrila, dr. Burk je sve sažeo u ovu kategoričku tvrdnju:

> U četrdeset pet godina učenja i istraživanja raka, od toga posljednjih trideset tri godine na američkom Nacionalnom institutu za rak, s ladicama koje su doslovno natrpane svom mogućom objavljenom literaturom o primjeni amigdalina («laetrila») u vezi s rakom i uz bezbrojne neobjavljene dokumente i pisma, nisam pronašao nikakve tvrdnje o dokazanoj farmakološkoj štetnosti amigdalina za ljudska bića u bilo kojoj dozi koju preporučuju ili primjenjuju liječnici u Sjedinjenim Državama i inozemstvu.[11]

Dr. D. M. Greenberg, profesor emeritus biokemije na Kalifornijskom sveučilištu u Berkelevju, i savjetnik Savjetodavnog vijeća za rak Kalifornijskog zavoda za javno zdravstvo, dodao je ovo zapažanje koje se slaže s prethodnim:

> Nema sumnje daje čisti amigdalin (laetril) neotrovna tvar. To ne dovodi u pitanje nitko tko je proučio izvještaje predane Savjetodavnom vijeću za rak savezne države Kalifornije.[12]

U ranim danima eksperimentiranja s laetrilom postojala je bojazan da bi ta tvar mogla biti otrovna kada se uzima oralnim putem. Ta zabrinutost temeljila se na činjenici da, u početku, nisu bili usavršeni načini da se iz ekstrakta marelice ukloni beta-glukozidaza (enzim za otključavanje). Budući da je laetril visoko koncentrirani oblik B17, na temelju teorije se strahovalo da bi mogao predstavljati problem kada ga aktiviraju želučani sokovi. Zbog toga su neki od ranih pisanih radova o laetrilu preporučali samo injekcije i upozoravali da se ta tvar ne uzima oralno. U svakom slučaju, odavno nitko ne upozorava na to jer nema potrebe, a danas nema baš nikakvih medicinskih razloga da se izbjegava oralni oblik.

Pismo dr. Deana Burka odvjetnicima Stephenu Wiseu i Gregoryju Stoutu od 17. prosinca 1972. g.; Griffin, Private Papers, op. cit.

[12] **Izjava dana 13. listopada 1969. g., citirano u izvještaju priloženom u pismu dr. Deana Burka, Ibid.**

Tablete aspirina dvadeset su puta otrovnije od ekvivalentne količine laetrila. Otrovnost aspirina kumulativna je i može se nakupljati danima ili čak mjesecima. Međutim, kemijsko djelovanje B17 obično se završi za nekoliko sati i ne nakupljaju se nikakvi ostaci. Svake godine u Sjedinjenim Državama preko devedeset ljudi umre od trovanja aspirinom. Nitko nikad nije umro od B17.

Aspirin je analog jedne tvari koja se nalazi u prirodi, ali je, usprkos tome, umjetan lijek. Nije jednak modelu prema kojem je stvoren. Nasuprot tome, B17 je tvar koja se u velikim količinama nalazi u biljkama koje su prikladne za ljudsku prehranu. To nije umjetna kemikalija i nije stran tijelu. Njegov pročišćeni oblik zvan laetril još je manje otrovan od šećera.

U nizu testova provedenih na odraslim miševima dr. Dean Burk je izvijestio da su živjeli u savršenom zdravlju do izuzetno duboke starosti - njihova normalna prehrana sastojala se od pedeset posto odmašćenih jezgri marelica. Rekao je da je na taj način svaki miš dobivao ogromnih stotinu dvadeset pet miligrama vitamina B17 dnevno. I dodao je da su jezgre pružale, «ktomu, izvrstan hranjivi materijal, bogat bjelančevinama i mineralima.«[13]

U drugom nizu testova bijeli štakori dobivali su *sedamdeset puta* veću dozu od normalne doze laetrila koja se daje čovjeku i jedine izazvane nuspojave bili su pojačani apetit, povećanje težine i poboljšano zdravlje; baš kao što bi se i očekivalo kod uzimanja vitamina.

' Pismo dr. Deana Burka članu Kongresa Louu Freyju ml. od 30. svibnja 1972. g., objavljeno u Cancer Control Journaf«, svibanj 1973. g., str. 6.

8

"Nadriliječnici" koji promiču laetril

Imena, profesionalni statusi, medicinska dostignuća i klinički rezultati nekih od istaknutijih liječnika koji podržavaju laetril; korisne nuspojave koje izaziva njegova upotreba; predložena prehrana protiv raka; kratak opis vitamina B15.

«LAETRIL JE PROKLETA PRIJEVARA!«

To je bilo javno priopćenje Helene Brown, predsjednice kalifornijskog Američkog društva za rak.[1]

Još 1974. godine bilo je najmanje dvadeset šest objavljenih radova uglednih liječnika koji su koristili laetril prilikom tretiranja svojih pacijenata i zaključili da je laetril siguran i djelotvoran u liječenju raka.[2]

Pored toga, postoje opširni privatni zapisi liječnika koji su ga koristili u kliničkom okruženju, ali nikada nisu objavili svoje rezultate, osim u pismima što su ih poslali svojim kolegama ili u javnim predavanjima i intervjuima. Američko društvo za rak i drugi glasnogovornici ortodoksne medicine žele nas uvjeriti kako samo nadriliječnici i ludi znanstvenici prihvaćaju taj zaključak. Ali liječnici koji su proveli te eksperimente i oni koji se slažu s njihovim zaključcima *nisu* nadriliječnici. Navedimo neke od njih:

U Njemačkoj - Hans Nieper, dr. med. Bivši je direktor Odjela za medicinu u Bolnici Silbersee u Hannoveru. Pionir je medicinske upotrebe kobalta i pripisuje mu se razvoj ciklofosfamida, lijeka protiv raka. Začetnik je ideje «elektrolitskih nosača« u prevenciji srčane nekroze. Ranije je bio na čelu Laboratorija za kemijska

[1] «The Pain Exploiters: The Victimizing of Desperate Cancer Patients«, *Today's health,* studeni 1973. g., str. 28.

[2] Potpuni popis tih radova nalazi se u *The Laetriles/Nitrilosides, op. cit,* str. 84,85.

istraživanja cirkulacije Bolnice Aschaffenburg. Naveden je u *Who's Who in World Science* (Tko je tko u svjetskoj znanosti), a bio je i direktor njemačkog Društva za medicinsko liječenje raka. Jedan je od najslavnijih i najuglednijih svjetskih specijalista za rak.

Tijekom posjete SAD-u 1972. godine dr. Nieper je novinarima rekao:

> Nakon više od dvadeset godina tako specijaliziranog rada, utvrdio sam da su neotrovni nitrilozidi - to jest, laetril - daleko superiorni bilo kojem drugom poznatom tretmanu ili sredstvu za prevenciju raka. Po mom mišljenju, to je jedina postojeća mogućnost za konačnu kontrolu raka.

U Kanadi - N.R. Bouziane, dr. med. Bivši je direktor Istraživačkog laboratorija u Bolnici St. Jeanne d'Arc u Montrealu i član bolničkog odbora za tumore zaduženog za kemoterapiju. Diplomirao je medicinu s najvišim ocjenama na Sveučilištu u Montrealu, a stupanj doktora znanosti stekao je na Sveučilištu u Montrealu i Sveučilištu St. Joseph's, podružnici Sveučilišta Oxford u New Brunswicku. Bio je profesor kemije i profesor hematologije i ima certifikat koledža kao klinički bakteriolog, hematolog i biokemičar. Također je bio stariji član Američkog udruženja bioanalitičara.

Nakon prvog niza testova s laetrilom ubrzo nakon njegova otkrića dr. Bouziane je izvijestio:

> Uvijek imamo dijagnozu na temelju histologije [mikroskopske analize tkiva]. Nikada nismo pristupali istraživanju nijednog slučaja bez histoloških dokaza o raku...
>
> U našem su istraživanju neki terminalni slučajevi bili toliko beznadni da nisu čak ni primili ono što smatramo osnovnom dozom od trideset grama. Međutim, većina pacijenata postala je pokretna i neki su se u tom kratkom razdoblju ponovno počeli baviti svojim normalnim aktivnostima uz doze za održavanje zdravlja.[3]

Na Filipinima - Manuel Navarro, dr. med. Bivši je profesor medicine i kirurgije na Sveučilištu Santo Tomas u Manili; pridruženi član filipinskog Nacionalnog vijeća za istraživanja; član Filipinskog kolegija liječnika, Filipinskog udruženja za endokrinologiju i metabolizam; član Filipinskog liječničkog udruženja, Filipinskog društva za rak i mnogih drugih medicinskih grupa. Međunarodno je priznat kao istraživač raka i autor je više od sto važnijih znanstvenih radova, od kojih su neki bili pročitani pred Međunarodnim kongresom za rak. Godine 1971. dr. Navarro je napisao:

«The Laetrile Story», *op. cit.* str. 3. Također *Cancer News Journal,* siječanj/travanj 1971. g., str. 20.

Specijalizirao sam se za onkologiju [proučavanje tumora] posljednjih osamnaest godina. Isti broj godina koristim laetril-amigdalin u tretiranju svojih pacijenata koji boluju od raka. Tijekom tog razdoblja od osamnaest godina tretirao sam ukupno više od pet stotina pacijenata laetrilom-amigdalinom raznim načinima primjene, uključujući oralni i intravenozni. Većina mojih pacijenata koji su primali amigdalin bila je u terminalnom fazi bolesti kad smo započeli tretman tim materijalom.

Moje je dobro promišljeno kliničko mišljenje, kao aktivnog onkologa i istraživača na ovom polju, da sam dobio vrlo značajne i ohrabrujuće rezultate s upotrebom laetrila-amigdalina u tretiranju pacijenata u terminalnoj fazi raka i da su ti rezultati usporedivi ili bolji od rezultata koje sam dobio s upotrebom otrovnijih standardnih citotoksičnih sredstava.[4]

U Meksiku - Ernesto Contreras, dr. med. Više od tri desetljeća vodio je Kliniku za rak Good Samaritan (danas Bolnica Oasis) u Tijuani. Jedna je od najuglednijih ličnosti meksičke medicine. Poslijediplomsko obrazovanje stekao je na Harvardskoj dječjoj bolnici u Bostonu. Radio je kao profesor histologije i patologije na meksičkom Vojnom medicinskom fakultetu i kao glavni patolog u Vojnoj bolnici u Ciudad de Mexicu.

Dr. Contrerasjeprviputčuo zalaetril 1963. godine kadmu jejedna pacijentica u terminalnoj fazi raka iz Sjedinjenih Država skrenula pažnju na njega i zamolila ga da je njime tretira. Ta se žena oporavila i dr. Contreras je počeo intenzivno istraživati njegova svojstva i upotrebu. Otad je liječio mnogo tisuća pacijenata koji su bolovali od raka, većinom američkih građana kojima je bila uskraćena sloboda korištenja laetrila u njihovoj zemlji.

Dr. Contreras je ovako sažeo svoja iskustva s terapijom vitaminima:

Palijativno djelovanje [poboljšavanje kvalitete života pacijenta] prisutno je kod oko 60% slučajeva. Često, i u značajnoj mjeri, vidim zaustavljanje ili čak povlačenje bolesti kod oko 15% vrlo uznapredovalih slučajeva.[5]

U Japanu - Shigeaki Sakai, istaknuti tokijski liječnik. U radu objavljenom u listopadu 1963. godine u časopisu *Asian Medical Journal,* dr. Sakai je izvijestio:

Pokazalo se da laetril, kada se daje oboljelima od raka, gotovo da nema štetnih nuspojava i rekao bih da osim laetrila nijedan lijek protiv raka ne može dovesti do bržeg oporavka takvih pacijenta. Razumije se samo po sebi da laetril kontrolira rak i prilično je djelotvoran bez obzira na to koji dio tijela pogađa.

Pismo dr. Navarra g. Andrevvu McNaughtonu iz Zaklade McNaughton od 8. siječnja 1971. g., objavljeno u *Cancer News Journal,* siječanj/travanj 1971. g., str. 19, 20.

[5] *Cancer News Journal,* siječanj/travanj 1971. g., str. 20. Moramo imati na umu da su to pacijenti u *terminalnoj fazi* bolesti - ljudi koje je ortodoksna medicina otpisala kao beznadne slučajeve. Petnaest posto oporavka u *toj* grupi vrlo je impresivno dostignuće.

U Italiji - profesor Ettore Guidetti, dr. med. s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Torinu. Dr. Guidetti je govorio na konferenciji Međunarodne unije protiv raka održanoj u Brazilu 1954. godine i otkrio kako je prema njegovim istraživanjima primjena laetrila kod pacijenata u terminalnoj fazi raka uzrokovala razaranje širokog raspona tumora, uključujući tumore maternice, cerviksa, rektuma i dojke. «U nekim slučajevima«, rekao je, «mogli smo vidjeti kako grupa smrtonosnih neoplastičnih masa sličnih cvjetači nestaje vrlo brzo». Izvijestio je da je, nakon što je dao laetril pacijentima koji boluju od raka pluća, mogao «uz pomoć radiografije pratiti povlačenje neoplazmi ili metastaza.«

Nakon Guidettijevog izlaganja jedan američki liječnik iz publike ustao je i rekao da je laetril istražen u Sjedinjenim Državama i da je utvrđeno kako je beskoristan. Dr. Guidetti je odgovorio: «Ne zanima me što je utvrđeno u Sjedinjenim Državama. Ja samo izvještavam o onome što sam vidio u svojoj klinici.«.[6]

U Beligiji - profesor Josepha H. Maisina stariji, dr. med., sa Sveučilišta u Louvainu gdje je bio direktor Instituta za rak. Bio je također predsjednik emeritus Međunarodne lige protiv raka koja svake četiri godine organizira Međunarodni kongres o raku.

GL u Sjedinjenim Državama možemo navesti sljedeća ugledna imena: dr. Dean <c iz Nacionalnog instituta za rak; dr. John A. Morrone iz Medicinskog centra Jersev City; dr. Ernst T. Krebs m1, koji je razvio laetril; dr. John A. Richardson, hrabri liječnik iz San Francisca koji je osporavao pravo vlade da zabrani upotrebu laetrila u Sjedinjenim Državama;[7] dr. Philip E. Binzel mlađi, liječnik iz Washington Court Housea, Ohio, koji je koristio laetril više od dvadeset godina s izvanrednim uspjehom te mnogi drugi iz više od dvadeset zemalja s jednako besprijekornim reputacijama.

Većina tih liječnika neovisno je izvijestila da pacijenti obično doživljavaju nekoliko važnih nuspojava. One uključuju normaliziranje **krvnog** tlaka **kori** pacijenata s hipertenzijom, poboljšanje apetita, povećanje hemoglobina i brpja crvenih krvnih zrnaca, nestanak fetora (jw^{ptnQ}-$^{tta]1}$B$^{r'}$^**nf**>c mJr^{isa} **često** prisutnog kod **bolesnika** u terminalnoj fazi raka), i iznad svega, oslobađanje od bolova bez narkotika. ČakTako jepacijent terapijulaetrilom započeo prekasno da bj s? spasio, jwaj posljednji učinak sam je po sebi veliki blagoslov.

Ne smije se zaključiti da je jedina korist od laetrila to da poboljšava kvalitetu života dok pacijent umire. *Produženje* života mnogim je pacijentima najveća nagrada. Dr. Binzel je u knjizi *Alive and Well* (Živi i zdravi) usporedio statistike o dugoročnom preživljavanju svojih pacijenata koji boluju od raka sa stopama

[6] *Cancer News Journal,* siječanj/travanj 1971. g., str. 19.

[7] Vidi John A. Richardson, dr. med, i Patricia Griffin, R.N., *Laetrile Case Histories; The Richardson Cancer Clinic Experience* (VVestlake Village, CA: American Media, 1977.)

preživljavanja onih koji su na ortodoksnim terapijama. U njegovu studiju bilo je uključeno 108 pacijenata, slučajevi kojih su pokazivali 23 različita tipa raka. Evo što je izvijestio:

> To znači da od **108** pacijenata s *metastatskim* rakom, kroz razdoblje od **18** godina, **76** pacijenata **(70,4%)** nije umrlo od raka. Opet, čak i ako dopustim mogućnost da je **9** pacijenata - koji su umrli iz «nepoznatog razloga» - zaista umrlo od raka, imamo... **62,1%** [stopu dugoročnog preživljavanja]....
>
> Uzmete li u obzir samo one pacijente koji su preživjeli pet ili više godina, to znači da su moji rezultati bili **287%** bolji od onih o kojima je izvijestilo Američko društvo za rak kad se radi o tretiranju *metastatskog* raka samo «ortodoksnim» metodama.[8]

Sljedeći dijagram, preuzet iz knjige dr. Binzela *Alive and Well,* pokazuje njegovu usporedbu između prehrambene i konvencionalne terapije. *Primarni rak* predstavlja pacijente sa samo jednom lokacijom raka. *Metstatski rak* predstavlja pacijente čiji se rak proširio na više lokacija.

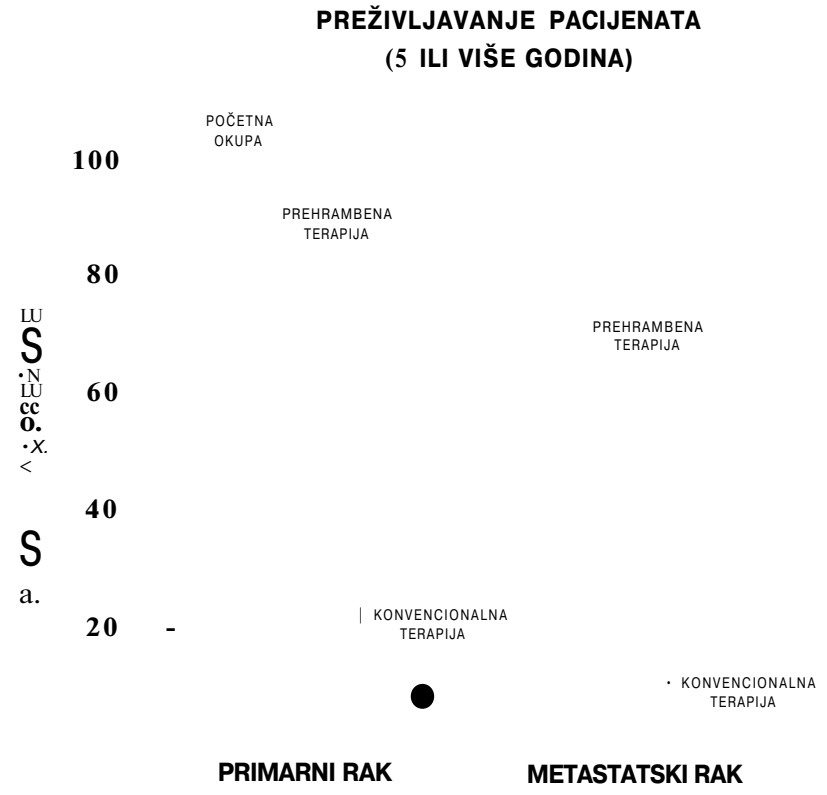

Philip E. Binzel, dr. med., *Alive and Well: One Doctor's Experience with Nutrition in The Treatment of Cancer Patients* (VVesdake Village, CA: American Media, 1994.)

Pored kliničkih rezultata koje su ti liječnici postigli u tretiranju ljudi provedeno je barem pet pažljivo kontroliranih eksperimenata na miševima koji su pokazali nedvojbeno djelovanje laetrila protiv raka. To uključuje: (1) eksperiment proveden u *Scind Laboratories* iz San Francisca 1968. godine, (2) studije na Pasteurovom institutu (Pariz) dovršene 1971. godine, (3) studije provedene na *Institute von Ardenne* (Dresden, Njemačka) 1973. godine, (4) eksperimente na Institutu *Southern Research* iz 1973. godine, i (5) brojne pokuse na Sloan-Ketteringu od 1972. do 1977. godine. Usprkos svemu tome, glasnogovornici ortodoksne medicine i dalje tvrde kako nema dokaza da laetril djeluje. Dokazi su posvuda.[9]

Iako se upotreba samo laetrila pokazala djelotvornom u mnogim slučajevima, još bolji rezultati obično se postižu kad se uzimaju i dodaci prehrani. Pokojni John Richardson, dr. med. iz San Francisca postigao je jednu od najviših stopa oporavka među liječnicima koji koriste laetril u cijelom svijetu. Evo kako je sam iznio savjete koje je davao svojim pacijentima:

> *Biljno carstvo:* Iz biljnog carstva jedite sve što je jestivo i na što niste preosjetljivi. Sve jedite cijelo. Jedite sve jestive dijelove hrane - pogotovo vlaknaste dijelove. Takvu je hranu najbolje jesti sirovu; ali kad ju ne možete podnijeti sirovu, kuhajte hranu tek onoliko koliko je potrebno da ju ipak konzumirate u sirovom obliku.
> *Životinjsko carstvo:* Jedite svu ribu što je moguće svježiju i lagano skuhanu bez životinjskih masti (mogu se koristiti biljna ulja). Jedite meso peradi bez kože. Sve što ne spada u ovu formulu zaboravite. To ne jedite. Formula je sveobuhvatna pa nije potrebno spominjati: nema mliječnih proizvoda, govedine, ovčetine, svinjetine, slanine, šunke itd.

Jetra je za neoplastične bolesti ono što je srce za bolesti cirkulacije. Jetra je ključna.

Pijte dovoljno tekućine, uključujući svježe sokove, negazirane ili gazirane.

Vitaminski dodaci: Vit. C, 1500 mg do 5000 mg; 800-1200 međunarodnih jedinica d-alfa tokoferola (vitamina E); uzimajte i kvalitetne multivitaminske dodatke, najbolje ekološke ili dobivene iz prirode.

Otrove svih vrsta treba izbjegavati, uključujući duhan i alkohol. Pijte što manje kave, izbjegavajte sredstva za smirenje, sedative, analgetike. Antibiotici su u redu. Odmaranje je važno, dok bi kod vježbanja trebalo štedjeti oboljelo područje...

Trebali biste uključiti vitamin B15 (pangamičnu kiselinu) koja detoksicira jetru kao transmetilacijsko sredstvo i povećava potencijal tkiva za apsorpciju

«See How They Lie, See How They Lie», dr. Dean Burk, *Cancer News Journal,* sv. 9, br. 3 (lipanj 1974. g.), str. 5.

kisika, a budući da trofoblast živi od procesa fermentacije, očigledni su razlozi za uzimanje B15.

Dodatni enzimi gušterače: Utvrdili smo da su tvari dobivene od osušene jetre djelotvorna nadopuna prehrani.[10]

Prehrambena ograničenja koja je propisao dr. Richardson namijenjena su onima koji imaju rak. Nisu preporučljiva zdravim osobama jer su nepotrebno restriktivna. Za one koji nemaju rak - uobičajena prehrana koja sadrži namirnice bogate nitrilozidima trebala bi biti dostatna.[11] Evo što je preporučio dr. Krebs:

> Za doručak kaša od heljde, prosa i lana, sa želeom od bazge na dvopeku od prosa. Sve to uz dodatak pirjanih suhih šljiva.
>
> Za ručak lima grah ili varivo od graha i zelenog kukuruza sa slanutkom; peciva od prosa sa džemom od šljiva; vino od bazge.
>
> Za ručak salata s klicama graha i prosa; peciva od heljde i prosa; zaslađena melasom od sirka; kunić koji je, po mogućnosti, bio hranjen djetelinom; nakon ručka rakija od marelica, bresaka, trešanja ili šljiva pripremljena na izvornan način gnječenjem cijelog voća.
>
> Grickanje bobica iz porodice malina, oraha i izdanaka bambusa također je preporučljivo.

Dr. Krebs je istaknuo da u Starom zavjetu postoji formula za pripremu zrnja za kruh i ona govori o šest sastojaka, od kojih je pet bogato nitrilozidima. To su ječam, grah, leća, proso i grahorica (slanutak ili *garbanzo).*[12]

Predviđena prirodna ravnoteža ne zahtijeva *goleme* količine vitamina B17 u svakodnevnoj prehrani ništa više no što je potrebno kad se radi o drugim vitaminima. Moguće je da netko samo pojede sjemenke iz jedne do dvije jabuke dnevno i time dobije odgovarajuću količinu. Ali to je vjerojatno na granici nedovoljnog, posebice s obzirom na to da u zapadnom društvu B17 uglavnom nije prisutan u drugim namirnicama koje bi dopunile tu količinu. Zato bi vjerojatno bilo preporučljivo imati veći unos od toga.

Očigledno, neke od namirnica koje je spomenuo dr. Krebs nisu lako dostupne prosječnom stanovniku grada. Kao zamjenu, mnogi ljudi jednostavno su usvojili naviku da svakodnevno pojedu šest do dvanaest jezgri marelica ili bresaka ili ih melju u svojim mikserima i koriste kao lagani začin za žitarice, salate i slično. Oni koji ne vole nagorak okus tih sjemenki mogu ih mljeti i stavljati u prazne kapsule. To znači da nitko ne mora biti uskraćen za taj vitamin ako ga zaista želi.

Otvoreno pismo zainteresiranim liječnicima, datirano studeni 1972. g., dopunjeno 1972. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

[11] **Još jednom toplo preporučujemo *The Little Cyanide Cookbook* June de Spain (Wesdake Village, CA: American Media, 1975.).**

[12] ***Ezekiel 1V-.9.***

Vitamin B15 nekoliko je puta spomenut kao važna dopunska terapija vitaminu B17 i ta dva vitamina često se brkaju. Zato odvojimo trenutak da objasnimo razliku.

Vitamin B15 ponekad zovu i *pangamična* kiselina. *Pan* znači *posvuda, a. gami* znači *sjeme*. Tako je nazvan jer se nalazi u malim količinama gotovo posvuda na zemlji u sjemenu i obično u pratnji drugih vitamina iz B-kompleksa.

Njega je, kao i B17, također otkrio dr. E. T. Krebs mlađi, kad je istraživao kemijska svojstva jezgri marelica 1952. godine. Može se reći da je to bio neočekivan bonus ili nusprodukt potrage za vitaminom BI7.

Najbolji način da shvatimo djelovanje B15 je da ga smatramo instant-kisikom. On povećava djelotvornost kisika u cijelom tijelu i pomaže u detoksikaciji otpadnih produkata. Budući da stanice raka ne rastu u prisutnosti kisika, nego ovise o fermentaciji glukoze, vjerojatno je daje BI 5, neizravno, neprijatelj raka.

U Sjedinjenim Državama vitamin B15 nije široko poznat i rijetko se koristi. Razlog tomu je priča gotovo identična onoj o laetrilu. Vladini službenici nisu htjeli priznati da je B15 dragocjen. U međuvremenu, uvelike se koristi u mnogim drugim zemljama. Rusija pogotovo prednjači pred Sjedinjenim Državama u upotrebi ove tvari i provela je opsežna istraživanja o njegovim primjenama. Ustvari, 1965. godine Sovjetska akademija znanosti objavila je zbornik radova od 205 stranica o svojim dotadašnjim otkrićima. Godine 1968. Znanstveni savjetodavni odbor Ministarstva zdravstva jednoglasno je potvrdio sve izvorne tvrdnje iz izvještaja i sovjetskoj industriji lijekova odobrio masovnu proizvodnju B15 za opću upotrebu.

Objavljeno je da su ruski sportaši dobivali velike doze B15 za vrijeme njihovog sudjelovanja na Olimpijskim igrama. Ako je to istina, za to postoje dobri razlozi. Eksperimenti su pokazali da ta tvar, iako je samo prirodni prehrambeni faktor, znatno povećava tjelesnu snagu i izdržljivost. Kad su štakori bili stavljeni u kade s vodom i prisiljeni da plivaju, svi oni koji su dobivali vitamin B15 i dalje su plivali dugo nakon što su se drugi umorili i utopili. Kad su drugi štakori bili stavljeni u staklene komore iz kojih je postupno uklanjan kisik, štakori na vitaminima živjeli su mnogo duže - i time uz manje kisika - od kontrolne grupe.

Sovjetski znanstvenici objavili su da je vitamin B15 djelotvoran na takvim područjima kao što su problemi s cirkulacijom, srčani problemi, povišen kolesterol u krvi, otvrdnjavanje arterija, bronhijalna astma, dijabetes melitus i zarastanje rana. Posebice su istaknuli da je B15 djelotvoran u usporavanju procesa starenja! Profesor Shpirt iz Gradske kliničke bolnice br. 60 u Moskvi zaključio je: «Vjerujem da će doći vrijeme kada će kalcijev pangamat (B15) biti, pored soljenke, na stolu svake obitelji s članovima starijim od četrdeset godina.»[13]

Za detaljnu analizu tih otkrića vidi *Vitamin B15 (Pangamic Acid: Properties, Functions, and Use.),* (Moskva, Znanstvena izdavačka kuća, 1965.), prevela i objavila zaklada McNaughton, Sausalito, Kalifornija.

Liječnici koji žele koristiti vitamin BI5 u Americi prisiljeni su djelovati na rubu zakona jer je njihova vlada šikanirala njegove proizvođače i blokirala njegovo puštanje u prodaju. Kao što je primijetio dr. Krebs:

> Nas zanima vitamin B15 - prirodni sastojak prirodne hrane, za koji se eksperimentiranjem utvrdilo da je definitivno koristan za povećanje otpornosti na bolesti, a također i za održavanje zdravog funkcioniranja tijela.
> Pangamična kiselina daje narodu Rusije, Japana, Jugoslavije, Francuske, Španjolske i Njemačke veliku prednost u pogledu zdravlja i dugovječnosti. Ali nije dostupna nama, u zemlji gdje je otkrivena.

Srećom, postoje neki dokazi da nekoliko prestižnih medicinskih institucija konačno počinje priznavati B15 usprkos vladinim preprekama. Nadajmo se da će se taj trend ubrzano širiti.

Moguće je da će ortodoksna medicina priznati i prihvatiti B15 mnogo prije BI7. To je zbog toga što treba prevladati manje postojećih interesa. AMA nije objavila nikakve općenite negativne i pogrdne izjave pa ničija reputacija nije ugrožena. Ali, s vremenom, sama težina činjenica morat će također dovesti do prihvaćanja B17. A ljudi koji danas nose glavni teret kontroverzije, profesionalnog izopćavanja i društvenog prezira postat će poznati, i to ne kao nadriliječnici, nego kao veliki medicinski pioniri svoga vremena.

9 .

"Nedokazani" lijekovi za rak

Klinički dokazi u prilog trofoblastičkoj tezi; laboratorijski eksperimenti koji pokazuju da laetril ubija stanice raka; povijesti slučajeva pacijenata u terminalnoj fazi raka koji svoj oporavak pripisuju djelovanju laetrila.

RANIJE SPOMENUTO ZASTRAŠIVANJE cijanidom bilo je samo jedan mali plotun u neprekidnoj baražnoj vatri napada službenih institucija na laetril. Čitav korišteni arsenal proteže se od taktika zastrašivanja do čistih laži. Ali uglavnom se javlja u obliku izjava znanstvenika, pod krinkom prividne zabrinutosti za dobrobit javnosti, da vitaminska terapija može zvučati dobro u teoriji, ali da u praksi jednostavno ne djeluje.

Dr. Ralph VVeilerstein, medicinski službenik za javno zdravstvo kalifornijske Uprave za hranu i lijekove glatko je rekao: «Nitko nije pokazao bilo kakve pouzdane podatke da ima ikakvu vrijednost.«[1] Savezna FDA objavila je: «Uprava za hranu i lijekove nije vidjela nijedan kompetentan, znanstveni dokaz da je laetril djelotvoran u liječenju raka.»[2] A Američko društvo za rak (ACS), u impresivnoj knjizi pod naslovom *Unproven Methods of Cancer Management* (Nedokazane metode liječenja raka), ustvrdilo je:

> Nakon pažlj ivog proučavanja literature i drugih dostupnih informacija, Američko društvo za rak nema dokaza da tretiranje laetrilom daje ikakve objektivne rezultate u liječenju raka kod ljudi.[3]

«Food additive ban likely», *San Jose Mercury* (Kalif.), 9. rujna 1972. g.

A *Cancer Journal for Clinicians* (objavio ACS) srpanj/kolovoz 1972. g.

***Unproven Methods of Cancer Management,* 1971., str. 139.**

Komentirajući tu tvrdnju, dr. Dean Burk iz Nacionalnog instituta za rak rekao je da je to:

> ... tvrdnja koja nema gotovo nikakvu znanstvenu vrijednost, međutim, ima veliku vrijednost kao puka propaganda. Činjenica je... da općenito ima malo «dokazanih» metoda koje su u širokoj primjeni, tako da je riječ «nedokazana», kako je koristi ACS, preteška i neopravdana riječ.»[4]

Međutim, što se tiče šire javnosti, ako Američko društvo za rak klasificira vitamin B17 ili laetril kao «nedokazan lijek protiv raka», tada je to sve što ona treba znati. Zbog toga je službena priopćenja prestižnih organizacija poput ovih teško ignorirati. Ali, isto vrijedi i za povoljne rezultate onih kliničkih liječnika koji su koristili laetril na svojim pacijentima. *Netko* je u krivu!

Na prethodnim stranicama proučili smo znanstveni integritet istraživačkih projekata na kojima se temelji službeno protivljenje laetrilu i vidjeli da su oni u svakom pogledu šokantno manjkavi. Otkrili smo, također, da gotovo svi «stručnjaci» za rak koji govore protiv laetrila ne rade to iz osobnog iskustva, već jednostavno iz svoje potpune vjere u znanstveni integritet tih diskreditiranih izvještaja.

Međutim, dokazivanje da su argumenti protiv laetrila lažni ne predstavlja argument *u korist* laetrila. Nužno je, stoga, proučiti dokaze da vitamin B17 zaista u praksi djeluje jednako dobro kao što djeluje u teoriji.

Djelotvornost trofoblastičke teze kao osnove za terapiju protiv raka demonstrirana je i u laboratoriju i u klinikama. Na primjer, 1935. godine, davno prije otkrića laetrila, dr. Isabella Perry s Odjela za patologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Kaliforniji provela je niz eksperimenata u kojima je štakore s tumorima podvrgnula produženom udisanju cijanidnih para. Evo što je napisala:

> Znatan postotak životinja tretiranih na taj način pokazao je potpuno povlačenje tumora. I tumori koji su se povlačili i oni koji su rasli kod tretiranih životinja imali su nisku sposobnost za presađivanje.[5]

Perry je primijetila da ti eksperimenti vjerojatno nisu od velike koristi za ljude jer, da bi uopće bile djelotvorne, razine cijanidnih para morale bi biti opasno blizu smrtonosnima - što je problem koji nije prisutan kada se cijanid oslobađa samo na mjestu raka, kao što je slučaj kod djelovanja vitamina B17. Unatoč

Pismo dr. Deana Burka dr. Franku Rauscheru, direktoru Nacionalnog instituta za rak od 20. travnja 1973. g., objavljeno u *Cancer Control Journal,* rujan/listopad 1993. g., str. 5.

[5] **«1he Effects of Prolonged Cvanide Treatment on The Body and Tumor Growfh in Rats», *American Journal of Cancer,* 1935., 25:592.**

tome, kod tih štakora došlo je ne samo do potpunog povlačenja tumora nego, u usporedbi s kontrolnom grupom koja nije dobivala cijanid, i do prosječnog produženja života od preko tristo posto.

Kad se okrenemo laboratorijskim izvještajima o *laetrilu,* rezultati još više ohrabruju, u prvom redu zato što nema opasnosti povezane s udisanjem cijanidnih para. Dr. Dean Burk, direktor Odjela za citokemiju vladinog Nacionalnog instituta za rak, izvijestio je da BI7, u nizu testova provedenih na životinjskim tkivima, nije imao nikakvog štetnog učinka na normalna tkiva, ali je u dodiru sa stanicama raka oslobađao toliko cijanida i benzaldehida da nijedna od njih nije mogla preživjeti. Rekao je: «Kada dodamo laetril kulturi raka pod mikroskopom, pod uvjetom daje enzim glukozidaza također prisutan, možemo vidjeti kako stanice raka umiru poput muha.».[6]

Tijekom sudjelovanja na Sedmom međunarodnom kongresu o kemoterapiji održanom u Pragu 1971. godine, dr. Burk je izjavio:

> Čini se da laetril djeluje protiv mnogih oblika raka, uključujući rak pluća. I apsolutno je netoksičan...
>
> *In vitro* testovi s Ehrlichovim ascitičnim karcinomom [poseban tip kulture raka] otkrili su da, dok je samo cijanid ubijao jedan posto stanica, a samo benzaldehid - dvadeset posto, kombinacija tih dviju tvari bila je djelotvorna protiv svih stanica. Amigdalin [laetril] uz dodatak glukozidaze [«enzima za otključavanje«] također je uspio ubiti 100 posto stanica ascitičnog tumora, zahvaljujući oslobađanju istih dvaju spojeva. (2)

U drugoj seriji testova dr. Burk je izvijestio da je za produženje života štakora koji su imali rak laetril bio zaslužan osamdeset posto u odnosu na one iz kontrolne grupe koja nije bila inokulirana.[7]

Čovjek koji je došao do tih otkrića bio je jedan od vodećih specijalista za rak u svijetu. Primio je nagradu Gerhard Domagk za istraživanje raka, nagradu Hillebrand Američkog kemijskog društva i proglašen je vitezom zapovjednikom Medicinskog reda Betlehema (Rim) koji je 1459. godine osnovao papa Pio XI. Imao je doktorat iz biokemije koji je stekao na Sveučilištu u Kaliforniji. Bio je član Nacionalnog vijeća za istraživanja Sveučilišta u Londonu, Instituta za biologiju Kaiser Wilhelm, a također i Harvarda. Bio je viši kemičar na Nacionalnom institutu za rak, koji je pomogao osnovati, a 1946. godine postao je direktor odjela za citokemiju. Bio je u jedanaest znanstvenih organizacija, napisao je tri

«Amygdalin Claimed Nontoxic Anti-Cancer Therapeutic Agent», *Infectious diseases,* 15. listopada 1971. g., str. 1,23.

Svjedočenje na *Saslušanjima* pred Pododborom za javno zdravlje i okoliš, Odbor za unutarnju i vanjsku trgovinu, Zastupnički dom, Devedeset drugi kongres, citirano u *Cancer News Journal,* srpanj-listopad 1972. g., str. 48.

knjige o istraživanju kemoterapije raka. Suautor je više od dvjesto znanstvenih radova s područja kemije stanica.

Ako dr. Burk kaže da laetril djeluje, *on djeluje!*

Dr. Burk nije liječnik. On je biokemičar. Njegovi eksperimenti provedeni su na kulturama raka i laboratorijskim životinjama, ne na ljudima. Međutim, kao što smo vidjeli, podaci o zdravlju Hunza, Eskima i drugih grupa širom svijeta statistički su dokaz da vitamin B17 - zajedno s drugim tvarima s kojima se javlja u prirodi - zaista kontrolira rak kod ljudi s djelotvornošću od gotovo 100%. Ali što je s rakom koji je već nastao? Može li B17 obnoviti zdravlje osobe *nakon* što ona oboli?

" Odgovor je da, *ako* se bolest otkrije ha vrijeme i *ako* pacijent nije pretrpio preveliku štetu od prethodnog tretiranja rendgenskim zračenjem ili otrovnim lijekovima. Nažalost, većina žrtava raka počne uzimati laetril tek nakon što je njihova bolest toliko uznapredovala da su rutinski medicinski kanali od njih digli ruke. Obično im kažu da imaju još nekoliko mjeseci ili tjedana života. I u tom tragičnom stanju pred smrt pacijenti se odluče za vitaminsku terapiju kao posljednju nadu. Ako umru - a zaista, mnogima se to dogodi - ubrajaju se u statističke neuspjehe laetrila. Ustvari, činjenica da je u toj fazi moguće spasiti *ikoga* od njih predstavlja pobjedu laetrila. Nakon što avitaminoza uznapreduje do određenog stupnja, šteta koju je napravila jednostavno se ne može popraviti.

Poznato je, na primjer, da težak nedostatak vitamina A kod gravidnih životinja dovodi do potpunog sljepila potomstva. Ustvari, potomstvo će se roditi bez očnih šupljina, mrežnice ili čak bez optičkih živaca. Nikakva količina vitamina A dana u toj kasnoj fazi ne može više vratiti vid.

Slično tome, dijete kojem su se noge iskrivile uslijed rahitisa, bolesti uzrokovane nedostatkom vitamina D, nikada ne može opet postići normalnu strukturu kostiju, koliko god vitamina D primalo.

Kod raka je proces drugačiji. Umjesto izostanka razvoja normalnog tkiva ili pojave malformacija, tkivo doslovno biva uništeno. Kancerozne izrasline napadaju i razaraju, ostavljajući za sobom organe koji ne mogu raditi jer su gotovo potpuno nestali.

Čovjeku koji je pogođen vatrenim oružjem može se izvaditi metak, ali on može svejedno umrijeti. Slično tome, vitamin B17 može deaktivirati pacijentov rak, ali pacijent može svejedno umrijeti od ireverzibilne štete već učinjene na njegovim vitalnim organima.

Tako je, s obzirom na taj strahoviti hendikep, broj pacijenata u terminalnoj fazi bolesti koji su ipak ozdravili zapravo krajnje impresivan. Ustvari, postoji doslovce na tisuće takvih povijesti slučajeva u medicinskim zapisima. Američko društvo za rak pokušalo je stvoriti dojam da su svi koji svoje izlječenje pripisuju laetrilu hipohondri koji zapravo nikada nisu ni imali rak. Ali zapisi otkrivaju prilično drugačiju priču. Pogledajmo samo nekoliko primjera.

DAVID EDMUNDS

Gospodin David Edmunds iz Pinole, Kalifornija, operiran je u lipnju 1971. godine zbog raka debelog crijeva, koji se također bio proširio ili metastazirao na mokraćni mjehur. Kad ga je kirurg otvorio, otkrio je da se maligno tkivo toliko proširilo daje bilo gotovo nemoguće u potpunosti ga ukloniti. Začepljenje crijeva riješeno je presijecanjem debelog crijeva i izvlačenjem otvorenog kraja izvan njegovog abdomena - što je procedura poznata kao kolostomija. Pet mjeseci kasnije stanje se pogoršalo i g. Edmundsu je rečeno da ima još samo nekoliko mjeseci života.

Gospođa Edmunds, registrirana medicinska sestra, čula je za laetril i odlučila ga je isprobati. Šest mjeseci kasnije, umjesto da leži na samrtnoj postelji, g. Edmunds se, na iznenađenje svojih liječnika, osjećao toliko dobro da se vratio gotovo normalnom načinu života.

Istraživačka citoskopija mokraćnog mjehura pokazala je da je rak nestao. Na vlastito inzistiranje ponovno je primljen u bolnicu kako bi se utvrdilo može li se njegovo debelo crijevo opet sastaviti. Prilikom operacije nisu pronašli ništa što bi uopće podsjećalo na tkivo raka. Zato su ponovno sastavili crijevo i poslali ga kući na oporavak. Bilo je to prvi put u povijesti bolnice da je kod ovakvog stanja napravljena *obrnuta* kolostomija.[8]

U vrijeme kad ga je autor zadnji put kontaktirao tri godine kasnije, g. Edmunds je živio normalnim životom i bio je zdrav i pun energije.

JOANNE WILKINSON

Godine 1967. u VValnut Creeku, Kalifornija, gđi Joanne Wilkinson, majci šestero djece, uklonjen je tumor iz lijeve noge neposredno ispod bedra. Četiri mjeseca kasnije došlo je do recidiva koji je zahtijevao dodatnu operaciju i uklanjanje mišića i kostiju.

Godinu dana kasnije na preponama se pojavila bolna kvrga i počela je oticati. Biopsija je otkrila da joj se rak vratio i da se širi.

Liječnik joj je rekao da će opet biti nužna operacija, ali da će ovaj put morati amputirati nogu, kuk, a vjerojatno i mokraćni mjehur i jedan bubreg. Plan je bio da joj prvo otvore pluća kako bi vidjeli je li i taj dio zahvatio rak. Ako ga nađu, onda neće amputirati jer ionako ne bi bilo šanse da ju spase.

Na molbe njezine sestre i jedne zajedničke prijateljice gđa Wilkinson je odlučila da se neće podvrgnuti kirurgiji, već će umjesto toga isprobati laetril. To je jako uznemirilo njezinog liječnika, koji joj je rekao da ako ne ode na operaciju neće živjeti duže od dvanaest tjedana. Gđa Wilkinson opisuje što se zatim dogodilo:

Vidi «Cancer 'Miracle-Cure'», Mark Trantwein, *Berkeley Daify Gazette.*

Bila je subota, 16. studenog 1968. godine. Nikada neću zaboraviti taj dan! Na nozi sam još imala šavove od biopsije.

Dr. Krebs[9] mi je dao injekciju laetrila - i tumor je reagirao. Jako je narastao - od veličine oraha do veličine malog limuna - i krvario je četiri ili pet dana. Dolazila sam ponedjeljkom, srijedom i petkom svaki tjedan tijekom pet tjedana na injekcije, a onda se tumor počeo smanjivati. Pet tjedana kasnije više ga nisam mogla napipati.

Rendgenska snimka napravljena mi je šesti tjedan, u ponedjeljak, i redovno nakon toga išla sam na rendgen kako bi se pratio napredak. Nastavila sam primati injekcije tijekom šest mjeseci - 10 cm3 triput tjedno i, naravno, pridržavala sam se prehrane bez mliječnih proizvoda, bez ičega napravljenog s bijelim brašnom - bez jaja - ali s bijelom ribom, piletinom i puretinom.

I osjećala sam se divno! Ustvari, u kolovozu 1969. godine doktor mi je rekao da mi više ne trebaju injekcije. Moje rendgenske snimke bile su u redu i pokazivale su da se tumor smanjio. Formiralo se ožiljno tkivo i nije bio aktivan.[10] Posljednji put razgovarao sam s gđom Williams devet godina nakon što joj je njezin liječnik rekao da bez operacije nikako neće živjeti duže od dvanaest tjedana. Živjela je zdravim i produktivnim životom. Sve što je ostalo kao sumoran podsjetnik na to da se jedva spasila bio je mali ožiljak od biopsije.

JOE BOTELHO

Gospodin Joe Botelho iz San Pabla, Kalifornija, bio je na operaciji (transuretralnoj resekciji) i liječnik mu je rekao da ima tumor na prostati koji jednostavno treba izvaditi. Kako je reagirao na to?

Nisam im dopustio da ga izvade jer sam mislio da će ga to samo proširiti. Liječnik mi je rekao da neću dugo poživjeti. Želio mi je dati kobalt, a ja nisam pristao ni na to.

U prodavaonici zdrave hrane čuo sam za liječnika u San Franciscu koji koristi laetril. Posjetio sam ga i rekao mi je da je prostata veličine sapuna. Dobivao sam jednu injekciju svaka četiri dana tijekom nekoliko mjeseci.[11]

Gospodin Botelho, koji je tada imao šezdeset pet godina, pridržavao se strogog režima prehrane osmišljenog tako da tijelo ne troši enzim gušterače, tripsin. Kad je autor razgovarao s njim tri godine kasnije, tumor je bio nestao i rekao je da mu je čak i kosa počela ponovno tamnjeti. Nije bio siguran što je uzrok tomu, ali pripisivao je to svojim boljim prehrambenim navikama.

[9] Radi se o Byronu Krebsu, dr. med., bratu dr. E. T. Krebsa mlađeg.

[10] Vidi «Laetrile—An Answer to Cancer?« *Prevention,* prosinac 1971. g., str. 172-175.

[11] Ibid., str. 175,176.

ALICIA BUTTONS

Alicia Buttons, supruga slavnog komičara Reda Buttonsa, među tisućama je Amerikanaca koji svoje živote pripisuju djelovanju laetrila. Govoreći na konferenciji o raku u Los Angelesu, Red Buttons je izjavio:

> Laetril je spasio Aliciju od raka. Liječnici ovdje u SAD-u prognozirali su joj prošlog studenog još samo nekoliko mjeseci života. Ali ona je sada živa i zdrava, predivna i vitalna supruga i majka, zahvaljujući Bogu i onim divnim ljudima koji su imali hrabrosti stati u obranu svoje znanosti.[12]

Gđa Buttons je bolovala od uznapredovalog raka grla i liječnici ortodoksne medicine odustali su od nje kao od terminalnog slučaja. Međutim, otputovala je - bila joj je to posljednja šansa - u tadašnju Zapadnu Njemačku kako bi zatražila terapiju laetrilom od dr. Hansa Niepera iz Bolnice Silbersee u Hanoveru. Za nekoliko mjeseci rak joj se potpuno povukao, bolovi su nestali, apetit joj se vratio i bila je zdravija i jača nego ikad. Liječnici u Sjedinjenim Državama potvrdili su njezin zapanjujući oporavak, ali nisu mogli vjerovati da je običan vitamin odgovoran za to što je Alicia i dalje živa i zdrava dvadeset tri godine kasnije.

CAROL VENCIUS

Nespremnost mnogih liječnika da prihvate da liječenje raka vitaminima djeluje lijepo je opisala gospođica Carol Vencius, bivša žrtva raka iz Marin Countvja, Kalifornija. Nakon uspješnog liječenja laetrilom u Tijuani, Meksiko, pod njegom dr. Ernesta Contrerasa, gđica Vencius vratila se kući. Evo što je ispričala:

> Otišla sam drugom liječniku koji me potom liječio. Dočekao me s pitanjem: «Što radite ovdje? Razbijate li sjemenke marelice, kupate li se u njima? Kade li Vas tamjanom?«.
>
> Rekla sam mu: «U redu, dosta sa šalama« i zamolila ga da pročita članak *College of Marin Times* [u kojem su bile informacije o laetrilu]. Odgovorio je da po tom pitanju nema što reći. Kad sam inzistirala, rekao je: «Carol, možda mi ipak možete pomoći. Vidite, patim od nesanice i siguran sam da bi me taj članak mogao uspavati.«.[13]

Priča gđice Vencius, nažalost, nije jedina. Počela se žaliti da se općenito osjeća bolesno: noću se preznojavala, osjećala je svrbež, imala je vrućice i glavobolje.

«Comedian Red Buttons Says 'Laetrile Saved My Wife From Death By cancer'» ***The National Tattler,*** **19. kolovoza 1973. g., str. 5.**

1 a

«Laetrile Works Through C.O.M. Times», ***College of Marin Times,*** **12. travnja 1972.**

Nakon opsežnih pretraga u bolnici rekli su joj da ima Hodgkinovu bolest (oblik raka koji u početku zahvaća limfne čvorove). Gđica Vencius je nastavila:

> Samo nekoliko dana nakon toga došao mi je u posjet jedan prijatelj i ispričao da u Meksiku postoji terapija vitaminom zvanim laetril. Nisam poslušala njegov savjet, bila sam previše uplašena. A osim toga, tada sam imala potpuno povjerenje u svoje liječnike...
>
> Prva stvar koju su pokušali bilo je zračenje kobaltom. Nedugo nakon što su počeli, moj liječnik mi je rekao: «Carol, Vi, naravno, znate da ćete nakon ovog tretmana biti sterilni.». Vraga sam znala. Naravno da sam se jako uzrujala... Prošla sam kroz menopauzu u dobi od 28 godina.

Druge «nuspojave» bili su neopisivi bolovi, gubitak apetita i privremeni gubitak kose. Šest mjeseci nakon tretmana njezina plućna i perikardna šupljina počele su se puniti tekućinom. Pokušali su je drenirati iglama, ali nastavila se puniti. Imala je slabije srčane napade.

Nakon šest tjedana i tri drenaže perikardne šupljine njezini liječnici i dalje su raspravljali da li da joj izvade perikard (membranu koja okružuje perikardnu šupljinu). Dana 28. studenog 1970. godine izvadili su ga.

Tijekom narednih mjeseci - do srpnja - ponovno je osjećala opći umor, patila od nesanice i gubitk apetita, a zatim se - tijekom idućih nekoliko mjeseci - stanje još više pogoršavalo, sve dok liječnici nisu odlučili pokušati s lijekovima.

Prva injekcija izazvala mi je blagu mučninu. Dva tjedna kasnije primila sam još dvije injekcije koje su izazvale snažnu mučninu i dijareju. Osjećala sam intenzivne bolove u vilici koji su trajali tjedan dana. Bilo je toliko strašno da nisam mogla jesti. Nakon toga sam tjedan dana imala migrenske glavobolje pa grčeve u želucu pa onda grčeve u nogama. Simptomi su ukupno trajali četiri tjedna.

Međutim, nakon toga sam se deset dana osjećala tako dobro, kako se već godinama nisam osjećala. Taj pozitivan rezultat, kako su mi rekli, bio je znak da je bolest još uvijek aktivna i da su lijekovi bili od koristi. Zatim je opet krenulo nizbrdo, vratili su se bolovi, nesanica, umor i sve ostalo. Tada sam odlučila da, što god se dogodilo, više neću ići na kemoterapiju.

U toj fazi gđica Vencius je zaključila da ionako nema nade pa nije bilo razloga da ne ode u Meksiko i, na kraju krajeva, ne iskuša liječenje laetrilom. Dr. Contreras joj je rekao da Hodgkinova bolest sporije reagira na vitaminsku terapiju od mnogih drugih oblika raka, kao što su rak pluća, gušterače, jetre ili debelog crijeva, ali da svakako vrijedi pokušati. Međutim, već nakon trećeg dana uzimanja laetrila rekla je da su joj se bolovi potpuno povukli, a nakon samo tjedan dana ponovno se osjećala gotovo normalno. Za nekoliko mjeseci povratila je zdravlje i nastavila uzimati uobičajenu dozu vitamina B17 za održavanje.

Pitanje doza za održavanje vrlo je važno. Čini se da čovjek koji oboli od raka i oporavi se ima znatno veću potrebu za B17 od osoba koje ne boluju od raka. Većina liječnika koji su koristili laetril prilikom liječenja raka naučila je kroz iskustvo da njihovi pacijenti, nakon što se oporave, mogu smanjiti doze laetrila, ali ako ga potpuno izbace, to je gotovo siguran poziv raku da se vrati. To je razlog zašto liječnici koji koriste laetril nikad ne kažu da on *izliječi* rak. Radije koriste precizniju riječ *kontrolira,* koja implicira da se radi o trajnom procesu.

MARGARET DeGRIO

Tu činjenicu najdramatičnije i najtragičnije ilustrira slučaj gđe Margaret DeGrio, supruge okružnog supervizora u Sierra Countvju, Kalifornija. Nakon što je dvaput bila na operaciji, a rak se i dalje širio, tri liječnika su joj rekla da je njezin slučaj beznadan i da moderna medicinska znanost više ne može ništa učiniti. Ali Mike DeGrio čitao je o laetrilu i odlučio je odvesti svoju suprugu na liječenje u Meksiko. Bila je to ista stara priča: Ona se odmah počela oporavljati i, nakon četiri mjeseca intenzivnog tretmana, vratila se u svoj dom u Sjevernoj Kaliforniji s tek blagim simptomima raka od kojega je prije bolovala. Brzi nestanak tumora potvrdio je njezin američki liječnik, iako nije mogao objasniti zašto se to dogodilo.

Međutim, nedugo nakon toga gđa DeGrio oboljela je od ozbiljne infekcije dišnog sustava. Hospitalizirali su je u San Franciscu zbog upale pluća. Tamo je bila više od tri tjedna. Za to vrijeme njezin liječnik i bolničko osoblje nisu joj dopuštali da uzima svoju dozu laetrila za održavanje jer su se bojali da bi se to moglo kositi s kalifornijskim zakonom protiv nadriliječništva. Uskraćivanje te doze dogodilo se u kritičnom trenutku njezinog oporavka i faze izlječenja. Gđa DeGrio podlegla je raku u noći 17. listopada 1963. godine.[14]

DALE DANNER

Godine 1972. dr. Dale Danner, podijatar iz Santa Paule, Kalifornija, dobio je bolove u desnoj nozi i jaki kašalj. Rendgenske snimke otkrile su karcinom obaju plućnih krila i nešto što je izgledalo kao masivni sekundarni tumori u nozi. Rak je bio otporan na radioterapiju i nije ga bilo moguće operirati. Prognoza je bila: neizlječiv i fatalan.

Na inzistiranje svoje majke dr. Danner je pristao isprobati laetril, iako nije vjerovao u njegovu djelotvornost. Kako bi joj ugodio, u Meksiku je kupio veliku zalihu laetriela. Ali iz onoga što je pročitao u medicinskim časopisima bio je uvjeren da se radi o običnom nadriliječništvu i prijevari. «Možda je i opasan», mislio je, jer je iz literature znao da sadrži cijanid.

[14] **«The Laetrile Story», Jim Dean i Frank Martinez, *The Santa Ana Register,* rujan 1964. g. Izvrstan prikaz jalovosti i tragičnosti ortodoksne terapije protiv raka može se pronaći u *See the Patients Die,* Wynn Westover (Sausalito, CA: Science Press International, 1974.)**

Za nekoliko tjedana bolovi i kašalj pogoršali su se do te mjere da ih nije bilo moguće obuzdati nikakvom količinom lijekova. Puzao je od bolova, nije spavao tri noći, postao je malodušan i očajan. Ošamućen nedostatkom sna, lijekovima i bolovima, posegnuo je, na kraju, za svojim zalihama laetrila.

Dok si je davao još jednu ogromnu dozu lijeka, nadajući se da će mu pomoći da zaspi, ubrizgao si je laetril izravno u *arteriju*. Prije no što je izgubio svijest, dr. Danner je uspio uzeti dozu za barem punih deset dana - a možda čak i dvadeset dana - odjednom.

Kad se probudio trideset šest sati kasnije, čudio se tomu što je živ i što su mu se i kašalj i bolovi znatno smanjili. Vratio mu se apetit i osjećao se bolje no ikad u posljednjih nekoliko mjeseci. Nevoljko je morao priznati daje laetril djelovao. Zato je kupio dodatne zalihe i započeo rutinski tretman manjim dozama. Tri mjeseca kasnije vratio se na posao.[15]

WILLIAM SYKES

U jesen 1975. godine William Sykes iz Tampe, Florida, obolio je od limfocitne leuukemije i raka slezene i jetre. Nakon što mu je izvađena slezena liječnici su mu rekli da, u najboljem slučaju, ima još nekoliko mjeseci života.

Iako su mu preporučili kemoterapiju - ne kao lijek, nego tek kako bi pokušali odgoditi smrt za nekoliko tjedana - g. Sykes se umjesto toga odlučio za laetril. Evo kako sam opisuje što se dogodilo:

> Kad smo posjetili liječnika nekoliko tjedana kasnije, on je objasnio kako i zašto laetril pomaže mnogim pacijentima oboljelima od raka i predložio mi je da uzimam intravenozne injekcije od 30 cm3 laetrila svakodnevno tijekom sljedeća tri tjedna. Također mi je dao enzime i dijetu koju sam trebao slijediti, zajedno s dodacima prehrani.
>
> Nakon nekoliko dana počeo sam se osjećati bolje, ali prilikom našeg trećeg posjeta liječnik mi je rekao da me više ne može liječiti. Rekli su mu da će mu ukinuti dozvolu za rad bude li nastavio koristiti laetril. Pokazao je mojoj supruzi kako će mi davati laetril, prodao nam je ono što je imao i dao nam adresu gdje možemo nabaviti još.
>
> Sljedeći tjedan nastavio sam s programom i svakim danom osjećao sam se bolje. Jednog me dana nazvao liječnik iz Ann Arbora i pitao zašto se nisam vratio na kemoterapiju. Rekao je da igram «ruski rulet» sa životom. Na kraju me nagovorio da se vratim na kemoterapiju pa sam otišao u Ann Arbor i započeo tretmane. Svakim danom osjećao sam se gore. Oči su me pekle, osjećao sam kao da mi trbuh gori. Za samo nekoliko dana bio sam toliko slab da sam jedva mogao ustati iz kreveta... «Lijek» me ubijao brže od bolesti! Nisam ga više mogao podnositi pa

Priča je potvrđena u intervjuu s autorom snimljenom na kazetu.

sam prekinuo kemoterapiju. Vratio sam se svojim zalihama laetrila i dodataka prehrani i ubrzo sam se počeo osjećati bolje. Ovaj put je trebalo više vremena, jer sam se borio protiv učinka kemoterapije, kao i protiv raka...
Ubrzo sam opet mogao raditi sklekove i vježbe, a da se nisam umarao. Danas, u dobi od 75 godina [20 godina nakon što su rekli da imam još samo nekoliko mjeseci života] i dalje igram *racquetball* dvaput tjedno.[16]

U pismu autoru datiranom 19. lipnja 1996. godine gđa Hazel Sykes iznijela je ovu dodatnu informaciju:

Nakon što je Bili pobijedio rak, jednog je dana k njemu došao liječnik. (To je bio dr. med. koji je davao kemoterapiju u jednoj poznatoj bolnici.) Želio je znati kako je Bili pobijedio rak, jer je njegova supruga bila teško bolesna od raka. Bili je rekao: «Zašto joj ne date kemoterapiju?« Njegov odgovor bio je: «Nikada ne bih dao kemoterapiju nikome od mojih prijatelja ili članova obitelji!«. On nije bio jedini liječnik koji je došao k Billu s istim pitanjem.[17]

BUD ROBINSON

Sljedećem pismu Buda Robinsona iz Phoenbca, Arizona, nije potreban dodatni komentar. Bilo je poslano dr. Ernstu Krebsu mlađem.

Dragi dr. Krebs,
Hvala Vam što ste mi poklonili novi rođendan (17. svibnja).
Podsjećam Vas, 15. studenog 1979. godine moj liječnik i još četiri urologa prognozirali su mi najviše četiri mjeseca života s rakom prostate te mi zakazali termine za zračenje i kemoterapiju, za koje sam znao da će me ubiti ako to ne učini rak. Zato sam odbio njihove tretmane.
Onda sam Vas jedne nedjelje popodne kontaktirao telefonom i započeo s vašim jednostavnim programom.
Sada mi je 71 godina i u 13. sam godini [preživljavanja]. *Tri* od četiri urologa umrla su od raka prostate, a četrdeset ili pedeset ljudi danas je živo i osjećaju se jako dobro, zahvaljujući tome što su slijedili moj jednostavan «Krebsov» program.
Hvala Vam još jednom što ste mi vratili moj život.

Vaš prijatelj,
H. M. «Bud» Robinson[18]

Otvoreno pismo «Dragim prijateljima*; Griffin *Private Papers, op. cit.*

Pismo autoru, 19. lipnja 1996. g., Griffin *Private Papers, op. cit.*

Pismo Buda Robinsona Erstu T. Krebsu mlađem, 18. svibnja 1992. g.; Griffin *Private Papers, op. cit.*

To pismo napisano je 1992. godine. Kad ga je autor kontaktirao u lipnju 1996. godine g. Robinson je i dalje bio zdrav. Tada mu je bilo 75 godina, a ne 71, a broj oboljelih od raka kojima je pomogao da se izliječe narastao je na 90.

Upotreba amigdalina u liječenju raka nije nova. Najraniji zabilježeni slučaj objavljen je 1845. godine u *Gazette Medical de Pariš.*[19] Mladi pacijent koji je bolovao od raka dobio je 46.000 miligrama amigdalina kroz razdoblje od sedam mjeseci 1842. godine i, prema izvještaju, još uvijek je bio živ u vrijeme objavljivanja članka tri godine kasnije. Žena kojoj se rak bio proširio po čitavom tijelu primala je različite količine amigdalina počevši od 1834.(!) godine i još uvijek je bila živa u vrijeme izvještaja jedanaest godina kasnije.

Od objavljivanja tog prvog izvještaja objavljene su i dokumentirane doslovce *tisuće* sličnih povijesti slučajeva. To je važno znati jer, kao što smo ranije pokazali, glasnogovornici ortodoksne medicine autoritativno tvrde da jednostavno nema dokaza da laetril djeluje. Istina je da su dokazi *posvuda.*

Kad ih se suoči s ovim dokazima, neki liječnici, zbog svojih profesionalnih predrasuda prema prehrambenoj medicini, traže alternativna objašnjenja. Najdraže im je objašnjenje da je rak sa zakašnjenjem reagirao na ranije tretmane, kao što su zračenje ili farmaceutski lijekovi. A ako slučajno nije bilo prethodnog tretmana osim laetrila, onda kažu da pacijent vjerojatno nikada nije ni imao rak. A kad im se pokaže da je pacijent bio na operaciji ili biopsiji, tvrde da se radilo o *spontanoj remisiji,* što znači da je jednostavno nestao sam od sebe, bez intervencije izvana.

Istina je, naravno, da povremeno ima slučajeva kad se rak prestane širiti ili nestane bez medicinskog tretmana.[20] Ali takvi su slučajevi rijetki. Kod raka na određenim dijelovima tijela, kao što je korionepiteliom testisa, na primjer - toliko su rijetki da se ne mogu statistički analizirati. A kad se dogodi *niz* takvih slučajeva, a svi uključuju dokazani rak i svi su reagirali na B17, nerazumno je govoriti o spontanoj regresiji.

Prilikom govora na jednom banketu u San Franciscu 19. studenog 1967. godine, dr. Krebs se osvrnuo na *šest* takvih slučajeva. Zatim je dodao:

> Sada je prednost ako prethodno niste bili na zračenju, jer ako niste prethodno primili zračenje koje nije dalo rezultate, onda ne možete uživati zamišljene koristi od zakašnjelog djelovanja ranijeg zračenja. Zato ovaj mladić spada u kategoriju «spontane regresije«...

[19] *Gazette Medical de Pariš,* sv. 13, str. 577-582.

70

Bilo bi zanimljivo proučiti takve slučajeve kako bi se vidjelo postoji li veza s mogućom promjenom prehrambenih navika. Moja je pretpostavka da bi takva studija pokazala promjenu u hrani, bilo u izboru ili promjeni mjesta, koja je dovela do manjeg opterećenja gušterače i/ili pružila bolji izvor prirodnog vitamina B17.

A kada to znanstveno proučimo, znamo da se spontana regresija javlja u manje od jedan na 150.000 slučajeva raka. Statistička vjerojatnost daje spontana regresija zaslužna za potpuno povlačenje šest uzastopnih slučajeva korionepitelioma testisa daleko je manja od vjerojatnosti da sunce sutra ujutro neće izaći.

S godinama koje prolaze i sve većim brojem pacijenata koji su živući dokaz svojih tvrdnji, postaje sve teže ignorirati ili odbacivati te oporavke. Ako se radi o spontanim remisijama, onda se zaista, ruku na srce, može reći da laetril dovodi do mnogo više spontanih remisija od svih drugih oblika terapije zajedno!

10.

"Dokazani" lijekovi za rak

Učinci kirurgije i zračenja u tretiranju raka; usporedba koja pokazuje da oni koji ne prime nikakav tretman žive jednako dugo, ako ne i duže, od tretiranih pacijenata.

POBORNICI TERAPIJE LAETRILOM oduvijek su naglašavali da za rak nema *lijeka,* u užem smislu riječi. Budući da je to u osnovi bolest izazvana nedostatkom hranjive tvari, može se samo govoriti o *prevenciji* ili *kontroli,* ali ne i o *lijeku.* Međutim, među pobornicima ortodoksnih terapija nema takve suzdržanosti. Službeni glasnogovornici industrije raka govore američkoj javnosti, ne trepnuvši okom, da imaju *dokazane lijekove* za rak i da svatko tko pribjegava nadrilijekovima kao što je laetril samo gubi dragocjeno vrijeme koje bi puno bolje iskoristio služeći se tim dokazanim lijekovima. Koji su to lijekovi? To su kirurgija, zračenje i farmaceutski lijekovi.

Slijedi tipičan izvještaj koji su objavile jedne novine iz Los Angelesa:

> Američko društvo za rak danas je upozorilo na sve češće prijevare u vezi s rakom koje se događaju u dolini San Fernando.
>
> Gđa Stanlev Grusheskv, predsjednica za obrazovanje podružnice tog društva u Dolini, rekla je da je zabrinuta zbog mogućnosti da je proteklih tjedana neke stanovnike obmanula propaganda u korist neortodoksnih liječnika tvrdnjama o nedokazanim «lijekovima» za rak... Tim bi se tvrdnjama lako mogle namamiti lakovjerne žrtve u žrvanj nadriliječništva...
>
> Gđa Grusheskv je rekla da... «Nadriliječenje raka ubija mnoge lakomislene pacijente jer vrijeme koje se izgubi na lažne uređaje i tretmane odgađa djelotvoran tretman, sve dok ne bude prekasno da se spasi pacijentov život«.[1]

[1] **«Amer. Cancer Soc. Warns of Valley Quacks», *The Valley News* (Van Nuys, Kalif.), 10. prosinca 1972. g.**

U istom je stilu dr. Ralph Vveilerstein iz Kalifornijskog zavoda za javno zdravstvo izjavio:

> Upotreba laetrila u ranim slučajevima raka nauštrb konvencionalnih tretmana mogla bi biti opasna, budući da se tretman prihvatljivim, modernim kurativnim metodama - kirurgijom ili zračenjem - odgađa sve dok se ne pojave metastaze, a tada rak možda više nije izlječiv.[2]

U knjigama o raku u javnim knjižnicama često se mogu naći knjiške oznake koje dijeli Američko društvo za rak. Na jednoj od njih prikazan je pikov as sa sloganom: NEDOKAZANI LIJEK ZA RAK. NEMOJTE SE KLADITI U SVOJ ŽIVOT NA NJEGA. Na poleđini piše: «Za više informacija o dokazanim lijekovima za rak pišite ili nazovite Američko društvo za rak». Kao odgovor, autor im je poslao pismo u kojem je izrazio iznenađenje tvrdnjom da je bilo koja terapija protiv raka dovoljno djelotvorna da se može zvati dokazanim lijekom. Evo odgovora:

> Za gospodina G. Edwarda Griffina:
> Hvala vam na Vašoj poruci. *Ima* dokazanih lijekova - ako se rak otkrije na vrijeme - to su operacije i/ili zračenje, a i kemoterapija, sve više i više, igra svoju ulogu.[3]

Američko društvo za rak je 1996. godine tvrdilo da postoje *milijuni* izliječenih. U njihovim objavljenim statistikama za tu godinu možemo naći ovo:

> Procjenjuje se da je više od 10 milijuna Amerikanaca koji su danas živi bolovalo od raka, a od toga je 7 milijuna dobilo dijagnozu te bolesti prije pet ili više godina. Većina od tih 7 milijuna pacijenata može se smatrati izliječenima.[4]

To je stav ortodoksne medicine. Zato pogledajmo rezultate i koristi od takozvanih izlječenja postignutih operacijama, zračenjem i kemoterapijom.

Operacija je najmanje štetna od tih triju stvari. Može spasiti život, pogotovo kad je potrebno ukloniti začepljenja crijeva kako bi se spriječila smrt od sekundarnih komplikacija. Operacija također ima psihološku prednost jer vidno uklanja tumor i nudi privremeno olakšanje ili nadu. Međutim, operacija je korisna u onoj mjeri u kojoj tumor *nije* zloćudan. Što je veći udio stanica raka u tom tumoru, manje je vjerojatno da će operacija pomoći. Najzloćudniji od svih tumora obično se smatraju inoperabilnima.

2 **Citirano u *College of Marin Times* (Kentfield, Kalif.), 26. travnja 1972. g.**

Pismo Mabel Burnett od 18. prosinca 1972. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

4 ***CancerFacts & Figures*—1996., str. 1.**

Daljnja je komplikacija operacije u tome što rezanje tumora - čak i radi biopsije - dovodi do dviju stvari koje mogu pogoršati stanje. Prvo, izaziva traumu na tom području. Tojpokreće proces ozdravljenja koji pak dovodi do stvaranja većeg broja stanica trofoblasta kao nusprodukata tog procesa. (Vidi V. poglavlje.) Drugi je učinak to da, ako se maligno tkivo ne ukloni u potpunosti, ostatke može okružiti ožiljno tkivo od operacije. Kao posljedica toga, rak često bude izoliran od djelovanja enzima gušterače koji su neophodni za izlaganje stanica trofoblasta kontrolnom djelovanju bijelih krvnih zrnaca.

Možda je najveći razlog protiv operacije činjenica da, statistički, nema čvrstih dokaza da pacijenti koji se podvrgnu operaciji imaju imalo duži očekivani životni vijek, u prosjeku, od onih koji to ne učine. Prvu statističku analizu ovog pitanja sastavio je 1844. godine dr. Leroy d'Etoilles, a objavila ju je Francuska akademija znanosti. To je, do danas, najopsežnija studija te vrste ikada objavljena. Tijekom razdoblja od trideset godina 174 liječnika predala su povijesti slučajeva 2.781 pacijenta. Prosječno preživljavanje nakon operacije bilo je samo jednu godinu i pet mjeseci - što se mnogo ne razlikuje od današnjeg prosjeka.

Dr. Leroy d'Etoilles razvrstao je svoje statistike prema tome jesu li pacijenti bili podvrgnuti operaciji, kaustičnim sredstvima ili su odbili takve tretmane. Njegova otkrića bila su šokantna:

> Kada se sve uzme u obzir, operacije ili kaustična sredstva imali su kao rezultat produženje života od dva mjeseca za muškarce i šest mjeseci za žene. Ali to je bilo samo u prvih nekoliko godina nakon početne dijagnoze. Nakon tog razdoblja, oni koji nisu prihvatili tretman imali su oko pedeset posto veću vjerojatnost preživljavanja.[5]

Novija istraživanja dala su slične rezultate. Pacijenticama oboljelima od raka dojke uklanjao se ne samo tumor nego i cijela dojka i limfni čvorovi. Često su se uklanjali i jajnici, jer njihovi hormoni stimuliraju rak. Najzad je 1961. godine započeto je opsežno istraživanje, nazvano Nacionalni projekt za kirurgiju i pomoćna sredstva kod raka dojke. Nakon sedam i pol godina statističkih analiza rezultati su bili konačni: nije bilo značajne razlike u postotku preživjelih između pacijenata koji su imali manju operaciju i onih koji su imali veću.

Moglo se i očekivati da će se poduzeti napori da se diskreditira ta studija. Timovi revizora pročešljavali su arhive 5.000 liječnika i 484 medicinska centra koji su u njoj sudjelovali. Godine 1991. objavljeno je da studija nije pouzdana. Zašto? Zato što je jedan liječnik (od njih 5.000) falsificirao svoje podatke, a dva

Walter H. Walshe, *The Anatomy, Physiology, Pathology and Treatment of Cancer* (Boston: Ticknor & Co., 1844.)

medicinska centra (od 484) više nisu mogla pronaći sve laboratorijske testove svojih pacijenata ili njihove formulare o pristanku.[6]

Ali dokaze nije bilo moguće pokopati. Na Medicinskom fakultetu u Irvinu Kalifornijskog sveučilišta slična studija provedena između 1984. i 1990. godine dovela je do ovog zaključka: «Kad su svi drugi faktori jednaki, nema razlike između BCS-a [poštedne operacije dojke] i potpune mastektomije bilo da je riječ o potpunom izlječenju ili ukupnom preživljavanju.«.[7]

Jedan od vodećih nacionalnih statističara za područje raka je Hardin B. Jones, dr. se, bivši profesor medicinske fizike i fiziologije s Kalifornijskog sveučilišta u Berkelevju. Nakon višegodišnjeg analiziranja kliničkih podataka, ovo je izvještaj koji je iznio na konvenciji Američkog društva za rak:

> U pogledu operacija, nikakva veza između intenziteta operativnog zahvata i dužine preživljavanja nije bila pronađena kod potvrđenih malignosti. Naprotiv, jednostavna ekscizija raka pružala je u osnovi jednako preživljavanje kao radikalna ekscizija i disekcija limfnih čvorova.[8]

Ti podaci, naravno, odnosili su se na operaciju dojke. Govoreći o operacijama općenito, dr. Jones je nastavio:

> Iako nema dovoljno netretiranih slučajeva koji bi se statistički usporedili s tretiranima, iznenađuje da je rizik od smrti dviju grupa toliko sličan. U usporedbama se polazilo od pretpostavke da su tretirani i netretirani slučajevi neovisni jedni o drugima. Ustvari, ta je pretpostavka pogrešna. U početku su svi slučajevi netretirani. Kako vrijeme prolazi, neki pacijenti prime tretman, a vjerojatnost tretmana povećava se proporcionalno vremenu u kojem je bolest prisutna. Stoga oni slučajevi kodkojih neoplastični proces napreduje sporo [i zbog toga su automatski skloniji dugoročnom preživljavanju] imaju veću mogućnost da postanu «tretirani» slučajevi. Međutim, iz istog razloga, vjerojatnije je da će te osobe duže preživjeti, bilo da su tretirane ili ne. Da bi tablice dužine života stvarno reprezentirale netretirane pacijente oboljele od raka, potrebno ih je prilagoditi u skladu s činjenicom da slučajevi koji prirodno duže žive imaju veću vjerojatnost da budu premješteni u kategoriju «tretiranih», nego da ostanu među onima koji su «netretirani do smrti».

Vidi Ravdin, R.G., *et.al,* «Results of a Clinical Trial Concerning The Worth of Prophvlactic Oophorectomv for Breast Carcinoma», *Surgery, Gynecology & Obsetrics,* 131:1055, prosinac 1970. g. Također «Breast Cancer Excision Less with Selection», *Medical Tribune, 6.* listopada 1971. g., str. 1. Također «Breast Cancer Research on Trial«, *Science News,* 30. travnja 1994. g., str. 277,282,283,286.

«Treatment Differences and Other Prognostic Factors Related to Breast Cancer Survival: Delivery Systems and Medical Outcomes«, Anna Lee Feldstein, Hoda Anton-Culver i Paul J. Feldstein, *Journal ofthe American Medical Association,* ISSN:0098-7484,20. travnja 1994. g.

Hardin B. Jones, Ph. D, «A Report on Cancer«, rad iznesen na 11. godišnjoj konferenciji znanstvenih pisaca Američkog društva za rak, New Orleans, 7. ožujka 1969. g.

Čini se da je prividni očekivani životni vijek netretiranih slučajeva raka nakon takvogprilagođavanja tablice duži nego kod tretiranih slučajeva.
[istaknuo autor]

Kolika je, dakle, statistička šansa za dugoročno preživljavanje od pet ili više godina nakon operacije? To, kako kažu, ovisi o dijelu tijela koji je zahvatio rak, brzini njegovog rasta i o tome je li se proširio na sekundarno područje. Na primjer, dva najčešća oblika raka koji zahtijevaju operaciju jesu rak dojke i rak pluća. Kod raka dojke samo šesnaest posto pozitivno reagira na operaciju ili terapiju rendgenskim zračenjem. Kod raka pluća postotak pacijenata koji će preživjeti pet godina nakon operacije varira između pet i deset posto.[9] A to šu optimistične brojke u usporedbi s očekivanim preživljavanjem kod nekih drugih tipova raka kao što su, na primjer, korionepiteliomi testisa.

Kada govorimo o raku koji je metastazirao na sekundarne lokacije, slika postaje praktički beznadna - s operacijom ili bez nje. Kako je to jedan specijalist za rak sažeo bez uvijanja:

> Pacijent kod kojega prilikom prvog pregleda postoje klinički vidljive udaljene metastaze ima praktički beznadnu prognozu kao i pacijenti kod kojih metastaze u isto vrijeme nisu primijećene, ali se kasnije jave na liječenje s udaljenim metastazama.[10]

Objektivna je procjena, stoga, daje statistička stopa dugoročnog preživljavanja nakon operacije, u najboljem slučaju, prosječno samo deset ili petnaest posto. A nakon što rak metastazira na drugo mjesto, operacija nema gotovo nikakvu vrijednost u pogledu preživljavanja. Razlog je to što, poput drugih terapija koje odobrava ortodoksna medicina, operacija uklanja samo tumor. Ne uklanja uzrok.

Argumenti za terapiju rendgenskim zrakama isti su kao i za operaciju. Cilj je ukloniti tumor, ali spaljivanjem umjesto izrezivanja. Ovdje se, također, u prvom redu uništavaju nekancerozne stanice. Što je tumor zloćudniji, to je otporniji na radioterapiju. Kad ne bi bilo tako, terapija rendgenskim zračenjem imala bi visok postotak uspješnosti - koji, naravno, nema.

Ako se prosječan tumor sastoji od kanceroznih i nekanceroznih stanica, i ako je zračenje razornije za nekancerozne nego za kancerozne stanice, onda je

Vidi «Results of Treatment of Carcinoma of the Breast Based on Pathological Staging», F.R.C Johnstone, dr. med., *Surgery, Gynecology & Obstetrics,* 134:211,1972. Također «Consultant's Comment», George Crile ml., dr. med., *Calif. Medical Digest,* kolovoz 1972. g., str. 893. Također «Project at better Lung Cancer Survival«, Medical tribune, 20. listopada 1971. g. Vidi također izjavu dr. Lewisa A. Leonea, direktora odjela za onkologiju Bolnice Rhode Island u Providenceu, citiranu u «Cancer Controls Still Unssuccessful», *LA. Herald Examiner,* 6. lipnja 1972. g., str. c-12.

[10] **Johnstone, «Results of Treatment of Carcinoma of the Breast», *op. cit.***

logično očekivati da rezultati budu *smanjenje veličine* tumora kao i *povećanje postotka zloćudnosti.* Ustvari, upravo to se i događa.

Komentirajući taj mehanizam, dr. John Richardson objasnio ga je ovako:

> Zračenje i/ili otrovi koji oponašaju zračenje zaista smanjuju opipljivu, očiglednu ili mjerljivu tumorsku tvorbu. Često to smanjenje može biti do sedamdeset pet posto mase tvorbe ili više. Zračenje i otrovi jesu sredstva sa selektivnim djelovanjem. Oni selektivno ubijaju sve osim definitivno neoplastičnih [kanceroznih] stanica. Na primjer, dobroćudni miom maternice obično se pod zračenjem istopi kao snijeg na suncu. Ako u takvom tumoru ima neoplastičnih stanica, one će ostati. Veličina samog tumora tako se može smanjiti za devedeset posto, dok će se relativna koncentracija definitivno neoplastičnih stanica time povećati za devedeset posto.
>
> Kao što svi klinički liječnici znaju - ili bi barem trebali znati - pacijentovo opće zdravlje ne popravlja se u značajnoj mjeri nakon što su zračenje ili otrovi smanjili vidljivu tvorbu u leziji. Naprotiv, često dolazi do eksplozivnog ili fulminantnog povećanja biološke malignosti lezije. Karakteristična je u vezi s time pojava difuznih metastaza i naglo slabljenje opće vitalnosti, nakon čega ubrzo slijedi smrt.[11]

I tako vidimo da rendgenska terapija trpi od istih nedostataka kao i operacije. Ali ima i jedan nedostatak više: zapravo povećava vjerojatnost da će se rak razviti u drugim dijelovima tijela.

Pretjerano izlaganje zračenju djelotvoran je način da se izazove rak. To je prvi put dokazano u slučaju preživjelih u Hirošimi. Kod njih je zamijećeno povećanje učestalosti raka. U međuvremenu su to potvrdile mnoge nezavisne studije. Na primjer, nedavni naslov u jednim nacionalnim novinama kaže nam: OTKRIVEN 'ALARMANTAN' BROJ SLUČAJEVA RAKA KOD LJUDI KOJI SU IMALI TERAPIJU RENDGENSKIM ZRAKAMA PRIJE 20 GODINA.[12]

Standardni priručnik za registrirane medicinske sestre *Textbook of Medical Surgical Nursing* najkategoričniji je po tom pitanju. U njemu piše:

> To pitanje važno je za javno zdravlje jer potencijalno uključuje velik broj ljudi koji mogu biti izloženi niskim razinama zračenja tijekom dugog vremenskog razdoblja. Klasičan primjer predstavljaju žene koje su početkom 1920-ih godina radile na bojenju kazaljki satova i budilica svjetlećim bojama (koje su sadržavale radij). Godinama kasnije, zbog kancerogenog učinka radija javljao se sarkom kostiju. Slično tome, leukemija se češće javlja kod radiologa nego kod drugih liječnika. Još jedan primjer su preživjeli iz Hirošime u kojih je bilo vidljivo djelovanje niskih razina zračenja...

Otvoreno pismo zainteresiranim liječnicima, studeni 1972. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

***National Enauirer,* 7. listopada 1973. g., str. 29.**

> Među najozbiljnije kasne posljedice radijacijskog oštećenja spada povećana osjetljivost na maligne metaplazije i razvoj raka na mjestima ranijeg ozračenja. Dokazi navedeni u korist ovog odnosa govore o povećanoj učestalosti karcinoma kože, kostiju i pluća nakon razdoblja latencije od dvadeset i više godina, tj. od vremena kad su ta mjesta bila ozračena. Dodatnu podršku pružaju relativno visoka učestalost karcinoma štitnjače sedam i više godina nakon niske doze zračenja na području grudne žlijezde u djetinjstvu, kao i povećana učestalost leukemije nakon ozračenja cijelog tijela u bilo kojoj dobi.[13]

Godine 1971. istraživački tim sa Sveučilišta u Buffalou pod vodstvom dr. Roberta W. Gibsona izvijestio je da manje od dvanaest rutinskih medicinskih snimaka istog dijela tijela povećava rizik od leukemije kod muškaraca za barem šezdeset posto.[14] Drugi znanstvenici sve su zabrinutiji zbog rastuće zaluđenosti Amerikanaca rendgenskim zrakama i mole da se to ludilo zaustavi, tražeći čak i ukidanje pokretnih rendgenskih jedinica za snimanje pluća radi otkrivanja TBC-a.[15] A ta «rutinska» rendgenska snimanja bezopasno su blaga u usporedbi s intenzivnim zračenjima koja se danas emitiraju u tijela oboljelih od raka.

Rendgenske zrake izazivaju rak zbog barem dva faktora. Prvo, one nanose fizičku štetu tijelu, koja potiče stvaranje stanica trofoblasta u sklopu procesa ozdravljenja. Drugo, one slabe ili uništavaju stvaranje bijelih krvnih zrnaca koja, kao što smo vidjeli, tvore imunološki obrambeni mehanizam, prvu crtu obrane tijela protiv raka.

Kada se radi o statistikama, malo je ili nimalo dokaza da zračenje zaista povećava pacijentove izglede za preživljavanje. Nacionalni projekt za kirurgiju i pomoćna sredstva kod raka dojke, koji smo ranije spomenuli u vezi s operacijama, također je proveo studije o učincima zračenja. Evo sažetka njihovih otkrića:

> ...postoperativno zračenje nije pacijentima tretiranima na taj način pružilo zamjetljive prednosti u smislu da poveća udio onih koji neće imati problema tijekom narednih pet godina.[16]

U kolovozu 1998. godine *Science News* objavio je pregled podataka bilježenih tijekom više od 30 godina i izvijestio da zračenje može zapravo *smanjiti* izglede pacijenta za preživljavanje: *

Brunner, Emerson, Ferguson i Doris Suddarth, *Textbook of Medical-Surgical Nursing* (Philadelphia: J.B. Lippincott Co., 1970.) 2. izdanje, str. 198.

[14] «Too Many X-Rays Increase Risk of Leukemia, Study Indicates*, *National Enauirer,* 5. prosinca 1971. g., str. 11.

[15] «Top FDA Officials Warn: Chest X-Rays in Mobile Vans Are Dangerous and Must be Stopped», *National Enauirer,* 10. rujna 1972. g., str. 8.

[6] Fisher, B„ *et. al,* «Postoperative Radiotherapy in the Treatment of Breast Cancer; Results of the NSAPP Clinical Trial», Annals of Surgery, 172, br. 4, listopad 1970. g.

> Podaci iz devet studija... pokazuju da tretmani zračenjem nakon operacije zapravo smanjuju izglede za preživljavanje mnogih pacijenata, pogotovo onih kod kojih se rak u početku nije proširio. Rezultati su objavljeni u časopisu *Lancet* od 25. srpnja... Stopa preživljavanja 2 godine nakon operacije bila je 48 posto za one koji su primili tretmane zračenjem i 55 posto za pacijente koji su imali samo operaciju.[17]

^ PrV> [D <L O G/tJ/L.

To je neugodna činjenica za radiologe jer dovodi u pitanje smisao njihova rada u medicinskoj zajednici. Zbog toga se ne može očekivati da ćete čuti kako o tim pitanjima raspravljaju radiolozi ili oni čija primanja ovise o izradi, prodaji, upotrebi ili održavanju linearnih akceleratora vrijednih milijune dolara. Iznenađuje, stoga, kad čujemo kako su o tim istinama otvoreno progovorila tri radiologa na istom podiju tijekom jednog medicinskog skupa. Bili su to William Powers, dr. med., direktor Odjela za radijacijsku terapiju na Medicinskom fakultetu sveučilišta u Washingtonu, Phillip Rubin, dx_ m£d$_{JJL}$jačelnik Odjela za radioterapiju na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rochesteru i Vera. Peters, dr. med., iz Bolnice Princess Margaret u Torontu, Kanada. Dr. Powers je izjavio:

> Iako se predoperativna i postoperativna terapija zračenjem već desetljećima često koriste, još uvijek nije moguće dokazati nedvojbenu kliničku korist od tog kombiniranog tretmana...

Čak i ako se stopa izlječenja zaista poveća kombinacijom zračenja i terapije, nužno je utvrditi štetu u povećanom pobolu koji se može javiti kod pacijenata bez povoljne reakcije na dodatnu terapiju.[18]

Ono što dr. Powers misli kada kaže «povećan pobol» jest činjenica da zbog zračenja ljudi obolijevaju. U studiji provedenoj na Sveučilištu Oxford utvrđeno je da je mnogo žena koje su primile zračenje umrlo od srčanog udara jer su im srca bila oslabljena tretmanom.[19] Zračenje također slabi imunološki sustav, što može dovesti do smrti uslijed sekundarnih uzroka kao što je upala pluća. Mnogi pacijenti kojima na smrtnom listu piše da su umrli od zatajenja srca, upale pluća ili zatajenja disanja zapravo su umrli od raka ili - da budemo precizniji - od *tretmana* raka kojemu su se podvrgli. Statistike o raku - temeljene na podacima iz smrtnih listova - skrivaju istinu o neuspješnosti ortodoksne terapije protiv raka.

«Lung Cancer Radiation Questioned», *Science News,* 1. kolovoza 1998. g., str. 68.

[18] «Preoperative and Postoperative Radiation Therapy for Cancer», govor na Šestoj nacionalnoj konferenciji o raku održanoj pod sponzorstvom Američkog društva za rak i Nacionalnog instituta za rak, Denver, Colorado, 18.-20. rujna 1968. g.

[19] Breast Cancer Update/Q & A, Ridgely Ochs, *Newsday,* 19. prosinca 1995. g., str. B23.

Na spomenutoj konvenciji radiologa, dr. Phillip Rubin iznio je pregled statistika o preživljavanju raka objavljenih u časopisu *Journal of the American Medical Association*. Zatim je zaključio:

> Klinički dokazi i statistički podaci iz brojnih pregleda citiraju se kako bi se ilustriralo da se nije postiglo nikakvo povećanje preživljavanja dodatnim zračenja.

Tome je dr. Peters dodala:

> Kod karcinoma dojke stopa smrtnosti i dalje se podudara sa stopom učestalosti, što dokazuje da nije bilo pravog poboljšanja uspješnosti tretiranja bolesti u proteklih trideset godina, iako je tijekom tog vremena bilo tehničkih poboljšanja i u kirurgiji i u radioterapiji.

Usprkos činjenici da su iskustva gotovo svih liječnika suprotna, Američko društvo za rak i dalje javnosti lupeta o tome kako *njihove* statistike pokazuju veću stopu oporavka među tretiranim pacijentima nego među netretiranima. Na kraju krajeva, da nije tako, zašto bi itko trošio novac ili pristajao na bolove i nagrđivanje tijela koji su posljedica ortodoksnih tretmana? Ali, kako se samo mogu izvlačiti s takvim otvorenim lažima?

Odgovor je da oni zapravo ne lažu - samo su malo iskrivili istinu. Drugim riječima, oni samo prilagođavaju metodu prikupljanja i evaluacije statistika kako bi dobili željene rezultate. Prema riječima dr. Hardina Jonesa:

> Evaluacija kliničke reakcije na tretiranje raka operacijom i zračenjem, odvojeno ili u kombinaciji, dovodi do sljedećih otkrića:
>
> Dokazi u prilog više stope preživljavanja tretiranih grupa u odnosu na netretirane neobjektivni su zbog metode definiranja grupa. Sve prijavljene studije uzimaju na razmatranje slučajeve u vrijeme nastanka bolesti i prate ih do smrti ili do kraja trajanja studije. Ako osobe u netretiranoj ili središnjoj grupi umru *bilo kada* tijekom provođenja studije, prijavljuju se kao smrti u kontrolnoj grupi. Međutim, u tretiranoj grupi, smrti koje se dogode prije završetka tretmana isključuju se iz statistika, budući da ti pacijenti više ne zadovoljavaju kriterije utvrđene definicijom izraza «tretiran». Što je više vremena potrebno za završetak tretmana, kao, na primjer, u višestupanjskoj terapiji, to je pogreška veća...
>
> Kad se uračuna taj učinak, uobičajene malignosti pokazuju upadljivo sličnu stopu smrtnosti, bilo da se tretiraju ili ne.[20]

[20] Jones, «A Report on Cancer», *op. cit.*

Takva statistička pogreška je značajna, ali teško da bi mogla biti odgovorna za najdražu tvrdnju Američkog društva za rak kako je «zabilježeno milijun i pol ljudi izliječenih od raka zahvaljujući naporima medicinske struke i Američkom društvu za rak kojem pomaže FDA.»[21]

Odgovor leži u činjenici da postoje neki oblici raka, kao što je rak kože, koji vrlo dobro reagiraju na tretman. Često prestanu rasti ili nestanu čak i bez tretmana. Rijetko su fatalni. Ali oni pogađaju velik broj ljudi - dovoljno da to *drastično* promijeni statističke tablice. U početku se različiti oblici raka kože nisu uključivali u nacionalne tablice. Osim toga, u to je vrijeme vrlo malo ljudi tražilo medicinski tretman kožnih poremećaja, jer su ih radije tretirali domaćim lijekovima, od kojih su mnogi, usput rečeno, djelovali jednako dobro kao i današnje znanstveno prihvatljivije tehnike.

U svakom slučaju, kako su liječnici postajali sve brojniji, a ljudi sve imućniji te u mogućnosti potražiti stručnu liječničku pomoć, i kako su stari narodni lijekovi bili sve manje cijenjeni, broj *prijavljenih* slučajeva raka kože postupno je rastao pa ga danas Američko društvo za rak navodi kao «referentni podatak«. Tako sve što su trebali učiniti, kako bi dobili većinu od tih milijun i pol «izliječenih», bilo je - izmijeniti svoje statistike, uključivši u njih i rak kože - *abrakadabra!*

Kako je otkrio dr. Hardin Jones:

> Počevši od 1940. godine razni dvojbeni stupnjevi malignosti počeli su se, redefiniranjem naziva, klasificirati kao rak. Nakon tog datuma udio izlječenja «raka» s «normalnim» očekivanim životnim vijekom brzo je porastao, u skladu s udjelom uključenih dvojbenih dijagnoza.[22]

Američko društvo za rak tvrdi da pacijenti danas preživljavaju duže zahvaljujući ortodoksnoj terapiji. Ali ljudi *ne* žive duže nakon što *dobiju* rak; oni žive duže nakon što im se *dijagnosticira* rak. Uz moderne dijagnostičke tehnike rak se može otkriti u ranijoj fazi. Vrijeme između dijagnoze i smrti *jest* ***duže,*** ali dužina samog života uopće se nije povećala.[23] To je samo još jedna statistička varka.

Kod primjene terapija rendgenskim zrakama smanjuje se broj leukocita u tijelu, zbog čega pacijent postaje osjetljiviji na infekcije i druge bolesti. Takvi pacijenti često podlegnu, na primjer, upali pluća umjesto raku. I, kao što je ranije rečeno, to je ono što piše na smrtnom listu - kao i u statistikama. Kao što je primijetio dr. Richardson:

Pismo gđe Glenn E. Baker, glavne direktorice, Južni okrug, ACS, upućeno g. T. G. Kentu, objavljeno u *Cancer Newsjournal* siječanj/veljača 1972. g., str. 22.

22 **Jones, «A Report on Cancer«, *op. cit.***

23 **Robert N. Proctor, *Cancer Wars: How Politics Shapes What We Know and Don't KnowAbout Cancer* (New York: Basic Books, 1995.), str. 4.**

> Vidio sam pacijente koji su zbog zračenja kralježnice kobaltom ostali paralizirani, a nakon vitaminskog tretmana njihov je HCG test bio jedva pozitivan. Kod tih smo pacijenata uklonili rak, ali zbog radiogenog manipuliranja ne mogu hodati... Umrijet će od kobalta, a ne raka.[24]

Postoji stari vic o liječniku koji je nesretnoj udovici rekao: «Bit će vam drago čuti da smo izliječili bolest vašeg supruga neposredno prije no što je umro.». Smrt američkog senatora Paula Tsongasa u siječnju 1997. godine bila je dokaz da to nije vic. U njegovom nekrologu je pisalo: «Tsongas je hospitaliziran 3. siječnja zbog problema s jetrom izazvanih tretmanima protiv raka. U trenutku svoje smrti bio je izliječen od raka.»

Ako je pacijent dovoljno jak da preživi zračenje, problem i dalje nije riješen. Nakon što je rak metastazirao na drugo mjesto, praktički nema izgleda da pacijent preživi. Osim što nema gotovo nikakvu vrijednost u pogledu preživljavanja, za radioterapiju je također karakteristično da potiče širenje raka koji bi trebala suzbijati.

Jedna je od najrazvikanijih tvrdnji Američkog društva za rak da rano otkrivanje i tretiranje povećavaju izglede za preživljavanje. To je jedan od onih slogana koji dovode milijune ljudi u ordinacije njihovih liječnika na mistično iskustvo zvano godišnja kontrola. «Pregled i kontrola» mogu biti djelotvoran poticaj za prihode industrije raka, ali njihova medicinska vrijednost nije toliko dokazana kao što bi se dalo zaključiti iz medijske kampanje. Kao što je dr. Hardin Jones jasno rekao:

> U pogledu trajanja malignih tumora prije tretmana, nijedna studija nije utvrdila razvikani odnos između ranog otkrivanja i boljeg preživljavanja nakon tretmana... Ozbiljni pokušaji da se brzi tretman dovede u vezu s izgledima za izlječenje bili su neuspješni. Kod nekih tipova raka primijećeno je suprotno od očekivane veze između kratkog trajanja simptoma i visokih izgleda za «izlječenje». Dugo trajanje simptoma prije tretmana kod nekoliko tipova raka dojke i grla maternice povezano je s dužim preživljavanjem od uobičajenoga... Ni vrijeme ni opseg tretmana prave malignosti osjetno ne mijenjaju prosječan tijek bolesti. Postoji mogućnost da tretman pogorša prosječnu situaciju.[25]

S obzirom na sve to, razdražujuće je slušati kako glasnogovornici ortodoksne medicine neprestano upozoravaju javnost da je upotreba laetrila štetna, uz argument da se zbog uzimanja laetrila oboljeli od raka neće izliječiti od «dokazanih» lijekova. Proglas dr. Ralpha "VVeilersteina iz Kalifornijskog

Pismo Johna Richardsona, dr. med., G. Edwardu Griffinu od 2. prosinca 1972. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

25

Jones, «A Report on Cancer», *op. cit.*

zavoda za javno zdravstvo s početka ovog poglavlja tipičan je primjer. Ali dr. VVeillerstein ima dvije slabe točke. U prvom redu, vrlo je mali broj pacijenata koji traže terapiju laetrilom, a da već nisu bili podvrgnuti takozvanim «modernim kurativnim metodama« operacija i zračenja. Ustvari, mnoge od njih proglasili su beznadnim slučajevima nakon što te metode nisu dale rezultata. Ti ljudi se tek nakon operacija i zračenja okreću vitaminskoj terapiji kao posljednjoj šansi. Tako je prigovor dr. Vveilersteina usmjeren na iskonstruirani problem. Ali važnija od toga je činjenica da tretmani koje zagovara Vveilerstein jednostavno *ne djeluju*.

Boreći se poput usamljenog ratnika u neprijateljskom uporištu, dr. Dean Burk iz Nacionalnog instituta za rak uporno je nazivao stvari pravim imenom. U pismu svom šefu, dr. Franku Rauscheru, rekao je:

> Usprkos gore spomenutim dokazima... službenici Američkog društva za rak, pa čak i Nacionalnog instituta za rak, nastavili su javnosti objašnjavati da otprilike svaki četvrti slučaj raka danas biva «izliječen» ili «kontroliran», ali to rijetko ili nikada ne potkrepljuju statističkim ili epidemiološkim dokazima. A ti dokazi su nužni da takva izjava bude i znanstveno smislena, koliko god ona bila djelotvorna za prikupljanje sredstava. Takva je izjava pogrešna zato što skriva činjenicu da, kod sistemskog ili metastatskog raka, stvarna stopa kontrole u vidu konvencionalnog petogodišnjeg preživljavanja jedva da je veća od jedan prema dvadeset...[26]
> Netko bi mogao upitati dr. Vveilersteina gdje su sve te moderne kurativne metode na koje se on, Kalifornijsko savjetodavno vijeće za rak i velik broj administratora tako govorljivo pozivaju?.. Ne, metastazirani rak, u svojim raznim oblicima i vrstama ostaje, u najvećoj mjeri, jednako «neizlječiv» kao što je bio u vrijeme Kefauverovog amandmana prije deset godina.[27]

Statistike Američkog društva za rak su fascinantne. One se sastoje od mnogo stranica tablica i dijagrama koji prikazuju rak prema lokaciji, spolu, dobi i geografiji. Ali kad se radi o konkretnim brojkama o tim «dokazanim izlječenjima« - nema ničega. Postoji samo nepotkrijepljena tvrdnja: «Danas svaki treći pacijent biva spašen, za razliku od svakog petog prije jedne generacije.«. To možda jest, a možda nije istina, ovisno o definiciji riječi *spašen*. Ali čak i ako to ne osporimo, moramo imati na umu da također postoji odgovarajuće povećanje broja onih koji *obolijevaju* od raka. Zašto je tako? Evo službenog objašnjenja:

> Glavni faktori jesu povećanje dobi stanovništva i broja stanovnika. Znanost je pobijedila mnoge bolesti pa se prosječan životni vijek Amerikanaca produžio. Duži život vodi čovjeka u dob u kojoj rak najčešće pogađa - od petog desetljeća života nadalje.

Pismo Deana Burka Franku Rauscheru; Griffin, *Private Papers, op. cit,* str. 3.

Pismo Deana Burka članu Kongresa Freyu ml.; Griffin, *Private Papers, op. cit,* str. 5.

Sve je to naoko uvjerljivo - dok se ne prouče činjenice:

Prvo, povećanje broja stanovnika nema nikakve veze s time. Statistike «svaki treći» i «svaki peti» *proporcijske* su, a ne *brojčane*. One predstavljaju *omjere* koji vrijede bez obzira na veličinu populacije.

Drugo, prosječan životni vijek stanovništva od 1980. do 1996. godine produžio se za manje od tri godine. To nikako ne može objasniti drastično povećanje smrtnosti od raka u tom istom razdoblju.

I treće, starija životna dob uopće ne mora biti faktor - o čemu neosporno svjedoče Hunze i Abhazi kod kojih nema slučajeva raka.

U svibnju 1986. godine oblaci propagande raspršili su se i sunčeva zraka istine probila se do medicinskih medija. The *New England Journal of Medicine* objavio je izvještaj Johna C. Bailara III. i Elaine M. Smith. Dr. Bailar je radio u Odjelu za biostatistiku harvardskog Fakulteta za javno zdravlje; dr. Smith je radila na Medicinskom centru Sveučilišta u Iowi. Njihov izvještaj bio je brutalno iskren:

> Čini se da su neke mjere koje su poduzete u praćenju raka dovele do značajnog napretka, neke pak do značajnog nazadovanja, dok kod nekih nije bilo većih promjena. Koju god mjeru odabrali, ona nam ukazuje kako na neviđeni uspjeh u borbi protiv raka tako i na katastrofu.
>
> Najbolju mjeru napretka u borbi protiv raka po našem mišljenju predstavlja kombinirana stopa smrtnosti za sve oblike raka, dobno prilagođena američkom standardu iz 1980. godine. Ta mjera uklanja učinke promjene dobnog sastava i broja stanovnika, sprječava selektivno iznošenje podataka kako bi se potkrijepila određena gledišta, svodi na minimum učinke promjena u dijagnostičkim kriterijima koje su povezane s nedavnim napretcima u pregledima i otkrivanju i izravno mjeri ishod koji nas najviše zanima - smrt...
>
> Dobno prilagođene stope smrtnosti pokazuju spor i postojan rast tijekom nekoliko desetljeća i nema dokaza ni o kakvom novijem trenda smanjivanja. U tom kliničkom smislu gubimo rat protiv raka... Glavni je zaključak taj da približno **35** godina intenzivnih napora usmjerenih na poboljšanje tretmana moramo ocijeniti kao uvjetni neuspjeh.[28]

U nastavku izvještaja, objavljenom jedanaest godina kasnije, Dr. Bailar je otkrio da se turobna slika nije popravila. Rekao je: «Desetljećima ulažemo najveće napore: milijarde dolara potpora, najbolje znanstvene talente kojima raspolažemo. Ništa od toga nije dalo rezultate.«.[29]

«Progress Against Cancer?» ***New England Journal of Medicine,*** **8. svibnja 1986. g., str. 1231.**

«$30 billion 'War on Cancer' a bust?» ***USA Today,*** **29. svibnja 1997. g., str. 1.**

Jasno je da Američko društvo za rak - ili barem netko na vrlo visokom položaju u njemu -američkom narodu pokušava prodati maglu. Činjenice govore - unatoč ACS-ovim statistikama - da ortodoksna medicina *nema* «dokazane lijekove za rak», a ono što *ima* žalosno je nedostatno s obzirom na prestiž koji uživa, novac koji prikuplja i snobovski prezir kojim obasipa svakoga tko ne prihvaća njezine tretmane.

11

Nova dimenzija ubojstva

Dokaz da su lijekovi protiv raka nedjelotvorni i da izazivaju rak; FDA je odobrila eksperimente na ljudima koji su doveli do smrti od lijekova umjesto od raka.

SLJEDEĆI ČLANAK POJAVIO se u *Los Angeles Timesu* 18. kolovoza 1973. godine pod naslovom: UBOJSTVO «LIJEKOM» ZA RAK - LAETRILOM:

> Los Angeles (UPI) - Predsjednica kalifornijske podružnice Američkog društva za rak u srijedu je proizvođače i distributere lijeka laetrila nazvala «širiteljima obmana i čistog nadriliječništva».
>
> Helene Brown... rekla je da je FDA redovno testirala laetril, dobila negativne rezultate i zabranila njegovu upotrebu kao lijeka za rak.
>
> Nadriliječenje raka je «nova dimenzija ubojstva« prema gđi Brown koja je rekla... da se danas 10 vrsta raka može izliječiti ili kontrolirati kemoterapijom - tretiranjem bolesti lijekovima.

Ni mjesec dana kasnije, govoreći na ACS-ovoj nacionalnoj konferenciji o njezi pacijenata oboljelih od raka, gđa Brown otvoreno je izjavila: «Trenutačno medicinsko znanje omogućuje izlječenje sedamdeset posto svih vrsta raka, ako se otkriju rano.»[1]

Glasnogovornici Američkog društva za rak nikad se ne umore od ponavljanja mita o «dokazanim lijekovima«. Ali rijetko izgledaju toliko smiješno u očima onih koji nešto znaju o pravim statistikama o preživljavanju kao kada govore o izlječenjima *kemoterapijom.*

«Cancer Quacks Deadly», (AP) ***The Clarion Ledger,*** **(Miss.), 13. rujna 1973. g.**

Vidjeli smo kratak pregled bijednih rezultata ortodoksne kirurgije i zračenja. Međutim, uspjesi takozvanih *lijekova* protiv raka još su slabiji. Glavni je razlog taj što je većina tih lijekova koji su trenutačno u upotrebi vrlo otrovna, ne samo za rak, nego i za tijelo općenito. Mnogo su pogubniji za zdravo tkivo nego za malignu stanicu.

Sve tvari mogu biti otrovne ako se uzmu u dovoljno velikoj količini. To vrijedi za aspirin, šećer, laetril pa čak i vodu. Ali za razliku od tih tvari, lijekovi protiv raka nisu otrovni zbog predoziranja ili nuspojava, nego im je to *primarni* učinak. Drugim riječima, njihova otrovna priroda ne tolerira se samo kao nužna cijena koju treba platiti da se postigne neki željeni učinak, ona *jest* željeni učinak.

Te kemikalije biraju se zato što imaju svojstvo razlikovanja različitih tipova stanica i, zbog toga, truju neke tipove stanica više nego druge. Ali nemojte odmah zaključiti da prepoznaju razliku između kanceroznih i nekanceroznih stanica, ubijajući samo kancerozne, jer nije tako.

Stanični otrovi koji se danas koriste u ortodoksnoj terapiji protiv raka ne mogu razlikovati kancerozne od nekanceroznih stanica. Umjesto toga, oni djeluju tako da prave razliku između stanica koje rastu brzo i stanica koje rastu sporo ili uopće ne rastu. Ciljaju na stanice koje se aktivno dijele. Posljedica toga je da ne ubijaju samo stanice raka koje se dijele nego i mnoštvo normalnih stanica u tijelu koje su također u procesu diobe.

Teoretski, one kancerozne stanice koje se dijele brže od normalnih stanica bit će uništene prije no što pacijent može umrijeti, ali to je cijelo vrijeme «neizvjesna trka». U slučaju kanceroznih stanica koje se dijele istom brzinom, ili čak sporije od normalnih stanica, ne postoji čak ni *teoretska* šansa za uspjeh.

U svakom slučaju, cilj tih lijekova je trovanje sustava pa su bolovi i mučnine koji zbog toga nastaju često veća patnja od same bolesti. Otrovi pogađaju krvne stanice prilikom diobe i uzrokuju trovanje krvi. Gastrointestinalni sustav zahvaćaju konvulzije, uzrokujući mučninu, dijareju, gubitak apetita, grčeve i sve veću slabost. Stanice dlaka brzo rastu pa tijekom tretmana otpada kosa. Zahvaćeni su i reproduktivni organi, što uzrokuje sterilnost. Mozak postaje umoran. Vid i sluh slabe. Svaka moguća funkcija poremeti se i pacijenti osjećaju takve bolove da bi mnogi od njih radije umrli od raka nego nastavili tretman.

Ironično je da osoblje koje daje te lijekove pacijentu poduzima velike mjere opreza kako bi bilo sigurno da se i samo ne izlaže njima. Standardni priručnik za medicinsko osoblje *Handbook of Cancer Chemotherapy* daje ovo upozorenje:

> Potencijalni rizici povezani s rukovanjem citotoksičnim sredstvima postali su problem za zdravstvene radnike. U literaturi se navodi da zdravstveni radnici koji se ne pridržavaju mjera sigurnog rukovanja osjećaju razne simptome kao što su nadraženost oka, membrane i kože, ali i vrtoglavicu, mučnine i glavobolje. Pored toga, i dalje se istražuje moguća veza s mutagenezom i teratogenezom

> [deformirane bebe]. *Za mnoga kemoterapijska sredstva, posebice alkilirajuća sredstva* poznato je da su karcinogena* [uzrokuju rak] *u terapijskim dozama.* [istaknuo autor][2]

Budući da su ti lijekovi tako opasni, *Chemotherapy Handbook* navodi šesnaest sigurnosnih procedura OSHA-e (Agencija za sigurnost i zdravlje na radu) za medicinsko osoblje koje radi u njihovoj blizini. To uključuje nošenje jednokratnih maski i odijela, naočala i *dvostrukih* rukavica od lateksa. Agencija za zaštitu okoliša, pod kategorijom «opasni otpad», regulira proceduru za zbrinjavanje potrošenih igala i druge opreme koja se koristi s tim lijekovima. Ipak, te iste tvari ubrizgavaju se izravno u krvotok nesretnih pacijenata kako bi ^*izliječile* rak od kojega boluju!

Mnogi od tih lijekova opisuju se kao *radiomimetici,* što znači da oponašaju ili stvaraju isti učinak kao zračenje. Zbog toga također suzbijaju imunološki sustav i to je jedan od razloga zašto pridonose širenju raka na druga područja. Ali dok su rendgenske zrake uglavnom usmjerene na samo jedno ili dva mjesta, te kemikalije vrše svoj smrtonosni utjecaj na svaku stanicu u tijelu. Kao što je istaknuo dr. John Richardson:

> I terapija zračenjem i pokušaji «trovanja» kod domaćina izazivaju snažnu imunosupresiju koja uvelike povećava osjetljivost na metastaze. Bilo bi sasvim iracionalno pokušati tretirati rak imunološki i/ili fiziološki i istovremeno davati imunosupresante u obliku zračenja bilo koje vrste, metotreksata, **5**-FU, citoksina ili sličnih beskorisnih i opasnih *općih* staničnih otrova. Svi ti tretmani, kao što znamo, koriste se za sprječavanje pojave odbacivanja koja je povezana s transplantacijom organa. Čitav je fiziološki smisao racionalne terapije protiv raka *pojačati* pojavu odbacivanja.[3]

Gledište da toksični lijekovi «protiv raka» obično postižu upravo suprotno od onoga što im je namjena nije ograničeno na pobornike laetrila. To je životna (ili bismo možda trebali reći smrtna?) stvarnost koja je postala široko prihvaćena čak i među onima koji primjenjuju te lijekove. Dr. John Trelford s Odjela za porodiljstvo i ginekologiju Bolnice Državnog sveučilišta u Ohioju, na primjer, je rekao:

> Čini se da danas kemoterapija ginekoloških tumora ne produžava očekivani životni vijek osim u sporadičnim slučajevima... Problem slijepe primjene kemoterapije znači ne samo gubitak učinka lijeka nego i *smanjenje pacijentove otpornosti na stanice raka* zbog otrovnosti tih sredstava, [istaknuo autor][4]

Roland T. Skeel, dr. med., i Neil A. Lachant, dr. med., *Handbook of Cancer Chemotherapy; Fourth Edition* (New York: Little, Brown and Company, 1995.)

Otvoreno pismo zainteresiranim liječnicima, studeni 1972. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

[4] «A Discussion of the Results of Chemotherapylogical Cancer and the Hosts Immune Response», Zbornik radova Šeste nacionalne konferencije o raku, *op. cit.*

Dr. Trelford nije usamljen u svojim zapažanjima. Izvještaj Southern Research Instituta, datiran 13. travnja 1972. godine, na temelju istraživanja provedenog za Nacionalni institut za rak pokazuje da većina prihvaćenih lijekova iz kategorije «dokazanih lijekova« Američkog društva za rak izaziva rak kod laboratorijskih životinja koje su prethodno bile zdrave![5]

U hrabrom pismu dr. Franku Rauscheru, svom nadređenom u Nacionalnom institutu za rak, dr. Dean Burk osudio je politiku daljnjeg prihvaćanja tih lijekova na Institutu kada svi *znaju* da uzrokuju rak. On je tvrdio:

> Ironično je da su praktički sva kemoterapijska sredstva protiv raka - koja trenutačno imaju odobrenje Uprave za hranu i lijekove za primjenu ili testiranje na ljudima koji boluju od raka - (1) vrlo ili na različite načine *otrovna* u korištenim dozama; (2) izrazito *imunosupresivna,* to jest destruktivna za pacijentovu prirodnu otpornost na različite bolesti, uključujući rak; (3) uglavnom vrlo *karcinogena* [uzrokuju rak]... Te sada pouzdano utvrđene činjenice objavljene su u brojnim publikacijama samog Nacionalnog instituta za rak, kao i u publikacijama iz čitavih Sjedinjenih Država i, zapravo, iz cijelog svijeta. Također, ovo što je upravo rečeno o kemoterapijskim sredstvima protiv raka koja je odobrila FDA vrijedi, iako možda u manjoj mjeri, i za radiološke i kirurške tretmane raka kod ljudi...
> U Vašem odgovoru na moju raspravu od 19. ožujka spremno ste priznali da lijekovi protiv raka koje je odobrila FDA jesu otrovni, imunosupresivni i karcinogeni, kao što je pokazano.
>
> Ali ste potom, unatoč dokazima (uključujući i Vašu izjavu iz Bijele kuće od 5. svibnja 1972. godine) koji odreda ukazuju na žalosno nisku djelotvornost takvih lijekova izjavili, prilično paradoksalno: »Smatram da je program kemoterapije protiv raka jedna od najboljih programskih sastavnica koje je NCI ikada imao.»... Netko bi se mogao pitati ne stvara li to prilično lošu sliku o «drugim programskim područjima«?...
>
> Iskreno, nikako Vas ne razumijem. Ja tvrdim da se program i niz spojeva s odobrenjem FDA koji imaju «djelotvornost» od samo 5-10% teško mogu opisati riječju «izvrsno», tim više što predstavljaju ukupan plod tridesetogodišnjih napora svih nas na području terapija protiv raka.[6]

Malo je dokaza za dugogodišnje preživljavanje uz kemoterapiju. Evo samo nekoliko navoda negativnih ocjena koje su dali liječnici, od kojih mnogi *i dalje prepisuju kemoterapiju:*

Dr. B. Fisher je, pišući za *Annals ofSurgery* (rujan 1968. g.), ustvrdio:

NCI-jev ugovor o istraživanju PH-43-68-998. Informacija sadržana u pismu Deana Burka članu Kongresa Lou Freyu ml., 30. svibnja 1972. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit,* str. 5.

[6] Pismo Franku Rauscheru od 20. travnja 1973. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

Kao rezultat jake otrovnosti i njegovog nedostatka terapijskog učinka, daljnja upotreba 5-FU kao pomoćne terapije kod operacije dojke u primijenjenom režimu nije opravdana.[7]

Dr. Saul A. Rosenberg, izvanredni profesor medicine i radiologije na Medicinskom fakultetu Sveučilišta Stanford:

Zadovoljavajuća palijacija postiže se kod mnogih pacijenata. Međutim, doći će do neizbježnog recidiva malignog limfoma i, što zbog otpornosti na lijek, što zbog netolerancije na lijek, bolest će se ponovno javiti zahtijevajući prilagodbe kemoterapijskog programa te završiti neuspjehom kontrole procesa bolesti.[8]

Dr. Charles Moertal s Klinike Mayo:

Naši najdjelotvorniji režimi prepuni su rizika, nuspojava i praktičnih problema; nakon što tu cijenu plate svi pacijenti koje smo tretirali, samo će mali postotak biti nagrađen kratkotrajnim razdobljem obično nepotpune regresije tumora... Naši prihvaćeni i tradicionalni kurativni napori, dakle, neuspješni su u 85% slučajeva... Neki pacijenti s gastrointestinalnim rakom mogu imati vrlo dugo preživljavanje *bez ikakvog tretmana,* [istaknuo autor][9]

Dr. Robert D. Sullivan, Odjel za istraživanje raka na Klinici Lahey:

Poduzimaju se enormna istraživanja na području raka kako bi se razvili lijekovi protiv raka za upotrebu u kontroli neoplastičnih bolesti kod ljudi. Međutim, napredak je spor i nikakva kemijska sredstva sposobna za opće kurativno djelovanje na metastazirane oblike raka dosad nisu razvijena.[10]

Ako je istina daje ortodoksna kemoterapija (1) otrovna, (2) imunosupresivna, (3) kancerogena i (4) nedjelotvorna, zašto bi je onda liječnici i dalje koristili? Odgovor je da ne znaju što bi drugo radili. Pacijenti se obično ne šalju na kemoterapiju, osim ako njihovo stanje nije toliko beznadno da se gubitak života ionako čini neizbježnim. Neki liječnicu tu fazu ne zovu *terapija,* nego *eksperimentiranje,* što je, iskreno govoreći, pošteniji opis.

«Surgical Adjuvant Chemotherapy in Cancer of the Breast: Results of A Decade of Cooperative Investigation», *Annals ofSurgery,* 168, br. 3, rujan, 1968. g.

«The Indications for Chemotherapy in the Lymphomas», Sixth National cancer Conference proceedings, *op. cit.*

a

Govor održan u dvorani Kliničkog centra Nacionalnog instituta za rak, 18. svibnja 1972. g.

[10] «Ambulatory Arterial Infusion in the Treatment of Primary and Secondary Skin Cancer«, Zbornik radova Šeste nacionalne konferencije o raku, *op. cit.*

Još jedan razlog za korištenje lijekova u tretiranju raka leži u tome što liječnik nije sklon reći pacijentu da nema nade. On u sebi zna da je nema, ali također zna da pacijent to ne želi čuti i da će potražiti drugog liječnika koji će nastaviti s nekom drugom vrstom tretmana, koliko god on bio beskoristan. Zato rješava problem tako što i dalje predlaže tretman.

U svojoj knjizi *The Wayward Cell, Cancer* (Neobuzdana stanica, rak), dr. Victor Richards jasno kaže da se kemoterapija koristi u prvom redu samo kako bi se pacijenta poticalo da se vraća na tretmane i zbog jačanja njegovog morala dok umire. Ali to nije sve! On kaže:

> Usprkos tome, kemoterapija ima izuzetno vrijednu ulogu jer usmjerava pacijenta na pravilnu medicinsku terapiju, a u pacijenata u kojih je rak u odmakloj fazi ili je liječenje beznadno ne dopušta pomisao da su liječnici digli ruke od njih. ... *Razborita primjena i testiranje potencijalno korisnih lijekova također mogu spriječiti širenje nadriliječenja raka.*[11] [istaknuo autor]

Bože sačuvaj da netko odustane od «dokazanih lijekova« - koji izazivaju mučninu, strašne bolove, širenje raka i priznato su nedjelotvorni - radi takvog «nadriliječništva» kao što je laetril!

Ovdje je, konačno, razotkriven pravi cilj većine takozvanih «edukacijskih» programa ortodoksne medicine - psihološki uvjetovati ljude da ne probaju nij ednu alternativnu vrstu terapije. To je razlog zašto ponavlj aju mit o «dokazanim lijekovima«.

Američko društvo za rak u svom je članku *Unproven Methods of Cancer Management* (Nedokazane metode liječenja raka) ustvrdilo:

> Kada netko shvati daje 1.500.000 Amerikanaca danas živo zato što su otišli svojim liječnicima na vrijeme i da se ta izlječenja mogu zahvaliti dokazanim tretmanima zračenjem i kirurgiji, manje je vjerojatno da će riskirati sa sumnjivim liječnikom ili nekim nedokazanim tretmanom.[12]

Prije nego što završimo s temom terapije protiv raka i prijeđemo na polje *istraživanja* o raku, razjasnimo i rezimirajmo naša dosadašnja otkrića. Evo kratkog pregleda četiriju ponuđenih oblika terapija protiv raka:

> OPERACIJA: Najmanje štetna. Ponekad može spasiti život, mjera za hitne slučajeve. Nema dokaza da pacijenti koji prime radikalne ili opsežne operativne opcije žive imalo duže od onih koji prime najkonzervativnije opcije ili, što se toga

[11] Victor Richards, *The Wayward Cell, Cancer; Its Origins, Nature, and Treatment,* (Berkeley: The University of California Press, 1972.), str. 215-16.

[12] *Unproven Methods of Cancer Management, op. cit,* str. 17,18.

tiče, onih koji ne prime nikakvu operaciju. Vjeruje se da povećava vjerojatnost širenja raka na druge lokacije.
Kada se radi o unutarnjim tumorima koji zahvaćaju reproduktivne ili vitalne organe, statistička stopa dugoročnog preživljavanja je, u prosjeku, 10-15%. Nakon što je rak metastazirao, statistički izgledi za dugoročno preživljavanje blizu su nule.

RADIOLOGIJA: Vrlo štetna na mnogo načina. Širi rak i slabi pacijentovu otpornost na druge bolesti. Ozbiljne i bolne nuspojave, uključujući zatajenje srca. Nema dokaza da tretirani pacijenti u prosjeku žive imalo duže od onih koji nisu tretirani. Statistička stopa dugoročnog preživljavanja nakon metastaza blizu je nule.

KEMOTERAPIJA: Također širi rak kroz slabljenje imunoloških obrambenih mehanizama i opće trovanje. Pacijenta čini osjetljivim na druge bolesti i infekcije, što često dovodi do smrti od drugih uzroka. Izuzetno teške nuspojave. Nema dokaza da tretirani pacijenti u prosjeku žive imalo duže od onih koji nisu tretirani. Statistička stopa dugoročnog preživljavanja nakon metastaza blizu je nule.

VITAMINSKA TERAPIJA: Neotrovna. Nuspojave uključuju povećani apetit, dobivanje na težini, niži krvni tlak te povećanje razine hemoglobina i broja eritrocita. Uklanja ili znatno smanjuje bolove bez primjene narkotika. Jača otpornost tijela na druge bolesti. Prirodna je tvar koja se nalazi u hrani i kompatibilna je s ljudskim biološkim iskustvom. Uništava stanice raka i hrani nekancerozne stanice.
Ima li se u vidu da većina pacijenata započne s vitaminskom terapijom tek nakon što su ih ortodoksnim tretmanima rezali, spaljivali ili trovali i nakon što im je rečeno da za njih više nema nade, broj pacijenata koji ozdrave i dugoročno prežive (15%) vrlo je ohrabrujuć. Za one koji se *najprije* okrenu vitaminskoj terapiji, stopa dugoročnog preživljavanja veća je od 80% (vidi sljedeće poglavlje za statistički pregled.)

I na kraju, kada se posvetimo pitanju *istraživanja* raka, vidimo da se suočava s istim frustracijama i samoizazvanim neuspjesima kao i *liječenje* raka. Gotovo svi trenutačni istraživački projekti zaokupljeni su pitanjem kako *liječiti* rak, umjesto da se bave pitanjem što je rak. Zbog toga je osnovni problem istraživanja raka danas mnogo više pitanje *fundamentalne* nego *primijenjene* znanosti.

Trinaesto izdanje *Encyclopedia Britannica* iz 1926. godine o teorijama o raku kaže sljedeće:

Sam broj i raznovrsnost hipoteza pokazuju da nijedna nije potvrđena. Većina njih pokušava objasniti rast, ali ne i porijeklo bolesti.

Kad je u pitanju ortodoksna medicina, ta je tvrdnja danas jednako istinita kao što je bila 1926. godine. Kao rezultat toga, istraživači sastavljaju sve duži popis stvari koje navodno «uzrokuju» rak - sa svime, od smoga u zraku i insekticida u sirovom voću i povrću do brojnih nepoznatih virusa. Ne shvaćajući da sve to djeluje samo kao poticaj za *pravi* uzrok - nedostatak enzima i vitamina - oni istražuju sve mogućnosti odjednom. Pokušavaju pronaći tisuću zasebnih «lijekova» od kojih svaki ima specifičnu namjenu - filtrirati smog, uklanjati insekticide, uništavati viruse i tako dalje. Što više istražuju, otkrivaju više «uzroka» i njihov zadatak sve je beznadniji.

Unatoč ovom nizu neuspjeha, gotovo svakodnevno čitamo u našem tisku ohrabrujuće priče o tome kako smo nadomak velikom uspjehu u liječenju raka. Dana 23. rujna 1972. godine *Los Angeles Herald-Examiner* je čak na naslovnoj stranici objavio vijest i to masnim slovima: PRONAĐEN LIJEK PROTIV RAKA! A ugledni istraživači iz najprestižnijih medicinskih institucija po navici paradiraju pred televizijskim kamerama govoreći nam kako su svojim najnovijim otkrićima sve bliže odgovorima na zagonetnu bolest raka i kako su nadomak lijeku za rak. Nalazimo se «nadomak velikom uspjehu« već desetljećima!

Razlog za to je jednostavan. Ti ljudi primaju istraživačke potpore savezne vlade, zaklada oslobođenih poreza i Američkog društva za rak. Oni *moraju* tvrditi da postižu ohrabrujuće napretke ili više neće dobivati sredstva. Da su iskreno izvijestili da su radili više od četiri desetljeća, zaposlili tisuće istraživača, iskoristili milijune radnih sati i potrošili milijarde dolara, a nisu došli ni do čega bitnoga - pa, lako je zamisliti što bi se dogodilo s budućim financiranjem njihovih istraživačkih projekata. Kolač istraživanja raka sada doseže vrijednost od više milijarda dolara godišnje. Najveći dio tog kolača dobivaju oni koji tvrde da su «nadomak velikom uspjehu« jer, tko bi želio biti odgovoran za ukidanje sredstava baš sada kad je lijek tako blizu?

U međuvremenu, istraživači nisu toliko zaokupljeni time da shvate što je rak, koliko traženjem tvari ili tretmana kojima se rak može ukloniti. I što je teorija fantastičnija, veći su izgledi da dobiju savezni novac.

Kada tisak piše o istraživačkim potporama, naslovi često govore cijelu priču: MORSKO JAJE POMAŽE U SUZBIJANJU RAKA KOD MIŠEVA *(L.A. Times);* STRUČNJACI U LOVU NA ZAGONETNO SREDSTVO KOJE UZROKUJE RAK, *(LA. Times);* OTROV ZA ŠTAKORE POMAŽE PACIJENTIMA U TERMINALNOJ FAZI RAKA DA ŽIVE DUŽE, TVRDI TIM LIJEČNIKA *(National Enquirer);* NADA NA KRILIMA LEPTIRA *(Medical World News).*

Ovaj bi zadnji naslov možda trebalo proširiti. Članak počinje ovako:

> Sluteći na temelju ranijih spoznaja da kukci sintetiziraju tvari koje mogu usporiti rast stanica, kemičar George R. Pettit s Arizonskog sveučilišta u Tempeu proveo je šest godina, i potrošio oko 100.000 dolara, ekstrahirajući spojeve iz četvrt

milijuna leptira... u sklopu programa Nacionalnog instituta za rak. Kako bi dobio svoje... kukce, dr. Pettit zatražio je pomoć 500 sakupljača s Tajvana.

I tako potraga ide dalje - otrov za štakore, avionsko gorivo, krila leptira, morska jaja - sve osim prirodne ljudske hrane.

Značajno je da su jedini slučajevi kada ortodoksna istraživanja daju korisne informacije oni kada je to u skladu s trofoblastičkom tezom o raku. Ili, drugim riječima, na polju konkretnog znanstvenog znanja stečenog kroz nedavna znanstvena istraživanja nema ničega što nije u skladu s trofoblastičkom tezom o raku. To vrijedi za široki raspon istraživačkih projekata.

Na primjer, uzbuđenje oko mogućnosti da BCG djeluje kao sredstvo protiv raka u skladu je s činjenicom da su leukociti prva linija obrane protiv raka, kao što je teoretizirao dr. John Beard prije gotovo jednog stoljeća.

Dr. Robert Good, bivši predsjednik Instituta Sloan-Kettering, otkrio je još ranije, dok je bio predsjednik Odjela za patologiju Sveučilišta u Minnesoti, da se čini kako mijenjanje količine bjelančevina u prehrani miševa utječe na povećanje njihove otpornosti na rak. Rekao je: «Taj rad otvara pitanja o ulozi prehrane kod ljudi koji boluju od raka.»[13]

Na studije ga je potaknulo zapažanje da australski Aboridžini konzumiraju hranu siromašnu bjelančevinama, a imuni su na rak. Dobri doktor Good bio je na pravom tragu, ali to je bio trag koji on nikada nije slijedio. Niskoproteinska prehrana ne može se patentirati.

I dr. J. N. Daviš, profesor patologije na Medicinskom fakultetu Albanv, slučajno je naišao na dio rješenja kad je primijetio da je posljednjih godina došlo do zapanjujućeg povećanja učestalosti raka jednjaka u Keniji, dok ga u susjednoj Ugandi praktički nije bilo. Primijetio je, također, da je vrlo moguće da postoji određena veza između raka debelog crijeva i prehrane. Zapitao se «zašto je rak debelog crijeva rijedak slučaj u siromašnim zemljama gdje vlada oskudica hrane».

Onima koji su upoznati s tradicionalno visokim sadržajem nitrilozida u nerafiniranoj hrani siromašnih zemalja odgovor je očigledan. Bude li dr. Daviš nastavio postavljati prava pitanja, prije ili kasnije morat će pronaći prave odgovore. A onda će se morati boriti protiv cijelog medicinskog establišmenta. U međuvremenu, došao je do zaključka da bi se uzrok razlika mogao nalaziti u vrstama piva koje se piju u tim dvjema zemljama - što možda nije daleko od istine, jer se različita piva rade od različitih žitarica kao što su kukuruz, sirak i proso, koje imaju različite koncentracije vitamina B17.[14] Ali, sve dok dr. Daviš

«Protein Study—Diet Linked to Cancer Control», *San Francisco Chronicle,* 21. listopada 1971. godine. Također «American College of Surgeons, A New Cancer Link; Gene-Pool Pollution», *Modem Medicine,* 29. studenog 1971. g., str. 13.

[14] Vidi «Seek Clues to Dramatic Rise of Throat Cancer in Kenya», *Infectious Diseases, 2.* srpnja 1972. g.

bude teoretizirao samo o pivu, a ne o vitaminima, zadržat će poštovanje svojih kolega i vjerojatno će nastaviti dobivati sredstva za svoj istraživački program.

I tako to ide. Trofoblastička teza (činjenica) o raku stalno dobiva nove potvrde od strane nezavisnih istraživača koji, nažalost, ne naslućuju važnost svojih otkrića. Međutim, neki od njih s vremenom primijete širu sliku. Na primjer, dr. Bruce Halstead, direktor i osnivač Instituta Vworld Life Research u Coltonu, Kalifornija, putovao je u Sovjetski Savez i otkrio da tamošnji znanstvenici istražuju prirodne neotrovne tvari još od 1960-ih godina i da su, kako se čini, daleko ispred Sjedinjenih Država na tom području. Oduševljeno je govorio o jednoj takvoj tvari zvanoj Eleuterococcus koja je, prema njegovom opisu, sumnjivo slična pangamičnoj kiselini ili vitaminu B15 koji je otkrio dr. Krebs.

U svakom slučaju, dr. Halstead nije uspio privoljeti FDA da odobri eksperimentiranje s tom tvari. Žalio se:

> Pokušavao sam svugdje. Ne mogu nagovoriti nijednu farmaceutsku kompaniju da me podrži zbog propisa FDA koji se odnose na specifične lijekove. Tu je cijelo područje medicine u sukobu.

Dr. Halstead je također bio na pravom tragu, što je nesumnjivo razlog zašto je naišao na kameni zid otpora medicinskog i političkog establišmenta. Kad je primijetio daje Kongres upravo bio odobrio 1,6 milijarda dolara za istraživanje raka, rekao je da, po njegovom mišljenju, to neće dati rezultata jer će sve biti potrošeno na istraživanja egzotičnih i otrovnih umjetnih lijekova umjesto na istraživanje prirodnih neotrovnih spojeva. Zatim je dodao:

> Predviđam da će lijekovi za rak doći s područja prirodnih proizvoda. Jednog dana otkrit ćemo da je neko autohtono stanovništvo imalo proizvod koji liječi rak i da ga je koristilo. Možda ga nisu svjesno koristili u tu svrhu, ali otkrit ćemo da su ga koristili i da su rezultati bili autentični.
>
> Kad bismo zaista mogli provesti detaljnu studiju svih prirodnih materijala koje koriste primitivna plemena širom svijeta, vjerujem da bismo (Sjedinjene Države) postali vrlo produktivno područje u istraživanju raka.[15]

Ali to nije pristup industrije raka. Umjesto toga, zaluđeni svojim novostečenim vještinama u stvaranju umjetnih spojeva, oni preziru prirodu i trate milijarde dolara poreznih obveznika na svoje otrovne spojeve. I, kako se svake godine razviju deseci takvih lijekova, oboljeli od raka postaju ljudski pokusni kunići za njihovo testiranje.

«Russia, U.S. Join Ranks in Cancer Battle Project», *L.A. Herald Examiner,* 20. veljače 1972, str. A-18.

Nisu sva testiranja pokušaji da se izliječi rak. Mnoga od njih provode se samo zato što istraživači imaju na raspolaganju velik broj pacijenata koji će, po njihovom rezoniranju, ionako umrijeti pa zašto onda ne koristiti njihova tijela u istraživačke svrhe dok u njima još ima malo života. Ako to zvuči kao previše oštro osuđivanje, razmislite o istraživačkom projektu koji je financirala savezna vlada u Psihijatrijskom istraživačkom centru države Marvland u Cantonsvilleu. Projekt je vodio dr. Stanislav Grof, psihijatar rodom iz Češke koji se specijalizirao za upotrebu psihodeličnih lijekova, posebice LSD-a.

Ta je priča toliko bizarna da će mnogima biti teško povjerovati u nju. Zato razmotrimo priču očevica, posebnog izvjestitelja *Washington* Posto koji je posjetio istraživački centar i pogledao video-snimke nekih eksperimenata. Izvjestitelj je, usput rečeno, bio izuzetno naklonjen cijelom eksperimentalnom programu i predstavio ga je u najboljem mogućem svjetlu. Ali usprkos toj pristranosti, izvještaj predstavlja šokantno razotkrivanje potpune nebrige tih ljudi za ljudske «uzorke» koji su im dani za eksperimentiranje:

> Ujutro na dan njegove seanse, pacijentu se daje jedna crvena ruža u vazi. Glazbeni terapeut iz centra izabrao je program namijenjen pojačanju iskustva - Vivaldija, Beethovena, Bacha, Wagnera, Simona i Garfunkela, Ramavana majmunsko pjevanje s Balija i drugo...
>
> Evo primjera jedne seanse snimljene na videokaseti: Pacijent koji je bolovao od raka, fizički radnik u kasnim četrdesetima, potišten i u strahu od skore smrti, tjeskobno je sjedio na kauču razgovarajući s Grofom i medicinskom sestrom.
>
> «To tako boli», rekao je glasom punim emocija. «Nikada ne plačem, mislim, ne mogu si pomoći, ali moram pustiti to da izađe prije ili kasnije.» Zajecao je i Grof gaje utješio.
>
> Sestra mu je intravenozno ubrizgala jaku dozu LSD-a i čekao je deset do trideset minuta da počne djelovati. Kad je počeo djelovati, reagirao je strahom. «Ne znam što da radim», zavapio je. Jecao je i na kraju povratio u lonac... Grof ga je umirio s nekoliko riječi, nakon čega mu je na uši stavio stereo slušalice. Pacijent je bio svladan moćnim zvukom Mormonskog crkvenog zbora koji je pjevao «Molitvu Gospodnju«.
>
> Ležao je nepomično... Nakon dužeg vremena pacijent je počeo izgovarati riječi: «Poput vatrene lopte. Sve je bačeno u nju, koliko se mogu sjetiti. Sve je definitivno uništeno. Sve je nestalo. Ne sjećam se, ali tko god to bio, rekao je da je oslobođen. Netko je bio oslobođen. Ne znam tko je to bio. Ne znam tko je to bio, ali bio je slobodan.
>
> Grof je upitao pacijenta je li on taj koji je oslobođen i čovjek je odgovorio, «Da, da».[16]

[16] «LSD Therapv: Quiet Revolution in Medicine«, *L. A. Times,* 15. prosinca 1972. g., VII. dio str. 10, 11.

Sljedeći dan pacijent je bio uvjeren da je doživio vjersko iskustvo. Osoblje je bilo vrlo zadovoljno jer, kako su objasnili, pomogli su pacijentu da pronađe «smisao u svom životu i potpunije uživa u svojim zadnjim mjesecima.«

Četiri dana kasnije, čovjek je umro od raka.

Šokantno je saznati da, prema etičkom kodeksu koji slijede FDA i medicinska struka koju ona sada kontrolira, nije nužno obavijestiti pacijenta da se na njemu eksperimentira. To je zlokobna činjenica, ne samo za pacijenta koji prima eksperimentalni lijek, nego i za pacijenta koji očekuje liječničku pomoć, ali umjesto toga ga stave u kontrolnu grupu u kojoj prima placebo - odnosno ne dobiva nikakvu pomoć. Robert N. Veatch, stručnjak za medicinsku etiku, rekao je 1973. godine Senatskom pododboru za zdravstvo daje, samo u jednom tipičnom istraživačkom projektu devedeset i jedno dijete, koje je služilo kao kontrola u studiji tretmana za astmu, «primalo nedjelotvoran tretman u razdobljima koja su trajala do četrnaest godina«. Također je potvrdio da «nijedna majka ili dijete iz studije nisu znali da je u tijeku bilo kakva studija.«[17]

Od 1970. godine više od 100.000 pacijenata koji su bolovali od raka korišteno je u eksperimentima bez njihovog znanja i pristanka.[18]

U izvještaju koji je pripremljen za predsjednika Senatskog pododbora i objavljen u Kongresnom zapisniku 5. listopada 1966. godine dr. Miles H. Robinson je otkrio:

> Neutvrđeni broj pacijenata oboljelih od raka koji su inače imali prilično dug očekivani životni vijek umro je tijekom tih testiranja prema izvještajima u NCI-jevom *Cancer Chemotherapv Reports.* Pune razmjere smrtnosti i pobola teško je procijeniti, budući da mi je urednik časopisa rekao da se objavljuju samo «najbolja» istraživanja.[19]

Sljedeće izjave preuzete su iz samo nekoliko od tih «najboljih» službenih izvještaja o kemoterapiji:

> Poduzeti su napori da se izaberu pacijenti koji su u dovoljno dobrom stanju da podnesu predviđenu otrovnost... Neočekivano, zbog rane smrti dvoje od prvih petero tretiranih pacijenata doza je morala biti smanjena na 8,0 mg/kg/dnevno. Nije primijećeno nikakvo značajno djelovanje protiv tumora u bilo kojem trajanju...

«Unethical Experiments Hit», *Prevention,* srpanj 1973. g., str. 97.

Omar Garrison, *The Dictocrats,* (Chicago, London, Melbourne: Books for Today, Ltd., 1970.), str. 271.

[19] *Ibid.,* str. 273.

> Tijekom ove studije umrlo je šestero od osmero pacijenata [djece]... Nikakav terapijski učinak nije primijećen. Kliničke manifestacije otrovnosti sastojale su se od povraćanja, hipotenzije, promjena u sluznici usta i dijareje, tim redom po učestalosti. Oštećenja bubrega i edem mozga primijećeni su prilikom posmrtnog proučavanja svih šestero pacijenata koji su umrli za vrijeme primanja ovog lijeka...
>
> Smrt dvoje pacijenata nedvojbeno je bila uzrokovana otrovnošću lijeka... Kod osmero od četrnaestero pacijenata koji su preživjeli početni ciklus terapije bilo je vidljivo brzo opće propadanje. Oni su umrli unutar deset tjedana od početka terapije. Naše je mišljenje da je otrovnost lijeka doprinijela brzoj smrti tih pacijenata...
>
> Zbog teške otrovnosti, uzroka smrti četrdesetero pacijenata izvorno tretiranih punim petodnevnim «pripremnim dozama» koje su koristili radnici u VVisconsinu, istraživači u istočnoj grupi odlučili su izbaciti petu «pripremnu» dozu iz svakog ciklusa.[20]

Činjenica je da se mnogi od tih eksperimenata *ne* provode zato da se vidi je li lijek djelotvoran protiv raka, već samo zato da se utvrdi koliko ga se može dati prije nego što se pacijent razboli od njegovog otrovnog djelovanja.

Prosječnoj je osobi teško pojmiti razmjere tih legaliziranih tortura i ubojstava što se u ime znanosti vrše nad žrtvama koje ništa ne slute. I žalosno je da toliki broj ljudi iz medicinske struke, ali i povezanih s njom, prihvaća to bez protesta.

FDA financiraipotiče širu upotrebu tih smrtonosnih lijekova dok istovremeno liječnicima zabranjuje eksperimentiranje s laetrilom - za koji se zna da je barem tisuću puta manje otrovan - uz apsurdan argument da još nije dokazano da je *bezopasan]* To je kao dodavanje soli na ranu! M *za jedan* lijek protiv raka koji je odobrila FDA nije dokazano da je bezopasan. Naprotiv, za većinu je dokazano da su izuzetno *opasni.* Pa ipak, Američko društvo za rak je imalo obraza nazvati upotrebu laetrila «novom dimenzijom ubojstva«, dok su, ustvari, oni i njihovi beskorisni, nedokazani nadrilijekovi ti koji zaista zaslužuju taj epitet.

Ibid., str. 273,274.

12.

Statistička usporedba

Inherentne slabosti svih statistika o raku; potreba za statističkim usporedbama usprkos tim slabostima; usporedba rezultata koje dobivaju ortodoksni liječnici i oni koji koriste laetril; posljedice konsenzusne medicine.

ZNATAN DIO RESURSA Američkog društva za rak i Nacionalnog instituta za rak troši se na prikupljanje statistika. Svake godine pročešljavaju se podaci tisuća liječnika i bolnica kako bi se izradile statistike prema geografiji, dobi, spolu, lokaciji, razmjerima, tipu tretmana i dužini preživljavanja. To je divovski zadatak na koji se utroše stotine tisuća radnih sati i milijuni dolara. Ta je aktivnost otprilike jednako važna za pobjedu nad rakom kao i prebrojavanje žrtava za vrijeme rata. Stručnjaci znaju sve o tome tko *ima* rak, ali ništa o tome kako ga izliječiti.

Za razliku od pobornika ortodoksne medicine koji objavljuju tone statistika o praktički svemu, pobornici vitaminske terapije izuzetno nerado govore u tim kategorijama. To se isprva može činiti kao nedostatak samopouzdanja s njihove strane ili, još gore, kao pokazatelj da zapravo nemaju nikakvih čvrstih dokaza kojima bi potkrijepili svoje tvrdnje. Međutim, za to oklijevanje postoje dobri razlozi.

Prvi je razlog to što - da bi se dobile statistike iz kojih bi se mogle napraviti korisne usporedbe - treba postojati kontrolna grupa. To, drugim riječima, znači da bi oni koji vjeruju u vitaminsku terapiju morali primiti pacijente oboljele od raka, ali onda neke od njih ne tretirati ili ih tretirati ortodoksnim terapijama. To bi, naravno, tim liječnicima bilo ravno ubojstvu i oni u tome ne bi mogli sudjelovati. Već su bili svjedocima tragičnih rezultata ortodoksnih terapija što su ih prošli pacijenti koji kod njih dolaze kad im to ostane kao zadnja nada. Tražiti od tih liječnika da dijelu pacijenata odrede nastavak tih tretmana bilo bi kao tražiti od njih da stave vrući žarač na ljudsku kožu da vide hoće li uzrokovati

opekline i bolove. Pa ipak, ne formirati takve kontrolne grupe ostavilo bi prostora za tvrdnje daje pacijentov oporavak ovisio o nečem drugom, na primjer «spontanoj regresiji« ili «naknadnoj reakciji na ortodoksni tretman«.

Važna je još jedna činjenica: čak i da se formiraju kontrolne grupe, bilo bi teško pouzdati se u njih sa sigurnošću. Postoji toliko varijabli u faktorima kao što su lokacija raka, stupanj metastaziranja, prehrambena prošlost, nasljedne osobine, emocionalno stanje, dob, spol, opće zdravlje, medicinska povijest, okoliš i tako dalje. Gotovo svaka od tih varijabli mogla bi se navesti kao razlog zbog kojega su statistike nevažeće.

Svaki put kad su pobornici vitaminske terapije nastojali ponuditi preglede svojih kliničkih rezultata, pobornici ortodoksne medicine osuđivali su ih jer njihove studije nisu imale odgovarajuće kontrolne grupe, tvrdeći da se njihovi rezultati mogu objasniti drugim faktorima ili da je njihova dokumentacija o praćenju subjekata nakon studije neadekvatna. U većini slučajeva, to su bili opravdani prigovori. Ali upravo te iste slabosti prisutne su i u većini statističkih studija ortodoksne medicine. Glavna je razlika u tome što se za ortodoksne studije *pretpostavlja* da su točne pa se rijetko dovode u pitanje.

Prava je istina da, zbog ranije spomenutih brojnih varijabli, ne postoji polje medicine u kojem su statistike toliko zbunjujuće i besmislene kao na polju raka. Ustvari, u mnogim slučajevima patolozi se međusobno neće složiti oko toga je li neko tkivo uopće kancerogeno.

Dakle, kritikama nisu podložne samo statistike prehrambenih terapeuta. Ali samo su prehrambeni terapeuti ti koji, općenito govoreći, iskreno priznaju ove probleme i zbog toga nerado govore o konkretnim brojkama ili omjerima. Dr. Krebs je, na primjer, uporno odbijao navoditi statistike, smatrajući da su besmislene sa znanstvene točke gledišta i da ne mogu dokazati istinitost njegove teorije. Svatko tko inzistira na brojkama, tvrdio je on, pokazuje da ne razumije znanstveni način razmišljanja koji je s time povezan. To bi bilo kao da pokušate dokazati vrijednost kisika prikupljajući povijesti slučajeva ljudi koji tvrde da im je disanje spasilo život. *Naravno,* spasilo im je život. Ali onaj tko u to ne vjeruje mogao bi naći stotinu prihvatljivih objašnjenja zašto je nešto *drugo,* a ne kisik, razlog što su živi.

I dr. Richardson je toplo preporučio da se statistike ne koriste, a zatim je dodao:

> Ali ovo je bolest nedostatka vitamina i enzima. Ne usuđujemo se govoriti o petogodišnjem preživljavanju kada zapravo govorimo o 100%-tnom preživljavanju uz profilaksu [prevenciju]. Kada počnete ubijati ljude radiomimetičkim napadima na njihova tijela - govorite o smrti od zračenja, a ne smrti od raka.

> Postoji nekoliko drugih razloga zašto ne treba koristiti njihova lažna i zavaravajuća mjerila. Jedan od razloga je taj što se to mjerilo ne primjenjuje na bolesti uzrokovane nedostatkom vitamina. Kasnije, kada B17 postane prihvaćen... izgledat ćemo budalasto zato što smo se ponizili pristajući na upotrebu tog mjerila. Svatko tko počne shvaćati vitaminski aspekt ubrzo uviđa da je to poput mjerenja vode i čelika istim nespretnim uređajem.[1]

Nespremnost pobornika vitaminske terapije na bavljenje statistikama temelji se na poštovanju prema znanstvenoj istini. Unatoč tome, javnost traži statističke usporedbe, a malo je onih koji će se pomučiti, ući u bit stvari i shvatiti zašto takvim usporedbama ne treba vjerovati. Rezultat toga je da ortodoksna medicina, sa svojim gomilama statističkih dijagrama i tablica, s lakoćom pobjeđuje u utrci za javnim mišljenjem, dok se liječnike orijentirane na prehranu osuđuje kao varalice, nadriliječnike i ubojice.

Učinimo tu trku poštenom. Ne braneći vrijednosti takvih statistika, barem pogledajmo što nam govore, takve kakve jesu. Priznajmo činjenicu da sve statistike o raku treba promatrati s rezervom, ali dajmo prehrambenim terapeutima ono isto pravo da ih koriste koje imaju i njihovi kritičari.

Statistike Američkog društva za rak pokazuju da će, prema sadašnjim stopama, na svake tri obitelji rak pogoditi dvije. Na svakih pet smrti od svih uzroka, jedna je smrt od raka. Na svakih pet osoba koje dobiju rak, dvije će biti spašene, a tri će umrijeti.[2] Dvije petine, dakle, predstavljaju ACS-ovu «stopu izlječenja« od približno četrdeset posto.

Te su brojke uvelike namještene tako da prikazuju najpovoljniju moguću sliku. Kao što je ranije spomenuto, one uključuju relativno nefatalne oblike raka poput raka kože, ne uključuju one pacijente koji umru od raka prije no što su završili svoj prepisani tijek tretmana - a to je *povelik* broj - i ne uključuju brojne smrti od komplikacija uzrokovanih *tretmanima* raka, kao što su zatajenje srca i upala pluća.

Pokušajmo sada to raščlaniti na tri kategorije:

METASTATSKI ILI «TERMINALNI» TUMORI - Rak se proširio na dvije ili više udaljenih lokacija. Pacijenti nisu reagirali na operaciju, zračenje ili lijekove i liječnik im je rekao da više nema nikakve nade.

PRIMARNI TUMORI - Rak je u pacijenata ograničen na jedno područje s možda nekoliko uključenih obližnjih limfnih čvorova. Otkriven je prije metastaza na udaljene lokacije i čini se dovoljno ograničenim (sporo raste) da nudi određenu

Pismo Johna Richardsona, dr. med., G. Edwardu Griffinu, 2. prosinca 1972. g.; Griffin; *Private Papers, op. cit.*

Svi podaci preuzeti su iz *Cancer Facts and Figures-1996,* ACS, str. 1. Vidi također *California Cancer Facts & Figures-1997,* ACS, str. 3.

nadu u uspješnu kontrolu pomoću ortodoksnih tretmana. Rak kože nije uključen u ovu kategoriju.

TRENUTAČNO ZDRAVI - Pacijenti koji su relativno dobrog zdravlja i nemaju klinički rak ili simptome.

Istina je da te kategorije nisu apsolutne. S pravom se mogu kritizirati kao i sve takve statističke kategorizacije. Prve dvije posebice ovise o subjektivnoj procjeni liječnika, budući da nitko ne može povući jasnu granicu između njih. Međutim, bilo koja pogreška kao posljedica tih problema bit će nasumična i za nju podjednako mogu biti krive i ortodoksne i prehrambene terapije. Nijedna grupa neće imati prednost.

Izgledi da pacijent koji ima metastatski (terminalni) rak preživi pet godina nakon trenutka kad je rak klasificiran kao takav toliko su mali da se ne daju statistički izraziti. Većina liječnika reći će da izgledi nisu ni jedan naprama deset tisuća. Nemojmo biti sitničavi. Koristit ćemo povoljniju brojku od desetog dijela od jednog posto.

Kad se radi o «primarnom» raku, teško je znati koje brojke koristiti. Neslužbena anketa koju je autor proveo na nasumičnoj grupi liječnika iz južne Kalifornije dala je «mišljenje» da je dugoročno preživljavanje u ovoj kategoriji otprilike petnaest posto. Američko društvo za rak nije bilo u stanju iznijeti ni statistike ni mišljenje. Ali primili smo pismo od Nacionalnog instituta za rak u kojem se tvrdi da oboljeli od raka koji imaju «regionalnu zahvaćenost» (ista kategorija kao «primarni») mogu očekivati petogodišnje preživljavanje od ogromnih dvadeset osam posto![3] Iskreno, u to je teško vjerovati, čak i ako uzmemo u obzir sve uključene faktore uljepšavanja. Ali, držeći se naše prakse prihvaćanja tih statistika onako kako ih dobijemo, prihvatimo također i ovu, iako s jako velikom rezervom.

Za one koji su trenutačno zdravi i nemaju rak, vratit ćemo se na izjavu Američkog društva za rak da će svaki treći Amerikanac (33%) dobiti rak i da će od broja oboljelih 40% preživjeti pet godina. To znači da će 60% umrijeti. Od 100 ljudi koji su «trenutačno zdravi», 33 će dobiti rak i njih 13 preživjet će 5 godina ili duže. Zbrojimo li tih 13 i 67 onih koji neće dobiti rak, vidimo da će 80 od početnih 100 preživjeti na ortodoksnoj terapiji. To je prosječna stopa preživljavanja od 80%.

-J Vratimo se sada na podatke o terapiji laetrilom. Gotovo svi pacijenti koji zatraže liječenje laetrilom čine to tek nakon što su ušli u kategoriju metastaziranih ili «terminalnih». Činjenica da većina njih ne preživi pet godina nakon početka vitaminske i enzimske terapije nije iznenađujuća. Iznenađujuće je to da je u tom

Pismo Marvina A. Schneidermana, Ph.D., pomoćnog znanstvenog direktora za demografiju NCI-ja, G. Edvvardu Griffinu od 21. ožujka 1973. g. Vidi Griffin; *Private Papers, op. cit.*

stadiju moguće spasiti *ikoga* od njih. Pa ipak, liječnici Contreras, Richardson i Binzel izvijestili su da je otprilike 15% njihovih pacijenata preživjelo pet ili više godina. Petnaest posto, naravno, nije dobro. Ali s obzirom da ih manje od 0,1 posto preživi na ortodoksnoj terapiji, ta je uspješnost stvarno zadivljujuća.

Oni kod kojih rak još nije metastazirao na sekundarne lokacije i koji, stoga, spadaju u kategoriju lokaliziranih ili «primarnih», mogu očekivati dugoročno preživljavanje od približno 80% kao rezultat terapije laetrilom. Liječnici Richardson i Binzel utvrdili su da rezultat može biti do čak osamdeset pet posto, pod uvjetom da vitalnforgani nisu pretrpjeli prevelika oštećenja od kirurških, 'radijacijskih ili kemijskih intervencija prilikom ranijeg tretiranja?

Od onih koji su trenutačno zdravi i bez ikakvog kliničkog raka, gotovo sto posto može očekivati da neće imati rak sve dok budu rutinski uzimali "odgovarajuće količine vitamina BI7, uz pretpostavku da ne obole od nekog rijetkog poremećaja rada gušterače i ne budu izloženi neprirodnim uzročnicima raka, kao što je, na primjer, jako zračenje. Srećom. «kontrolna grupa» za ovu kategoriju već postoji - to su Hunze, Abhazi, Eskimi, Hopi i Navajo Indijanci te druge slične populacije širom svijeta.

Usporedimo li dvije grupe statistika, evo kakvu nam priču govore:

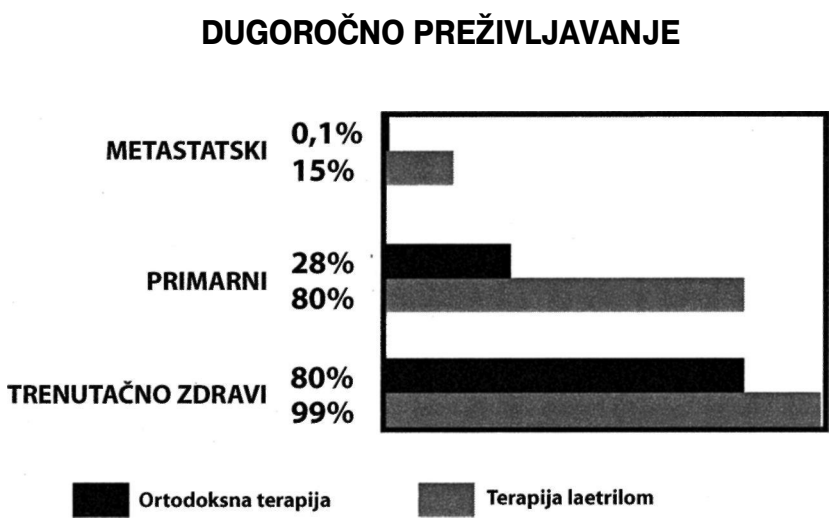

O preživljavanju od 80% izvijestila je Zaklada McNaughton u svojoj prijavi IND-6734 za prvu fazu testiranja laetrila. Vidi *Cancer News Journal,* siječanj/travanj 1971. g., str. 12. Podaci dr. Richardsona sadržani su u njegovom pismu autoru od 2. prosinca 1972. g.; Griffin; *Private Papers, op. cit.* Podaci dr. Binzela objavljeni su u njegovoj knjizi *Alive and Well, op. cit.*

Vrijedi ponoviti da su *sve* statistike o raku podložne brojnim nepoznatim i nedefiniranim premisama i da su korisne samo za najopćenitiju orijentaciju. Ove, zbog toga što nastoje prikazati *kombiniranu* sliku, mogu posebice zavaravati kad ih se pokuša primijeniti na bilo kojoj *određenoj* osobi s *određenim* stanjem. Podaci koji ulaze u te brojke variraju ovisno o dobi, spolu, lokaciji raka i stupnju malignosti. Također, kategorije su donekle arbitrarne kada se radi o razlikovanju umjereno proširenog raka od onoga koji je daleko napredovao, jer između njih često postoji siva zona. Usprkos tome, za one koji jednostavno moraju imati statistike, ove su precizne koliko bilo koji takav tablični prikaz može biti. Daju impresivnu sliku koja se ne može samo tako ignorirati, pogotovo kad se uzme u obzir da su pobornicima ortodoksnih tretmana dale sve prednosti koje se daju zamisliti.

Kako liječnici postaju svjesni tih činjenica i počinju eksperimentirati s prehrambenim pristupom terapiji protiv raka, vrlo brzo postaju žrtve nečega što se zove *konsenzusna medicina*. Konsenzusna medicina konkretan je rezultat vjerovanja da liječnike treba kontrolirati kako bi ih se spriječilo da ozljeđuju ili varaju svoje pacijente, kao i vjerovanja da su najbolje rješenje za kontroliranje liječnika drugi liječnici koji djeluju kroz stručne organizacije, bolničko osoblje i vladine agencije. Rezultat tog naizgled ispravnog uređenja jest taj da, neovisno **0** tome koliko su trenutačne prakse beskorisne ili štetne, konsenzusna medicina zahtijeva da ih koristi svaki liječnik. Bez obzira na broj izgubljenih pacijenata, podržava se liječnikov profesionalni ugled, jer oni koji donose odluke kroz «stručne recenzije« koriste iste tretmane i dobivaju iste tragične rezultate. S druge strane, odstupi li liječnik od tog modela i usudi li se primijeniti prehranu kao temelj svog tretmana - čak i ako postiže visok stupanj uspjeha - osuđuju ga kao nadriliječnika. On gubi svoje bolničke privilegije, uskraćuje mu se osiguranje zbog nesavjesnog liječenja i čak ga mogu uhititi.

Posljedica toga je da se mnogi liječnici boje raka jednako kao i njihovi pacijenti - moglo bi se dogoditi da ne dijagnosticiraju bolest na vrijeme ili da zbog njihove procjene operacija kasni mjesec dana. Oni u sebi možda i znaju da još samo mjesec dana života zapravo ne znači mnogo za preživljavanje pacijenta, ali isto tako znaju da će to imati velike posljedice po njihovu reputaciju. Liječniku je potrebna velika hrabrost da ne operira Ili da ne preporuči zračenje ili lijekove. To posebice vrijedi kada zna da bi, u slučaju pacijenta koji će svejedno umijeti, pokojnikovi rođaci lako mogli pokrenuti tužbu protiv njega zbog nesavjesnog liječenja uz argument da nije učinio sve što je mogao učiniti. A u svjetlu trenutačnog krajnjeg neznanja o pravoj prirodi raka, liječniku bi bilo gotovo nemoguće uvjeriti suca ili porotu da bi pacijent ionako umro, unatoč «koristi» od operacije, zračenja ili lijekova. Pogotovo kad bi na klupu za svjedoke došao glasnogovornik Američkog društva za rak i iznio impresivne «statistike» o milijun 1 pol ljudi koji su, navodno, danas živi samo zahvaljujući takvim tretmanima.

Tako liječnik ne može slijediti vlastiti sud ili vlastitu savjest. Upast će u daleko više nevolja ako prepiše nekoliko neotrovnih vitamina, nego ako prepiše najradikalniju operaciju ili snažne kemijske otrove. Svi osim najhrabrijih pokoravaju se pravilima. *To* je konsenzusna medicina.

S konsenzusom ili bez njega, sa statistikama ili bez njih - jak je bolest za koju ortodoksna medicina nema ni lijeka ni načina kontrole koji zaslužuju da ih tako zovemo. A stopa smrtnosti od raka i dalje svake godine raste unatoč milijardama dolara i milijunima radnih sati koji se godišnje troše u potrazi za bar nekakvim tragom. Ironično je da oni koji sami nisu uspjeli naći odgovor troše toliko svog vremena i energije na osuđivanje i zlostavljanje drugih koji samo žele slobodu kako bi mogli izabrati alternativan pristup.

Dr. Krebs je često komentirao da bi ritualno okretanje kineskog molitvenog kotača davalo jednako dobre ili možda bolje rezultate od ortodoksnog tretmana. I to nije govorio u šali. Nama na Zapadu korištenje takve naprave znači isto kao i da nema nikakvog tretmana. Ali nepodvrgavanje tretmanu barem bi nas poštedjelo smrtonosnih nuspojava zračenja i kemijskog trovanja. U tom smislu, medicinski rezultati molitvenog kotača bili bi prilično dobri u usporedbi s onima koje postiže Klinika Mayo.

«Rak se odgovarajuće može opisati kao jedna od posljednjih utvrda misticizma u medicinskoj znanosti«, rekao je dr. Krebs. Pritom je mislio na veliki zid neznanja i postojećih interesa koji još uvijek sprječavaju brojne današnje znanstvenike da objektivno promatraju dokaze oko sebe. Da to rade, mnogi od njih morali bi priznati da su bili u krivu. Za čovjeka koji je proveo cijeli život učeći kompleksne kirurške procedure, stvarajući kompliciranе kemijske strukture ili usavršavajući upravljanje čudovišnim strojevima za rendgenske zrake, ponižavajuće je na kraju prihvatiti da mu je tijekom svih tih godina odgovor bio ravno pred nosom - ne kao rezultat njegove inteligencije ili tehničkih vještina nego u obliku jednostavnog prehrambenog faktora koji se nalazi u beznačajnim sjemenkama jabuke. Zato on ustraje u svojoj potrazi za *kompleksnim* odgovorom.

Baš kao što su nama danas zabavne primitivne medicinske prakse iz povijesti - trepanaža lubanja, puštanje krvi, ljekoviti eliksiri od pasjih dlaka, guščje masti ili krvi guštera - tako će buduće generacije, gledajući unatrag na naše doba, osjećati zgražanje nad besmislenim rezanjem, spaljivanjem i trovanjem koje Hanas prihvaćamo kao medicinsku znanost.

Drugi dio
POLITIKA LIJEČENJE RAKA

13.

Karteli - bijeg od konkurencije

Pregled znanosti o liječenju raka; sažetak politike liječenja raka; rana povijest kemijsko-farmaceutskog kartela I. G. Farben; rani uspjesi kartela u Sjedinjenim Državama i njegov «brak» s DuPontom, Standard Oilom i Fordom.

U PRVOM DIJELU knjige predstavili smo znanost o liječenju raka. Prije nego što prijeđemo na Drugi dio, *politiku* liječenja raka, ponovimo ukratko glavne točke onoga o čemu smo dosad govorili.

Kao što smo vidjeli, rak je neprirodan i neobuzdan rast stanica trofoblasta koje su, same po sebi, normalan i vitalan dio životnog procesa.

Stanice trofoblasta stvaraju se u tijelu kao rezultat lančane reakcije koja uključuje hormon estrogen. Estrogen je uvijek prisutan u velikim količinama na mjestu oštećenog tkiva i vjerojatno služi kao organizator ili katalizator u popravku tijela.

Rak, stoga, može biti potaknut bilo kakvim produženim stresom ili ozljeđivanjem tijela - bilo da se radi o pušenju, kemijskim aditivima u našoj hrani ili čak određenim virusima - jer sve to potiče stvaranje estrogena u sklopu normalnog procesa ozdravljenja.

Priroda je, srećom, osigurala metaboličku barijeru - složeni mehanizam za obuzdavanje i kontrolu rasta tih stanica trofoblasta. U to su uključeni mnogi faktori, ali čini se da među njima najizravnije djeluju enzimi gušterače i prehrambeni faktor poznat kao nitrilozid ili vitamin B17, jedinstveni spoj koji uništava stanice raka i istovremeno hrani i podržava sve druge stanice.

Stoga je rješenje za rak izbjegavati suvišno ozljeđivanje tijela ili stres, smanjiti na minimum hranu, probava koje iscrpljuje enzime gušterače i održavati prehranu bogatu *svim* mineralima i vitaminima - posebice vitaminom B17.

Protivljenje ideji liječenja raka prehranom snažno je i glasno. Uprava za hranu i lijekove, Američko društvo za rak i Američko udruženje liječnika označili su takvo liječenje kao prijevaru i nadriliječništvo.

Ipak, važno je još jednom naglasiti da se prosječan liječnik ne ubraja u protivnike - osim, možda, u onoj mjeri u kojoj s povjerenjem prihvaća službene objave tih prestižnih tijela. Većina liječnika, međutim, radije bi isprobala laetril prije donošenja konačne odluke. Kao rezultat toga, sve veći broj liječnika iz cijeloga svijeta sada testira i dokazuje vrijednost vitaminske terapije u svojim klinikama. Međutim, liječnicima u Sjedinjenim Državama zakon i pritisak struke zabranjuju eksperimentiranje s neortodoksnim terapijama. Zbog toga liječnici niti ne mogu otkriti da li djeluje laetril, već samo da li se *tvrdi* da djeluje.

U međuvremenu, kako se i dalje prikupljaju dokazi u prilog vitaminskoj terapiji, protivljenje i kontroverzija također rastu. Razlog je jednostavan i neugodan. Rak je, barem u Sjedinjenim Državama, postao posao vrijedan milijarde dolara. Ne samo što se na području istraživanja, lijekova i rendgenskih zraka zgrću bogatstva, nego se i jačaju političke karijere obećavanjem sve opsežnijih programa i vladinih potpora financiranih poreznim novcem.

Zloslutna je činjenica da svake godine sve više ljudi zarađuje za život na račun raka, nego što od njega umire. Kad bi tu zagonetku riješio jednostavni vitamin koji se obilno i jeftino može naći u prirodi, ta ogromna komercijalna i politička industrija mogla bi nestati preko noći. Stoga ne čudi da postojeći interesi imaju važnu ulogu u zamagljivanju znanstvenih činjenica.

To ne znači da bi kirurzi, radiolozi, farmaceuti, istraživači ili tisuće ljudi koji ih opskrbljuju i podržavaju svjesno zatajili mogućnost kontrole raka. Oni su, velikim dijelom, visoko motivirani i savjesni pojedinci čija je najveća želja zaustaviti ljudske patnje. Osim toga, oni i njihove obitelji obolijevaju od raka jednako kao i ostatak stanovništva. Očigledno, ne čuvaju nikakve tajne lijekove za sebe.

Ali, slijedi li nužno iz toga da je *svako* suprotstavljanje nevino? Bismo li trebali vjerovati da osobna korist ili posebni interesi *nikada* nisu uzrok? Smisao je drugog dijela ovog izlaganja pružiti odgovore na ta pitanja. Pokazat ćemo da na vrhu ekonomske i političke piramide moći postoji grupa financijskih, industrijskih i političkih interesnih krugova koji su, po prirodi svojih ciljeva, prirodni neprijatelji prehrambenog pristupa zdravlju. Pokazat ćemo da su oni stvorili atmosferu pristranosti koja znanstvenu objektivnost čini gotovo nemogućom te da i oni sami često postaju žrtve vlastite pristranosti.

Objasnit ćemo kako te sile vrše strahovit utjecaj na medicinsku struku, medicinske fakultete i medicinske časopise te kako je prosječan **lijprnik zadnji** koji **bi** posumnjao da su velik dio njegovog znanja i gledišta suptilno oblikovali nemedicinski interesni krugovi.

Pokazat ćemo, također, da ta elitna grupa može pomicati duge poluge političke moći koje pokreću vladine agencije u njihovu korist te da te su agencije, koje bi trebale biti sluge i zaštitnici naroda, postale mehanizmi interesnih krugova.

To su ozbiljne optužbe. Nisu olako izrečene i ne treba ih prihvaćati zdravo za gotovo. Zato sada obratimo pažnju na dokumente iz prošlosti i pogledajmo ima li dokaza koji ih podržavaju.

Informacije koje slijede preuzete su prvenstveno iz vladinih saslušanja i izvještaja koje su objavili razni odbori Senata i Zastupničkog doma od 1928. do 1946. godine. Među njima su najvažniji Pododbor Zastupničkog doma za istragu **0** nacističkoj propagandi iz 1934. godine, Posebni senatski odbor za istragu o industriji oružja iz 1935. godine, izvještaj o kartelima koje je objavio Privremeni nacionalni ekonomski odbor Zastupničkog doma 1941. godine, Posebni senatski odbor za istragu o programu nacionalne obrane iz 1942., izvještaj Senatskog odbora za patente iz 1942. i Senatski pododbor za ratnu mobilizaciju iz 1946. godine.

Drugi izvori uključuju Senatski odbor za istragu o lobijima, Senatski odbor za bankarstvo i valutu, sudske zapise s Nirnberškog procesa i desetke knjiga koje se kao standardni izvori mogu pronaći u svakoj velikoj knjižnici. Drugim riječima, iako priča koja slijedi nije široko poznata, ona je, usprkos tome, dio javnih dokumenata i svatko ju može provjeriti. Ovo je ta priča.

U godinama koje su prethodile Drugom svjetskom ratu stvoren je međunarodni kartel sa sjedištem u Njemačkoj koji je dominirao svjetskom kemijskom i farmaceutskom industrijom. Proširio je svoje operacije na devedeset tri zemlje i bio je snažna ekonomska i politička sila na svim kontinentima. Bio je poznat kao I. G. Farben.

I. G. početna su slova od *Interssen Gemeinschaft,* što znači «interesna zajednica« ili, jednostavnije, «kartel». Farben znači «boje», što - budući da moderna kemijska industrija ima korijene u razvoju boja - sada zvuči kao zavaravajuće bezazlena kategorija iako, ustvari, obuhvaća cijelo područje kemije, uključujući oružje i lijekove.

Oružje i lijekovi mogu biti snažna motivacija za ljude. Lijekovi nude zdravlje 1 produžuju život, dok oružje može biti sredstvo smrti i razaranja. Nema veće želje u životu svakog čovjeka od one da bude zdrav i izbjegne smrt. Onaj tko kontrolira oružje i lijekove, stoga, ima u rukama najveću mrkvu i batinu.

Osnovni su sastojci gotovo svih kemikalija - uključujući one koje ranjavaju, kao i one koje liječe - ugljeni katran ili sirova nafta. S pojavom motora s unutarnjim izgaranjem vrijednost tih sirovina iz kojih se dobiva benzin dala je onima koji kontroliraju njihove kemijske pretvorbe takvu moć nad događajima u svijetu da je o tome zastrašujuće i misliti. Drugim riječima, kemija je motor koji pokreće današnju civilizaciju. Ali gorivo za kemiju je nafta. Dok je nekada

ključ svjetske moći bilo zlato, danas je to nafta. A dogodilo se da isti ljudi danas kontroliraju i jedno i drugo.

Hovvard Ambruster, autor knjige *Treason's Peace* (Mir postignut izdajom), ovako je to sažeo:

> O I. G. Farbenu obično se govori kao o ogromnom njemačkom kartelu koji kontrolira kemijske industrije širom svijeta i iz kojih profiti teku natrag u sjedište u Frankfurtu. Međutim, Farben nije tek industrijski koncern koji vode Nijemci radi izvlačenja profita u zemlji i inozemstvu. Umjesto toga, on jest i treba ga shvaćati kao zavjereničku organizaciju koja, kroz strane podružnice i pomoću tajnih veza, upravlja široko razgranatom i vrlo djelotvornom mašinerijom za špijunažu, čiji je krajnji cilj osvajanje svijeta - i svjetska superdržava pod kontrolom Farbena.[1]

Veliki dio ranog znanstvenog znanja koje je njemačkoj industriji omogućilo da preuzme svjetsko vodstvo na području organske kemije bio je rezultat pionirskih radova genija - poznatog kemičara Justusa von Liebiga. Zanimljiva je podudarnost da je Liebig, nedugo po završetku sveučilišnog obrazovanja 1824. godine, prvi put privukao pažnju znanstvene zajednice objavivši rad o kemijskim svojstvima gorkog badema, tvari bogate vitaminom B17. Utvrdio je prisustvo benzaldehida, sastojka koji djeluje protiv stanica raka, ali nema naznaka da je ikada nastavio s istraživanjima u smjeru konkretne primjene u liječenju raka.[2]

I. G. Farben su 1926. godine osnovala dva genija, njemački industrijalac Hermann Schmitz i švicarski bankar Eduard Greutert.[3] Greutert se rado služio «kreativnim knjigovodstvom« i stvarao je financijske labirinte kako bi prikrio Farbenovo vlasništvo nad kompanijama. Schmitz je bio direktor velike Deutsche Reichsbank i Banke za međunarodne obračune sa sjedištem u Švicarskoj. I tako su, od početka, čelnici I. G. Farbena bili dio međunarodne bankarske strukture.

Do početka Drugog svjetskog rata I. G. Farben je postao najveći industrijski koncern u Europi, najveća kemijska kompanija na svijetu i dio najmoćnijeg kartela u povijesti.[4] Trebalo bi nam sat vremena samo da naglas pročitamo imena kompanija iz cijelog svijeta s kojima je imao isprepletene kartelske sporazume. Bilo ih je, zapravo, preko 2.000.[5] Kad se popis suzi samo na one kompanije koje

Howard Ambruster, *Treason's Peace,* (New York: Beechhurst Press, 1947.), str. vii.

[2] Richard Sasuly, *I.G. Farben,* (New York: Boni & Gaer, 1947.), str. 21.

Greutert je također bio Nijemac po nacionalnosti. Njegova banka imala je sjedište u Baselu i bila je poznata kao Greutert & Cie.

[4] To je bilo mišljenje američkog Ministarstva pravosuđa izraženo u *U.S. vs. Allied Chemical & Dye Corp. et. ah,* američki Okružni sud u New Jerseyu, 14. svibnja 1942. g.

[5] General Eisenhower, kao vrhovni zapovjednik u američkoj okupacijskoj zoni, izvijestio je da je I. G. Farben imao udio u dionicama 613 korporacija, uključujući 173 u stranim zemljama, nagomilanu aktivu od 6 milijarda reichsmaraka, i «djelovao s različitim stupnjem moći u preko 2.000 kartela«. Vidi *New York Times,* 21. listopada 1945. g., rubrika 1, str. 1,12.

su bile u *potpunom* vlasništvu, još uvijek bi zauzimao mnogo stranica knjige. Evo samo nekoliko poznatijih:

U Njemačkoj je kartel uključivao šest vodećih kemijskih tvrtki, ali je praktički obuhvaćao cijelu tešku industriju, posebice industriju čelika. Hermann Schmitz bio je dominantna ličnost u čeličani Krupp i bio je u njihovom upravnom odboru, kao i u odboru velikog kombinata za čelik Vereinigte Stahhverke.

Sve u svemu, kartel je kontrolirao preko 380 njemačkih tvrtki.

Drugdje u Europi I. G. Farben je upravljao takvim industrijskim divovima kao što su Imperial Chemical u Velikoj Britaniji, Kuhlmann u Francuskoj i Allied Chemical u Belgiji. Leslie Waller, u svojoj knjizi *The Swiss Bank Connection* (Veza švicarskih banaka), daje ovaj kraći opis:

> Preko bazelske veze, I. G. Farben proširio se čitavim planetom jačajući svoj stisak oko kemijske industrije tako što je kupovao pažljivo skrivane udjele u vlasništvu kompanija iz Belgije, Engleske, Francuske, Grčke, Mađarske, Nizozemske, Norveške, Poljske, raznih južnoameričkih zemalja, Rumunjske, Sjedinjenih Država i Švedske.[6]

U Sjedinjenim Državama kartel je sklopio važne sporazume sa širokom mrežom američkih kompanija, uključujući Abbott Laboratories, Alcoa, Anaconda, Atlantic Oil, Bell and Howell, Borden Companv, Carnation Companv, Ciba-Geigy, Dow Chemical, DuPont, Eastman Kodak, Firestone Rubber, Ford Motor, General Drug Companv, General Electric, General Mills, General Motors, General Tire, Glidden Paint, Goodvear Rubber, Gulf Oil, M.W. Kellogg Companv, Monsanto Chemical, National Lead, Nestles, Owl Drug Companv, Parke-Davis and Companv, Pet Milk, Pittsburgh Glass, Proctor and Gamble, Pure Oil, Remington Arms, Richfield Oil, Shell Oil, Sinclair Oil, Socony Oil, Standard Oil, Texaco, Union Oil, U.S. Rubber i stotine drugih.

Popis kompanija u kojima je imala potpuno vlasništvo ili u kojima je imala (ili će s vremenom imati) kontrolni udio jednako je impresivan. On uključuje Bayer Co. (proizvođač Aspirina), American I.G. Chemical Corporation (proizvođač fotografskog filma i opreme), Lederle Laboratories, Sterling Drug Company, J.T. Baker Chemical Company, Winthrop Chemical, Metz Laboratories, Hoffman-LaRoche Laboratories, VVhitehall Laboratories, Frederick Stearns and Company, Nyal Company, Dern and Mitchell Laboratories, Chef-Boy-Ar-Dee Foods, Breck Inc., Heyden Anti-biotics, MacGregor Instrument Company, Antrol Laboratories, International Vitamin Corp., Cardinal Laboratories, Van Ess Laboratories, VvTlliam S. Merrill Company, Jensen Salsberry Laboratories, Loesser Laboratories, Taylor Chemical, Ozalid Corporation, Alba Pharmaceutical,

Leslie Waller, *The Swiss Bank Connection,* (New York: Signet Books, New American Librarv, Inc., 1972.), str. 162.

Bristol Mevers, Drug, Inc., Vegex, Inc., Squibb and Sons Pharmaceutical i brojne druge, od kojih su mnoge bile dovoljno velike da budu holding kompanije koje u svom vlasništvu imaju brojne manje kompanije - kao i neke ne baš male.[7]

Do 1929. godine I. G. Farben je sklopio niz ograničenih kartelskih sporazuma sa svojim najvećim američkim suparnikom DuPontom. DuPont Companv je i sama bila velika sila i uvijek je oklijevala ulaziti u kooperativne pothvate s Farbenom, koji je obično inzistirao na tome da bude dominantan partner. Zbog toga su mnogi sporazumi sklopljeni neizravno, preko Farbenove filijale, Winthrop Chemicala, preko Imperial Chemicala (njihov kartelski partner u Velikoj Britaniji) i preko Mitsuija, njihovog kartelskog partnera u Japanu. Godine 1937. American I. G. imao je velike udjele u dionicama DuPonta i Eastman Kodaka. Korporacija Olin, u Farbenovom vlasništvu, ušla je u proizvodnju celofana pod DuPontovom licencom.

Glavni razlog zašto je takav industrijski div kao što je DuPont konačno popustio i ušao u kartelske sporazume s I. G.-om bilo je to što je Standard Oil iz New Jersevja neposredno prije toga bio učinio istu stvar. Kombinacija tih dvaju golijata suočila je DuPont s mogućnošću ozbiljne domaće konkurencije. DuPont je možda mogao biti u stanju čvrsto se suprotstaviti samom I. G.-ju, ali nije se mogao nadati uspjehu i protiv I. G.-ja *i protiv* velikog Rockefellerova carstva. Standard Oil je, dakle, bio presudni faktor koji je okupio najmoćniju «interesnu zajednicu« - I. G., Standard Oil, Imperial Chemical, DuPont i, kao što ćemo vidjeti, Shell Oil.

Sporazum između IG-ja, Standarda i Shella sklopljen je 1929. Priča o tome kako je do njega došlo fascinantna je i u velikoj mjeri rasvjetljava zakulisne manevre kompanija koje, u očima javnosti, izgledaju kao konkurentske.

Jedan od faktora koji su doveli do poraza Njemačke u Prvom svjetskom ratu bilo je to što je ostala bez nafte. Njemački vođe odlučili su da u pogledu nafte nikada više neće ovisiti o drugim zemljama. Njemačka možda nije imala ležišta nafte na svom teritoriju, ali je imala ogromne rezerve ugljena. Jedan od prvih ciljeva njemačkih kemičara nakon rata bio je, dakle, pronaći način pretvorbe ugljena u naftu.

Godine 1920. dr. Bergius otkrio je metode dobivanja velikih količina vodika i njegovog pretvaranja, pod velikim pritiskom i visokim temperaturama, u prisustvu specifičnih katalizatora, u tekuće proizvode od ugljena. Time su bili osigurani završni koraci u dobivanju rafiniranog benzina. Trebalo je samo usavršiti proces hidrogenacije. I. G. se iznenada našao u naftaškom poslu.

Nabrajanje ovih tvrtki ne implicira nezakonitost ili nedopustivost. To je samo radi utvrđivanja povijesnih činjenica o kartelskim vezama kroz sporazume ili potpunu kontrolu. Te činjenice mogu se provjeriti konzultiranjem starijih izdanja standardnih poslovnih priručnika kao što su *Standard and Poor's Corporation Records* i *Mood/s Industrial Manual.* Vidi također otkrića ranijih istraživača na ovom polju kao što su *Cartels in Action* Stockinga i VVatkinsa; Ambrusterov *Treason's Peace;* DuBoisov *The Devil's Chemist.* Sva su djela spomenuta i drugdje u ovoj studiji.

Moglo bi se pretpostaviti da se kartel nestrpljivo bacio na proizvodnju. Ali plan je, umjesto toga, bio zainteresirati postojeće proizvođače nafte za njihov proces i iskoristiti njihove patente kao sredstvo za dobivanje koncesija i poslovnih prednosti na drugim područjima. To je trebao biti mamac kako bi se uhvatio u klopku Standard Oil, koji bi onda doveo i DuPont. I djelovao je baš kao što je bilo planirano.

Franka Hovvarda iz Standard Oila pozvali su da posjeti veliko postrojenje Baldische u Ludwigshafenu u ožujku 1926. godine. Ono što je vidio bilo je zapanjujuće - benzin koji se dobiva iz ugljena! Gotovo u šoku napisao je VValteru Teagleu, predsjedniku Standard Oila:

> Na temelju mojih današnjih zapažanja i rasprava smatram da je ovo najvažnije pitanje s kojim se kompanija ikada suočila...
>
> Baldische je u stanju proizvoditi visokokvalitetno motorno gorivo iz lignita i drugih vrsta ugljena niske kvalitete u količinama do pola težine ugljena. To apsolutno znači neovisnost Europe po pitanju opskrbe benzinom. Sve što preostaje je izravno cjenovno nadmetanje...
>
> Neću ulaziti u detalje, ali mislim da je iz ovoga jasan moj stav.[8]

Sljedeće tri godine bile su posvećene pregovorima. Kartelski ugovor potpisan je 9. studenog 1929. godine i postigao je nekoliko važnih ciljeva: u prvom redu, njime je Standard Oilu pripala polovina svih prava na proces hidrogenacije u svim zemljama svijeta osim u Njemačkoj. To je Standardu jamčilo da će kontrolirati ili barem profitirati od svoje konkurencije na tom polju. Standard je zauzvrat I. G.-ju dao 546.000 svojih dionica u vrijednosti od preko 30.000.000 dolara. Dvije strane također su se dogovorile da neće konkurirati jedna drugoj na poljima kemije i proizvoda od nafte. U budućnosti, bude li Standard Oil želio ući na polje industrijskih kemikalija ili lijekova, moći će to učiniti samo kao partner Farbena. Farben je sa svoje strane pristao da neće samostalno ući na tržište nafte, već samo u sklopu zajedničkog pothvata sa Standardom. Obje strane odrekle su se «bilo kakvog plana ili politike širenja svojih postojećih poslova u smjeru industrije druge strane kojom bi postale ozbiljan suparnik te druge strane.«[9]

Kako se izrazio Frank Howard iz Standard Oila:

> Može se reći da je I. G. naš generalni partner u kemijskom poslu... Želja je i namjera obiju strana izbjegavati konkuriranje onoj drugoj.[10]

Sasuly, *I.G. Farben, op. cit,* str. 144-145.

George Stocking i Myron Watkins, *Cartels in Action,* (New York: The Tvventieth Century Fund, 1946.), str. 93.

[10] Citirano prema: Ambruster, *Treason's Peace, op. cit,* str. 52.

Radi olakšanja provedbe ovog sporazuma formirano je nekoliko kompanija u zajedničkom vlasništvu. Jedna od njih bila je International Hvdrogenation Patents Companv (I. H. P). Shell Oil je također postao partner u tom pothvatu. Njegov cilj *nije* bio promicanje međunarodne primjene procesa hidrogenacije, nego da se proces što je moguće više drži u tajnosti. Kako je objavljeno u Standardovom službenom memorandumu:

> I. H. P. treba biti dobro upoznat s razvojem događaja u svim zemljama u kojima ima patente, a trebao bi također biti u potpunosti obaviješten o pokazivanju zanimanja za hidrogenaciju i mogućnosti njezinog uvođenja... Međutim, ne bi smio buditi zanimanje u zemljama u kojima ono još ne postoji.[11]

Druga kompanija u zajedničkom vlasništvu osnovana je 1930. godine i bila je poznata kao Jasco, Inc. Njezina svrha bila je omogućiti svakoj kompaniji da ima udio u svim budućim novim kemijskim otkrićima druge strane. Prema sporazumu, svaki put kada bi I. G. ili Standard razvio nov kemijski proces, trebao ga je ponuditi drugoj strani mogućnost da kupi trećinu udjela u patentu. Jasco bi nakon toga iskorištavao plasman tog procesa na tržišta širom svijeta.

Tu, dakle, imamo savršeni primjer kako su se dva divovska industrijska carstva međusobno približavala, korak po korak, sve dok na kraju, na velikim područjima svojih aktivnosti nisu djelovala složno kao jedno. Cilj svakog od njih bio je jednostavno ukloniti svaku tržišnu konkurenciju između sebe te stvoriti uvjete u kojima će oba imati zajamčen budući rast i profit. Dr. Carl Bosch, tadašnji direktor I. G.-ja, nije bio samo slikovit kad je rekao da su I. G. i Standard «sklopili brak». On je prilično precizno opisao filozofsku bit svih velikih kartelskih sporazuma.

Prostor nam ne dopušta da iznesemo detaljnu kroniku svih I. G. Farbenovih poligamnih brakova s drugim velikim američkim tvrtkama, ali trebalo bi spomenuti još barem dva. Dana 23. listopada 1931. godine I. G. i Alcoa potpisali su dogovor poznat kao Sporazum Alig. Njime su dvije kompanije udružile sve svoje patente i tehničko znanje o proizvodnji magnezija. Drugi industrijski div koji je postao dio međunarodne mreže nije bio nitko drugi nego Ford Motor Companv.

Kad je Henry Ford osnovao ogranak svoje kompanije u Njemačkoj, I. G. Farben je odmah kupio većinu od četrdeset posto dionica koje su bile ponuđene na tržištu. Brak je bio sklopljen kada su Carl Bosch, predsjednik I. G.-ja, i Carl Krauch, I G.-ov predsjednik odbora, postali članovi upravnog odbora njemačke kompanije Ford. U Sjedinjenim Državama se Edsel Ford pridružio upravnom odboru američke I.G. Chemical Companv, kao što su učinili i VValter Teagle,

[11] *Ibid.,* str. 492,493.

predsjednik Standard Oila, Charles E. Mitchell, predsjednik Rockefellers National City Bank of New York i Paul M. VVarburg, brat Maxa VVarburga koji je bio direktor matične kompanije u Njemačkoj.

Paul VVarburg bio je jedan od arhitekata sustava Saveznih rezervi kojim je kontrola nad američkim monetarnim sustavom prešlau ruke onih istih bankarskih krugova koje je on zastupao. Prema memoarima Franka Vanderlipa taj je plan skovan na tajnom sastanku na otoku Jekvll u Georgiji, na kojem su prisustvovali sam Vanderlip, senator Aldrich (obojica kao predstavnici Rockefellera), Henry Davison, Charles Norton i Benjamin Strong (kao predstavnik J. P. Morgana), Abraham Piatt Andrew (iz Ministarstva financija) i Paul Vvarburg (predstavnik Rothschilda u Engleskoj i Francuskoj). VVarburgov brat, Felix, oženio je Friedu Schiff, kćer Jacoba Schiffa koji je bio na čelu bankarske tvrtke Kuhn, Loeb, and Companv.[12] Godinama kasnije, prema riječima njegovog unuka Johna, Jacob Schiff dao je dvadeset milijuna dolara Trockom za potrebe uspostavljanja sovjetske diktature u Rusiji.[13]

Još je mnogo toga važnog poznato o tim ljudima, ali bit je u tome da su oni bili više od običnih poslovnih ljudi koji traže sredstva za širenje tržišta i osiguranje profita. Bili su pripadnici one posebne vrste ljudi čiji pogled seže mnogo dalje od običnih poslovnih knjiga - do obzora međunarodnih intriga i politike.

Kako bismo u potpunosti razumjeli taj aspekt njihovih karijera moramo prvo shvatiti prirodu kartela. Kartel je grupacija kompanija koje su povezane ugovorima ili sporazumima radi promicanja međukompanijske suradnje i, time, smanjenja konkurencije među njima. Neki od tih sporazuma mogu se odnositi na bezopasne teme kao što su industrijski standardi i nomenklatura. Ali većina njih uključuje razmjenu prava na korištenje patenata, podjelu regionalnih tržišta, određivanje cijena i dogovore da se neće ulaziti u konkurenciju unutar specifičnih kategorija proizvoda. Općenito uzevši, kartel je sredstvo za izbjegavanje surove konkurencije na otvorenom tržištu slobodnog poduzetništva. Rezultat su uvijek više cijene i manji izbor ponuđenih proizvoda. Karteli i monopoli, stoga, nisu rezultat slobodnog poduzetništva nego bijeg *iz* njega.

Za poslovne ljude, motivacija za stvaranje kartelskih sporazuma slična je onoj koja vodi radnike i obrtnike u sindikate i strukovna udruženja. Oni smatraju da bi snižavanjem cijena svojih proizvoda ili svoga rada mogli privući veći dio postojećeg tržišta. Ali to vrijedi samo ako se i drugi ne povedu ža njihovim primjerom. Međutim, razumno je pretpostaviti da će konkurencija također

Za cijelu priču o tome kako sustav Saveznih rezervi djeluje kao bankarski kartel pod krinkom vladine agencije, pročitajte *The Creature from Jekyll Island; A Second Look at The Federal Reserve System* G. Edwarda Griffma (Westiake Village, CA: American Media, 1995.).

13

Komentari Johna Schiffa pojavili su se prvi put u kolumni Charlieja Knickerbockera u *New York Journal American* 3. veljače 1949. g. Vidi također ekskluzivni intervju s Aleksandrom Kerenskim, vođom ruske revolucije, *U.S. News & World Report,* 13. ožujka 1967. g., str. 68.

sniziti svoje cijene kako bi izbjegla gubitak kupaca. Sniženje cijena jedne strane obično vodi do pada cijena za sve. Osoba je, stoga, motivirana da se udruži s drugim tvrtkama ili drugim radnicima i ne provodi politiku konkurencije koja osiromašuje sve.

To ne znači da su članovi kartela uvijek uspijevali ukloniti sve sukobe ili nadmetanja. Ponekad će neka strana u sporazumu odlučiti da joj uvjeti sporazuma više nisu prihvatljivi pa će se odvojiti i pokušati samostalno poslovati. Povremeno izbijaju ratovi cijena i žestoka nadmetanja za tržište sa svim prizvucima pravih vojnih sukoba. Ali, baš kao u slučaju ratova između država, ti ratovi s vremenom završe. Jedna strana bude pobijeđena ili, kao što je češće slučaj u poslovnim ratovima, jedna strana stekne očigledan dominantan položaj pa se onda sklopi «primirje» i dogovori novi kartelski sporazum na temelju nove ravnoteže snaga.

Stocking i VVatkins u knjizi ***Cartels in Action*** (Karteli na djelu), sažeto opisuju taj proces:

> Izbili su «ratovi cijena«, završili su «primirjima», više puta su se ponovno rasplamsali, i konačno su se pretvorili u dugu opsadu...
>
> Kemijske kompanije obično pregovorima, a ne nadmetanjem, odlučuju tko će prodavati što, gdje, koliko i pod kojim uvjetima na stranim tržištima, jer vjeruju da se suradnja «isplati». Do svojih odluka dolaze nepopustljivim cjenkanjima. Svaka strana nastoji za sebe izboriti najbolje uvjete. Tako te odluke odražavaju relativnu pregovaračku moć uključenih strana. Ona ovisi o mnogo faktora, uključujući djelotvornost njihovog procesa, snagu položaja njihovih patenata, kvalitetu njihovih proizvoda, veličinu njihovih financijskih resursa i podršku njihovih vlada. U konačnici, to pitanje najviše ovisi o komparativnoj spremnosti nekoliko strana na konkurencijski «rat» ako pregovori propadnu.
>
> Takva vrsta poslovnog suparništva razlikuje se od djelotvorne konkurencije u tome što najveću korist vjerojatno imaju članovi kartela, a ne potrošači.[14]

To je precizan opis stvarnosti koja stoji iza većine velikih proizvoda u današnjem svijetu. Stocking i VVatkins napravili su opsežan izračun predratne trgovine i vrlo uvjerljivo dokazali da su 1939. godine u Sjedinjenim Državama karteli kontrolirali osamdeset sedam posto prodanih mineralnih proizvoda, šezdeset posto poljoprivrednih proizvoda i četrdeset dva posto ukupne proizvedene robe. Ne treba ni reći da se taj trend uvelike ubrzao od 1939. godine pa nije teško zamisliti kakva je situacija danas. Kemijska industrija - a to znači i farmaceutska - potpuno je karteli zirana. Još davne 1937. godine taje činjenica bila toliko očigledna da je časopis ***Fortune*** komentirao u uvodniku:

Watkins, *op. cit,* str. 398,420.

> Kemijska industrija usprkos sporom opadanju krivulje njezinih stvarnih cijena, «pristojna» je industrija. U njoj se provodila «suradnja» davno prije nego što ju je General Johnson izmislio 1933. godine. Suvišna proizvodnja rijetko joj je stvarala probleme, u njoj se nije osjećala kriza, nije se upuštala se često duge ili krvave ratove cijena... Kemijska industrija uglavnom je samu sebe regulirala na način koji bi se svidio čak i sovjetskim komesarima... Industrija... provodi jedan jasan oblik planskog gospodarstva.[15]

Prisjetimo se stavova koje je 1973. godine iznijela američka Komisija za carine. U svom izvještaju za Senat Komisija je iznijela sljedeće:

> U najvećim i najsofisticiranijim multinacionalnim korporacijama planiranje, a zatim i nadziranje provedbe plana, dosegnuli su opseg i razinu detalja koji su, ironično, jako slični procedurama nacionalnog planiranja u komunističkim zemljama.[16]

Komentari o sličnostima s planskim gospodarstvom sovjetskih komesara (ministara) u nekoj komunističkoj zemlji prilično su «na mjestu». Oni u velikoj mjeri rasvjetljavaju inherentnu filozofiju kartela. Ako je istina da karteli i monopoli nisu rezultat slobodnog poduzetništva, nego bijeg *iz* njega, iz toga slijedi da je najbolji način da se pobjegne iz slobodnog poduzetništva taj da se ono potpuno uništi. To je razlog zašto karteli i kolektivističke vlade neizbježno rade zajedno kao tim. Oni imaju zajedničkog neprijatelja i dijele zajednički cilj: uništiti slobodno poduzetništvo.

Milijuni dolara koji se ulažu u politiku kako bi se izglasali zakoni o zaštitnim carinama, takozvani zakoni o poštenoj trgovini ili zakoni protiv nadriliječništva, strahovito su mala cijena za one koji će od toga imati koristi. Iako su ti zakoni oblikovani tako da se čini da štite interes naroda, oni su, ustvari, sredstva kojima se mašinerija vlade pokreće protiv suparnika kartela. Sredstva uložena u njih višestruko se vraćaju. Stoga je ***Biggovernment,*** «velika vlada», sa svojom sposobnošću reguliranja svakog aspekta ekonomskog života, prirodni prijatelj i saveznik kartela i monopola.

Karteli i monopoli teško bi mogli opstati bez pomoći vlade, barem u današnjoj situaciji. Pogledajte bilo koje od velikih svjetskih tržišta - šećera, čaja, čokolade, gume, čelika, nafte, automobila, hrane - ***bilo koje*** od njih i naći ćete mnoštvo vladinih ograničenja, kvota i cjenovnih potpora. A posvuda je prisutna vojska lobista koji zastupaju posebne interese, vršeći pritisak na političare da prihvaćaju zakone koji bi trebali štititi narod.

«Chemical Industry», *Fortune,* prosinac 1937. g., str. 157,162.

16

Izvještaj pod naslovom *Implications of Multinational Firms for World Trade and Investmentfor U.S. Trade and Lahor,* veljača 1973. g., str. 159.

Karteli nisu jedini koji se bave takvim reketom. Radnički sindikati nastojali su pobjeći iz nadmetanja slobodnog tržišta kad su zahtijevali vladinu provedbu zakona o minimalnoj plaći i obaveznom članstvu u sindikatu. Poljoprivrednici su radili istu stvar s cjenovnim potporama i subvencijama. Čini se da u posljednje vrijeme gotovo svi žele da vlada intervenira i «zaštiti» ih od surovosti otvorene i poštene konkurencije. Ni karteli se u tome ne razlikuju, osim utoliko što prednjače pred drugima, raspolažu s mnogo novca i usavršili su tu vještinu do krajnosti.

Stoga činjenica da velike multinacionalne korporacije često imaju istaknute političke figure u svojim odborima nije samo pitanje prestiža nego gola potreba. Tako se ITT, na primjer, u svom glavnom odboru u New Yorku mogao pohvaliti važnim imenima kao što su Eugene Black, bivši predsjednik Svjetske banke i John McCone, bivši direktor Središnje obavještajne agencije. U Europi su to bili Trvgve Lie, prvi glavni tajnik Ujedinjenih naroda, Paul-Henri Spock iz Belgije i lord Caccia iz Britanije. Pokušali su čak pridobiti i premijera Harolda McMillana.[17]

Nije slučajnost što se sve gore spomenute osobe same deklariraju ili kao socijalisti ili, u najmanju ruku, politički liberali. Nitko od njih ne bi ni mrtav zagovarao sustav slobodnog poduzetništva. Znaju da se put do bogatstva danas ne prevaljuje kolima industrijskog stručnog znanja nego sportskim automobilom političkog utjecaja. Prava akcija je u vladi.

Posljedice možemo vidjeti posvuda - pogotovo u svijetu međunarodnih financija. Situaciju je prikladno opisao *Monthly Review,* publikacija Havajske banke (siječanj 1973. godine):

> Čini se da nema brzih odgovora na složena i međusobno povezana domaća i međunarodna zbivanja. Među onima koji bi mogli najviše izgubiti nalaze se pojedinci koji nastoje osnovati vlastiti posao, ali i one nezavisne domaće tvrtke koje se nastoje natjecati na tradicionalnom otvorenom tržištu. Oni se suočavaju sa sve većim podvrgavanjem političkoj kontroli kroz birokraciju i tržišta koja je prisvojila federalno subvencionirana konkurencija.
>
> Imune na to jesu multinacionalne korporacije. Njihove goleme investicije u inozemstvu, djelotvorni lobistički položaji i odanost svjetskom tržištu - koje ne ograničavaju lokalne vlade i konkurencija - omogućuju im ne samo da budu neutralne prema takvom razvoja događaja, nego i da ga potiču.

Ferdinand Lundberg se u knjizi *The Rich and the Super Rich* (Bogati i superbogati) suzdržavao od svojih ljevičarskih klišeja o «eksploataciji radničke klase» i otvorenih pravdanja sovjetskog sustava u dovoljnoj mjeri da prepozna

Anthonv Sampson, *The Sovereign State ofITT,* (New York: Stein & Day, 1973.), str. 113,114.

određene istine, ili barem poluistine, o američkom sustavu. Napisao je gotovo likujući:

> Ograničavanju slobodnog poduzetništva također su pridonijeli uglavnom poslovni ljudi koji su neumorno pokušavali povećati vladine regulacije u skladu s vlastitim interesima, kao u slučaju carina, subvencija i zabrane snižavanja cijena robe sa zaštićenim znakom.
> Ustvari, interesi poslovnih ljudi značajno su se promijenili, od djelotvornosti u proizvodnji do djelotvornosti u manipuliranju javnošću, uključujući manipuliranje vladom radi dobivanja povlastica...
> Kako se sve dosad istraženo očito odvija pod dobronamjernim proviđenjem vlade, očigledno je da su vlada i politika prilično zaslužne za upadljivi procvat krajnjeg bogatstva i krajnjeg siromaštva u grozničavom američkom carstvu.[18]

Sve je to istina, ali nije cijela istina. Postoje dvije zamke u koje može upasti neoprezni promatrač tih trendova. Prva je prenagljeni zaključak da su karteli i monopoli izraz kapitalizma ili slobodnog poduzetništva i da rješenje problema leži u zamjeni kapitalizma nekom drugom vrstom sustava. Međutim, kao što smo naglasili, karteli i monopoli upravo su suprotnost kompetitivnom kapitalizmu i slobodnom poduzetništvu.

Druga je zamka zaključak da se rješenje za zloupotrebe kartela i monopola može naći u povećanju vladinih regulacija i kontrola. Ali upravo to i jest problem. Jednostavno nadilazi ljudske granice izraditi novi zakon ili skup propisa kojima bi se vladi zajamčila veća moć naoko radi reguliranja trgovine i *sprječavanja* monopola i njihovih političkih marioneta, a da se ne postigne upravo suprotni učinak.

Trenutačni antitrustovski zakoni savršen su primjer. Vrlo često završe tako da postanu samo još jedan instrument pomoću kojega neka poslovna grupa koristi moć vlade za suzbijanje ili ometanje svojih manje politički utjecajnih suparnika. *Veća i jača vlada nije rješenje nego problem!*

Lundberg je, kao i mnogi drugi koji o tome pišu, upao u obje zamke. Shvatio je da monopol nije slobodno poduzetništvo. Čak je i vidio da je vlada nerazdvojiv partner monopola. Međutim, shvativši to, okrenuo se oko sebe i otvorio vrata koja vode u još veću vladu, čak je napravio korak «naprijed» - u sam komunizam:

> Ne možemo se vratiti nadmetanju. Moramo krenuti naprijed u neki novi sustav, možda komunizam, možda kooperativizam, možda mnogo potpuniju vladinu regulaciju od one koju sada imamo. Ne znam što leži pred nama i ne brine me previše...[19]

[18] Ferdinand Lundberg, *The Rich and the Super-Rich,* (New York: Bantam, 1968.), str. 153,154, 584.
[19] *ibid.,* p. 154.

Tu je, u kratkim crtama, iznesen vjerojatni razlog zašto je zapanjujuće dosadnu i preopsežnu knjigu (1009 stranica) g. Lundberga na listu bestselera progurao sam establišment koji, naizgled, on osuđuje. Kad bi ljudi poput Lundberga barem stali i zapitali se zašto ih angažiraju da drže predavanja na sveučilištima establišmenta, zašto njihove knjige željno traže izdavači establišmenta, zašto su traženi gosti na televizijskim i radijskim emisijama na kanalima establišmenta i zašto primaju velikodušne financijske potpore od zaklada establišmenta, počeli bi shvaćati. «Superbogate» nije previše briga razotkriva li netko njihovo golemo bogatstvo i moć sve dok u praksi ne čini ništa kako bi njihova moć oslabila.

Ako nekome treba odati javno priznanje kao križaru koji se bori protiv njih, mnogo je bolje imati jednog Lundberga nego nekog pojedinca koji je *također* protivnik «velike vlade». Falanga intelektualaca koji obožavaju vladu danas predvodi američki narod u njegovoj borbi protiv sve opresivnijeg establišmenta. Ipak, establišment ih mirno tolerira, čak ih i sponzorira u njihovim naporima. Sve dok se mogu baviti pitanjima «povećavanja vladinih regulacija« ili čak komunizam smatrati korakom «naprijed», ne predstavljaju prijetnju. Naprotiv, daljnje koncentriranje vladine moći u rukama nekolicine - dok ne postane *totalna* moć - upravo je ono što su svjetski «superbogataši» odlučili postići.

14.

Krajnji monopol

Rani primjeri podrške kartela totalitarnim režimima; uloga I. G. Farbena u izvlačenju Hitlera iz političkog zaborava i pretvaranju nacističke države u instrument moći kartela.

NA OVOM MJESTU u našem pregledu čitatelj bi se mogao zapitati kakve sve ovo ima veze s politikom liječenja raka. Odgovor je - kao što će biti vidljivo iz nastavka - da itekako ima veze. Politika kartela i monopola može se usporediti s nogometnom utakmicom koja ima određene ciljeve i pravila. Kada bi netko tko nikada ranije nije čuo za nogomet gledao dvije momčadi koje igraju na terenu i kada ne bi znao baš ništa o sportu, uopće mu ne bi bilo jasno što se događa. Tako i mi možemo promatrati postupke divovskih korporacija i vladinih agencija, ali ako nismo svjesni pravila koja određuju igru, nikada nećemo moći razumjeti zašto se stvari događaju tako kako se događaju ili uopće nećemo znati što se događa.

Kao što je ukratko objašnjeno u prethodnom poglavlju, karteli i monopoli rezultat su pokušaja da se izbjegne surovost slobodnog poduzetništva. Dugoročno gledano, najbolji način da se to postigne je taj da se zatraži pomoć vlade, da se traži izglasavanje zakona kojim će regulatorna moć države biti na strani poslovnog pothvata, a protiv konkurencije.

Pojedincu ili korporaciji može poći za rukom da razbiju kartele ako su dovoljno odlučni ili talentirani i u stanju prikupiti potrebni kapital. Kapital je relativno lako prikupiti ako je potencijalni profit jako velik - kao što i *jest* velik ako su prodajne i cjenovne politike kartela jako neumjerene. Ako nisu neumjerene, onda je šteta koju nanose relativno mala i nema hitne potrebe da se narušavaju.

Iz toga, dakle, slijedi da karteli i monopoli ne bi mogli cvasti u ovolikoj mjeri kada bi postojali u političkom okruženju ograničene vlade. I obrnuto, što je veća moć vlade i što je ona među građanima više prihvaćena kao odgovarajući regulator trgovine, plodnije je tlo za hranjenje i rast monopola i kartela.

Iz toga također slijedi da ako je *«velika* vlada« dobra za kartele, onda je *«veća* vlada» bolja, a najbolja je *«totalna* vlada». Radi toga su, kako je utvrđeno, karteli tijekom cijele svoje povijesti prikriveno podržavali svaki mogući oblik totalitarizma. Podržavali su naciste u Njemačkoj; s entuzijazmom su prihvaćali fašiste u Italiji; financirali su boljševike u Rusiji. I pokretačka su sila koja stoji iza bezimenog totalitarizma. A bezimeni totalitarizam sve više postaje turobna stvarnost u Sjedinjenim Američkim Državama.

Čini se, na prvi pogled, paradoksalnim da «superbogate» tako često nalazimo među pobornicima socijalizma ili socijalističkih mjera. Reklo bi se da su to ljudi koji mogu najviše izgubiti. Ali, pod socijalizmom - ili bilo kojim drugim oblikom «velike vlade» - nema konkurencije niti slobodnog poduzetništva. To je poželjno okruženje za one koji upravljaju karteliziranom industrijom i imaju jake političke veze «na vrhu». Na taj je način moguće ostvarivati veće profite i istodobno biti dijelom vladajuće klase. Ti ljudi se ne boje sustava progresivnog oporezivanja koji ugnjetava srednju klasu. Njihov politički utjecaj omogućuje im da osnivaju složene zaklade oslobođene plaćanja poreza kako bi sačuvali i umnožili svoje golemo bogatstvo, a da pritom ne plaćaju apsolutno nikakve poreze. To je razlog zašto monopolisti nikada ne mogu biti pravi kapitalisti.

Kapitalist je, u užem smislu riječi, samo osoba koja vjeruje u ideju privatnog vlasništva nad imovinom. Ali to nije prikladna definicija za jasno razumijevanje ideoloških konflikata između pojma kapitalizam, kako se on najčešće koristi, i suprotstavljenih ideja kao što su socijalizam ili komunizam. U mnogim primitivnim plemenima privatno je vlasništvo po svoj prilici nepoznata stvar. Teoretski, svim stvarima raspolaže poglavica u ime svojih sljedbenika. Ali u stvarnosti, ipak, imovina pripada poglavici, zato što on može raditi s njom što god želi. Sloboda korištenja predstavlja test vlasništva. Ako mislite da posjedujete određenu imovinu, ali ju ne možete koristiti bez dopuštenja nekoga drugoga, onda ju ne posjedujete vi, *netko drugi* ju posjeduje. U onoj mjeri u kojoj vi nemate kontrolu nad vlastitom imovinom, u toj mjeri netko drugi ima udio u vlasništvu nad njom. Tako poglavica posjeduje svu imovinu, a teorija da njome raspolaže u ime svojih sljedbenika samo je lukavstvo da se njihovo nezadovoljstvo drži manje ili više pod kontrolom.

Slično tome, naša TVA (Uprava doline Tennessee) i nacionalni parkovi trebali bi biti u vlasništvu «naroda». Međutim, ako stvarno mislite da posjedujete dio njih, samo pokušajte prodati vaš udio. TVA, nacionalni parkovi i sva ostala «javna» imovina u vlasništvu su onih koji odlučuju kako će se koristiti. To znači

da su u vlasništvu političara i birokrata - i ljudi koji imaju financijsku moć nad njima.

U komunističkim i socijalističkim zemljama gotovo sva imovina trebala bi biti u vlasništvu «naroda» - što znači u vlasništvu onih tri posto koji su članovi vladajuće elite. U konačnici, *svi* su kapitalisti. Svu poželjnu imovinu netko posjeduje. A neka od najvećih svjetskih bogatstava nalaze se u sasvim privatnom vlasništvu komunista i socijalista koji glasno osuđuju «zlu» doktrinu kapitalizma.

Tako samo posjedovanje vlasništva ne čini nekoga kapitalistom. Bolja i ispravnija upotreba te riječi trebala bi uključivati dodatnu ideju slobodnog poduzetništva, otvoreno tržište bez vladinih intervencija ili s minimalnim intervencijama. Riječ *kapitalist* ovdje se koristi s tom konotacijom.

Vratimo se temi. Monopolisti nikada ne mogu biti kapitalisti slobodnog poduzetništva. Oni se, bez iznimke, zalažu ili za socijalizam ili za neki drugi oblik kolektivizma zato što predstavljaju krajnji monopol. Te monopole koje sponzorira vlada građani toleriraju, jer pretpostavljaju da su, kao nekom čarolijom demokratskog procesa i moći njihovog glasa, oni ta, na neki način, zaštićena strana. To bi moglo biti istina *kad* bi se oni potrudili informirati o takvim pitanjima, *kad* bi imali nezavisne i poštene kandidate među kojima bi mogli birati, *kad* političkim strankama ne bi upravljali superbogati i *kad* bi ljudi mogli osvojiti izbore bez ogromnih iznosa novca za kampanju. Drugim riječima, ti monopoli teoretski bi mogli raditi u korist običnog čovjeka na nekom drugom planetu, s nekim drugim oblikom života koji reagira na druge motive i pod nekim drugim političkim sustavom. Što se tiče nas Zemljana, nema šanse.

Stvarnost je, dakle, takva da vladapostaje oruđe upravo onih silakoje; navodno, regulira. Kad se pažljivije pogleda, postaje jasno da su pravila uglavnom uvijek ona koja su karteli otprije prihvatili, osim što sada imaju policijsku silu države koja nadzire njihovu provedbu. I to tim financijskim i političkim interesnim krugovima omogućuje da budu zaštićeni od prijetnje konkurencije. Vjerojatno jedini slučaj kada se ti propisi koriste na stvarnu štetu bilo koje multinacionalne kompanije ili financijske institucije jest onaj kada je u pitanju unutarnja borba, u kojoj se jedna grupa želi izboriti za položaj ili pokušava disciplinirati drugu grupu. «Narod» *nikada* nije zaštićena strana.

Jedan od najranijih primjera podrške kartela nekom totalitarnom režimu dogodio se u Njemačkoj još prije Prvog svjetskog rata. Karteli koji su se kasnije udružili u I. G. Farben podržavali su Bismarcka, jer su u njegovoj kolektivističkoj filozofiji upravljanja vidjeli izvanrednu priliku da dobiju protekciju u ime domoljublja.

Bismarck je prvi uveo socijalnu medicinu kakvu poznajemo u modernom svijetu. Prepoznao je da će sklonost masa prema njoj biti idealan prvi korak koji će dovesti do kasnije veće kontrole nad ostatkom ekonomije. Njegovo je gledište

bilo da će socijalna medicina utrti put socijalnoj državi. To je bio pilot-program koji su proučavali i imitirali svi svjetski totalitaristi u godinama koje su slijedile.[1] A fašizam nije bio iznimka.

Godine 1916., dok je još vladao režim cara VVilhelma, službenik I. G. Farbena po imenu Werner Daitz napisao je kraću raspravu koju je kartel tiskao i široko distribuirao. U njemu je rekao:

> Javlja se nova vrsta državnog socijalizma, potpuno različita od onoga o čemu je bilo tko od nas sanjao ili mislio. Privatna ekonomska inicijativa i privatna kapitalistička ekonomija neće biti oslabljene, nego će biti strogo organizirane prema gledištima državnog socijalizma tako što će kapital biti koncentriran u nacionalnoj ekonomiji i usmjeravat će se prema van ujednačenim poticajima... Ta promjena u kapitalizmu prirodnom bezuvjetnošću zahtijeva rekonstrukciju njegove ranije protuteže, internacionalnog socijalizma. Razbija ga u *nacionalni socijalizam*.[2]

Ovdje imamo rijetku priliku zaviriti u kartelski um. Primijetite da u «novom» socijalizmu neće biti sukoba s ekonomskom inicijativom (za kartele) i nikakvih prijetnji «privatnoj kapitalističkoj ekonomiji« (u smislu privatnog vlasništva nad bogatstvom, a *ne* sustava slobodnog poduzetništva). Kapital će biti «strogo organiziran« i «koncentriran u nacionalnoj ekonomiji i usmjeravat će se prema van ujednačenim poticajima« (pod kontrolom vlade u skladu s prioritetima kartela). Promjena će zahtijevati «rekonstrukciju ranije protuteže, međunarodnog socijalizma« (prihvaćanje određenih elemenata marksističkog komunizma kojima su se karteli ranije suprotstavljali). I moramo prigrliti ne samo Marxov *internacionalni* socijalizam, nego ga moramo različito primijeniti na svaku zemlju na temelju *nacionalnog* socijalizma (nacizma, fašizma ili bilo koje druge čisto nacionalne manifestacije socijalizma).

Osamnaest godina kasnije teorijsko lukavstvo postalo je stvarnost. Dana 30. rujna 1934. godine Farben je objavio izvještaj u kojem je stajalo: «Sada je završena faza razvoja koja zadovoljava osnovna načela nacionalsocijalističke ekonomije.«[3]

Za više informacija o Bismarckovom prvom programu zdravstvenog osiguranja i njegovom konačnom inkorporiranju u programe Međunarodne organizacije rada (ILO) vidi knjigu Marjorie Shearon *Wilbur J. Cohen: The Pursuit of Power,* (Shearon Legislative Service, 8801 Jones Mili Rd., Chevy Chase, MD., 20015, 1967.), str. 3-8

Sasulv, *I.G. Farben, op. cit,* str. 53.

[3] *Scientific and Technical Mobilization,* Saslušanja pred Kilgoreovim Pododborom Senatskog odbora za vojna pitanja, dio. XVI, str. 1971.

Enciklopedija nas podsjeća da je nacionalsocijalizam naziv koji se koristio u Njemačkoj za identificiranje ciljeva nacističke stranke. Ustvari, puno ime stranke bilo je Nacionalsocijalistička njemačka radnička stranka (NSDAP). Ali nacizam se također povezivao s Mussolinijevim fašizmom i s vremenom su ta dva naziva postala sinonimi. Iako su se dvije spomenute ideologije razlikovale u nekim manje bitnim pogledima, obje su bile samo lokalne manifestacije *nacionalnog* socijalizma i, u skladu s time, bile su totalitarni režimi bez obzira na nazive.

Fašizam je, prema rječničkoj definiciji, vladina kontrola nad sredstvima za proizvodnju koja su u privatnom vlasništvu. Ta definicija može biti dovoljna za prosječan srednjoškolski ispit iz političkih znanosti, ali ne može ispričati cijelu priču. U stvarnosti, njemački fašizam dvadesetog stoljeća bio je *kontrola privatnih monopolista nad vladom* koja je tada kontrolirala industriju, ali na takav način da je favorizirala monopoliste i sprječavala konkurenciju.

Američki ekonomist Robert Brady ispravno je opisao njemačku fašističku državu kao «diktaturu monopolističkog kapitalizma. Radi se o 'fašizmu' poslovnog poduzetništva organiziranog na osnovi monopola koji ima potpuno zapovjedništvo nad svom vojnom, policijskom, pravnom i propagandnom moći države.»[4]

Stocking i VVatkins saželi su to ovako:

> Njemačka kemijska industrija približila se potpunoj kartelizaciji najviše što su kombinirani napori i organizacijski talenti njemačkog poduzetništva i nacističke države mogli postići - a to je bilo stvarno blizu. Čak i prije 1933. godine industrijsko udruživanje ukonzorcije daleko je uznapredovalo, a od svih industrijamožda najviše u kemijskoj. Fašizam je samo upotpunio program i integrirao cijelu strukturu... U kartelima koje je nacistička država stvorila u njemačkoj industriji često je bilo teško utvrditi gdje završava državna i započinje kartelska kontrola. Totalitarizam je na kraju uključivao gotovo potpuno ujedinjenje industrije i države.[5]

To ujedinjenje nije se dogodilo kao rezultat nekontroliranih, prirodnih sila. Nastalo je kao rezultat dugih i strpljivih napora od strane vođa kartela, uz korumpiranost političara i potpunu naivnost glasača. Davno prije no što je Hitler postao nacionalna figura kartel je bio dominantna sila, iza kulisa, u dugom nizu njemačkih vlada. Farbenov predsjednik Hermann Schmitz bio je osobni savjetnik kancelara Brueninga. Dr. Karl Duisberg, prvi predsjednik odbora I.G.-ja (ujedno i osnivač američkog Bayer Co.) i Carl Bosch, Schmitzov prethodnik na mjestu predsjednika I. G.-ja, stvorili su tajni četveročlani politički odbor s ciljem nametanja kontrolnih veza *svim* njemačkim političkim strankama. U Nirnberškom procesu barun von Schnitzler svjedočio je da I. G. nije oklijevao

Sasuly, *I. G. Farben, op. cit,* str. 128.

Stocking i Watkins, *Cartels in Action, op. cit,* str. 411, 501.

koristiti obilne količine novca u svojoj ulozi skrivenog političkog manipulatora. Procijenio je da je svaki izbor koštao kartel oko 400.000 maraka - što je 1930-ih godina bio znatan trošak. Ali na taj način kartel je bio zaštićen neovisno o tome tko će pobijediti na političkoj areni.[6]

Još 1925. godine kartel je diktirao tempo njemačke politike. U govoru pred središnjom organizacijom industrije Reichsverband der Deutschen, Karl Duisberg je objasnio:

> Budite ujedinjeni, ujedinjeni, ujedinjeni! To bi trebao biti neprekidan poziv strankama u ... Reichstagu... Nadamo se da će naše današnje riječi imati učinka i da će pronaći snažnog vođu koji će konačno okupiti sve pod jednim krovom, jer je on [snažni vođa] nama Nijemcima uvijek potreban, kao što smo vidjeli u slučaju Bismarcka.[7]

Kartel u početku nije bio uvjeren da je Hitler «snažni vođa» koji bi najbolje služio njihovim interesima. Ali zbog njegovog nacionalsocijalističkog programa i sposobnosti motiviranja velikih masa javnim govorima odlučili su ga pomno promatrati i oprezno financirati. Iako su određeni vodeći članovi kartela odlučili stati uz Hitlera još 1928. godine, tekje 1931. kartel počeo službeno davati ogromne priloge nacističkoj ratnoj blagajni. Max Ilgner, nećak Hermanna Schmitza, prvi je uspostavio bliski osobni kontakt s Hitlerom. Ilgnera su često zvali I. G.-ovim «financijskim direktorom«. Međutim, njegova prava funkcija bila je upravljanje međunarodnom špijunskom mrežom te organizacije. Izvorno je bila zamišljena kao sredstvo prikupljanja informacija o konkurentskim poslovnim pothvatima i brzo se proširila u politički orijentiranu operaciju kojoj je malo ravnih čak i među djelotvornim obavještajnim agencijama modernih vlada. Kao što je primijetio Sasulv:

> Praćenje svih važnih aspekata stanja u drugim zemljama bilo je toliko potpuno da je Farben postao jedan od glavnih potpornja obavještajnih organizacija i VVehrmachta i nacističke stranke... Iznenađuje činjenica da je Vrhovno vojno zapovjedništvo, koje se hvalilo time da ima najuvježbanije agente na svijetu, trebalo zvati privatni industrijski koncern da obavlja taj posao za njih. Još više iznenađuje priznanje samog Ilgnera da su *odnosi* s *OKW-om* [Vrhovno vojno zapovjedništvo] *započeli još 1928. godine.*[8]

Paralela sa skrivenim manipulacijama američkih političkih stranaka očita je i zlosutna. Za autorovu analizu ove situacije, pogledati njegovu knjigu *The Capitalist Conspiracy,* (Westlake Village, CA: American Media, 1971). Također pogledati njegovu *The Creaturefrom Jekyll Island; A Second Look at The Federal Reserve* (American Media, 1995).

Sasulv, *I. G. Farben, op. cit.* str. 65.

[8] *Ibid.,* str. 97, 98.

U narednim godinama predstavnik I. G.-ja po imenu Gattineau uspostavio je još jače veze. Gattineau je bio Duisbergov osobni pomoćnik, a kasnije i Boschov. Također je bio I. G.-ov direktor za odnose s javnošću.

U jesen 1932. godine nacistička stranka počela je opasno gubiti popularnost. Ipak, od svih konkurentskih grupa, nacisti su najviše odgovarali Duisbergovim planovima. Zato je, u presudnom trenutku, kartel iskoristio svu svoju moć u Hitlerovu korist. Početni financijski prilog bio je tri milijuna maraka! A uslijedilo je još mnogo više.

Kako je opisao Sasulv:

> Hitler je dobio mnogo jaču potporu no što se ikad usudio nadati. Industrijski i financijski vođe Njemačke, na čelu s I. G. Farbenom, zbili su redove i pružili Hitleru svoju punu podršku... Uz takvo zaleđe on je brzo uspostavio krvožednu fašističku državu.[9]

Ne samo da je novac stizao u, činilo se, nograničenim količinama, nego su i mnoge od vodećih njemačkih novina - kako one koje su bile u vlasništvu kartela tako i one koje su bile zahvalne zbog prihoda od oglašavanja - stale uz Hitlera. Na taj način stvorile su potrebnu sliku opće popularnosti zahvaljujući kojoj ga je njemački narod prihvatio kao velikog lidera. Njemački snažni vođa iznenada se pojavio.

Čak se i u Sjedinjenim Država koristila ista taktika čvrste ruke. Ako su neke američke novine bile neugodne prema nacističkom režimu I. G. bi uskratio svoje oglašavanje, što je bilo strahovito ekonomsko oružje. Godine 1938.1. G. je poslao pismo Sterling Productsu, jednoj od svojih američkih kompanija-kćeri, naredivši im da ubuduće svi ugovori o oglašavanju moraju sadržavati«... pravnu klauzulu prema kojoj se ugovor smjesta raskida ako se stav novina prema Njemačkoj preko noći promijeni.»[10]

Kako je već rečeno, Schmitz je bio osobni savjetnik kancelara Brueninga. Nakon Hitlerovog dolaska na vlast postao je počasni član Reichstaga, a također i *Geheimrat,* tajni ili povjerljivi savjetnik. Još jedan Farbenov službenik, Carl Krauch, postao je Goringov pouzdani savjetnik u provedbi Četverogodišnjeg plana. Ali politika kartelskih vođa bila je da izbjegavaju položaje u vladi, iako su mogli dobiti gotovo svako mjesto koje su htjeli. U skladu s tom politikom, Schmitz je nekoliko puta odbio ponudu da mu dodijele titulu «komesara njemačke industrije«.

Nacistički režim bio je Frankensteinovo čudovište koje je stvorio Farben. Ali Farben je cijelo vrijeme bio gospodar, usprkos lukavim naporima da neupućenima

[9] *Ibid.,* str. 63, 69.

[10] *Ibid.,* str. 106.

sebe prikaže kao bespomoćnu žrtvu vlastite kreacije. To je bilo izuzetno mudro, kao što se pokazalo kasnije na Nirnberškom procesu. Gotovo svi ti ljudi bili su duboko umiješani u određivanje nacističkih politika tijekom rata - čak su i koordinirali rad koncentracijskih logora poput onih u Auschvvitzu, Bitterfeldu, VValfenu, Hoechstu, Agfi, Ludwigshafenu i Buchenvvaldu zbog vrijednosti robovske radne snage koju su pružali. Stvorili su najveću svjetsku industriju otrovnog plina i eksperimentalno su koristili proizvod na nebrojenim tisućama ljudi koji su ubijeni u tim logorima.[11]

U svibnju 1941. godine Richard Krebs, koji je prvo bio komunist, pa nacist (a kasnije se okrenuo protiv jednih i drugih),[12] svjedočio je pred kongresnim Odborom za neameričke aktivnosti i rekao:

> I.G. Farbenindustrie je, kao što znam iz osobnog iskustva, već 1934. godine bio potpuno u rukama Gestapoa. Otišli su tako daleko da su imali čak i svoj gestapovski zatvor u krugu velike tvornice koju su posjedovali u Leuni i... počeli su, pogotovo nakon Hitlerovog dolaska na vlast, širiti ogranke na stranom području kroz podružnice tvornica.[13]

Međutim, na Nirnberškom procesu suci su obustavili postupak protiv Farbenovih čelnika. Nisu ih smatrali nacističkim ratnim zločincima poput njihovih podređenih koji su nosili uniforme, nego prerevnim poslovnim ljudima koji su samo bili u lovu na profite. Na kraju procesa nekolicini su dosuđene blage kazne, međutim većina je otišla iz sudnice nekažnjena. Da, njihova strategija djelovanja iza kulisa bila je zaista mudra.

Teško je izbjeći usporedbe s političkom stvarnošću u Sjedinjenim Državama. Sve više otkrivamo da ljudi koji imaju najveću moć u Americi nisu oni čija se imena pojavljuju na glasačkim listićima nego oni čiji se potpisi pojavljuju na dnu čekova - pogotovo kada su ti čekovi donacije za troškove kampanja.

S vremena na vrijeme javnosti se razotkriju operacije tih *finpola* (financijera-političara) i, barem na trenutak, možemo vidjeti da su prisutni u svim sferama vladinih aktivnosti. Nebrojeno smo puta čuli kako neki privatni sektor ima nedopustiv utjecaj na vanjsku politiku, monetarne odluke, programe poljoprivrednih subvencija, zakone o radu, carine, poreznu reformu, vojne ugovore i, da, čak i na istraživanja o raku. Međutim, uvjerava nas se da su ti manipulatori samo poslovni ljudi. Oni nisu politički motivirani jer bi se, u

Za izvrstan opis Farbenove uloge u upravljanju tim logorima vidi *The Devil's Chemists,* Josiaha E. DuBoisa mlađeg, pravnog savjetnika i istražitelja tužiteljstva na suđenju čelnicima I. G. Farbena u Nurnbergu (Boston: Beacon Press, 1952.).

[12] Vidi Krebsovu osobnu priču koju je objavio pod pseudonimom Jan Valtin, pod naslovom *Out ofthe Night* (New York: Alliance Book Corp., 1941.). Richard Krebs nije u rodu s dr. Ernstom T. Krebsom, ml.

Citirano prema: Ambruster, *Treason's Peace, op. cit,* str. 273.

protivnom, kandidirali na izborima ili bi prihvaćali imenovanja na važne javne položaje. Da imaju bilo kakvu političku ideologiju, nema sumnje, morali bi se protiviti socijalizmu jer, vidite, oni su bogati kapitalisti! Možda jesu krivi za pohlepu i malo podmićivanja, ali ni za što ozbiljnije od toga.

Nadajmo se da će sjećanja na Auschvvitz i Buchenvvald raspršiti takve besmislice dok još ima vremena.

15.

Ratne igre

Industrijske pripreme Njemačke za Drugi svjetski rat; stalna podrška američkih industrijalaca Parbenu i nacističkom režimu tijekom tog razdoblja; profitabilna uloga koju su igrali Ford i ITT u ratnoj proizvodnji kako za nacističku Njemačku tako i za Sjedinjene Države.

DO 1932. GODINE mnogim je promatračima postalo jasno da se nacistička Njemačka priprema za rat. Bilo je jednako očigledno da je I. G. Farben poticao na te pripreme i bio njihov pokrovitelj. Tijekom tih godina njemačka industrija doživjela je svoj najveći rast i svoje najveće profite.

Međutim, u Sjedinjenim Državama stvari nisu išle tako glatko za kartelske podružnice i partnere. Dok se rat približavao, američke kompanije i dalje su dijelile svoje patente i tehničke informacije o svojim najnovijim procesima. Ali Farben je sve manje i manje uzvraćao usluge - posebice ako su informacije imale bilo kakvu potencijalnu vrijednost u ratnoj proizvodnji, kao što mnoge jesu. Kad su se američke kompanije požalile, Farben je odgovorio da je nacistička vlada *zabranila* odavanje informacija i da bi, kad bi to radili, imali ozbiljnih problema s vlastima!

Za to vrijeme američke kompanije i dalje su poštovale ugovore sa svoje strane, uglavnom zato što su se bojale raditi drugačije. Gotovo u svim slučajevima Farben je posjedovao jedan ili više patenata koji su bili ključni za njihove operacije i svaki otvoreni sukob lako je mogao dovesti do gubitka tih vrijednih procesa, što bi značilo poslovnu katastrofu. To je posebice vrijedilo na polju gume.

Guma je neophodna za moderni transport. To je popratni proizvod benzina, budući da omogućuje proizvodnju kotača koje pokreću motori na benzin. Bez gume bi normalan ekonomski život bio krajnje težak. Ratovanje bi bilo nemoguće.

I. G. je bio usavršio proces proizvodnje buna gume, ali nije podijelio tehnologiju sa svojim američkim partnerima. S druge strane, Standard Oil je radio na drugom procesu dobivanja butilne gume i prenio im je čitavo svoje znanje i tehnike.

Sasulv je dao sažetak nastale situacije:

> Poštujući svoje obveze prema nacistima, Standard je poslao informacije o butilu. Ali oni nisu osjećali nikakve obveze prema Američkoj mornarici. Godine 1939., nakon izbijanja rata, predstavnik mornaričkog Ureda za gradnju i remont posjetio je laboratorije Standarda, gdje su pazili da ne naiđe na bilo kakav trag u vezi proizvodnje butila.
>
> Standard nije imao sve informacije o buna gumi. Ali one informacije koje je imao dao je američkim proizvođačima gume tek nakon velikog pritiska vlade, nakon što je rat počeo. Što se tiče butilne gume, Standard nije dao puna prava na proizvodnju prema njegovim patentima do ožujka 1942. godine...
>
> Zbog kartela proizvođača prirodne gume, Sjedinjene Države suočile su se s totalnim ratom bez odgovarajućih zaliha gume. A zbog rada kartela I. G.-ja i Standard Oila, nije bio započet nikakav djelotvoran program za proizvodnju sintetske gume.[1]

Aluminij je još jedan materijal koji je neophodan za moderno ratovanje. Ali i tu je utjecaj kartela stajao na putu američkog razvoja. Iako su Sjedinjene Države bile najveći potrošač aluminija u svijetu, i unatoč činjenici da su imale veće industrijske kapacitete od bilo koje druge zemlje, 1942. godine Njemačka je bila najveći svjetski proizvođač tog materijala nužnog za rat. Alcoa (Aluminum Companv of America) je imala veliku kompaniju-kćer u Kanadi poznatu kao Alted, koja je bila integralni dio svjetskog aluminijskog kartela. Politika te grupe bila je ograničavanje proizvodnje aluminija u svim zemljama osim u Njemačkoj - vjerojatno u zamjenu za prava na korištenje vrijednih patenata i obećanja o izbjegavanju konkurencije na drugim poljima. Iako Alcoa nikada nije priznala izravno sudjelovanje u tim sporazumima, dovoljno govore sami podaci. Oni su tijekom tih godina ograničili svoju proizvodnju daleko ispod potencijalnog zahtjeva tržišta. Kao posljedica toga, Sjedinjene Države suočile su se s još jednim ozbiljnim industrijskim hendikepom nakon što su bile uvučene u rat.

Kartel je također ometao proizvodnju lijeka atabrina - koji je djelotvoran pri liječenju malarije. Kinin je bio favorizirani lijek, ali u potpunosti ga je kontrolirao nizozemski monopol koji je posjedovao njegov jedini izvor na Javi. Međutim, čini se da je nizozemska kompanija odlučila da se neće pridružiti međunarodnom kartelu zato što je Farben ušao u konkurenciju, izbacivši na tržište vlastiti lijek

[1] Sasulv, *I.G. Farben, op. cit,* str. 151,155.

atabrin, sintetičku zamjenu. Kad su Japanci zauzeli Javu, Sjedinjene Države postale su potpuno ovisne o nacističkoj Njemačkoj kao izvoru. Ne treba ni reći da kartel nije podijelio tehnologiju proizvodnje atabrina sa Sjedinjenim Državama pa je trebalo proći mnogo mjeseci nakon Pearl Harbora da američke farmaceutske tvrtke uspiju proizvesti djelotvoran materijal. U međuvremenu, prvi američki vojnici koji su se borili na pacifičkim otocima strahovito su trpjeli zbog malarije, ne raspolažući lijekovima kojima bi ju liječili - opet zahvaljujući kartelu.

Američki razvoj optičkih instrumenata bio je još jedna žrtva tog doba. Tvrtka Bausch and Lomb bila je najveći proizvođač visokokvalitetnih američkih optičkih instrumenata svih vrsta. Većinu tih leća izrađivala je njemačka tvrtka Zeiss. Prema uobičajenom obrascu, kartelski ugovor namjerno je kočio američku tehnologiju.

Ovo su proizvodi kojih nije bilo dovoljno ili ih uopće nije bilo kad su Sjedinjene Države ušle u rat: guma, aluminij, atabrin i vojni optički instrumenti poput periskopa, daljinomjera, dalekozora i bombarderskih ciljnika. To su bili hendikepi koji su u nekoj manje produktivnoj i domišljatoj zemlji mogli biti odlučujući za pobjedu ili poraz.

U međuvremenu, nacisti su i dalje revno surađivali sa svojim američkim kartelskim partnerima. I imali su ogromnu korist od američke tehnologije. Dokument pronađen krajem rata u konfisciranim spisima I. G.-ja otkriva koliko je razmjena bila jednostrana. U tom izvještaju Gestapou Farben je pravdao svoj «brak» sa Standard Oilom i zaključio:

> Ne treba posebice naglašavati da se bez tetraetil-olova moderno ratovanje ne bi moglo zamisliti... Na taj način nismo morali obavljati naporan posao razvoja jer smo mogli odmah započeti s proizvodnjom na temelju cjelokupnog dugogodišnjeg iskustva Amerikanaca.[2]

Američke veze s njemačkom industrijom započele su gotovo odmah nakon što su utihnule puške na kraju Prvog svjetskog rata. Ime Krupp postalo je sinonim za njemačko oružje i municiju. Ipak, kompaniju Krupp u prosincu 1924. godine doslovce je izvukao s otpada zajam od 10 milijuna dolara koji su im dali njujorški Hallgarten and Companv i Goldman, Sachs and Companv.

Slično tome, Vereinigte Stahhverk, divovska čeličana kojom je upravljao Farben, primila je više od sto milijuna dolara u povoljnim dugoročnim zajmovima od financijskih krugova iz Amerike.

Izvještaj Vanjske ekonomske uprave Sjedinjenih Država iz 1945. godine završavao je riječima:

[2] *New York Times,* 19. listopada 1945., str. 9.

> Upitno je da li je [Farbenov] trust mogao provesti svoj program širenja i modernizacije bez podrške američkih investitora.[3]

Ali u nacističku Njemačku otišlo je daleko više od samoga novca. Zajedno sa zajmovima njemačkim kompanijama otišla je i američka tehnologija, američki inženjeri pa i cijele američke kompanije. Izvrstan je primjer Ford.

Kao što je već ranije istaknuto, kartel je objeručke prigrlio njemački Ford Motor Companv. Ford je četrdeset posto novih dionica dao na burzu i gotovo sve ih je kupio I. G. I Bosch i Krauch pridružili su se upravnom odboru ubrzo nakon toga u znak priznanja za značajne udjele u vlasništvu koje su imale njihove organizacije. Ali više od pola kompanije i dalje je bilo u vlasništvu obitelji Ford.

Ratne pripreme unutar Njemačke uključivale su konfiskaciju ili «nacionalizaciju» gotovo čitave industrije koja je bila u stranom vlasništvu. Zbog toga je kompanija Ford bila glavni cilj. Međutim, to se nikada nije dogodilo, prvenstveno zahvaljujući zalaganju Karla Kraucha, I. G.-ovog predsjednika upravnog odbora. Tijekom ispitivanja na Nirnberškom procesu, Krauch je objasnio:

> Poznavao sam Henrvja Forda i divio sam mu se. Otišao sam osobno vidjeti Goringa u vezi s time. Rekao sam Goringu da osobno poznajem i njegovog sina Edsela. Također sam mu rekao da ako Fordu oduzmemo nezavisnost u Njemačkoj, to će narušiti prijateljske odnose s američkom industrijom u budućnosti. Računao sam na velike uspjehe u prilagodbi američkih metoda u njemačkim industrijama, ali to se moglo ostvariti samo u prijateljskoj suradnji.
> Goring me saslušao, a onda je rekao: «Slažem se. Pobrinut ću se da Deutsche Fordwerke ne bude inkorporiran u Hermann Goring Werke.».
> Redovito sam sudjelovao na sastancima nadzornog odbora kako bih se informirao o poslovnom procesu Henrva Forda i, ako je bilo moguće, kako bih se zauzeo za tvornicu Henrvja Forda nakon što je rat započeo. Tako smo uspjeli u namjeri da Fordwerke nastavi s proizvodnjom i djeluje samostalno.[4]

To da je nacistička ratna mašinerija primala ogromnu pomoć od svojih kartelskih partnera iz Sjedinjenih Država jedna je od najneugodnijih činjenica koje su izašle na vidjelo tijekom istraga po završetku rata. I to nije bilo rezultat samo pregovora i poslova sklopljenih prije početka rata. To je predstavljalo izravnu kolaboraciju i suradnju tijekom onih istih godina u kojima su nacističke snage ubijale američke vojnike na bojnom polju.

Kompanija Ford, na primjer, ne samo što je radila «nezavisno», opskrbljujući Njemačku vojnom opremom tijekom cijelog rata, nego je radila i u Francuskoj

[3] *HM.,* str. 82.

[4] DuBois, *The Devil's Chemists, op. cit,* str. 247, 248.

pod nacističkom okupacijom. Maurice Dollfus, predsjednik odbora francuske podružnice Forda, rutinski je podnosio izvještaje Edselu Fordu tijekom većeg dijela rata s detaljima o broju kamiona proizvedenih svakog tjedna za njemačku vojsku, zarađenom profitu, kao i o tome kakve su perspektive za budućnost. U jednom pismu Dollfus je dodao:

> Stav o strogoj neutralnosti, koji ste zauzeli zajedno s vašim ocem, bio je od neprocjenjive vrijednosti za proizvodnju vaših kompanija u Europi.[5]

Bilo je jasno da rat između Sjedinjenih Država i Njemačke nije mnogo značio. Dva mjeseca *nakon* Pearl Harbora Dollfus je izvijestio Forda o neto profitima za 1941. godinu od pedeset osam milijuna franaka. A onda je rekao:

> Otkad je nastupilo ratno stanje između SAD-a i Njemačke nije mi lako dopisivati se s vama. Zamolio sam Lesta da ode u Vichy i pošalje ovo poštom...
> Nastavljamo s našom proizvodnjom kao ranije... Financijski rezultati za ovu godinu vrlo su zadovoljavajući... Osnovali smo našu afričku kompaniju...[6]

Nema podataka o povratnim porukama Edsela Forda Dollfusu nakon Pearl Harbora, ako ih je uopće bilo. Međutim, vjerojatno je da ih je bilo, s obzirom na to da je Dollfus nastavio slati pisma. Također je nemoguće dokazati da je Ford odobravao da se njegove tvornice koriste za opskrbljivanje iste vojske koja se borila protiv Sjedinjenih Država. Ali nema sumnje da su i Dollfus i njemačko Vrhovno zapovjedništvo smatrali da te tvornice pripadaju Fordu tijekom cijelog rata. A to je okolnost koja nije mogla trajati dugo bez neke vrste prijateljskog jamstva «stroge neutralnosti«. U svakom slučaju, jedna od neobičnih anomalija rata bila je to da je, zbog kartelskih veza, Ford Motor Company proizvodio kamione za naciste i u Njemačkoj i u Francuskoj, da je proizvodio kamione za saveznike u Sjedinjenim Državama i obilno profitirao od obiju zaraćenih strana. A da su sile Osovine dobile rat, čelnici Forda (kao i drugih kartelskih industrija) nesumnjivo bi se uključili u vladajuću elitu novog nacističkog poretka. S bliskim prijateljima poput Boscha i Kraucha nisu mogli izgubiti.

Kompanija Ford nije bila iznimka nego pravilo. Kao što su objasnili Stocking i Watkins:

> Kad je izbio Drugi svjetski rat I. G. i Mitsui, s jedne strane, i DuPont, ICI i Standard Oil, s druge, nisu u potpunosti prekinuli «diplomatske odnose». Iako je rat ometao izravnu komunikaciju, kompanije su samo «privremeno prekinule«

[5] *Ibid.,* str. 248.

[6] *Ibid.,* str. 251.

svoju suradnju. Općenito se vjerovalo da će nakon završetka rata nastaviti tamo gdje su stale, u atmosferi obostrane sloge i suradnje.[7]

Autori su previše oprezni u svojoj procjeni. Dokumenti jasno govore da čelnici tih financijskih krugova *nisu* privremeno prekinuli svoju suradnju. Samo su je učinili tajnom i sveli na apsolutni minimum. U listopadu 1939. godine Frank Howard iz Standard Oila bio je u Europi s posebnim ciljem da pronađe način na koji će održati rad kartela Standard - I. G. unatoč ratu. Howard je sam opisao svoju misiju:

Učinili smo sve što je bilo u našoj moći da dogovorimo potpune planove za *modus vivendi* koji bi bio na snazi za trajanja rata, *bez obzira na to hoće li se u njega uključiti Sjedinjene Države,* [istaknuo autor][8]

Dana 26. lipnja 1940. godine, dan nakon što je Francuska kapitulirala pred nacistima, u VValdorf-Astoriji održan je sastanak na kojem su se okupili neki od ključnih američkih industrijskih tajkuna koji su bili zainteresirani za zaštitu svojih operacija u Njemačkoj tijekom rata. Sastanak je sazvao Torkild Rieber, predsjednik odbora Texacoa. Među ostalim prisutnima bili su James Moonev, predsjednik prekomorskih operacija General Motorsa; Edsel Ford; direktori Eastman Kodaka i pukovnik Behn, predsjednik ITT-ja.[9]

Slučaj ITT-ja vrlo je poučan. ITT je počeo investirati u nacističku predratnu ekonomiju 1930. godine. Stvorio je holding kompaniju pod imenom Standard Elektrizitats, a onda je kupio još jednu kompaniju, Lorenz, od Philipsa. Budući da se rat brzo približavao, ITT je radio sve što je mogao da njegovi novi holdinzi izgledaju kao njemačke kompanije. Onda je 1938. godine, upravo dok su se nacističke snage spremale umarširati u Poljsku, ITT preko svoje kompanije Lorenz kupio dvadeset osam posto vlasničkog udjela u kompaniji Focke-Wulf koja je, već tada, izrađivala bombardere i lovačke avione. ITT nije mogao tvrditi da je neupućen ili nevin. Jednostavno su investirali u rat.

Tijekom tog rata ITT-ovi pogoni u Njemačkoj postali su važni proizvođači svih vrsta vojne komunikacijske opreme. Također su instalirali i servisirali većinu ključnih telefonskih linija koje je koristila nacistička vlada.

U Sjedinjenim Državama ITT su smatrali vrlo domoljubnim. Razvio je visokofrekvencijski radiogoniometar, popularnog naziva Huff-Duff, koji se koristio za otkrivanje njemačkih podmornica na Atlantiku. Pukovnik Behn, tadašnji predsjednik ITT-ja, primio je Orden za zasluge, najviše civilno odlikovanje, za opskrbljivanje vojske telefonskim instalacijama.

[7] Stocking i VVatkins, *Cartels in Action, op. cit,* str. 423.

[8] Sasulv, *I. G. Farben, op. cit,* str. 149,150.

[9] Ladislas Farago, *The Game ofthe Foxes,* (New York: D. McKay Co., 1972.), str. 463-479.

Anthonv Sampson, u ***The Sovereign State of ITT*** (Suverena država ITT), rezimira:

> Tako, dok su ITT-ovi Focke-VVulf avioni bombardirali savezničke brodove, a ITT-ove linije prenosile informacije njemačkim podmornicama, ITT-ovi radiogoniometri spašavali su druge brodove od torpeda...
>
> Godine 1967., gotovo trideset godina nakon tih događaja, ITT je uspio dobiti dvadeset sedam milijuna dolara odštete od američke vlade za ratne štete na njihovim tvornicama u Njemačkoj, uključujući pet milijuna dolara za štete na Focke-Wulf postrojenjima - na temelju tvrdnje da je to bila američka imovina koju su bombardirali saveznički bombarderi. Bila je to važna nagrada kompaniji koja je tako promišljeno investirala u njemačke ratne napore i tako pažljivo izvela da postane njemačka kompanija.
>
> Da su nacisti pobijedili, ITT bi u Njemačkoj izgledao besprijekorno nacistički; budući da su izgubili, iznova su se pojavili kao besprijekorno američki.[10]

Nije u opsegu ove studije analizirati sve moguće motive onih koji su nas poveli u dva svjetska rata dvadesetog stoljeća. Standardni udžbenici daju objašnjenja kao što su stara suparništva, sukobi oko prirodnih resursa, militarizam, povrijeđeni nacionalni ili rasni ponos i tako dalje. Svakako, ti faktori ***jesu*** igrali ulogu, ali relativno malu u usporedbi s financijskim i političkim ciljevima ljudi koji su, iza kulisa, pokretali ratne sile.

Rat je tim ljudima bio profitabilan i na druge načine. Istina, na ratnoj proizvodnji kroz monopole uz vladinu podršku mogu se zgrnuti fantastični profiti. Ali oni koji su bili najodgovorniji također su u ratu vidjeli sredstvo za ostvarenje brzih i temeljitih političkih promjena. Ljudi koji su stajali iza Hitlera, Mussolinija, Staljina i, da, čak i Franklina D. Roosevelta bili su svjesni da će u ratnim vremenima narod biti daleko spremniji prihvatiti neimaštinu, širenje vlade i koncentraciju moći u rukama političkih vođa, nego što bi ikada i sanjao u vremenima mira. Ideja velike vlade - i svakako privlačnost ***svjetske*** vlade - nikako nisu mogli naći plodno tlo u Americi, osim kao rezultat nacionalne i međunarodne krize. Ekonomske depresije bile su korisne, ali ne dovoljno. Sporadični neredi i prijetnje međunarodne revolucije bili su korisni, ali također ne dovoljno. Rat je bio daleko najdjelotvorniji pristup. U Europi i Aziji čak dvostruko više, što se može provjeriti već samom usporedbom zemljovida i vladajućih režima prije 1939. i nakon 1945. godine. Kao što je Lenjin predvidio, najbolji način da se izgradi «novi poredak» nisu postupne promjene, nego taj da se prvo uništi stari poredak i onda gradi na ruševinama.[11]

[10] **Sampson, *The Sovereign State ofITT,* (New York: Stein & Day, 1973.), str. 40,47.**

[11] **Važno je znati da je Lenjin prihvatio rat, ali nije bio sklon otvorenom ratu kao sredstvu uništavanja starog poretka. On je tvrdio da bi komunisti trebali raditi na razaranju *iznutra,* a ne vanjskim osvajanjem.**

Želja za brzim političkim i društvenim promjenama, stoga, može biti snažna motivacija za rat *finpolima* koji bi izvukli korist od tih promjena - posebice ako se klade na obje strane. Da, rat može biti izuzetno isplativ za one koji znaju kako igrati igru.

16.

Zavjera

Napori da se prikrije Farbenovo vlasništvo nad tvrtkama u Americi; pomoć koju su pružili Rockefellerovi interesni krugovi; ubacivanje agenata kartela u vladu SAD-a; konačno odbacivanje slučaja Farben.

ČITATELJ BI SE još jednom mogao pitati je li zaista nužno uključiti svu ovu povijest o kartelima u studiju o liječenju raka. I, još jednom, moramo kategorično reći da jest. Ne samo što nas ta povijest vodi do jasnijeg razumijevanja toga kako je farmaceutska industrija došla pod utjecaj drugih faktora osim jednostavnog razvoja proizvoda i znanstvene istine, nego nam također daje odgovor na jedno inače krajnje zbunjujuće pitanje. To pitanje, koje ljudi često postavljaju kada prvi put čuju da je vitaminska terapija meta organiziranog otpora, obično je formulirano otprilike ovako:

«Želite li reći da ljudi iz vlade, industrije ili medicine mogu biti toliko iskvareni da stavljaju vlastite financijske ili političke interese iznad zdravlja i dobrobiti svojih sunarodnjaka? Da stvarno mogu pasti tako nisko da uskraćuju lijek za rak?»

Odgovor je, u otrežnjujućem svjetlu povijesti kartela, očigledan. Ako istaknuti građani, koji su vrlo ugledni u svojim zajednicama, mogu planirati i pokretati svjetske ratove; ako mogu upravljati logorima s robovskom radnom snagom i plinskim komorama za istrebljenje nevinih ljudskih bića; ako mogu kovati spletke kako bi zgrnuli divovske profite od ratne industrije, ne samo njihove zemlje nego i neprijatelja njihove zemlje, onda je odgovor: «Bolje vam je da vjerujete!».

Dakle, vratimo se prašnjavim povijesnim spisima radi boljeg razumijevanja trenutačnih događaja.

Američki partneri u kartelu koji su pokušali sakriti svoje vlasništvo nad njemačkom industrijom prije rata nisu bili jedini. Njemački interesni krugovi marljivo su radili potpuno istu stvar u Sjedinjenim Državama. Prvi svjetski rat naučio ih je lekciju. Tijekom tog rata svu njemačku industriju u Americi zaplijenila je savezna vlada i njom je kao trustom upravljao Ured skrbnika nad inozemnom imovinom. Na kraju rata industrije su prodane pod uvjetima koji su, navodno, trebali spriječiti da se vrate pod njemačku upravu. Međutim, na polju kemikalija i farmaceutskih lijekova, taj cilj je bio u potpunosti promašen. Nekoliko godina kasnije sve su te kompanije opet bile u Farbenovom vlasništvu ili pod njihovom upravom još čvršće nego prije rata.

Jedna od ključnih figura upro vedbiprijenosa te imovine bio je Earl McClintock, odvjetnik Ureda skrbnika nad inozemnom imovinom. McClintocka je kasnije unajmila (nagradila?) jedna od kartelskih kompanija, Sterling Products, uz plaću nekoliko puta višu od one koju je zarađivao na vladinom platnom spisku.

U tom razdoblju Farben je doživio svoje najveće širenje u Sjedinjenim Državama. Sterling je organizirao VvTnthrop Chemical. S DuPontom su popola podijelili vlasništvo nad kompanijom Bayer Semesan. Američki I.G. Chemical Company nekoliko se puta preobrazio i, u tom procesu, preuzeo Grasselli Dyestuff Company, koja je bila veliki kupac bivše njemačke imovine. Sterling je kupio brojne patentirane «ljekarije» kao što su Fletcherova Castoria i Phillipovo magnezijevo mlijeko. S Lewisom K. Liggettom formirali su Drug, Incorporated, holding kompaniju za Sterling, Bayer, VvTnthrop, United Drug i Rexall-Liggett Drugstores. Oni su kupili Bristol Meyers, proizvođača Sal Hepatice; Vick Chemical Company; Edward J. Nobles Life Savers, Incorporated i mnoge druge. Do vremena kad su se nacisti počeli naoružavati za rat u Europi, Farben je stekao kontrolu nad velikim dijelom američke farmaceutske industrije. Investiranje u umijeće ranjavanja i umijeće liječenja uvijek je bilo glavno obilježje razvoja kartela, jer je potencijal za profit na tim poljima veći nego na bilo kojem drugom. Onaj tko želi voditi rat ili povratiti svoje zdravlje - rijetko pita za cijenu.

Kad su Farbenovi opsežni spisi pali u ruke američkih vojnika na kraju Drugog svjetskog rata, predani su ministarstvima pravosuđa i financija radi istrage i analize. U jednom od međuuredskih dopisa pronađenih među tim spisima sasvim se otvoreno objašnjava kako je kartel pokušao prikriti svoje vlasništvo nad američkim kompanijama prije rata. U dopisu stoji:

> Nakon prvog rata bili smo sve skloniji odluci da «kamufliramo» [prikrijemo] naše strane kompanije... na takav način da ne prikazujemo sudjelovanje I. G.-ja u tim tvrtkama. S vremenom je sustav postajao sve savršeniji i savršeniji...
> Zaštitne mjere koje će I. G. poduzimati za slučaj [još jednog] rata ne bi smjele značajno ometati vođenje poslova u normalnim vremenima. Zbog raznih razloga, od najveće je važnosti... da službenici koji vode agencijske tvrtke, koje

> su posebice dobro kvalificirane da posluže kao paravani, budu građani zemalja u kojima prebivaju...[1]

Ovaj dopis značajno rasvjetljava ranije događaje. Dana 30. listopada 1939. godine direktori American I. G.-ja (uključujući VValteraTeagleaizRockefellerovog Standard Oila, Charlesa Mitchella iz Rockefellerovog National City Banka, Paula VVarburga iz sustava Saveznih rezervi, Edsela Forda, VVilliama VVeissa, Adolpha Kuttroffa, Hermana Metza, Carla Boscha, VVilfrieda Greifa i Hermanna Schmitza, koji je također bio predsjednik American I. G.-ja) objavili su da je njihova kompanija prestala postojati. Preuzela ju je jedna od njezinih kompanija-kćeri, General Analine Works. Osim toga, nova dominantna kompanija promijenila je ime u General Analine and Film Corporation. Prepoznatljiva slova I. G. potpuno su nestala.

Ništa se nije promijenilo osim imena. Potpuno isti upravni odbor vodio je obje kompanije od 1929. godine. Kasnije, kako je sustav za «kamufliranje» postajao «sve savršeniji i savršeniji« Hermanna Schmitza je na mjestu predsjednika General Anelinea zamijenio njegov brat Dietrich koji je bio američki građanin. Ali, i to je bilo preočigledno pa je 1941. godine Dietricha zamijenio ležerni sudac John E. Mack iz Poughkeepsieja, New York. Mack nije bio kvalificiran za upravljanje takvim divovskim konglomeratom, ali članovi odbora i strateški razmješteni savjetnici i pomoćnici mogli su mu lako govoriti što da radi. Njegova najveća vrijednost bilo je njegovo ime i reputacija. Kao poznati intimni prijatelj predsjednika Roosevelta, dao je GAF-u aureolu američke ugledne korporacije. Očigledno njemačka imena u odboru zamijenila su imena sličnog američkog prestiža - poput ambasadora VVilliama C. Bullitta - ljudi kojima je laskalo da budu imenovani, ali koji su bili previše zaposleni drugim stvarima da bi stvarno obavljali tu funkciju.

U sklopu kamuflaže Schmitz se obratio svom bankarskom stručnjaku iz Švicarske, Edwarfu Greutertu i osnovao švicarsku korporaciju pod imenom Internationale Gessellschaft fur Chemische Unternehmungen A.G., poznatiju kao I.G. Chemie. T.R. Fehrenbach, u *The Swiss Banks* (Švicarske banke) ovako opisuje složene mjere predostrožnosti:

> Najboljim sjevernoatlantskim pravnim tvrtkama s uredima u Londonu, Parizu, Berlinu, Amsterdamu i New Yorku bilo je plaćeno da prouče problem. Te tvrtke imale su kontakte ili kolege u Baselu, Lauseannei, Fribourgu i Zurichu. Oni su se sastali. Bilo je prilično jednostavno isplanirati sukcesiju tako da «švicarske» korporacije naslijede licence, imovinu i patente koji su bili u vlasništvu određenih međunarodnih kartela. To je poduzeto s namjerom da se zamete trag i zbune sve vlade koje bi to mogle istraživati.

[1] Ambruster, *Treason's Peace, op. cit,* str. 89. Vidi također Sasulv, *I.G. Farben, op. cit,* str. 95, 96.

> Same transakcije bile su nevjerojatno složene... Neke od njih vjerojatno nikada nećemo u potpunosti otkriti. Edvrard Greutert i njegova banka, ali i velik broj korporacija «iz ladice« osnovanih kroz Greutertove usluge, postali su Schmitzovi agenti.
> Schmitz, kojega možemo opisati samo kao financijskog genija, stvorio je čudnovatu i predivnu financijsku strukturu u Baselu koja je uključivala dvanaest korporacija i šezdeset pet računa u Greutert Bank. Svaki račun bio je pod drugim imenom. Neki su bili za korporacije na papiru, a neki su bili u ime grupa korporacija ili sindikata - europski naziv je *konzorciji.* Ti konzorciji bili su u uzajamnom vlasništvu u beskrajnom krugu, kao i u vlasništvu Greuterta i Farbenovih direktora.[2]

Završni korak u toj planiranoj obmani bila je formalna prodaja njihovih američkih kompanija korporaciji I. G. Chemie. Tako bi, u slučaju rata, izgledalo da su te kompanije u vlasništvu Švicarske (neutralne zemlje) i s potpuno američkim vodstvom. Kažemo da je prodaja bila «formalna» zato jer je sav novac, koji su kao rezultat «prodaje» primile američke korporacije, bio gotovo odmah vraćen Farbenu u obliku zajmova. Ali, barem na papiru, I. G. Chemie iz Basela sada je bio službeni vlasnik osamdeset devet posto dionica Farbenovih američkih kompanija.

Američkom stranom te transakcije upravljala je Rockefellereva banka - National City Bank of New York. To ne iznenađuje, budući da je direktor njihovog odjela za investiranje, Charles Mitchell, također bio u odboru tih I. G.-ovih holding-kompanija. Ali Rockefeller je bio umiješan još dublje od toga. Godine 1938. Komisija za vrijednosne papire i burze započela je dugu istragu o American I. G.-ju. Waltera Teaglea, člana odbora, pozvali su na klupu za svjedoke. G. Teagle je, ako se sjećate, također bio predsjednik Rockefellerovog Standard Oila. Tijekom ispitivanja g. Teagle je tvrdio da ne zna tko je imao kontrolni udio u kompaniji u kojoj je bio direktor. Nije znao koliko je dionica posjedovao I. G. Chemie ili tko je bio vlasnik I. G. Chemie. Ustvari, imao je drskosti reći da nema pojma tko je bio vlasnik paketa od 500.000 dionica - vrijednih više od pola milijuna dolara - koje su bile izdane na *njegovo* ime!

Naravno, g. Teagle je ili lagao ili je bolovao od klasičnog primjera korisne amnezije. Kasnije su izneseni dokazi koji su pokazali da je 1932. godine primio pismo od VVilfrieda Greifa, Farbenovog generalnog direktora, u kojem je jasno i glasno stajalo: «I. G. Chemie je, kao što znate, u vlasništvu I. G. Farbena.»[3]

Tijekom istrage također je na vidjelo izašla činjenica da je 27. svibnja 1930. godine, dok je bio u Londonu, Teagle primio brzojav od g. Franka Howarda, potpredsjednika Standard Oila, s ovom porukom:

[2] T. R. Fehrenbach, *The Swiss Banks,* (N.Y.: McGraw-Hill, 1966.), str. 216, 219.
Ambruster, *op. cit,* str. 114.

> S obzirom na činjenicu da smo više puta poricali bilo kakav udio u vlasništvu American I. G.-ja, čini mi se da ne bi bilo pametno da im sada dopustimo da nas navedu kao dioničare u njihovoj prvoj kotaciji koja je predmet sadašnje transakcije. Njima bi odgovaralo da izdaju te dionice Vama osobno... Bi li vam to bilo prihvatljivo kao privremena mjera?[4]

Konačno, u lipnju 1941. godine, nakon trogodišnje istrage, Komisija za vrijednosne papire i burze digla je ruke od slučaja. Bilo zato što ju je zbunila kamufiaža koju je izveo kartel (malo vjerojatno) ili zato što je popustila pod pritiskom prijatelja kartela na visokim položajima u vladi (vjerojatno), Kongresu je predala ovaj konačni izvještaj:

> Svi pokušaji utvrđivanja stvarnog vlasništva nad upravljačkim dionicama bili su bezuspješni... Kao posljedica toga, američki investitori, uglavnom vlasnici obveznica, u neobičnom su položaju - vjerovnika korporacije pod nepoznatom upravom.[5]

Svjedočenje o utjecaju kartela na same vladine agencije, koje bi trebale paziti da karteli ne djeluju protiv interesa građana, nešto je preko čega ne bismo smjeli olako preći. To je, nažalost, dio mrlje koja pomračuje sliku istraživanja raka. Prijeđimo zato sada na taj aspekt događaja.

Priča počinje 1916. godine, kada je dr. Hugo Schwitzer iz kompanije Bayer napisao pismo njemačkom ambasadoru von Bernstorffu. U pismu govori **0** tome kako je potrebno osigurati da na sljedećim izborima za predsjednika Sjedinjenih Država pobijedi osoba čija su osobna gledišta i stranačka politika u skladu s ciljevima I. G. Farbena. U to se vrijeme favorizirala Republikanska stranka. Nedugo nakon toga Herman Metz, čelnik Tammanvja koji je cijelog života bio demokrat, prešao je u Republikansku stranku. Metz je bio predsjednik H. A. Metz Companv iz New Yorka, velike farmaceutske kuće koju je kontrolirao Farben. Godine 1925. pomogao je organizirati General Dvestuff Corporation, još jednu Farbenovu podružnicu, postavši njezinim predsjednikom. Godine 1929. Metz je pomogao organizirati American I. G. i postao potpredsjednikom 1 blagajnikom te organizacije. Metzovo obraćenje iz demokrata u republikanca bilo je značajno, jer je ukazivalo na sklonost kartela Republikanskoj stranci.

U listopadu 1942. godine Kongresna knjižnica primila je zapečaćeni poklon od oko devet tisuća pisama, koja su bila dio spisa pokojnog Edwarda T. Clarka. Ti spisi bili su važni zato što je Clark bio privatni tajnik predsjednika Calvina Coolidgea i sadržavali su vrijedne podatke u vezi sa zakulisnom politikom. Dana 4. ožujka 1929. godine Clark je napustio svoj položaj u Bijeloj kući i, u

[4] *Ibid.*, str. 114.

[5] *Ibid.*, str. 121.

indikativnoj promjeni uloga, postao potpredsjednikom Drug, Incorporateda, divovske Farbenove udruge koja je okupljala važne kompanije kao što su Sterling and Liggett, ali i brojne kompanije koje su bile u njihovom vlasništvu.

G. Clark je nesumnjivo zaradio svoju plaću. Nema sumnje da je nastavio održavati jake veze i vršiti utjecaj na najvišim razinama vlade. Ustvari, u kolovozu 1929. godine predsjednik Herbert Hoover zamolio gaje da se vrati u Bijelu kuću kao *njegov* osobni tajnik - što je on i učinio.

Još jedan istaknuti republikanac povezan s kartelom bio je Louis K. Liggett. Kao republikanskom članu nacionalnog odbora iz Massachusettsa nisu mu bile nepoznate zakulisne intrige. Blisko surađujući s Clarkom i drugim «utjecajnim ljudima», uspio je osigurati dozvolu Ministarstva pravosuđa za fuziju kojom je stvoren Drug, Incorporated, unatoč tome što se ta fuzija izravno kosila s protukartelskim politikama koje je bio utvrdio Kongres nekoliko godina ranije.

Je li predsjednik Hoover primao podršku kartela jer je bio čovjek čije su stranačke politike bile «u skladu» s njihovim ciljevima? Teško je zamisliti da je bilo drugačije. Dok je bio ministar trgovine, dobio je zahtjevnu i odgovornu zadaću da odluči što učiniti s prijetnjom koju je predstavljao I. G. Farben. Kako bi podijelio odgovornost za tu odluku i proces učinio ugodnijim stvaranjem dojma «demokracije», osnovao je Savjetodavni odbor za kemijsku industriju. Taj je Odbor trebao proučiti problem i dati preporuke. To je postalo standardni trik kojim se kod birača stvara dojam da se sva gledišta stječu u «konsenzusu». Članovi odbora obično su pažljivo izabrani tako da se može računati da će uvjerljiva većina zaključiti točno ono što je od početka bilo planirano.

Ako u tom pravilu ikada ima iznimki, one se nisu dogodile u Savjetodavnom odboru za kemijsku industriju. Hoover je imenovao ljude poput Henrvja Hovvarda, potpredsjednika Grasselli Chemical Companv, VValtera Teaglea, predsjednika Standard Oila, Lammota DuPonta iz DuPont Companv i Franka A. Blaira, predsjednika Centaur Companv, kompanije-kćeri Sterling Productsa. Kartel nije bio ugrožen.

Priča o tome kako je kartel uspio osujetiti misiju Ureda skrbnika nad inozemnom imovinom na kraju Prvog svjetskog rata zadivljujuća je. Dublje analizirati priču slično je kao pokušati razdvojiti crve u konzervi, ali ovdje, barem, postoje vidljive i prepoznatljive komponente.

Francis Garvan bio je skrbnik nad inozemnom imovinom tijekom Prvog svjetskog rata. Nakon ulaska Amerike u rat pomogao je da se sve kompanije u njemačkom vlasništvu oduzmu neprijatelju i čuvaju za kasniju prodaju američkim poslovnim tvrtkama. Nakon rata, svi Nijemci koji su mogli dokazati da im je, kao privatnim građanima, kroz taj postupak bila oduzeta privatna imovina trebali su biti u potpunosti obeštećeni od prihoda od prodaje. Ali te se industrije ni pod kojim okolnostima nisu smjele vratiti pod njemačku upravu. To je bila odlučna direktiva koju je skrbniku dao Kongres. Međutim, kao što je

ranije objašnjeno, u samo nekoliko godina od sklapanja primirja, i nakon što je Garvan napustio vladinu službu, sva ta velika poduzeća vratila su se pod upravu Farbena.

Garvan je bio razgnjevljen. Javno je govorio protiv korupcije u Vvashingtonu koja je to omogućila. Slao je pisma članovima Kongresa. Svjedočio je pred istražnim odborima. Navodio je imena.

Trebalo ga je ušutkati.

Iznenada, 1929. godine, u procesu koji je pokrenulo Ministarstvo pravosuđa, Garvan se našao u ulozi *optuženog* za nezakonite postupke u izvršavanju svojih dužnosti kao skrbnika nad inozemnom imovinom! Bio je to savršen primjer toga kako je jak napad najbolja obrana, kao i optuživanja tužitelja upravo za one stvari koje je sam počinio. Ako ništa drugo, to obično diskreditira prvog tužitelja i unese toliku zbrku u slučaj, da površni promatrač jednostavno ne zna komu vjerovati.

Postupak protiv Garvana vodila su uglavnom dva čovjeka: Merton Lewis i John Crim, obojica iz Ureda državnog tužitelja. Najznačajnija stvar u vezi s njima je ta da su obojica ranije bili blisko povezani s Farbenovim kartelom. Levvisa je kompanija Bosch angažirala kao savjetnika 1919. godine. Crim je bio savjetnik tvrtke Hays, Kaufman and Lindheim, kao predstavnik njemačke ambasade. (Garvan je poslao dva člana te pravne tvrtke u zatvor zbog izdajničkih aktivnosti za vrijeme rata.)

Usprkos planiranoj zbrci optužbi i protuoptužbi, Garvanovo svjedočenje čulo se jasno i glasno. On je imao dokumente, datume i insajderske informacije koje nije bilo moguće odbaciti. Evo što je razotkrio:

Herman Metz dao je novčane priloge kampanji senatora Johna Kinga, bivšeg republikanskog člana nacionalnog odbora iz Connecticuta.

Prije natjecanja za Senat, John King je tri godine bio na platnom spisku Hamburg American Linea, primajući godišnju plaću od 15.000 dolara za zagonetne, nespecificirane usluge.

King je također bio postavljen u Ured skrbnika nad inozemnom imovinom zahvaljujući senatoru Mosesu.

Senator Moses postavio je Otta Kahna na mjesto blagajnika fonda za izbor novih senatora.

Otto Kahn bio je investicijski partner Paula VVarburga, jednog od direktora American I. G.-ja.

King i Moses zajedno su osigurali imenovanje Thomasa Millera u Ured skrbnika nad inozemnom imovinom.

Kasnije su Millera osudili i poslali u zatvor u Atlanti zato što je bio neprijateljski agent za vrijeme rata.

Garvan nije štedio imena. Njegovi spisi pokazali su da je kartel odavna smatrao svojim plijenom i sam Ured državnog tužitelja. Homer Cummings, koji je šest godina bio državni tužitelj, kasnije se zaposlio kao savjetnik za General Analine and Film, navodno s godišnjom plaćom od 100.000 dolara.

Garvan je svjedočio:

> Cijelo to vrijeme državni tužitelj Sjedinjenih Država... i skrbnik za inozemnu imovinu, Thomas Miller, radili su za Nijemce i od njih primali plaću, a tko im je predao i stavio u džepove američke državne obveznice u vrijednosti od 50.000 dolara? John T. King, zastupnik s plaćom od 15.000 dolara koji je umro tri dana prije no što je trebao ići na suđenje...
>
> Neki od vas neki dan su vidjeli da je senator Moses postavio Otta Kahna na mjesto blagajnika za izbor novih senatora. Niste to povezali s činjenicom da je njegov prijatelj i partner, Vvarburg - čelnik i vođa američkog udjela u American Interessen Gemeinschaft...
>
> To nikada nije mrtvo pitanje. Mir? Nema mira. Uvijek traje bitka za prevlast u kemijskoj industriji, jer je to kamen temeljac za sigurnost Sjedinjenih Država ili bilo koje zemlje u današnjem svijetu.[6]

Tri mjesta u vladi koja bi bila posebice zanimljiva kartelu jesu sam predsjednički položaj, Ured državnog tužitelja i Ured državnog tajnika. Dosad smo govorili o prva dva. Proučimo sada treće.

Državni tajnik John Foster Dulles bio je glavni partner u Sullivan and Cromvvellu, najvećoj pravnoj tvrtki na Wall Streetu. Sullivan i Cromwell bili su specijalizirani za zastupanje inozemnih poslovnih interesa, a njihovi partneri su imali ispripletene direktorske položaje s mnogim vodećim korporacijama i bankarskim kućama - posebice onima koje su tvorile američku vezu s Farbenom.

John Foster Dulles zastupao je investicijsku banku Bh/th and Companv, partnera First National City Bank i First Boston Corporation, dviju ključnih investicijskih tvrtki grupe Rockefeller povezanih s Chase Manhattan Bank. Dulles je također zastupao Standard Oil i bio je imenovan na mjesto predsjednika Zaklade Rockefeller, položaj koji je bio znak velikog povjerenja od strane obitelji Rockefeller. Sullivan i Cromvvell bili su glavni zastupnici moćnih investicijskih kuća kao što su Goldman, Sachs and Company; Lehman Brothers i Lazard Freres. Ova posljednja tvrtka je, zajedno s Kuhn, Loeb and Company, smislila i organizirala širenje i fuzije ITT-ja.

Još 1945. godine Dulles je bio na popisu kao jedan od direktora International Nickel Company iz Kanade. Ta kompanija također je bila dio Farbenove veze

[6] Ambruster, *op. cit,* str. 147,151.

i osiguravala nagomilavanje zaliha nikla u nacističkoj Njemačkoj prije rata.[7] Avery Rockefeller bio je direktor dviju kompanija - J. Henry Schroeder Banking Corporation i Schroeder Trust Company. Također je bio punopravni partner i dioničar u njihovoj podružnici Schroeder, Rockefeller and Company. Zato ne iznenađuje da je John Foster Dulles također bio američki zastupnik trusta Schroeder koji je bio Hitlerov agent u Sjedinjenim Državama. VVestrick je bio zastupnik Sullivan and Cromwella u Njemačkoj, gdje je zastupao multinacionalne kompanije poput ITT-ja. A na početku Drugog svjetskog rata Dulles je postao glasački opunomoćenik američkih korporacija pod Farbenovom upravom koji je trebao spriječiti njihovu zapljenu kao neprijateljske imovine.

Umjesto da taj čovjek uđe u američku povijest kao oruđe međunarodnog monopola i mogući ratni izdajnik, bio je imenovan za člana posebnog visokog savjetodavnog odbora koji je osnovao Ured skrbnika za inozemnu imovinu, kako bi formulirao osnovnu politiku tog ureda. A onda ga je predsjednik Eisenhower izabrao za državnog tajnika. Njegov brat Allen Dulles, također partner Sullivan and Crormvella, bio je jednako upleten u mrežu kartela kao pregovarač s Farbenovim interesnim krugovima za Ured za strateške usluge u Švicarskoj. (Tada je Allen Dulles rekao: «Samo histerični mogu misliti da Njemačka, Italija ili Japan razmišljaju o ratu protiv nas.».) Na kraju rata, nakon što je iskoristio svoj utjecaj da zaštiti Hitlerovog agenta VVestricka,[8] bio je postavljen za direktora Središnje obavještajne agencije. Postavio ga je predsjednik Eisenhower.

Tolika je moć sila o kojima govorimo.

Možda je najbolji način da procijenimo razmjere skrivene moći kartela u vladi Sjedinjenih Država taj da pogledamo kako je njegov njemački dio prošao za vrijeme i nakon rata. Kao što je ranije spomenuto, njihove američke holdinge zaplijenila je savezna vlada u veljači 1942. godine. Unutar nekoliko mjeseci svi prvi direktori i čelnici bili su prisiljeni dati ostavku. Ali koga je vlada postavila na njihova mjesta? Richard Sasuly odgovara:

> Izvršna uprava prešla je na grupu ljudi povezanih s konstelacijom korporacijskih interesnih krugovakoji jačaju u američkoj industriji podvodstvom međunarodnog financijera Victora Emanuela. Emanuel sam sjedi u upravnom odboru G. A. & F.-ja [General Analine & Film]. Među drugim direktorima i čelnicima nalazi se velik broj njegovih suradnika.[9]

Emanuelovo preuzimanje vodećeg položaja u I. G.-ovim holdinzima u Sjedinjenim Državama vrlo je značajno. Između 1927. i 1934. godine bio je u

[7] **William Hoffman,** ***David; Report on a Rockefeller,*** **(New York: Lyle Stuart, Inc., 1971.), str. 18, 19. Također Ambruster,** ***Treason's Peace, op. cit,*** **str. 85.**

Sampson, ***The Sovereign State ofITT, op. cit,*** **str. 43.**

Sasulv, ***I.G. Farben, op. cit,*** **str. 186.**

Londonukao suradnik Schroederovih bankarskih krugova. To je ista organizacija koja je, u suradnji s Grupom Rockefeller, zastupala I. G. i postala financijski agent Adolfa Hitlera.

Sasulv nastavlja:

> Kao što je poznato, Schroederi iz Londona u rodu su sa Schroederima iz Njemačke. Barun Bruno Schroeder bio je zaslužan što je Hitler upoznao najvažnije industrijalce Ruhra. Barun Kurt Schroeder imao je visoki čin u SS-u i bio je poznat kao «SS-ovbankar». Londonskubankarskukuću J. Henry Schroeder and Company časopis ***Time*** je u srpnju 1939. godine opisao kao «ekonomskog stimulatora osovine Rim-Berlin.»[10]

A što je s Victorom Emanuelom, predsjednikom Standard Gas and Electrica, koji je imao glavnu ulogu u «novom» vodstvu carstva Rockefeller-Farben? Odgovor pruža jedna kratka rečenica iz izvještaja Komisije za vrijednosne papire i burze od 19. siječnja 1943. godine:

> Schroederova grupa u Londonu i New Yorku radila je s Emanuelom na osvajanju i održavanju dominantnog položaja u Standardovim poslovima.[11]

Zamjena mjesta među direktorima i čelnicima GAF-a, kojoj je dan velik publicitet, bila je samo predstava. Ljudi s dokazanom odanošću interesima kartela nastavili su voditi glavnu riječ. Kao i obično, američki narod nije ni slutio što se stvarno događa.

Međutim, ono što se dogodilo u samoj Njemačkoj još bolje razotkriva utjecaj kartela na najvišim razinama američke vlade. Tijekom kasnih faza rata glavni industrijski gradovi u Njemačkoj bili su gotovo sravnjeni sa zemljom u masovnim bombardiranjima. To je bio presudni faktor koji je onesposobio nacistički ratni stroj i priveo sukob kraju. Ali kad su savezničke okupacijske snage ušle u Frankfurt, zapanjile su se otkrivši da je jedan kompleks zgrada ostao stajati usred ruševina. Jedino su one nekim čudom ostale pošteđene. U tim je zgradama bilo međunarodno sjedište I. G. Farbena. Bombarderi su imali naređenja da izbjegavaju taj vitalni cilj - samu kičmu nacističke ratne proizvodnje - uz klimav izgovor da će američkim snagama trebati uredska zgrada kada uđu u grad.

Usput, vrijedi spomenuti da je tadašnji dominstar rata (promaknut u ministra rata 1945. godine) bio Robert R Patterson koji je, prije no što ga je imenovao predsjednik Roosevelt, bio povezan s još jednom Rockefellerovom investicijskom bankom Dillon, Read & Companv. Dillon-Read pomogao je financirati znatan dio Farbenovog predratnog širenja - uključujući njihovu

[10] ***Ibid.,*** **str. 187.**

[11] **Ambruster,** ***op. cit,*** **str. 366.**

razvedenu uredsku zgradu koja je ostala pošteđena u bombardiranjima. James Forrestal, bivši *predsjednik* Dillon, Read & Companv, u to vrijeme bio je ministar mornarice, ali kasnije je postao prvi ministar obrane. Ako je netko sumnjičave prirode, mogao bi zaključiti da su g. Patterson i g. Forrestal mogli iskoristiti svoj utjecaj da zaštite nešto od imovine u koju je investirala njihova kompanija.

Dok su se savezničke snage probijale u Njemačku, razmjeri moći kartela unutar američke vlade iznenada su postali vidljivi - doslovce. Brojni američki investicijski bankari, odvjetnici i industrijski direktori - svi povezani s Farbenovim mehanizmom - pojavili su se u uniformama brigadnih generala kako bi provodili «denacifikaciju i dekartelizaciju» poratne Njemačke!

Jedna od takvih ličnosti bio je Kenneth Stockton, predsjednik ITT-ovog europskog upravnog odbora. Prema Anthonvu Sampsonu, Stockton se našao «uz bok Westricku». Najupadljiviji među tim «generalima» bio je brigadni general William Draper, zapovjednik Ekonomskog odjela Američke nadzorne grupe, odjela koji je imao najveću odgovornost za provedbu programa dekartelizacije. A koje je civilno iskustvo Drapera činilo kvalificiranim za taj položaj? I on je, također, bio iz tvrtke Dillon-Read iz Wall Streeta - naravno!

U svibnju 1945. godine Max Ilgner uhićen je i zadržan radi suđenja u Niirnbergu. Netko bi mogao misliti daje Ilgner, kao vođa I. G.-ove međunarodne špijunske mreže koja je postala kičma nacističkog Vrhovnog zapovjedništva, trebao biti zabrinut za svoju budućnost. Ali nije. Nedugo nakon svog uhićenja napisao je pismo dvojici svojih pomoćnika i dao im uputu da budu u bliskom kontaktu jedan s drugim i sa svim drugim čelnicima I. G.-ja. Naglasio je da je važno održati funkcioniranje strukture jer, kako je rekao, neće proći dugo i Amerikanci će ukloniti sva ograničenja.[12]

Bio je u pravu. Šest mjeseci kasnije tvornice kartela brujale su od aktivnosti. Dionice I. G.-ja bile su nevjerojatno sigurne na njemačkoj burzi, a besplatan američki novac u obliku Marshallovog plana bio je na putu.

U međuvremenu, pukovnika Bernarda Bernsteina, glavnog istražitelja Financijskog odjela Savezničkog nadzornog vijeća i otvorenog kritičara američkog maženja kartelaša, otpustili su njegovi zapovjednici. James Martin, čovjek koji je bio na čelu ogranka za dekartelizaciju u Ministarstvu pravosuđa, ogorčeno je podnio ostavku. Jedan po jedan, neprijatelji monopola bivali su izbacivani iz igre. Bijesan i frustriran, Martin je objasnio svoju ostavku: «U Njemačkoj nas nije zaustavila njemačka industrija. U Njemačkoj nas je zaustavila američka industrija.»[13]

Sada je bila postavljena scena za posljednji čin drame. Dok je Farben ubrzano vraćao svoj prosperitetan i utjecajan predratni položaj u Europi,

Sasuly, *op. cit,* str. 201.

Sampson, *op. cit,* str. 45.

preostalo je još samo osloboditi njegovu američku imovinu vladine kontrole. Do tada je I. G. Chemie iz Švicarske već bio uljepšao svoj imidž promijenivši ime u francusko: Societe Internationale pour Participations Industrielles et Commerciales. Prevedeno na njemački, to je bilo International Industrie und Handelsbeteiligungen A.G., ili Interhandel, ime po kojem je postao široko poznat. Još jednom, nije se promijenilo ništa osim imena.

U ime Interhandela, švicarske banke i švicarska vlada zahtijevale su da vlada Sjedinjenih Država sada oslobodi kompanije koje su bile «u švicarskom vlasništvu«. Tvrdile su da vlasnici Interhandela nisu njemački državljani (iako su odlučno odbijale otkriti tko *jest* vlasnik) i da je njihova američka imovina bila nezakonito zaplijenjena. Na sudu je, međutim, Ministarstvo financija SAD-a dokazalo - uglavnom na temelju Farbenovih dokumenata zaplijenjenih u Frankfurtu - da je Interhandel bilo samo najnovije ime za ono što je Ministarstvo opisalo kao:

> ...zavjera da se sakrije, kamuflira i maskira vlasništvo, kontrola i dominacija I. G. Farbena nad imovinom i dionicama u mnogim zemljama svijeta, uključujući Sjedinjene Države.[14]

Izlaz iz slijepe ulice pronađen je pod Kennedvjevom administracijom. Robert Kennedv, predsjednikov brat, u to je vrijeme bio državni tužitelj. On je predložio da se General Analine proda najboljem ponuđaču među američkim investicijskim i osiguravajućim kućama. Uspješni ponuđač onda bi morao ponuditi dionice na javnu prodaju. Ukratko, prihode od prodaje trebale su podijeliti vlada Sjedinjenih Država i švicarska vlada. Obje vlade iskoristile bi novac za obeštećenje američkih, odnosno švicarskih i njemačkih građana za gubitke od šteta za vrijeme rata. Godine 1953. Farbenova njemačka imovina prebačena je Hoechstu, Baveru i drugim članovima kartela, ostavljajući ljusku kompanije sa samo nekoliko milijuna dolara na računu, za namirenje tužbi žrtava iz nacističkog doba. Još jednom, I. G. je prividno nestao.

Kennedvjev prijedlog prihvatile su sve strane. Međutim, kako se pokazalo, sav švicarski dio prihoda od prodaje otišao je izravno Farbenu, a velik dio američkih prihoda, ako ne i većina, našao je put do džepova onih američkih tvrtki koje su, kao Farbenovi partneri, investirali u predratnu njemačku industriju (poput ranije spomenutog ITT-ja). Vjerojatno je da su neke od tih američkih kupnji bile u ime njemačkih interesnih krugova i da im je «prodaja» omogućila da povrate znatan dio svog izvornog položaja.

Aukcija se odigrala u ožujku 1962. godina. Bila je to najveća kompetitivna transakcija koja se ikada dogodila na Wall Streetu. Konzorcij od 225 kompanija

Citirao Waller, *The Swiss Bank Connection, op. cit,* str. 164.

pobijedio je na aukciji sa zapečaćenim ponudama, plativši više od 329 milijuna dolara. Pobjedničke ponuđače zastupali su First Boston Corporation i Blyth and Companv - pogađate - obje agenti Rockefellera!

Ne, kartel nije bio mrtav. Narastao je. Napredovao je. Njegovo težište možda se preselilo iz Njemačke kao rezultat ratnih premještanja, ali bio je živ i zdrav u Sjedinjenim Američkim Državama.

Završetak ove drame lijepo je sažeo Leslie Waller napisavši:

> Poput legendarnog feniksa, taj kolos od poslovnih organizacija rođen je u vatri, pa ipak preživljava najžešće plamenove. To je gotovo savršen primjer korporacijske besmrtnosti, temeljene na švicarskom bankarstvu... Schmitz i Greutert bili su odavna mrtvi. Ali zahvaljujući švicarskoj upornosti, izvorna odluka da se njegovi udjeli sakriju pod Matterhomom preživjela je nedaće rata, vremena i politike.[15]

Pisani izvještaji o tom povijesnom razdoblju vrlo su opširni. Međutim, čitatelja treba upozoriti da je velik dio tog materijala napisan s određenim sebičnim ciljevima. Po završetku Drugog svjetskog rata postojale su dvije moćne grupe koje su se međusobno natjecale za prevlast unutar vlade Sjedinjenih Država. Jedna je bila međunarodni financijski i industrijski konzorcij koji je tema ovih poglavlja. Druga je bila aparat međunarodnog komunizma. Njihovi ciljevi i metode djelovanja bili su gotovo identični i među njima je postojalo znatno preklapanje i suradnja. Algier Hiss, na primjer, bio je u stanju djelovati u obje grupe bez većih problema. Baš kao što članovi kartela stvaraju urote protiv interesa potrošača, istovremeno se međusobno boreći za povoljniji položaj unutar kartela, tako, također, komunisti i njihovi takozvani «antikomunistički» protivnici, monopolistički kapitalisti, međusobno surađuju protiv interesa javnosti, iako se bore jedni protiv drugih za prevlast unutar političkih sustava svijeta. Kao posljedica toga, velik dio onoga što je napisano o zlu nacističkog ili komunističkog utjecaja nakon rata učinjeno je prvenstveno u svrhu propagande. Komunisti su optuživali naciste da su bili monopolistički kapitalisti i da su imali jake veze s američkim industrijalcima i samom američkom vladom. U tome su bili u pravu. Međutim, oni su tu istinu iskoristili kao odskočnu dasku za propagandnu tvrdnju da je monopolistički kapitalizam sinonim za tradicionalni američki sustav i da, stoga, sustav treba zamijeniti socijalizmom i, na kraju, komunizmom. Drugim riječima, predlagali su zamjenu postojećeg nesavršenog monopola njihovim savršenijim monopolom u narodu poznatim jednostavno kao komunizam.

Njihovi kartelski protivnici, s druge strane, javno su postali otvoreni «antikomunisti» i ogrtali su se zastavom domoljublja. Pozivali su na detaljne

[15] *Ibid.,* str. 160,166.

istrage i obećavali da će očistiti Ministarstvo vanjskih poslova i druge ogranke vlade od «crvenih» i «ružičastih». Čak su pokrenuli kazneni postupak protiv jednog ili dvojice! S vremenom, poveli su Sjedinjene Države u niz ograničenih ratova protiv komunističkih režima širom svijeta. (Za njih ratovi ***jesu*** profitabilni, kako ekonomski tako i politički.) Ali nikada nisu pokušavali ***pobijediti*** u tim ratovima, jer su obje strane došle do zaključka da neograničena konkurencija ne bi bila na njihovu uzajamnu korist.

Potrebno je shvatiti tu pozadinu ako se želimo snaći u gomili knjiga i članaka koji su preplavili američku scenu nakon Drugog svjetskog rata. Mnogo istine može se pronaći u podnesenim dokazima obiju strana, ali ni jednoj strani ne može se potpuno vjerovati. Bude li se pouzdano vodstvo ikada pojavilo, ono će se moći prepoznati po jednoj kvaliteti koju ni komunizam, ni nacizam, ni bilo koji drugi totalitarizam nikada ne mogu imati. ***Zagovarat će i promicati drastično smanjenje vlade.*** Neće samo zagovarati smanjenje birokracije ili petljanje oko postojeće strukture kako bi postala ***djelotvornija,*** već će pozivati na ***eliminaciju*** najvećeg dijela strukture koja danas postoji. Da bismo prepoznali takvo vodstvo, nećemo morati biti politolozi, filozofi ili entuzijastični poznavatelji povijesti. Već samo po ovom testu moći ćemo razlikovati autentično od imitacije. Uz takvu vrstu vodstva političke zavjere bit će osuđene na nestanak.

17.

Grupa Rockefeller

Biografska skica Johna D. Rockefellera starijeg i njegov križarski pohod protiv slobodnog poduzetništva; počeci Standard Oila; ulazak Rockefellera u investicijsko bankarstvo; njihov utjecaj u farmaceutskoj industriji i međunarodnoj politici.

BILA BI OZBILJNA greška kategorizirati međunarodni kartel o kojem smo govorili u prethodnim poglavljima kao strogo njemački. Vođe njegovih sastavnih dijelova, bez obzira na njihovu nacionalnost, sebe smatraju internacionalistima - ili, točnije - supranacionalistima - s malo ili nimalo odanosti zemlji u kojoj su rođeni. Njihovo domoljublje usmjereno je na divovske multinacionalne industrijske i financijske organizacije koje ih štite i podržavaju.

Robert Stevenson, bivši potpredsjednik Ford Motor Companv, bio je izvrstan primjer tih novih građana svijeta. *Business Week* od 19. prosinca 1970. godine citirao je Stevensonovu izjavu: «Ne smatramo da je naša kompanija primarno američka. Mi smo multinacionalna kompanija. A kada stupamo u kontakt s nekom vladom koja ne voli SAD, uvijek kažemo - "Koga volite? Britaniju? Njemačku? Mi imamo puno zastava."».

Tijekom televizijskog intervjua u jesen 1973. godine visoki čelnik Mobil Oila bio je još eksplicitniji kada je rekao:

> Nikada se nisam suočio sa situacijom u kojoj bih rekao sebi da ću biti dobar građanin samo jedne zemlje, jer ako to učinim, više ne predstavljam multinacionalnu naftnu kompaniju.[1]

[1] «Snake Oil From the Oil Companies», *Consumer Reports,* veljača 1974. g„ str. 126.

Moramo imati na umu da je kartel ***grupacija*** interesnih krugova. Iako oni mogu djelovati složno na područjima koja služe njihovim zajedničkim ciljevima, iako postoje uglavnom zajedničke investicije i tendencija prema stvaranju jednog industrijskog i financijskog kompleksa koji će dominirati cijelim planetom, njegovi sastavni dijelovi, ipak, predstavljaju grupacije unutar strukture i često među njima postoji natjecanje za povoljniji položaj.

Najveća i najmoćnija od tih grupacija danas ima sjedište u New York Citvju i poznata je kao Grupa Rockefeller.

Zanimanje Rockefellera za profitni potencijal lijekova vodi porijeklo još od oca Johna D. Rockefellera, VVilliama Avervja Rockefellera. «Veliki Bill», kako su ga zvali prijatelji i susjedi na sjeveru države New York, bio je putujući prodavač nadrilijekova proizvedenih uglavnom od nafte i alkohola. Nikada nije stekao medicinsko obrazovanje, ali se ipak predstavljao kao «doktor VVilliam A. Rockefeller, slavni stručnjak za rak» i dao je sebe upisati kao liječnika u lokalni telefonski imenik. Na njegovim reklamnim plakatima pisalo je: «Svi slučajevi raka izliječeni, ako nisu previše uznapredovali, a i njima se može uvelike pomoći.»[2]

«Doc» Rockfeller bio je profesionalni varalica. Varao je svakoga kad god bi mu se ukazala prilika - i hvalio se time. Godine 1844. optužili su ga za krađu konja. Sumnjalo se da živi u bigamiji. A 1849. godine bio je optužen za silovanje služavke na imanju Rockefellera. Kako bi izbjegao suđenje, Veliki Bili odselio je u Oswego, izvan jurisdikcije suda.[3]

John D. Rockefeller se, u kasnijim godinama, s ponosom prisjećao praktične obuke koju je primio od svog oca. Rekao je:

> On sam obučavao me u praktičnim stvarima. Bavio se raznim poslovima; često mije govorio o njima... i naučio me načelima i metodama poslovanja.[4]

Koja su to bila načela i metode poslovanja koje je John D. naučio od svog oca? Biograf John T. Flynn u svojoj knjizi ***God's Gold; The Story of Rockefeller and His Times*** (Božje zlato; Priča o Rockefellera i njegovom vremenu) pruža odgovor:

> Veliki Bili rado se hvalio svojom lukavošću i time kako je nadmudrio ljude... Čovjek je bio praktički bez ikakvog morala. Zabavljao je ljude pričama o svojim podvalama... Bio je ono što je kasnije postalo poznato kao «maher». Činio je sve što je mogao kako bi bio siguran da će i njegovi sinovi postati «maheri» poput njega.

[2] **John T. Flynn, *God's Gold; The Story of Rockefeller and His Times,* (New York: Harcourt Brace and Co., 1932.), str. 53.**

Hoffman, David; *A Report on a Rockefeller, op. cit,* str. 24.

[4] **Mathew Josephson, *The Robber Barons,* (New York: Harcourt Brace and Co., 1934.), str. 45,46.**

> «Varam svoje dečke kad god mi se ukaže prilika», rekao je ujaku Joeu Vvebsteru. «Želim da budu prepredeni. Trgujem s dečkima i ogulim ih, pobijedim ih kad god mogu. Želim da budu prepredeni.«[5]

To je i uspio - posebice s Johnom D. koji je kasnije postao jedan od najnemilosrdnijih i najuspješnijih monopolista svih vremena.

Još jednom, moramo se prisjetiti da, usprkos svoj retorici koja govori suprotno, monopol nije produkt kapitalističkog slobodnog poduzetništva nego bijeg ***iz*** njega. Sam John D. Rockefeller potvrdio je to mnogo puta u svojoj karijeri. Jedna od njegovih najdražih izreka bila je «Konkurencija je grijeh».[6]

Ali to nije bilo sve. John T. Flynn objašnjava:

> Njegov ulazak u poslovni svijet i njegova karijera bili su, u velikoj mjeri, priča o američkom ekonomskom razvoju i ratu protiv stava *laissezfaire*...
> Rockefeller je definitivno bio uvjeren da je kompetitivni sustav po kojem je svijet funkcionirao greška. To je bio zločin protiv reda, djelotvornosti, ekonomičnosti. Mogao se eliminirati samo ukidanjem svih suparnika. Njegov je plan, stoga, poprimio konkretan oblik. Odlučio je sve svoje suparnike okupiti oko sebe. One jače uključit će kao partnere. Ostale će uključiti kao dioničare... Oni koji se ne budu htjeli uključiti, bit će zgaženi.[7]

Uspon Rockefellerovog carstva dokaz je uspjeha tog plana. John D. stariji imao je veći broj bliskih poslovnih suradnika. Neki su izvorno bili partneri. Većina su bili poraženi suparnici koji su se uključili u strukturu. Ti ljudi postali su multimilijunaši i većina njihovih potomaka ostala je blisko povezana s obitelji Rockefeller. Bilo da su međusobni brakovi bili dogovoreni kao «brakovi iz interesa», što je bilo često među vladajućim klasama u Europi, ili su bili posljedica zaljubljenosti, rezultat je bio jednak. Biološka (i dioničarska) loza Rockefellera miješala se svugdje pomalo u gotovo neprekinutoj liniji unutar pola od šezdeset najbogatijih obitelji u zemlji. Kroz sve to, cijeli splet kontrolira, barem u ekonomskom pogledu, ***jedna*** obitelj koja je potomak Johna D. Rockefellera starijeg.

Nekome izvana gotovo je nemoguće procijeniti pravo bogatstvo i moć obitelji Rockefeller danas. Ali čak i površan pregled vidljivog dijela ovog carstva dovoljan je da uzdrma maštu.

Rockefelleri su 1870-ih godina uspostavili naftni monopol u Sjedinjenim Državama. Godine 1899. taj naftaški trust reorganizirao se u Standard Oil

[5] **Flynn, *op. cit,* str. 58.**

[6] **Hoffman, *op. cit,* str. 29.**

[7] **Flynn, *op. cit,* str. 23,221.**

Companv i New Jersev. Godine 1911., kao rezultat odluke Vrhovnog suda, Standard je bio prisiljen razdvojiti se na šest kompanija - navodno kako bi se razbio monopol. Taj čin nije postigao svoj cilj. Brojne «nezavisne» kompanije koje su iz toga nastale i dalje su posjedovali - a u mnogim slučajevima čak i vodili - isti ljudi. Nitko od njih nikada se nije upuštao u ozbiljnu međusobnu konkurenciju, a svakako ne protiv Standard Oil of New Jersev, koji je i dalje bio glavna holding kompanija Rockefellera.

U godinama nakon 1911. Rockefelleri su se vratili svojoj izvornoj politici kupovanja drugih naftnih kompanija koje su, u očima javnosti, bile «nezavisne». Kao posljedica toga, obitelj Rockefeller stekla je i kontrolu i značajan vlasnički udio u tako golemim poduzećima kao što su Humble Oil (danas Exxon), Creole Petroleum, Texaco, Pure Oil i dr. Te kompanije kontroliraju zapanjujući labirint kompanija-kćeri koje posluju u gotovo svim zemljama svijeta. Sve u svemu, Standard Oil of New Jersev *priznaje* da je potpuno kontrolirao više od 322 kompanije.[8] Pored toga, Rockefelleri su uspostavili kartelske veze kroz investiranja u mnoge strane «suparnike». Među njima su Royal Dutch (Shell Oil) i polovica udjela u sovjetskom Nobel Oilu.

Koliko god bio impresivan utjecaj koji Rockefelleri vrše kroz svoj naftni kartel, on je sićušan u usporedbi s onime što su postigli u narednim godinama kroz magiju internacionalnih financija i investicijskog bankarstva.

Taj dio priče počinje 1891. godine kada je First National City Bank of New York, pod predsjedništvom Jamesa Stillmana, postala glavna banka obitelji Rockefeller. Uz depozite Rockefellera banka je postala najveća u zemlji.

Rockefelleri su se ubrzo zainteresirali za bankarstvo i bankarske monopole kao načine stvaranja novca s još većim potencijalom od naftnih monopola. Dva sina VWilliama Rockefellera, Johnovog brata, oženila su kćeri Jamesa Stillmana i stvorena je veza Rockefeller-Stillman. Kasnije je obitelj Johna D. Rockefellera preselila većinu svog kapitala u vlastitu banku, ali potomci VWilliama Rockefellera postali su i ostali većinski vlasnici First National City Bank, banke koja je na kraju postala jednom od najvećih financijskih institucija u svijetu.

Kad je obitelj Johna D. Rockefellera napustila First National City Bank, to nije bilo zbog nezadovoljstva ili unutarnje borbe za kontrolu. To je bilo samo zato da se asimilira konkurencija - što je tipično za sve monopolističke poslovne poteze. Prvo su osnovali vlastitu banku poznatu kao Equitable Trust. Nakon toga su kupili Chase National Bank. U međuvremenu, International Acceptance Corporation, banka u vlasnišvu Kuhn, Loeb and Company, pripojila se kompaniji Bank of the Manhattan. A nju je 1955. godine asimilirala Rockefellerova Chase National Bank, čime je stvorena najveća bankarska tvrtka na svijetu: The Chase Manhattan.

Hoffman, *op. cit,* str. 151,152.

Koliko je velika Chase Manhattan Bank? Nitko izvana zapravo ne zna. Ono što znamo, međutim, jest da je više nalik suverenoj državi nego tvrtki. Ima daleko više novca od većine zemalja. Ima više od pedeset tisuća bankovnih službenika koji služe kao ambasadori širom svijeta. Ima čak i stalnog poslanika u Ujedinjenim narodima, kojima služi kao bankar.[9]

Riječ «investicijska banka» ili «investicijska kuća» upotrijebljena je nekoliko puta u ovoj raspravi i bilo bi dobro razjasniti njeno značenje. Prije 1933. godine banke u Sjedinjenim Državama djelovale su na dva područja aktivnosti. Vodile su komercijalne čekovne račune i depozite pojedinaca i korporacija, što je područje aktivnosti poznato kao *komercijalno* bankarstvo. Također su zastupale klijente koji su kupovali ili prodavali dionice i obveznice u raznim korporativnim poduzećima, što je područje aktivnosti poznato kao *investicijsko* bankarstvo.

Međutim, 1933. godine, kao odgovor na uznemirenost javnosti zbog sve veće koncentracije ekonomske moći u rukama sve manjeg i manjeg broja bankarskih dinastija, usvojen je zakon koji je od komercijalnih banaka zahtijevao da se odreknu svih operacija investicijskog bankarstva. (Taj je zakon posljednjih godina ukinut i opet možemo vidjeti kako banke rade obje vrste transakcija.) Banke su se pokorile, ali rezultat nije bio ono što su birači imali na umu. Zaista su osnovane posebne tvrtke za investicijsko bankarstvo, ali bile su u vlasništvu onih istih ljudi koji su bili vlasnici komercijalnih banaka. Kao rezultat fuzija, koje su se dogodile nakon stupanja na snagu tog zakona, bilo je manje tvrtki, ali je zato koncentracija moći bila veća nego ikada ranije.

Za Grupu Chase Manhattan sada je postojala investicijska tvrtka koja se zvala First Boston Corporation. A za National City Group tu su bili Harriman, Ripley & Company i Blyth & Company. Drugi, kao što su Dominick & Dominick i Dillon ili Read, & Company, bili su uključeni u mrežu ubrzo nakon što se moć carstva Rockefeller proširila. Formiranjem First Boston Corporation moćna obitelj Mellon povezala se s obitelji Rockefeller. Jedini važniji blok koji još nije bio pripojen u monolitnu bankarsku strukturu bila je obitelj J. P. Morgan, iako su surađivali u mnogim zajedničkim projektima, uključujući formiranje sustava Saveznih rezervi.[10]

S rastom investicijskih banaka u Sjedinjenim Državama New York je postao nova žarišna točka svjetskih financija. Švicarska, usprkos jedinstvenoj ulozi koju ima zbog svoje bankovne tajnosti i numeriranih računa, ne može se uspoređivati

UN je uvijek bio najdraži projekt obitelji Rockefeller. Oni su donirali zemljište na kojem se danas nalazi zgrada UN-a. Vjerojatno je da UN smatraju vrhovnim mehanizmom provođenja monopolističke sile širom svijeta, što je uloga za koju je zadivljujuće dobro ustrojen.

[10] Suprotno popularnom vjerovanju, Savezne rezerve - entitet koji kontrolira stvaranje novca u Sjedinjenim Državama (središnja banka SAD-a, prim. prev.) - ne posjeduje i ne vodi vlada. To je kartel koji se sastoji od bankarskih interesnih krugova koji su tema ovih redaka. Za cijelu priču vidi *The Creaturefrom Jekyll Island: A Second Look at the Federal Reserve,* G. Edward Griffin, (Westiake Village, CA: American Media, 1995.).

s količinom novca i moći koncentriranima u Sjedinjenim Državama. Čak je i London, koji je bio izvor financijske moći kroz carstva Rothschilda i Morgana, od tada pao na drugo mjesto. Američka imovina bilo koje multinacionalne korporacije izgrađene oko Standard Oila, ITT-ja, Forda ili General Motorsa premašuje ukupnu imovinu mnogih država. ITT ima više zaposlenika u prekomorskim zemljama od Ministarstva vanjskih poslova SAD-a. Standard Oil ima veću tankersku flotu od Sovjetskog Saveza. IBM-ov budžet za istraživanje i razvoj veći je od ukupnih poreznih prihoda svih osim šačice zemalja. Iako je istina da velik dio stranog novca ipak dospije do švicarskih banaka, još uvijek u Sjedinjenim Državama ima više novca i stvarnog bogatstva nego u većem dijelu ostatka svijeta zajedno. Osim toga, znatan dio tog bogatstva koncentriran je u rukama financijskih i industrijskih kartelaša u New Yorku.

Jedan posto stanovništva posjeduje više od sedamdeset posto industrije u zemlji, a deset posto posjeduje *svu* industriju.[11] Pola od toga čuva se u deset vodećih banaka Wall Streeta, nad kojima velik utjecaj, ako ne i potpunu kontrolu, ima jedna grupa koja je toliko mala da se može prebrojiti na prste jedne ruke. To, rečeno jednostavnim jezikom, predstavlja najveću i najintenzivniju koncentraciju bogatstva i moći koju je svijet ikada vidio.

Kako je došlo do toga? Je li to bio plod slobodnog poduzetništva? Je li to bio rezultat pružanja potrebnih dobara ili usluga po konkuretnim cijenama i time osvajanja većeg dijela slobodnog tržišta? Ili posljedica metoda masovne proizvodnje i distribucije koje su snizile prodajnu cijenu robe do točke u kojoj je postala privlačna sve većem i većem broju potrošača? Svaki od tih faktora mogao je igrati malu ulogu procesu, ali koliko god da su imali utjecaja, to je infinitezimalno malo u usporedbi s ulogom koju su imali zajamčeni superprofiti kao rezultat jednostavne eliminacije konkurencije.

Branitelji kartelizirane industrije i financija obično pokušavaju opovrgnuti ovu činjenicu navodeći svake godine brojke o profitima tih poduzeća. Slika koju one stvaraju doista je skromna i prikazuje prosječan profit od tri do sedam posto. To čak nije dovoljno ni za pokrivanje inflacije, tako da *finpolima* očigledno ide mnogo bolje od toga. Ali kako?

Odgovor je u nečemu što je poznato kao *kontrolni profiti* - profiti koji ne odlaze onima koji posjeduju poduzeće nego onima koji ga kontroliraju. To nije isto što i skroman povrat od ulaganja koji se tipično isplaćuje dioničarima. Kontrolni profiti potječu od takvih stvari kao što su insajderske informacije koje omogućuju predviđanje promjena na burzi, od atraktivnih dionica, obilnih honorara za konzultacije, provizija i tantijema od ugovora o pripajanju filijala, zajmova od mnogo milijuna dolara po umjetno visokim ili niskim kamatama (ovisno o tome što im odgovara) i sličnih mehanizama.

Lundberg, *The Rich and the SuperRich, op. cit,* str. 461.

Mnogi ljudi smatraju da trebate imati u vlasništvu pedeset jedan posto korporacije kako biste ju mogli kontrolirati. Iako to može biti istina za male kompanije, čije su dionice u rukama nekolicine ljudi, kompanije vrijedne milijarde dolara može kontrolirati - i kontrolira - samo pet do deset posto od ukupnog broja dioničara.[12]

Mehanika kojom je moguće da ekstremna manjina ima kontrolu - a time i *profite* od kontrole - nad superdivovskim industrijama fascinantna je. Ona uključuje sve uobičajene poslovne trikove - poput borbi preko posrednika i društvenog pritiska na članove odbora - pored većine taktika otvorenog rata. Ona također uključuje korištenje skrivenih saveznika iz drugih zemalja koji mogu posjedovati male ali značajne blokove dionica preko numeriranih računa u švicarskim bankama. Ali najveće oružje od svih predstavlja moćan utjecaj koji mogu izvršiti kroz svoju kontrolu velikih blokova dionica koje drže neizravno kao dio investicijskih portfelja financijskih institucija, također pod njihovom kontrolom.

Na primjer, velike osiguravajuće kompanije riznice su milijarda dolara koje potječu od osiguranika. Novac koji drže u pričuvi za potencijalne zahtjeve investiran je u širok spektar vrijednosnih papira, ali većina je uložena u dionice i obveznice velikih korporacija. Dionice nose pravo glasovanja. Ono ne pripada vlasnicima ili menadžerima osiguravajućih kompanija. Ono pripada osiguranicima. Unatoč tome, manjina koja *kontrolira* kompaniju iskorištava pravo da glasa u ime tih dionica baš kao da ih kontrolira. Na taj način mali broj ljudi koji kontrolira neku finacijsku instituciju može umnožiti svoj utjecaj tako da bude sto puta veći nego što bi se to moglo zaključiti iz njihovih osobnih kapitalnih investicija. Oni također mogu utjecati na cijenu dionica koje drže, jednostavno kupujući ih ili prodajući u velikim blokovima. Profitni potencijal od kontroliranja i *predviđanja* takvih transakcija je ogroman. To je «čarolija» investicijskog bankarstva. Ona objašnjava zašto su vođe golemih financijskih kartela s Wall Streeta, povijesno gledano, na vrhu industrijskih carstava Sjedinjenih Država.

Grupa Rockefeller postala je najveći čarobnjak takve vrste u zemlji. Pored milijarda dolara vrijednih industrijskih dionica drugih ljudi koje kontrolira kroz trustovske odjele i trustovske kompanije pridružene njenim komercijalnim bankama; pored milijarda koje kontrolira na isti način kroz svoje investicijske banke; pored mega lit nih blokova dionica koji su povjereni raznim Rockefellerovim zakladama, ona ima kontrolu i nad ogromnim udjelima u kompanijama za životno osiguranje Metropolitan i Equitable, prvoj i trećoj najvećoj u Sjedinjenim Državama. Osiguravajuće kompanije Travelers i Hartford, slično tome, došle su

To je jednodušno mišljenje stručnjaka s područja visokih financija. Vidi *New York Times,* 7. studenog 1955. g.; također Lundberg, *op. cit,* str. 270; Hoffman, *op. cit,* str. 6, 7 i dr.

pod kontrolu Rockefellera uglavnom preko njihovih glavnih direktora kao što su J. Doyle DeWitt i Eugene Black, obojica direktori banke Chase Manhattan.

Na nižim razinama u toj piramidi moći, Grupa Rockefeller uspjela je postaviti svoje predstavnike na čelne položaje u odborima širom čitave industrije. To uključuje sljedeće poznatije tvrtke: Allied Chemical, American Tobacco, Anaconda, Armour and Companv, AT&T, Bethlehem Steel, Bulova VVatch, Burlington Industries, Commercial Solvents Corporation, Continental Can, Cowles Publications, Data Control, Florida East Coast Railroad, Ford Motor, General Electric, General Foods, General Motors, Getty Oil, B.F. Goodrich, Hearst Publications, Hewlett-Packard, IBM, International Harvester, ITT, Kennecott Copper, Litton Industries, Minute Maid, National Lead, New York Central Railroad, Pan American Airways, Perm Central, Polaroid, RCA, Sears, Shell Oil, Singer, Southern Pacific Railroad, Time-Life Publications, U.S. Rubber, U.S. Steel, Virginian Railroad, VVestern Union i VVestinghouse - *da nabrojimo samo neke!*

Na polju lijekova i farmaceutskih sredstava utjecaj Rockefellera je velik, ako ne i dominantan. Kad je David Rockefeller govorio pred Investicijskim forumom u Parizu, rekao je da je mudro investirati u «kompanije za životno osiguranje i osiguranje od rizika, kompanije za poslovnu opremu i kompanije koje imaju koristi od istraživanja lijekova«.[13]

Iz povijesti je vidljivo da je i sam primijenio ono što savjetuje drugima.

Međutim, ulazak Rockefellera na farmaceutsko polje bio je bolje skriven nego kod većine drugih kategorija industrije. Čini se da su za to postojala dva razloga. Jedan je činjenica da je, tijekom mnogo godina prije Drugog svjetskog rata, Standard Oil imao trajan kartelski sporazum o neulasku na široko polje kemikalija, osim kao partner I. G. Farbena koji je, zauzvrat, pristao da im neće konkurirati na polju nafte. Drugi je taj što je, zbog Farbenove nepopularnosti u SAD-u i njegove potrebe da prikriva svoje udjele u američkim kompanijama, Standard skrivao čak i svoje partnerske udjele u kemijskim kompanijama iza labirinta paravana i lažnih računa. Međutim, banka Chase Manhattan bila je upravitelj registra dionica Farben-Rockefellerovih poduzeća kao što su Sterling Drug, Olin Corporation, American Home Products i General Analine and Film. Kad su Farbenovi ogromni udjeli konačno prodani 1962. godine, Grupa Rockefeller bila je dominantna sila u obavljanju transakcija. Stoga, ako postoji ikakav način da se izvuče korist iz insajderskih informacija ili da se manjina stavi u položaj da ubire profite od kontrole, može se zaključiti daje Grupa Rockefeller upravo to učinila. Zbog toga je nekome izvana teško odvojiti *punu* kontrolu Rockefellera od one koju dijele s I. G. Farbenom ili njegovim potomcima. Međutim, neosporna je činjenica da predstavljaju veliki centar moći unutar farmaceutske industrije.

Hoffman, *op. cit,* str. 185.

Lijekovi imaju ogroman profitni potencijal. Sama priroda proizvoda pogodna je za monopol i kartelsku manipulaciju. Kad je netko bolestan ili umire, ne dovodi u pitanje cijenu lijeka koji mu se nudi kao olakšanje. To posebice vrijedi onda kada je lijek dostupan samo na recept. Mističnost te procedure uklanja konkurenciju između tržišnih marki. Profiti mogu biti ekstremno visoki - ne za liječnike ili ljekarnike - nego za tvrtke koje proizvode lijekove.

To je glavni razlog stalnog nastojanja FDA da sva farmaceutska sredstva, osim najslabijih doza vitamina, budu dostupna isključivo preko recepta. Konkurenciju cijena i tržišnih marki jednostavno treba zaustaviti. Farmaceutske tvrtke podržavaju tu mjeru zato što znaju da bi im njihova kontrola nad distribucijom lijekova omogućila monopol. Također znaju da će, budu li recepti obavezni, vitamine pokrivati osiguranje. Kao rezultat toga, moći će dizati cijene, a da se potrošači ne bune. (Neovisno o tome što na kraju cijenu uvijek mora platiti potrošač, bilo u vidu viših premija osiguranja ili viših poreza.) Tako je ovo samo još jedan primjer korištenja moći vlade za uklanjanje konkurencije i povećanja troškova za potrošača.

Ovdje ponovno nailazimo na jedan od prometnih znakova pored puta i on nam pokazuje da se nismo izgubili u labirintu besmislenih informacija koje nemaju veze s liječenjem raka. Iako mnoge inače dobro informirane osobe uopće nisu svjesne toga, karteli zaista postoje. Oni već desetljećima potpuno dominiraju kemijskom industrijom. Farmaceutska industrija ne samo što nije izuzeta od tog utjecaja, nego je u njegovom središtu od samog početka. Putujemo ovom dugom stazom povijesne istrage iz tog razloga što jednostavno ne možemo procijeniti opće protivljenje vitaminskoj terapiji, ne uzmemo li u obzir farmaceutski kartel.

Primijećeno je da gotovo svaki državni čelnik koji posjeti Sjedinjene Države osobno posjeti vođu carstva Rockefellera. To je uključivalo posjete Davidu Rockefellera od strane osoba kao što su japanski car ili premijer Sovjetskog saveza. A kada Rockefeller putuje u druge zemlje, uvijek mu se ukazuje kraljevska dobrodošlica, obično rezervirana za šefove država. Pa ipak, američki narod velikim dijelom ne smatra Rockefellere tako važnima. Kao što je primijetio Ferdinand Lundberg:

> Čini se da postoji razlika u mišljenjima između stranih lidera... i američke javnosti o stvarnom statusu Rockefellera. Je li moguće da su vanjskopolitički čelnici u krivu kada šalju dvorsku gardu i diplomate da ih dočekaju? Moje osobno mišljenje o njima u skladu je s mišljenjem stranaca. Finpoli (financijski političari) su ultraglavešine, supermegatonske njuške, komesari Brobdingnaga. U odnosu na njih, prosječan građanin-glasač je beznačajna brojka, nijema nula, neopipljiv fantom, sjena u vakuumu, feudalni kmet.[14]

Lundberg, ***op. cit,*** **str.** 21.

Možda razlog zašto Amerikanci ne smatraju Rockefellere «komesarima Brobdingnaga» kakvi zapravo jesu leži u tome što su, poput njihovih Farbenovih pandana u nacističkoj Njemačkoj, mudro izabrali ostati u pozadini. Rijetko se pojavljuju u vijestima i zasjenjuju ih javni nastupi i obraćanja državnih političara. Ljudi koji sjede na vrhu piramide moći ovoga svijeta radije prepuštaju traženje publiciteta svojim podređenim političarima koji su, po temperamentu, prikladniji za taj zadatak. Količina moći koju u rukama imaju John ili David Rockefeller možda nije onolika koliku na trenutak ima predsjednik Sjedinjenih Država. Međutim, u usporedbi s njima, predsjednik je samo komet u prolazu koji juri prema ništavilu.

Političke figure dolaze i odlaze. Neke uživaju poštovanje u povijesnim knjigama svojih naroda. Nekima se sudi kao ratnim zločincima. Druge poginu u atentatu. Mnoge jednostavno budu gurnute u stranu i zaboravljene, kada više nisu od koristi. Ali moć Rockefellera prenosi se s generacije na generaciju kao plemićka titula i postala je živa, rastuća, gotovo besmrtna zasebna realnost.

18.

Recept za humanitarnost

Utjecaj farmaceutskog kartela na medicinske fakultete u zemlji; obrazovanje studenata medicine usmjereno je na lijekove; korištenje filantropskih zaklada za stjecanje kontrole nad obrazovnim institucijama.

KAO ŠTO SMO VIDJELI, Grupa Rockefeller, u suradnji sa skrivenom rukom I. G. Farbena, postala je dominantna sila u američkoj farmaceutskoj industriji. Jedna od posljedica toga jest da među lijekovima na recept i patentnim lijekovima gotovo nikada nećete vidjeti nadmetanje u potrošačkim cijenama. Općenito, jedina konkurencija koju vidimo događa se na području neodređenih reklamnih tvrdnji poput «Laboratorijski testovi dokazali su da je Bayer bolji» ili «Istraživanja pokazuju da Anacin djeluje brže». Tijekom godina, farmaceutske kuće poštivale su dogovor da ostaju unutar uskog polja svojih specijalnosti i da se suzdržavaju od pokušaja ulaska na zauzeta tržišta svojih suparnika. To je, kako kažu, «pristojna» industrija.

Jedan od razloga za to odsustvo konkurencije leži u tome što je većina lijekova patentirana i mogu se dobiti samo od jednog proizvođača. Drugi je razlog taj što recept piše liječnikkojega više zanima djelotvornostlijeka nego njegova cijena. Ali, pored toga, postoji činjenica da farmaceutske kuće svake godine bombardiraju tržište s toliko novih lijekova da liječnik često *ne zna* koliko su djelotvorni lijekovi koje prepisuje. On zna samo da je vidio reklamu za njih u *AMA Journalu,* da mu je terenski predstavnik kompanije koja ga proizvodi dao «informacijski letak» i da je možda imao određene uspjehe s njim na prethodnim pacijentima. Budući da je *praktičar,* a ne *istraživač,* on ne može provoditi kontrolirane eksperimente kako bi utvrdio relativnu djelotvornost novog lijeka u usporedbi sa starijim ili sličnim lijekovima dostupnima preko neke druge tvrtke. Sve što zna jest da se čini da taj lijek pomaže nekima od njegovih pacijenata. Ako prvi lijek ne dovede

do željenih rezultata, onda će napisati novi recept i probati s nečim drugim. Zbog toga nije neobično da pacijent kupi više lijekova od različitih proizvođača i da tako svi dobiju dio financijskog kolača.

Ta je činjenica bila istaknuta bez uvijanja na konferenciji 1963. godine pod sponzorstvom Sveučilišta Johns Hopkins. Jedan od pozvanih predavača bio je dr. George Baehr iz New Yorka, koji je ustvrdio:

> Moje je iskustvo, kao dugogodišnjeg savjetnika liječnika u privatnoj praksi, da su mnogi liječnici opće medicine i specijalisti stekli naviku da stalno i nepotrebno prelaze s jednog lijeka na drugi. Na promjenu njihovih navika prepisivanja lijekova obično ih motivira uvjerljiva propaganda iz literature s oglasima i posjete predstavnika kompanija.[1]

U toj proceduri nema ničega što bi iz točke gledišta liječnika bilo nedolično. On samo čini sve što može da pomogne svojim pacijentima, stavljajući im na raspolaganje ono za što mu je rečeno da predstavlja najnoviju tehnologiju na području lijekova. Sjetite se, nije on taj koji profitira od pisanja recepata.

Nema sumnje da liječnik služi kao prodavač za milijarde dolara vrijednu industriju lijekova, ali on nije plaćen za tu vitalnu uslugu. Međutim, on *jest* bio obučen za to. Kroz nastavne programe vodećih medicinskih fakulteta u zemlji studenti su izloženi tako opsežnom obrazovanju o upotrebi lijekova (i uglavnom nikakvom s područja prehrane) da se, nakon što diplomiraju, prirodno okreću upotrebi lijekova kao tretmana izbora za praktički sve ljudske bolesti.

Kako su medicinski fakulteti u zemlji prihvatili te ujednačene nastavne programe tema je kojoj ćemo sada posvetiti pažnju.

Ključ za otključavanje ovih vrata kartelske spletke leži u zakladi oslobođenoj od poreza. Opseg ove studije dopušta tek letimičan pregled početaka i rane povijesti takvih zaklada, ali bitne su sljedeće činjenice:

Sustav federalnih rezervi, porez na dohodak i zakladu oslobođenu poreza smislili su i američkom narodu nametnuli financijeri-političari, a priču o njima pratili smo na prethodnim stranicama. Ustvari, Sustav federalnih rezervi zakonski je uveo senator Nelson Aldrich 1913. godine i bio je poznat kao «Aldrichov plan». Aldrich je bio primljen u unutarnji krug kad se njegova kći udala za Johna D. Rockefellera mlađeg. Senatorov sin, Winthrop Aldrich, postao je predsjednik Chase National Banka. Senatora Aldricha smatrali su osobnim predstavnikom Rockefellera u Senatu pa je zbog toga imao je mnogo veću moć i utjecaj u VVashingtonu od bilo kojeg drugog senatora iz tog doba. Jedna je stvar sigurna. Ne bi uveo zakon o porezu na dohodak da je bilo i najmanje šanse da će se on primjenjivati na bogatstvima poput onih koja posjeduju obitelji Rockefeller, Morgan, Carnegie ili Mellon.

[1] **Omar Garrison,** ***The Dictocrats, op. cit,*** **str. 21.**

Plan je bio jednostavan i domišljat. Najveći dio svoje vidljive imovine prenijet će na nešto što se zove zaklade. Za upravlj anje tim zakladama imenovat će pažljivo izabrane i lojalne podanike. Zatražit će da se dio njihove imovine raspodijeli pod prividom dobrotvornosti i filantropije. Međutim, većinu tih poklona uredit će tako da budu od koristi njima samima, njihovim poduzećima ili za postizanje njihovih političkih ciljeva. Oni će zadržati punu kontrolu nad tim sredstvima i koristit će ih jednako slobodno kao da su ostali izravno pod njihovim imenom. Izbjegavat će plaćanje bilo kakvog značajnog poreza na nasljedstvo nakon smrti «donatora», osiguravši se tako da će bogatstvo neograničeno dugo ostati nedirnuto i u rukama obitelji ili korporacijske kontrole. A navodnu dobrotvornu prirodu zaklade koristit će kao sredstvo za izbjegavanje plaćanja većeg dijela, ako ne i čitavog poreza na dohodak, za koji će se onda zalagati da ga plaćaju svi drugi.

Još jednom treba istaknuti da «socijalistička» ili «komunistička» rješenja koja bi trebala služiti tome da uzimaju od bogatih i poboljšavaju stanje siromašnih - poput progresivne stope poreza na dohodak[2] - uvijek djeluju tako da eliminiraju srednju klasu i, na kraju, izazivaju upravo suprotno od njihovog objavljenog cilja. Da se to dogodilo u Sjedinjenim Državama, očigledno je. Progresivna stopa poreza na *dohodakfinpolima* nije nanijela ni najmanju štetu. Njihovo bogatstvo širi se sve brže iz godine u godinu. Međutim, poslovnim i profesionalnim ljudima koji pripadaju srednjoj klasi sada se sve više priječi uspon među izabrane redove superbogatih. Sa svakim novim desetljećem od uvođenja poreza na dohodak širi se jaz između vrha i dna. Vlada, još jednom, postaje instrument sprječavanja konkurencije i očuvanja monopola.

I budite sigurni, tako je bilo i planirano.

Ferdinand Lundberg objašnjava:

> Primatelj novca mora biti ideološki prihvatljiv donatoru. Postoje jasni podaci koji pokazuju da su na taj način čisto korporativni elementi u stanju utjecati na istraživanja i mnoge sveučilišne politike, pogotovo u pogledu izbora osoblja... Zaklade su odlučni podupirači fizikalnih znanosti, čija otkrića imaju mnoge profitabilne primjene U korporacijskoj sferi...
>
> Bez obzira na to jesu li stvaratelji zaklada željeli postići sve ove učinke ili ne, oni su prisutni pa realističan promatrač mora pretpostaviti da je to ono što su realistični osnivači imali na umu.[3]

Što vrijedi za sveučilišna istraživanja jednako tako vrijedi za vladina istraživanja. U oba slučaja, farmaceutski interesni krugovi u stanju su komercijalno profitirati od programa istraživanja lijekova koji su u potpunosti

Na uvođenje progresivne stope poreza na dohodak izrijekom je pozivao *Komunistički manifest.*

Lundberg, *The Rich and The Super Rich, op. cit,* str. 469.

ili dijelom plaćeni novcem od poreza. Tu je činjenicu 1972. godine potvrdio dr. Frank Rauscher, direktor Nacionalnog instituta za rak, kada je rekao:

> Samo u Nacionalnom institutu za rak godišnje testiramo oko 30.000 spojeva na antitumorsku aktivnost kod životinja. Svake godine, tijekom proteklih četiri ili pet godina, u prosjeku bi do liječničke torbe stigla oko tri nova lijeka za primjenu na pacijentu.
>
> Taj program trenutačno košta oko 75 milijuna dolara godišnje i može se očekivati da će dati šest ili sedam klinički djelotvornih lijekova svake godine. To znači da trošimo novac od poreza u iznosu od oko deset milijuna dolara po lijeku... Moji kolege, dr. Gordon Zubrod i dr. Saul Schepartz, vode vjerojatno najveću nacionalnu farmaceutsku kuću u Nacionalnom institutu za rak.[4]

Posljednjih godina privatni liječnik predstavlja sve manji udio medicinske struke. Kako njegov utjecaj slabi, zamjenjuju ga grupne klinike, HMO-ove institucije s državnom podrškom i istraživački centri. Mnogi od njih primaju velike potpore za određene medicinske projekte i postaju vrlo osjetljivi na ideološke ili znanstvene sklonosti onih koji daju novac. Nije da im donatori govore što točno trebaju raditi ili što da pronađu, ali primatelji jednostavno unaprijed znaju da će, ako se previše udalje od donatorovih ciljeva koji nisu izgovoreni, ali se jasno podrazumijevaju, to biti zadnji put da je prilikom dijeljenja novca prozvano njihovo ime.

Postoji, na primjer, slavan slučaj potpore od 15.000 dolara koju je Zaklada Carnegie za međunarodni mir dala Američkoj odvjetničkoj komori za proučavanje Konvencije o genocidu Ujedinjenih naroda. Kad se Američka odvjetnička komora usudila *osuditi* Konvenciju, Carnegijeva zaklada se razbjesnila i zahtijevala da se projekt smjesta prekine ili da joj se vrati novac.[5]

Drugi primjer utjecaja zaklada na akademski svijet jest način na koji je odjel za prehranu na Harvardu pretvoren u odjel za odnose s javnošću korporacije General Foods. Godinama je pročelnik tog odjela na Harvardu bio profesor Stare, unutar krugova istraživača zdrave hrane poznat kao «Profesor Cornflakes». Jedno od dvojbenih postignuća tog profesora bila je obrana «obogaćenog» bijelog kruha i drugih čudotvornih proizvoda prehrambeno-prerađivačke industrije. On je odbacivao kao «gluposti» i «nutricionističko šarlatanstvo» sva mišljenja da kemijski aditivi u hrani možda nisu bezopasni ili da prerađene namirnice iz supermarketa nisu jednako hranjive kao bilo što svježe iz ekološkog vrta. Jednom je prilikom osudio dr. Carltona Fredricksa zbog njegove podrške vitaminu B6 i izazvao ga da pokaže makar *ijedan* autoritativni

[4] «New Gains in War Against Cancer» *U.S. News and World Report,* 1972., str. 41.

[5] «Bar Group Accused by Carnegie Fund», New York Times, 15. listopada 1950. g., str. 1, 66. Također «Bar Group Denies Peace Fund Misuse», New York Times, 20. listopada 1950. g., str. 30.

izvor koji bi podržao njegovu vrijednost. Na to je dr. Fredericks poslao Stareov vlastiti izvještaj o B6 koji je napisao godinama prije no što je došao pod utjecaj Harvarda i zakladinog novca.[6]

Omar Garrison dao je dublji uvid u to kako je taj utjecaj postao presudan:

> Možda nema nikakve veze što je dr. Stare član odbora jedne velike kompanije koja proizvodi konzerviranu hranu i što njegov odj el na Harvardu prima obilne potpore za istraživanja od prehrambene industrije. Primjerice, Harvardov predsjednik je 1960. godine objavio da su primili, kako je on to nazvao, «poticajan» dar od 1.026.000 dolara od korporacije General Foods, koji će se kroz razdoblje od deset godina iskoristiti za širenje nutricionističkih laboratorija Fakulteta za javno zdravlje tog sveučilišta, gdje je dr. Stare bio profesor nutricionizma. Intrigantno je pitanje: Može li ikoje znanstveno istraživanje ostati potpuno objektivno i neiskvareno lojalnošću, kada ga tako velikodušno obdaruju velike korporacije, na komercijalnu budućnost kojih će utjecati rezultati takvih istraživanja?[7]

Joseph Goulden u svojoj autoritativnoj studiji o zakladama pod naslovom *The Money Givers* (Davatelji novca) objašnjava kako su zaklade proširile svoju kontrolu na medicinsku struku:

> Medicinska struka drhti od uzbuđenja kada čuje šuškanje novčanica od tisuću dolara. Otkako je Ford [kroz Fordovu zakladu] 1950. godine započeo operacije na nacionalnoj razini, potrošio je više od trećine milijarde dolara na medicinske fakultete i bolnice...
>
> Zaklade su popularne u medicinskom establišmentu zato što čine tako mnogo za njegovo očuvanje. Neka bogata regionalna zaklada - Kellogg u Michiganu, Moody u Teksasu, Lilly u Indiani - može biti jednako utjecajna u bolničkim poslovima koliko i državne medicinske organizacije kroz donacije za izgradnju, troškove rada i istraživanja.[8]

Imamo li na umu da su zaklade precizna oruđa kreirana kako bi unaprijedila monopole i kartele, logično je da neće biti korištena samo za širenje bogatstva onih koji ih kontroliraju nego i za širenje snage i dosega vlade, jer je *totalna* vlada najviši oblik monopola i konačni cilj.

To je bio važan aspekt potpora koje daju zaklade još od njihovih početaka. Većina projekata iz društvenih i političkih znanosti koje financiraju zaklade dovela je do promicanja širenja moći vlade kao rješenja za probleme i nepravde u zemlji i svijetu. Raskošne potpore daju se znanstvenicima, istraživačima, školama,

Detalji izneseni na predavanju dr. Carltona Fredericksa na konvenciji Nacionalne federacije za zdravlje u Los Angelesu 16. siječnja 1972. g.

Garrison, *op. cit,* str. 195,196.

Joseph Goulden, *The Money Givers,* (New York: Random House, 1971.), str. 145,149.

dramatičarima, crkvama, kazališnim grupama, organizacijama za masovno djelovanje, pjesnicima i institutima za teorijska istraživanja iz bjelokosnih kula. Dobivaju ih oni iz establišmenta, oni koji su protiv establišmenta, oni koji tvrde da su u sredini i oni koji planiraju nasilne revolucije radi svrgavanja vlade. Dijele se republikancima, demokratima, pripadnicima ***new-agea,*** militantima, pacifistima, socijalistima i komunistima. Prividna razilaženja u stavovima tih grupa površnog promatrača navode na pogrešan zaključak da zaklade nisu selektivne ili da promiču neku vrstu demokratskog lonca za taljenje ideja. Ali kad se pažljivije razmotri, ***svim*** tim primateljima zajedničko je jedino to da se ***zalazu*** za rast vlade; i ***to*** je, ustvari, razlog zašto su im se osmjehnule sile monopola.

Postoje tisuće primjera koje bismo mogli navesti kao potvrdu ovoj teoriji, ali ograničimo se samo na polje medicine koje je trenutačno predmet našeg zanimanja. Nedavne studije socijalne medicine u Engleskoj i Švedskoj otkrile su jednu zanimljivu činjenicu. Budući da su lijekovi na recept u tim zemljama «besplatni» (plaćaju se kroz poreze), upotreba tih lijekova po glavi stanovnika mnogo je viša nego u Sjedinjenim Državama. Statistike pokazuju da kada neka osoba nema financijskog interesa u troškovima svog liječenja, sklona je pretjeranom korištenju medicinskih usluga samo kako bi bila sigurna da dobiva sve koristi na koje smatra da ima pravo.

Liječnici su, također, skloni pisati recepte u slučajevima granične potrebe samo kako bi brže «obradili» pacijenta u svojoj ordinaciji. Rezultat toga je da, pod socijalnom medicinom, proizvođači lijekova bivaju nagrađeni automatskim i maksimalnim zasićenjem tržišta svojim proizvodima. Farmaceutski kartel koji kontrolira medicinski orijentirane zaklade nije previdio tu činjenicu i možemo biti sigurni da povijest pritiska zaklada u smjeru socijalizacije medicine u Sjedinjenim Državama nije slučajnost.

Zakladu Milbank stvorio je Albert G. Milbank koji je bio predsjednik kompanije Borden, ali i glavni partner u pravnoj tvrtki Milbank, Tweed, Hope, Hadlev and McClov s Wall Streeta. Milbanku kartel nije bio stran. John J. McClov, jedan od njegovih partnera, bio je predsjednik Chase National Banka, upravitelj Zaklade Rockefeller, predsjednik odbora CFR-a (Vijeća za vanjske odnose) i član izvršnog odbora Squibb Pharmaceuticala. Važnost Zaklade Milbank nije u tome što je bila ljubazni sponzor projekata koji navodno služe poboljšanju kvalitete javnog zdravlja, nego u tome što je bila jedna od prvih zaklada koje su svoja sredstva otvoreno koristile za promicanje širenja vlade kroz socijalnu medicinu.

Richard Čarter, u svom razornom napadu na Američko liječničko udruženje pod naslovom ***The Doctor Business*** (Liječnički biznis), iznosi priču:

> Tijekom administracija Coolidgea i Hoovera, organizirana medicina nije nailazila na mnogo zakonodavnih problema. Njezin najgori problem predstavljali su Odbor za troškove medicinske skrbi (CCMC) i filantropske zaklade koje su financirale rad

CCMC-a. Zakladu Milbank smatrali su naročito upornom. Usprkos prosvjedima lokalnih medicinskih društava, nastavila je s pilot-studij ama u državi New York koje su ilustrirale prednosti javno organizirane preventivne medicine. Što je još gore, njezin tajnik, John A. Kingsburv, bio je pobornik saveznog zdravstvenog osiguranja kao i njezin predsjednik, Albert G. Milbank. Nakon što je izabran Franklin D. Roosevelt, to poborništvo postalo je strahovito jako. Očekivalo se da će Roosevelt u svoj Zakon o socijalnoj sigurnosti uključiti obavezno zdravstveno osiguranje.[9]

Ulazak Grupe Rockefeller u sferu zaklada od najveće je važnosti za temu ove rasprave, jer nijedna druga sila, sama za sebe, nije izvršila tolik utjecaj na oblikovanje moderne medicine u Americi. Jedan od prvih poteza u tom smjeru učinjen je kada je John D. Rockefeller unajmio profesionalne usluge stručnjaka za odnose s javnošću po imenu Ivy Lee. Kada su Leeja pozvali pred Kongresni odbor za istraživanje strane propagande i drugih subverzivnih aktivnosti,[10] nerado je svjedočio da ga je I. G. Farben bio unajmio za davanje stručnih savjeta većini najviših nacističkih vođa, uključujući Goebbelsa, ministra propagande, i samog Hitlera.

Lee je u narednim godinama postao slavan jer je postigao ono što se činilo nemogućim zadatkom - popravio je sliku Johna D. Rockefellera u javnosti. On je starom tajkunu savjetovao da svake godine poklanja mali postotak svog bogatstva u obliku darova bolnicama, knjižnicama, školama, crkvama i drugih humanitarnih donacija, ali da to čini na najupadljiviji mogući način, obično s javnom zgradom koja će nositi njegovo ime kao trajno svjedočanstvo njegove velikodušnosti i dobronamjernosti.

Kako bi tisak povoljno pisao o njemu, savjetovao je Rockefellera da pri svakom pojavljivanju u javnosti ima pri ruci smotuljke sjajnih novčića kako bi ih mogao poklanjati svakom djetetu koje bi se moglo tamo zateći. Najviše zahvaljujući slijeđenju ovakvih savjeta, John D. Rockefeller postupno je izgubio staru (i zasluženu) reputaciju lukavog i nemilosrdnog čovjeka i sve je češće bio prikazivan kao velikodušni filantrop koji voli djecu.

Vrijednost filantropije za odnose s javnošću nije otkriće Ivyja Leeja. I sam Rockefeller je primijetio kako se negativan imidž Georgea Peabodvja promijenio gotovo preko noći kroz upadljiva djela javnog dobročinstva, a isto je bilo i s njegovim bliskim prijateljem Andrevrom Carnegiejem. Nedugo nakon što je Carnegie objavio svoje slavno «Evanđelje bogatstva«, u kojem je ustvrdio da silno bogati ljudi imaju obavezu ostvarivati humanitarne ciljeve

[9] Richard Čarter, *The Doctor Business,* (New York: Doubledav, 1958.), str. 203, 204.

[10] Ovaj odbor, nazvan po Martinu Diesu, kasnije je postao poznat kao Diesov odbor, ali je 1934. godine njegov predsjednik bio John W. McCormack iz Massachusettsa.

kroz filantropiju, Rockefeller mu je pisao i rekao: «Uvjeravam Vas, Vaš primjer će uroditi plodom.»[n]

Kasnije, kada je stvoren prvi Rockefellerov opći filantropski odbor, Carnegie je imenovan za upravitelja. Bio je na tom položaju jedanaest godina. Rockefeller i Carnegie, primjenjujući tipičnu filozofiju industrijskih kartela, dogovorili su se da se neće natjecati ili preklapati u svojim filantropskim naporima. Upravljali su svojim zakladama kao da su jedna. To je činjenica koja je, tijekom godina, svakom od njih dala još veći ekonomski utjecaj nego što bi se moglo zaključiti iz njihovih zasebnih golemih sredstava.

Čovjek s vjerojatno najvećim zaslugama za unaprjeđenje profitabilne znanosti o filantropiji kroz zaklade bio je «modernistički» svećenik Fred Gates. Gates je u daleko većoj mjeri bio biznismen, nego što je bio Božji čovjek. Ustvari, on je otvoreno priznao da ima averziju prema fundamentalističkoj religiji i da je postao svećenik kako bi mogao promicati «socijalne principe» koji su, po njegovom mišljenju, bili sadržani u Kristovim učenjima. Objasnio je: «Želio sam se udružiti s Njim i Njegovim prijateljima protiv svijeta i Njegovih neprijatelja. To je, iskreno govoreći, bilo jedino obraćenje' koje sam ikada doživio.».[12]

Fred Gates privukao je pažnju Johna D. Rockefellera svojim djelotvornim služenjem magnatu brašna Georgeu A. Pillsburvju. Gates je Pillsburvju pokazao kako se riješiti dijela svog posjeda na takav način da je uspio steći ne samo maksimalnu naklonost javnosti nego i kontrolu nad novcem iz drugih izvora.

Ovo je bila Gatesova formula: Pillsburv je Baptističkoj akademiji u Owatonni poklonio 50.000 dolara *pod uvjetom da šira baptistička zajednica prikupi jednaki iznos.* Gates je nakon toga preuzeo posao prikupljanja dodatnih sredstava. Rezultat toga bio je da je prikupljeno ukupno 100.000 dolara. To je postignuto na takav način da je cijela poslovna zajednica, kroz vlastite financijske udjele u tom pothvatu, bila navedena da se osobno identificira s g. Pillsburvjem i njegovim «plemenitim» projektom.

Pillsburv je poklonio samo polovicu novca, pa ipak je dobio jednaki ugled u javnosti i privatni utjecaj nad korištenjem sredstava kao i da je financirao cijeli pothvat. To je bilo izvlačenje *dvostruke* koristi od nečije filantropije!

John D. je brzo uvidio koliko je koristan čovjek kao što je Fred Gates, tvorac te ideje, i ubrzo mu je dao ključnu ulogu u svojim poslovnim pothvatima. Sam Rockefeller je kasnije ovako nahvalio Gatesa:

> Fred Gates je bio divan poslovni čovjek. Njegov rad za Američko baptističko obrazovno društvo tražio je od njega da često putuje. Jednom prilikom, kad je

VVarren VVeaver, *U.S. Philanthropic Foundations; Their History, Structure, Management, and Record,* (New York: Harper & Row), str. 35.

[12] Allan Nevins, *John D. Rockefeller,* (New York: Scribner & Sons, 1959.), v. 2, str. 271.

> išao na jug, zamolio sam ga da pogleda jednu željezaru koja me zanimala. Njegov izvještaj bio je primjer jasnoće!
> Zatim sam tražio od njega da malo istraži neke druge nekretnine na zapadu. Imao sam informacije da kompanija o kojoj se radilo leži na novcu. Izvještaj g. Gatesa pokazao je da su me prevarili.
> Tada sam shvatio da sam naišao na genija za trgovinu. Nagovorio sam g. Gatesa da postane poslovni čovjek.[13]

Jedna od prvih zaklada koju su osnovali Rockefeller i Gates bila je Odbor za opće obrazovanje. Cilj te «filantropije» nije bio podići opću razinu obrazovanja, kao što su mnogi u to vrijeme mislili, nego preobraziti američki narod u krotko stado zadovoljnih radnika koji se ne bune. U prvoj publikaciji Odbora za opće obrazovanje Gates je napisao:

> U našim snovima imamo neograničene resurse, a ljudi sa svojom savršenom krotkošću dopuštaju da ih oblikujemo našim rukama. Postojeće konvencije 0 obrazovanju blijede iz našeg uma i, nesputani tradicijom, našu dobru volju provodimo na zahvalnom i prijemčivom ruralnom narodu. Nećemo te ljude ili bilo koje njihovo dijete pokušavati pretvoriti u filozofe učenja ili znanosti. Ne trebamo ih odgajati da postanu autori, urednici, pjesnici ili književnici. Nećemo tražiti zametke velikih umjetnika, slikara, glazbenika niti pravnika, liječnika, propovjednika, političara i državnika kojih imamo napretek. Zadatak koji smo pred sebe postavili vrlo je jednostavan i prekrasan: obučiti te ljude, takve kakvi jesu, za savršeno idealan život upravo tamo gdje jesu. Zato ćemo organizirati našu djecu u zajednicu i učiti ih da na savršen način rade stvari koje njihovi očevi 1 majke rade na nesavršen način, u domovima, u prodavaonicama i na farmi.[14]

John D. Rockefeller strastveno je volio djelotvornost - ne samo u poslu nego i u upravljanju njegovim filantropskim fondovima. U umu tog čovjeka riječ «djelotvornost» značila je više od puke odsutnosti neiskorištenoga. Značila je trošenje novca na takav način da se postigne *maksimalan* povrat donatoru.

Gatesova formula «izjednačenih sredstava« razvijena za Pillsburvja bila je dodatno usavršena za Rockefellera i ubrzo je evoluirala u model prema kojem je John D. često kontrolirao filantropske pothvate sa samo jednom četvrtinom ukupnog uloženog kapitala. Mogle su se unovačiti stotine dobrovoljnih prikupljača sredstava kako bi se od šire javnosti prikupio ostatak novca. Ali, budući da je najveća *pojedinačna* donacija dolazila od Rockefellera, njemu su odlazile zasluge i mogao je predati kontrolu nad *čitavim* fondom u ruke upravitelja koji su mu bili odani. Taj je model stvorio profitabilne pothvate kao

John K. Winkler,/erfm *D.-A Portrait in Oils* (New York: Blue Ribbon Books, 1929.), str. 176,177.
"Occasional Paper No. I", General Education Board, 1904.

što su Charitv Organization Societv, State Charities Aid, Greater New York Fund i mnogi drugi.

Tipičan primjer bilo je Njujorško društvo za tuberkulozu i zdravlje. Osnovala ga je grupa liječnika predanih križarskom pohodu protiv tuberkuloze i ubrzo je postalo rob financijske dominacije Rockefellerovog novca. Rockefeller je za voditelja programa postavio relativno nepoznatog socijalnog radnika Harrvja Hopkinsa.[15] Pod Hopkinsovim je vodstvom Društvo za tuberkulozu naraslo do međunarodnih razmjera i svake je godine, do 1920. godine, prikupljalo mnogo milijuna dolara.

Rockefeller je kontrolirao tu operaciju, ali većina novca dolazila je od javnosti putem dobrovoljnih priloga i kupnjom božičnih markica. U središtu jednog velikog skandala iz 1932. godine bile su optužbe koje je iznio Povjerenik za zdravstvo grada New Yorka Lewis I. Harris u pismu *New York Timesu* od 8. lipnja, ali i kasnija priznanja službenika fonda «da je sav njihov novac potrošen na plaće i režijske troškove».

Filantropska formula funkcionirala je toliko dobro da je odlučeno kako ju treba proširiti. Osnovane su brojne slične agencije kako bi se iskorištavao strah javnosti i od drugih bolesti. Unutar nekoliko godina niknule su organizacije kao što Društvo za srce, Društvo za higijenu u društvu, Društvo za dijabetes, Nacionalno društvo za prevenciju sljepila, Američko društvo za rak i mnoge druge.

Američko društvo za rak (ACS) je, usput rečeno, službeno osnovano u svibnju 1913. godine u Klubu Harvard u New Yorku. U kasnijim godinama orijentaciju tog Društva određivale su ličnosti koje su sjedile u njegovom upravnom odboru poput Alfreda P. Sloana (General Motors), Charlesa D. Hillesa (AT&T), Monroea Rathbonea (Standard Oil) i Fredericha Eckera (Metropolitan Life). Američko društvo za rak polovični je vlasnik patenta na 5FU (5 fluorouracil, jedan od onih lijekova koji se smatraju «prihvatljivim» tretmanom za rak).[16] Taj lijek proizvodi Hoffman-LaRoche Laboratories koji je u krugu djelovanja I. G.-Rockefellera. Mnogi ACS-ovi donatori šokirali bi se da saznaju kako ta organizacija ima interese u prodaji lijekova i financijske veze s farmaceutskom industrijom.

ACS poriče da je ikada primio ikakav novac za svoj udio u patentu. Kad je autor pisao kompaniji Hoffman-LaRoche i natuknuo da je to čudno, budući da bi takve isplate pomogle u financiranju ACS-ovih «humanitarnih programa«, g. Samuel L. Welt, pomoćnik potpredsjednika i glavni savjetnik za patente odgovorio je: «Smatramo da nismo u položaju komentirati kolike je isplate Američko društvo za rak primalo, i je li primalo, za svoj udio u patentu.*[17]

Hopkins je, poput većine Rockefellerovih štićenika, nastavio raditi za vladu. Postao je direktor Ureda za javne radove, američki ministar trgovine, voditelj Uprave za zajam i najam i osobni savjetnik FDR-a. Čak je i živio u Bijeloj kući. Kasnije se saznalo daje bio član Komunističke partije.

Vidi Jones, *Nutrition Rudiments in Cancer, op. cit,* str. 17.

Pismo G. Edwardu Griffinu, 11. siječnja 1977. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

Rockefellerovo prvo filantropsko ulaganje u velikom stilu dogodilo se 1890. godine kada je, prema formuli koju je usavršio Gates, obećao 600.000 dolara Baptističkom sveučilištu u Chicagu, pod uvjetom da gradski proizvođači mesnih konzervi i trgovci sušenom robom također daju doprinos od najmanje 400.000 dolara.

Biograf John T. Flynn opisao je reakciju:

> Kad su objavljene vijesti o Rockefellerovom raskošnom poklonu, u Bostonu se održavala konvencija Nacionalnog baptističkog obrazovnog društva. Objava dara primljena je s klicanjem... Kad je predstavljen dar i izrečena točna svota, publika je ustala i zapjevala Slava Bogu na visini. Ljudi su izvikivali izraze hvale i radosti. «Onaj tko je poklonio taj novac pobožan je čovjek», ponavljao je jedan vođa. Drugi je ustao i izjavio: «Takvog velikodušnog davatelja za vođu! To je čovjek koji treba voditi! Ovo je Božje djelo. Bog je spasio Chicago za nas. Divim se njegovom strpljenju.».
>
> Slj edeće subote širom cijele zemlj e u gotovo svim baptističkim propovjedaonicama održavale su se mise zahvalnice. «Kad je nastala kriza», rekao je jedan svećenik pjevajućim glasom, «Bog je imao čovjeka da joj se suprotstavi*. «Bog nas vodi», povikao je drugi, «i podario nam je vođu i darivatelja i tako nas izveo na čistinu*. U desecima propovjedaonica izgovarale su se riječi «Božji čovjek»! U pismu poslanom *Independentu* pisalo je: «Nikada nijedno dobročinstvo nije poteklo od čišćeg kršćanskog izvora.».[18]

Flynn, *God's Gold, op. cit,* str. 305, 306.

19.

Tko plaća svirača

Loše stanje medicinskog obrazovanja u SAD-u do 1910. g.; uloga Flexnerovog izvještaja u dramatizaciji potrebe za reformom; uloga koju su Zaklada Rockefeller i Zaklada Carnegie imale u implementaciji Flexnerovog izvještaja; korištenje novca zaklada kao sredstva za stjecanje kontrole nad američkim medicinskim fakultetima.

POSTOJI STARA IZREKA: «Tko plaća svirača, bira pjesmu». To je jedna od onih vječnih istina koje postoje - i uvijek će postojati - u poslovnom svijetu, politici *i u obrazovanju.*

Vidjeli smo kako je John D. Rockefeller osvojio srca baptističkih svećenika sa samo 600.000 dolara poklonjenih Sveučilištu u Chicagu. Preostaje da pokažemo kako je također stekao kontrolu nad sveučilištima.

Unutar jedne godine od donacije, Rockefellerov osobni izbor, dr. William Rainev Harper, postavljenje za predsjednika te institucije. A unutar dvije godine, nastavno osoblje uspješno je očišćeno od svih disidenata koji su se suprotstavljali Rockefelleru. Jedan profesor ekonomije i profesor književnosti istaknuli su se izjavivši da g. Rockefeller «po stvaralačkom geniju nadvisuje Shakespearea, Homera i Dantea«.[1]

Nasuprot tome, profesor Bemis izbačen je iz nastavnog osoblja zbog «nekompetentnosti», nakon što je u više prilika kritizirao postupke željeznice za vrijeme Pullmanskog štrajka 1894. godine. Nekoliko godina kasnije, nakon što je obitelj Rockefeller, kroz «filantropiju» Johna Archbalda, stekla sličan utjecaj na Sveučilištu Svracuse u zapadnom New Yorku, rektor je zbog sličnih razloga otpustio asistenta ekonomije Johna Cummonsa.

Godine 1953. zastupnik B. Carroll Reece iz Tennesseeja od Kongresa je dobio ovlaštenje za osnivanje specijalnog odbora za istragu o moći i utjecaju zaklada oslobođenih plaćanja poreza. Taj odbor nikada nije mnogo postigao zbog sve

Josephson, ***The Robber Barrons, op. cit,*** **str. 324.**

većeg pritiska iz raznih izvora unutar same vlade pa je Reece na kraju bio prisiljen prekinuti rad odbora. Međutim, tijekom njegova kratkog djelovanja na svjetlo dana izašle su mnoge zanimljive i vrlo indikativne činjenice. Norman Dodd, koji je vodio istraživanja za odbor i vjerojatno bio jedan od najupućenijih autoriteta za zaklade u zemlji, svjedočio je na saslušanjima i rekao odboru:

> Nastanak i rad mreže u kojoj zaklade (svojom podrškom i poticanjem) igraju tako važnu ulogu u ovoj je zemlji praktički doveo do toga daje nacionalni sustav obrazovanja pod čvrstom kontrolom organizacija i osoba koje su slabo poznate američkoj javnosti... Nastavni program u tom strogo kontroliranom planu obrazovanja osmišljen je tako da indoktrinira američkog studenta od upisa do završetka njegovog obrazovanja.[2]

Koristeći jedinstvene talente Freda Gatesa, Rockefeller je započeo svjesno i sustavno osvajati kontrolu nad američkim obrazovanjem, a posebice nad američkim *medicinskim* obrazovanjem. Taj proces započeo je 1901. godine osnivanjem Rockefellerovog instituta za medicinska istraživanja. U njegovom odboru nalazila su se takva politički orijentirana «medicinska» imena kao što su doktori L. Emmett Holt, Christian A. Herter, T. Mitchell Pruden, Hermann M. Briggs, VVilliam H. VVelch, Theobald Smith i Simon Flexner. Od Christiana Hertera se očekivalo mnogo više, naravno, pa je postao državni tajnik pod predsjednikom Eisenhowerom. Simon Flexner također je bio predodređen za veći uspjeh. Iako njegovo ime nikada nije postalo tako poznato kao Herterovo, on i njegov brat, Abraham Flexner, vjerojatno su imali širi i značajniji utjecaj na živote ljudi od bilo kojeg državnog tajnika.

Abraham Flexner bio je član istraživačkog osoblja Carnegiejeve zaklade za unaprjeđenje predavanja. Kao što je ranije spomenuto, Zaklade Rockefeller i Carnegie tradicionalno su radile zajedno gotovo kao jedna organizacija na ostvarivanju njihovih zajedničkih ciljeva i ovo nikako nije bila iznimka. Braća Flexner bila su leće koje su Rockefelerovo i Carnegievo bogatstvo fokusirale na lakovjernu i osjetljivu medicinsku struku.

Do 1910. godine medicinska praksa u Sjedinjenim Državama imala je mnogo nedostataka. Diplome iz medicine mogle su se kupiti putem pošte ili dobiti uz najosnovniju obuku na medicinskim fakultetima koji nisu imali dovoljno nastavnog osoblja i opreme. Struka je trpjela od loše javne reputacije i osjećala se potreba za reformom.

Američko liječničko udruženje (AMA) počelo je pokazivati zanimanje za čišćenje vlastite kuće. Stvorilo je Vijeće za medicinsko obrazovanje s izričitim ciljem nadziranja stanja medicinskog obrazovanja širom zemlje i donošenja specifičnih preporuka za njegovo poboljšanje. Ali 1908. godine zapali su u poteškoće zbog razlika u mišljenjima unutar odbora i nedostatka sredstava. U takav je vakuum kooperacija Rockefeller-Carnegie ušla s briljantnom strategijom i savršeno izabravši

[2] Citirao Weaver, *U.S. Philanthropic Foundations, op. cit,* str. 175,176.

trenutak. Henry S. Pritchett, predsjednik Zaklade Carnegie, kontaktirao je AMA-u i jednostavno ponudio da preuzme cijeli projekt. Zapisnik sastanka AMA-inog Vijeća za medicinsko obrazovanje održanog u New Yorku u prosincu 1908. godine otkriva priču:

> U jedan sat održana je neformalna konferencija s predsjednikom Pritchettom i g. Abrahamom Flexnerom iz Zaklade Carnegie. G. Pritchett već je ranije u korespondenciji izrazio spremnost Zaklade na suradnju s Vijećem u istrazi o medicinskim fakultetima. Sada je objasnio da Zaklada namjerava istražiti sve struke: pravnu, medicinsku i teološku. ...[3]
>
> On se složio s ranije iznesenim mišljenjem članova Vijeća da, iako će se Zaklada velikim dijelom voditi prema istrazi Vijeća, kako bi se izbjegle uobičajene optužbe za pristranost, u izvještaju se Vijeće neće spominjati više od bilo kojeg drugog izvora informacija. Stoga će izvještaj biti nepristran i imat će težinu nepristranog tijela pa će se posvuda objavljivati. Učinit će mnogo za razvoj javnog mišljenja.[4]

Evo opet na djelu «filantropske formule»: (1) navesti druge da plate velik dio računa (AMA je već bila učinila većinu posla; Carnegie je imao samo 10.000 dolara troška), (2) kao bonus steći popularnost u javnosti (Kako je divno što te ljude zanima unaprjeđenje medicinskih standarda!) i (3) zadobiti kontrolu nad ključnom sferom američkog života.

Evo kako je ostvarena ta kontrola.

Flexnerov izvještaj, kako su ga zvali, objavljen je 1910. godine. Kao što se i predviđalo, zaista su ga «posvuda objavljivali« i zaista je «učinio mnogo za razvoj javnog mišljenja«. Izvor je točno ukazao na manjkavosti medicinskog obrazovanja u to vrijeme. Tome nitko nije imao što zamjeriti. Također je predložio širok raspon temeljitih promjena, od kojih je većina bila sasvim opravdana. Ni tome nitko nije mogao prigovoriti. Međutim, pažljivi promatrač mogao je primijetiti da su preporuke uključivale jačanje kolegija iz *farmakologije* i dodavanje odjela za *istraživanje* na sve «kvalificirane» medicinske fakultete.

Na prvi pogled, Flexnerov izvještaj bio je besprijekoran i, nesumnjivo, obavio je uslugu koja je bila prijeko potrebna. Ono što se dogodilo *nakon* izvještaja razotkriva njegovu pravu svrhu u širem planu. Rockefeller i Carnegie odmah su počeli milijunima dolara zasipati one medicinske fakultete koji su bili podložni kontroli. Onima koji nisu popustili uskraćena su sredstva i na kraju su ih njihovi dobro financirani suparnici izgurali iz posla.

Godine 1905. djelovalo je stotinu šest fakulteta. Do 1927. njihov broj smanjio se na osamdeset. Većina onih koji su se zatvorili bila je ispod standarda, ali izvrsnost

Ovo nije tema sadašnje studije, ali čitatelj ne bi trebao zanemariti činjenicu da se ista strategija koja je korištena u stjecanju kontrole nad obrazovanjem provodila i na drugim ključnim poljima.

[4] Morris Fishbein, dr. med., *A History ofthe AMA,* (Philadelphia & London: W.B. Saunders Co., 1947.), str. 987, 989.

Nužno je tom popisu dodati medicinske fakultete Northwestern, Kansas i Rochester, od kojih je svaki primio obilnu pomoć bilo od Rockefellerovog novca ili Commomvealthskog fonda, koji je u bliskom savezu s interesima Rockefellera.[7]

Nakon što je dovršio svoj izvještaj, Abraham Flexner postao je jedan od trojice najutjecajnijih ljudi u američkoj medicini. Druga dvojica bila su njegov brat, dr. Simon Flexner iz Instituta Rockefeller i dr. VWilliam VWelch s Medicinskog fakulteta Johns Hopkins i Instituta Rockefeller. Prema Hinsevju, ti ljudi, djelujući kao «trijumvirat»:

> ... ne samo što su bili umiješani u dodjeljivanje potpora Zaklade Rockefeller, nego su bili i savjetnici voditelja institucija, laičkih članova odbora, članova nastavnog osoblja medicinskih fakulteta i sveučilišta u Sjedinjenim Državama i inozemstvu. Djelovali su kao rezonator, kao stimulatori ideja i programa, kao posrednici u problematičnim situacijama.[8]

Udruženje američkih medicinskih fakulteta bilo je jedno od glavnih oruđa kontrole zaklada i kartela nad medicinskim obrazovanjem u Sjedinjenim Državama i Kanadi. Od 1876. godine kada je formirano, ima ulogu određivanja širokog raspona standarda za sve medicinske fakultete. Utvrđuje kriterije za selekciju studenata medicine, za razvoj nastavnog programa, za programe kontinuiranog medicinskog obrazovanja nakon diplome i za komunikaciju unutar struke kao i sa širom javnosti. Udruženje američkih medicinskih fakulteta od svog je nastanka bilo financirano i pod dominacijom Commonwealthskog fonda, Kineskog medicinskog odbora (utemeljenog 1914. godine kao odjel Zaklade Rockefeller), Zaklade Kellog te zaklada Macy, Markle, Rockefeller i Sloan.[9]

Da se poslužimo analogijom, možemo reći da su zaklade stekle kontrolu nad vrhom piramide medicinskog obrazovanja kada su uspjele postaviti vlastite ljude u odbore raznih fakulteta i na ključne administrativne položaje. Sredinu piramide osigurava Udruženje američkih medicinskih fakulteta koje određuje standarde i ujednačava nastavne programe. Međutim, baza piramide nije bila pod čvrstom kontrolom dok konačno nisu bili u stanju birati i same nastavnike. Kao posljedica toga, velik dio aktivnosti zaklada uvijek je bio usmjeren na ono što se općenito zove «akademska medicina». Od 1913. godine zaklade su zaposjele to polje. Commomvealthski fond izvješćuje da je u jednoj godini samo za tu svrhu dodijelio pola milijuna dolara, dok se Zaklada Rockefeller može pohvaliti s preko dvadeset tisuća stipendija i školarina za obrazovanje medicinskih nastavnika.[10]

[7] *Ibid.*, str. 268.

[8] *Ibid.*, str. 274.

[9] *Ibid.*, str. 267,268.

[10] *Ibid.*, str. 265,266.

> Neko vrijeme bio sam profesor terapeutike i farmakologije i iz iskustva znam da smo ja i drugi u to vrijeme primoravali studente da uče o beskrajnom nizu lijekova, od koji su mnogi bili bezvrijedni, mnogi beskorisni, neki vjerojatno čak i štetni... Uglavnom sve predmete moraju u isto vrijeme i približno na isti način slušati svi studenti, a količina informacija koja se iznese na svakom kolegiju tolika je, da malo studenata ima vremena ili energije istraživati bilo koju temu u duhu neovisnog zanimanja. Ako samo malo usporedimo, vidjet ćemo da na studiju medicine ima manje intelektualne slobode nego u bilo kojem drugom obliku stručnog obrazovanja u ovoj zemlji.[13]

Da, onaj tko plaća svirača stvarno bira pjesmu. Onima koji financiraju medicinske fakultete možda neće biti moguće diktirati što će se predavati do svakog najmanjeg detalja. Ali za postizanje ciljeva kartela to nije ni potrebno. Sigurno je, međutim, da postoji *totalna* kontrola nad onime što se *ne* predaje; ni pod kojim okolnostima nijedan Rockefellerov sjajni novčić neće otići nekom medicinskom fakultetu, bolnici, nastavnom osoblju ili istraživaču koji podržava neortodoksno mišljenje da se najbolji lijek nalazi u prirodi. Zbog svog velikodušnog pokrovitelja, ortodoksna medicina uvijek će svirati pjesmu patentiranih lijekova. U melodiju će u najboljem slučaju biti uključen minimum osnova o prehrani i stalno će se iznova ponavljati da vitamini iz *prirodnih* izvora ni na koji način nisu bolji od sintetiziranih. Dan kada ortodoksna medicina bude prihvatila prehranu kao liječenje bolesti bit će dan kada kartel koji stoji iza nje također uspije monopolizirati industriju vitamina - ni dan ranije.

U međuvremenu, dok su studenti medicine prisiljeni provoditi godine učeći farmakologiju lijekova, imaju sreće dobiju li i samo jedan kolegij o osnovama prehrane. Rezultat toga je da prosječna liječnikova žena o prehrani zna više od njega.

Vratimo li se na glavnu temu, možemo vidjeti kako se utjecaj kartela nad poljem ortodoksne medicine proteže daleko šire od medicinskih fakulteta. Nakon što se liječnik uspije probiti kroz deset ili dvanaest godina učenja onoga što su karteli odredili kao najbolje za njega, on odlazi u svijet liječničke prakse i odmah ga obgrli druga ruka kartelske kontrole - Američko liječničko udruženje.

Zato ćemo se u nastavku ove priče posvetiti tom dijelu.

Citirao Morris A. Bealle, *The New Drug Story,* (Wash. D.C.: Columbia Publishing Co., 1958.), str. 19,20.

20.

Tko bira pjesmu

AMA-in utjecaj na bavljenje medicinom u Americi; kako vodstvo AMA-e ne dopušta svojim članovima da imaju kontrolu, kakoAMA-u financira farmaceutska industrija; primjeri njihove povezanosti.

AMERIČKO LIJEČNIČKO UDRUŽENJE 1908. godine leglo je u krevet s interesnim krugovima Rockefellera i Carnegieja u pohvalnoj namjeri da unaprijedi američku medicinu. Poput mlade žene koja je pogazila svoju krepost «samo ovaj put» kako bi platila potrebnu operaciju svojoj bolesnoj majci, AMA otada cijelo vrijeme s njima dijeli postelju.

Utjecaj ove organizacije na prosječnog liječnika vjerojatno je veći nego što je on toga svjestan. Prije svega, student medicine ne može dobiti titulu doktora medicine osim na fakultetu koji je službeno odobrila AMA. On mora odraditi staž u bolnici koja zadovoljava AMA-ine standarde kao obrazovna institucija. Odluči li postati specijalist, njegov specijalistički staž mora zadovoljavati zahtjeve AMA-e. Njegova dozvola za rad izdaje se u skladu s državnim zakonima koje su pripremili AMA-ini čelnici. Da bi dokazao svoj ugled etičkog liječnika, mora predati zahtjeve i biti primljen u okružna i državna društva u skladu s procedurama AMA-e. AMA-ine publikacije pružaju mu kontinuirano obrazovanje u obliku znanstvenih članaka, rezultata istraživanja, recenzija i sažetaka iz medicinskih knjiga, rasprava o kliničkim problemima s pitanjima i odgovorima, procjena novih lijekova, namirnica i uređaja, rasprava uglednih znanstvenika, uredničkih članaka, pisama uredniku i stotina sličnih utjecaja na njegovo intelektualno razumijevanje struke kojom se bavi. Na AMA-inoj jednotjednoj konvenciji koja se održava svake godine liječnika se izlaže onome što se zove «potpuno poslijediplomsko obrazovanje pod jednim krovom». Ako ima interesa i izdržljivosti, može odlaziti na stotine predavanja, izlaganja

mišljenja u vezi s raznim rezolucijama koje su predložili državni delegati ili Nacionalni upravni odbor. Ali, po uzoru na političke stranke, vodstvo zadržava čvrstu kontrolu nad tim rezolucijama tako što članove odbora za preporuke postavlja predsjednik Doma, a ne delegati. Odbori se biraju tako da provode volju vodstva. Nedužni članovi koje povremeno izaberu u odbore radi privida šarenila obično su zbunjeni i smeteni.

Jedan delegat koji se izgubio u tom labirintu požalio se:

> Teško je dati smislen doprinos radu. Ako ste u odboru za preporuke, bace vam u krilo sve te rezolucije i ne možete znati gdje je glava, a gdje rep, jer nemate vremena. Odbor se nikada prije toga nije sastao, nije imao prilike dublje proučiti važna pitanja. Raspuste ga odmah nakon skupštine, tako daje cijela stvar nekako kratkoga vijeka. Međutim, vaši su problemi riješeni jer je na sastanku odbora uvijek prisutan neki član Upravnog odbora kako bi «razjasnio» probleme za vas. U starim danima bilo je još i gore. Do prije nekoliko godina nijedna rezolucija nije bila predočena u pisanom obliku. Morali ste sjediti i slušati svaku riječ i bilo je situacija kad biste se zatekli kako glasate za upravo suprotno od onoga za što ste mislili da glasate.[2]

Predsjednik AMA-e je samo figura. On nema nikakvih upravnih ili izvršnih zadataka. Njegova je glavna funkcija da drži govore pred raznim grupama širom zemlje, objašnjavajući programe i ciljeve Udruženja. To je počasni položaj i nije dio AMA-inog trajnog vodstva.

Postanu li neki članovi ili delegati nezadovoljni svojim vodstvom, nemaju praktički nikakvu mogućnost napraviti neku promjenu. Za to bi bila potrebna usklađena kampanja među drugim delegatima kako bi se pružila podrška potpuno novoj garnituri članova uprave. Ali čak je i ta neznatna mogućnost praktički blokirana. Postoji važeće pravilo, prihvaćeno 1902. godine, koje kaže:

> Prikupljanje glasova za neki položaj nije primjereno dignitetu medicinske struke niti u skladu s duhom ovog Udruženja i... stoga će se smatrati diskvalifikacijom za izbor na bilo koji položaj unutar ovog Udruženja.

Kroz taktike poput ove AMA održava diktatorsku kontrolu nad svojim članovima, noseći masku demokratskog poštivanja volje većine.

Nisu svi liječnici slijepi za te činjenice. Na AMA-inu diktaturu upozoreno je još 1922. godine u prosinačkom broju *Illinois Medical Journal,* glasila Liječničkog društva Illinois. U oštrom članku pod naslovom «AMA postaje autokracija« časopis je optužio AMA-u da je postala diktatorska organizacija koju vodi jedan čovjek, da ignorira demokratsku volju članova, da se bavi izgradnjom

[2] *Ibid.,* str. 73, 74.

financijskog carstva u korist onih koji ju kontroliraju i da ne služi liječnicima koji ju podržavaju svojim članarinama i reputacijom.

Od 1922. godine državni medicinski časopisi postali su financijski povezani s ***AMA Journalom,*** pa više nema nikakve šanse da se objave tako oštra gledišta. Ali nezadovoljstvo se nastavlja. Liječnici možda nisu svjesni tko točno kontrolira AMA-u ili zašto, ali sve su svjesniji da ta organizacija ne zastupa ***njih.*** Godine 1969. broj članova AMA-e prestao je rasti, i 1970. je zapravo opao. Godine 1971. manje od polovice svih liječnika u Sjedinjenim Državama plaćalo je članarinu.

Ako AMA-ini članovi ili delegati ne kontroliraju svoju organizaciju, tko ju onda kontrolira? Tko predstavlja tu «diktaturu» o kojoj je govorio ***Illinois Medical Journal***[7].

Struktura i operativne procedure AMA-e bile su dobro zamišljene tako da sva kontrola nad tom organizacijom bude u rukama jednog čovjeka koji se nalazi na vodećem, stalnom položaju u upravi. Iako ga navodno unajmljuje AMA kao svog zaposlenika, on je zapravo izvan dosega širokog članstva zbog svog insajderskog znanja, svoje sposobnosti da tom zadatku posveti neograničeno vrijeme i svog snažnog utjecaja na izbor članova samoobnavljajućeg Upravnog odbora. Ali on drži i opasniji mač od onoga koji visi nad glavom organizacije, jer je on također osoba odgovorna za nabavljanje novca. AMA ne bi mogla preživjeti samo od članarina. Bez prihoda koje on osigurava, Udruženje bi nesumnjivo propalo.

Ključ za financijsku solventnost organizacije leži u njezinoj mjesečnoj publikaciji ***AMA Journal.*** Pokrenuo ju je 1883. godine dr. Simmons u posljednjem očajničkom pokušaju da mladu organizaciju spasi od bankrota. Prvi broj tiskan je u 3.500 primjeraka i prodavao se po pretplatničkoj cijeni od pet dolara godišnje. Ali previđalo se da će većina prihoda dolaziti od oglašivača. Godine 1973., pod čvrstom kontrolom odgovornog urednika dr. Morrisa Fishbeina, imao je mjesečnu nakladu od gotovo 200.000 primjeraka, a popis publikacija proširen je na dvanaest zasebnih časopisa, uključujući mjesečnik za laike ***Today's Health.***[3] Sveukupno, danas AMA godišnje ostvaruje deset milijuna dolara prihoda od oglašavanja, što je gotovo polovica ukupnih prihoda Udruženja.

Tko se oglašava u ***AMA Journalu*** i sličnim publikacijama? Lavovski dio otpada na Udruženje farmaceutskih proizvođača čiji članovi čine devedeset pet posto američke industrije lijekova.

Morris Fishbein je za AMA-u postao mnogo više nego što bi se moglo zaključiti iz njegovog položaja odgovornog urednika. Bio je njezin generalni direktor i poslovni menadžer. Donosio je novac i odlučivao kako će se trošiti. Njegova ulaganja u ime Udruženja bila šu izvanredno profitabilna pa se zahvalni članovi nisu mogli, ili barem nisu usudili, previše ogorčeno buniti. Jedan od

Taj je časopis bio iznimno zloban u svojim napadima na liječenje raka vitaminom B17. Vidi «The Pain Exploiters; The Victimizing of Desperate Cancer Patients», *Today's Health,* studeni 1973. g., str. 28.

razloga za uspješnost tih investicija bio je taj što je preko deset milijuna dolara iz mirovinskog fonda organizacije uložio u vodeće farmaceutske kompanije.[4]

U narednim godinama velik dio izvršne kontrole AMA-e nalazio se u rukama Joea Millera, izvršnog potpredsjednika. Millera, koji je prije toga bio administrator vladinog zdravstvenog programa za Kentuckv i utjecajan član grupe Lvndon Johnson-Bobby Baker, mnogi smatraju čovjekom lišenim političke ideologije, koji samo igra svoju ulogu radi bilo kakve osobne koristi koju može izvući. Kao takav, bio je savršen izbor za farmaceutski kartel s njegovom obilnom financijskom podrškom AMA-inim programima. U svakom slučaju, uspjeh AMA-e i onih koji ju vode ovisi o prosperitetu i dobroj volji farmaceutske industrije.

Slučaj: Godine 1972. AMA-ino Vijeće za lijekove dovršilo je iscrpnu studiju o većini široko dostupnih tvari koje su tada bile u općoj upotrebi. Dugo očekivana evaluacija odjeknula je poput bombe. Vijeće je izvijestilo da su neki od najprofitabilnijih lijekova na policama ljekarni «iracionalni» i da se ne mogu preporučiti. I kao sol na ranu, predsjednik i potpredsjednik Vijeća izjavili su pred senatskim pododborom da su veliki prihodi koje dobiva od raznih proizvođača lijekova AMA-u pretvorili u «zarobljenika, dužnika i oruđe farmaceutske industrije«. AMA je odgovorila raspuštanjem svog Vijeća za lijekove. Navedeni razlog bio je «mjera štednje«.[5]

Slučaj: AMA-in glasnogovornik, dr. David B. Allman, pojasnio je jednu od glavnih direktiva svoje organizacije rekavši:

> I medicinska struka i farmaceutska industrija moraju se posvetiti jednom važnom cilju u odnosima s javnošću: moraju američkom narodu stalno ponavljati da su gotovo svi današnji lijekovi, posebice antibiotici, jeftini po bilo kojoj cijeni.[6]

Slučaj: Dok umiruje svoje članove liječnike priopćenjima za tisak i javno gestikulira protiv vladinih intervencija na polju medicine, AMA je jedna od najdjelotvornijih zakulisnih sila koje nastoje postići upravo suprotno. Pod primamljivim izgovorom «Pobijedimo *potpuno* socijaliziranu medicinu promičući *djelomično* socijaliziranu medicinu«, pružila je primjer zakona za najveći nacionalni korak prema potpunoj vladinoj kontroli ikada poduzet na tom području.

Taj zakon bio je poznat kao Javni zakon 92-603, koji je izglasao Kongres i potpisao predsjednik Nixon 30. listopada 1972. godine. Bio je poznatijikao PSRO, što je kratica od Professional Standards Review Organization (Organizacija za

[4] «AMA Says It Owns $10 Million in Drug Shares«, (UPI), *News Chronicle* (Kalif.), 27. lipnja 1973. g., str. 4.

[5] «Crossing the Editor's Desk», *National Health Federation Bulletin,* listopad 1973. g., str. 30.

[6] Čarter, *op. cit.,* str. 141.

procjenu profesionalnih standarda). PSRO je ovlastio Ministarstvo zdravstva, obrazovanja i socijalne skrbi da formira nacionalni i niz regionalnih odbora s ciljem «procjenjivanja» profesionalnih aktivnosti svih liječnika u Sjedinjenim Državama. Ljudi u tim odborima trebaju biti liječnici, ali će ih birati ili potvrđivati vlada, i moraju slijediti standarde koje odrede vladine agencije. Ti vladini odbori ovlašteni su prisiljavati sve liječnike na standardizaciju njihovih procedura, tretmana i *recepata* u skladu s tim saveznim standardima. Svi podaci o pacijentima koji su ranije bili povjerljivi moraju biti dostupni vladi za inspekcije. Liječnici koji ne budu surađivali moći će biti suspendirani.

Prijedlog tog plana izradio je Pravni odjel AMA-e, upućen je Kongresu u sklopu prijedloga zakona o «Medicreditu» i nikad ga nije odobrio AMA-in Dom delegata ili njezini članovi.

Postoji još mnogo slučajeva koji puno razotkrivaju, ali vrijeme i prostor prisiljavaju nas da se vratimo na polaznu točku. Zaklade i financijsko-industrijske sile iza njih učinile su nam veliku uslugu, pomogavši uzdići američku medicinsku struku iznad relativno niske razine prestiža i tehničke kompetentnosti na kojoj je bila 1910. godine. Međutim, vjerojatno je da bi s vremenom struka to postigla i sama, i sigurno je da bi bilo daleko bolje da je tako učinila. Cijena koju je platila za to što je slušala sirenski zov novca bila je previsoka. Dopustila je sebi da ju namame na greben novog srednjovjekovnog dogmatizma u medicini - dogmatizma koji prisiljava sve liječnike na pokoravanje svetim proglasima znanstvene istine - dogmatizma koji je zatvorio vrata najvećem znanstvenom napretku dvadesetog stoljeća.

21.

Plaćanje reketa

Agenti kartela u FDA i drugim vladinim agencijama; CFR kao struktura kontrole nad vanjskom politikom SAD-a; znanstvena nesposobnost u FDA; rast moći FDA.

GODINE 1970. dr. Herbert Ley dao je izjavu koju bi, da dolazi od manje uglednog izvora, bilo lako odbaciti kao prigovaranje loše informiranog nezadovoljnika. Međutim, budući da je dr. Lay bio bivši povjerenik Uprave za hranu i lijekove, njegove riječi ne mogu se samo tako zanemariti. On je rekao:

> Muči me to što ljudi misle da ih FDA štiti. Ne štiti ih. Ono što FDA radi i što javnost *misli* da radi razlikuje se kao noć i dan.[1]

Što zaista radi FDA? Kao što će pokazati materijal koji slijedi, FDA «radi» tri stvari:

- Prvo, pruža sredstva pomoću kojih su pojedinci s njezinog platnog spiska u stanju doći do moći i bogatstva kroz pružanje posebnih povlastica politički utjecajnim grupama što su podvrgnute njezinim regulacijama. Ta aktivnost slična je «reketu» organiziranog kriminala: za određenu cijenu netko može nagovoriti administratore FDA da mu pružaju «zaštitu» od same FDA.
- Drugo, kao rezultat tog političkog protekcionaštva FDA je postala glavni faktor u formuli po kojoj su kartelski orijentirane kompanije u industriji hrane i lijekova u stanju koristiti policijsku silu vlade za zlostavljanje ili uništavanje svoje konkurencije.

San Francisco Chronicle, 2. siječnja 1970. g., kako je citirano u *Autopsy on The A.M.A.,* (Student Research Facilitv, Berkelev, 1970.), str. 42.

- Treće, FDA s vremena na vrijeme napravi nešto korisno za javnost, ako se to ne kosi sa služenjem interesnim krugovima, vezanim uz prve dvije aktivnosti.

Kako bismo razumjeli razmjere utjecaja kartela unutar FDA, pogledajmo nakratko širu sliku - dokaze postojanja tog istog utjecaja u drugim agencijama i na svim razinama vlade. Ranije smo ukratko objasnili do koje je mjere kartel bio uspješan u postavljanju svojih prijatelja i agenata na takva mjesta u vladi kao što su Ured skrbnika nad inozemnom imovinom, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo vanjskih poslova i sama Bijela kuća. Pored ranije spomenutih imena, tu su takvi uglednici kao, na primjer, državni tajnik Dean Rusk (bivši predsjednik Zaklade Rockefeller, kao što je bio John Foster Dulles); ministar financija Douglas Dillon (član upravnog odbora banke Chase Manhattan); Eugene Black, direktor američke Međunarodne banke za obnovu i razvoj (također drugi potpredsjednik i direktor Chase Manhattana); John J. McClov, predsjednik UN-ove Svjetske banke (također predsjednik upravnog odbora Chase Manhattana, upravitelj Zaklade Rockefeller i predsjednik izvršnog odbora Squibb Pharmaceuticala);[2] senator Nelson Aldrich (čija se kći udala za D. Rockefellera ml. i čiji je sin VVmthrop postao predsjednikom Chase National Banka, a također je bio imenovan za ambasadora u Velikoj Britaniji); predsjednik Richard Nixon i ministar pravosuđa John Mitchell (odvjetnici s Wall Streeta za VVarner-Lambert Pharmaceutical) i mnogi drugi. Popis ljudi koji jesu ili su svojedobno bili na ključnim položajima unutar Grupe Rockefeller nalikuje na «Tko je tko u vladi».

Nemoguće je procijeniti razmjere utjecaja Rockefellera unutar federalne vlade, a da ne znamo ponešto o Vijeću za vanjske odnose (Council on Foreign Relations, CFR). CFR su prozvali «skrivena vlada Sjedinjenih Država» i, kao što ćemo vidjeti, to je prilično točan opis.

CFR djeluje polutajno. Izbjegava publicitet, a članovi moraju prisegnuti da javnosti neće razotkriti izvještaje s njegovih konferencija i sastanaka. Ima formalno članstvo od oko tri tisuće elitnih ličnosti.

U časopisu *Harper's* iz srpnja 1958. godine objavljen je članak pod naslovom «Škola za državnike«. Napisao ga je član CFR-a Joseph Kraft. Hvaleći se da je članstvo u toj opskurnoj organizaciji postalo čarobni ključ koji otvara vrata imenovanju na visoke položaje u vladi, Kraft je objasnio da su, još tada, među članovima CFR-a bili:

McCloy je bio pomoćnik ministra rata od travnja 1941. do studenog 1945. g. Kao visoki povjerenik u Zapadnoj Njemačkoj nakon rata, odigrao je veliku ulogu u postavljanju svog šurjaka Konrada Adenauera na položaj kancelara Zapadne Njemačke. Također je bio predsjednik upravnog odbora Zaklade Ford i glavni američki pregovarač oko razoružanja.

> ... predsjednik, državni tajnik, predsjednik Komisije za atomsku energiju, direktor Središnje obavještajne agencije, predsjednici upravnih odbora u tri od pet najvećih industrijskih korporacija u zemlji, dvije od četiri najbogatije osiguravajuće kompanije, i dvije od tri najveće banke, uz starije partnere dviju od tri vodeće pravne tvrtke s Wall Streeta, izdavači dvaju najvećih news-magazina i najutjecajnijeg dnevnog lista u zemlji, predsjednici Velike trojke u sveučilištima i zakladama, kao i brojni drugi predsjednici koledža te grupica vrhunskih znanstvenika i novinara.

Taj popis - koliko god bio impresivan - ubrzo je bio zasjenjen lavinom članova CFR-a koji su u međuvremenu preuzeli kontrolu nad doslovce svim nacionalnim centrima moći. Sada vladaju kroz skrivenu kontrolu nad takvim centrima moći kao što su vlada, mediji, obrazovanje i financije. Kako biste vidjeli da to nije pretjerivanje, odvojite trenutak i pregledajte zamoran popis koji slijedi.

Članovi CFR-a unutar vlade jesu: Predsjednici Hoover, Eisenhower, Nbcon, Ford, Čarter, Bush i Clinton;[3] državni tajnici Stimson, Stettinius, Acheson, Dulles, Herter, Rusk, Rogers, Kissinger, Vance, Muskie, Haig i Schultz. Od 1953. godine do danas SAD je imao 21 predsjednika i državnog tajnika. Sedamnaestorica njih bili su članovi CFR-a. To je omjer od 81%. Čini se da je to čaroban broj. Isti omjer vrijedi za sve druge najviše vladine položaje u zemlji. Drugim riječima, od 1953. godine, više od 81% sljedećih položaja bilo je u rukama članova CFR-a: potpredsjednici, ministri obrane, načelnici glavnog stožera, direktori CIA-e, članovi Vijeća za nacionalnu sigurnost, ministri financija, članovi predsjednikovog kabineta, podtajnici, ambasadori u UN-u i važnim zemljama te predsjednikovi savjetnici.

Što se tiče Saveznih rezervi, gotovo 100% članova upravnog odbora bilo je u CFR-u od 1953. godine - što nam govori ponešto o tome koliko je tim ljudima važno da imaju kontrolu nad našim monetarnim sustavom.

Na kraju prvog mandata predsjednika Clintona više od 166 članova CFR-a bilo je na ključnim položajima u vladi.

Toliko o vladi. Pogledajmo sada medije. Članovi CFR-a uključuju direktore i novinare koji rade za ***New York Times, New York Post, Washington Post, Washington Times, Chicago Tribune, Los Angeles Times, Boston Globe, Dallas Morning News, Parade, Forbes, Christian Science Monitor, National Revievv, Harper's, Look, Time, Life, Newsweek, U.S. News and World Report, Newsday,***

Prema knjizi *The Invisible Government* (Nevidljiva vlada) Dana Smoota, predsjednik Kennedv također je bio član. To se temelji na predsjednikovom osobnom pismu u kojem je tvrdio da je član. Međutim, ja nisam vidio to pismo, a stožer CFR-a, u pismu koje mije uputio 11. lipnja 1971. g., jasno je rekao: «Činjenica je da je predsjednik Kennedv bio pozvan da se priključi Vijeću, ali, koliko pokazuju naši podaci, nikada nije prihvatio to članstvo bilo formalno ili neformalno, plaćanjem članarine.*. U svjetlu toga, smatrao sam daje ime predsjednika Kennedva najbolje izostaviti s popisa, koji je dovoljno impresivan i bez njega.

Business Week, Money, Fortune, Harvard Business Review, Wall Street Journal, Atlantic Monthly, Encyclopedia Britannica, ABC, CBS, CNN, NBC, MGM, Associated Press, Hearst News Service, Reuters, Američku filmsku asocijaciju i desetke drugih.

Naglasimo da članovi CFR-a ne rade za te medijske divove samo kao subverzivni agenti što se kriju među zaposlenicima, oni ih ***kontroliraju*** s vrha. Oni su vlasnici i ključni direktori koji određuju sadržaj i uredničku politiku. Kroz te su kanale komunikacije i zabave članovi CFR-a bili u stanju manipulirati percepcijom stvarnosti u Americi.

Već smo govorili o ulozi zaklada oslobođenih poreza u ostvarivanju ciljeva farmaceutskog kartela pa čitatelja ne bi trebala iznenaditi činjenica da tim zakladama također gospodare članovi CFR-a. Među njima su direktori Zaklade Ford, Zaklade Rockefeller, Carnegiejeva fonda, Zaklade Heritage, Zaklade Kettering i Instituta Sloan-Kettering za istraživanje raka. To su organizacije koje financiraju CFR.

Dugi niz godina David Rockefeller bio je predsjednik i glavni dobrotvor CFR-a. Njegovo kontinuirano vodstvo sastoji se od dokazanih i pouzdanih pomoćnika koji su čvrsto unutar financijske sfere Rockefellera.

CFR nije tema ove studije pa nećemo dužiti o njemu. Praktički sva najveća nacionalna sveučilišta, korporacije, bankarske kuće i osiguravajuće kompanije također vode članovi CFR-a. I sjetite se, cijela organizacija ima samo oko tri tisuće članova. Prosječna osoba nikada nije čula za CFR, pa ipak, on je nevidljiva vlada Sjedinjenih Država.[4]

Ono što povezuje članove CFR-a plan je stvaranja svjetske vlade i osobna moć koju očekuju da će time dobiti. Ali zarađivanje novca ne zaostaje mnogo kao sekundarni motiv, a taj motiv je vezan uz istraživanje raka. Zato zasad zaboravimo CFR, preskočimo pitanje vanjske politike i vratimo se na domaću politiku. Točnije, pogledajmo pobliže kako je farmaceutski kartel stekao kontrolu nad FDA.

Započnimo tako što ćemo priznati očigledno. FDA ne bi mogla steći povjerenje javnosti koje danas uživa da nije učinila i nešto dobroga. FDA je mnoge medicinske rekete sasjekla u začetku i okomila se na mnoge tvrtke koje su bile krive za nehigijensku preradu, prodaju pokvarene ili zagađene hrane i distribuciju krivotvorenih i lažno označenih lijekova. Što se tiče tih postignuća, zaslužila je pohvalu za revnost. Međutim, kao što ćemo vidjeti, taj uzoran aspekt prošlosti FDA blijedi u usporedbi s njezinom drugom poviješću nesposobnosti i korupcije.

Za pregled o ovoj temi, uključujući popis članova i položaje koje drže, vidi *The New American* (Conspiracy Report), 16. rujna 1996. g. Također *Shadows ofPower; The Council on Foreign Relations and the American Decline* Jamesa Perloffa, (Appleton, WI: VVestern Islands, 1988.). Također *The Capitalist Conspiracy,* G. Edwarda Griffina (American Media, VVestlake Village, CA, 1971.).

U ožujku 1972. godine, nakon ponovljenih upita zabrinutih članova Kongresa, FDA je objavila svoje službene standarde čistoće koji se primjenjuju u prehrambeno-prerađivačkoj industriji. Na opće zgražanje otkrilo se da FDA dopušta da se približno jedan izmet glodavaca nađe u svakih pola litre pšenice, deset jajašaca muha po konzervi voćnog soka od 250 ml i pedeset dijelova kukaca ili dvije dlake glodavaca na 100 grama maslaca od kikirikija.[5]

FDA je godinama branila upotrebu hormona dietilstilbestrola (DES) kao umjetnog sredstva za debljanje stoke. A onda je, nakon što su dokazi postali preozbiljni da se ignoriraju, taj hormon konačno zabranjen jer je dokazano da, čak i kad je ta tvar prisutna u mesu u tragovima, može biti faktor u izazivanju raka kod ljudi koji ga konzumiraju.[6] Međutim, isti tjedan kad je zabranila upotrebu DES-a na stoci, osiguravši da ne dospije u ljudsku hranu, odobrila je kontracepcijsko sredstvo za «jutro poslije» - pilulu koja sadrži pedeset miligrama tog istog lijeka i uzima se pet dana za redom. Kao što je jedan stočar ogorčeno komentirao: «Ispada da bi žena trebala pojesti 262 tone goveđe jetre da dobije jednaku količinu DES-a koju je FDA proglasila legalnom u sredstvima za jutro poslije.«.[7]

Prehrambena industrij a trenutačno koristi oko 3.000 kemijskih aditiva s ciljem dodavanja okusa, bojenja, konzerviranja i općenito mijenjanja karakteristika svojih proizvoda. Većina je bezopasna u količinama koje se koriste, ali mnoge od tih kemikalija predstavljaju ozbiljnu opasnost za zdravlje kod dugotrajne upotrebe.[8] Kao u slučaju DES-a, postoje jaki dokazi da su mnogi od njih štetni, pogotovo ako se uzimaju tijekom dužeg vremenskog razdoblja. Zanimljiv je odgovor FDA na tu situaciju. Umjesto da požuri u borbu kako bi «zaštitila narod», kao što je učinila u slučaju one «opasne» zdrave hrane i vitamina, ona svesrdno prihvaća i brani kartelske prerađivače hrane i proizvođače kemikalija koji bi, u protivnom, mogli pretrpjeti štetu zbog gubitka tržišta.

Sljedeće izjave, preuzete iz službenog «Informacijskog letka» FDA, iznose priču bez potrebe za dodatnim komentarom:

> Općenito uzevši, nema mnogo razlike između svježe i prerađene hrane. Moderne metode prerade zadržavaju većinu vitaminske i mineralne vrijednosti...
> Istraživanje prehrane pokazalo je da prehrana koja sadrži bijeli kruh s obogaćenim brašnom ima gotovo jednaku vrijednost kao ona koja sadrži kruh od cjelovitog zrna...

Consumer Reports, ožujak 1973. g., str. 152.

[6] DES je umjetni ženski spolni hormon.

«On Science«, David Woodbury, *Review ofthe News,* 13. lipnja 1973. g., str. 27.

[8] Vidi *Toxics A to* Z, Harte, Holdren, Schneider i Shirley (Berkeley: University of California Press, 1991.).

> Kemijska gnojiva ne truju naše tlo. Moderna gnojiva potrebna su kako bi se proizvelo dovoljno hrane za naše stanovništvo...
> Kada pesticidi ostavljaju ostatke na usjevima, FDA i Agencija za zaštitu okoliša (EPA) vode brigu o tome da količina ne šteti potrošačima...[9]
> Vitamini su specifične kemijske tvari i ljudsko tijelo može ih koristiti jednako dobro, bez obzira na to je li ih sintetizirao kemičar ili priroda.[10]

U studenom 1971. godine FDA je objavila još jedan «informacijski letak» na temu «nadriliječništva». U njemu piše:

> Izraz «nadriliječništvo» obuhvaća i ljude i proizvode... Općenito govoreći, nadriliječništvo je pogrešno informiranje o zdravlju.[11]

Ako upravo citirane gluposti o DES-u i divotama prerađene hrane, umjetnih gnojiva, pesticida i sintetičkih vitamina nisu «pogrešno informiranje o zdravlju«, onda ne postoji ***ništa*** što bi se moglo tako nazvati! ***Oxford Universal Dictionary*** definira nadriliječnika kao «onoga koji tvrdi da posjeduje znanje o temama u koje je neupućen«. I po jednoj i po drugoj definiciji glasnogovornici FDA najveći su nadriliječnici koje je svijet ikada vidio.

Postoji važna razlika između nadriliječnika i šarlatana. Nadriliječnik može eventualno biti pošten čovjek koji zaista ***misli*** da pomaže svojim pacijentima. Šarlatan je, s druge strane, u potpunosti svjestan toga da su i njegovo znanje i njegovo liječenje neadekvatni. Stoga čovjek može biti nadriliječnik ili i nadriliječnik ***i*** šarlatan. Nažalost, unutar FDA ima mnogo više od pukog nadriliječništva.

U 1960-ima, tijekom medijski eksponirane istrage o industriji lijekova koju je proveo Senat, razotkriveno je da mnogi visoki službenici FDA sa strane primaju «poticaje» od nekih kompanija koje bi trebali regulirati. Na primjer, dr. Henry Welch, direktor FDA-inog Odjela za antibiotike, primio je 287.000 dolara provizije (on je to zvao «honorarima»). Taj iznos je predstavljao postotak od osiguranih reklama za lijek u vodećim medicinskim časopisima. Njegovi nadređeni bili su potpuno svjesni tog sukoba interesa, ali nisu učinili ništa da ga prekinu. Tek nakon što je ta činjenica procurila u javnost i izazvala neugodnosti upravi, od Welcha je zatraženo da podnese ostavku.

Godine 1940. dogodio se incident koji bi, da se o njemu više pisalo u medijima, vjerojatno toliko šokirao naciju da bi ona shvatila da FDA ne štiti narod nego kartelaše. U to je vrijeme Winthrop Chemical bio na udaru kritika, zato što je

Podsjećam čitatelja da su industrije umjetnih gnojiva i pesticida, poput industrije lijekova, podružnice većih kartelizirani kemijskih i naftnih industrija.

[10] **«Nutrition Nonsense - And Sense», FDA Fact Sheet, srpanj 1971. g.**

[11] **«Quackery», FDA Fact Sheet, studeni 1971. g.**

na tržište pustio 400.000 tableta označenih kao «Sulfatiazol», za koje je kasnije utvrđeno da sadrže po 325 mg luminala. Otprilike 65 do 130 mg luminala dovoljno je da uspava čovjeka. A 325 mg neke uspava ***zauvijek.*** Poznato je da su te tablete ubile sedamnaest žrtava u raznim dijelovima zemlje. Winthrop Chemical nije odmah reagirao i nije obavijestio javnost o fatalnoj otrovnosti tih tableta. Umjesto toga, kompanija je, uz pomoć i dozvolu Vijeća za farmaciju i kemiju Američkog liječničkog udruženja, nastavila prodavati tablete sulfatiazola, povećavajući time broj žrtava. FDA je suosjećala s "VVinthrop Chemicalom i bila im je od velike pomoći. Koristeći svoje birokratske moći, dr. Klumpp, direktor odjela za lijekove u FDA i njegov nadređeni, povjerenik FDA Campbell suzdržali su se od pokretanja kaznenog postupka zbog smrtnih slučajeva. Pomogli su oko zataškavanja stvari i samo su VVinthorpu ukinuli dozvolu za prodaju sulfatiazola na tri mjeseca, nakon što je tržište već bilo zasićeno proizvodom. Obustava prodaje na tri mjeseca bila je besmislena gesta. Komentirajući tu epizodu, Howard Ambruster dodaje:

> Dr. Klumpp je dotad napredovao i uzdigao se. Prihvatio je položaj koji mu je ponudio dr. Fishbein i postao direktorom AMA-inog Odjela za hranu i lijekove i tajnikom njezina Vijeća za farmaciju i kemiju (istog vijeća koje je «prihvatilo» "VVinthropov sulfatiazol i odobrilo njegovo reklamiranje). I dr. Klumpp je nastavio dalje. Nedugo nakon toga, Edward S. Rogers, predsjednik upravnog odbora Sterling Productsa, objavio je da je dr. Klumpp izabran za predsjednika Winthropa.[12]

Nekoliko godina kasnije, Parke-Davis and Companv proizveo je i distribuirao antibiotski lijek po imenu kloramfenikol. Ubrzo nakon što je pušten u prodaju, u medicinskoj literaturi počeli su se pojavljivati izvještaji o tome kako je kloramfenikol odgovoran za zatrovanost krvi i leukopeniju (smanjenje broja leukocita) te da je uzrokovao nekoliko smrti od aplastične anemije.

Čovjek koji je bio direktor FDA-inog Ureda za medicinu u to vrijeme - i čovjek koji je mogao narediti Parke-Davisu da povuče taj lijek s tržišta - bio je Dr. Joseph F. Sadusk. Međutim, umjesto da izvrši pritisak na Parke-Davis, Sadusk je iskoristio svoj službeni položaj da ***spriječi*** povlačenje lijeka i čak je odredio da nije potrebno staviti etikete s upozorenjem.

Konačno, 1969. godine,nakon što jelijekdonioznatanprofit svom proizvođaču i nakon što ga je zamijenio noviji proizvod, Parke-Davisu bilo je dopušteno da se izvuče. Učinio je to tako da je samo poslao pismo svim liječnicima; obavijestio ih je da kloramfenikol više nije lijek izbora ni za jednu od infekcija, za liječenje kojih je izvorno bio namijenjen.

Ambruster, ***Treason's Peace, op. cit,*** **str. 213.**

Ubrzo nakon toga dr. Sadusk je napustio FDA, navodno kako bi radio na Sveučilištu John Hopkins, svome matičnom sveučilištu. Ali, unutar jedne godine mito je plaćeno do kraja: postao je potpredsjednikom Parke-Davis and Companv.

Nasljednik dr. Saduska bio je dr. Joseph M. Pisani. On je ubrzo dao ostavku kako bi otišao raditi za Proprietarv Association, udruženje koje predstavlja proizvođače bezreceptnih lijekova - dio upravo one industrije koju je dr. Pisani «regulirao».

Dr. Pisanija zamijenio je dr. Robert J. Robinson, koji je na tom položaju ostao još kraće od svog prethodnika. Postao je visokim rukovoditeljem u Hoffman-LaRocheu, vodećem proizvođaču lijekova na recept.

Omar Garrison, u svojoj sjajno istraženoj knjizi ***The Dictocrats,*** nastavlja popis:

> Dr. Howard Cohn, bivši šef medicinskog procjenjivanja u FDA, koji je uz veliki profit prešao iz Agencije u farmaceutsku kompaniju Ciba:
> Dr. Harold Anderson, načelnik odjela za lijekove protiv infekcija u FDA, koji je prekinuo svoje zaposlenje u vladi radi položaja u Winthrop Laboratoriesu;
> Morris Yakowitz, koji je smatrao da će mu posao u Smith, Kline and French Laboratoriesu nuditi veće osobne koristi od njegovog položaja šefa za nadzor slučajeva u FDA;
> Allen E. Ravfield, bivši direktor Ureda za norme i zakonsku regulativu, koji se riješio svojih dužnosti u provedbi zakona (uključujući elektroničku špijunažu) kako bi postao konzultantom za Richardson-Merrell, Inc.[13]

Godine 1964.,podpritiskom Kongresa, FDAjeobjavila popis svojih službenika koji su tijekom prethodnih godina napustili Agenciju radi posla u industriji. Od osamsto trinaest imena koja su se pojavila na tom popisu, osamdeset tri - više od deset posto - došlo je na položaje u kompanijama koje su ranije regulirali. Mnogi od tih ljudi su, naravno, bili iz samog vrha upravnih krugova FDA - ljudi koji su bili zaduženi za donošenje odluka i izdavanje direktiva. Dok su bili u FDA, imali su pristup informacijama o istraživanjima i procesima svih kompanija. Stoga, kad su otišli raditi za ***jednu*** od tih kompanija, nije bilo razloga da ne ponesu te informacije sa sobom, što je, očigledno, tvrtki koja ih je unajmila moglo dati ogromnu prednost pred njezinom konkurencijom.

Ovdje, još jednom, vidimo klasičan model po kojem se birokratske moći vlade ne koriste za zaštitu naroda, što je njezin izgovor za postojanje, nego za bogaćenje pojedinaca koji drže tu moć i za eliminaciju poštene konkurencije na tržištu. Glasači odobravaju neprekidno širenje moći vlade, uvijek naivno

Garrison, *The Dictocrats, op. cit,* str. 70, 71.

očekujući da će, nekako, imati koristi od toga. Ali, na kraju, neizbježno završe tako što hrane još veću birokraciju kroz povećane poreze, plaćaju više cijene za svoja potrošačka dobra i gube još jedan dio osobne slobode.

U tom pravilu gotovo nema iznimaka, što je očigledno ako na trenutak razmislimo o rezultatima vladinog ulaska u takva područja ekonomske aktivnosti kao što su cijene i plaće, očuvanje energije, zaštita okoliša, zdravstvena skrb i tako dalje.

Kao što je Francuz Frederic Bastiat primijetio prije više od sto godina, kada se vladi jednom dopusti da se proširi izvan svoje glavne uloge zaštite života, sloboda i vlasništva njezinih građana, kada napadne tržište i pokuša preraspodijeliti nacionalno bogatstvo ili resurse, tada neizbježno pada u ruke onih koji će je iskoristiti za «legalnu pljačku». Nema boljeg načina da se opišu vlade današnjeg svijeta, a vlada Sjedinjenih Država nije nikakva iznimka.

FDA je 1906. godine dodana stalno rastućem popisu vladinih regulatornih agencija, velikim dijelom kao rezultat križarskih napora vladinog kemičara po imenu Harvev VVashington Wiley. Wileyja je u prvom redu poticala organizirana mliječna industrija, koja je htjela da vlada prihvati zakone kojima bi se sputala konkurencija od strane ne-mliječnih zamjenskih proizvoda. Postao je poznat širom zemlje preko svojih knjiga i govora protiv «prijevare i otrova» u našoj hrani. Kao pionir modela koji je mnogo godina kasnije slijedio Ralph Nader, Wiley je kampanjom uspio steći ogromnu podršku kako javnosti tako i Kongresa za vladinu regulaciju i «zaštitu». Rezultat je bio Zakon o čistoj hrani i lijekovima iz 1906. godine koji je stvorio FDA i dao joj široke ovlasti nad industrijom hrane i lijekova. Wiley je postao njezinim prvim direktorom.

Prva velika revizija Zakona o hrani i lijekovima napravljena je 1938. godine kao rezultat fatalne pogreške glavnog kemičara u kompaniji S. E. Massengill iz Tennesseeja. Godinu dana ranije umrlo je sto sedam ljudi, većinom djece. Umrli su zato što su popili antibiotsku tvar poznatu kao «Eliksir od sulfanilamida». Kemičar je testirao izgled, okus i miris te tvari, ali nije testirao njezinu sigurnost.

Publicitet koji je pratio te događaje doveo je do javnog prihvaćanja povećanih ovlasti FDA, prema kojima su svi proizvođači lijekova morali testirati sigurnost svake nove tvari, a rezultate tih testova, prije slanja na tržište, predati na odobrenje Agenciji. FDA je također dobila ovlasti da s tržišta ukloni bilo koju postojeću tvar za koju vjeruje da nije sigurna.

Sa strogo teoretske točke gledišta, prvom dijelu ovog zakona nije se moglo ništa prigovoriti, ali drugi dio bio je kolosalna pogreška. Logično je zahtijevati od proizvođača hrane ili lijeka da poduzme razumne korake kako bi osigurao sigurnost svoga proizvoda. Također je logično zahtijevati od njega da stavi odgovarajuća upozorenja na etikete svojih proizvoda tamo gdje postoji mogućnost da nepravilna upotreba našteti zdravlju. Ali dati vladinoj agenciji

ovlasti da zabrani prodaju neke tvari zato što smatra da nije bezopasna - to je poput pukotine na nasipu zbog koje je na kraju pala prepreka divljoj bujici protekcionaštva i korupcije. Napokon, *većina* lijekova mogla bi se ukloniti s polica na temelju istinite tvrdnje da nisu bezopasni. Kao što smo vidjeli, proces kojim se neki lijekovi uklanjaju, a drugi ostaju na policama nije uvijek znanstveno utemeljen.

Kako je izvijestio časopis *Science:*

> Za znanstvenike mjesto u FDA nije sretno mjesto za rad... Nekoliko istraživača pokazalo je studentima [koji su prikupljali podatke o FDA] dnevnike grozota u kojima su držali detaljne opise napada na njihov znanstveni integritet... Najčešća pritužba bila je da se FDA «neprestano miješa« u srednjoročne i dugoročne istraživačke projekte, barem dijelom iz straha da će rezultati biti neugodni po Agenciju. Studenti su također kritizirali FDA zbog osvećivanja znanstvenicima koji se ne slažu s njezinim stavovima.[14]

Bilo je dovoljno loše što smo vladi dali moć da suzbija prodaju proizvoda, zato što navodno «nisu bezopasni«. Ali to je ništa u usporedbi s fijaskom koji je 10. listopada 1962. godine uvršten u Zakon o hrani i lijekovima kao amandman Kefauver-Harris. Nakon publiciteta koji su dobile deformirane bebe europskih majki zato što su ove uzimale lijek talidomid, novim je zakonom FDA dobila ovlasti da također eliminira svaki lijek za koji kaže daje *nedjelotvoran]*

Panika zbog talidomida uopće nije bila relevantna za novi zakon. Prvo, talidomid se nije prodavao u Sjedinjenim Državama. Drugo, urođene deformacije nisu bile uzrokovane nedostatkom «djelotvornosti» tog lijeka, nego nedostatkom odgovarajućeg testiranja kako bi se utvrdila «sigurnost» i dugoročne nuspojave.[15]

Gotovo je nemoguće dokazati da je bilo koji lijek djelotvoran. Ono što na nekoga djeluje, možda na drugoga neće djelovati. Test djelotvornosti često je subjektivna procjena od strane korisnika. Djelotvornost može utvrditi samo pacijent, bilo sam ili uz savjetovanje sa svojim liječnikom. Dati takvu ovlast u ruke političkih namještenika s njihovom gotovo neprekinutom poviješću korumpiranosti tijekom godinaprava je ludost. A kao što ćemo vidjetiu sljedećem poglavlju, upravo je taj aspekt «reketa za zaštitu« bio preprekom da laetril bude dostupan u Sjedinjenim Državama, zbog čega je prouzročena nepotrebna patnja i smrt milijuna ljudi.

[14] **«Nader's Raiders on the FDA: Science and Scientists 'Misused'» *Science,* 17. travnja 1970. g., str. 349-352.**

[15] **U međuvremenu se pokazalo da je talidomid vrlo djelotvoran u tretiranju pacijenata oboljelih od gube i smatra se da je spasio mnoge živote. Ali, zbog toga što je vlada stavila ograničenja na njegovu proizvodnju i upotrebu, mnogim pacijentima oboljelima od gube bio je uskraćen lijek o kojem je ovisio njihov život. Vidi «Thalidomide Combats Leprosy», (AP), *Boston Globe,* 29. lipnja 1969. g., str. 50. Također «Horror Drug Thalidomide Now Used to Save Lives of Leprosy Patients», *National Enauirer,* 25. studenog 1973. g., str. 50.**

Možda bi trebalo spomenuti da su mnogi zaposlenici FDA pošteni i savjesni građani koji ne sudjeluju u prijevari, korupciji ili protekcionaštvu. Međutim, većina njih nalazi se na donjim razinama i nema nikakvog prava glasa u određivanju politika agencije kojoj služe. Ali, što se netko više uspne unutar strukture, veća su iskušenja, a najviši položaji rezervirani su za one koji su pokazali svoje talente - ne na polju znanosti gdje je istina kralj, nego na polju politike gdje je istina, u većini slučajeva, okovana u najdubljoj tamnici kao opasan neprijatelj prijestolja.

Međutim, koncentrirana vladina moć gotovo je jednako smrtonosna kad nju raspolaže pošten čovjek, kao i kad je u rukama nepoštenih. Tu činjenicu prilično su uvjerljivo obrazložili Lynn Kinsky i Robert Poole u analizi koju su pripremili za časopis ***Reason.*** Raspravljajući o nemogućnosti utvrđivanja «djelotvornosti ili nedjelotvornosti« lijeka za populacije u cjelini, napisali su:

> Najvažniju brigu birokratskog uma predstavljaju pravila i procedure izražene u bezbrojnim službenim formularima i papirologiji. Iz toga, u slučaju FDA, slijedi da ako birokrat ne zna kako osigurati da lijek bude «djelotvoran», sljedeća najbolja stvar jest zahtijevati toliku gomilu papirologije da se birokrat može «pokriti» na svakom mogućem koraku. Kao rezultat toga, otkad je FDA počela zahtijevati dokumentaciju o «djelotvornosti», utrostručilo se vrijeme potrebno za obradu molbe za odobrenje novog lijeka. Priprema monumentalne dokumentacije povećava istraživačke budžete farmaceutskih kompanija za milijune dolara - što ima učinak odvraćanja malih (i možda inovativnijih) tvrtki od toga da uopće i pokušaju dobiti odobrenje za nove lijekove.[16]

Vrijedi ponoviti da FDA ne bi mogla dugo zadržati povjerenje javnosti da se s vremena na vrijeme nije okomljavala na pokojeg pravog negativca. Međutim, većina tih krivaca sitni su varalice. Industrijski divovi često su krivi za iste prekršaje, ali oni kod FDA uživaju neslužben povlašten položaj. Jedan od razloga za ta dvostruka mjerila leži u tome što veće kompanije imaju financijska sredstva da se suprotstave postupcima FDA na sudovima, što je procedura koja često razotkriva traljav rad te Agencije i tako šteti njezinom ugledu u javnosti. Budući da je FDA posebice zainteresirana za povoljan publicitet u svojim nastojanjima da «zaštiti narod», posve je prirodno da radije uzima na zub malog čovjeka koji sebi ne može priuštiti da uzvrati udarac.

Na primjer, FDA je 1962. godine, u suradnji s državnim zdravstvenim službenicima, zaplijenila zalihu ulja šafrana u kapsulama u jednoj maloj prodavaonici u Detroitu na temelju tvrdnje da su bile korištene za promoviranje knjige ***Calories Don't Count*** (Kalorije nisu bitne) dr. med. Hermana Tallera.

«The Impact of FDA Regulations on Drug Research in America Today», Lynn Kinsky i Robert Poole, *Reason,* sv. 2, br. 9, reprint, str. 9, 10.

Danas je široko prihvaćeno mišljenje da - u dijetama - kalorije mnogim ljudima *nisu* ni približno toliko bitne kao ugljikohidrati. Ali 1962. godine FDA je objavila da tu knjigu američki narod ne bi trebao čitati i da se, iznad svega, kapsule ulja šafrana ne smiju prodavati ni na koji način koji ih povezuje s temom knjige. To su, u svojoj velikoj mudrosti, proglasili lažnim označavanjem.

Prema standardnoj proceduri, FDA je lokalnim informativnim medijima dojavila da će se dogoditi zapljena. Zbog toga, kad su službenici stigli na mjesto događaja, predstavnici tiska bili su na raspolaganju da u potpunosti dokumentiraju i fotografiraju veliku raciju. Ne treba ni reći da je javnost bila zadivljena i zahvalna, vidjevši da je njihova FDA aktivna i da ih «štiti» od takvih beskrupuloznih varalica.

Međutim, glavna je stvar u tome da je najveća robna kuća u gradu također imala izložene knjige i kapsule. Ali, prije no što će provesti raciju u manjoj prodavaonici, FDA je nazvala zaposlenike robne kuće, upozorila ih da se sprema zapljena i sugerirala im da mogu izbjeći neugodan publicitet ako nedopuštenu robu uklone tiho i dobrovoljno. Agencija je ispravno zaključila da može bolje postići svoj cilj tako što će se okomiti na malog čovjeka i izbjeći sukob s tvrtkom koja ima sredstva da uzvrati udarac.

Ponekad propust da se krupni igrači tretiraju s istom strogošću kao i mali nije rezultat toga što su oni veliki, već toga što su «unutra». Oni su dio kartelskog establišmenta. Na primjer, 1970. godine, tijekom saslušanja pred Pododborom Zastupničkog doma za međuvladine odnose, saznalo se daje FDA prisilila jedne male novine da objave opovrgnuće određene tvrdnje iznesene u jednoj reklami za oralno kontracepcijsko sredstvo. Ali od velikog i prestižnog *NewEngland Journal of Medicine,* koji je objavio istu reklamu, nije zatraženo objavljivanje ikakvog opovrgnuća. Kad su ga upitali za tu nedosljednost, povjerenik FDA Charles Edwards odgovorio je da veći časopis «zapravo nije mislio raditi prekršaj.«[17]

To, naravno, ne znači da se FDA nikada ne suprotstavlja većim tvrtkama, jer povremeno to radi. Ali, kad to radi, možete biti sigurni da su karte namještene protiv optuženika. Bez obzira na to koliko netko ima financijskih sredstava, ako nije dio međunarodne mreže *finpola,* ne može se nadati ravnopravnoj borbi s neograničenim sredstvima savezne vlade. Privatni građani moraju unajmljivati odvjetnika. Vlada ima zgrade pune odvjetnika, čije plaće se pokrivaju od poreza, a oni samo čekaju priliku da te svoje plaće opravdaju. FDA nije ni najmanje važno koliko će se sudski proces otegnuti, jer su odugovlačenja, odgode i nastavci zapravo dio njezine strategije da optuženika dovede do bankrota astronomskim pravnim troškovima.

Na primjer, u sudskom postupku protiv dr. Andrewa Ivyja suđenje je trajalo gotovo deset mjeseci. Svjedočenje 288 svjedoka ispunilo je 11.900 stranica

«Who Blocks Testing of Anti-Cancer Agent?», *Alameda Times Star* (Kalif.), 3. kolovoza 1970. g.

transkripta - dovoljno za hrpu visoku preko dva metra. Procjenjuje se daje FDA potrošila između tri i pet milijuna dolara novca poreznih obveznika. Prosječan građanin nikako se ne može nadati ravnopravnom suprotstavljanju takvoj pravnoj ofenzivi.

Povrh tog financijskog hendikepa, optuženici se moraju suočiti s činjenicom da su rijetki suci i porote koji će imati hrabrosti presuditi protiv FDA, jer im njezini odvjetnici vješto usađuju u umove da će, ako to učine i budu u krivu, osobno biti odgovorni za tisuće smrti. Pod takvom vrstom zastrašivanja sudac ili porota gotovo su uvijek skloni zaključiti da znanstvena pitanja trebaju prepustiti znanstvenim stručnjacima (FDA!), a da će se oni baviti isključivo pitanjima prava.

Međutim, čak i u onim slučajevima kad je odluka suda povoljna za optuženika, on se često mora suočavati s gnjevom službenika FDA koji sebi daju u zadatak da ga šikaniraju i, po mogućnosti, pokreću dodatne tužbe.

Komentirajući taj aspekt reketa za zaštitu, Omar Garrison piše:

> Tijekom pravne bitke koja je izgledala kao da će završiti nepovoljno po vladu, jedan dužnosnik FDA rekao je odvjetniku obrane: «Znate, ako se ovaj slučaj izjalovi, jednostavno ćemo pripremiti neku novu tužbu.».
> To nije bila prazna prijetnja. Postoje dokumentirani dokazi koji pokazuju da je, u slučaju za slučajem, tužena stranka koju je sud oslobodio krivnje izašla iz te kalvarije (često iscrpljena i bankrotirana), samo da bi se suočila s drugom ili čak trećom optužbom... Čini se da diktokrati računaju na to da će optuženik, prije ili kasnije, iscrpiti svoje financijske resurse i izgubiti volju za obranom, kada shvati da se bori protiv neograničenih mogućnosti nacionalne vlade.[18]

Te neograničene mogućnosti nacionalne vlade uključuju mnogo više od četa pravnika plaćenih porezima. Kada pojedinac jednom na sebe navuče bijes FDA, može očekivati da će postati meta šikaniranja i od stane drugih vladinih agencija. Vjerojatno će mu na vrata prvo pokucati netko iz porezne uprave kako bi proučio njegove poslovne knjige s čvrstom namjerom da pronađe *nešto* pogrešno. Ako optuženik prodaje neki proizvod, Savezna trgovinska komisija bit će izuzetno osobno zainteresirana za njegov rad. Ako ima emisije na radiju ili televiziji, stanice koje objavljuju njegove poruke kontaktirat će Savezna komisija za komunikacije i podsjetiti ih da takav program nije u interesu javnosti. Netko iz Uprave za sigurnost i zdravlje na radu svakako će htjeti proučiti njegove prostorije radi mogućih (neizbježnih) kršenja opskurnih pravilnika o sigurnosti i zdravlju. Odbor za nadzor prava pri zapošljavanju može iznenada otkriti neprihvatljive procedure zapošljavanja ili unajmljivanja. Ako je liječnik, može očekivati da će mu više pažnje posvetiti PSRO (Organizacija za procjenu profesionalnih

Garrison, *op. cit,* str. 153,156.

standarda) kako bi procijenila njegove odluke pri skrbi o pacijentima. I na kraju, čak mu poštanski ured može uskratiti usluge nužne za posao, kao što je dostava pošte. A kroz sve te postupke provlačit će se stalni i svjesni napori FDA da osigura maksimalni publicitet u masovnim medijima s dvostrukim ciljem održavanja vlastite slike «zaštitnika naroda» i istovremenog uništavanja reputacije i poslovanja onih koje je izabrala kao metu. Tako prethodno obavještavanje novinara o planiranim racijama ili uhićenjima postaje osnovni dio strategije FDA. Čak i ako optuženik na kraju na sudu bude oslobođen optužaba, šira će ga javnost doživljavati kao mogućeg kriminalca, zbog toga što će njegovo ime vezati uz dramatične vijesti i slike njegova uhićenja. Ekonomska šteta nanesena optuženiku kao rezultat tog pažljivo smišljenog publiciteta često je daleko veća od bilo koje globe ili kazne koju bi mogao odrediti sud.

Kako ove općenite optužbe ne bi zvučale preoštro ili pretjerano, usmjerimo sada pažnju na konkretne primjere i stvarne slučajeve.

22.

Arsenal mjera prisile

Vladino šikaniranje industrije prehrambenih dodataka i vitamina; uloga medija u diskreditiranju laetrila u svijesti javnosti; usporedba cijene terapije laetrilom s cijenom ortodoksnog tretmana za rak.

KAO ŠTO SMO ukratko spomenuli u prethodnom poglavlju, jedno od glavnih oružja u arsenalu mjera prisile kojim raspolaže FDA predstavljaju priopćenja za medije i unaprijed dogovoreno medijsko praćenje racija i uhićenja. Suđenje pomoću javnog mišljenja može imati daleko veće posljedice od suđenja pred porotom. Optuženik, čak i ako nije kriv za ono što mu se stavlja na teret - ili, vjerojatnije, čak i ako je kriv za optužbe po sebi, ali nevin u smislu bilo kakvog stvarnog nedjela - zauvijek će u očima javnosti nositi stigmu sumnjivca.

To je, u osnovi, razlog zašto su laetril i jezgre marelica dobili publicitet u vidu «straha od cijanida«. Pošten znanstveni zaključak jest da su te tvari bezopasnije od većine lijekova što se izdaju bez recepta. Ipak, javnost zna samo da su bile označene kao «opasne» i da se onima koji promiču njihovu upotrebu ne može vjerovati.

Mediji su rado prihvatili suradnju u tom pothvatu. Razlog nije u tome što glavne medijske kuće kontroliraju isti finpoli koji imaju prevlast u federalnoj vladi - koliko god to bilo istina - nego samo u činjenici da novinari, kao i mnogi drugi, ne vole raditi više nego što moraju i da zbog toga vrlo često prihvaćaju gotove priče uz minimum nezavisnog istraživanja. Ovome dodajmo da većina njih nikada nije imala razloga sumnjati u stručnost ili integritet glasnogovornika FDA. Drugim riječima, poput ostatka stanovništva, većina novinara još ima mnogo toga za naučiti o inherentnim kvalitetama velike vlade. Rezultat je te situacije da su tiskani i elektronski mediji praktički postali propagandni ogranak FDA.

Kada vrše tu funkciju, oni postaju nepresušan izvor pristranih ili neobjektivnih novinskih priča, a ove koje slijede predstavljaju tipičan primjer:

Gđa Mary Whelchel je na američkoj strani granice s Meksikom, u blizini San Diega, vodila mali hotel za pacijente oboljele od raka koji su se liječili kod dr. Contrerasa. Za nju je to bila više misija iz milosrđa nego poslovni pothvat. Ipak, u veljači 1971. godine uhićena je i strpana u zatvor zato što je nabavljala laetril za svoje goste.

Ubrzo nakon puštanja iz zatvora, gđa "VVhelchel je uputila otvoreno pismo časopisu *Cancer News Journal.* Evo njezinog opisa onoga što se dogodilo:

> Dragi prijatelji,
>
> Kada ovo pismo stigne do vas, većina vas već će znati da su 25. veljače 1971. godine u 12,30 sati Charles Duggie (kalifornijski agent za hranu i lijekove), Fred Vogt (iz Ureda okružnog tužitelja San Diega), Frances Holway (policajka iz San Diega) i John McDonald (policajac iz Imperial Beacha) došli u moj dom i uhitili me zbog «prodaje, davanja i distribucije« laetrila kao LIJEKA za rak.
>
> Optužili su me također za širenje «propagande» među ljudima i nagovaranje da idu meksičkim liječnicima umjesto svojim medicinskim savjetnicima u Sjedinjenim Državama... Rekli su mi da imaju nalog za «pretres i zapljenu« i da sam uhićena. Zatim su pretresli moju kuću kao tornado. Sve su izbacili iz mojih fascikala, stola i polica, uključujući čekove, osobna pisma, račune i knjige. Jednom riječju - SVE!
>
> Na kraju su me u 16 sati odvezli u okružni zatvor radi sastavljanja zapisnika i fotografiranja... Stavili su me u «ćeliju za pijance« i tamo sam ostala...
>
> Dok sam sjedila u tom groznom zatvoru i gledala oko sebe u gola četiri zida, gledala pijance, prostitutke i narkomane - osim toga, nije bilo prozora i madraci su bili razbacani po podu - imala sam vremena razmisliti o proteklih osam godina. Prvo sam se zapitala: «Kako sam i zašto završila ovdje?« Uhvatila me panika! Osoba sam koja nikad u životu nije prekršila zakon, osim nekoliko prometnih prekršaja - a evo me u zatvoru!
>
> To je izuzetno zastrašujuće. Čini se da ste potpuno odsječeni od civilizacije. Nema načina da ikoga kontaktirate! Osim poziva mojim sinovima, nisam imala načina saznati poduzima li se išta da me izvuku iz zatvora. Nije mi bilo dopušteno razgovarati ni s kim osim sa zatvorenicima. Većina njih bila je previše pijana da išta razumije. Kako je vrijeme prolazilo (nema satova) i izvana nisu stizale nikakve vijesti, osjećala sam se kao zaboravljen čovjek; u mome slučaju, zaboravljena žena! Bezrezervno vjerujem u laetril. Svim srcem vjerujem daje on odgovor za kontrolu raka. Nakon što sam osam godina živjela s oboljelima od raka dvadeset četiri sata dnevno, kako bih uopće mogla sumnjati? Došla sam do svog odgovora. Da, vrijedilo je svake minute toga i bez obzira na to kakva će biti presuda, sada želim službeno reći, neka se zna, učinila bih istu stvar, potpuno istu stvar iznova.[1]

Cancer News Journal **siječanj/travanj 1971. g., str. 14.**

Za usporedbu, pogledajmo kako se prema tom događaju odnosio tisak. Širom zemlje novine su prenijele priču onako kako je prvo bila podmetnuta u ***The New York Times.*** Iz naslova kao da se orilo: ZAPLJENA U LANCU KLINIKA ZA RAK U KALIFORNIJE Javnost je stekla dojam kako je FDA pokrenula odvažnu raciju protiv jednog od najopasnijih i najgnjusnijih kriminalaca dvadesetog stoljeća koji je u zemlju krijumčario «zabranjene lijekove» i vrebao nedužne, bespomoćne i očajne žrtve raka.

U članku je pisalo:

> Kalifornijski agenti Uprave za hranu i lijekove ovaj su tjedan krenuli u razbijanje onoga što su opisali kao «podzemni koridor«, kojim se žrtve raka prebacuju u Meksiko na tretiranje lijekom koji je zabranjen u Sjedinjenim Državama i Kanadi.
>
> Optužbe za zločinačku zavjeru i prijevaru podignute su protiv gđe Mary C. VVhelchel, čiji je pansion bio utočište za pacijente oboljele od raka iz svih dijelova Sjedinjenih Država na putu do Meksika, radi tretiranja takozvanim čudesnim lijekom...
>
> Meksičke vlasti također istražuju rad klinika za rak.[2]

«LANAC KLINIKA«, baš!

Većina lokalnih policijskih uprava marionete su šarlatana iz FDA. Oni uglavnom prihvaćaju zdravo za gotovo proglase FDA. Zato se može se računati da će u potpunosti surađivati na bilo kojoj istrazi ili uhićenju. Ponekad policijski istražitelj, ne shvaćajući da ga je obmanula propaganda FDA, zaključi da se «krijumčari» laetrila zapravo ne razlikuju od dilera droge koji prodaju heroin. Kada tisak intervjuira takve predstavnike zakona, oni daju izjave koje su odlične za citiranje i od velike koristi FDA.

Sljedeći članak iz novina ***Seattle Post-Intelligence*** predstavlja klasičan primjer:

> Bellevue - Barem pet stanovnika VVashingtona, uključujući dvojicu liječnika, dovodi se u vezu s prodajom ilegalnog lijeka protiv raka poznatog kao laetril, prema jednomjesečnoj istrazi policije iz Bellevuea, saznaje P-I.
>
> Detektivi koji su jučer proveli istragu kažu da su možda tek zagrebli po površini operacije prodaje lijeka, koja obuhvaća nekoliko saveznih država i Meksiko...
>
> Prema riječima detektiva iz Bellevuea Billa Ellisa, koji je na čelu istrage, čini se da postoje dva motiva među zagovarateljima laetrila. «Neki od onih koji su u to uključeni možda vjeruju da lijek zaista djeluje tako što liječi ili zaustavlja napredovanje bolesti«, rekao je Ellis.

«Cancer Clinic Ring Seized in California*, New York Times Service, ***The Arizona Republic,*** **28. veljače 1971. g., str. 24-A.**

«Ali ne možemo odbaciti ni zaradu kao motiv», dodao je.

«Prodajom tog lijeka može se zaraditi mnogo novca.»...

«Sve upućuje na to da pacijenti moraju doživotno uzimati taj lijek», rekao je Ellis.

«To je idealna situacija za profesionalne varalice. Oni vrebaju očajne ljude koji smatraju da nemaju što izgubiti.«

Policija je također zabrinuta zbog činjenice da bi oni koji propagiraju laetril s ciljem stjecanja profita mogli zaključiti kako im je jednako unosno i jednostavno uvoziti druge droge, uključujući heroin.

«Ako osoba može uspješno krijumčariti neku ilegalnu drogu u SAD u znatnim količinama, što ju sprječava da proširi ponudu», pita se Ellis.[3]

Čvrsta ruka propagande FDA lako je prepoznatljiva u ovim «vijestima» i vjerojatno je da ni detektiv Ellis ni novinar nisu svjesni da su postali žrtve *pravih* profesionalnih varalica prve klase.

Pored aluzije da pobornici laetrila «možda» krijumčare heroin (nikada nije postojala ni trunka dokaza koja bi opravdala tu sumnju), jedna je od najdražih podvala FDA ta, da oni koji distribuiraju laetril zgrću ogromne profite. Kalifornijski odjel za javno zdravstvo, u svojoj publikaciji *The Cancer Law* (Zakon raka), tvrdio je da se praktički isti materijal kao laetril može kupiti mnogo jeftinije pod tržišnim nazivom amigdalin, a Američko društvo za rak reklo je da laetril koji se koristi u jednoj injekciji košta samo deset do petnaest centi.[4]

Razmotrimo činjenice.

Jedan gram laetrila za ubrizgavanje injekcijom američkog je liječnika 1974. godine (u vrijeme ove optužbe) koštao otprilike 4 dolara, a trošak za pacijenta iznosio je između 9 i 16 dolara - što gaje činilo praktički najjeftinijom injekcijom u liječnikovoj ordinaciji.

Međutim, faktor koji je možda najviše utjecao na cijenu laetrila bilo je to što je vlada zabranila njegovu upotrebu kao sredstva u liječenju raka. To je dobavljače otjeralo na crno tržište što, zbog potrebe za tajnošću i zbog mogućnosti uhićenja, globa ili zatvora, uvijek podiže cijenu robe - kako bi se pokrili troškovi krijumčarenja i kompenzirao rizik. Kad bi vlada uklonila svoja zakonska ograničenja, laetril bi se mogao proizvoditi i prodavati u Sjedinjenim Državama tehnikama masovne proizvodnje i to bi, za kratko vrijeme, spustilo cijenu na manje od trećine sadašnjeg iznosa.

A kad već govorimo 0' ogromnim troškovima i profitima, zašto se FDA ne brine zbog tih pitanja unutar polja *ortodoksne* medicine?

[3] «Five Linked to sale of Illegal Cancer Drug«, *Seattle Post-Intelligence,* 21. prosinca 1972. g., str. 1, 5.

[4] Američko društvo za rak citirano je u «Cancer Relief or Quackery?» *Washington Post,* 26. svibnja 1974. g., str. Cl, C4.

U članku objavljenom u novinama ***San Francisco Chronicle*** pod naslovom «čuvajte se brzog lijeka protiv raka» dr. Ralph VVeilerstein iz Kalifornijskog savjetodavnog vijeća FDA izrazio je šok i zabrinutost zbog činjenice da tipičan tridesetodnevni tretman laetrilom u Meksiku pacijenta može koštati između tisuću i dvije tisuće dolara. U stvarnosti, većina pacijenata bila bi vrlo sretna da dobije tako razuman račun za troškove liječenja. A zapravo su čak i te razumne procjene bile pretjerane. Kako je izvijestio časopis ***Time*** 1971. godine:

> Contrerasove tvrdnje o laetrilu [u Meksiku] umjerene su kao i njegovi honorari. Taj liječnik naplaćuje samo 10 dolara za prvi pregled, 7 dolara za kasnije posjete i 3 dolara za gram lijeka.[5]

Prema dr. Contrerasu, njegovi ukupni računi za liječenje tijekom ranih 1970-ih rijetko su bili viši od sedamsto do tisuću dolara. Međutim, većina njegovih pacijenata dolazila je iz inozemstva pa su također morali plaćati smještaj, obroke i prijevoz. Ukupni troškovi, uključujući te dodatne nemedicinske izdatke, povremeno ***jesu*** iznosili do dvije tisuće dolara, ali bilo je nepošteno natuknuti da sve to ide u džep liječnika kao čisti profit.

Da je dr. VVeilerstein želio uspoređivati jabuke s jabukama, mogao je objasniti zašto je pacijent u terminalnoj fazi raka, koji je bio podvrgnut ***ortodoksnoj*** terapiji u Sjedinjenim Državama početkom 1970-ih, trošio, u prosjeku, trinaest tisuća dolara na operaciju, zračenja, kemoterapiju, hospitalizaciju ili kombinaciju svega toga. Ako se FDA zaista želi šokirati i početi zabrinjavati zbog visokih troškova liječenja, ortodoksna terapija je djevičanski teritorij koji tek treba istražiti.

Časopisi i dnevni listovi establišmenta pouzdano su i slijepo sredstvo širenja propagande FDA. Isto vrijedi i za velike mreže te većinu lokalnih radijskih i televizijskih postaja. Savršen primjer bila je NBC-jeva emisija «Prvi utorak» emitirana 2. ožujka 1971. godine. Gledateljima koji nisu znali ništa o temi ta se emisija vjerojatno činila kao objektivan dokumentarac. Ed Delanev, voditelj emisije, zaista je imao snimljene intervjue s ljudima koji su predstavljali obje strane kontroverzije. Ali, kao što je tako često slučaj, mišljenjem gledatelja manipuliralo se pažljivim izborom i filmskom montažom - onime tko smije reći što i kojim redoslijedom.

Stotine pacijenata oboljelih od raka svakodnevno su tražile usluge klinike dr. Contrerasa. Dolazili su iz svih dobnih grupa, svih društvenih sredina i svih obrazovnih slojeva. Ipak, NBC je intervjuirao samo one pacijente koji su bili relativno neelokventni ili su djelovali neupućeno, zbunjeno i očajno. Nikom od njih nije bilo dopušteno pričati o bilo kakvom povoljnom djelovanju laetrila pa je stvoren dojam da zapravo nitko nije imao koristi.

[5] «Debate Over Laetrile*, *Time,* 12. travnja 1971. g.

Zatim je uslijedilo poduže «pobijanje» - organizirani i dotjerani intervjui s dr. Jesseom Steinfeldom, direktorom Uprave za javno zdravstvo Sjedinjenih Država, dr. Charlesom Edwardsom, povjerenikom FDA i drugim «vrlo uglednim« liječnicima establišmenta. Opći zaključak bio je da «laetril možda zvuči dobro u teoriji, ali jednostavno ne djeluje»!

Zagovaratelji laetrila koji su s povjerenjem surađivali s NBC-om na pripremi emisije ostali su zapanjeni. Naveli su ih da vjeruju kako će dobiti pošteno saslušanje pred sudom javnog mnijenja, ali od početka nisu imali nikakve šanse.

Pod etiketom «društveno korisnogprograma» nacionalne T V postaje emitirale su, i to besplatno za svoje sponzore, doslovce tisuće propagandnih filmova protiv hranjivih tvari. AMA-in film pod naslovom ***Medicine Man*** (Vrač), na primjer, predavače o zdravlju prikazuje kao ulične prodavače i varalice te lukavo podučava gledatelja kako prepoznati njihove «tehnike». Film sve predavače o zdravlju trpa u isti koš - i dobre i loše zajedno - i iznosi univerzalne osude koje su opravdane kad se primjenjuju na loše, ali neopravdane kad se primjenjuju na dobre. Rezultat je da se gledatelj programira da negativno reagira na ***sve*** njih i, budući da mu je pažnja usmjerena na «tehnike» umjesto na «sadržaj», uvjetovan je da odbaci odgovornog predavača o zdravlju zajedno s neodgovornim. Za njega su svi predavači o zdravlju šarlatani, jer svi koriste neke od istih «tehnika» kao i oni u filmu. Neće mu pasti na pamet da te iste tehnike koriste ***svi*** predavači - uključujući one koji drže predavanja ***protiv*** predavača o zdravlju!

Drugi propagandni film sa sličnim pristupom produciralo je Američko društvo za rak i zove se ***Journey Into Darkness*** (Put u tamu). S gostujućom zvijezdom Robertom Rvanom, kao voditeljem emisije, film je remek-djelo scenarija i glume. U filmu se nekoliko priča ispreplеće u jednu, prikazujući mentalnu torturu koju proživljava nekoliko žrtava raka. Bore se s odlukom da li da prihvate savjet svog mudrog i ljubaznog liječnika, i slijede ***dokazane*** ortodoksne tretmane, ili da dopuste svojim strahovima i sumnjama da prevladaju nad razumom te potraže ***nedokazane*** tretmane medicinski neobrazovanog nadriliječnika koji obećava čudesne lijekove, ali kojega ustvari jedino zanima koliko novca pacijent može potrošiti. Na kraju, neki donesu «pravu» odluku i odluče slijediti vodstvo svog liječnika. Drugi donesu «krivu» odluku i započnu svoj dug i tragičan ***put u tamu.***

Za neupućene, film je uvjerljiv. Budući da znaju da nadriliječenje raka zaista postoji, film ih navodi da povjeruju kako sve ono što nije odobrio ACS automatski spada u tu kategoriju. Ne zastanu kako bi shvatili da su ljudi koje su gledali na filmu samo glumci, da priča nije istinita ili da je scenarij napisan u skladu s propagandnim ciljevima FDA. Unatoč tome, taj film prikazan je kao «društveno korisni program» na stotinama televizijskih postaja i u tisućama učionica, društvenih klubova i studentskih, dobrotvornih i građanskih organizacija, uz jak utjecaj na javno mišljenje. Poruka je toliko uvjerljiva da bezbrojni gledatelji koji

su kasnije oboljeli od raka nisu htjeli ni *čuti* priču o laetrilu - čak ni kad bi im njihov liječnik rekao da uz ortodoksan tretman za njih više nema nikakve nade.

Usput rečeno, ironično je primijetiti da je glumac Robert Ryan, zvijezda filma ***Journey Into Darkness,*** postao žrtvom vlastite propagande. Umro je od raka u srpnju 1973. godine nakon opsežne terapije kobaltom. Njegova supruga Jessica umrla je od raka godinu dana ranije.

Iako priopćenja za tisak, izmanipulirane novinske priče i jednostrana upotreba radija i televizije predstavljaju neka od najčešće korištenih oružja u «arsenalu mjera prisile« kojim raspolaže FDA, postoje i mnoga druga, još djelotvornija. Ona su rezervirana za one tvrdoglave potrošače koji ne mogu ili ne žele podleći pukom javnom mišljenju. Jedno od njih je uništavanje kreditnog rejtinga pojedinca. Standardna je praksa FDA pisanje ili telefoniranje kompaniji Dun & Bradstreet i obavještavanje o nečijim «problemima s vladom«. Obavještavanje institucije Better Business Bureau također je uobičajeno.

Sljedeći oštriji korak u šikaniranju predstavlja prekid objavljivanja ili distribucije svih pisanih materijala, uključujući knjige i pamflete. Prodaja knjige ***One Answer to Cancer*** (Odgovor na rak) dr. VWilliama Kelh/ja zabranjena je temeljem sudske odluke zato što je promovirala prehranu umjesto ortodoksne terapije. Sud je donio odluku da distribucija knjige predstavlja jasnu i neposrednu opasnost za široku javnost te da vladina dužnost štititi zdravlje i dobrobit svojih građana poništava liječnikovo ustavom zajamčeno pravo na slobodu govora. Kako dr. Kelly nije bio doktor medicine nego stomatolog, bio je također optužen za «bavljenje medicinom bez dozvole«.

To je omiljena smicalica FDA. Mnogi pisci i predavači o zdravlju uhićeni su upravo uz takav izgovor. Ako čovjek propiše promjenu prehrane kao sredstvo za uklanjanje obične glavobolje, on se bavi medicinom bez dozvole. Ako preporuči da uzimate vitamin C ili bioflavonoide za prehladu, bavi se medicinom bez dozvole. Ako savjetuje uzimanje voća ili prirodnih vlakana za redovnu stolicu, bavi se medicinom bez dozvole.[6] Ako kaže da prirodne tvari koje se mogu naći u namirnicama iz prirode mogu biti djelotvorna kontrola za rak, on se ***svakako*** bavi medicinom bez dozvole. Ali kad farmaceutska tvrtka unajmi glumca da na televiziji objavi milijunima ljudi daje Bayer dobar za glavobolju, daje Vicks dobar za prehladu, da je Exlax dobar za redovnu stolicu ili da ortodoksna medicina može izliječiti 40% svih slučajeva raka, nitko u FDA neće ni podići obrvu.

Kako bi izbjegli dojam da su «spaljivači knjiga«, službenici FDA tvrdili su da knjige ne cenzuriraju zbog ideja koje zagovaraju, već zato što se knjige zapravo koriste kao sofisticirane «etikete» za proizvode.

Kad je ovaj odlomak napisan za prvo izdanje knjige iz 1974. g„ ortodoksna medicina još uvijek je ismijavala one «fanatike zdravlja* koji su tvrdili da su vlakna važna za pravilan rad crijeva. Međutim, sredinom 1980-ih to je mišljenje postalo prilično ortodoksno. Nitko ne zna koliko se tisuća slučajeva raka debelog crijeva moglo izbjeći da su medicinski gurui slušali, umjesto što su se cerili.

Oni možda nemaju nikakvu jurisdikciju nad ***idejama,*** ali svakako imaju potpunu kontrolu nad ***proizvodima.*** Zato, ako autor, izdavač, distributer ili prodavač knjige slučajno prodaju neki proizvod koji se u knjizi na bilo koji način objašnjava ili promiče - što bi bilo logično da čine - onda FDA zaplijeni knjigu ***i*** proizvod zbog lažnog ili obmanjujućeg ***označavanja.***

Kad im se zabrani pristup pisanoj riječi, mnogi autori koji se bave prehranom svoj rad nastave u dvoranama za predavanja. I tu, također, bivaju zaustavljeni. Mogu ih uhititi ili zbog bavljenja medicinom bez dozvole ili - pogotovo ako imaju neki proizvod koji žele prodati - zbog lažnog označavanja.

To se dogodilo g. Bruceu Buttu, starijem gospodinu kojega su, zbog prikazivanja filma o dobrobitima laetrila, uhitili u Carlisleu, Pennsvlvania. Dvije i pol godine kasnije sve optužbe protiv g. Butta bile su odbačene na sudu, ali ne prije no što je bio prisiljen platiti ogromne honorare odvjetnicima i tek nakon što se o njemu stvorilo javno mišljenje kao o «fanatiku zdrave hrane», «čudaku» i «nadriliječniku za rak».

Ako je meta FDA-inog maltretiranja još uvijek živa i zdrava nakon svega ovoga, onda postoji još jedno oružje u vladinom arsenalu mjera prisile koje će ga sigurno zaustaviti: ukinite mu poštu! Na kraju krajeva, poštanski ured samo je još jedan ogranak iste savezne mašinerije i poštivat će, bez oklijevanja, svaku administrativnu odluku FDA ili sudsku odluku o tome da objavljivanje proizvoda «nije u javnom interesu». Zbog tog je rječitog izraza na brojne knjige o zdravlju, kao i na njihovo reklamiranje, stavljena zabrana slanja poštom. Na primjer, Kardiološko društvo izazvalo je nezadovoljstvo FDA prodajom vitamina E radi prikupljanja sredstava za svoj rad na obrazovanju javnosti o odnosu između vitamina E i zdravog srca. Poštu upućenu sjedištu organizacije presreo je poštanski ured i vratio pošiljatelju uz primjedbu «varalice»!

Charles C. Johnson ml., upravitelj Službe za zdravlje okoliša, agencije koja je neko vrijeme nadzirala aktivnosti FDA, sažeo je postojeći stav vladinih službenika kada je rekao: «Raspolažemo raznim sredstvima u našem arsenalu mjera prisile.».[7]

Izraz «arsenal mjera prisile« govori nam mnogo o mentalitetu okorjelog birokrata i, kao što smo vidjeli, savršen je opis onoga s čime se prosječan građanin mora suočiti kada se jednom usprotivi vladi koju je tako nezainteresirano - možda čak i s odobravanjem - gledao kako tijekom godina postaje sve jača. U ime «zaštite naroda» - na polju prehrane kao i na svim drugim poljima ljudske aktivnosti - ona rapidno postaje najvećom prijetećom silom ***od*** koje sada treba štititi ljude.

Garrison, *The Dictocrats, op. cit,* str. 50.

23.

Dvostruka mjerila

Analiza dvostrukih mjerila FDA prema kojima se bezopasne tvari koje nisu lijekovi, poput vitamina i dodataka prehrani, opterećuju većim ograničenjima od onih koje su sadržane u otrovnim i opasnim lijekovima.

NEUMOLJIVI RAT FDA protiv vitamina, dodataka prehrani i nefarmaceutskih lijekova dobro je poznat. Velik dio vremena i resursa te Agencije svake se godine troši na upozoravanje javnosti na opasnosti koje vrebaju u prehrambenom pristupu zdravlju. Međutim, kad se radi o lijekovima, prisutan je popustljiviji stav koji je ujedno uvjeravanje: «Nemojte se previše brinuti zbog šteta od lijekova. Uzimajte bilo što od onoga što smo odobrili i opustite se. U sigurnim ste rukama.«

U srpnju 1971. godine FDA je Objavila «Informacijski letak» o nuspojavama lijekova. Pod naslovom «Trebaju li se ljudi bojati lijekova zbog mogućih nuspojava?» nalazimo ovaj odgovor:

> Prema lijekovima treba osjećati poštovanje, a ne strah. Odluka liječnika da primijeni lijek promišljena je. Njegovo je mišljenje da je bolje liječiti bolest određenim lijekom, nego ju uopće ne liječiti i da je opasnije ne koristiti lijek.[1]

Komentar o prednosti koju ima liječnikova odluka pohvalna je izjava o načelima, ali, kao što vam može reći bilo koji liječnik koji je pokušao koristiti laetril, toga se ne pridržava ni sama FDA. A sada, uza sve veće vladine odredbe (provode ih savezne agencije poput PSRO-a) o tome što liječnik smije ili ne smije prepisati pojedinim pacijentima, očigledno je da vlada želi da liječnici

[1] **«Drug Side Effects», FDA Fact Sheet CSS-D2 (FDA) 72-3001, srpanj 1971. g.**

postanu obični roboti uvježbani da daju samo odobreni «Savezni tretman broj 9714-32» kao odgovor na «Saveznu grupnu dijagnozu broj 7482-91». Ali izjava «Prema lijekovima treba osjećati poštovanje, a ne strah» točan je odraz filozofije FDA i, kad se usporedi s njezinom paranojom prema vitaminima, nudi dobru promatračku poziciju s koje su vidljiva dvostruka mjerila koja primjenjuje.

Član Kongresa Craig Hosmer, otvoreni kritičar pristranih napada FDA na prehranu i industriju vitamina, rekao je:

> Imam informaciju da nikada nije bilo slučajnih smrti od predoziranja vitaminima, ali svaki treći dan jedna osoba umre od smrtonosne doze aspirina... Ipak, unatoč činjenici da Amerikanci kupuju deset milijuna kilograma aspirina godišnje, FDA nikada nije javno razmotrila bilo kakvu regulaciju ili stavila upozorenja na kutiju. Umjesto toga, Agencija je trošila svoje vrijeme i milijune dolara poreznih obveznika na određivanje arbitrarnih dnevnih doza za bezopasne vitamine i minerale.[2]

Kongresnik Hosmer pogodio je ravno u srž problema. Opasnost za javno zdravlje ne leži u ekološkim dodacima prehrani ili vitaminima koji se prodaju u prodavaonicama zdrave hrane. Ona leži u golemoj ponudi otrovnih lijekova koje proizvodi čovjek. Ništa što je preporučio neki predavač o zdravlju nikada nije izazvalo takvu tragediju kao što je bio slučaj s talidomidskim bebama. Pet posto svih prijema u bolnicu rezultat je negativnih reakcija na legalno nabavljene lijekove na recept.[3] Procjenjuje se da čak milijun i pol ljudi završi u bolnici svake godine zato što su uzimali ortodoksne lijekove - što znači da su tvari koje se mogu legalno nabaviti stoput štetnije za ljude od svih nelegalno nabavljenih psihodeličnih droga zajedno. A kad pacijent bude primljen u bolnicu zbog nekog razloga koji nije reakcija na lijek, njegove su šanse da postane žrtva bolesti izazvane lijekom više nego dvostruko veće. Bolesti izazvane lijekovima *u* bolnici sada pogađaju više od tri i pol milijuna pacijenata svake godine.[4]

Još je 1960. godine potvrđeno da se barem četrdeset novih bolesti ili sindroma pripisuje lijekovima korištenima tijekom liječenja,[5] a taj je broj u međuvremenu impresivno narastao.

Situacija s lijekovima koji se izdaju bez recepta gotovo je jednako loša. Aspirin - koji je prvi proizveo I. G. Farbenov Bayer - klasičan je primjer. Do 1974. godine Amerikanci su se «navukli» na aspirin u količinama od preko dvadeset milijuna funti (9 milijuna kilograma) godišnje. To je otprilike šesnaest milijarda tableta ili u prosjeku osamdeset tableta po osobi godišnje!

Garrison, *The Dictocrats, op. cit,* str. 217.

«Important Prescribing Information from FDA Commissioner Charles C. Edwards, dr. med.», američko Ministarstvo zdravstva, obrazovanja i socijalne skrbi, 1971. g.

[4] Martin Gross, *The Doctors,* (New York: Random House, 1966.)

[5] Poruka predsjednika Kennedya o zaštiti potrošača od 15. ožujka 1962. g.

Iako je aspirin analog prirodne tvari, to je sintetski lijek. Općenito se smatra opasnim ako se uzima u visokim dozama - pogotovo za djecu. Predoziranje ne mora biti rezultat samo jednog velikog unosa aspirina, nego može nastati zbog kontinuirane upotrebe koja stvara kumulativni učinak. Svake godine u Sjedinjenim Državama ima barem devedeset smrtnih slučajeva od predoziranja aspirinom.[6]

Devedeset mrtvih *svake godine* nije mala stvar. Ipak, FDA ne čini ništa, osim što zahtijeva da na svakoj etiketi na kutiji piše preporučena sigurna doza uz upozorenje: «ili prema uputama vašeg liječnika«. Bitna stvar ovdje nije to da bi FDA trebala učiniti više, nego to što primjenjuje upadljivo nepoštena dvostruka mjerila protiv dodataka prehrani. U studenom 1973. godine zaustavila je proizvodnju i distribuciju proizvoda poznatog kao Aprikern. Aprikern je trgovački naziv za jezgre marelica koje su samljevene, hladno prešane radi uklanjanja ulja i kapsulirane. Taj proces zadržava nitrilozid ili vitamin B17, povećava koncentraciju aktivne tvari za oko 20%, smanjuje sadržaj kalorija i povećava otpornost na užeglost. Aprikern je zbog toga bio popularan među onima koji su bili upoznati s pričom o vitaminu B17.

Na temelju opskurnih «studija», navodno provedenih na Fakultetu za farmakologiju Sveučilišta u Arizoni, FDA je objavila da Aprikern sadrži «otrov koji bi ubio i odrasle osobe i djecu.»[7]

Obratite pažnju na činjenicu da FDA nije rekla da je Aprikern zaista *ubio* neku odraslu osobu ili dijete - što aspirin radi svaki tjedan - nego da bi to *mogao*. Također, za vrijeme sudskog procesa pokrenutog zbog tužbe FDA protiv proizvođača, znanstvenici sa Sveučilišta u Arizoni koji su proveli testiranje otrovnosti na štakorima, kojim je navodno dokazano da je Aprikern opasan, svjedočili su da rezultati njihovih testova nisu bili dovoljni za jasan zaključak i da oni ne stoje iza interpretacije koju je široko razglasila FDA.

Nepokolebana, FDA je *nastavila* gurati po svome, tvrdeći da provodi vlastite testove i da će oni sigurno «dokazati» da je Aprikern opasan.[8]

VWilliam Dbcon, direktor arizonskog Odjela za zaštitu potrošača, koji je surađivao s FDA na prvoj tužbi protiv Aprikerna, rekao je novinarima:

> Mogli smo čekati šest mjeseci na rezultate testova koje provodi FDA, ali ne bih želio da naš ured bude odgovoran za smrt nekog djeteta koje je pojelo tu tvar.[9]

[6] FDA Fact Sheet, srpanj 1971. g., (FDA) 72-3002.

«These Two Health Foods 'Dangerous'», (UPI) News *Chronicle,* 28. studenog 1973. g., str. 11.

[8] I moguće je da hoće - pa makar morali udarati te bespomoćne glodavce čekićem po glavi kako bi dobili željene rezultate!

[9] «Suit Labels Health Food as Harmful», *Phoenix Gazette,* 28. studenog 1973. g.

Možemo li iz toga zaključiti da Dbconov ured ***jest*** odgovoran za smrti od predoziranja aspirinom? Ili trebamo posumnjati da je sva ta hinjena zabrinutost za dobrobit javnosti samo mazanje očiju da se prikriju nesavjesna dvostruka mjerila, pomoću kojih vladine agencije za farmaceutski kartel zlostavljaju i uništavaju konkurenciju iz industrije nefarmaceutskih lijekova? Možemo se zapitati koliko bi g. Dixon bio zabrinut da «neko dijete« ili odrasla osoba, što se toga tiče, umre zato što ***nije*** «pojela tu tvar».

Ne prepuštajući ništa slučaju, arizonski povjerenik za zdravlje, dr. Louis Kassuth, otišao je tako daleko da je izdao javno upozorenje u kojem je stajalo da, iako cijele marelice neće biti obuhvaćene vladinim embargom, njihove se koštice ne smiju razbijati, a pogotovo se ***ne smiju jesti jezgre.***[10]

Ah, utješno je što nas tako mudri i dobronamjerni stručnjaci nadziru i štite od naše gluposti. Kako bismo jadni bili bez njih. Tako je umirujuće uzeti primjerak vladine publikacije pod naslovom ***Zahtjevi američkog Zakona o hrani, lijekovima i kozmetičkim proizvodima*** i pročitati:

> Gorki bademi se zbog otrovnosti ne smiju prodavati u neograničenim količinama u Sjedinjenim Državama. Pošiljke slatkih badema [koji *ne* sadrže vitamin B17] ne smiju sadržavati više od pet posto gorkih badema. Pasta od badema i paste od drugih jezgri moraju sadržavati manje od 25 dijelova na milijun cijanovodične kiseline (HCN) koja se prirodno nalazi u jezgrama.[11]

Ne treba ni reći da na današnjem tržištu ne postoji niti jedan bezreceptni lijek koji bi mogao proći tako stroga ograničenja otrovnosti. Zakon nas ne štiti. On je oružje ***protiv*** nas.

U pismu autoru ove knjige, datiranom 26. prosinca 1971. godine, dr. Ernst T. Krebs mlađi predvidio je tužbu FDA protiv Aprikerna - tužba je uslijedila otprilike dvije godine kasnije - kada je objasnio:

> Birokrati i oni kojima ti birokrati služe sada postaju svjesni koliko je važan vitamin B17 (nitrilozid). Čak je i nama jasno da smatraju kako je vitamin B17 jako dobar i vrlo koristan Indijancima. Baš kao što su u prošlosti, kad bi na indijanskoj zemlji bili otkriveni vrijedni minerali ili nafta, vladini birokrati preseljavali Indijance drugdje, na «bolju zemlju», tako i sada traju pokušaji da se svi inovatori i pioniri vitamina B17 presele daleko od događaja - korištenjem jedne pravne lukavštine za drugom - dok se ne «ohlade», kako bi se onda omogućilo monopolu, koji podržava birokracija, zaposjedanje teritorija...

«Apricot Pits Hit by Ban», *Phoenix Gazette,* 29. studenog 1973. g., str. B-l.

To je samo četiristoti dio od jedan posto. FDA Publication, br. 2, lipanj 1970. g., str. 26.

> Molim vas da imate na umu da je potencijalno ili buduće tržište za Aprikern barem jednako veliko kao ono za sve druge vitamine, uključujući vitamin C. Danas birokracija može stvoriti ili uništiti tržište vrijedno milijarde dolara u nekoliko dana, objavi li samo dva, tri priopćenja ili proglasa. Direktor Savezne uprave za javno zdravstvo, ukoliko ste ga potkupili - a možete ga kupiti vrlo lako, kao što kupujete svježu govedinu (no ne vrijedi toliko) - reći će na večernjem televizijskom programu «da» ili «ne» fosfatnim ili nefosfatnim deterdžentima. On čita svoj tekst onako kako mu ga daju, a tržište se ponaša u skladu s time. Unatoč pokojem preokretu oko sporednih stvari, svi će u ovoj igri gotovo uvijek podržati monopol.[12]

FDA neprestano informira javnost da je «nadriliječenje hranjivim tvarima» veliki posao s golemim profitima. Ali šuti o *uistinu* velikom poslu i *najvećim* profitima upravo farmaceutske industrije. Glasnogovornici FDA izražavaju veliku zabrinutost zbog navodnih 3,3 milijarde dolara koje se svake godine potroše na dodatke prehrani. Čak i ako je ta brojka točna, sićušna je u usporedbi sa zapanjujućim godišnjim izdacima od 55,2 milijarde dolara koji se potroše na receptne lijekove i dodatnih 14 milijarda za lijekove koji se prodaju bez recepta. To što FDA ne «zabrinjava» taj sektor njezine odgovornosti govori mnogo.

FDA priznaje da je primila izvještaje o «pretjeranoj promotivnoj aktivnosti nekih predstavnika farmaceutskih proizvođača« - što znači da nisu svi terenski predstavnici proizvođača lijekova potpuno iskreni pri opisivanju proizvoda njihove kompanije. Unatoč tome, Agencija općenito ignorira to područje istrage i veći dio svojih resursa i ljudi usmjerava na prisluškivanje telefonskih razgovora, postavljanje prisluškivača i praćenje predavača o zdravlju. Želi ih uhvatiti u nekoj izjavi koja, iako je možda točna, krši određene propise FDA. Dok se FDA izvlači na nedovoljna sredstva od poreza za odgovarajuće nametanje higijenskih standarda u industriji prerađene hrane, istovremeno se hvali kako širi svoje operacije protiv javnih neprijatelja kao što su dobavljači pšeničnih klica, šipka, meda i jezgri marelica.

Još jedan primjer dvostrukih standarda FDA otkriva njezin stav prema natrijevom fluoridu, tvari koja se dodaje u vodovodnu vodu u više od četiri tisuće mjesta u Sjedinjenim Državama. Taj se stav temelji na pretpostavci da fluorirana voda pomaže u smanjenju karijesa. Izvorne studije dr. H. Trendlevja Deana iz 1939. godine, koje su dovele do te spekulacije, upozorile su da zajednice s niskim stopama karijesa u svojoj prirodnoj vodi za piće imaju ne samo neobično visoke razine fluorida nego i mnogo više kalcija. U izvještaju je zatim pisalo: «... ne smije se zanemariti mogućnost utjecaja nekog drugog faktora u vodi [osim fluorida].«.[13]

Pismo E. T. Krebsa mlađeg G. Edwardu Griffmu od 26. prosinca 1971; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

Dean, «Domestic Health and Dental Caries«, *Public Health Report,* svibanj 1939. g., 54:862-888.

Međutim, fluorid je *bio* zanemaren i zanemaruje se još i danas. Usvari, malo je konkretnih dokaza da fluoridi stvarno rade ono što se tvrdi da rade, a mnogo je dokaza koji govore suprotno. U izvornoj istrazi koju je proveo, dr. Dean je izvijestio da 1938. godine u Pueblu, Colorado, trideset sedam posto stanovništva nije imalo karijes. U vodi je bilo 0,6 milijuntih dijelova fluorida. Ipak, u East Molineu, Illinois, uz 1,5 ppm fluorida - gotovo triput više - samo jedanaest posto stanovništva nije imalo karijes. Primjećujemo također da u gradu Washingtonu D. C, koji je više od dvadeset godina imao fluoriranu vodu, njegovi građani imaju, suprotno očekivanjima, gotovo trećinu *više* karijesa od građana u zajednicama koje nemaju fluoriranu vodu.[14]

Ali to, zapravo, nije bitna stvar. Čak i kad bi natrijev fluorid zaista smanjivao broj karijesa kao što njegovi zagovaratelji tvrde, činjenica je da je ta kemikalija izuzetno otrovna i u vrlo malim količinama. Toliko je otrovna da su farmaceutske kompanije dužne upozoravati potrošače kako prisustvo te tvari u pilulama u količini od samo jednog miligrama može kod nekih uzrokovati bolest.

Studije provedene u Antigu, VVTsconsinu, Grand Rapidsu, Michiganu i Newburghu, New York, odreda su pokazale da se unutar nekoliko mjeseci od početka fluoriranja vode za piće smrtnost od srčanih bolesti u tim gradovima gotovo udvostručila i stabilizirala na razini otprilike dvostruko višoj od nacionalnog prosjeka. Slično tome, u filadelfijskom zoološkom vrtu došlo je do naglog porasta smrtnosti životinja i ptica koji se vremenski poklapao s fluoriranjem vode.[15]

Dr. Paul H. Phillips, biokemičar sa Sveučilišta u Chicagu koji je proveo dvadeset tri godine istražujući otrovnost fluorida, istaknuo je da se natrijev fluorid, čak i kad se uzima u iznimno malim količinama, akumulira i gomila u skeletnim dijelovima tijela. Simptomi kroničnog trovanja fluoridima ne moraju se pojaviti godinama, a kad se pojave, može ih biti vrlo teško dijagnosticirati. Mogu se manifestirati u mnogim oblicima - kao kalcifikacija krvnih žila, poremećaji bubrega, crijeva, kože, želuca, štitnjače i živčanog sustava; mogu biti odgovorni za glavobolje, povraćanje, mongolizam, čireve u ustima, bolove u zglobovima i gubitak apetita.

Dr. Simon A. Beisler, šef urologije u njujorškoj Bolnici Roosevelt, rekao je:

> Jednostavno mislim da to nije bilo istraženo koliko je trebalo biti. Fluorid u vodi može stići do svakog organa u tijelu i postoje znakovi da može biti štetan nakon dužeg vremenskog razdoblja.[16]

Garrison, *op. cit,* str. 229, 230.

[15] Vidi izvješće za javnost iz kolovoza 1972. g. i «Is Fluorine Pollution Damaging Hearts», K.A. Baird, dr. med., (Citizen Action Program, 608 Gowan Rd., Antigo, Wisc, 54409).

[16] Garrison, *op. cit.,* str. 228-230.

Kompanije koje proizvode aluminij u sklopu proizvodnih procesa stvaraju spojeve fluorida kao otpadne tvari. Velik dio toga odlazi u zrak i s vremenom dospijeva natrag na zemlju, gdje te tvari postaju štetne za čovjeka i životinje. Udisanje para već je dovoljno štetno, ali nakon što ih apsorbiraju jestive biljke, pretvaraju se u organske spojeve poput fiuoracetata ili fluorcitrata koji su barem petsto puta otrovniji od anorganske soli. To znači da povrće i voće koje je bilo navodnjavano fluoriranom vodom može biti smrtonosno.[17]

Zbog tog otrovnog otpada aluminijske kompanije bile su meta uspješnih tužbi za naknadu šteta. Godine 1946. lokalni građanin tužio je tvornicu iz Troutdalea, Oregon, i dokazao da su plinoviti fluoridi narušili zdravlje njegove obitelji. Godine 1950. sud iz Tacome naredio je jednoj washingtonskoj tvornici da nadoknadi štete nekom rančeru, čija se stoka otrovala hraneći se travom zagađenom fluoridima. U lipnju 1958. godine farmerima iz Blount Countva, Tennessee, dodijeljena je odšteta za štete na stoci i usjevima koju su im nanijeli fluoridi.[18]

Europa je također imala problema s fluoridima. «Smrtonosne magle» iz 1930. godine konačno su pripisane akutnim trovanjima fluoridima. U sličnoj katastrofi koja se dogodila 1940. godine u Donori, Pennsvlvania, utvrđeno je da su koncentracije fluorida u krvi žrtava bile dvanaest do dvadeset pet puta veće nego u krvi osoba koje nisu bile otrovane.[19]

Journal ofthe American Medical Association od 13. studenog 1972. godine objavio je rezultate istraživanja klinike Mayo o dva slučaja trovanja fluoridom. Trovanjasuse dogodila nakon pijenja vode koja je ujednom slučaju bila fluorirana do razine od 2,6 ppm, a u drugom samo do 1,7 ppm. Te su koncentracije važne, jer se voda u mnogim mjestima fluorira do razine od *jedan* ppm! Možemo se samo pitati koliko slučajeva blagog trovanja fluoridima prolazi neprijavljeno ili se pripisuje nekom drugom uzroku.

«Nismo sigurni u čemu je točno problem», kaže liječnik, «ali vjerojatno se radi o nekoj vrsti virusne infekcije. Pijte ove pilule četiri puta dnevno tijekom tjedan dana i, ako one ne riješe stvar, probat ćemo nešto drugo. Nezgodna stvar, ti virusi.»

Dok jedna zajednica za drugom u Sjedinjenim Državama žuri fluorirati svoju vodovodnu vodu, mnoge europske zemlje idu u suprotnom smjeru. Zapadna Njemačka zabranila je fluoriranje vode 4. siječnja 1971. godine. Švedska je to učinila 18. studenog 1971., a nizozemski vrhovni sud proglasio je fluoriranje

K.A. Baird, dr. med., *op. cit,* str. 4.

18 **«Industry's Fluoride Problem«, Lee Hardy *National Health Federation Bulletin,* listopad 1973. g., str. 20.**

19 **Vidi K. Roholm, *«The Fog Disaster in the Meuse Valley, 1930», Journal of Industrial Hygiene Toxicology,* 1937., 19:126-136. Također Philip Stadtler, «Fluorine Gases in Atmosphere Blamed for Death«, *Chemical and Engineering News,* 1948., 26:3962.**

nezakonitim 22. lipnja 1973. godine. Kao što je Nacionalna federacija za zdravlje značajno upitala: «Znaju li te zemlje nešto što mi ne znamo ili ne želimo prihvatiti?»[20]

Da se fluoridi ne koriste u vodovodima naše zemlje vjerojatno bi se bacali kao *otpadni* nusprodukti s malo komercijalnih primjena, osim u aerosolnim sprejevima, lijekovima, otrovu za štakore i određenim markama paste za zube. Značajno je, dakle, da dok je FDA vodila bespoštedan rat protiv bezopasnih vitamina, jezgri marelica i laetrila, podržavala je raširen i *obavezan* unos natrijevog fluorida sa svakom čašom vode koju popijemo.

Kao što je spomenuto u prethodnom poglavlju, FDA je uskraćivala odobrenje za testiranje laetrila njegovim pobornicima zbog takozvanih «nedostataka» u gomilama papira, opsežnoj dokumentaciji potrebnoj za istraživanje novih lijekova. Tvrdila je da *sigurnost* laetrila upitna, jer laetril nije dovoljno provjeren i ne može se odobriti njegova upotreba. Pored činjenice da je sigurnost laetrila *dobro dokumentirana* i da su svi lijekovi koji trenutačno imaju dozvolu FDA notorno opasni, taj jepostupakjoš teže probavljiv, usporedili se sblagonaklonošću prema novim lijekovima koje prodaju neke velike farmaceutske kompanije. Na primjer, 1970. godine Searle Pharmaceutical Companv je od FDA dobila dozvolu za prodaju jednog estrogenskog oralnog sredstva za kontracepciju unutar samo tjedan dana od slanja zahtjeva. Međutim, u svjedočenju pred Pododborom Zastupničkog doma za međuvladine odnose otkriveno je da su predani podaci bili britanski (normalna je politika FDA da inzistira na američkim podacima), kao i da je u samim britanskim podacima jasno pisalo da se odnose isključivo na djelotvornost, *ne* i sigurnost.

Kad je član Kongresa Fountain pitao povjerenika FDA dr. Charlesa C. Edwardsa koji je glavni razlog za pozitivan odgovor njegove agencije na Searleovu prijavu, ovaj je odgovorio daje to «javna sigurnost«. Kad gaje zamolio da objasni na koji je način javna sigurnost uključena u tu odluku, Edvvafds se izbrbljao kako je «naša politika ne ugrožavati financijske interese farmaceutskih kompanija.))[21]

Sercjejošjedanlijekkojijepodržavala FDA. Prvigajena tržište izbacio Unimed, Inc. 1966. godine, ponudivši ga javnosti za upotrebu u tretiranju Meniereovog sindroma, komplikacije s unutarnjim uhom koja uzrokuje vrtoglavicu i gubitak ravnoteže. Bilo je uvjerljivih dokaza da Sere kod mnogih pacijenata zapravo pogoršava simptome Meniereovog sindroma. Usprkos brojnim žalbama medicinske struke, pa čak i Kongresa, FDA nije naredila Unimedu da prestane prodavati lijek, iako je priznala kako su predani podaci o Sercu bili «manjkavi», «neodgovarajući» i sadržavali «neistinite tvrdnje o materijalnim činjenicama«.

Peticija Nacionalne federacije za zdravlje protiv fluorida, ožujak 1974. g.

«Who Blocks Testing of Anti-Cancer Agent?», *Alameda Times Star* (Kalif.), 3. kolovoza 1970. g.

Premda je priznala da su potrebne dodatne studije, FDA je branila svoju odluku da pusti Sere na tržište rekavši: «Studije se ne mogu financirati ako se lijeku ne dopusti da ostane na tržištu.». Drugim riječima, Unimed je dobio dozvolu da nastavi[22] prodavati lijek za koji je već bilo utvrđeno da je nedjelovoran, dok su potrošači bili primorani financirati istraživanja koja su trebala dokazati da je lijek ipak od neke koristi. Kakva suprotnost nepopustljivom protivljenju FDA laetrilu i prirodnim prehrambenim proizvodima.

Kako se izrazio senator VWilliam Proxmire:

> FDA i velik dio ortodoksne medicinske struke, ali ne cijela struka, imaju aktivan neprijateljski stav prema proizvodnji, prodaji i distribuciji vitamina i minerala kao hrane ili dodataka prehrani. Oni industriju zdrave hrane i sve prodavaonice zdrave hrane žele otjerati u propast. I žele to učiniti iz aktivnog neprijateljstva i predrasuda.[23]

Tema o psihodeličnim drogama možda govori o krajnjoj ludosti u FDA-inoj umobolnici dvostrukih mjerila. Omar Garrison prisjeća se priče:

> Amerikanci su bili zaprepašteni i cijela je zemlja reagirala uzvicima ogorčenja kada je povjerenik FDA James L. Goddard, pred publikom koju su činili sveučilišni studenti, rekao da svoju kćer ne bi prekorio zbog pušenja marihuane ništa više nego da je popila koktel...
>
> Čak je i prilično liberalni časopis *Time* blago negodovao, primijetivši da je Goddardovo mišljenje «osobito iznenađujuće«, s obzirom na to da je direktor FDA bio jako strog u svojim zahtjevima da farmaceutske kompanije pokažu jasne dokaze djelotvornosti i sigurnosti lijekova prije puštanja na tržište. Međutim, još uvijek nema gotovo nikakvih istraživanja o tome kako marihuana utječe - ili ne utječe - na čovjekov um i tijelo niti ikakvih znanstvenih dokaza koji bi potvrdili ili opovrgnuli da je bolja ili gora od alkohola.[24]

Nedugo prije te izjave dr. Goddard je izrazio veliku zabrinutost zbog razmjera u kojima Amerikanci konzumiraju nepotrebne vitaminske pilule te pozvao na stroža ograničenja formulacija i prodaje tih bezopasnih proizvoda. Podržao je odluke FDA i kazne do trideset godina zatvora za one koji zagovaraju upotrebu bezopasnih biljaka i dodataka prehrani radi ublažavanja metaboličkih bolesti. Sada je dao svoj blagoslov kanabisu koji, bez obzira na sve drugo što bi se o njemu moglo reći, nikako nije bezopasan.

Consumers Reports, ožujak 1973. g., str. 155-156.

Citirano u *National Health Federation Bulletin,* travanj 1974. g., korice.

Garrison, op. cit, str. 175,176.

Dana 20. svibnja 1974. godine dr. Hardin B. Jones, profesor medicinske fizike i fiziologije na Kalifornijskom sveučilištu i pomoćnik direktora Sveučilišnog laboratorija Donner u Berkelevju, pojavio se pred Senatskim pododborom za unutarnju sigurnost i svjedočio:

> Kao stručnjak za djelovanje zračenja na ljude [primjećujem da su oštećenja] ... čak i kod onih koji «umjereno» koriste kanabis otprilike istog tipa i stupnja kao oštećenja kod osoba koje su preživjele atomsko bombardiranje, izloživši se visokim razinama radijacije, otprilike 150 roentgena. Implikacije su iste...
> Izvještaji Ministarstva zdravstva, obrazovanja i socijalne skrbi znanstveno su manjkavi, ne pokrivaju glavna pitanja koja zahtijevaju objašnjenje i, u mnogim slučajevima, kod javnosti mogu stvoriti krivi dojam daje znanost dokazala kako je marihuana bezopasna.[25]

To su, dakle, dvostruka mjerila FDA. Možemo kupovati na bačve aspirin i stotinu drugih lijekova upitne sigurnosti. Možemo kupovati na sanduke alkoholna pića i na vagone proizvode od duhana. U više od četiri tisuće mjesta *prisiljeni* smo piti natrijev fluorid u vodi za piće. Ali kad se radi o dodacima prehrani i vitaminima, FDA se obrušava poput anđela osvetnika i postaje superzaštitnikom nacionalnog zdravlja.

Kada žena oduzme život svom nerođenom djetetu uz objašnjenje da može raditi što god želi sa *svojim* tijelom, dobiva odobrenje Vrhovnog suda. Ali ako kupi laetril želeći *spasiti* život - bilo svoga djeteta ili vlastiti - ona sudjeluje u kaznenom djelu.

Dokle će američki narod tolerirati ta skandalozna dvostruka mjerila?

«Marijuana Smoking Poisonous, M.D. Says», (AP), *Boston Herald American,* 21. svibnja 1974. g., str. 2.

24.

Hod po najvišoj žici

Kako se liječnici zastrašivanjem odvraćaju od primjene laetrila; zašto farmaceutska industrija traži zamjenu za laetril koja se može patentirati; hrabar otpor liječnika koji koriste laetril prema FDA iAMA-i.

FDA BI NESUMNJIVO bila vrlo zadovoljna da može ušutkati sve javne izjave u korist medicine bez lijekova i liječenja hranjivim tvarima. Međutim, budući da mora barem na riječima podržavati slobodu govora, morala se pomiriti s time da ljudi mogu *govoriti* koliko god hoće, sve dotle dok im je zabranjeno nuditi *tvari* o kojima govore. Liječnici i predavači mogu na sav glas vikati o koristi od vitamina B17, ali ako žrtve raka ne mogu doći do jezgri marelica, Aprikerna ili laetrila, onda nema prijetnje za *status quo.* U skladu s time, FDA je velik dio svojih resursa namijenila zlostavljanju i uništavanju onih koji proizvode, distribuiraju ili prilikom liječenja koriste vitamin B17 za kontrolu raka.

Nad liječnicima se provode osobito oštre mjere iz očiglednog razloga, a taj je da bi nekažnjeno korištenje vitaminske terapije moglo otvoriti put medicinskom prihvaćanju te terapije. Stoga svakog liječnika koji se usudi oduprijeti treba javno uništiti, tako da drugi liječnici vide i shvate što oni, također, mogu očekivati, budu li dovoljno budalasti da krenu njegovim stopama.

To je izašlo na vidjelo tijekom suđenja Harvevju Howardu iz Svlmara, Kalifornija, protiv kojeg se vodio kazneni postupak zbog prodaje tableta laetrila pacijentima oboljelima od raka. Jedan od svjedoka za državu bio je dr. Ralph VVeilerstein iz Kalifornijskog odjela za javno zdravstvo. Dr. VVeilersteina su pitali ima li «uglednih» liječnika koji prepisuju laetril. VVeilerstein je odgovorio: «Koliko je meni poznato, u Kaliforniji se od 1963. godine protiv svakog liječnika koji je prepisivao laetril uspješno vodio sudski postupak.«[1]

«Sylmar Man Faces Trial on Cancer Quack Count», *L.A. Times,* Van Nuys section, 15. rujna 1972. g.

Eto kako stoje stvari. *Protiv svakog liječnika koji je prepisivao laetril vodio se sudski postupak. Svaki liječnik protiv kojega se uspješno vodio sudski postupak ne može biti «ugledan». Stoga, nijedan «ugledan» liječnik nikada nije prepisivao laetril!*

Svaki se liječnik, dakle, suočava sa sljedećom dilemom: Hoće li slijediti Hipokratovu zakletvu i svoj osjećaj moralne obveze da napravi ono za što iskreno vjeruje da je najbolje za njegovog pacijenta ili će poštivati propise koje su donijeli liječnici-političari u ime komercijalnih i političkih interesnih krugova? Budući da je ljudska priroda takva kakva jest, neki će slijediti viši zakon. Većina neće.

Dr. Ernst Krebs mlađi, i sam veteran brojnih pravnih bitaka protiv FDA, u pismu datiranom 9. ožujka 1971. godine upozorio je liječnika Johna Richardsona na ono što mu se sprema, počnu li ga povezivati s laetrilom. Komentirajući predstojeće objavljivanje časopisnog članka koji je napisao Richardson, dr. Krebs je rekao:

> Međutim, bilo bi u redu naglasiti da kada liječnik jednom krene tim putem, ne dobiva nikakvu priliku da pobjegne od svoje pisane riječi. Ona može imati razoran učinak na njegov profesionalni status, na njegovu ženu i obitelj, čak i na njegovu osobnu slobodu.
>
> Na predavanju u Sheraton-Vvestu u Los Angelesu održanom prošlog četvrtka, jedna iskrena i očigledno temperamentna žena (koju sam već bio upoznao) ustala je dok su se postavljala pitanja i odgovori i rekla: «Bila sam liječnica u SSSR-u, ali otišla sam u zemlju za koju sam vjerovala da je slobodna. Ali sada mi okružno [liječničko] društvo kaže da će me, usudim li se koristiti laetril, srediti i oduzeti mi dozvolu za rad. Želim slijediti vaš rad. Što trebam učiniti?«
>
> Odgovorio sam: «Imate veliku odgovornost kao liječnica u društvu u kojem vlada veliki nedostatak liječnika. Zaboravite laetril i radite najbolje što možete tamo gdje ste i, radeći tako, možete biti mnogo djelotvorniji, nego ako se pridružite bitci za koju možda niste spremni. Budući da ste se obrazovali u dijalektičkom materijalizmu, možda ćete se nasmijati na ovo što ću reći. Moguće je da Bog nije dodirnuo vaše rame za služenje na ovom bojištu. Znam samo da je dodirnuo moje.».[2]

Moguća opasnost po osobnu sigurnost dr. Richardsona nije spomenuta olako ili bez opravdanja. Na drugom mjestu u tom istom pismu dr. Krebs je objasnio:

> Kao što Vam može potvrditi moja tajnica, budući da je bila sa mnom, pet sati nakon što sam u Los Angelesu održao prilično djelotvorno predavanje o raku pred publikom od oko četiristo ljudi, na povratku u San Francisco bio je pogođen

Pismo E.T. Krebsa mlađeg J.A. Richardsonu, dr. med., datirano 9. ožujka 1971; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

> i raznesen vjetrobran mog automobila. Sljedeće noći bilo je pogođeno i razbijeno staklo na stražnjoj strani automobila (tristo milja daleko od prvog pucnja). Policija je rekla: «Možda Vam netko pokušava nešto poručiti.«.
> Ne želimo se previše baviti pitanjem fizičkog nasilja, ali pokojnom Arthuru T. Harrisu, dr. med., dvojica su muškaraca prijetila ubojstvom bude li nastavio koristiti laetril. Od tada smo decentralizirali rad tako da, ako jednoga od nas onemoguće u radu, to će imati tek manji negativan učinak na program.[3]

Potreban je nesvakidašnji napor da se čovjek suprotstavi pritiscima i prijetnjama ove vrste. Mnogi su jaki na riječima kad je u pitanju hrabrost i principijalnost, ali kada zagusti i protivnici počnu igrati prljavo, malo je onih koji će ustrajati.

Dr. Krebs je bio jedan od tih ljudi. Čak je i kao student na poslijediplomskoj praksi na sveučilištu bio odlučan zagovaratelj trofoblastičke teze o raku. Istaknuo se svojim eksperimentalnim radom na vitaminu B17. U pismu autoru datiranom 23. rujna 1973. godine dr. Krebs je opisao pritiske koji su se zbog toga vršili na njemu:

> Moji akademski mentori uvjeravali su me da ću pasti u zaborav ne budem li poslušan i prilagođen član kluba, pod kontrolom. Bit će mi uskraćeno akademsko priznanje, titule, poslovi, institucije itd. Moj je odgovor bio, pučkim rječnikom, da se nose sa svim tim, jer smo u ovoj zemlji još uvijek imali dovoljno slobode pa sam mogao osnovati vlastitu istraživačku zakladu - Memorijalnu zakladu John Beard - pod mrskom doktrinom slobodnog poduzetništva.[4]

Čitatelj će se sjetiti zapanjujuće epizode iz drugog poglavlja o Centru za rak Sloan-Kettering u Manhattanu. Nakon što je dr. Kanematsu Sugiura utvrdio da je laetril najperspektivnije sredstvo protiv raka koje je ikada testirao, njegovi nadređeni pokrenuli su trogodišnju kampanju za diskreditiranje njegovih rezultata. To nije bilo lako učiniti. Svaki put kad bi obavili novi test - iako su bili isplanirani tako da budu neuspješni - ili bi se njihova namještaljka razotkrila ili bi se, unatoč prijevari, potvrdili Sugiurini rezultati. Tek su 1977. godine uspjeli organizirati test koji je pokazao da su netretirani miševi imali bolju reakciju od onih koji su bili tretirani laetrilom. Na to je dr. Sugiura reagirao ljutito; kod kontrolnih miševa, kojima je davana otopina soli, tumori su prestali rasti u samo 40% slučajeva, a to je nemoguće. Napisao je: «Mi, istraživači kemoterapija, koristimo otopinu soli zato što ona ne utječe na rast tumora.« Bilo je očigledno da test u najboljem slučaju nije valjan. Vjerojatnije je daje bio nespretno namješten.

[3] *Ibid.*

[4] Pismo E.T. Krebsa mlađeg G. Edwardu Griffinu od 23. rujna 1973. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

Unatoč tome, rezultati su bili upravo onakvi kakve je Sloan-Kettering očekivao. Nije ih zanimala istinitost njihovih podataka. Konačni izvještaj za javnost bio je da «nema ni trunke znanstvenog dokaza koja bi upućivala na zaključak da laetril na ikoji način djeluje protiv raka».

Nažalost, sve je to bilo predvidljivo. Otprilike četiri godine *prije* konačnog izvještaja Sloan-Ketteringa autor ove knjige napisao je kratki članak pod naslovom «Scenarij - da se zna». Objavljenje u listopadu 1973. godine i u njemu je pisalo sljedeće:

> Sloan-Kettering je, naravno, oličenje ortodoksnog medicinskog establišmenta. Uz nebrojene milijune dolara koji se preko njegovih ustanova usmjeruju za «Rat protiv raka» bilo bi, u najmanju ruku, neugodno da mu na kraju jedina funkcija bude *potvrđivanje* onoga, što šačica nezavisnih istraživača, bez pomoći i jednog centa poreznog novca, govori već *više od dvadeset godina*. Establišment, koji je potpuno predan vladinim subvencijama, vladinim programima i vladinoj kontroli, jednostavno ne smije priznati trijumf slobodnog poduzetništva.
>
> Kao posljedica toga, predvidljivo je da će većina onih iz znanosti i medicine koji sada ovise o izravnoj ili neizravnoj podršci vlade - a to uključuje Sloan-Kettering - sada nastojati pronaći načina (1) da se ukrcaju na vlak s laetrilom, (2) učine to na takav način da spase obraz unatoč vlastitim nevjerojatnim pogreškama u prošlosti i (3) spriječe pionire u istraživanju laetrila da za to dobiju glavno priznanje.
>
> Premda je uvijek opasno davati precizne prognoze budućnosti, čini se, ipak, vjerojatnim da će scenarij establišmenta biti ovakav:
>
> LAETRIL NIJE LAETRIL. Umjesto naziva laetril sve će se češće koristiti naziv amigdalin. Velika pažnja posvećivat će se različitim vrstama i izvorima ove tvari.
>
> Konačni proizvod mogao bi čak biti kombiniran s nekom drugom tvari koja će, vrlo moguće, pojačavati blagotvoran učinak amigdalina. Naziv konačne tvari neće biti laetril.[5]
>
> TRIJUMF ČOVJEKA NAD PRIRODOM. Kako bi se opravdali znanstveni troškovi, konačni proizvod mora izgledati kao umjetno dobivena tvar. Ako se ikakvo priznanje uopće bude dalo *prirodnim* mehanizmima, to će biti samo usput spomenuto, uz stvarno «važne» reakcije koje izaziva ljudskom rukom stvorena tvar. Govorit će nam da je priroda bila ta koja nam je dala rak i da je čovjek, kao rezultat svog beskrajnog intelekta i marljivosti, zapravo usavršio prirodu. Oni koji su razvili laetril i među prvima provodili istraživanja spominjat će se samo kao rani istraživači koji su nabasali na tek mali dio cjelokupnog odgovora.

Istina je da postoje manje razlike u molekularnom rasporedu laetriela i amigdalina. Unatoč tome, riječ laetril općenito se koristi za označavanje onih *posebnih* tvari koje su razvijene za liječenje raka. Nazivati ih drugačije predstavlja zamagljivanje biti problema u svijesti javnosti.

OBRANA ČASTI VLADE. Možda je najvažniji cilj medicine establišmenta očuvati ili poduprijeti sve lošiju sliku o vladi. Američki narod treba pod svaku cijenu uvjeriti da zapravo želi vladino upravljanje, kontrolu i, konačno, vladin monopol na polju medicine. Zbog toga će nam, najvjerojatnije, stalno iznova ponavljati kako je lijek za rak - tu najstrašniju bolest - napokon pronađen, zahvaljujući «Ratu protiv raka» savezne vlade. Govorit će nam da je taj zadatak bio daleko prevelik da bi se mogao riješiti privatnim istraživanjem; da je u tome mogla uspjeti samo vlada, ne u ime profita nego u ime čitavog čovječanstva. Ustvari, moglo bi se dogoditi da se zasluge pripišu međunarodnom pothvatu koji je zajednički provelo *nekoliko* vlada (najvjerojatnije Sjedinjene Države i Sovjetski Savez, djelujući kroz UN-ovu Svjetsku zdravstvenu organizaciju), kako bi se ta izjava iskoristila kao sredstvo za podizanje javne podrške ne samo vladi nego i *međunarodnoj* vladi.

PROFIT. Stara je politika velikih industrija da djeluju na takav način da smanjuju međusobnu konkurenciju radi ostvarivanja najviše moguće razine profita... Dobro je poznato da kemijska i farmaceutska industrija neprekidno sudjeluju u ograničavanju trgovine i kartelskim sporazumima.[6]

Nakon opisa sporazuma o procesu hidrogenacije koji je Standard Oil sklopio s I. G. Farbenom, a koji je objašnjen u jednom ranijem poglavlju, u članku je dalje pisalo:

Kako je bilo s procesom hidrogenacije, tako je s laetrilom. Dva desetljeća na laetril se gledalo kao na konkurenciju koju treba eliminirati. Ali sada, kada je očigledno da se ne može eliminirati, novi potez je «iz njega izvući onoliko koristi koliko možemo i osigurati distribuciju proizvoda o kojima je riječ kroz naše [kartelske] postojeće tržišne kanale«.

Možemo se radovati mogućnosti da će se laetril masovno proizvoditi ili pod imenom amigdalin ili zajedno s nekom sintetskom tvari pod potpuno drugim imenom i onda distribuirati kroz postojeće kanale - prepisivanjem na recept. U takvoj distribuciji bit će malo ili nimalo cjenovnog nadmetanja i, premda se njegova cijena neće činiti nerazumnom s obzirom na koristi koje pruža, za proizvođače će marža profita biti preobilna. I, što je najvažnije, neće se smatrati prehrambenim faktorom ili vitaminom, zbog čega opći prestiž i tržište lijekova neće biti ugroženi. Postojeća kampanja medicine iza koje stoji establišment, kampanja usmjerena protiv vitamina, moći će se neometano nastaviti.

Sve ovo dio je predviđenog scenarija koji počinje testovima na Sloan-Ketteringu. Hoće li se stvari tako odvijati? Naravno, samo će vrijeme pokazati. Možda bi čak i ovo predviđanje, pročita li ga dovoljan broj ljudi, moglo pokrenuti niz događaja koji bi spriječili njegovo ostvarenje. Samo je po sebi jasno da obmana ne može biti uspješna ako je osoba koju želite obmanuti unaprijed upozorena.

> Time što unaprijed jasno kaže što možemo očekivati, autor ove knjige nada se da će ili potpuno pomrsiti račune varalicama ili ih barem prisiliti na traženje alternativnog plana, koji će biti manje štetan ili očigledniji.[7]

U prosincu 1974. godine objavljeno je prvo izdanje knjige ***Svijet bez raka.*** Testovi sa Sloan-Ketteringa tek su se tada počeli objavljivati. Na 471. strani tog izdanja izneseno je još jedno predviđanje:

> U vrijeme dok ovo pišem, izvori iz Sloan-Ketteringa kažu daje treći krug kliničkih ispitivanja laeterila bio jednako obećavajući kao i prvi, ako ne i više. Rečeno nam je da voditelji projekta nisu spremni javno raspravljati o tom pitanju, sve dok čitav niz testova ne bude završen. Nadaju se da će objaviti informacije o djelotvornosti laetrila čim budu imali dovoljno podataka koji će zadovoljiti skeptike. To zvuči kao razuman postupak, ali mi nećemo zadržavati dah čekajući - posebice zato što se ti testovi mogu odužiti još mjesecima ili čak godinama.[8] Nadajmo se da će u Sloan-Ketteringu biti uspješni u odupiranju pritiscima odozgo, ali mora nam se oprostiti što ćemo odgoditi slavlje dok stvar ne bude gotova.[9]

Kad smo objavljivali ove riječi, nismo ni slutili koliko će one biti točne.

Pouzdan izvor blizak Sloan-Ketteringu obavijestio je autora ove knjige da je objavljivanje tih predviđanja izazvalo pomutnju među tamošnjim čelnicima. Oni su poslali poruku da bi im «mekši» pristup olakšao «kretanje u našem smjeru» i da bi daljnje zastupanje «tvrde linije» moglo samo odgoditi konačno prihvaćanje laetrila. Natuknuli su da je dr. Lloyd Old, voditelj projekta na Sloan-Ketteringu, zapravo uvjeren u ispravnost trofoblastičke teze i da želi pomoći, ali da su zbog ove tvrdolinijaške priče o interesnim krugovima, kartelima i političkoj korupciji njegovi nadređeni - i ***njihovi*** nadređeni - sve nervozniji u vezi s tim pitanjem.

Ako je to istina, riječ je o ozbiljnom priznanju. To su bili profesionalni istraživači i imali su veliku odgovornost da pronalaze sredstva kojima će zaustaviti visoku godišnju stopu smrtnosti od raka. Životi milijuna ljudi ovisili su o ishodu njihovog rada. Ipak, govorili su da bi ih loši odnosi s javnošću ili zastupanje «tvrde linije» mogli potaknuti da napuste ili pokopaju istraživački projekt koji je, kako su i sami priznali, obećavao izuzetno mnogo!

Ima onih koji smatraju da nije toliko važno kome će pripasti zasluge za rješavanje problema raka, sve dok se ljudi mogu liječiti i ne umirati. Ali ***jest*** važno. To ***je jako*** važno ako su ljudi kojima pripadnu zasluge oni isti koji su bili odgovorni za njegovo ometanje. To ***jest*** važno ako medicinske nagrade dobivaju

[7] ***Ibid.***

[8] **Trajali su još tri godine.**

[9] **G. Edward Griffin, *World without Cancer: The Story of Vitamin B17* (Westlake Village, CA: American Media, 1974.), prvo izdanje, str. 471.**

isti oni koji su, zbog svog neznanja, arogancije ili dodvoravanja, više od od tri desetljeća priječili da se sazna istina. I to je *itekako* važno ako su oni koji polažu pravo na privilegij političkog vodstva isti oni, čije su politike prouzročile među njihovim sugrađanima toliko patnje i smrti da se to može klasificirati samo kao masovno ubojstvo. Drugim riječima, važno je zbog toga, jer *budućnost ne smijemo povjeriti onima koji su izdali prošlost.*

Epizoda sa Sloan-Ketteringom bila je samo još jedna potvrda da u medicinskoj struci ima malo onih koji su u stanju oduprijeti se snažnim pritiscima da se prilagode. Dalje u pismu, uz savjete dr. Richardsonu, Krebs je napisao:

> Prava borba vodi se oko liječenja raka. Nevine osobe koje dodirnu laetril dozive traumatski sindrom, kakvom u životu američkog građanina nema ravna. Zbog toga mnogim dobrim i predanim liječnicima toplo savjetujemo da se suzdrže od prepisivanja laetrila. Naravno, u svakom društvu uvijek se nađe nekolicina onih koji se ne osjećaju ispunjeno ako ne riskiraju hodanjem po najvišoj žici cirkuskog šatora.[10]

Dr. Richardson je cijenio upozorenje čovjeka koji je, slikovito rečeno, već riskirao hodanjem po žici i nije pao. Sada, kad je iz vlastitog iskustva znao da laetril djeluje, više nije bilo povratka.

John Richardson već je bio upoznat s borbom za nepopularne ciljeve. Kao pripadnik Društva John Birch osjetio je gorak okus napada establišmentovog tiska. Znao je da, iako se većina ljudi slaže da «ne možeš vjerovati ničemu što pročitaš u novinama«, većina ipak *povjeruje* gotovo svemu što se tiska.

Društvo Birch govorilo je američkom narodu da nema bitne razlike među komunizmom, fašizmom, nacizmom, socijalizmom, politikom *New Deala* ili bilo kojim drugim «izmom» temeljenim na ideji velike vlade. Iznosilo je tvrdnju da rješenje većine problema u svijetu leži u smanjenju broja vladinih dužnosnika. Čineći to, Društvo je pogodilo motor kartelskog mehanizma za stjecanje profita i moći. Oporba se može tolerirati ako je usmjerena na manje važne dijelove mehanizma poput «komunističke subverzije«, «korupcije na javnim položajima«, «visokih poreza« ili «zaduživanja države«. Ali kada neka organizacija napadne glavni pokretač iza svih tih manifestacija - samu ideju velike vlade - upoznat će gnjev kartelskih/mpo/a, komunista, neonacista, bezlične birokratske elite i svih drugih tobožnjih gospodara američkog naroda. Svaki od njih može se natjecati s drugima za relativan položaj i moć unutar planirane svjetske vlade. Ali zbijaju redove pojavi li se zajednički neprijatelj koji se drzne zagovarati smanjenje broja vladinih dužnosnika i moći vlade *i raditi na tome.*

Pismo E.T. Krebsa J.A. Richardsonu, dr. med., od 9. ožujka 1971. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

Zbog svega navedenog, dr. Richardson je bio dobro informiran o prirodi sila usmjerenih protiv njega. Dok su drugi iz pokreta za laetril pokušavali «otvoriti oči» FDA, ukazujući joj na njezine pogreške i nadajući se da će promijeniti svoj stav, dr. Richardson je znao daje to gubitak vremena. Dok su drugi slali peticije u kojima se od FDA tražilo odobravanje daljnjeg testiranja laetrila, on je govorio: «Zanemarite potpuno FDA». Dok su drugi bili zapanjeni upadljivo nepoštenim odnosom televizijskih producenata iz NBC-a prema njima, njega je iznenadilo samo to što nije bilo i gore. I dok su drugi tražili od svojih odvjetnika da nađu neku pravnu kvaku kako bi izbjegli potpuni sukob sa zakonom, dr. Richardson je tražio načine da testira ustavnost samog zakona.

Dr.Richardsonjeuhićen2.1ipnjal972.godinezbogkršenja«protušarlatanskog» zakona kalifornijske FDA - što znači da su ga optužili za korištenje laetrila u liječenju raka. Naoružani agenti upali su u njegov ured i, u prisustvu pacijenata (kao i fotoreportera kojima je FDA dojavila da izvijeste o uhićenju), njemu i njegovim dvjema medicinskim sestrama stavili su lisice na ruke i odvukli ih u zatvor kao da su opasni kriminalci. Isprevrtali su ordinaciju i zaplijenili osobne spise i korespondenciju dr. Richardsona. Pacijente kojima je trebao liječnički tretman poslali su kući. Jedno dijete s uznapredovalim rakom noge umrlo je nedugo nakon toga. Moguće je da se smrt mogla spriječiti da nije bilo prekida tretmana i djetetove psihološke traume izazvane racijom.

Pravna bitka za medicinsku slobodu dr. Richardsona bila je duga i skupa. U svibnju 1974. godine, nakon dvije godine parničenja i dva suđenja - oba su završila podvojenom porotom - sudac je obavijestio Upravu za hranu i lijekove da nije uspjela dokazati svoj slučaj i da se sve optužbe protiv dr. Richardsona odbacuju.

Međutim, bitka još nije bila gotova. Osujećena na sudu, FDA je počela kontaktirati pacijente dr. Richardsona, nadajući se da će pronaći jednoga ili dvojicu koji nisu bili zadovoljni njegovim liječenjem. Plan je bio uvjeriti ih da pokrenu parnice protiv liječnika - pri čemu bi vlada pokrila sve pravne troškove.

Većinaliječnika ima nezadovoljne pacijente koje bi zainteresirala takva ponuda. Međutim, doktor Richardson nije bio jedan od njih. Svi kontaktiram pacijenti rekli su vladinim agentima da se gube. Na kraju je otac jedne pacijentice, Dorothv Soroka, unovačen u tu svrhu. On je svojoj kćeri cijelo vrijeme govorio da je laetril nadriliječništvo. Međutim, parnica je odbačena nakon što je sama Dorothv bila pozvana da svjedoči. Ne samo što je ona nepokolebljivo branila svoje liječenje, nego se, na veliku nesreću tužitelja, njezino zdravlje poboljšavalo.[11]

Richardson i Griffin, *Laetrile Case Histories, op. cit,* str. 81.

Do tada je proces protiv Klinike Richardson vodila kalifornijska FDA. Kad su treći put pretrpjeli neuspjeh, bilo je vrijeme da se umiješa *savezna* FDA. Dr. Richardson opisuje što se zatim dogodilo:

> U veljači 1975. godine okružni šefovi policijaizMinnesote, Alabame, Washingtona, Wisconsina i Oregona zaplijenili su pošiljke laetrila pacijentima koji su dolazili u našu kliniku, ali i onima koji su se, u međuvremenu, vratili svojim domovima i nastavili terapiju količinama potrebnima za održavanje zdravlja. Odmah sam znao da je glavni cilj tih zapljena dokazati da su moje pošiljke prešle granice saveznih država, što, teoretski, moj slučaj svrstava u međudržavnu trgovinu i time pod regulatornu nadležnost savezne vlade. Međutim, ubrzo sam doznao da iza toga stoji još jedan cilj - da zaglibim u kaljuži pravnih zahtjeva.
>
> Iz svake države u kojoj je laetril bio zaplijenjen primio sam sudske pozive da se pojavim *u tim državama* kako bih se branio protiv dugog popisa optužbi za navodne zločine. Od mene se tražilo da u svakoj državi unajmim odvjetnika, da u svaku od njih putujem na suđenje i da prisustvujem beskrajnim saslušanjima i ispitivanjima. To je bio raj za odvjetnike, ali za mene je bila noćna mora. Nisam to mogao sebi priuštiti ni u pogledu novca ni u pogledu vremena. Na kraju krajeva, bio sam samo pojedinac protiv sila savezne vlade i državnih vlada zajedno. Oni doslovce imaju uredske nebodere pune pravnika i agenata koji žive od novca poreznih obveznika. Novac i vrijeme njima nisu nikakav faktor.
>
> Otprilike u isto to vrijeme djelatnici Porezne uprave (IRS) ušli su u moju ordinaciju i počeli pretraživati moje knjige, odlučni u namjeri da pronađu pogreške i nedosljednosti. Prije toga smo bili platili veliku svotu za našu reviziju poslovanja iz 1971-72. godine. Sada mi je napravljena potpuno arbitrarna i nepravedna procjena od 19.000 dolara duga za 1973. godinu, a da mi nije bila obavljena revizija. Pobunio sam se protiv toga i porezna služba se pred odgovarajućim svjedocima složila da sporni iznos može stajati na uvjetnom računu do saslušanja na Poreznom sudu. Godinu dana kasnije dokazano je da sam bio u pravu te sam, nakon detaljnog pregleda, zapravo dobio *povrat* od 1.800 dolara preplaćenog poreza za 1973. godinu. Međutim, u međuvremenu je Dennis Connover iz IRS-ovog Odjela za ubiranje poreza ignorirao naš raniji dogovor i odlučio zadati smrtni udarac. Zaprijetili su mi ovrhom nad kućom i od provedbe ovrhe dijelilo me samo deset dana.
>
> Savezna omča se stezala i tada sam shvatio da gubim bitku.[12]

Trebalo je proći još nekoliko godina da priča završi, ali predosjećaj dr. Richardsona na kraju se pokazao točnim. Godine 1976. imao je zakazano svjedočenje pred Kalifornijskim odborom za zdravstveno zakonodavstvo u vezi prijedloga zakona za legalizaciju laetrila. Kad se približio sobi za saslušanje

[12] Richardson i Griffin, *op. cit,* str. 85, 86.

zgrabili su ga agenti u civilu, stavili mu lisice i odvukli ga u zatvor. To je bio početak dugog saveznog suđenja u kojem je bio optužen za «zavjeru» radi krijumčarenja laetrila. Liječnik nikad nije bio osobno umiješan u krijumčarenje, ali je kupovao laetril od dobavljača koji nisu mogli dokazati da su tu tvar uvezli legalnim putem. Budući da od svojih dobavljača nije tražio potvrde o uvozu, pretpostavljeno je da je morao znati kako se radi o krijumčarenju. Zato su tvrdili da se, kupujući laetril za svoje pacijente, «urotio» s krijumčarima. Vlada je na kraju uspjela izboriti se za osuđujuću presudu na temelju takvog zapanjujućeg zaključka.

Za vrijeme ovog suđenja FDA je poslala sljedeće pismo Kalifornijskom odboru medicinskih nadzornika:

> FDA tereti dr. Richardsona da je djelovao i još uvijek djeluje protivno zakonu, znanstveno neutemeljeno i bez medicinskog opravdanja. Smatramo da je takvo ponašanje neetičko i neprofesionalno, pogotovo zato što potiče distribuciju lijeka koji nema potvrđene vrijednosti i čije promicanje predstavlja varanje javnosti. Odboru posebice skrećemo pažnju na neodgovorne i opasne savjete o liječenju raka u kojima dr. Richardson nagovara pacijente da odgode operaciju i izbjegnu tretman zračenjem u korist tretmana laetrilom. Taj savjet, ako se prihvati, očigledno može izazvati katastrofalne posljedice.
>
> Iz navedenih razloga Uprava za hranu i lijekove s poštovanjem moli ovaj Odbor da dr. Richardsonu ukine dozvolu za bavljenje medicinom.[13]

Saslušanje pred Odborom medicinskih nadzornika u San Franciscu trebalo se održati u isto vrijeme kad i suđenje u San Diegu za «zavjeru» radi krijumčarenja. Oba procesa koordinirala je FDA. Budući da je dr. Richardson morao biti na sudu, bilo mu je nemoguće istovremeno prisustvovati saslušanju i iznijeti svoju obranu. I da je mogao, to vjerojatno ne bi imalo nekog utjecaja. Saslušanja su podsjećala na Staljinova montirana suđenja. Rezultati su bili unaprijed odlučeni; ostao je samo proces. Dana 28. listopada 1976. godine Odbor je objavio svoju odluku:

> Optuženi je koristio laetril i pangamičnu kiselinu [vitamin B_{15}] kao terapijska sredstva u liječenju raka. Laetril i pangamična kiselina nisu priznati vitamini u ljudskoj prehrani. Laetril nema nikakvu poznatu prehrambenu vrijednost i nije siguran za samoliječenje...
>
> Liječenje pacijenata oboljelih od raka laetrilom, pangamičnom kiselinom i vitaminima kao jedini liječnikov izbor, nauštrb spomenutih konvencionalnih

Pismo od 22. srpnja 1975. g., koje je Carl M. Leventhal, dr. med., zamjenik direktora potpisao za J. Richarda Cronta, dr. med., direktora, Ured za lijekove, FDA; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

načina liječenja, predstavlja ekstremno odstupanje od standardne medicinske prakse...

Certifikat broj G-2848 na ime Johna A. Richardsona, dr. med., gore spomenutog optuženika, ukida se.[14]

Dr. Richardson je na kraju zatvorio svoju uspješnu privatnu praksu u Albanvju, Kalifornija, i pridružio se poznatoj klinici u Tijuani, Meksiko. Tamo je mogao i dalje liječiti oboljele od raka i - spašavati živote. Umro je u prosincu 1988. godine.

Mnogi drugi hrabri ljudi hodaju po najvišoj žici. Dr. Ernst Krebs, suotkrivač laetrila, poslan je u zatvor zato što je davao pangamičnu kiselinu (vitamin B15) kao pomoćnu terapiju u tretiranju raka. Dr.. James Privitera, dr. med., iz Covine, Kalifornija, odslužio je zatvorsku kaznu zbog navodne «zavjere radi prodaje laetriela». Dr. Bruce Halstead, dr. med., iz Loma Linde, Kalifornija, još jedan zagovaratelj laetrila, izgubio je dozvolu za bavljenje medicinom zbog korištenja «neodobrenog» biljnog pripravka zvanog ADS (Aqua Del Sol) za jačanje imunološkog sustava. Dr. Douglas Brodie iz Rena, Nevada, još jedan stručnjak za laetril, odslužio je zatvorsku kaznu, navodno zbog «utaje poreza na dohodak». Spomenimo i dr. Philipa Binzela, dr. med., iz VVashington Court Housea, Ohio, o kojem smo govorili u prethodnom poglavlju. Iako u vrijeme pisanja ovih redaka još nije izgubio dozvolu ili bio u zatvoru, proveo je veći dio zadnjeg desetljeća svog života na sudu, boreći se protiv industrije raka. Bitka nikada ne završava.

Detalje ove prljave povijesti nepravde uključio sam u prethodne odlomke u nadi da će čitatelju omogućiti da doživi dio frustracije i ljutnje koje su ti doktori osjećali. Dr. Richardson je to ovako sažeo:

Prosječna osoba sa sigurnim domom i poslom, koja nikada nije osjetila silovite napade doslovce stotina odvjetnika (plaće kojih pokriva novac od poreznik obveznika), kojoj nije prijetila zatvorska kazna samo zbog toga što radi ono za što zna da je ispravno, takva osoba jednostavno ne može razumjeti logiku ranjenog medvjeda...

Kad su nacističke ratne zločince optužili za genocid, oni su se pravdali da su samo slušali naređenja i poštivali zakone nacističke države. Civilizirani svijet je uzvikivao: «Krivi su!». Od čovjeka se očekuje da poštuje zakon viši od onoga bilo koje države. Kada od nekog čovjeka zakoni njegove vlade traže da nevine ljude osudi na smrt, on mora odbaciti te zakone i postupati u skladu sa svojom savješću. Ako to ne učini, ne razlikuje se mnogo od nacista koje su objesili zbog ratnih zločina.

«Decision in the matter of the accusation against John A. Richardson, M.D., before the Board of Medical Quality Assurance, Division of Medical Quality for the State of California*, 28. listopada 1976. g., str. 4, 5,11.

U sadašnjoj bitci nemamo čak ni ratnu strast da opravda naše ponašanje. Pa ipak, u posljednjih nekoliko godina nepotrebno je umrlo od raka više ljudi no što je bilo žrtava u svim našim ratovima zajedno.

Koliko je još patnji i žrtava američki narod spreman podnijeti prije nego što se suprotstavi birokraciji? Koliko liječnika mora završiti u zatvoru prije nego što svi liječnici viknu «dosta!» sve većoj vladinoj kontroli nad njihovom strukom? Koliko nam VVatergatea treba prije nego što shvatimo da moć kvari smrtnike i da rješenja problema ne leže u ojačavanju moći vlade nego u *smanjivanju* njezine moći?

Duh otpora se osjeća u zraku. To je osvježavajući povjetarac i ulijeva mi veliku nadu. Odlučio sam da ću se boriti sam, ako tako mora biti. Ali, dok pišem ove posljednje riječi, ne mogu a da se ne zapitam ima li još koga tamo vani?[15]

Richardson i Griffin, *op. cit,* str. 114,115.

25.

Pitanje motiva

Koji su motivi za protivljenje liječenju laetrilom; teorije o «ograničenoj» i «totalnoj» zavjeri; reakcija najširih slojeva kao pokretač promjena.

«TKO SU ONI, Tohne? Zašto bi itko htio spriječiti otkrivanje lijeka za rak?»

To pitanje upućeno dr. Johnu Richardsonu 1971. odvelo je autora ove knjige u ono što je postalo dvoipolgodišnji projekt istraživanja i pisanja. Ova opširna knjiga rezultat je tog napora i više od polovice njezinih stranica posvećeno je pokušaju da se odgovori na to pitanje motiva. Sada je došlo vrijeme da sve te informacije skupimo u cjelinu i dođemo do konkretnih odgovora.

Kao što je mnogo puta naglašavano tijekom ove studije, većina ljudi iz medicinske, farmaceutske i istraživačke industrije i prikupljača dobrotvornih priloga savjesne su osobe, predane svom radu. Oni su uvjereni da je ono što rade, na način kako to uređuje «sustav», u najboljem interesu čovječanstva. To pogotovo vrijedi za tipičnog liječnika koji je dobio slabo obrazovanje na polju prehrane, nikada nije čuo za trofoblastičku tezu o raku, nikada nije imao priliku koristiti laetril, nikada nije pročitao povoljnu kritiku vitaminske terapije u medicinskim časopisima i nikada nije imao nikakvog razloga dovesti u pitanje pouzdanost «stručnjaka» koji tvrde da su proveli istraživanja. Najgore što se o tim ljudima može reći jest da imaju predrasude prema vitaminskoj terapiji.

Ali predrasude nisu svojstvene samo toj grupi. Vjerojatno možemo reći da nema čovjeka koji nema nikakvih predrasuda. Svi imamo pozitivne predrasude prema onim stvarima za koje vjerujemo da su istinite. Mit je da znanstvenici iz nekog razloga imaju manje predrasuda od umjetnika, poslovnih ljudi ili političara. Oni možda jesu stručnjaci u *glumljenju* objektivnosti, jer je takva očekivana slika njihove struke, ali su jednako zatvorenog uma u pogledu mnogih

stvari kao i mi ostali - ni više ni manje. Razumljive su njihove predrasude prema vitaminskoj terapiji. Možda jesu za osudu, ali nisu zlonamjerne.

Krenemo li dalje na popisu motiva, dolazimo do onoga što bi se moglo nazvati «karijerizmom». Nije karijerist loš momak, ali pati od jakih interesa koji često ometaju njegovu objektivnost. Prikladno ga je opisao kolumnist Charles McCabe:

> Možda se pitate jesu li zaposlenici Američkog društva za rak, zaklada za istraživanje raka i drugih organizacija koje smatramo svetima ***zaista*** zainteresirani da se pronađe lijek za rak. Ili bi možda više voljeli da problem koji osigurava financiranje njihovog rada postoji i dalje. Mogli biste čak biti toliko blasfemični da vjerujete kako postoji određeni tip ličnosti koji snažno privlače borbe iz kojih se može izvlačiti korist. Takve bismo mogli nazvati karijeristima konzervativcima. Nedavno su mi zadivljujuće precizno definirali taj tip ljudi:
> «Ključna je ideja karijerista, osobe koja javni problem pretvara u osobnu karijeru i spašava se od anonimnosti, neimaštine ili očajanja. Takvi ljudi rade s predanošću koja se može činiti nesebičnom sve dok je problem nerješiv.
> Ali ako prijedlozi za promjenu javne politike ili normalna evolucija naše kulture zaprijete raščišćavanjem zbrke, postaje očigledno da im je u interesu baviti se važnošću i emocionalnom težinom problema...«
>
> Ta čudna i opasna vrsta reformatora uvijek je bila među nama. U naše vrijeme taj tip ljudi postao je izvanredno dobro prihvaćen. To su oni koji znaju odgovore na probleme koji, trenutačno, nemaju nikakvog prikladnog odgovora. Grčevito se opiru približavanju bilo kakvom konkretnom odgovoru koji bi mogao ugroziti njihovu svetu nesebičnost.[1]

Za karijerista je. prirodno da gravitira takvim naizgled humanitarnim organizacijama kao što je Američko društvo za rak. To ne samo što mu pruža status među njegovim prijateljima koji ga podržavaju, nego mu osigurava i prilično lijepo zaposlenje na području gdje se na njega ne vrši pritisak i nema konkurencije ili ekonomske potrebe da stvara bilo profit bilo opipljive rezultate. Ustvari, upravo ***nedostatak*** rezultata povećava ugled njegovog položaja i važnost njegovog rada. U takvoj ležernoj atmosferi karijerist opušteno smišlja beskrajne programe prikupljanja sredstava. Mornari se postrojavaju u redove na palubi nosača aviona, kako bi ih fotografirali iz zraka dok sriču riječi «Borite se protiv raka». Javne zgrade posvuda prekrivaju plakati sa sloganom «Borite se protiv raka pregledima ***i čekovima**.** Vrbuju se domaćice da održavaju humanitarne rasprodaje, idu od vrata do vrata iprikupljaju sredstva. Sportaše mole da sudjeluju u posebnim sportskim događajima. Vrše se pritisci na zaposlenike da odobre donacije kroz odbitak od plaće. Društvene klubove nagovaraju na sponzoriranje

[1] «The Fearless Spectator«, *San Francisco Chronicle,* 27. rujna 1971. g., str. 35.

informativnih štandova, karnevala i video projekcija na otvorenom. A rođake preminulih žrtava raka potiču da na osmrtnice stave natpis «Obitelj moli da se umjesto cvijeća pošalju prilozi Američkom društvu za rak».

Karijerist je na taj način u stanju svake godine unovačiti preko dva milijuna dobrovoljaca koji, sa svoje strane, prikupe oko sto milijuna dolara. Samo oko jedne četvrtine tog iznosa odlazi na istraživanja. Mšta od toga ne ide za proučavanje mogućih prehrambenih faktora, jer kad bi se *ta* vrata jednom otvorila, konačno rješenje problema raka ušetalo bi ravno u te luksuzne urede, stalo na debeli tepih i objavilo da Američko društvo za rak, kao i oni koji rade za njega, više nisu potrebni. I time bi se ispunilo obećanje sadržano u službenoj ACS-ovoj izjavi:

> Američko društvo za rak krizna je organizacija, privremena organizacija, koja u svome nezavisnom križarskom pohodu nastoji prikupiti dovoljno dolara kako bi povela neumoljivu borbu protiv raka.[2]

Možda je to bila freudovska omaška, ali primijetite da nisu rekli da im je cilj *pobijediti* rak, već samo *boriti se* protiv raka. Ako se rak ne *pobijedi,* borba bi mogla trajati *zauvijek.* Američko društvo za rak je «krizna organizacija, privremena organizacija* od 1913. godine!

Otisci prstiju karijerista vidljivi su posvuda. Karijerizam je važan faktor u protivljenju vitaminskoj terapiji - ne samo na polju liječenja raka nego i multiple skleroze, mišićne distrofije i drugih neinfektivnih bolesti. Međutim, jednako je tako sigurno da to protivljenje nije rezultat svjesne, promišljene zlonamjernosti. Ono je prije produkt podsvjesne potrebe koja je svojstvena osobnosti karijerista. Još uvijek imamo posla s ljudima koji u osnovi nemaju zle namjere.

Međutim, kad se na popisu motiva spustimo do sljedeće kategorije, slika jasno poprima sive nijanse. Ta je kategorija profit.

Profit, *sam po sebi,* nije ni dobar ni loš. Ovisi o okolnostima u kojima je ostvaren. Profit je samo još jedna riječ za «plaću». To je kompenzacija koju osoba dobiva za to što stavlja na kocku svoju ušteđevinu ili što ulaže svoje vrijeme u poslovni pothvat. Profiti su, stoga, poput drugih oblika plaće, dobri *ako* su zarađeni na takav način da nitko nije bio prisiljavan ili prevaren. Bez obzira na to koliki su, profiti su pošteni sve dotle dok postoji potpuna sloboda izbora da se nešto kupi ili ne kupi ili da se kupi od drugog izvora, odnosno sve dotle dok se pošteno ispunjavaju svi dobrovoljni sporazumi između kupca 1 prodavača, zajmodavca i zajmoprimca. Ali, ako je bilo koja strana u sklapanju posla prisiljena prihvatiti uvjete ili cijene koje inače ne bi prihvatila ili nema mogućnost izbora da drugdje obavi posao zbog zavjere ili nekih drugih sila izvan konkurencije slobodnog tržišta, onda profiti dobiveni na taj način, koliko god bili mali, nisu pošteni.Takvi su profiti stečeni silom ili prijevarom. Nebitno

[2] «American Cancer Society, Inc», ACS-ova brošura, bez godine, str. 17.

je pritom jesu li te postupke nametnuli vlada, strukovna udruženja, sindikati, karteli ili kriminalne organizacije.

Dobivanje novca kroz prisilu ili obmanjivanje bit je krađe. ***I*** *ta* vrsta profita sljedeća je na našem popisu.

Politika je multinacionalnih kompanija da djeluju na način da smanjuju međusobnu konkurenciju radi ograničavanja izbora za potrošača, podizanja cijena iznad prirodne razine koju diktiraju ponuda i potražnja i, time, ostvarivanja umjetno visoke razine profita. Takvi dogovori između kompanija zovu se sporazumi o ograničenju trgovine. Poznato je da su kemijska i farmaceutska industrija bile pioniri i vodeći sudionici u ograničenju trgovine. Velik dio protivljenja liječenju raka bez lijekova može se shvatiti samo u svjetlu tog činjeničnog stanja.

Namještanje cijena na polju lijekova vidi se na razne načine. Jedan je taj da se neki lijekovi proizvedeni u Sjedinjenim Državama prodaju jeftinije u drugim zemljama. Sniziti cijene u Americi, iako su lijekovi proizvedeni ovdje, značilo bi prekršiti sporazume o kontroli cijena. Kao što je istaknuo senator Gavlord Nelson, predsjednik Pododbora za monopol Senatskog odbora za malo i srednje poduzetništvo:

> Da, mnoge američke farmaceutske kompanije prodaju lijekove domaćim veletrgovcima po različitim cijenama, ovisno o tome gdje će se lijek koristiti. Ako domaći veletrgovac kaže da će se lijek slati u inozemstvo, njegova cijena lako može biti pedeset posto niža. Bilo bi teško naći eklatantniji slučaj cjenovne diskriminacije američkog potrošača od toga.[3]

Umjetno podignute cijene nisu jedini nusprodukt kartelskih sporazuma. Slab izbor proizvoda *ili potpuno nepostojanje proizvoda* mogu biti čak i gori. Ne govorimo samo o ograničavanju broja proizvođača za određeni proizvod unutar određenog teritorija - iako je i to dovoljno loše - nego o potpunom sprječavanju lansiranja novih proizvoda na tržište, kako bi se iskoristio postojeći proizvod koji je profitabilniji. Čini se da je to bio razlog koji je stajao iza odluke Standard Oila i Shella da umanje važnost njihovog procesa hidrogenacije kojim se može dobivati kvalitetan benzin iz ugljena niske kvalitete.

Na polju medicine ta ista manipulacija tržištima dovela je do nerazumnog odgađanja upotrebe sulfanilamida. Richard Sasulv komentira:

> I. G. Farben ponekad je zadržavao nove proizvode ili metode. Radi se konkretno o sulfa-lijekovima. ... Bilo je američkih kartelskih partnera I. G.-a koji su bili spremni odmarati se na onome što je izgledalo sigurnim tržištem i zato su zadržavali nove razvoje...

«Ask Them Yourself», ***Famify Weekly, News Chronicle,*** *7.* **listopada 1973. g., str. 1.**

> I. G. je javnosti cijeloga svijeta uskraćivao lijek koji spašava živote zato što je želio proizvod koji će moći patentirati i na koji će imati ekskluzivno pravo... Teško je i bolno pokušati procijeniti koliko se života moglo spasiti da sulfanilamid nije bio zakopan u laboratorijima velikog monopola koji je čekao najprofitabilnije vrijeme za predstavljanje novih lijekova javnosti.[4]

Superprofiti farmaceutske i istraživačke industrije uvelike se povećavaju s porastom broja žrtava raka. Znatan dio prihoda tih industrija sada se usmjerava preko savezne vlade i završava u džepovima politički favoriziranih pojedinaca i institucija. Uz savezni budžet za rak koji prelazi milijardu i pol dolara godišnje, potencijal za korupciju je ogroman.

«Kome treba primitivan staromodan oblik podmićivanja ljudi iz vlade», pita dr. Krebs, «kada odjel Ministarstva zdravstva, obrazovanja i socijalne skrbi može potpuno legalno dodijeliti ugovor od 1.250.000 dolara kompaniji Hoffman-LaRoche za 'kliničko istraživanje' 5-FU, dok bi se, bez zaštite patenta, ista količina tog spoja mogla proizvesti za oko 17.000 dolara?»[5]

Sada smo stigli do četvrte i još niže razine motiva, razine koju ne smijemo previdjeti ako želimo razumjeti sile što djeluju protiv slobode izbora u liječenju raka. Postoje oni s političkim ambicijama koji će iskoristiti svaki izgovor za širenje svog utjecaja i moći nad drugima. Kriza s rakom je kao stvorena za njihove planove. Iako možda nisu imali nikakvog udjela u stvaranju te krize, zanimanje koje pokazuju prema njoj i načinima njezina rješavanja uglavnom je prijevara i trik. Jedino što ih zanima jest podrška glasača i učvršćivanje vlastitih pozicija u strukturi vladine moći.

Kako vlada sve više pritišće i sve je okrutnija, stručnjaci za odnose s javnošću serviraju poslastice radi smirivanja njezinih zabrinutih građana. Kad bi omražena diktatura mogla spriječiti da javnost sazna za vitamin B17, sve dok ne utroši milijarde dolara na istraživanja u razvikanom «ratu protiv raka», i kad bi se konačno rješenje problema raka ljudima moglo podvaliti kao «pobjeda» u tom ratu, tada bi bilo mnogo lakše navesti mase da prihvate vladu kao logičnog posrednika na polju medicine. Bilo bi čak moguće uvjeriti mase da na diktaturu koja im je nametnuta gledaju sa zahvalnošću. «Veliki brat možda jest strog», govorili bi, «ali je *dobar!*».

Mnogo se po tom pitanju može naučiti pogleda li se model Hitlerovog uspona na vlast. Ohrabren kartelom koji je djelovao u pozadini, njemački parlament širio je Bismarckov plan vladine medicinske skrbi, sve dok nije ušao u sve pore života u prednacističkoj Njemačkoj. Matthew Lynch i Stanley Raphael u stručnoj studiji *Medicine and the State* (Medicina i država), kažu nam:

[4] Sasulv, *I.G. Farben, op. cit.,* str. 134, 135, 32.

[5] Pismo E. T. Krebsa G. Eđvvardu Griffinu od 26. prosinca 1972. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

> Iako je teško precizno procijeniti koliku je ulogu ta [socijalistička] mreža odigrala u pomaganju nacistima da osvoje vlast, ne može biti sumnje da je ona bila važna. Uprava socijalnog osiguranja dosezala je svaki kutak zemlje i barem 70 posto njezinog osoblja pripadalo je ADGB-u [Njemačkom općem savezu sindikata] koji su preuzeli nacisti. Cjelokupna struktura socijalnog osiguranja, a osobito njezin odjel za bolesti, bila je vrlo prirodna, već pripremljena mreža za širenje nacističkog utjecaja i kontrole.[6]

Da je socijalna medicina pridonijela uspjehu nacizma, priznao je i Odbor za zdravstveno osiguranje kanadskog parlamenta. U specijalnom izvještaju objavljenom u ožujku 1943. godine Odbor je otvoreno rekao:

> Tijekom ranih godina Hitlerovog režima vladin medicinski program bio je, prema mišljenju mnogih promatrača, jedna od najvećih potpora stvaranju totalitarne države.[7]

Slijedeći stope Bismarcka i Hitlera, američki čelnici iz obiju vodećih političkih stranaka međusobno su se natjecali za vodstvo u širenju Medicarea (državnog zdravstvenog osiguranja za osobe starije od 65 godina, prim. prev.). Tako se, svake četiri godine, sve više približavamo sustavu medicine koji zagovaraju i primjenjuju svi totalitarni režimi.

Američki narod sporo je prihvaćao rješenja vlade po pitanju zdravstva, posebice zato što je mogao vidjeti katastrofalne posljedice sličnih programa u drugim zemljama. Ali njegov otpor oslabili su rastući troškovi medicinske njege, *koji se najvećim dijelom mogu izravno pripisati fantastičnim troškovima ortodoksnog liječenja raka.* Drugim riječima, da je jeftina metoda kontrole raka dostupna već danas, nacionalni račun zdravstva toliko bi se drastično smanjio da vlada sutra ne bi imala prostora za intervenciju na tom vitalnom polju. Političari i birokrati mogu sa zabrinutošću pričati o rastućim troškovima medicinske skrbi, ali potajno su presretni, jer im to daje povoda za slavlje, služi kao opravdanje za njihove ekspanzionističke prijedloge.

John G. Schmitz, bivši član Kongresa iz Kalifornije, u posebnom izvještaju svojim biračima datiranom 27. listopada 1971. godine, predstavio je ovu analizu:

> Vrlo rano na ovogodišnjem zasjedanju Kongresa senator Edward Kennedv je, uz veliku pompu, predstavio prijedlog zakona (S. 34) pod bombastičnim nazivom «Zakon o pobjedi nad rakom». Njegova formula za pobjeđivanje raka bila je vrlo jednostavna, štoviše banalna: osnovati novi savezni ured s mnogo novaca.

Lynch i Raphael, *Medicine and the State,* (izvorno objavio 1963. Charles C. Thomas. Pretisak izdalo Udruženje američkih liječnika i kirurga, Oak Brook, 111., 1973.), str. 34.

Report of the Advisory Committee on Health Insurance, 16. ožujka 1943. g., (King's Printer, Ottawa), str. 108.

> Pretpostavivši - sasvim ispravno, kako se pokazalo - da će se protivljenje «Zakonu o pobjedi nad rakom» odmah protumačiti kao podržavanje raka, predsjednik Nixon pridružio se prijedlogu s vlastitim «Zakonom o pobjedi nad rakom», koji se ni po čemu nije bitno razlikovao od prijedloga senatora Kennedvja, osim što je nosio drugi broj (S. 1828). Taj je zakon prihvaćen u Senatu golemom većinom glasova od 70 prema 1.
>
> «Pruga je bila postavljena«, a Američko društvo za rak, oglasivši se preko čitave stranice oglasa u *New York Timesu* i u dvama velikim washingtonskim dnevnim listovima, imalo je krajnje drskosti ustvrditi da «prigovore zakonu uglavnom upućuju ljudi koji nemaju stručnog znanja o raku». Moji spisi sadrže brojne izjave nekih istaknutih znanstvenika, liječnika i istraživača raka iz Sjedinjenih Država koji se protive Kennedvjevoj i Nixonovoj zajedničkoj predstavi, a uključuju i jednu izjavu koju su potpisala ništa manje nego četiri dobitnika Nobelove nagrade za medicinu...
>
> Nova spora birokracija neće ništa brže pronaći ni uzrok ni lijek. Vjerojatnije je da će samo ometati traženje lijeka podržavanjem trenutačnih predrasuda i pristranosti istraživača specijaliziranih upravo na tom području.

Zapanjujuće je koliko se poreznog novca rasipa na istraživačke projekte za pronalaženje lijeka za rak, a ti projekti ne daju nikakve rezultate. Amerikanci će, čini se, tolerirati svakakve ludosti, sve dok se one promiču kao pokušaj rješavanja neke «krize». «Kriza» u Vijetnamu, «kriza» na Bliskom istoku, ekološka «kriza», energetska «kriza» - popis je ograničen samo maštom manipulatora i lakovjernošću manipuliranih. Svaka kriza stvara se u javnom mišljenju kao predigra našem dobrovoljnom prihvaćanju još jednog posezanja u naše džepove i naše slobode.

U kolovozu 1973. godine predsjednik Nixon objavio je *petogodišnji plan* borbe protiv raka. Nalik klasičnom sovjetskom pristupu takvim problemima, to je zapravo bila objava da je «kriza» institucionalizirana. To je bilo jamstvo da ciljevi *neće* biti ostvareni. Od tada je svaki neuspjeh vodio do promjene ciljeva, velikog širenja birokracije i novog petogodišnjeg plana. Kao što je primijetio kongresnik Schmitz, «pruga je postavljena« i to je vlak lake zarade u najboljoj političkoj tradiciji.

Vladina kontrola nad znanstvenim istraživanjima gotovo nikada ne daje upotrebljive rezultate, osim na području naoružanja i s njime povezane vojne opreme, kao što su rakete. Razlog je u tome što je to jedino polje od *temeljnog* interesa za vladu. To je pitanje instinkta za samoodržanje. Vlade, poput živih bića, imaju taj instinkt i to ih ponekad tjera da čak i vlastite građane smatraju «neprijateljima». To je razlog zašto vlade javnosti prešućuju tako mnogo informacija, čak i u vrijeme mira, tobože zbog «nacionalne sigurnosti«. Nacionalna sigurnost podrazumijeva da postoji neprijatelj. Vladajuća elita zna

da bi, vjerojatno, došlo do revolucije - ili barem do promjene vodstva - kad bi glasači imali pristup povjerljivim informacijama. Za njih, neprijatelji smo *mi*.

Oni koji smatraju da vlada treba upravljati civilnim znanstvenim projektima, poput istraživanja na području kontrole raka, trebali bi se dobro zamisliti nad člankom objavljenim u *Los Angeles Timesu* 6. prosinca 1972. godine. Nakon opisa pokretanja ogromnog međunarodnog programa za istraživanje raka (IARC) - zajedničkog pothvata vlada Sjedinjenih Država, Sovjetskog Saveza, Francuske, Britanije, Zapadne Njemačke, Italije, Nizozemske, Belgije, Australije i Japana - u članku stoji da je FDA odabrala svoje sjedište, kupivši u Francuskoj, u Lyonu, novu zgradu vrijednu šest milijuna dolara. Zatim se objašnjava:

> Danas, sedam godina nakon osnivanja, i dva tjedna nakon useljavanja u novu zgradu sjedišta od četrnaest katova u Lyonu, Agencija smatra daje riješila pitanje vlastitog identiteta.[8]

Nakon sedam godina istraživanja, nakon nebrojenih potrošenih milijuna dolara od poreza iz jedanaest zemalja i nakon useljavanja u šest milijuna dolara vrijednu zgradu od četrnaest katova, jedino što vladin projekt može pokazati jest uzbudljivo otkriće da je Agencija «riješila pitanje vlastitog identiteta«.

Takvi su plodovi vladinih voćaka u voćnjaku civilne znanosti.

Omča vladine kontrole svakodnevno se steže oko naših vratova. Govore nam koju hranu smijemo ili ne smijemo jesti, koje vitamine smijemo kupovati i u kojim dozama ili kombinacijama, koje medicinske tretmane smijemo tražiti, koga smijemo unajmiti, koliko moramo platiti, koliko smijemo naplaćivati, kome moramo prodavati, gdje naša djeca moraju ići u školu, što moraju učiti, a uskoro će nam govoriti kojem liječniku moramo odlaziti i koje lijekove moramo uzimati. Svaka od tih uvreda našoj individualnosti dosad je bila nadahnuta nizom nacionalnih ili međunarodnih «kriza». Konačni rezultat je da sada vlada kriza koja je teža od svih ostalih zajedno. To je kriza osobne slobode.

Narod Sjedinjenih Država, kao i narodi svih drugih zemalja svijeta, na putu su prema ropstvu. Oni slijede svog čarobnog frulaša velike vlade koji svira zavodljive melodije sigurnosti, bratstva i jednakosti. Na kraju tog puta nalazi se kavez svjetskog totalitarnog režima i zasad je on lažno dekoriran kao međunarodni demokratski forum, gdje se ljudi dobre volje okupljaju u cilju postizanja mira.

UN je posebna kreacija istih međunarodnih grupacija koje se sastoje od svjetske skrivene kartelske strukture. Uloga koju u Sjedinjenim Državama igraju Grupa Rockefeller i Vijeće za vanjske odnose opisana je u prethodnom poglavlju. Međutim, treba razumjeti da je tijekom više od pet desetljeća *jedini* stalni vanjskopolitički cilj, koji je Ministarstvo vanjskih poslova (čije se osoblje

«Cancer Control Inquiry Reaches Around World», *L.A. Times,* 6. prosinca 1972. g., str. A-2.

gotovo u potpunosti sastoji od članova CFR-a) odlučno slijedilo, bilo ubrzanje evolucije UN-a u pravu svjetsku vladu i dovođenje svih nacija u njoj podređen položaj - uključujući Sjedinjene Države. Uz tvrdnju da je nacionalni suverenitet uzrok rata, Veliki plan američke vanjske politike podrazumijeva eliminaciju svih takvih suvereniteta kroz prijenos kontrole nad svjetskom vojnom silom - uključujući nuklearno oružje - u ruke UN-ovih političara. Pod sloganom ***razoružanje radi mira*** pokrenut je proces stvaranja svjetskog političkog entiteta koji će kontrolirati njegovi tvorci, međunarodni ***finpoli.*** Sa svim postojećim nuklearnim naoružanjem u svojim rukama ta superdržava bila bi toliko moćna da se nijedan čovjek i nijedna razoružana nacionalna država ne bi mogli suprotstaviti njezinim ediktima.[9]

Nemoguće je razumjeti vanjsku politiku SAD-a ako to ne znamo. Sve što su sadašnji vođe Sjedinjenih Država radili od Drugog svjetskog rata naovamo bilo je podređeno tom cilju. ***Sve!*** Međutim, prije nego što bude moguće sjediniti Sjedinjene Države s ostatkom svijeta, bit će potrebno ujednačiti njihove ekonomije i životne standarde. To znači ogromnu vanjsku pomoć manje razvijenim zemljama - kako bi se one dovele na ***višu*** razinu, različite beskorisne troškove, iscrpljujuće ratove i restrikcije koje ograničavaju produktivnost - kako bi se Sjedinjene Države spustile na ***nižu*** razinu.

Tema vanjske politike ***jest*** relevantna za politiku raka. Baš kao što se godinama kasnije saznalo za činjenicu da je američki svemirski program bio namjerno obustavljen na najvišim razinama u "VVashingtonu kako bi se Sovjetima dao prestiž lansiranja prvog umjetnog satelita (što je ***podiglo*** njihov znanstveni i vojni kredibilitet u očima svijeta i pružilo opravdanje za američke ustupke u razoružanju), tako se možda i ovdje djelomice radi o istim motivima zbog kojih se priječi kontrola raka. Američki politički vođe žarko žele da lijek za rak dođe ili iz druge zemlje ili kao rezultat međunarodnog napora. Njihova je želja da se konačna pobjeda postigne na takav način da ne poveća prestiž Sjedinjenih Država, nego da ojača ideju internacionalizma i globalne vlade.

U siječnju 1972. godine član CFR-a i bivši predsjednički kandidat, Hubert Humphrev, ovako je to objasnio:

> Postoje mnogi presedani za to da UN bude naš forum. Koristili smo ga za postizanje sporazuma kojim se zabranjuje oružje u svemiru. I onoga kojim je dogovoreno da se zabranjuje na morskom dnu. Sad se nadamo da ćemo tamo

Za detaljniju analizu ovog pitanja čitatelja upućujem na tri moja prethodna rada: *The Fearful Master; A Sečond Look at the UnitedNations* (Strašni gospodar; Drugi pogled na Ujedinjene Narode), Appleton, WI: Western Islands, 1964.; *The Grand Design; An Overview of U.S. Foreign Policy* (Veliki plan; Pregled vanjske politike SAD-a), Westlake Village, CA: American Media, 1968.; *The Capitalist Conspiracy; An Inside View of International Banking* (Kapitalistička zavjera; Pogled iznutra na međunarodno bankarstvo), Westlake Village, CA: American Media, 1971. Posljednja dva djela također su dostupna kao video materijali.

postići međunarodni sporazum o okolišu. Zašto ne bilo isto s globalnim ratom protiv raka? Bi li diplomati trebali biti jedini koji u UN-u razgovaraju o ratu, kontroli oružja i mirovnim sporazumima? Zašto i liječnici, također, ne bi mogli tamo razgovarati o načinima angažiranja čitavog čovječanstva na unaprjeđenju znanstvene medicine?[10]

UPI-jev članak od 1. veljače 1972. godine izvijestio je da je predsjednik Nbcon (član CFR-a) naredio svojim najvišim dužnosnicima za rak da blisko surađuju s drugim zemljama, posebice sa Sovjetskim Savezom i Narodnom republikom Kinom. U članku je pisalo: «Nixon je naglasio da želi da kampanja protiv raka bude međunarodni napor.».[u]

U rujnu iste godine predsjednik Nbcon održao je govor na Nacionalnoj konferenciji o raku u Hotelu Biltmore u Los Angelesu. U svom je govoru istaknuo da je istraživanje raka jedna od glavnih sila kroz koju narodi svijeta mogu «raditi za mir». Globalistima u CFR-u ideja «mira» sinonim je za međunarodni savez i svjetsku vladu. Nbcon je objasnio:

Možda borba protiv raka može pomoći svijetu da shvati kako, unatoč ogromnim razlikama u kulturi, vrijednostima i političkom sustavu, nacije moraju raditi zajedno kako bi zadovoljile zajedničke potrebe. Poput zloupotrebe droga, poput otmica aviona, poput terorizma, rak je međunarodna prijetnja. Moramo mu se suprotstaviti međunarodnim savezom.[12]

Uz rizik da postanem dosadan, ponovit ću još jednom da je velika vlada nužan saveznik monopola, a ***svjetska*** vlada cilj je kartelaša ***ifinpola*** koji su tihi, naizgled filantropski sponzori UN-a. Činjenica je da većina Amerikanaca toga nije svjesna. To što američki ***narod*** iskreno želi međunarodni mir i bratstvo ne mijenja tu realnost. Sve što rade karteli i multinacionalne kompanije u funkciji je ostvarivanja jednog ili oba njihova glavna cilja: povećanja bogatstva onih koji ih kontroliraju i okupljanja političke moći u pravoj svjetskoj vladi - kojom će oni upravljati iza kulisa.

Anthonv Sampson se u knjizi ***The Sovereign State of ITT*** osvrnuo na taj fenomen. Napisao je:

Da je multinacionalnim kompanijama potrebna djelotvornija kontrola, priznaju i mnogi njihovi zaposlenici. Ali, tko ih može kontrolirati? Konvencionalno rješenje je da se države organiziraju u veće jedinice i, na kraju, u neku vrstu

«We Must Pool the VVbrld's Anti-Cancer Resources», Hubert H. Humphrey, *Family Weekly,* 23. siječnja 1972. g., str. 14.

[11] **«World Cancer Battle Waged», UPI, *The DailyReview,* Hayward, Kalif., 1. veljače 1972. g.**

12 **«Cancer War A Force for Peace—Nixon», *LA. Herald Examiner,* 28. rujna 1972. g., str. 1.**

svjetske vlade, kako bi ograničile zloupotrebe; multinacionalni pothvati tako bi stimulirali svjetsko društvo kroz ograničeni proces sukoba.[13]

Charles Levinson, generalni tajnik Međunarodnog saveza sindikata radnika kemijske i opće industrije iz Ženeve, saznao je za kartele iz godina izravnih iskustava i sukoba te otvoreno govori o tome. Evo kako je to ispričao *Wall Street Journalu* 17. lipnja 1974:

Ženeva - Kad su Ujedinjeni Narodi ovdje održali saslušanja krajem prošle godine o problemima koje stvaraju multinacionalne kompanije, službenici su pretpostavljali da će jedan od najvažnijih svjedoka biti sindikalist Charles Levinson.

Napokon, razmišljali su, to je tema o kojoj dobro piše, otvoreno se protivi multinacionalnim kompanijama i vrlo je ugodan sugovornik. K tomu, živi nedaleko od od Palače naroda u kojoj se nalazi dvorana za saslušanje.

Ali g. Levinson odbio je poziv za svjedočenje - iz razloga koji su glasili otprilike ovako: «Prvo, nisam klaun. Drugo, nisam član Atlantskog vijeća. Treće, ne prostituiram se sa zakladama.«.

Umjesto traganja za istinom, kaže g. Levinson, UN-ovim dužnosnicima su trebali «klauni» da izvode predstave na pažljivo smišljenom forumu, tako da UN izgleda živo dok prikazuje multinacionalne kompanije u ljepšem svjetlu. Prema mišljenju g. Levinsona, UN i prestižne privatne grupe kao što su washingtonski Atlantski savez i Zaklada Rockefeller dio su međunarodne elite koja upravlja velikim dijelom svjetskog poslovanja, financija, politike, pa čak i ratova, na svoju korist...

Znači li to da g. Levinson želi uništiti multinacionalne kompanije? «Ne, ne, ne, apsolutno ne», kaže on. «Ne možete biti protiv multinacionalnih kompanija kao takvih. To nije moguće.« Moderno poduzeće «nema mogućnosti funkcionirati u današnjem svijetu« ako ne dosegne globalne razmjere, kaže Levinson.

Isto tako, ni njegov otvoreni socijalizam ne znači da bi želio da jednog dana sve velike kompanije budu nacionalizirane. «Više ne podržavam kolektivizaciju sredstava za proizvodnju prema klasičnoj marksističkoj ideji«, tvrdi. Ustvari, dodaje, «Bojim se nacionalizacije širokih razmjera. To bi samo koncentriralo više moći u rukama autoritarnih desničarskih režima... dok je u istočnoj Europi državno vlasništvo značilo tek zamjenu jedne grupe elitista drugom«.

Ono što g. Levinson želi ide dalje od običnog osnovnog sindikalizma, do onoga što on opisuje kao posljednju šansu da se donekle sačuvaju ljudske slobode pred kapitalističko-komunističkom zavjerom...

Kako stvari izgledaju iz njegovog asketski namještenog ureda u luksuznoj zgradi, kompanije su «autoritarne» i sve više međusobno isprepletene. «Pogledajte onu

Sampson, *The Sovereign State oj ITT, op. cit,* str. 304, 305.

shemu na zidu», kaže g. Levinson, pokazujući rukom. Na svijetloplavom papiru nalaze se imena 50 najvećih svjetskih kemijskih kompanija, vodoravno i okomito povezanih crnim točkama koje označavaju njihove zajedničke poslovne pothvate. «Prestao sam ih ucrtavati«, kaže on. «Taj papir bi dosad već bio zacrnjen.» Među glavnim naftnim kompanijama, kaže, «izbrojio sam 2.000 zajedničkih poslovnih pothvata«. To je bila brojka prije no što ih je prestao ucrtavati. Procjenjuje da ih vjerojatno ima 10.000. Uskoro će, predviđa, sve moderne industrije «biti pod potpunom kontrolom i dominacijom šačice multinacionalnih kompanija međusobno isprepletenih, sa zajedničkim pothvatima, kompanija financijskih integriranih u iste bankarske konzorcije.«...

U velikoj mjeri, kaže on, moć je «koncentrirana unutar poslova Davida Rockefellera«. Ta sfera ne obuhvaća samo Chase Manhattan Bank, kojoj je na čelu g. Rockefeller, nego i velike naftne kompanije, državnog tajnika Henrvja Kissingera i mnoge korporacije. G. Levinson smatra da su te korporacije povezane preko zaklada na dva načina: direktori korporacija upravljaju zakladama, a zaklade pak imaju vlasničke udjele u korporacijama.[14]

Mnogi ljudi toliko su zaštićeni od surovih ekonomskih i političkih stvarnosti svijeta da im je teško vjerovati da plemeniti napori poput onih za uspostavljanje mira u svijetu ili istraživanje raka mogu biti neiskreni i služiti nekolicini u njihove privatne svrhe. Pomisao na zavjeru što se skriva iza krinke humanitarnosti oni ne mogu pojmiti niti drže da je moguća u praksi. Europljani su obično otvoreniji prema toj mogućnosti, jer je njihova politička povijest toliko puna zavjera da ih doživljavaju više kao pravilo nego kao iznimku. Amerikanci, međutim, nisu imali to povijesno iskustvo pa je prosječan građanin osjetljiviji po tom pitanju. Kada sudi samo prema vlastitim standardima, prosječni Amerikanac ne može vjerovati da postoje ljudi koji bi žrtvovali živote drugih radi vlastitog probitka. Možda u drugim zemljama, da, ali ne u Americi. Kao da sam čin glasanja, osobnog ubacivanja glasačkog listića nekako posvećuje njegove kandidate i čini ih nesposobnima za sebične motive ili podmukla djela. Zbog toga mnogi ljudi instinktivno bježe od svake pomisli na to da postoji promišljeni razlog za protivljenje laetrilu. Radije vjeruju da se tu zapravo radi o neznanju i birokratskoj nesposobnosti.

Dugu povijest zlostavljanja moguće je promatrati tako da u njoj ne vidimo skriveni plan. Ali isti argument također se nudi kao izgovor u svim drugim problematičnim područjima društva. Govore nam da inflacija nije planirana; jednostavno se događa zbog neznanja i birokratske nesposobnosti. Ni kontrola cijena i racioniranje nisu planirani; samo su nesretna posljedica neznanja i birokratske nesposobnosti. Sve duži popisi primatelja socijalne pomoći nisu

«How One Man Helps Unions Match Wits With Multinationals», Richard R. Janssen, *Wall Street Journal,* 17. lipnja 1974. g.

planirani; samo su rezultat zabludjelog idealizma i birokratske nesposobnosti. Porast kriminala nije planiran, nego je samo rezultat kratkovidne pravosudne filozofije i birokratske nesposobnosti. Energetska kriza nije rezultat zavjere nego sukoba na Srednjem istoku i birokratske nesposobnosti.

Iscrpljivanje nacionalnih resursa u beznadnim ratovima i takozvanim međunarodnim mirovnim akcijama nije rezultat plana nego tek nedostatak jasnih vanjskopolitičkih ciljeva i birokratske nesposobnosti. To što je sve više pravila, propisa, subvencija i ograničenja u vezi sa svim fazama našeg života - ništa od toga nije planirano, shvaćate; to je samo slučajna posljedica neznanja na svim razinama društva i, naravno, birokratske nesposobnosti.

Možda bi bilo moguće prihvatiti da jedna ili dvije ili čak *desetak* tih tragedija nisu bile planirane, ali kad se svi dijelovi slože poput divovske slagalice, pojavljuje se uzorak koji prije nije bio vidljiv. Taj je uzorak toliko jasan, toliko nepromjenjiv i toliko univerzalan da se razmišljanje o njemu kao običnoj slučajnosti kosi sa zdravim razumom. Uzorak je, ukratko, ovaj: Na baš svakom od tih problematičnih područja, jedini konkretan i logičan rezultat svih napora i troškova jest rast vlade. Osim toga, upravo oni ljudi koji iz tog trenda izvlače najviše koristi, bilo financijske bilo političke, uvijek su u prvim redovima kad treba uvjeriti druge kako je takav rast vlade nužan. I treće, ti koji dobivaju moć nisu neznalice ni u pogledu povijesne perspektive ni u pogledu trenutačne realnosti. Iz *njihove* točke gledišta, oni posao *ne* obavljaju nesposobno.

Priznajmo da nema potrebe da politički i industrijski vođe svjesno izazivaju patnje milijuna ljudi samo zato što žele provoditi svoje planove. Zbog intenzivnog i pretjeranog bavljenja poslom trpe njihove obitelji, a ugroženo je i njihovo osobno zdravlje. Na kraju mogu izgubiti suprugu, pa čak i svoj život, što im nikako nije bio cilj.

Jednako tako, financijeri i političari ne moraju biti članovi svjetske urotničke klike da bi se protivili liječenju laetrilom ili vitaminima; sigurno je da ne žele svjesno izazivati genocid sprječavanjem smjera istraživanja za koji *znaju* da će dovesti do otkrića koja spašavaju živote. Ono što se dogodilo na ovom polju rezultat je sila ipolitikakoje su ranije bile pokrenute radi ostvarivanja ekonomskih i političkih ciljeva. Njihove organizacije i institucije refleksno reagiraju na svaku prepreku profitu. To je dovelo znanost u težak položaj; znanstvena «kaljuža» sada je kriva za milijune žrtava svake godine. Činjenica da povremeno netko od onih s vrha također zaglavi u toj kaljuži - kao, na primjer, Winthrop Rockefeller koji je umro od raka 1973. godine - zaista je slaba utjeha.

Činjenica da neki od najviših financijskih i političkih čelnika svijeta *jesu* umrli od raka samo dokazuje da je protivljenje laetrilu u prošlosti bilo više rezultat općih nego nekih određenih sukoba interesa. Važno je, stoga, razumjeti da mnogi od onih koji su se iz financijskih ili političkih razloga protivili razvoju laetrila, to nisu činili iz želje da prouzroče patnje i smrt. Ono o čemu su jedino i

isključivo razmišljali bilo je širenje njihove financijske i političke moći. I ***sve*** što se takvima nađe na putu mora biti uništeno.

A njima se na putu našao laetril. Prvo, činjenica da se laetril dovodi u vezu s načinom prehrane znači prokletstvo za farmaceutsku industriju. Drugo, činjenica da je to proizvod slobodnog poduzetništva predstavlja uvredu za birokraciju velike vlade. Treće, konačno rješenje problema raka zasigurno će okončati divovsku industriju istraživanja raka, većinu radioterapijske industrije i velik dio operacija koje se sada obavljaju. Gubitak prihoda s tih polja bio bi katastrofalan za tisuće profesionalnih prikupljača dobrotvornih priloga, istraživača i tehničara. I četvrto, eliminacija troškova - koji odlaze na istraživanje raka - iz nacionalnog proračuna za zdravstvo toliko bi drastično smanjila godišnje troškove zdravstvene skrbi da bi se trenutačni politički pritisak za uvođenje socijalne medicine većim dijelom rasplinuo. Da, laetril se definitivno našao na putu.

Takva razmišljanja neizbježno vode do zaključka da, iako možda nema ***konkretne*** zavjere da se priječi kontrola raka, definitivno postoji ***opća*** zavjera koja daje iste rezultate. Ferdinand Lundberg u knjizi ***The Rich and the Super-Rich*** pristupio je toj temi na ovaj način:

> Zapravo, rezultati su lažirani i na vrhu i na dnu. Oni su posljedica ustrajnog provođenja plana... U svakom slučaju, prerevni članovi financijske elite privođeni su i osuđivani na američkim sudovima zbog mnogih pravih malih zavjera, tako da se čak i u užem pravnom smislu mnogi od njih pojedinačno ističu kao dokazani, autentični zavjerenici. U skladu s time, čak i ako ne postoji jedna sveobuhvatna zavjera u pravnom smislu, činjenica je da postoje i postojale su stotine službeno potvrđenih malih zavjera. Dakle, u teoriji zavjere ima nešto više nego što priznaju časni profesori.[15]

Dr. Ernst T. Krebs ml. je u pismu dr. Johnu Richardsonu 1971. godine ustvrdio:

> Gledište o «ograničenoj zavjeri« nešto je s čime svi mi možemo živjeti. U skladu s takvim gledištem vlada se nesvjesno iskorištava i oruđe je moćnih interesnih krugova. Mi koji smatramo da postoji «ograničena zavjera« gledamo na nju kao na nešto što je jednako stvarno kao i zrak koji dišemo...
>
> Kad se osvjedočite da naši takozvani vođe iz VVashingtona više ni ne glume da se ponašaju moralno i ravnodušni su prema istini, teorija zavjere vam izgleda sasvim prihvatljivom. Čini se da se samo oni koji djeluju u skladu s nekim planom mogu i dalje javno razmetati svojim korumpiranim ponašanjem. Takvim ljudima, zapravo, nije nimalo stalo do svoje zemlje niti ih zanima dobrobit njezinih građana, koje otvoreno ponižavaju...[16]

[15] **Lundberg, *The Rich and the SuperRich, op. cit,* str. 21, 327.**

[16] **Pisma E. T. Krebsa ml. J. A. Richardsonu od 9. ožujka i 3. kolovoza 1971. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.***

Da bismo bolje razumjeli *ograničenu* ili *konkretnu* zavjeru na polju liječenja raka, zamislimo visoki valj ak. Valj ak predstavlj a konglomerat interesnih skupina, od kojih se neke natječu, neke podudaraju, a neke doživljavaju promjenu. Međutim, sve njih povezuje zajednička želja za povećanjem osobnog bogatstva i moći kroz vladu, kojom se koriste kako bi eliminirale konkurenciju. Unutar tog valjka postoji mnogo slojeva. Ustvari, zastupljene su uglavnom sve razine ljudske aktivnosti: bankarstvo, trgovina, industrije, medicina, obrazovanje, pravo, politika, da nabrojimo samo neke. U ovoj smo studiji analizirali samo jedan sloj tog valjka. Zahvatili smo široki sloj medicine i uklonili samo jedan tanki segment označen kao *rak*. Nažalost, ono što smo tamo otkrili mogli bismo ponoviti na bilo kojoj razini, samo kad bismo imali dovoljno vremena da joj se posvetimo.

Realnost je, dakle, da postoje i konkretna ili ograničena zavjera *i* opća ili sveobuhvatna zavjera. Na polju liječenja raka, kao i na svim drugim poljima, glavni, svjesni motivi onih koji su se urotili nisu izazivanje patnji, ropstva ili smrti nego povećanje njihovog osobnog bogatstva i moći. Nitko, osim nekolicine najokrutnijih na vrhu, nikad nije zastao i razmislio o posljedicama svojih djela. Većina se po inerciji prepušta načinu rada vlastitih institucija. Ili surađuju i budu nagrađeni ili otpadnu i budu zgaženi.

Tako zavjera postaje nalik živom organizmu koji se sam razmnožava. Parazitski raste i hrani se onima koji nisu dio njega. Podriva naše slobode i plodove našeg rada protežući svoje pipke iz vlade. Treba ga zaustaviti prije nego što uništi svog domaćina.

Koja bi sila mogla biti dovoljno jaka da nas oslobodi fatalnog stiska? Postoji li išta što može otrgnuti tog parazita prije nego bude prekasno?

Postoji. To je snaga javnog mišljenja. Čak i diktature drhte pred njom jer, jednom kad se probudi i hrabro ujedini, nema političke ni vojne sile na Zemlji koja bi joj bila ravna.

Na razini najširih slojeva već raste protureakcija. Uz tisuće žrtava raka koje pružaju živa svjedočanstva o djelotvornosti vitamina B17, uz stotine tisuća onih koji otkrivaju vrijednost prehrane, usprkos proglasima FDA-AMA-e koji govore suprotno, uz skandale Watergate i Whitewater zbog kojih su milijuni ljudi shvatili da ne mogu vjerovati ni uzdati se u svoje političke vođe, približavamo se točki otvorenog otpora vladi, prema kojem bi Bostonska čajanka mogla izgledati kao dječja igra.

Još ima malo onih koji, usprkos svemu, sebe i dalje uvjeravaju da se američkom narodu nikada ne bi mogla nametnuti totalitarna vlada. Sa svakim novim ediktom i svakim novim gubitkom osobnih sloboda oni vedro odgovaraju «ne brinite, to se ne može dogoditi ovdje».

Na to dr. Krebs odgovara:

MOŽE SE DOGODITI OVDJE. U SSSR-u ljudima zabranjuju da bježe iz zemlje zato što im njihovi gospodari govore da nisu sposobni birati politički sustav pod kojim će živjeti. Drugi trebaju donositi odluke za njih... U SAD-u žrtvama raka zabranjuju da pobjegnu u druge zemlje kako bi se liječili i spasili život laetrilom, jer njihova vlada tvrdi da nisu sposobni odlučivati sami za sebe o takvim stvarima...

TO SE DOGAĐA OVDJE. Tiranija ne poznaje granice. Ako joj se nitko ne suprotstavlja, maligno buja. Kako bi divno bilo kad bi se čak i vrlo malo društvo domoljubnih američkih liječnika, okupljenih zajedno, pozvalo na nirnberška načela suprotstavljanja vladi u njezinim zlim ili ubilačkim ciljevima i prkosno liječilo laetrilom.[17]

Buntovno raspoloženje je u zraku. U sve većem broju muškarci i žene, koji nisu ni sanjali da bi ikada mogli prekršiti zakon, reagiraju na nirnberška načela. Zatječu se u situacijama kad moraju birati između pokoravanja sustavu i pokoravanja savjesti. U nekim slučajevima čak moraju birati između zakona i samog života. Mnogi počinju shvaćati da sustav, koji je u prošlosti zahtijevao njihovu odanost, više u stvarnosti ne postoji. On je prazna ljuska, demokratska fasada što u tankom sloju prekriva realnost diktature. Kad se zaklinju na vjernost Sjedinjenim Američkim Državama i Republici koju su one *predstavljale,* čine to s tugom u kojoj se ljudi na sprovodu opraštaju od voljene osobe.

To je raspoloženje i to je karakteristika masovnog pokreta koji nas može osloboditi stiska zavjere, i to će i učiniti. Već je prekasno da bude drugačije. Došli smo do zadnje postaje gdje se ljudi koji drže do svoje reputacije znanstvenika ili osobne časti moraju ili ukrcati ili potpuno propustiti vlak, jer će taj vlak ući u povijest prema redu vožnje

Otvoreno pismo povodom uhićenja gđe Mary C. Whelchel, 28. veljače 1971. g.; Griffin, *Private Papers, op. cit.*

26.

Svijet bez raka

Područja na kojima su potrebna dodatna istraživanja u vezi s vitaminom B17; kako se kontroverzija oko laetrila razlikuje od medicinskih kontroverzija iz prošlosti; analogija između biološkog i političkog raka; scenarij u kojem će oba raka biti pobijeđena.

S OBZIROM NA nedostatak korisnih rezultata dobivenih ortodoksnom medicinom, govori se da bi voodoo vračanje bilo jednako djelotvorno - ako ne i djelotvornije - jer bi onda pacijent barem bio pošteđen smrtonosnih nuspojava zračenja i trovanja kemikalijama. Baš kao što nas danas zabavljaju primitivne medicinske prakse iz povijesti, buduće generacije će sigurno, gledajući unatrag na naše vrijeme, osjećati zgražanje nad besmislenim rezanjem, spaljivanjem i trovanjem koje danas prihvaćamo kao medicinsku znanost.

Zagovaratelji vitamina B17 prvi priznaju da još imamo mnogo za naučiti o prirodnim mehanizmima kad se radi o uzrocima i kontroli raka te da moramo biti stalno oprezni i ne donositi preuranjene zaključke. Na primjer, iskusni klinički liječnici sve više vjeruju da je B17 sadržan *u hrani* djelotvorniji nego u današnjim prerađenim i koncentriranim oblicima. Bilo bi im draže da ga njihovi pacijenti dobivaju u tom prirodnom stanju. Međutim, činjenica je da se na taj način ni približno ne mogu unijeti dovoljne količine koje bi pokazale terapijsku djelotvornost u liječenju uznapredovalog raka. Kad pacijent u kratkom vremenu treba primiti velike doze, liječnik ima samo jedno rješenje, a to je da koristi B17 u visoko koncentriranom, pročišćenom obliku koji se može davati injekcijom. Ali moguće je da su kod tog oblika uklonjene druge tvari koje se javljaju u tragovima, a povezane su s B17 u njegovom prirodnom stanju. To su tvari koje ili same izravno djeluju protiv raka ili možda služe kao katalizatori, povećavajući djelotvornost B17 ili potičući neke druge tjelesne mehanizme na djelovanje. Mnogi nutricionisti vjeruju da su organski vitamini dobiveni

od pravih namirnica bolji od umjetno dobivenih ili sintetskih vitamina zbog tvari u tragovima koje su u prvima prisutne, a u drugima ne. Tako se, također, sve više cijeni B17 u *prirodnom* obliku.[1] U svakom slučaju, iako su osnovne istine otkrivene, još uvijek imamo mnogo za naučiti. Sami zagovaratelji laetrila skromno priznaju da su potrebna za dodatna istraživanja.

Bilo je još mnogo drugih medicinskih kontroverzija oko liječenja raka. Od svih su možda najveći publicitet dobile kemijska formula dr. Andrewa Ivyja, poznata kao Krebiozen, i Hoxseyjev tretman, koji je 1920-ih razvio Harry Hoxsey. Međutim, kontroverzija oko laetrila razlikuje se od njih po tome što se formula nije držala u tajnosti. O njegovom kemijskom sastavu i djelovanju otvoreno se pisalo. Informacije o laetrilu dijelile su se sa svima koji su izrazili zanimanje za njega. Na proizvodnju laetrila ne mogu se primijeniti nikakvi patenti, zbog čega njegovi otkrivači ne mogu ostvariti profite. Dr. Krebs nije imao patent na laetril, nikada nije primio plaću za formulu i uvijek je bio spreman podijeliti svoje tehničko znanje sa svakim tko ga je poželio proizvoditi. Njegov standardni odgovor na sve takve upite bio je: «Laetril je vlasništvo čitavog čovječanstva.«.

Značajan je aspekt kontroverzije oko laetrila, stoga, u tome što zagovaratelji ne mogu ostvariti nikakvu korist, dok kritičari mogu mnogo izgubiti. Istina je da sve dok se laetril zbog FDA-inih propisa bude prodavao na crnom tržištu, može se očekivati da će oni koji ga proizvode i distribuiraju ostvarivati znatne profite. Međutim, ti profiti samo odražavaju nužnu i poštenu cijenu, koju svi oni koji nisu spremni riskirati uhićenje - plaćaju onima koji riskiraju. Kada mišljenje javnosti natjera vlasti na legalizaciju laetrila, cijene će naglo pasti. Nakon toga će doći do prijelaznog razdoblja od nekoliko godina u kojem će se vitamin B17 proizvoditi u raznim koncentriranim oblicima radi liječenja postojećih žrtava raka. I to će, također, biti izvor prihoda, ali bez vladinih ograničenja radi favoriziranja određenog proizvođača. To područje privući će i druge, a nastala konkurencija dodatno će sniziti cijenu B17 koji se daje u obliku injekcije - možda ispod jedne desetine sadašnje cijene. Cijene tableta s malim dozama za rutinsku, svakodnevnu upotrebu vjerojatno će pasti na otprilike istu razinu kao cijene bilo kojeg drugog vitamina.

Međutim, najviše od svega ohrabruje to što, čak i ako vlada uspije potpuno zaustaviti distribuciju laetrila, još uvijek možemo dobivati sav vitamin B17 koji nam je potreban za održavanje normalnog zdravlja i to sasvim legalno, izborom odgovarajućih namirnica. Laetril je u obilnim količinama prisutan u košticama marelica, bresaka, šljiva, nektarina, trešanja te u sjemenkama bobičastog voća i jabuka. Nalazi se u lima grahu, klicama graha, prosu i mnogim drugim

Dopustimo li da trenutačni propisi FDA ostanu na snazi, bit će protuzakonito tvrditi ili čak implicirati da su vitaminski dodaci dobiveni iz organskih izvora bolji od sintetiziranih. Čak će zabraniti proizvođačima da na etiketi navedu izvor. Na taj način FDA proglašava istinu na pakiranju protuzakonitom!

namirnicama. Možda je potreban mali napor da se dođe do njega, ali nikakva vladina mjera - osim samog uhićenja - ne može nas spriječiti da to učinimo.

Kada priča o vitaminu B17 postane široko poznata, kada se sjemenke bogate nitrilozidima budu mljele i posipale po našoj hrani kao uobičajeni začin, bitka protiv raka konačno će biti dobivena. Međutim, u toj bitci past će mnogo žrtava: mnogo muškaraca i žena koji su prekasno saznali istinu. Nekima, koji će biti na rubu smrti, bit će, srećom, moguće spasiti život na neizvjesno vrijeme, ali će im ostati ružni ožiljci od rana kao posljedica operacija i zračenja. Možda će se osloboditi bolova, ali nikakva količina B17 ne može ukloniti njihove ožiljke na tijelu ili ih izliječiti da budu potpuno zdravi. Drugi, sretniji, koji se budu liječili ranije i izbjegli štete od ortodoksne terapije, vratit će se normalnom i produktivnom životu i proživjeti svoj očekivani životni vijek. Međutim, u svim takvim slučajevima, doze za održavanje bit će nužne, kako bi se spriječilo da metabolički sustav oslabi na onom mjestu u tijelu koje je ranije bilo zahvaćeno rakom.

S vremenom će generacija, koju je u velikim razmjerima pogodila ta bolest, izumrijeti, a posljednji tragovi najveće medicinske katastrofe dvadesetog stoljeća ostat će još samo u povijesnim knjigama.

Ali, što s *drugim* rakom - malignošću koja se sada širi političkim tijelom i razara njegovo tkivo - što s tim? Hoćemo li spasiti naše zdravlje samo kako bismo mi i naša djeca mogli postati produktivniji kmetovi?

Između raka i totalitarizma mogu se povući mnoge paralele. Vlada je, na primjer, uvelike nalik trofoblastu. Poput njezinog pandana u našim tijelima, vlada je i normalna i nužna. Nijedna civilizacija ne bi mogla nastati bez nje. Ona je vitalan dio životnog ciklusa.

Vladu, međutim, baš poput trofoblasta, treba držati pod kontrolom kako bi se spriječilo da raste, izjeda i na kraju uništi svog domaćina - samu civilizaciju. Svaku mrtvu civilizaciju iz prošlosti ubila je ili fizička trauma - vojna sila osvajača - ili je umirala sporom smrću od raka, kako je unutarnji trofoblast vlade rastao do čudovišnih dimenzija, postupno proždirući sve pred sobom. Na kraju su i civilizacija i kancerozna vlada bile pokopane u zajedničkom grobu.

U biološkim okvirima, stanice trofoblasta obuzdava *unutarnje* djelovanje enzima gušterače i *vanjsko* djelovanje vitamina B17. Ako bilo što od toga nije dovoljno prisutno, tijelo je u opasnosti. Ako je i jedno i drugo slabo, trofoblast će rasti i tragedija je neizbježna.

U okvirima društva, vladu obuzdava unutarnje djelovanje ustavnih zaštitnih mehanizama poput podjele političkih vlasti i drugih ugrađenih regulativa koje osiguravaju ravnotežu među organima vlasti. Također ju obuzdava vanjsko djelovanje javne svijesti i nadzora nad izabranim dužnosnicima. Ako bilo što od toga nije dovoljno prisutno, civilizacija je u opasnosti. Ako je i jedno i drugo slabo, vlada će rasti i civilizacija će umrijeti.

Analogija je šokantna. Očigledno je da su i naše unutarnje i naše vanjske obrane u lošem stanju, ako uopće rade. Odluke Vrhovnog suda srušile su ustavna ograničenja protiv saveznog centralizma i čini se da je javnost danas hipnotizirana svjetlucavim kristalnim privjeskom kolektivizma, koji njiše ruka Velikog brata. A totalitarni trofoblast neobuzdano buja.

Možemo li spasiti našu civilizaciju? Ili je rak previše uznapredovao? To je hitno pitanje koje postavlja *svaka* žrtva raka. A odgovor je isti: «Nećemo znati dok ne probamo.».

Iskreno govoreći, situacija ne izgleda dobro. Bolest je daleko odmakla i, u ovom trenutku, slabi su izgledi da se proces odmah zaustavi. Naš je jedini smjer napada da počnemo graditi prirodne obrane što je moguće brže, pogotovo vanjski faktor javne svijesti i nadzora nad izabranim dužnosnicima. Za unutarnji faktor ponovne izgradnje ustavnih ograničenja trebat će nešto više vremena, ali uslijedit će kao posljedica naših napora na primarnom polju.

Moramo, dakle, stvarati vitamin pobuđenog javnog mišljenja i ubrizgavati ga u političko tijelo što je moguće brže i u što većim dozama. Najveće doze treba ubrizgavati izravno u sam tumor. Neka savezna vlada - posebice FDA - osjeti moćnu navalu ove tvari. Ona će biti poput selektivnog otrova za maligne stanice.

Konkretno, potrebno je srezati FDA na prikladnu veličinu. Nema nikakve logike u tome da vladi, koja služi nama, predamo moć da nam govori koje lijekove ili hranu smijemo koristiti. *Jedina* legitimna funkcija vlade na ovom polju jest nadzirati označavanje i pakiranje kako bi omogućila da javnost bude ispravno informirana o tome što kupuje. Ako je neka tvar opasna, onda ju treba označiti kao takvu, ali ne zabraniti. Drugim riječima, dajte ljudima činjenice i pustite da sami odluče. Devedeset posto postojećih funkcija FDA trebalo bi ukinuti!

Nakon što se tumor počne sušiti na primarnoj lokaciji FDA, naš vitamin javnog mišljenja morat ćemo zatim ubrizgati u krvotok Kongresa i pustiti da također slobodno kola svim drugim vladinim agencijama i uredima. Svi su oni, kao i FDA, jednako prožeti rastućom malignošću despotizma i sve njih treba vratiti pod kontrolu.

Uz dovoljno napora i žrtava pacijent se *može* spasiti. Je li moguće *potpuno* obnoviti naše slobode ili ne, drugo je pitanje. Vjerojatno nije moguće. Rak kolektivizma već je previše uznapredovao i šteta je prevelika da to dopusti. Naš narod izgubio je duh nezavisnosti i samodiscipline koji je preduvjet za potpuni oporavak. Smekšao se i postao je ovisan o vladinim subvencijama, socijalnoj pomoći, zdravstvenoj skrbi, mirovinskim naknadama, naknadama za nezaposlene, markicama za hranu, zajmovima s odbitkom od poreza, cjenovnim potporama, zakonima o minimalnoj plaći, vladinom školstvu, javnom prijevozu i saveznoj stanogradnji. Realno gledano, previše je za očekivati da će se ljudi

dobrovoljno odreći ičega od toga, čak i ako znaju da bi, dugoročno, to bilo bolje za sustav *i* za njih. Ipak to neće učiniti.

Današnje stanje u Americi još je prije dva stoljeća jasno vidio francuski filozof de Tocqueville. Gledajući još tada sjeme centralizma posijano u našoj tek rođenoj vladi, de Tocqueville je predvidio da ponosan i prkosan američki narod, s vremenom, vladine intervencije u njegovom svakodnevnom životu više neće doživljavati kao djela «despotizma», koja bi ga potaknula na novu pobunu, nego kao «blagodati» koje mu pruža dobra i paternalistička država. Opisujući učinak takvog sustava na svaki narod koji ga prihvati, napisao je:

> Čovjekova volja se ne razbija, nego omekšava, savija i vodi. Ona ljude rijetko prisiljava da djeluju, ali ih neprekidno ograničava u djelovanju. Takva vlast ne uništava, ali sprječava postojanje; ne tiranizira, ali gnječi, slabi, gasi i otupljuje ljude, dok svaki narod ne bude sveden na obično stado krotkih i marljivih životinja, čiji je pastir vlada.[2]

Čitanje ovih redaka iz naše prošlosti snažno nas podsjeća na riječi Freda Gatesa, izvornog genija koji je stajao iza Rockefellerovih zaklada oslobođenih poreza: «U našim snovima imamo neograničene resurse, a ljudi sa svojom savršenom krotkošću dopuštaju da ih oblikujemo našim rukama.».

Rak kolektivizma može se zaustaviti, ali se šteta koju je već učinio ne može popraviti. Naša civilizacija može se obnoviti do visokog stupnja zdravlja i vitalnosti. Ipak, morat ćemo živjeti s našim ranama i našim ožiljcima.

Ali, to nije tako loše kao što može isprva izgledati. Poput svakog pacijenta koji boluje od raka, s vremenom ćemo shvatiti da bi moglo biti mnogo gore. Umjesto da oplakujemo činjenicu da možda nikada nećemo povratiti vitalnost iz naše prošlosti, možemo se radovati zbog prilike da samo zadržimo život. S obzirom na alternativu beživotnog egzistiranja u tupoj, kolektivnoj monotoniji Orwellove 1984., trebamo zahvaljivati Bogu na ovoj prilici da sačuvamo ovo malo naših sloboda što još imamo. Umjesto da odustanemo u očajanju i predamo naša tijela i naše umove pustoši postupnog i bolnog kraja, trebamo zgrabiti priliku - bilo koju priliku - da izoliramo tumor totalitarizma i ponovno, koliko možemo, izgradimo naše prirodne obrane protiv njegovog širenja. Svaki drugi smjer djelovanja nerazuman je i glup.

Posvetimo se, stoga, detaljima. Sva retorika na svijetu beskorisna je ako ju ne prati konkretan i realističan plan djelovanja. Završimo ovu studiju izlaganjem barem glavnih crta tog plana.

Kao što je ranije spomenuto, treba srezati FDA na primjerenu veličinu. Možda bi ju trebalo potpuno ukinuti. Kad bi njezina funkcija bila samo da jamči

[2] Alexis de Tocqueville, *Democracy in America,* sv. II, (New York: Alfred Knopf, 1945.), str. 291.

pošteno označavanje i pakiranje, tada ne bi bilo nikakvog razloga da neka druga agencija, poput one koja je odgovorna za standarde, utege i mjere, ne obavlja taj posao.

Bi li to rezultiralo novim valom tragedija s lijekovima, još jednom generacijom talidomidskih beba? Naravno da ne bi. Pretpostavimo da je FDA imala samo moć da zahtijeva da na etiketi i literaturi o talidomidu piše «ovaj lijek opasan je za upotrebu kod žena u razdoblju potencijalne trudnoće i može izazvati deformacije beba». Talidomid je dostupan samo na recept koji izdaje licencirani liječnik. Nijedan liječnik ne bi prepisao takav lijek, a da prethodno ne razmotri to upozorenje, i vjerojatno je da ga ne bi prepisao nijednoj ženi u plodnim godinama. Ali odluka bi bila njegova, *temeljena na potpunom poznavanju činjenica,* kao što i treba biti. Talidomid je dobio veliki publicitet, ali on se ne razlikuje od stotina drugih lijekova koji se sada mogu dobiti na recept. Ako se jedan zabrani, treba ih zabraniti sve. Međutim, FDA ne treba imati moć da zabrani te lijekove kako bi zaštitila naše zdravlje. Dovoljno je pošteno označavanje.

Nicholas von Hofhnan, komentator *Washington Posta,* potvrdio je ovaj stav kad je napisao:

> Bilo bi vrlo teško dokazati daje moć FDA da zabrani ili regulira prodaju neke tvari djelovala u korist zaštite javnosti. Čak i u slavnom slučaju kao što je talidomid, važna stvar bila je upozoriti trudnice da će ugroziti svoje bebe budu li ga uzimale. Najvažnije je to što FDA može inzistirati na odgovarajućem označavanju, kako bi liječnici i pacijenti bili adekvatno upozoreni na svojstva lijeka.
> Ali moć da se zabrani upotreba nečega, da se zaustave istraživanja, zašto bi vlada trebala imati takvu moć? Da nas zaštiti? Ali mi nismo štićenici države, mi smo građani.[3]

I g. Hoffman nije jedini koji tako razmišlja. Pišući za *Newsweek,* Milton Friedman kaže:

> Amandmane iz 1962. godine Zakona o hrani, lijekovima i kozmetici treba ukinuti. Oni stvaraju mnogo više štete nego koristi. Kako bi ih se pridržavali, službenici FDA moraju osuđivati nevine ljude na smrt. U sadašnjoj klimi javnog mišljenja ovaj zaključak činit će šokantnim većini vas - bolje bi bilo napasti majčinstvo ili čak pitu od jabuka. Šokantan jest - ali to ga ne sprječava da također bude točan. Ustvari, dodatne studije lako bi mogle opravdati još šokantniji zaključak da i samu FDA treba raspustiti.[4]

[3] «And if it Wbrks....», *The Washington Post,* 4. lipnja 1971. g.

[4] «Frustrating Drug Advancement«, *Newsweek,* 8. siječnja 1973. g., str. 49.

Raspustiti FDA? Ali tko bi nadzirao poštivanje sanitarnih standarda u pripremi hrane i lijekova?

Otkad slobodnim ljudima treba vlada da im govori da budu čisti? Za početak, način na koji FDA obavlja svoj posao na tom polju daleko je od primjera izvrsnosti. Ali važnije od toga, svaki proizvođač koji je pri zdravom razumu prirodno bi težio najvišim mogućim sanitarnim standardima, ako ni zbog čega drugog, onda da izbjegne tužbe od strane potrošača. Također, možemo biti sigurni da inspektori iz kompanija koje osiguravaju proizvođača od šteta nastalih uporabom proizvoda ne shvaćaju olako sanitarnu reputaciju svojih klijenata. Budući da kršenje standarda osiguravatelja može dovesti do viših premija ili ponišenja osiguranja, proizvođači bi bili ludi kad bi ih ignorirali. U svakom slučaju, lokalne zdravstvene agencije i više su nego dovoljne za posao održavanja sanitarnih standarda. Savezni inspektori nisu stručniji od državnih, okružnih ili gradskih inspektora i nema potrebe za takvim rasipnim udvostručavanjem posla.

Kontaminacija i krivotvorenje prehrambenih proizvoda i lijekova nesumnjivo bi se događali s vremena na vrijeme. Ali oni se događaju i pod trenutačnim sustavom nadzora FDA. Činjenica je da FDA nema nikakvu razumnu ili neophodnu funkciju na ovom polju i trebala bi se potpuno povući iz njega.

Vrijeme je da prekinemo ovu besmislicu s poniznim slanjem peticija FDA da nam dopusti testiranje laetrila, prodaju jezgri marelica, uzimanje visokih doza vitamina ili bilo koju od stotina drugih *konkretnih* stvari koje zabranjuje. Tražiti od FDA da to dopusti bilo bi isto kao i pitati vuka da odobri ručak iz Crvenkapičine košare. Vrijeme je da shvatimo da FDA uopće nema što tražiti na ovom polju. Moramo prestati krotko tražiti dozvole i stati na kraj cijeloj organizaciji!

Kako se to može postići? Da se još jednom vratimo na analogiju s trofoblastom. Naš je prvi zadatak proizvoditi i ubrizgavati vanjski faktor, a to je vitamin javnog mišljenja. Unutarnji faktor bit će ponovna izgradnja zakonodavnih, sudskih i ustavnih zaštita. Unutar te kategorije, naš je neodložan posao na sudovima. Moramo pružiti pravnu obranu onim liječnicima i distributerima koji imaju hrabrosti riskirati svoju reputaciju i svoj posao (da i ne govorimo o zatvorskoj kazni) time što se suprotstavljaju birokraciji. Međutim, pravne bitke koje se vode u njihovu korist u početku će morati biti ograničene i defanzivne prirode. Glavna namjera većine tih slučajeva bit će tek dokazati da upotreba vitamina B17 zapravo ne krši zakon.

Ovdje nije cilj izmijeniti zakon (jer se zakoni ne mijenjaju na sudu), nego samo zadržati optuženika izvan zatvora. Međutim, čak i ako ti slučajevi budu uspješni, oni zapravo ne rješavaju problem, jer će FDA i dalje biti u potpunosti operabilna i slobodna mijenjati svoje propise, postrožiti ih kako bi zaobišla sudske odluke. Prije ili kasnije liječnik, ili distributer, ponovno će biti uhićen.

Naposljetku, trebat će promijeniti zakone. U najmanju ruku, to znači zakon koji je izričito usmjeren na uklanjanje FDA iz nadležnosti nad vitaminima. Drugi pristup mogao bi biti tužba u ime žrtava raka, koja osporava ustavnost ograničavanja njihovih prava. Treba pokrenuti napad u oba pravca.

Međutim, završna borba vodit će se na širem bojištu, a to je pitanje treba li vlada imati *ikakvu* moć nad našom hranom, lijekovima ili zdravljem. Tek će oko tog pitanja mnogi problemi izgubiti svoje nejasne obrise i dobit ćemo priliku za pravu pobjedu. Kako bismo ukinuli FDA, ili barem ograničili njezin rad, trebat će nam ili zakon ili ustavni amandman. Moramo se pokušati izboriti za *oboje*.

Mogućnost revizije Ustava nije tako ekstremna kao što može zvučati. Ustvari, dr. Benjamin Rush iz Filadelfije - jedan od potpisnika Deklaracije o nezavisnosti, član Kontinentalnog kongresa, načelnik sanitetske službe VVashingtonove vojske i vjerojatno najveći američki liječnik svoga vremena - uporno je tražio od svojih kolega da uključe «medicinske slobode» u Prvi amandman u vrijeme pripreme njegovog nacrta. On je napisao:

> Ako medicinske slobode ne uključimo u Ustav, doći će vrijeme kad će se medicina organizirati u tajnu diktaturu... Ograničiti vještinu liječenja samo na jednu klasu ljudi i uskratiti iste privilegije drugima predstavljat će Bastilju medicinske znanosti. Svi takvi zakoni neamerički su i despotski ... i nema im mjesta u republici ... Ustav ove Republike trebao bi se naročito pobrinuti za medicinske slobode, kao i za vjerske slobode.[5]

Danas na svijetu živi više ljudi nego što ih je ukupno živjelo od početka vremena do početka ovog, dvadesetog, stoljeća. Ako ne poslušamo savjet dr. Rusha, ako ne uvidimo da su medicinske slobode jednako važne kao druge slobode zajamčene Poveljom o pravima, onda će do kraja ovog stoljeća od raka umrijeti više ljudi nego što ih je ukupno živjelo na ovom Planetu kroz cijelu dosadašnju povijest. A to će se dogoditi u stoljeću u kojem je rješenje bilo *poznato* i zapisano u znanstvenim radovima.

U danima koji su pred nama kontroverzija oko medicinskih sloboda će se intenzivirati. Neka bude tako. Medicinski establišment i mediji blatit će reputacije poštenih ljudi, a ugledni poslovni pothvati bit će uništeni. Pa neka. Nevinim ljudima sudit će pred korumpiranim ili zastrašenim sucima i slat će ih u zatvor. To izaziva ljutnju, ali ne možemo učiniti ništa, jer nismo mi željeli tu bitku. Naša jedina alternativa je oduprijeti se ili ne oduprijeti - uzvratiti na napad svim sredstvima kojima raspolažemo ili se predati i stradati. Da, bitka je zastrašujuća, ali ulozi su visoki. Ne smijemo dopustiti da nas zaplaši snaga protivnika i, iznad

Citirao Bealle, *The New Drug Story, op. cit,* str. 188, i dr. Dean Burk u *The Cancer News Journal,* svibanj/lipanj 1973. g., str. 4.

svega, ne smijemo doživjeti neuspjeh. *Netko* se mora suprotstaviti birokraciji. I mi smo ti koji to moraju učiniti!

Vi i vaša obitelj sada se možete zaštititi od raka. Ali to je tako samo zato što se netko drugi potrudio da vam skrene pažnju na ove činjenice. Možete li vi učiniti manje od toga za druge?

Pridružite nam se u ovom divovskom pothvatu. Neka to postane vaš osobni križarski rat. Posvetite se *slobodi izbora,* ne samo u liječenju raka nego u svim sferama ljudske aktivnosti. Kada skinemo s leđa vladu, onda će sve postati moguće. Zajedno ćemo pobijediti biološke i političke trofoblaste i čovjek će, napokon, naslijediti divni svijet zdravlja i slobode koji je njegovo pravo po rođenju - *svijet bez raka.*

Želite li pronaći liječnika koji ima iskustva u alternativnom liječenju raka - uključujući liječenje laetrilom - pozvani ste da kontaktirate zakladu Lijek za rak (The Cancer Cure Foundation). Zaklada je neprofitna organizacija koju je 1976. godine osnovao autor ove knjige s ciljem istraživanja i edukacije na polju liječenja raka. Donacije i oporučni novčani darovi Zakladi odbijaju se od poreza.

The Cancer Cure Foundation
Internet: www.cancure.org
Telefon: (800) 282-2873 ili (805) 498-0185

Bibliografija

Acevedo, Ph.D., Herman E, Tong, Ph.D., Jennifer Y. i Hartsock, M.D., Robert J. «Human Chorionic Gonadotropin-Beta Subunit Gene Expression in Cultured Human Fetal and Cancer Cells of Different Types and Origins». ***Cancer,*** October 15, 1995, sv. 76, br. 8, str. 1467-1473.

Ackerknecht, Edwin H. ***Historv and Geography of the Most Important Diseases.*** New York: Hafher Publishing Co., Inc., 1972.

Ambruster, Howard.' ***Treason's Peace.*** New York: Beechhurst Press, 1947.

«Amygdalin Claimed Nontoxic Anti-Cancer Therapeutic Agent». ***Infectious Diseases,*** Oct. 15,1971, str. 1, 23.

Banik, Allen E. i Taylor, Renee. ***Hunza Land.*** Long Beach, CA: Whitehorn, 1960.

Bealle, Morris A. ***The New Drug Story.*** Wash. D.C.: Columbia Publishing Co., 1958.

Binzel, M.D., Philip E. ***Alive and Well: One Doctor's Experience with Nutrition in the Treatment of Cancer Patients.*** Vvestlake Village, CA: American Media, 1994.

Braithwaite, John. ***Corporate Crime in the Pharmaceutical Industry.*** London: Routledge & Kegan Paul, 1984.

Brunner, Emerson, Ferguson i Suddarth. ***Textbook of Medical Surgical Nursing.*** Philadelphia: J.B. Lippincott Co., 1970,2. izd.

Čarter, Richard. ***The Doctor Business.*** New York: Doubledav, 1958.

De Spain, June. ***The Little Cyanide Cookbook: Delicious Recipes Rich in Vitamin B17.*** VVestlake Village, CA: American Media, 1975.

De Tocqueville, Alexis. ***Democracj in America.*** New York: Alfred Knopf, 1945.

DuBois, Jr., Josiah E. ***The Devil's Chemists,*** (Boston: Beacon Press, 1952).

Ellison, N. M. «Special Report on Laetrile: The NCI Laetrile Review. Results of the National Cancer Institutes Retrospective Laetrile Analysis». ***New England Journal of Medicine,*** 299:549-52, Sept. 7,1978.

Farago, Ladislas. ***The Game oj the Poxes.*** New York: D. McKay Co., 1972.

Fehrenbach, T. R. ***The Swiss Banks.*** New York: McGraw-Hill, 1966.

Fishbein, M.D., Morris. ***A History oj the AMA.*** Philadelphia & London: W.B. Saunders Co., 1947.

Fisher, B., et. al. «Postoperative Radiotherapy in the Treatment of Breast Cancer; Results of the NSAPP Clinical Trial». ***Annals ojSurgery,*** 172, br. 4, Oct. 1970.

Flynn, John T. ***God's Gold; The Story of Rockefeller and His Times.*** New York: Harcourt Brace, 1932.

Garrison, Omar. ***The Dictocrats.*** Chicago-London-Melbourne: Books for Today, Ltd., 1970.

Goulden, Joseph. ***The Money Givers.*** New York: Random House, 1971.

Griffin, G. Edward. ***The Capitalist Conspiracy.*** VVestlake Village, CA: American Media, 1971.

Griffin, G. Edward. ***The Creaturefrom Jekyll Island; A Second Look at The Federal Reserve System.*** VVestlake Village, CA: American Media, 1995.

Griffin, G. Edward. ***The Fearful Master; A Second Look at the United Nations.*** Appleton, WI: Vvestern Islands, 1964.

Griffin, G. Edward. ***The Grand Design; An Overview of U.S. Foreign Policy.*** VVestlake Village, CA: American Media, 1968.

Griffin, G. Edward. ***Private Papers Relating to Laetrile.*** VVestlake Village, CA: American Media, 1997.

Gross, Martin. ***The Doctors.*** New York: Random House, 1966.

Harte, Holdren, Schneider i Shirlev. ***Toxics A to*** Z. Berkeley: University of California Press, 1991.

Hoffman, VVilliam. ***David; Report on a Rockejeller.*** New York: Lyle Stuart, Inc., 1971.

Hixon, Joseph. ***The Patchwork Mouse; Politics and Intrigue in the Campaign to Conauer Cancer.*** New York: Anchor Press/Doubleday, 1976.

Johnstone, M.D., F.R.C. «Results of Treatment of Carcinoma of the Breast Based on Pathological Staging». ***Surgery, Gynecology & Obstetrics,*** 134:211,1972.

Jones, Ph.D., Hardin B. «A Report on Cancer». Paper delivered to the ACS s 1 lth Annual Science VVriters Conference, New Orleans, Mar. 7,1969.

Josephson, Mathew. ***The Robber Barons.*** New York: Harcourt Brace, 1934.

Kinskv, Lynn i Poole, Robert. «The Impact of FDA Regulations on Drug Research in America Today». ***Reason,*** sv. 2, br. 9.

Krebs, Ernst T., Jr. ***The Laetriles/Nitrilosides in the Prevention and Control of Cancer.*** Montreal: The McNaughton Foundation, bez godine.

Krott, Ph.D., Peter. ***Bears in The Family.*** New York: E.P. Dutton & Co., 1962.

Lee-Feldstein, Anna; Anton-Culver, Hoda i Feldstein, Paul J. «Treatment Differences and Other Prognostic Factors Related to Breast Cancer Survival: Deliverv Svstems and Medical Outcomes». ***Journal ofthe American Medical Association,*** ISSN:0098-7484, April 20,1994.

Lewin, Roger. «New Assaults on Cancer«. ***World of Research,*** Jan. 13,1973, str. 32.

Lipkin, Richard. «Vegemania, Scientists Tout the Health Benefits of Saponins«. ***Science News,*** December 9,1995, str. 392-3.

Lundberg, Ferdinand. ***The Rich and the Super-Rich.*** New York: Bantam, 1968.

Lynch i Raphael. ***Medicine and the State.*** Oak Brook, IL: Assoc. American Phvsicians and Surgeons, 1973. Izv. izd. 1963., Charles C. Thomas.

Melville, Arabella i Johnson, Colin. ***Cured to Death; The Effects of'Prescription Drugs.*** New York: Stein & Day, 1982.

Moss, Ralph. ***The Cancer Industry; Unraveling the Politics.*** New York: Paragon House, 1989.

Moss, Ralph. ***The Cancer Syndrome.*** New York: Grove Press, 1980.

Moss, Ralph. ***Cancer Therapy; TheIndependent Consumer's Guide toNon-Toxic Treatment & Prevention.*** New York: Equinox Press, 1995.

«Naders Raiders on the FDA: Science and Scientists 'Misused'«. ***Science,*** April 17, 1970, str. 349-352.

Nevins, Allan. ***John D. Rockefeller.*** New York: Scribner & Sons, 1959.

Perloff, James. ***Shadows of Power: The Council on Poreign Relations And The American Decline.*** Appleton, WI: Vvestern Islands, 1988.

Proctor, Robert N. ***Cancer VVars: How Politics Shapes What We Know and Don't Know About Cancer.*** New York: Basic Books, 1995,

Ravdin, R. G., et. al. «Results of a Clinical Trial Concerning The VVorth of Prophvlactic Oophorectomy for Breast Carcinoma«. ***Surgery, Gynecology & Obstetrics,*** 131:1055, Dec, 1970.

Report by Cancer Advisory Council on Treatment of Cancer with Beta-Cyanogenic Glucosides («Laetriles»). California Department of Public Health, 1963.

Richards, Victor. ***The Wayward Cell, Cancer; Its Origins, Nature, and Treatment.*** Berkeley. The University of California Press, 1972.

Richardson, M.D., John A. i Griffin, R.N., Patricia. ***Laetrile Case Histories; The Richardson Cancer Clinic Experience.*** Vvestlake Village, CA: American Media, 1977.

Sampson, Anthony. ***The Sovereign State ofITT.*** New York: Stein & Day, 1973.

Sasuly, Richard. ***I.G. Farben.*** New York: Boni & Gaer, 1947.

Skeel, M.D., Roland T. i Lachant, M.D., Neil A. ***Handbook of Cancer Chemotherapv; Fourth Edition.*** New York: Little, Brown, 1995.

«Snake Oil From the Oil Companies». ***Consumer Reports,*** Feb. 1974, str. 126.

Stefanson, Vilhjalmur. ***Cancer: Disease of Civilization? An Anthropological and Historical Study.*** New York: Hill and VVang, 1960.

Stocking, George i VVatkins, Myron. ***Cartels in Action.*** New York: The Twentieth Centurv Fund, 1946.

«Surgical Adjuvant Chemotherapv in Cancer of the Breast: Results of A Decade of Cooperative Investigation». ***Annals ofSurgery,*** 168, br. 3, Sept, 1968.

Szant-Gyorgyi, Albert. ***The Living State; With Observations on Cancer.*** New York and London: Academic Press, 1972.

Tavlor, Renee. ***Hunza Health Secrets.*** New York: Award Books, 1964.

Valtin, Jan. ***Out ofthe Night.*** New York: Alliance Book Corp., 1941.

Vitamin B15 (Pangamic Acid); Properties, Functions, and Use. Moscow: Science Publishing House, 1965. Pretisak McNaughton Foundation, Sausalito, Califomia.

Vogel, Virgil J. ***American Indian Medicine.*** Norman, Oklahoma: University of Oklahoma Press, 1970.

VValler, Leslie. ***The Swiss Bank Connection.*** New York: Signet Books, New American Library, Inc., 1972.

VValshe, VValter H. ***The Anatomy, Physiology, Pathology and Treatment of Cancer.*** Boston: Ticknor & Co., 1844.

VVeaver, VVarren. ***U.S. Philanthropic Foundations; Their History, Structure, Management, and Record.*** New York: Harper & Row, 1967.

VVestover, Wynn. ***See the Patients Die.*** Sausalito, CA: Science Press, 1974.

VViggin, F. H. «Case of Multiple Fibrosarcoma of the Tongue, with Remarks on the Use of Trvpsin and Amvlopsin in the Treatment of Malignant Disease». /. ***Am. Med. Assoc,*** Dećember 15, 1906; 47:2003-8.

VVinkler, John K. ***John D.-A Portrait in Oils.*** New York: Blue Ribbon Books, 1929.

O autoru

G. Edward Griffin pisac je i producent dokumentarnih filmova koji se može pohvaliti brojnim naslovima. Nalazi se na popisu Tko je tko u Americi, poznat je po svom jedinstvenom talentu za istraživanje teških tema kao i njihovo prezentiranje jasnim jezikom koji svi mogu razumjeti. Bavio se raznovrsnim temama poput arheologije, drevne povijesti Zemlje, Saveznih rezervi i međunarodnog bankarstva, terorizma, unutarnje subverzije, povijesti oporezivanja, vanjske politike SAD-a, znanosti i politike terapije protiv raka, Vrhovnog suda i Ujedinjenih naroda.

Neka od njegovih poznatijih djela su The Creature from Jekvll Island, The Discoverv of Noah's Ark, Moles in High Places, The Open Gates of Troy, No Place to Hide, The Capitalist Conspiracv, More Deadly than War, The Grand Design, The Great Prison Break i The Fearful Master.

G. Griffin diplomirao je na Sveučilištu u Michiganu gdje su mu glavni predmeti bili govor i komunikacija. Pripremajući se za pisanje knjige o Saveznim rezervama upisao se na Fakultet za financijsko planiranje sa sjedištem u Denveru u Coloradu. Nije mu bio cilj postati profesionalni financijski planer nego bolje razumjeti stvarni svijet investicija i novčanih tržišta. Godine 1989. dobio je zvanje certificiranog financijskog planera.

G. Griffin primio je prestižnu nagradu Telly za izvrsnost u televizijskoj produkciji, stvorio je audio arhiv Reality zone, predsjednik je kompanije American Media za izdavaštvo i produkciju videa iz južne Kalifornije. Bio je u upravnom odboru Nacionalnog saveza za zdravlje i Međunarodnog udruženja pobjednika nad rakom i prijatelja. Osnivač je i predsjednik Koalicije za vidljive glasačke listiće, Zaklade za lijek protiv raka i Međunarodnih snaga slobode.